

סֵפֶר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

חֵלֶק סא

וְהוּא קִבֵּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל
הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה יְסֻדָתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים
וּנְפִלְאִים, יַעֲצוֹת יְקָרוֹת, הַתְּחַזְּקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת
לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָגָה וּדְרָגָה מִכָּל
מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

בְּנוֵי וּמִיּוֹסֵד עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְגוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ
וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נְפִלְאָה, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ
וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיָּה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

הכתובת להשיג את הספר הזה
ועוד ספרים של אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי מוהר"אש הצדיק מיבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

הוצא לאור על ידי
ניצני הקודש הוצאה לאור
יבנאל ת.ד. 599
טלפקס: 151-774-419-808
דואר אלקטרוני: nizaniakodes@gmail.com

* * *

להזמנות ספר זה וספרים נוספים
עם אפשרות משלוחים עד בית הלקוח
תוך 48 שעות
"ניצני הקודש הוצאה לאור" - חנות

054-2287882

בני ברק - 052-7138892

הרצליה - 052-2491719

פְּתַח דְּבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", נִדְפְּסוּ כְּבַר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחִיִּים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חֵיוֹתָם וְהַתְּמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הֵיא רַק עַל יָדָם, וַיְמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לּוֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֱלוֹ נִדְפְּסוּ עַד עֵתָה שְׁלֹא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסֵדֶר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", מִהַמְּכַתֵּב הַרְאִשׁוֹן שְׁנִדְפָּס עַד עֵתָה, דְּבַר הַמְּסַתֵּכֶם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲר־כֵּף מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וְכִמּוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִיפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תנ"ך וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׁמֵדְבַר עֲלֵיהֶם
בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמַל וַיִּגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מִדְּפִיסִים עֲתָה אֶת כְּרֹךְ סֵא,
וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכְּרָכִים כְּפִי סֵדֶר
הַשָּׁנִים, כְּרֹךְ אַחַר כְּרֹךְ, וּבִלְבָנוּ תִקְנָה, שְׁכַל מִי שִׁיקְרָא בְּזֵה,
יִהְיֶה וַיִּחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלוֹ הֵם אוֹצֵר כְּלֵי
חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְרָךְ חֲדָשָׁה בְּפְרוּשִׁים נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי
תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חז"ל הַקְדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּבְזֵהר
הַקְדוּשׁ וְכוּ', וְגִלְוִיִּים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים
בְּכֻמָּה לְבוּשִׁים מְלַבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ הִירוּד
וְהַנְּמֻךְ בְּיֹתֵר, יוֹכֵל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ בְּאִפְן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכַּל עֲלִיוֹן לְשִׁכַּל
תַּחְתּוֹן, מַעֲלֵא לְעֻלּוֹ, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךְ, אֵיךְ לְהַחְזִיק מִעֲמֵד עַל כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבֵרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שִׁיתְמִיד בָּהֶם, וְאִזּוֹ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אֲמַתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִבְלִים נִפְלוּ לִינוּ
בִּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִתָּה
אֱלֻקִּים זִוְלַתִּיךְ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלִמְיָה', אֲמֵן
וְאֲמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבאר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"א: עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לְאוֹר.

הֵינּוּ מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיף שְׂיִקְבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפָּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, שְׂיִקְבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵד מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת, שְׂיִדַּע אִיךָ לְהַתְנַהֵג — הֵן לְעֲצֻמוֹ וְהֵן לְאַחֲרִים, שְׂמַתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וְכִפִּי הַמְּמַשְׁלָה וְהַרְבָּנוֹת שְׂיִשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמַעַט, וְכֹל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים וְכו'.

וְהִנֵּה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אַמוּנַת חֲכָמִים הוּא, בְּשִׂיזְכָּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי, וְיִדַּע וְיִבִּין בְּאֱמֶת בְּאִיזָה מְעַמֵּד וּמַצֵּב אָנִי נִמְצָא, וְעַל-כֵּן עָלִי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכֹל מֵה שְׂאוֹמֵר לִי הַחֲכָם הָרַב הָאֱמֶת, אָנִי צָרִיף לְקַבֵּל עָלַי כֹּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּהוּא זֶה — דְּבַר קָטָן וְדְבַר גְּדוֹל, וְלִבְלִי לְנֻטוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְדַבְּרִיו יְמִין וּשְׂמֵאל, וְכִמוֹ שְׂאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (סְפָרֵי, שׁוֹפְטִים י"א): אֲפֹלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יְמִין שֶׁהוּא שְׂמֵאל וְכו'; וְלִהְשָׁלִיף מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֲכָמוֹת, וְלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם שְׂכָל בְּלַעְדֵי אֲשֶׁר יִקְבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שְׂבִדוֹר. וְכֹל זְמַן שְׂנַשְׂאָר אֲצֻלוֹ שְׂכָל עֲצֻמוֹ, הוּא אֵינוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר וּמְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל כְּשׁוֹזְכָה לְבִטֵּל אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי אֵל

הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים – החפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת משגעונו ומשטיותיו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז), כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק בפשוטם ולהלבישם בכלים מכלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הכולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם במטחי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר ויותר ויותר וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים בחול הימים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשוט, או דרוש, או רמז, או

סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם בתורה ובמצוות, ובודאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), כי מי יכריח אותם ללמוד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמוד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי פי לכך נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר חי על פני האדמה לעין ולהביט בספרים הרבה מאוד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאוד, ולמה לא נלמד קל וחסר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הכל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאוד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאוד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארץ ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שכלו ארץ וטוב לעולמי עד ולנצח

נצחיים?! והלא כִּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׁים וְכַמָּה סִפְרִים לְאֲלָפִים
 וְלִרְבּוֹת מִחֻבְרִים בְּשִׁבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ
 שֶׁל קַל וְחֹמֶר כִּמָּה אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ',
 סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל
 הַתְּכַלִּית הָאֲחֵרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהַכִּין
 לְעֲצֻמְנוּ צִידָה לְדִרְכָּנוּ הַרְחוּקָה מְאֹד מְאֹד, וְכִבֵּר נִלְכְּדוּ רַבִּים
 מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבִלְיוֹ וּבִטְעוּיֹתָיו וְכוּ',
 וְכַמָּה סִפְרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל
 יוֹם, כְּדֵי לְמַצֵּא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וּנְפֶשׁ
 בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בְּנוֹ לְהַצִּיל כָּלֵם מִנֵּי שַׁחַת,
 וּלְהַחְיֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נְצִיחִים, לְקַרְבֵּם אֶל הַתּוֹרָה
 וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב
 הַקְּדוֹשׁ, כִּי תוֹרַת ה' תְּמִימָה, כִּי לֹא נִגְעוּ בָּהּ עַדִּין.

נְמַצָּא, שְׁכָל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכָּבֵר נְמַצָּאִים
 בְּעוֹלָם, עַדִּין לֹא נִגְעוּ בְּעֵצָם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רָאָה וְהָבֵן
 כִּמָּה סִפְרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנִּתְחִיל לַגַּע בְּתוֹרָה, מִכָּל שֶׁבֶן
 וְכָל שֶׁבֶן לְבוֹא לְחַדְרֶיהָ וּלְיַרְד לְעַמְקָהּ, עַל-כֵּן כָּל הַסִּפְרִים
 הַקְּדוּשִׁים שֶׁחִבְרוּ עַד הַנּוֹה, עַדִּין אֵינָם חֵלֵק אֶחָד מֵאֲלָף מַעֲמָק
 רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁיִּתְגַּלוּ עוֹד, בְּעַת שֶׁיִּתְגַּלוּ סִתְרֵי וְרִזֵּי הַתּוֹרָה
 הָאֲמִתִּיִּים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לֹא לְלַעַג וּלְבִזּוֹת שׁוֹם סֵפֶר
 הַהוֹלֵךְ עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-פִּי הַגְּמָרָא
 וְהַמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְּהַר הַקְּדוֹשׁ וְהָאֲרִיז"ל, כִּי כָּלֵם צְרִיכִים
 לְעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כִּמָּה וְכַמָּה מְדִינֹת וְעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 וּבְמִקּוּמוֹת אֵלוּ מִתְּפַשְׁטִים אֵלוּ הַסִּפְרִים וְהֵם מְחִיִּין אֶת עֲצֻמָּן
 בָּהֶם, וּבְמִקּוּמוֹת אֲחֵרִים מְחִיִּין אֶת עֲצֻמָּן בְּסִפְרִים אֲחֵרִים
 דִּיקָא וְכוּ'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקורבים חדשים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ז"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, כִּאֲשֶׁר יִרְאֶה הַרוֹאֶה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ז"ל בכלים מכלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כִּמָּה סמים יחד (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א' סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהיינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כִּף וכו', וכן עשב אחר, שמשקלו כִּף וכו', וכן שוקלים מפמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפבה, וזאת ההרפבה יש לה כח לרפא החולאת, פי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפבה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, ובזה הכח החדש של ההרפבה דוקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקהו בענוה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהיינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים

עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה בידועים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשק, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקות כל בית ישראל, ותקות כל הדורות ותקות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור. כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתו ונצחיו, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאלה שלמה, אמן בן יהי רצון!

ספר אשר בנחל כרך סא

י"ב שיט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר פנחס, כ' תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידידי היקר לי
מאד ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך
הקשה ממה שאתה כותב, שבוער יצרך בנאוף וכו'. מה אמר לך,
ידידי היקר! בדור הזה צריכים רחמים רבים, ובפרט עכשו בימי
הקיץ, שאז אריך אנפין דקלפה מאד מתגבר ומתפשט ברחוב,
כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמב), שיש אריך
אנפין דקלפה, ומי שפוגע באשה מבחינה זו, קשה לו להנצל
מהרהור, ואף אם יעצים עיניו, אף-על-פי-כן בכל צד שיפנה תזדמן
לו, כי היא בחינת אריך אנפין דקלפה, עין שם; וכהיום כל
הרחובות מלאים שקוץ ותעוב ותמונות תועבה וכו', ומה יעשה הבן
שלא יחטא. עם כל זה יעצנו רבנו ז"ל יעצה נוראה ונפלאה מאד,
שלא נפל בדעתנו, רק נרבה בצדקה, ובצדקה יש הרבה בחינות:

יש שהולך ומפיץ את הקונטרסים החדשים, שהם תמצית דברי רבנו ז"ל, ומזכה את עם ישראל בהם, שזה בכלל צדקה וחסד שעושה עם כלל ישראל, שעל-ידי-זה יהיה נצול מתאות נאוף, ויש בחינת צדקה, שאדם מדבר עם חברו, ומכניס בו דעתו, דעת האמונה הקדושה, שזה גם-כן בחינת צדקה. ויש בחינת צדקה, שמצדיק עליו את הדין, ואף שגכשל כבר בכל מיני חטאים ועוונות ופשעים, הוא מצדיק עליו את הדין, ומוצא בעצמו תמיד נקדות טובות, ואינו מיאש את עצמו כלל. ויש בחינת צדקה, שמצדיק את אשתו, ודן אותה תמיד לכף זכות, ועל-ידי כל בחינות צדקה אלה, יכולים לקרר ממנו את תאות נאוף הבוערת בו.

מה אמר לך, ידידי היקר! ראה לחזק את עצמך מאד מאד בכל מיני אפנים שבעולם. והעקר הוא על-ידי שמחה. ורבנו ז"ל גלה לנו, שעל-ידי שמחה יזכה, שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו ישמר לו את בריתו, כי על-ידי שמחה זוכים שהשם יתברך בעצמו יעזר לו לשמר את הברית קדש. כי פגם-הברית הוא על-ידי עצבות, כי פגם-הברית בא על-ידי הקלפה הידועה שנקראת על שם שמיללת תמיד, שזו עצבות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסט); לא-כן כשאדם שש ושמת, על-ידי-זה משבר ומבטל את הקלפה ממנו, וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לדון את עצמו לכף זכות, כי אין זו עצה לפל כל-כף.

שמעתי מאחד מאנשי שלומנו, שהיה פעם אצל ציון רבנו ז"ל, והיה שם איזה אדם, וצעק ובכה בזו הלשון: אוי רבי, עם ברענט אין מיר תאות נאוף, איך קען פון דעם נישט נצל ווערין און עס איז דא אין מיר אריך אנפין דקלפה רייס מיר ארויס דאס הארץ פארברענט זאל איך ווערין אויב איך קען נישט פטור ווערין פון דעם; (אוי, רבי, תאות נאוף בוערת בי, ואיני יכול להנצל מזה, יש בי אריך אנפין דקלפה, תוציא ממני את לבי ואשרף, אם איני יכול להפטר מזה). וצעק ובכה הרבה מאד, שבווערת בו תאות נאוף. ואנשים שעמדו שם התבישו מאד, כי האדם הזה בכה בדמעות שלישי, וכונתו היתה רצויה, והוא לא התביש מאף אחד, רק בכה

בְּאֵמֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂיַעֲזֹר לּוֹ בְּזָכוֹת רַבָּנוּ ז"ל לְקַרֵּר אֶת חַמִּימוֹת תַּאֲוֹת נְאוּף הַבּוֹעֶרֶת בּוֹ. עַל-כָּל-פָּנִים רוֹאִים מִזֶּה, שֶׁהַעֲקָר הוּא תַּפְלָה וּבִקְשָׁה, וּבְיִדְאֵי מִי שֶׁזֹּכֶה לְבוֹא וּלְהִגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה. אִךְ לְבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, צְרִיכִים לְהַשְׁתַּוְּקֵק הַרְבֵּה מְאֹד, וּלְבַקֵּשׁ עַל זֶה. וְאִךְ שֶׁזֶּה נִרְאֶה לָךְ כִּמּוֹ חִלוֹם, עָלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁעַל-יְדֵי תַּפְלָה וּבִקְשָׁה יְכוּלִים לְזָכוֹת לְהִגִּיעַ לְשֵׁם. וְשִׁמְעֵתִי מִזְקֵנְךָ הַרֵב הַחֲסִיד ר' שְׁמוּאֵל שְׁפִירָא, גֵּרוֹ יְאִיר (ז"ל), שֶׁהַתַּפְלָל אַרְבָּעִים שָׁנָה רְצוּפוֹת, שִׁיזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, וּלְבַסּוֹף הִגִּיעַ לְשֵׁם בְּנִסִּים נְגָלִים, לְמַעַלָּה מִדֶּרֶךְ הַטָּבַע, כִּי דִרְכוֹ לִילֵךְ כְּפוּף, וּלְהַסְתַּכֵּל עַל הָאָרֶץ, וְלֹא לְהַסְתַּכֵּל חוּץ לְד' אֲמוֹתָיו, וְאִפְלוּ כְּשֶׁבָּאָה נִגְדוֹ אִשָּׁה, הִיָּה סוֹגֵר אֶת עֵינָיו לְגַמְרִי, וּבְאִפֵּן כִּזֶּה נִסַּע לְרוֹסְיָה, אֲשֶׁר בְּהַכְרַח לְעֵבֶר אֶת הַגְּבוּל, וְשֵׁם יוֹשְׁבוֹת נָשִׁים, עִם כָּל זֹאת לֹא סָר מִדִּרְכוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וְעָשָׂה אֶת עֲצֻמוֹ עוֹר. וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הוֹלִיכוֹ, וְכֵן עָבַר אֶת כָּל הַגְּבוּלוֹת, וְלֹא אֶלְצוּ אוֹתוֹ לְדַבֵּר עִמָּהֶם, כִּי עָשָׂה אֶת עֲצֻמוֹ עוֹר לְגַמְרִי. וְגִדֵּל הַשְׁמִמָּה שֶׁהִיָּתָה לוֹ אַחַר שֶׁזְכֶּה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל. וּבְפִרוּשׁ אָמַר לִי פַעַם כִּנ"ל, שֶׁאַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְשָׁתִי לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲזָרְנִי לְהִגִּיעַ לְשֵׁם.

רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצֻמְךָ, וְאֵל תִּתְיַאֵשׁ מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם, וְאִז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב ש"כ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ' תַּמּוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ זֶה זְמַן רַב, אִךְ לֹא הִיָּה לִי פְּנָאִי

לְהַשִּׁיבָךְ מֵרַב טְרָדוֹתַי. וּמַחֲמַת שְׁמוֹסֵר כָּתַב זֶה נוֹסֵעַ עֲכָשׁוּ לְמַחְנֶךָ,
אָמַרְתִּי אַרְוֶצָה דְּבָרֵי אֱלוֹ אֵלֶיךָ.

רָאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תַּנִּיחַ
בְּעֲצָמְךָ הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת כְּרָגַע, כִּי בַּפְּרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפ"ט), שֶׁצָּרִיךְ לְהִזְהַר מְאֹד מֵעֲצָבוֹת
וְעֲצָלוֹת, כִּי עֵקֶר נְשִׁיכַת הַנְּחָשׁ הִיא עֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת, בְּסוּד (יִשְׁעִיָּה
סה, כה): "וְנָחַשׁ עָפָר לְחֻמוֹ", עָפָר זֶה עֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת שֶׁבָא מִסוּד
עָפָר. וְיִדְוֵעַ שֶׁהָאֵדָם, רַב רַבּוֹ הוּא מִסוּד עָפָר, וְעַל-כֵּן נִמְשָׁךְ מִטְּבַעוֹ
הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם
לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׁמַּח וְעֲלִיז וְזָרִיז, וְזֶה יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ.

נָא וְנָא רָאָה לְהַמְשִׁיךְ בְּלַמּוּד מְשֻׁנְיּוֹת, כִּי לַמּוּד מְשֻׁנְיּוֹת מְזַכֵּךְ
וּמְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שכא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ' תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶיךָ כַּמָּה פְּעָמִים, אֵךְ לֹא הִיָּה לִי הַפְּנָאִי
לְהַשִּׁיבָךְ תַּכְּף-וּמִיד, כִּי טְרָדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ שָׂרְבוּ, וְהַהֲכָרַח לְהַשִּׁיב
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף בּוֹא
יְבוֹא גַם יוֹם יִשׁוּעָתְךָ. אֵךְ הָעֵקֶר רָאָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת
וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל הִיָּה דְבַר זֶה מְאֹד חָשׁוּב, כִּי
הוּא בְּעֲצָמוֹ גָּלָה לָנוּ, שֶׁהוּא זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּתוֹ, רַק עַל-יְדֵי
שְׁהִיָּה בְּכַחֲנִית פְּרָאֶסְטָאק, הִיָּנוּ אִישׁ פְּשׁוּט, וְהִיָּה מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ
יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. וְדַבֵּר זֶה רָצָה לְהַכְנִיס בֵּין אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד יִהְיֶה בְּבַחֲיֵינָת פְּרָאסְטָאק (אִישׁ פְּשׁוּט) (עֵינַן שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן קנ"ד); גַּם אָמַר, שְׁדַבֵּר עִם כַּמָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַם-כֵּן, שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגָּתָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֵינָן פְּרָאסְטָאק (אִישׁ פְּשׁוּט), שְׁעָסְקוּ בְּעִבּוּדָתָם בְּפִשְׁטוּת גְּמוּרָה בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינָם לְבֵינָן קוֹנָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ, אֲשֶׁרִי לָהֶם!

עַל-כָּל-פָּנִים רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! לְשָׁמֵר אֶת עֲצֻמָּךְ מֵעֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, וְתַמִּיד תִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִהְיֶה חָשׁוּב אֲצִלְךָ כָּל דְּבוּר וְדְבוּר, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. וְאִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעַלְת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה כָּל הַיּוֹם כָּלוּ.

רָאָה לְהַתְּמִיד הַרְבֵּה בְּלַמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת, כִּי לַמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת מְטֵהָ וּמְזַבְּךָ אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שֵׁב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ" תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיְקָר! זֶה כַּמָּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֻדְשִׁים, שְׁאַנִּי רוֹצֶה לְכַתֵּב לָךְ מְרַב תְּשׁוּקָתִי וְאַהֲבָתִי אֵלֶיךָ, כִּי אֵינְךָ יְכוּל לְתַאֵר אֶת גְּדֻל זְכוּתְךָ בְּשָׁמַיִם, בְּזֶה שְׁאַתָּה מְחַבֵּר בְּכָל פֶּעַם שִׁירִים וְזִמְרֵיּוֹת אַחֲרוֹת, כִּי אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אָדָם הַשָּׁר וּמְזַמֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ שִׁירֵיּוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וּמְכַל שֶׁכֵּן אָדָם כְּזֶה שֶׁמְחַבֵּר שִׁירִים, שִׁירֵי אֲמוּנָה, עַל-פִּי הַהַקְּדָמוֹת שֶׁלְּמִדָּת בְּ"הִיכַל-הַקְּדֹשׁ", זֶה אֵין

לתאר ואין לשער כלל, ומי יתן שתזכה להוציא קסטות חדשות, כי אתה מחיה בקולך אלפי נפשות בלי שום גזמא כלל, ועוד יבוא היום, שכלם יקדמו פני משיח צדקנו, על ידי הנגונים שלך.

עליך לדעת, כי אצל רבנו ז"ל היה מאד חשוב בעל מנגן, וכשבא אליו איזה בעל מנגן, השתעשע עמו מאד מאד, והיה אוהב לשמע בעל תפלה עם סלסולים, שקורין חזניש. ובאמת כל אלו שזכו ליחד יחודים קדושים — התפללו בסלסולים, כי בו בזמן שסלסלו עם נגינתם, יחדו יחודים קדושים ונוראים, ועל-כן גם אתה, אהובי, אחי היקר! בעת שאתה שר ומזמר את שירך, ראה לסגור את עיניך, ולדבק את עצמך בו יתברך, ותיחד את הד' שמות מהר' עולמות, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מעילא לתתא ומתתא לעילא, ותטיל בהם כמי שמטיל בגן נפלא.

מה אמר לך, ידידי היקר! כשאדם זוכה לדבק את עצמו בו יתברך, ויודע שהוא יתברך מחיה ומתנה ומקיים את כל הבריאה כלה, אין למעלה מזה. וצריכים כל-כך להשתוקק אחריו יתברך, עד שלא יוכל להפרד ממנו כלל, שתמיד יבער לבבו אליו יתברך בתשוקה עצומה, אשר אין לתאר ואין לשער כלל, עד שירגישו על פניו את גדל היראת שמים שלו. וזה רצה רבנו ז"ל להכניס בנו.

אנשי שלומנו מספרים על הרב החסיד ר' משה שמואל, שהיה מתלמידי ר' אברהם בר' נחמן, והוא שמשו מאד, והיה עובד ה' גדול מאד. ופעם נגש אל ר' מיכלי נכד מוהרנ"ת ז"ל, והראה לו את התפלה ב"לקוטי-תפלות" תפלה ל"ג, חלק ב', וכתוב שם בזו הלשון: "שנזכה לידע באמת מי הוא הראש בית של העולם עתה"; ודחק על ר' מיכלי נכד מוהרנ"ת ז"ל, שיאמר לו מי הראש בית עתה? ענה ואמר לו ר' מיכלי: לדעתי, בזמננו היה ר' נחמן טולטשינער הראש בית, כי ר' נחמן טולטשינער הוא היה המוציא והמביא בדברי מוהרנ"ת ז"ל, והיה משמש את מוהרנ"ת ז"ל, ותמיד גלה לכל אנשי שלומנו את הדבורים ששמע אצל מוהרנ"ת

ז"ל, וְהִיא יְכוּל לְחַקוֹת אֶפְלוּ אֶת הַקּוֹל שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל. וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב בְּכָל דוֹר וְדוֹר, מִי שֶׁזֹּכֵה לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם וּמִשְׁמָשׁוֹ, הוּא הָרֵאשׁ בֵּית.

אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֲלָקֵנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אִמַּת כְּזֶה, מֵאֲנָשִׁים אֲמִתִּיִּים כְּאֵלוֹ, הַמְּשִׁתַּקְקִים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצִים לְהַכְנִיס אֶת אִמַּתָּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וְלִהְפִּיץ אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

רְאֵה לְזַמֵּר זְמִירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתַחֲיֶה אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. הֵן אִמַּת שְׁטַבְעָךָ הוּא, שְׁאִתָּה תְּמִיד שְׁבוּר וְכוּ', אֵךְ תִּדְעַ, שְׁצָרִיכִים לְנַצֵּל אֶת זֶה בְּקִדְשָׁה; כִּי כְּשֶׁאָדָם בָּא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא שְׁבוּר בְּתַכְלִית הַשְּׁבִירָה וְכוּ', וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ הַכִּי נְמוּךְ וְהַכִּי יְרוּד וְהַכִּי פְחוֹת, יוֹתֵר מִכָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהוּא כְּתוֹלַעַת הָרוֹחֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ וְכוּ', אַחִי, אַחִי! תְּאֲמִין, שְׁבָאוֹתוֹ רִגַע שְׁאָדָם חוֹשֵׁב כֶּךָ, הוּא בְּטֵל וּמִבְטָל אֵל הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְאִם יִזְכֶּה לְאַחֵז בְּמִדְרַגָּה זוֹ, אֲזִי שְׁכִינָה תִשָּׁרָה עָלָיו תְּמִיד. אֵךְ מִחֲמַת שְׁלֵא כָּל אֶחָד יְכוּל לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד בְּדַבָּר כְּזֶה, כִּי סַכְּנָה מְאֹד שְׁלֵא יִפֹּל אֵל עֲמָקָא דְתַהוּמָא רַבָּא שֶׁל הַעֲצָבוֹת, עַל-כֵּן לְמַד אוֹתָנוּ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׁצָרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

אַחִי הַיְקָר! רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְכַתֵּב לִי מִכְּתָב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שכג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר פנחס, כ' תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

מה אמר לך, ידידי היקר! נפשי מתגעגעת אליך מאד מאד, לראותך ולדבר עמך, ולשמע את הטוב ממך, ואין טוב אלא תורה. היכן אתה מחזיק בעבודת השם יתברך?! האם אתה מחזק את עצמך עוד בלמוד שעורים פסדרן כְּאֶשֶׁר דִּבְרָנוּ?! ובפרט בלמוד גמרא, אשר אין למעלה מזה, כי למוד גמרא מסגל מאד לשמר את האדם מהקלפה של נאוף, כי ג'מ'ר'א' ראשי תבות הדי' מלאכים השומרים את האדם, שהם קשור המרכבה המוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ה') שהם: ג'בריאל, מ'יכאל, ר'פאל, א'וריאל.

רבנו ז"ל אמר פעם בזו הלשון: א יונגערמאן קען זיך פארבענקן אין א פרייטיג צו נאכטס ביז ער זאל נישט וויסען ווי די נאכט איז אהין געקומען (אברך יכול לבלות כליל שבת קדוש בהשתוקקות בזו, עד שלא ידע להיכן יעלם הלילה מרב השתוקקות). ואני זוכר, שבימי נעורי אחר חתונתי זכיתי לקיים את זה כמה פעמים, מרב השתוקקות בלמוד התורה הקדושה.

ולגבי מה אני מספר לך את זה? כי זה דבר שיכולים לקיים, כי העקר הוא הרצון והכסופין, שיהיה לבו בוער תמיד אליו יתברך.

אקוה להקדוש-ברוך-הוא, שאמה מסתדר בשלום ביתך כמו שלמדת אצלנו, אשר העקר הוא שלום-בית, כי זה עקר גדלת איש הישראלי, שמצד אחד הוא בוער ומשתוקק ומתלהב בלבבו אחריו יתברך בהשתוקקות ובכסופים נוראים ונפלאים עד מאד, עד שליל שבת-קדש יכול לפרח לו, ולא ידע היכן הגיע הלילה, מרב ההתלהבות שהיתה לו, אך מצד שני יוכל להוריד את עצמו אל אשתו, לחזקה ולשמחה ולכבדה כרצונו של רבנו ז"ל, שבפרוש

גְּלָה לָנוּ (שיחות-ה"ר"ן, סימן רסד), שֶׁהַזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל לְכַבֵּד וּלְיַקַּר אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וְצָרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְאִזּוֹ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְשָׁלוֹם-בֵּית — זוֹכֵה לְכָל. וְיָדוּעַ אִיךָ שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִחְדִּיר דָּבָר זֶה בֵּין הַתְּלַמִּידִים, אַךְ בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַדְּרָכִים, וְכָל אֶחָד הַכְּנִיס אֶת דַּעְתּוֹ הַפְּגוּמָה וְכוּ', וְלָמַד לְמוֹדִים פְּגוּמִים וְכוּ' עִם אַבְרָכִים, עַד שֶׁגָּרְמוּ מַה שֶׁגָּרְמוּ, וְאֶנְחֲנוּ בְּאֵנוּ לְהַחְזִיר אֶת הָעֵטְרָה לְיִשְׁנָה, לְגַלוֹת אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל כְּמוֹ שֶׁהוּא, בְּלִי כַחַל וּשְׂרָק וְכוּ'.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבַעְעוֹלָם. אֲקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְרֵאוּתְךָ בְּקָרוֹב, אוֹ עַל-כָּל-פְּנִים אֶת כְּתָב יְדָךְ. הַרְגֵל אֶת עֲצָמְךָ לְכַתֵּב לִי בְּכָל פַּעַם מִכְּתָב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ לְהַפְקֵד בְּזֵרַע שֶׁל קִימָא, וְיִצְאוּ מִמֶּךָ דּוֹרוֹת צַדִּיקִים.

הַמְּאֵחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שְׂכָד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פְּנִיחָס, כ' תַּמוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מֵאֵד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבַעְעוֹלָם, וְהַעֲקֵר שְׂתֵהִיָּה רְגִיל לְדוּן אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד וְהַעֲקֵר בְּדַעַת רַבְּנוּ ז"ל. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִתְבַּטָּא פַּעַם וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אֵיפֹה שְׂאֲנִי רוֹאֶה אֵיזָה חֶסְרוֹן אֲצֵל אֵיזָה בֵּר יִשְׂרָאֵל, הוּא מִשְׁנֵי טְעָמִים: אוֹ שְׁלֵא הִיָּתָה לִי כָּלֵל הַתְּבוּדוֹת, אוֹ שֶׁהִיָּה לִי מְעַט מְדִי הַתְּבוּדוֹת עַל זֶה"; כִּי בְּאֵמַת מִי שֶׁמִּתְבוּדָד עַל כָּל פָּרֵט וּפְרֵט, וּבְכַפְרֵטוֹת עַל אֲהַבַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּבְקֵשׁ הַרְּבָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל אֲהַבַת

ישראל, על-ידי-זה יכול לזכות באמת לראות רק את הטוב אצל כלל ישראל. ותדע, שבזה שמקשרים את עצמם אל כלל ישראל, על-ידי-זה יש בו סגלה נוראה ונפלאה מאד, שלא יפל אף פעם ממדרגתו (כמובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א'); כי מי שמקשר את עצמו עם שרשי נשמות ישראל, על-ידי-זה אין שורה עליו קנאת המלאכים להפילו.

כי באמת עקר הירידה והנפילה של האדם היא על-ידי קנאה, שתמיד חושב שהאחר יותר גדול ממנו, אבל כשזוכה לקשר את עצמו אל כלל נשמות ישראל, ודן את כל אחד ואחד לכף זכות, ויודע את מעלת כל אחד ואחד, אז מצליח את דרכו.

בזכות מצות אהבת ישראל, שתאהב את כל בר ישראל, ותפיץ להם את הקונטרסים החדשים, תראה שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא נסים נגלים.

נא ונא ראה לחדש את עצמך כקדם, ואל תהיה חסיד זקן, אשר רבנו ז"ל מאד מאד הקפיד על זה, רק אמר: פריש ניי פריש ניי, להתחדש תמיד.

ראה לכתב לי, וממש חיים חדשים תנפח בי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שכה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פנחס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך בבריאות.

ראה להרגיל את עצמך לומר בכל יום העשרה מזמורים שגלה רבנו ז"ל בשביל תקון הברית, והוא מסגל לכל הענינים ברוחניות

אָשֶׁר   י"ב שְׁכוּ   בְּנַחֵל   כֹּא

וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְּלֹתַי שְׂאֵנִי מִבִּקְשׁ וּמִתְּפַלֵּל עָלַיָּךְ, שְׂתֵהִיָּה בְּרִיא.

מָאד מָאד שְׁמַחְתָּנִי בְּזֶה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב, שְׂאֵתָה שׁוֹקֵד בְּסִפְרֵי
הָאִישׁ אֱלֹקֵי רַבְּנוּ הָאֱלֹשִׁיף הַקְדוּשׁ זי"ע. הִיָּה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶחָד
שְׁקָרָאוּ אוֹתוֹ: ר' נַחְמָן אֱלֹשִׁיף, הוּא הִיָּה נִכְדוּ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל (ר'
נַחְמָן בֶּן ר' שְׁכָנָא בֶּן מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל), וְהוּא הִיָּה שׁוֹקֵד תָּמִיד בְּסִפְרֵי
הָאֱלֹשִׁיף הַקְדוּשׁ, וְהִיָּה בְּקֵי בְּהֵם בְּעַל-פֶּה, וְעַל זֶה קָרָאוּ אוֹתוֹ ר'
נַחְמָן אֱלֹשִׁיף.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתִזְכֶּה לְבִלּוֹת אֶת יָמֶיךָ בְּטוֹב
וּבְנִעִימִים. הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שְׁכוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר פְּנִיחַס, כ"א תַּמוּז ה'תש"מח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... שְׂיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתַי אֶת הַהוֹדָעָה, וּמָאד מָאד אֲנִי מַצְטַעַר בְּצַעֲרְכֶם
הַקָּשָׁה.

רְאוּ לְבַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה
עַל אִיזוֹ דָּלֵת מְזוּזָה.

הִיָּה מָאד רְצוּי, שְׂתֵהֲבֵן שְׁלֹכֶם יִלְךְ עִם צִיצִית, וּבִזְכוּת זֶה יִהְיֶה
בְּרִיא, וְגַם לְהַזְהִיר שְׂיִלְךְ עִם כַּפָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִגְּנֻבּוֹת, וְיִתְרַפֵּא
מִהַמְּחֻלָּה הַזֶּה.

רְאֵי לְהַדְלִיק לְכַבוֹד שְׁבֵת-קִדְשׁ אַרְבָּעָה גְרוֹת, וְלַהוֹסִיף שְׁנֵי
גְרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זֵית, וְלִבְקֹשׁ בְּעֵת הַדְּלָקַת הַגְרוֹת עַל הַצְּלַחַת בְּעִלְךָ

והילדים, כי התפלה שהאשה מתפללת בעת הדלקת נרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שכז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פנחס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויךדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

הנני מברך אותך בברכת "מזל טוב" על הלדת בנך, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה לגדלו לתורה, לחפה ולמעשים טובים, ויהיה לך רב נחת ממנו ומכל יוצאי חלצריך.

אודות לעזוב את העבודה, לדעתי חכה עוד. וכבר ידועה אמרת מוהרנ"ת ז"ל, שפרנסה אסור לזרק, רק הפרנסה צריכה לזרק את האדם, הינו אם יסבבו סבות מלמעלה, שיפטרו אותך, אז תדע שזה מן השמים, אבל אדם בעצמו אסור לו לשבר את הפלי של פרנסה.

נא ונא לא לריב עם הגיס, חס ושלום, כי צריכים לעשות שלום במשפחה, וזה עקר שלמות המשפחה — כשיש שלום במשפחה ולא שום מריבות. וכל שכן בשבילי בנדאי אסור לעשות מחלוקת, כי כל עניני הוא רק שלום — לעשות שלום בין איש לקונו, בין איש לרעהו, בין איש לעצמו, ובין איש לאשתו; כי שמו של הקדוש-ברוך-הוא שלום, ועלינו להחזיק בשמו יתברך תמיד.

אודות שאשתך הולכת לשעורים לשמע הלכות, מה טוב ומה נעים.

ראו לשמר את עצמכם מאד מחובות, לא לפל בשום חובות כלל.

אָשֶׁר י"ב שִׁכַח – י"ב שִׁכַח בְּנִחָל כַּג

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׁתִּהְיֶה לָכֶם דִּיָּרָה לְעֲצָמְכֶם,
וְיִהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעֲד לְחַכְמִים, וְתִזְכּוּ לְהַכְנִיס אוֹרְחִים תְּלַמִּידֵי
חַכְמִים תָּמִיד.

אוֹדוֹת הַשְּׁעוּרִים בַּתּוֹרָה, רְאֵה לֹא לְהַעֲמִיס עַל עֲצָמְךָ הַרְבֵּה,
כִּי כְּשֶׁמַּעֲמִיסִים עַל עֲצָמוֹ הַרְבֵּה שְׁעוּרִים, לְבִסּוּף לֹא לוֹמְדִים
אַחֲרֵיכֶם שׁוֹם דְּבַר, רַק טוֹב לְלַמֵּד מִכָּל דְּבַר קִצָּת.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שִׁכַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִחוּן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּעִבּוּדָה הַקְדוּשָׁה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה פְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וְתַדַּע, שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא
הַצְּלָחָה נִצְחִית. וְרַבְּנוּ ז"ל הַכְּנִיס בְּנוֹ דְּבַר זֶה, וְזֶה יְסוּד וְעֵקֶר גְּדוֹל
בְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב, כִּי בְּלֹא הַתְּבוּדוֹת, הָאָדָם רְחוּק לְגַמְרֵי מְרַבְּנוּ ז"ל.

אַקְנֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּצִּית אוֹתִי בְּזֶה, וְאֲז לֹא תִצְטָרֶךְ
אֵל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שִׁכַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי

מֵאֵד, צְמוּד בְּפִנְיִמִיּוֹת לְבַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת כָּל הַמְּכַתְּבִים מִמֶּךָ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר
 לָךְ, שְׁתֵּהִי תָמִיד בְּרִיא בְּנֶפֶשׁ וּבְגוּף, וְתִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂכִינַת
 עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וְתִגְדֵּל אֶת בְּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ עַל-פִּי דַעַת הַתּוֹרָה
 וְהִירָאָה.

רְאֵה לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׁמַּח בְּחֻלְקֶךָ תָּמִיד, וְתִשְׁמַר אֶת עֲצֻמְךָ מֵרַבּוּי
 אוֹר, כִּי כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים שֶׁבָּאִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק מֵרַבּוּי אוֹר,
 וְצָרִיכִים לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ. וְעַקֵּר הַצְּמִצּוּם הוּא עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה,
 שְׂצָרִיכִים לְשִׁמַּח עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה בְּנִקְדַת יְהוּדוּתֵנוּ, וְתִהְיֶה לְאֵל,
 יֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְשִׁמַּח, שְׁנִבְרָאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנוּ גוֹי, אֲשֶׁר
 הַשְׂמֻחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמֻחוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשִּׁמַּח תָּמִיד
 בְּשְׂמֻחָה זוֹ!

אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים עַל ר' אֶהְרֵן קוֹבְלִיטְשֶׁער ז"ל, שֶׁהָיָה
 אִישׁ עָנִי מְאֹד, וְלֹא הָיָה לוֹ בְּבֵיתוֹ שׁוּם דָּבָר, וְהֵלֵךְ עַל פְּנֵי הַבְּתִים,
 וְתָמִיד רָקַד בְּשְׂמֻחָה עֲצוּמָה, וְכִשְׁאֲשָׁתוֹ שָׂאָלָה אוֹתוֹ: אֶהְרֵן, הֲלֹא
 אֵין לָךְ בְּבֵיתְךָ שׁוּם דָּבָר, וּמָה כַּחֵךְ לְרָקַד וְלְשִׁמַּח, הֲלֹא אֵין מָה
 לְתַן לְאֹכַל לִילְדִים, וְלְשְׂמֻחָה מָה זֶה עוֹשֶׂה? עָנָה וְאָמַר לָהּ: אֲשֵׁתִי,
 אֵת מְאָמִינָה שֶׁפַּעַם יִהְיֶה לָנוּ טוֹב? עָנְתָה וְאָמְרָה: כֵּן, בְּוֹדָאִי אֲנִי
 מְאָמִינָה. אֲזִי אָמַר: אִם כֵּן אֲנִי מְלוֹה לְעֲצָמִי שְׂמֻחָה מֵהַזְּמַן שֶׁיִּהְיֶה
 לָנוּ טוֹב, כִּי אֲזִי כְּשֶׁיִּהְיֶה לָנוּ טוֹב, בְּוֹדָאִי נִהְיֶה בְּשְׂמֻחָה, עַל-כֵּן אֲנִי
 מְלוֹה עֲכָשׁוֹ שְׂמֻחָה וְרִקּוּד עַל זֶה.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה גַם-כֵּן לְקַיֵּם דְּבַר זֶה, וְתִהְיוּ תָּמִיד
 שְׂמֻחִים אַתָּה וְאֲשֵׁתְךָ עִם הַיְלָדִים, וְתִרְקְדוּ מְרַב שְׂמֻחָה, וְתִשְׁמְרוּ עַל
 בְּרִיאוֹת גּוּפְכֶם לְאֹכַל רַק מְאֻכָּלִים טְרִיִּים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי
 שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל עֲלֵיכֶם לְהַמְתִּיק לְהַדִּינִים, וְתִזְכּוּ לְהַכְּלִיל בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כַּה
בַּנְחַל
י"ב של
אֲשֶׁר
י"ב של.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָה מְאֹד גְּדֹלָה שִׁמְחָתִי לְשִׁמְעַע אִיךָ
שְׂאֵתָה זֹכָה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת
גְּמוּרָה.

אוֹדוֹת שְׂאִין לְךָ חֲבֵרוֹתָא וְכוּ', תִּדְעַ שְׁכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הֵיכֵן שֶׁהוּא גֵר, הוּא מְחַיֵּב לְעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ חֲבֵרוֹתָא בְּסִבִּיבָה, וְזֶה
מְאֹד בְּנִקְלָה, שְׂיִתְחִיל לְדַבֵּר דְּבוּרֵי הַתְּחִינּוֹת וְדְבוּרֵי אֲמוּנָה, וַיִּגְלֶה
אֶת הַקְּדוּשָׁתְּךָ הַיְחִידִי, וַיְסַפֵּר לָהֶם מִרַבְּנוּ ז"ל, וְאֵל יִתְפַּיֵּשׂ כָּל־ל
שֶׁהוּא מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה יַעֲזֹר לוֹ, שְׂתִהְיֶה לוֹ חֲבֵרוֹתָא
בְּסִבִּיבָה.

אוֹדוֹת שְׂאֵתָה עוֹסֵק בְּהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, מָה אִמַּר לְךָ! אִין
דְּבַר יָקָר מְזֵה, וּמִי יִתֵּן שְׂתִזְכָּה לְהַפְּיֵץ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הָיָה תְּלָמִיד, וְקָרְאוּ לוֹ: ר' דָּוִד מְטוּלְטְשִׁין,
וְהוּא הָיָה רְגִיל לְבוֹא בְּכָל פֶּעַם אֶל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל
הָיָה מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּלָמִיד מְעַבֹּדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּדַרְכּוֹ, וְהִלְהִיב אֶת
לְבָבוֹ, וְכִשְׁחֹזֵר לְטוּלְטְשִׁין, סִפֵּר לְר' יִצְחָק בֶּן מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אֶת אֲשֶׁר
שָׁמַע מֵאַבִּיו, וְר' יִצְחָק לֹא הָיָה יָכוֹל לְבוֹא בְּכָל פֶּעַם אֶל אָבִיו, כִּי
הָיָה מְשַׁעֲבֵד אֶל הַדָּאָר שְׁעֵבֵד שָׁם. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה לְהַתְּבוֹדֵד הַרְבֵּה
בְּדַרְכּוֹ, בְּעֵת שֶׁהִלְךָ לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וּבְחֻזְרָתוֹ, כִּי כֵן הִדְרִיף אוֹתוֹ
מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׂתִמִּיד יִהְיֶה רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם בּוֹשָׁה,
וְכַף הַתְּנַהֵג כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְזֹכָה לְהִיּוֹת בְּעֵת הַסְּתַלְקוֹת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל.

רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם גַּם-כֵּן לְהַתְּנַהֵג
בְּהִנְהָגָה קְדוּשָׁה זוֹ, וְתִמִּיד תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹ
דַּרְכְּךָ שֶׁל עוֹבְדֵי ה', שְׂתִמִּיד צְמֵאִים וְכוֹסְפִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל-כָּף

רגילים לדבר עמו יתברך, עד שאי אפשר להם להתנתק ממנו
יתברך, מרב דבקותם בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שלא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פנחס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות
בשמחה, על-ידי העצות הנוראות שקבלנו מרבנו ז"ל, והוא —
לחפש ולבקש ולמצא בעצמו נקודות טובות, כמוכא בלקוטי-
מותבר"ן, חלק א', סימן רפ"ב; וצריכים לדון את עצמו תמיד לכף
זכות, ואין זו עצה לחפש את הפגמים אצלו, וכבר גלה לנו נפלאות
רבות מוהרנ"ת ז"ל (בהלכות השקמת הבקר, הלכה א') על-פי תורה זו,
איך אדם אפלו שישן ברוחניות ובגשמיות, עליו להתעורר על-ידי
הנקודות טובות, כי עקר העצבות והעצלות שנופלת על האדם, היא
רק על-ידי מרה שחורה, שדן את עצמו לכף חוב, וחושב שהוא
חכי גרוע וכו' וכו', עין שם. ובאמת לא זו הדרך, כי צריכים
להחיות את עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו בנקדת
יהדותו. ותדע, כי כל ידיעה וידיעה במשפטי התורה, היא הצלחה
נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל. ועל-כן ראה
לדבק את עצמך בכל יום בתורה הקדושה, ותלמד פרשה חמש
ורש"י, וכמה פרקים משניות, וכמה דפים גמרא, ומדרש רבה
ושלחן ערוך לאט לאט, ואפלו שאתה שוכח — אל תסתכל על
זה, כי בעת שאתה לומד, ואתה מדביק מחשבתך בתוך התורה,
התורה מקפת את נשמתך וכו'. ועקר השלמות — כשפתנים המקיף
לתוך הפנימי, ותבין מה שאתה לומד.

אֲשֶׁר   י"ב שלב   בְּנַחֵל   כז

ועל כָּלֵם — אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל אִם לֹא מְבִינִים, כִּי בְּפְרוּשׁ גְּלֵה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן מוֹבָא בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁמָה שְׁאֲדָם לְמַד בְּזֵה הָעוֹלָם וְלֹא הֵבִין, יִבְהִירוּ לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָסוּר לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ מְשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוֹלָם, כִּי הִנְפִילָה בְּדַעְתּוֹ, זֶה מִהַסְטֵרָא אַחְרָא, הָאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יְתַבְרַךְ, לְהַרְגִיל אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ לְחֹשֶׁב רַק בְּאַמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, לִידַע אֲשֶׁר הוּא יְתַבְרַךְ מַחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַגִּיעַ לְמַחַ בְּזֵה, לְחֹשֶׁב רַק מִמְּנוֹ יְתַבְרַךְ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְרַךְ אֶפְלוּ כַּמָּה דְּבוּרִים בְּיוֹם, וְתִבְקֶשׁ הַרְבֵּה עַל שְׂמִיָּה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ, שְׂתַזְכֶּה לְמִצָּא אֶת בַּת זוּגָךְ, וְתִהְיֶינָה רַק שְׂמֵחוֹת בְּבֵיתְכֶם.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת הַדְרִישַׁת שְׁלוֹם מִמְּךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת מְקַרָּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עַל יְדוֹ תַזְכֶּה בְּאַמְתַּת לְהַתְעַלּוֹת בְּתוֹרָה וּבִירָאֵת שָׁמַיִם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתַזְכֶּה לְמִצָּא אֶת בַּת זוּגָךְ הַשִּׁיכָת לְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמְּנוֹ יְתַבְרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, שְׁיַחֲוֶס וּיִרְחַם עֲלֶיךָ, וְיִזְמִין לְךָ אֶת בַּת זוּגָךְ. כִּי הַתְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְגֵרֶם בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת,
אֲשֶׁר הֵם מְזַכְכִּים וּמְטַהְרִים אֶת הַנֶּפֶשׁ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנֶכוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצֻטָּעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה, אִיךָ שֶׁנִּפְלַתְּ בְּפֶחַ יָקוּשׁ
כְּזֶה, וְהִפְקַרְתָּ אֶת אֲשֶׁתְּךָ וְחַמְשַׁת יְלָדֶיךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי הַשְּׁטָן הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמִישָׁהי וְכוּ', וְשָׁבַר
לְךָ אֶת הַבַּיִת, עַל-כֵּן רָאָה לְבָרַח מִמֶּנָּה מַה שְּׁיֹתֵר מֵהָר וְכוּ'.

חוּס וְרַחֵם עַל הַיְלָדִים שְׁלֶךְ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לְךָ עִם
חַמְשֵׁה יְלָדִים כְּנֶגֶד חַמְשֵׁה חַמְשֵׁי תוֹרָה, וְכָל בֶּן הוּא מִמֶּשׁ לְהַפְלִיא
וְכוּ', וְאִתָּה הִפְקַרְתָּ אוֹתָם, וְהִנַּחְתָּ אוֹתָם בְּהִפְקָר וְכוּ', וּבִפְרִט הַבֶּן
הַבְּכוֹר, כְּבָר הַגִּיעָה הָעֵת שֶׁנִּהְיָה בֶרֶם-מִצְוָה, מַה אִתְּךָ?! רָאָה לְבָרַח
מִהַשְּׁטָן, וְחָזַר אֶל בֵּיתְךָ, וְשָׁב וּרְפָא לְךָ, וְאִם לֹא, תִּדַע — כִּי עֲנוּשׁ
תִּעֲנֹשׁ, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סוּבֵל, וּמְחַכֶּה עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ, וְאִז
הוּא מְשַׁלֵּם וְכוּ'. עַל-כֵּן רָאָה לְחָזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְתִזְרַק אֶת הַקֶּפֶת
שְׂרָצִים אַחַר גּוֹךְ, וְחָזַר לְבֵיתְךָ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת, יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ
וּמִתְפִּיל לְעִלְיָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְחָזֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִנִּיחַ בְּכָל יוֹם
תְּפִלִּינִי, וְתִשְׁמַר שְׁבֵת-קִדְשׁ, וְתִחְזַר לְבֵיתְךָ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אֲשֶׁר י"ב שלד — י"ב שלה בנחל כט
י"ב שלד.

בעזרת השם ותבונה, יום רביעי לסדר פנחס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שלום רב אָל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי להדליק שבִּעָה גֵרוֹת לְכַבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְלִהְיוֹסִיף שְׁנֵי גֵרוֹת
שֶׁל שְׁמֵן זֵית, וּבְזָכוֹת הַדְּלָקָה הַגֵּרוֹת וּבְזָכוֹת הַתְּפִלוֹת שֶׁתִּבְקָשִׁי בְּעֵת
הַדְּלָקָה הַגֵּרוֹת, תִּזְכִּי לְפָרִי בְּטָן.

ראי לְשֹׁמֵר עַל טְהוֹרַת הַמְּשֻׁפָּחָה, כִּי זֶה מְאֹד חָשׁוּב לְבַת
יִשְׂרָאֵל, וְיִסוּד וְעָקֵר הַיְהוּדוּת.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם תִּזְכִּי לְאַפּוֹת עֶסֶה, וְלִהְפָּרִישׁ מִזֶּה חֲלָה,
וּבְזָכוֹת הַשְּׁלֵשׁ מִצּוּוֹת הָאֵלוֹ: גְּדָה, חֲלָה וְהַדְּלָקָה הַגֵּרוֹת, תִּזְכִּי לְפָרִי
בְּטָן.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם תִּאֲפִי לְכַבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ שְׁתֵּי חֳלוֹת,
וְלִהְפָּרִישׁ חֲלָה, וְלִקְנִים מִצּוּוֹת חֲלָה, וּבְזָכוֹת זֶה תִּזְכִּי לְפָרִי בְּטָן.

הַמֵּאַחַל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב שלה.

בעזרת השם ותבונה, יום רביעי לסדר פנחס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגְיַעוּ אָל ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רְאֵה לְשֹׁמֵר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאִזּוֹ הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ. וְתִדַּע, כִּי
הַשַּׁבָּת מְעַשְׂרֶת, כִּי רַב הָעֲנִיִּים הַסּוֹכְלִים עֲנִיּוֹת, הוּא רַק מִפְּנֵי שְׁאִינָם
מְכַבְּדִים שַׁבַּת־קֹדֶשׁ כְּרֵאוּי, כִּי אִם הֵיוּ מְכַבְּדִים שַׁבַּת כְּרֵאוּי, וְהֵיוּ
שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ וְשׁוֹמְחִים בָּהּ, הֵיוּ נְעִשִׂים עֲשִׂירִים. וְכֹל מִי שֶׁשׁוֹקֵד

ל אֲשֶׁר י"ב שלו בנחל

כָּל הַשַּׁבָּת וְשִׂמְחָה עִם הַשַּׁבָּת, וְשׂוֹמֵר שַׁבָּת, נִשְׁפָּע עֲלָיו שִׁפְעַת נֹרָא וְנִפְלָא עַל כָּל הַשָּׁבוּעַ בֵּין בְּגַשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנֵי, עַל-כֵּן רָאָה, יְדִידֵי הַיְקָר! לְשׂוֹמֵר שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וְלִשְׂמֵחַ בְּשַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וְלַעֲנֹג אֶת הַשַּׁבָּת, וְלַהֲכַנִּיס אֹרְחִים בְּשַׁבָּת, וְאִז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתִּהְיֶה עֲשִׂיר גְּדוֹל.

רָאָה לְבָדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, בְּאִפְּן שִׁיְהִיָּה מְקוֹם בְּבִיתְךָ לְהַכְנִיס הַשִּׁפְעַת, כִּי כְּשֵׁישׁ לְאָדָם מְזוּזוֹת פְּסוּלוֹת, הַשִּׁפְעַת אֵינָה נִכְנָס בְּבֵית.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׂוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתֵי שְׂאֵנֵי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ, שֶׁתִּהְיֶה עֲשִׂיר גְּדוֹל בְּגַשְׁמֵי וּבְרוּחָנֵי, וְתִעֲזֹר לְכָל הָעֲנִיִּים.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּנִיחָס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאִז תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

גַּא וְנָא רָאָה לְהַתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לְךָ רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, וּבְרִגְעַת שִׁיתוּדַע לְךָ דְּבָר זֶה, שְׂאֵין לְךָ רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרַק אֲלֵיו אַתָּה צָרִיךְ לְצַעֵק וּלְבַכּוֹת וּלְבַקֵּשׁ, אִז תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים עַל כָּל שְׁעַל וְשְׁעַל, וְעַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שְׂאֵתָה פּוֹסַע בְּזֶה הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר י"ב שלז בְּנַחֵל לֵא

אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֲלָקֵנוּ, שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּי אֲמֶת כְּזֶה, רַבֵּי
הַמְלַמֵּד אוֹתֵנוּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת כְּאֵלוֹ, רַבֵּי הַמְחַזֵּק אוֹתֵנוּ בְּכֹל מַצְבֵּנוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר פְּנַחֵס, כ"א תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת שְׁאַלְתָּךְ בְּעֵינֵי הָאֲרֻבָּעָה גְרוֹת, וְלֵהוֹסִיף שְׁנֵי גְרוֹת שֶׁל
שְׁמֹן זַיִת, לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּאִפְּן קָבוֹעַ, וּבְזָכוּת זֶה יִפְנֹס אוֹר בְּבֵיתְכֶם.

אוֹדוֹת מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים שִׁיעֲצָתִי לָךְ, בְּוַדַּאי הָאֲמָא קוֹדֶמֶת
לְכֹלָם, וּבְזֶה שְׁאַתְּ הוֹלֵכֶת אֵלַיָּה לְבַקְרָהּ, בְּזֶה אֶתְּ גַם בֶּן מְקִימֶת
מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים, מְלַבֵּד מִצְוֹת כְּבוֹד אִם, שֶׁהִיא הַמְצָנָה הַכִּי
גְדוֹלָה.

רְאֵי לְדוֹן אֶת בְּעֵלְךָ לְכַף זָכוּת, וְאִפְלוּ שְׁצוּעַק עֲלֶיךָ, אֶת
תַּמְשִׁיכֵי לְבַקֵּר אֶת הָאֲמָא, וְלַחֲזֹק וְלַעוֹדֵד אוֹתָהּ. וְכֵן רְאֵי לְחַזֵּק
וְלַעוֹדֵד אֶת בְּעֵלְךָ, וְתִרְאוּ שִׁיְהִי שְׁלוֹם בְּבֵיתְכֶם, כִּי לֹא כְּדַאי לְכֶם
לְרִיב בְּשִׁבִיל זֶה, אֲדַרְבֶּה, תַּסְבִּירֵי לְבְּעֵלְךָ, שְׁכַפִּי שְׁמַכְבֵּדִים אֶת
הַהוֹרִים, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בְּעִבוּרָם, כְּמוֹ-כֵן הַגְּלָגֶל חוֹזֵר חֲלִילָה,
שֶׁהִילְדִים מְבַקְרִים אֶתְכֶם, וְאִם, חֵס וְשְׁלוֹם, מְזַלְזֵלִים בְּכְבוֹד אָב
וְאִם, אֲזוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, גַּם הִילְדִים יְזַלְזְלוּ בְּכְבוֹדְכֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שִׁיְהִי לְכֶם שְׁלוֹם-בֵּית, וְיֵאִיר לְכֶם
הַמְּזֹל תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

לִב   אֲשֶׁר   י"ב שֵׁלַח   בְּנַחֲל
י"ב שֵׁלַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פְּנַחֶס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל צְעִירֵי תַלְמִידֵי
"הַיִּכְלֵ-הַקֶּדֶשׁ", הַגּוֹ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיַּעֲוֹרֵר לְכַבֵּם
אֱלֹיו יִתְבַּרֵךְ.

בְּנֵי וּתְלִמִּידֵי הַיְקָרִים! אֲנִי נוֹסֵעַ לְמִשְׁךָ זְמַן לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל
עַדִּין אֲנִי יוֹדֵעַ לְכַמָּה זְמַן, אִךְ זֹאת אֲנִי רוֹצֶה, שְׂאֲתֶם תִּהְיוּ אֲנָשִׁים
כְּשֵׁרִים. וַיַּעַן שְׁלֻעַת עֵתָה אַתֶּם נִשְׁאַרִים פֹּה, אֲנִי רוֹצֶה שְׁתִּנְּצְלוּ אֶת
הַזְּמַן מְאֹד מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כִּי אִם תִּנְּצְלוּ אֶת הַזְּמַן
כְּרָאוּי, תִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, כְּמוֹ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל רוֹצֶה מֵאַתָּנוּ.

וְעַכְשָׁו מָה רוֹצֶה רַבְּנוּ ז"ל מֵאַתָּנוּ? שְׁנִתְּפַלֵּל וְנִלְמַד וְנִתְּפַלֵּל,
כְּמוֹ שְׂאֲמַר בְּפִרוּשׁ: מָה יֵשׁ לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם?
רַק דְּאוּוִינְעֵן אֹזֶן לְעִרְנֵעֵן אֹזֶן דְּאוּוִינְעֵן (לְהִתְּפַלֵּל, לְלַמֵּד וּלְהִתְּפַלֵּל);
וְעַל קֶטֶב זֶה צְרִיכָה לְהִיּוֹת כָּל הַתְּשׁוּקָה שְׁלָכֶם, וּבִשְׂבִיל זֶה תִּרְאוּ
לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרִכּוֹת סג:): חֲרַב עַל
שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹסְקִים בְּדַבְּדוּ בְּתוֹרָה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא
מְטַפְּשִׁים; כִּי תְּמִיד טוֹב לְלַמֵּד עִם חֵבֵר, כִּי עִם חֵבֵר יְכוּלִים לְחַזֵּק
אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי. וְהַתְּנָא אוֹמֵר (אָבוֹת א, ו): וַיִּקְנֶה לָךְ חֵבֵר, שְׁצִרִיכִים
לְקַנּוֹת לְעַצְמוֹ חֵבֵר. וְאֲנִי רוֹצֶה שְׁתִּלְּמְדוּ בְּיַחַד עִם חֵבֵר, שְׁכָל אֶחָד
יִקַּח חֵבֵר, וּבְיַחַד תִּדְּבְרוּ, וּבְיַחַד תִּלְּמְדוּ, וּבְיַחַד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי
יַעֲזְרוּ.

הַשְּׁתַּדְּלוּ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִש"י, לְגַמֵּר אֶת הַסֵּדֶרָא שֶׁל
פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ שְׁנַיִם מְקַרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִש"י, אֲשֶׁר זֶה
מְאֹד מְסַגֵּל לִירְאַת שָׁמַיִם, וּרְאוּ לְלַמֵּד אֶת הַמְּדַרְשׁ מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ
— הֵן מְדַרְשׁ רַבָּה וְהֵן מְדַרְשׁ תְּנַחוּמָא. וְכֵן תִּלְּמְדוּ הַרְבֵּה פְּרָקִים
מִשְׁנִיּוֹת, וְכָל הַמְּרַבָּה — הֲרִי זֶה מְשַׁבַּח! וְכָתוּב בְּ"מַגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל"
מֵהַבֵּית יוֹסֵף, שְׁזָכָה לְמָה שְׁזָכָה עַד שֶׁבָא אֱלֹיו מַגִּיד מִן הַשָּׁמַיִם,
הַכֹּל הָיָה רַק בְּזָכוֹת לְמוֹד מִשְׁנִיּוֹת, כִּי הָיָה יְכוּל לְלַמֵּד בְּפַעַם אַחַת

שְׁלֵשִׁים אַרְבָּעִים פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת. וְעַל כָּלֵם תִּרְאוּ לְלַמֵּד הַרְבֵּה גְמָרָא, כִּי גְמָרָא מְאֹד מְסַגֵּלֶת לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְעוֹלָם. גִּמְרִיא' רַאשֵׁי תְבוּת: גִּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רַפָּאֵל, אִוְרִיאֵל, מִי שְׁלוּמֵד גְמָרָא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאֲרַבְעָה מְלֻאָכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאֲדָם. וְרַבְנֵי ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), שֵׁשׁ קְשׁוּר הַמְרַכְבֵּה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹלִים מִכָּל מִינֵי עֲוֹנוֹת, אִם מְקַשְׁרִים אֶת הַמְרַכְבֵּה הָעֲלִיּוֹנָה, וְקְשׁוּר הַמְרַכְבֵּה הוּא, שְׁמֻקְשָׁרִים אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַקְדוּשָׁה־בְרוּךְ־הוּא, וְיִוְדָעִים שְׁמִימִינֵי מִיכָאֵל, מְשֻׁמְאֵלֵי גְבְרִיאֵל, מְלַפְנֵי אִוְרִיאֵל, מְאַחֲרֵי רַפָּאֵל, וְעַל רַאשֵׁי שְׁכִינַת אֵל; וְכִשְׁאָדָם יוֹדָע שֶׁהָאֲרַבְעָה מְלֻאָכִים הוֹלְכִים עִמּוֹ תָמִיד, הוּא יוֹדָע שְׁשְׁכִינַת אֵל עִמּוֹ. וְלָזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי לְמוּד גְמָרָא. וּבִפְרָט גְמָרָא, אֲשֶׁר זֶה מְכַנֵּס בְּאָדָם זְכוּף הַנֶּפֶשׁ גָּדוֹל מְאֹד. וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדָעִים אֶת מַעֲלַת לְמוּד גְמָרָא, הָיוּ אֶפְלוּ גִוְרָסִים גְמָרָא.

וַיַּעַן שֶׁהַקְדוּשָׁה־בְרוּךְ־הוּא עֲזַר לָכֵם, שְׁלַמְדַתֶּם פֶּה ג' מְסַכְתוֹת: "תְּעִנִית", "מְגַלָּה", "סִכָּה", אֲזִי תִרְגְּלִינִי אֶת עֲצָמְכֶם לְהִתְחִיל אֶת הַמְסַכְתָּא מִהִתְחַלָּה וְעַד הַסּוּף, וְכִשְׁתִּגְמְרוּ מְסַכְתָּא, תִּצְיִנוּ בְּסוּף הַמְסַכְתָּא: סִימְתִי בְיוֹם פְּלוֹנִי וּבַחֲדָשׁ פְּלוֹנִי, וְכֵן יִהְיֶה לָכֵם חֲשׁבוֹן כַּמָּה פְּעָמִים סִימְתֶם. וְכֵן אֲנִי נוֹהֵג. וְעַד שֶׁלֹּא תַחֲזְרוּ מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, לֹא תִפְסְיִקוּ לְלַמֵּד אֶת הַמְסַכְתָּא הַזֶּה. כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (חֲגִיגָה ט:): אֵינּוּ דוֹמָה הַשּׁוֹנָה פְּרָקוֹ מֵאָה פְּעָמִים לְשׁוֹנָה פְּרָקוֹ מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת. אֲזִי כְּדָאֵי כָּל מְסַכְתָּא לְלַמֵּד מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת. וּבְאִפְסוּ כְּזֶה שֶׁתִּרְשְׁמוּ בְּסוּף הַמְסַכְתָּא מְתִי סִימְתֶם, זֶה יִכְנִיס בְּכֶם חֲשֵׁק לְסִימִים עוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם. מְלַבֵּד הַשְּׁעוּרִים הָאֵלֵּי, תִּקְחוּ לְעֲצָמְכֶם עוֹד כַּמָּה שְׁעוּרִים בְּסַפְרֵי רַבְנֵי ז"ל. וּבִפְרָט בְּ"סַפְרֵי־הַמְדוּת", אֲשֶׁר רַבְנֵי ז"ל רָצוּהוּ מְאֹד שֶׁנִּתְמַיֵּד בְּזֶה. וְאָמַר, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה עָשָׂה אוֹתוֹ יְהוּדִי; כִּי הִשְׁתַּדֵּל לְתַקֵּן אֶת הַמְדוּת שְׁלוֹ, כִּי הַמְדוּת הֵן יְסוּד שֶׁל כָּל הָאָדָם, וְהַגְמָרָא אוֹמְרַת (סוּטָה ח:): בְּמַדָּה שְׁאָדָם מוֹדֵד — בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ; כִּי הָעֵקֶר הוּא מְדוּת, וְכִשְׁיֵשׁ לְאָדָם מְדוּת, הַכֹּל בְּסֵדֶר אֶצְלוֹ. וּבִפְרָט אַתֶּם, שְׁאַתֶּם צְעִירֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ,

רצייתי מאד שיהיו לכם מדות טובות, שאוכל אחר-כך להתפאר, שברוך השם יש לכם מדות טובות.

אבל זאת אני מבקש מכם, שלכל תעמיסו על עצמכם הרבה שעורים והרבה למודים, כי צריכים לתת למחין נִיחָא, כי לפעמים בטולה של תורה זה קיומה, וצריכים לדבר ולאכל ולישן ולטייל, כדי שיהיה לכם ישוב הדעת ללמד עוד, וכשמבטלים קצת, אז יש פח ללמד הרבה. וכתוב במדרש (בראשית רבה, פרשה ט', סימן ר'): "והנה טוב מאד" — זה השנה. ושאל המדרש: וכי השנה זה טוב מאד, הרי שנינו שנה — רע לצדיקים וטוב לרשעים, כי בעת השנה הרשעים טוב להם — שאינם חוטאים, והצדיקים רע להם — שאינם יכולים ללמד תורה? אלא מתוך שאדם ישן קצת, המחין שלו מתישבים, ואחר-כך יכול ללמד הרבה. ועל-כך תשמרו מאד על בריאות גופכם, ואל תסגפו את עצמכם בשום סגופים, רק תאכלו תמיד מאכלים בריאים וטריים, ולא חריפים וכו' וכו', ששורפים את הבני מעים, ועושים את האדם חולה.

היה אצל אנשי שלומנו איש צדיק גדול, ושמו היה ר' פנחס קובליטשער ז"ל, הוא היה עובד ה' גדול מאד, אבל היה איש חולני וחסר. ודרכו היתה לקרב בני הנעורים מאנשי שלומנו, והיתה לו כחה שלמה של צעירים, שהוליד אותם בדרך רבנו ז"ל, וזה היה בעיר קובליטש. והיו לו הרבה מאד מתנגדים, כי בדרך כלל כשאדם רוצה ללכת בדרך רבנו ז"ל, הבעל-דבר מאד אורב עליו, כי הוא מאד מפחד מתלמידי רבנו ז"ל האמתיים, כי חכמינו הקדושים אומרים (קדושין ל'): בראתי יצר הרע, בראתי תורה תכלין כנגדו, שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו אומר, שהתכלין נגד היצר הרע הוא התורה. ורבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א'), שהיצר הרע מלביש את עצמו במצוות, ובאילו מצוות הוא מלביש את עצמו? כבר אמרתי כמה פעמים, שהיות שרבנו ז"ל מדבר שם ממעלת למוד התורה, ואיך שעל-ידי למוד התורה יכולים לזכות אל כל המדרגות שבעולם, לקשר את העולם הבא אל העולם הזה. נמצא, שעקר מה שהבעל-דבר מלביש את עצמו במצוות, הוא

שִׁיעֵשָׂה כָּל מִינֵי מִצְוֹת, הֶעֱקַר שְׂלֵא יִלְמַד תּוֹרָה, כִּי מִלְמוּד תּוֹרָה
הוּא מְאֹד מִפְּחָד. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אוֹמֵר עוֹד שָׁם, שֶׁהֵיָצַר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת
הָאָדָם מִשָּׁגַע לְגַמְרֵי, כִּי בַעַל עֲבָרָה הוּא מִשָּׁגַע, אָבֵל מִי שְׁלוּמֵד
תּוֹרָה, הוּא מְזַכֵּךְ לוֹ אֶת הַמַּח. וְלִכְּן הֵיָצַר הָרַע מִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ
בְּמִצְוֹת, שִׁיעֵשָׂה הַכֹּל הֶעֱקַר שְׂלֵא יִלְמַד תּוֹרָה. וְכִשְׂיֹדְעִים אֶת זֶה,
כָּבֵר אֵין נִסְיוֹן אִם לְלַמֵּד אוֹ לֹא. וּמַחֲמַת שֶׁהָעוֹלָם אֵינָם יוֹדְעִים אֶת
זֹאת, עֲדִיף לָהֶם הַכֹּל, רַק לֹא לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל. וַיַּעַן שָׂר' פְּנַחֵס
קוֹבְלִיטְשֶׁעֶר תְּמִיד קָרַב צְעִירִים אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, הֵיָתָה עָלָיו מַחֲלַקַּת
גְּדוּלָּה מְאֹד. אָבֵל הוּא לֹא הִסְתַּכַּל עַל זֶה כָּלֵל, וְהִנְהִיג אֶת
הַתְּלַמִּידִים שְׁלוֹ, שִׁילְמְדוּ בְּהִתְמַדָּה רַבָּה וְכֵן עָשׂוּ, וְהִתְפַּלֵּה שְׁלָהֶם
הֵיָתָה בּוֹקֵעַת רְקִיעִים, וְהָיוּ מִתְּפַלְּלִים שְׁחֲרִית בְּקוֹלוֹת גְּדוּלִים,
וְהִכְנִיסוּ כָּל מִינֵי כַחוֹת בְּתַפְּלָה בְּהִתְעוֹרְרוֹת שְׁחֲרִית, מְנַחָה, מְעָרִיב,
חֲצוֹת. וְכֵן הִלְמוּדִים שְׁלָהֶם לְמַדוּ תְּמִיד בְּחִבְרוּתָא. וְאָנִי הַפְּרִתִי
יְהוּדִי, שֶׁהוּא עוֹד הַכִּיר אֶת הַתְּלַמִּידִים שֶׁל ר' פְּנַחֵס קוֹבְלִיטְשֶׁעֶר.
וְהֵיָתָה הִתְעוֹרְרוֹת גְּדוּלָּה בֵּין הַצְּעִירִים. פַּעַם קָרָה מְקָרָה, שְׁבָנּוּ שֶׁל
אֶחָד מֵהַעֲשִׂירִים הִתְקַרֵּב אֶל ר' פְּנַחֵס, וְנִתְקַרֵּב עַל יְדוֹ אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל,
וְאָבִיו לֹא הָיָה יְכוֹל לְסַבֵּל אֶת זֶה, שֶׁהוּא הָעֲשִׂיר הַגְּדוֹל שֶׁל הָעִיר,
וּבְנֵו יֵהִי מְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְעֵשָׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבָעוֹלָם לְנֶגְם
בְּר' פְּנַחֵס הַנֵּ"ל, אָבֵל לֹא הָיָה יְכוֹל, מַחֲמַת שָׂר' פְּנַחֵס הָיָה עָנּוּ גְּדוֹל
מְאֹד, וְשׁוּם בְּזִיוֹן שְׁבָעוֹלָם לֹא שָׁבַר אוֹתוֹ, כִּי הָיָה כָּל־כֶּף דְּבוּק
בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, עֵינַי לֹא רָאִתָּה, וְלִכְּן אָפְלוּ שִׁצְעָקוֹ עָלָיו וְאֵימּוֹ
עָלָיו, לֹא פָּחַד מֵאֵף אֶחָד, וְלֹא הִתְבַּיֵּשׁ כָּלֵל. וְהָעֲשִׂיר הַזֶּה רָתַח
מִזַּעַם, שְׁבָנּוּ לוֹמַד וְכוּ' וּמִתְּפַלֵּל וְכוּ', וּבְאוֹתָהּ עֲנָה הָיָה יְהוּדִי קֶצֶב,
וְשָׁמוּ הָיָה חַיִּים, וְהָיָה אִישׁ מְגִשֵּׁם מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁקָּרָאוּ אוֹתוֹ כָּל
בְּנֵי הָעִיר: "חַיִּים שֵׁישׁ בּו", כִּי רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הָיָה מְפָקֵר, וְתַמּוּרַת
כֶּסֶף הָיָה הוֹרֵג בֶּן אָדָם. וְהָעֲשִׂיר הַזֶּה רָאָה שֶׁהַבְּזִיוֹנוֹת וְהָאִיוּמִים
שִׁעֵשָׂה לְר' פְּנַחֵס לֹא הוֹעִילוּ, וְלִכְּן שָׁבַר אֶת חַיִּים קֶצֶב הַזֶּה, שִׁילָךְ
וַיְהַרֵּג אֶת ר' פְּנַחֵס, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, תַּמּוּרַת הַרְבֵּה כֶּסֶף, וְהָלָה כְּמוֹבֵן
הַסְּכִים, כִּי זֹאת הֵיָתָה עֲבוּדָתוֹ. אֵךְ הִתְיָשַׁב בְּדַעְתּוֹ, שֶׁקָּדָם יִכְנַס
בְּשֶׁבֶת בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית, וַיִּסְתַּכַּל מִי הוּא ר' פְּנַחֵס, וְאֵיךְ הוּא נִרְאָה,
וְכִיצַד יְכוֹל לְתַפֵּס אוֹתוֹ, אִם הוּא אֱלִים וְכוּ'. וְנִכְנַס בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית.

והסתכל על ר' פנחס בעת התפלה וצחק, כי ראה שזהו אדם נמוך, ומאד חלש וחולני, וחשב שם, שבסטירת לחי אחת יחסלו, חס ושלו. ותכנן שבמוצאי-שבת יתלנה עמו, ובדרך יבצע זממו. בין כך כשגמרו להתפלל מנחה, נטלו כלם ידיהם לסעדה שלישית, ור' פנחס החל ללמד לקוטי-מוהר"ן עם התלמידים, והיתה שם התעוררות גדולה מאד, כי ר' פנחס דבר הרבה מהקדוש-ברוך-הוא, מהתורה, מרבנו ז"ל ומיראת שמים, והיה לו כח הסבר נפלא, עד שחיים קצב הזה שישב בצד, החל לבכות, כי מאד נתעורר מהדבורים שלו, ולא היה יכול לעצור בכיו, כי כל-כך נתעורר אל הקדוש-ברוך-הוא, ונכנסו בו כל-כך הרבה הרהורי תשובה, ובכה בקול — איך אני רוצה להרג את האדם הזה, ולמה?! ואף אחד לא ידע למה הוא בוכה, ומה היתה תכניתו; וכשסיים ר' פנחס ללמד וברכו ברכת-המזון, וגמרו תפלת מעריב, הלך חיים קצב הזה, ולנה את ר' פנחס לביתו, ולא רק שלא הרגו, אלא החל לבכות, ובקש ממנו מחילה, וספר לו את התכנית שהיתה לו. ור' פנחס נחמו, ואמר לו שמוחל לו, ודבר אתו דבורים יוצאים מן הלב. ומאז חיים קצב הזה נעשה בעל תשובה גדול מאד, והרגיל עצמו לומר הרבה "לקוטי-תפלות", עד שאנשי שלומנו ספרו, שה"לקוטי-תפלות" שלו היה רטב מדמעות, ומאז הוציא קול, שמי שיגע בר' פנחס, הוא ישבר את עצמותיו. וכל העירה פחדו ממנו מאד, כי היה גבר אלים. ומני אז שמר על ר' פנחס, שלא תפל שערה מראשו, ולא יגעו בו לרעה. כל כך היה הכח של ר' פנחס לעורר את בני הנעורים, עד שאפלו מגשם כזה, איש גס, שהיה ממש רוצח, רחמנא לצלן, וידיו מגאלות בדם, התעורר כל-כך בתשובה, עד שכל ימיו אמר הרבה "לקוטי-תפלות" בהתעוררות מאד עצומה. וואים מזה, איך אדם שמדבר בתמימות מרבנו ז"ל דברים היוצאים מן הלב, נכנסים אל הלב. וכך העמיד הרבה תלמידים, והתלמידים האלו העמידו אחר-כך עוד תלמידים, וכך נמשך דבר רבנו ז"ל.

לזאת גם אני רוצה שתתעוררו בעבודת השם יתברך, (בנדאי אני צריך לחזר בתשובה, כדי שאזכה שיהיו דברים היוצאים מן

הלב ונכנסים אל הלב). העקר תראו להתנהג בדרך ארץ גדול הן כשאני פה, ומכל שכן כשאני פה, בנדאי תשמרו שלא יצא שם רע עלינו, חס ושלום, ורבנו ז"ל אומר בספר-המדות (ספר-המדות, אות צדיק, סימן סח): מי שאוהב את הצדיק, צריך לשמר שלא יצא עליו שם רע; והיות שהשיבה שלנו נקראת על שם רבנו ז"ל, צריך לראות לקדש את שם רבנו ז"ל, ולנהג בדרך ארץ ובנעם הליכות. וכן הוריתם מאד ישמחו כשיראו שאתם לומדים ומתפללים ומתנהגים בדרך ארץ גדול, וזו תהיה להם הנחת רוח הכי גדולה. ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שיתוספו עוד הרבה תלמידים כמוכם, ובפרט שאתם עכשו בגיל צעיר, עתה הוא הזמן היפה ביותר להתקרב אל רבנו ז"ל, מגיל הבר-מצוה זהו הגיל הכי טוב ללכת בדרך רבנו ז"ל, כי גם רבנו ז"ל כשנעשה בר מצוה, בא אליו דודו הבעל "דגל מחנה אפרים", ואמר לו מוסר, וענה רבנו ז"ל ואמר, שהמוסר שאמר לו דודו ביום הבר מצוה שלו, היה שוה אצלו כל הון דעלמא, כי כשהילד נעשה בר מצוה, אז בא אליו היצר טוב, כי היצר הרע נמצא אצלו כבר שלש-עשרה שנה, וכשנעשה בר מצוה, אזי מרויח שיש לו גם יצר טוב, אבל היצר הרע יותר "מבגר", ולכן היצר טוב צריך הרבה התחזקות, שיוכל להלחם עם היצר הרע, כי היצר הרע כבר בגיל שלש עשרה, והיצר טוב רק בן יום אחד, ולכן הוא תמיד יותר חלש, אבל אם לומדים תורה, נותנים פחות ליצר טוב שיוכל להתגבר על היצר הרע. לזאת עכשו הגיל שלכם הוא הגיל הכי יפה, ובנדאי מתר לכם עכשו גם להשתובב וכו' וכו', כי גם רבנו ז"ל היה כך, והלך ושחק בשעות הפנאי עם שאר בני הנעורים חבריו, וזרקו אחד על השני פדורי שלג וכו', עם כל זאת רבנו ז"ל נצל את הזמן שלו (כמוכא בשבחי-הר"ן עין שם).

וכמו שאמרתי לכם, שאני נוסע ואינני יודע לכמה זמן, ואני מקנה לחזר כמה שיותר מהר, אבל אתם שנשארים, תראו להתחזק את עצמכם ביחד, ולעזר אחד לשני — הן בגשמיות, שיהיה לכלם לאכל, וכל אחד ידאג גם לשני, ולא רק לעצמו, כי צריכים להרגיל

את עצמו לדאג גם לשני, שיהיה לכלם לאכל, והן בענין נקיות שהכל יהיה נקי, כי במקום שיש נקיות, שם יש מקום לשכינה, וחס וחלילה, במקום מלכלך, אין השכינה שורה שם. ולכן אתם צריכים לשמר מאד, שבגשמיות יהיה נקי, וברוחניות יהיה נקי, ומאד מאד תשמרו שלא יתחברו אליכם שום חברים רעים בשום פנים ואופן, כי הרמב"ם אומר בהלכות דעות, שדרך האדם להסחף אחר החברים שלו, וברוך ה' כלכם מבחרים פה, וברוך ה' ביניכם אין אף חבר שאינו טוב, והאמינו לי, שהרבה מאד בחורים רוצים להפגס לישיבה פה, ואיני רוצה לקבל אותם, כי אני שומר עליכם מאד מאד, שלא יתוסף אליכם איזה חבר רע, חס ושלוש, ויותר טוב שתהיו קבוצה קטנה אבל מבחרת, מאשר קבוצה גדולה ולא איכותית. ובפרט עכשו בקיץ, צריכים מאד לשמר לא להסתובב ברחובות, יש לכם מזוג אור, יש לכם אכל בשפע, ואין לכם להסתובב בחוץ. אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתציתו אותי בזה, ואז תהיו בריאים בגשמיות וברוחניות.

הכפל הדבר, שתמידו הרבה מאד בגמרא, ותראו לסיים פעם ועוד פעם ועוד פעם מסכתא, הינו מסכת תענית תגמרו כמה וכמה פעמים, ותצינו על המסכתא שלכם: "סימתי ביום זה ובחדש זה", וכן מסכת מגלה, וכן מסכת סכה, שלש מסכתות אלו שלמדתם, תראו לחזור עליהן הרבה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שאזכה לחזור אליכם בשלום ובבריאות.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כל יום תקראו את המכתב הזה, וזה יועיל לכם ליראת שמים.

י"ב שלט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פנחס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... שיחיו.

אֲשֶׁר   י"ב שלט   בַּנְחָל   לט

לְנֹכַח קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וּמָאֵד מָאֵד אֲנִי מְצִטֵּר בְּצַעֲרְכֶם
הַקְּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם מִבְּתֹכְכֶם.

רְאוּ לְהַדְלִיק לְכַבוֹד שְׁבֵת־קֹדֶשׁ שְׂמוֹנֶה גֵּרוֹת, וְלִהְיוֹסִיף שְׁנֵי
גֵּרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זֵית, וּבָעֵת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מִה
שְׂאֵתֶם צְרִיכִים בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּבִפְרָט עַל רְפוּאֵת הַבֵּת, כִּי
הַתְּפִלָּה שְׂאֵשָׁה מִבְּקִשָׁת וּמִתְפַּלֵּלַת בְּעֵת הַדְּלָקַת גֵּרוֹת, מָאֵד מְקַבְּלַת
וּמְרַצָּה בַּשָּׁמַיִם.

רְאוּ לְבַדֵּק אֶת מְזוֹזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה
עַל אֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוֹזָה — גַּא לְתַקְּנָהּ.

רְאוּ לְשׁוֹר טְהָרַת הַמְּשַׁפְּחָה, וְלִקְבֹּעַ אֵיזָה שְׁעוֹר בְּטְהָרַת
הַמְּשַׁפְּחָה. וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקִשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל בְּתֹכְכֶם שְׁתִּהְיֶה בְּרִיאָה, וְאֲנִי בְּטוֹחַ
שֶׁהִיא תִּבְרִיא סוּף כָּל סוּף.

וְאוֹדוֹת שְׁכַתְּבֹתֶם שֶׁהַמְּצַב גּוֹרֵם מִתַּח רַב בְּבֵית, וְנִהְפְּכֹתֶם
לְהִיּוֹת עֲצָבָנִיִּים, וְחִיִּיכֶם מְמַרְמְרִים, עָלֵי לְצִיָּן, כִּי אִף שֶׁהַחֲלָמָה
לוֹקַחַת הַרְבֵּה זְמַן, עִם כָּל זֹאת אֵין זוֹ שׁוֹם עֲצָה לְאַבֵּד אֶת עֲצָמְכֶם,
כִּי יֵשׁ לָכֶם עוֹד יְלָדִים שְׁיִהְיוּ בְּרִיאִים, וְהַהֲכָרַח לָכֶם לַעֲשׂוֹת זֹאת
לְמַעַן הַיְלָדִים שְׁבִבֵיתְכֶם, לְהִיּוֹת סְבֻלָּנִיִּים, כִּי הַסְּבֻלָּנוּת הִיא הָעֵקֶר
וְהַיְסוּד בְּחַיִּים, וְאֲסוּר לְאַבֵּד אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן, אִף שְׁמֵר
וּמְרוֹר, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְמוֹדֵד עִם
הַמְּצִיאוֹת, וְאִף שֶׁהַמְּצִיאוֹת הִיא מְרָה מָאֵד וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת
כָּבֵר אָמַר הַחֲכָם: "הַהֲכָרַח אִם לֹא יִשְׁבַח לֹא יִגְנֶה", וְעַל־כֵּן רְאוּ
לְקַבֵּל הַכָּל בְּסֻבְלָנוּת, וְאֵל תּוֹצִיאוּ אֶת כַּעֲסְכֶם וְעֲצִיבְכֶם עַל שְׂאֵר
הַיְלָדִים, כִּי מִה הֵם אֲשֵׁמִים בְּצָרוֹתֵיכֶם?! הֵן אָמַת שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ,
שֶׁקְּשָׁה וְכַבֵּד מָאֵד מָאֵד לְהִתְמוֹדֵד עִם מִה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, אִךְ
הַהֲכָרַח לְחַזֵּר עוֹד פַּעַם, שְׁצְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְמוֹדֵד עִם
הַמְּצִיאוֹת.

מ אֲשֶׁר י"ב שֵׁם — י"ב שֵׁמָא בְּנִחָל

אֲנִי בְּטוֹחַ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁלֹבֶתְכֶם תְּהִיָּה רְפוּאָה שְׁלֵמָה,
אִם תִּקְיָמוּ כָּל מָה שְׁנֹאֲמַר כָּאֵן.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שֵׁם.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פְּנִיחַס, כ"ב תַּמוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאוּ לְבֹדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה
עַל אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה, כִּי רַב הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם הֵן כְּשֹׁאֵין לוֹ
מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאֵי לְהַדְלִיק לְכָבוֹד שְׁבֵת-קֹדֶשׁ אַרְבָּעָה גֵרוֹת, וְלִהְיוֹסִיף שְׁנֵי
גֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וְלִבְקֹשׁ אֲזוּ בַעַת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת כָּל מָה שְׁאֵתָּ
צָרִיכָה, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת בַּעַת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת, מְאֹד
מְקַבֵּלֶת וּמְרַצָּה בַשָּׁמַיִם.

רְאֵי לְכַבֵּד אֶת בַּעֲלָךְ, וְלִתֵּת לוֹ תְּשׁוּמַת לֵב, וְאֲזוּ תִרְאֵי אִיךָ שֶׁכָּל
הָאוִירָה בְּבֵיתְכֶם תִּשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל עֲלֵיכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיכֶם, וְהַבְּעַל יְהִיָּה בְּרִיא.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שֵׁמָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פְּנִיחַס, כ"ב תַּמוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נְרוֹ זָאִיר.

אָשֶׁר   י"ב שִׁמְב   בְּנַחֵל   מֵא

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ שְׁאַתָּה חוֹזֵר
בְּתִשׁוּבָה, וּמִתְחִיל לְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קִדְּשׁ, יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׁתִּזְכֶּה לְשֹׁמֵר תָּמִיד שַׁבַּת-קִדְּשׁ, וּבְזִכּוֹת שְׂמִירַת שַׁבַּת תִּזְכֶּה
לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה.

אוֹדוֹת הַכְּלִיָּה שֵׁשׁ לְךָ בְּעִיּוֹת וְכוּ', רֵאָה לְאַחַז בְּדִיאָטָה חֲזָקָה,
וְלְשֹׁמֵר מֵאֵד לֹא לְאַכֵּל דְּבָרִים מְלוּוֹחִים.

רֵאָה לְהִתְחַתֵּן מָה שִׁיּוֹתֵר מֵהָר, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ
תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקִשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ שְׁתִּהְיֶה
בְּרִיא.

רֵאָה לְכַבֵּד אֶת אִמְךָ, כִּי מִצְוֹת כְּבוֹד אִם הִיא מֵאֵד יִקְרָה אֶצְלוֹ
וְתִבְרָךְ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שִׁמְב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פְּנִיחַס, כ"ב תַּמּוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה
מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

לְדַעֲתִי, אֶת צְרִיכָה לְדַבֵּר גְּלוּיּוֹת עִם בְּעֵלְךָ, שְׂכָף אִי אֶפְשָׁר
לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַחַיִּים, כִּי אֵין זֶה חַיִּים כְּמוֹ שְׂכַתְבָּת. וְהִיָּה רְאוּי וְנִכּוֹן
לְכֶם לְגִשְׁת אֶל רַב הַשְּׁכוּנָה, וְלְהַתְיַעֵץ אִתּוֹ עַל כָּל פְּרִט וּפְרִט שְׁעוֹבֵר
עָלֵיכֶם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמֵר אֶתְכֶם מִכָּל רָע, וְתִזְכּוּ
שְׁנִיכֶם לְהַגִּיעַ אֶל הָאֲמֶת.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שמג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פנחס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שלום רב אַל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לשמח מאד על נעם חלקך, שהקדוש-ברוך-הוא נתן לך שתי בנות, כי זו המתנה הכי יקרה שהקדוש-ברוך-הוא נותן לאדם — ילדים, וצריכים לבקש הרבה ממנו יתברך, שיזכה האדם לראות נחת מילדיו, כי להוליד בנים — זו זכיה אחת, ולראות רב נחת מהם — זו זכיה שנייה.

ראי להדליק ארבעה גרות לכבוד שבת-קדש, ולהוסיף שני גרות של שמן זית, ולבקש אז כל מה שאת צריכה, ובפרט שתזכי להולדה בנקל.

ראי לשמח מאד, ומה שיתן הקדוש-ברוך-הוא — יתן, העקר שהולך יהיה פריא, על זה צריך לבקש כל ימי ההריון, ולא לדחק שיהיה דיקא זכר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליכם, שהכל יעבר בשלום, ותולידי בנקל.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שדמ.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פנחס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שלום רב אַל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך ואת הצדקה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא,

אֲשֶׁר י"ב שמה בנחל מג
שִׁמְתָקוֹ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וְתִזְכִּי לְמִצָּא בְּחֹר יְרֵא שָׁמַיִם, וְתִתְחַתְּנִי
עֲמוּ מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר.

נָא וְנָא אֵל תִּהְיִי בְּרַנִּית. הַרְגִילִי אֶת עֲצָמֶיךָ לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ בְּשִׂיחָה בִּינֶיךָ לְבֵין קוֹנֶיךָ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֶיךָ, שְׁיָחוּס
וְיַעֲזֹר לְךָ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמִצָּא אֶת בֶּן זוּגֶיךָ, כִּי הִתְפַּלֵּה שְׁהָאֲדָם
זוֹכָה לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, מְאֹד מְקַבֵּלֶת וּמְרַצָּה בְּשָׁמַיִם, וְאֲסוּר
לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה.

אֵל תְּפִלִּי בְּיָאוּשׁ, הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּנֹדָאֵי יַעֲזֹר לְךָ, שְׁיִהְיֶה לְךָ
בֶּן זוּג, בְּחֹר יְרֵא שָׁמַיִם נְחַמֵּד לְמִרְאָה וְטוֹב לְבָב, אֲסוּר לְהִתְיָאֵשׁ
בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן, חֲזָקִי וְאִמְצִי, וְאֲז תִּרְאִי נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שְׁיַעֲשֶׂה
עִמָּךְ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

הַמְּאַחַל בְּרָכָה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב שמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר פְּנִיחָס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלַח יִגִּיעוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבֶיךָ, וּמְאֹד אָנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶיךָ הַקָּשָׁה
מִבְּנֶיךָ, גְּרוּ יְאִיר.

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלִיתִי
שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל בְּנֶיךָ, שְׁיִהְיֶה בְּרִיא, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְעֵבֵר שׁוּם
נִתּוּחִים.

רְאוּ לְבַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה
עַל אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה.

גַּם לְהַשְׁתַּדֵּל לְטַל אֶת הַיָּדִים לְיֵלֵד בְּכָל בִּקְרָה, אִף שֶׁהוּא עֲדִין
קָטָן, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יְסִיר מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי מַחֲלָה וְכוּ', וְשִׁיחָה
בְּרִיא וְשָׁלֵם.

שום דבר אל תעשו בלי התייעצות של שלשה רופאים.
והקדוש־ברוך־הוא הרופא חולי ישראל, ירפא את בנכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שמו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פנחס, כ"ב תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להרגיל את עצמך במדת הסבלנות. ואף שכתבתי לך
הרבה בענין הסבלנות, תאמין לי, שכל מה שנכתב בענין הסבלנות,
עדין לא התחלנו, כי הסבלנות היא היסוד והעקר בחיי האדם,
ובפרט עם ילדים, צריכים הסבלנות הכי גדולה, כי לא כל העתים
שוות, ולא כל הילדים שוים וכו', כל אחד יש לו נטיה לדבר אחר
וכו', וכל אחד יש לו השקפה משלו והסתכלות משלו ודעה משלו,
וצריכים סבלנות לכל אחד ואחד.

מה אמר לך, ידידי היקר! בלי רבנו ז"ל קשה לעבר את זה
העולם, ואף שרואים שרוב העולם חיים בלי רבנו ז"ל ועצותיו
הקדושות וכו', עם כל זאת האמת אהובה מהכל, כי המרגיל את
עצמו לילך בדרך רבנו ז"ל, אזי פותח את פיו ומדבר לפניו יתברך,
ומספר לו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו, וכן מהרגע
שפוקח את העינים בבקר עד שהולך לישן בלילה, הוא מדבר אליו
יתברך, ומספר לו יתברך כל קורותיו וכל מה שעובר עליו, ומתייעץ
רק עם הקדוש־ברוך־הוא, אשר אין לתאר ואין לשער טובם של
חיים כאלו שאדם חי עם הקדוש־ברוך־הוא, תמיד מדבר עמו
יתברך, ותמיד מתייעץ עמו יתברך, ותמיד בוכה לפניו יתברך,
ותמיד שש ושמח עמו יתברך וכו', שכל חיו הם חיים רוחניים,

אֲשֶׁר   בְּנַחֵל   י"ב שמו   אֲשֶׁר

אֲשֶׁר דָּבַר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל. וּבְלִי רַבְנוּ ו"ל אִי אֶפְשָׁר
לְהַגִּיעַ לָזֶה.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְקַיֵּם כָּל זֹאת, וְאֵז תִּרְאֶה וְתִרְגְּשֵׁי
חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְצִיַּת אֶת רַבְנוּ ו"ל, וְלִדְבַר
עֲמוּ וְתִבְרַךְ תָּמִיד בֵּין בְּבֵיתוֹ וּבֵין בְּלִכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ, וְאֵינּוּ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם
בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לוֹ אָדָם.

עֲלִיף לְדַעַת, כִּי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב בִּיַּדֵי הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ
שְׁכֵתוֹב (חגי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת", וְעַל־כֵּן
מֵה לָךְ לְדָאָג, אִף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְקַחַת מֵה שְׁשִׁיף אֵלֶיךָ, וּמֵה שְׁשִׁיף
אֵלֶיךָ יָבּוֹא אֵלֶיךָ, וּמֵה שְׁאִין שִׁיף אֵלֶיךָ, מִמִּילָא לֹא יָבּוֹא אֵלֶיךָ,
וְעַל־כֵּן מֵה לָךְ לְדָאָג? ! וְזֶה מַעֲקָרֵי הָאֱמוּנָה, וְצָרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת
עֲצָמוֹ בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה כְּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֲכַפְתָּ לוֹ, שְׁלֹא־חֲרִים יִהְיֶה
מִלְיוֹנִים, הוּא יֵאָחַז אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד, שֶׁהוּא הַעֲשִׂיר הַכִּי גָדוֹל
בְּעוֹלָם, וְכָל הַכֶּסֶף שְׁבַעוּלָם אֲצִלוֹ; כִּי בְּאֵמַת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הֵם אֲצִלוֹ
וְתִבְרַךְ, וּמִי שְׁמַדְבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ וְתִבְרַךְ, בְּאֵמַת מְרַגְּשֵׁי שֶׁהוּא הַעֲשִׂיר
הַכִּי גָדוֹל, וְכָל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲצִלוֹ, וְכָל הַבְּנֻקִּים הֵם הַסְּנִיפִים שְׁלוֹ
וְכוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּא לְגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין.

הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד בְּגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְלֹא
תִּירָא וְלֹא תִפְחַד מִשׁוּם דָּבָר, וּמְכָל שְׁכֵן מַחֻבּוֹת, כִּי בְּגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין
תִּזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֻבּוֹת.

הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ בְּאֵמַת לְשֵׁלֵם אֶת כָּל חֻבּוֹתֶיךָ,
וְתִהְיֶה לָךְ פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעָה, וְתִרְוֶה רַב נַחַת מִלְּדִיךָ, וְתוּכַל לְהַשִּׂיאֵם
בְּנֻקָּל, וְיִהְיֶה לָךְ שְׁלוֹם־בַּיִת וְהַבְּנָה הַדְּדִית עִם אֲשֶׁתְּךָ, וְתִהְיֶה תָּמִיד
בְּגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין וּבֶן חוֹרִין אֲמִתִּי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שמוז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְטוֹת־מִסְעֵי, כ"ה תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעִלָה ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחִזְק עֲצֻמָּךְ בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּתְפַּעַל מְשׁוּם בְּרִיָּה כָּלֵל.

אֵין לְתֵאָר וּלְשַׁעַר אֶת מַעְלָתְךָ בְּשָׁמַיִם, בְּזֶה שְׂאֵתָה מְעוֹרֵר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מִיכָל מְזִלוֹטְשׁוֹב זי"ע, הֵיזָה בְּיָדוּעַ מוֹכִיחַ בְּשַׁעַר, שֶׁהֵיזָה מוֹכִיחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. מְנַהֵגוּ הֵיזָה, לְפָנָי שֶׁהַחַל לְדַבֵּר לְפָנָי הַקְּהֵל, הֵיזָה מְסֻתוֹבֵב קֶדֶם עִם פָּנָיו אֶל הַקִּיר וְאָמַר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לָךְ עִם נִפְלָא עַד מְאֹד, כָּלֵם יְרָאִים וּשְׁלָמִים, כָּלֵם טוֹבִים, אָבֵל אֲנִי רוֹצֶה מֵהֵם שִׁיְהִיו עוֹד יוֹתֵר טוֹבִים"; וְהִתְחִיל לְהוֹכִיחַ אוֹתָם כְּדַרְכּוֹ בְּקִדְשׁ, שֶׁהֵיזָה מוֹכִיחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכָהּ מְגַלָּה וּבְאֵהָבָה מְסֻתֶרֶת, וְכֵן הִחְזִיר אֶלְפִים בְּתִשׁוּבָה.

וְלִכֵּן אִם אַתָּה עוֹסֵק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת — לְהִחְזִיר בְּנֵי אָדָם בְּתִשׁוּבָה, אֵין לָךְ תִּקּוּן יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה. וְזוֹ מַעְלַת הַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, שֶׁזֶּה זְכוּי הַרְבִּים נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְתִקּוּן גָּדוֹל לְפָנָם הַבְּרִית, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנֵי ז"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת נְאוּף, סִימָן מֵא): תִּקּוּן לְהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, שִׁישְׁתַּדֵּל לְהִחְזִיר בְּנֵי־אָדָם בְּתִשׁוּבָה.

נָא וְנָא הַדְּבִק עֲצֻמָּךְ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד נֶעֱם יוֹתֵר מִזֶּה, וְתִהְיֶה רְגִיל בְּגִרְסַא פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, פְּרָק אַחֵר פְּרָק, שֶׁזֶּה זְכוּף הַנְּפֵשׁ גָּדוֹל מְאֹד, כִּי מְשֻׁנָּה אוֹתִיוֹת מְשֻׁנָּה, כִּי מִי שֶׁרְגִיל בְּאִמִּירַת מְשֻׁנִּיּוֹת, זֶה מְשֻׁנָּה לוֹ אֶת הַנְּשֻׁמָּה לְטוֹבָה, שֶׁהוּא מִתְחִיל לְהַרְגִּישׁ נֶעֱם עֲלִיוֹן בְּחַיָּיו, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינּוּ מְטַעֵה עֲצֻמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל!

אָשֶׁר י"ב שמח – י"ב שמט בַּנְחֵל מז

גם תהיה רגיל ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, שזה גם-כן תקון הברית, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), שתרגום זה תקון הברית, עין שם.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ב שמח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מטות-מסעי, כ"ו תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך המלא עזות וכו'.

באמת לא הייתי צריך לענות לך, אלא זה לי חמש עשרה שנה, שאני מחזיק אותך וכו', ועומד על ימינך ועוזר לך וכו', ולכן אני מרחם עליך, שכיבוא איזה בור ועם הארץ, וימלא לך את הראש עם צואה וטנוף נגדי. דבר אשאל אותך מה ששאלו החכמים (שבת צה.): רבך קטיל קני באגמא הנה; מה אתה חושב, רבך היה עוסק כל ימיו וחזתך קנים בנהר? ! איך אתה יכול להחליף בור ועם הארץ עם רבך, שלמד עמך תורה כל כך הרבה שנים? ! ועל-כן אני מבקש אותך, שתשוב בתשובה שלמה קדם שתשלם מחיר גבוה, כי מי שמתחצף נגד רבו, הקדוש-ברוך-הוא תובע את עלבונו, ולכן חזר בתשובה לפני שיהיה מאחר.

המאחל לך תשובה שלמה...

י"ב שמט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מטות-מסעי, כ"ו תמוז ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הכסף להדפסה, אשריך שיש לך

זְכוּת לַעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס וּלְהַפְיִץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר זֶה חֵלְקִי מִכָּל עֲמָלִי, שְׂאֵנִי עוֹסֵק בְּזֶה עוֹד מִשְׁנֹת תִּשְׁכַּח־תִּשְׁכַּח, שְׂמֵאֵז נַעֲשֶׂתָה מִהַפְכָּה בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין מְקוֹם שְׁלֵא יִהְיוּ שָׁם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל מְצוּיִים, כִּי אֲנִי מְדַפֵּס וּמוֹכֵר אֶת זֶה בְּזוֹל הַרְבֵּה יוֹתֵר, פְּחוּת מֵעֲלוֹת הַקֶּרֶן, כִּי פָּנַנְתִּי רַק לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא הַיִּפִּי וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי הַקְּדוּשִׁים (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), וּכְשֶׁזֶּה הַחֵן וְהַיִּפִּי יִתְגַּלֶּה, אִזּוֹ תִּפְתַּחְנָה הָעֵינִים לְרֵאוֹת בְּגִדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַעֲקֹר לְהַסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ — אִיךָ אוֹחֵז בְּזִכּוֹךְ הַיְסוּדוֹת אֲצִלוֹ, עֵינֵי שָׁם.

הַעֲקֹר רְאֵה לְיֹשֵׁב דְּעֵתְךָ, וְזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּרוֹת, וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׂתַרְבֶּה בְּזֶה מְאֹד, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר זֹהִי הַצְּלָחָה נְצָחִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךָ וְטוֹבְתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שָׁנָה

בְּעֹרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֵר מִטוֹת־מִסְעֵי, כ"ז תַּמוּז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתָה מִיָּמֵי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְךָ.

רְאֵה לְהַחְזִיק מֵעַמָּד, שְׁשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשִׁבֵר אוֹתְךָ, אִף שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּמַצָּב הַכִּי יְרוּד, עַד שְׁנִדְמָה לְךָ כְּאֵלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, וּכְאֵלוֹ לְךָ אִף פֶּעַם כְּבָר לֹא יִהְיֶה אוֹר וְכוּ' וְכוּ', אֲסוּר לְדַבֵּר כְּכֹה, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבֵן לִלְלָה לְיוֹם יְכוֹל הַכָּל לְהַתְּהַפֵּךְ לְטוֹבָה, אִף שְׂאֵתָה בְּכָל פֶּעַם כּוֹתֵב לִי, שְׁקָשָׂה לְךָ לְהֶאֱמִין, כִּי יִקְרָה לְךָ דְּבָר כְּזֶה וְכוּ', מָה אִמַּר לְךָ! לֹא רַק שְׂאֲסוּר לְדַבֵּר כֵּךָ, אֲלֵא אֲפֵלוֹ לְחַשֵּׁב כֵּךָ אֲסוּר, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחִשְׁבוֹן צְדָק, וּמִי יוֹדֵעַ מֵאֵילוֹ צְרוּת

אֲשֶׁר י"ב שְׁנָא בַּנְחָל מֵט

וְיִסּוּרִים וּמְאִילוֹ עֲנָשִׁים אֶתָּה נִפְטָר עַל-יְדֵי הַבְּזִיוּנוֹת וְהַעֲגַמַת נֶפֶשׁ שְׂיֵשׁ לָךְ, וְלִכְן אֵל תִּקַּח אֶל הַלֵּב כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ, כִּי (תהלים קמה): "צַדִּיק הַגּוֹי"ה בְּכָל דְּרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", אֵל אֱמֶת וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַמְצַפָּה לְרְאוּתָךְ בְּקָרוֹב...

י"ב שְׁנָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִטּוֹת-מִסְעֵי, כ"ח תמוז ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְחַזֵּק, וְאֵל תִּפְּל בְּיָאוֹשׁ. הֵן אֱמֶת שְׁמִצְבָּךְ מֵרַמָּה מְאֹד וְכוּ', וְאִי אֶפְשֶׁר לְהַכְחִישׁ אֶת הַמְצִיאוֹת, עִם כָּל זֹאת כְּבֹר גְּלוּהָ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוֹטִי-מוֹתֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח), אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל; וְזוֹ לֹא סֵתֵם אִימְרָא, אֲלֵא צְרִיכִים לְלַכֵּת עִם זֶה, כִּי כָּל דְּבוּר שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בָּא מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן וְגְבוּהָ מְאֹד, שְׂאֵף אֶחָד עוֹד לֹא הִגִּיעַ אֵלָיו, כַּמּוּבָא בְּדְבָרֵינוּ מַה שְׁגָלוּהָ רַבְּנוּ ז"ל, וּמֵהִיכָן לְקַח אֶת הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, וְלִכְן אִם רַבְּנוּ ז"ל אָמַר וְצַעַק בְּקוֹל עֲמַק וְגְבוּהָ: "אֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל", אֲסוּר לָךְ לְהַכְנִס בְּיָאוֹשׁ וּבְלַחֲחַן. וְזָכַר מַה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרַכּוֹת י.): אֲפִלּוּ חֲרַב חֲדָה מִנְּחַת עַל צְנֹארוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים, כִּי הָעֶקֶר זֶה רַק תִּפְּלוּהָ, וְגַם עַל זֶה שְׁלֹא יִתְיַאֵשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְתִצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תְּפִיחַ בִּי רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה, שְׁלֹא אֶתְיַאֵשׁ, אֲפִלּוּ שְׁעוֹבֵר עָלַי מַה שְׁעוֹבֵר" וְכוּ' (וְתִרְחִיב בְּזֶה אֶת הַדְּבוּר), וְאֵז תִּרְאֶה מַה יִּקְרָה לְבִסּוּף — שְׁתּוֹשֵׁעַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

נ אֲשֶׁר י"ב שֵׁנָב בְּנִחָל
י"ב שֵׁנָב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב' מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנֶכוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יְדִידֵי הַיָּקָר! אֵל תִּפְחַד מַעֲזֵי פָּנִים, כִּי יִהְיֶה לָהֶם סוּף מָר. אֶתְּךָ
רָאָה רַק לְבִרְחַת אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְתִבְטַל עֲצָמְךָ אֵלָיו, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל
הַיָּמִים.

הֶרֶב הַקְּדוּשׁ רַבִּי מִשֶּׁה לַיִּיב מְסֹאסוֹב זִי"ע, הָיָה גֵר בְּתַחֲלָה
בְּעִירָה אֶפְטָא, וְהִיָּתָה לוֹ שֵׁם חֲבָרְיָא שֶׁהַחֲזִיק אוֹתָם בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וְכִשְׁעֵבֶר לְכַהֵן פָּאָר בְּעִיר סָאסוֹב, כְּמַעַט כָּלֵם עָבְרוּ עִמּוֹ
לְגוֹר עַל יָדוֹ, וְתַלְמִיד אֶחָד שֶׁהָיָה עֲנִי גְדוֹל, לֹא הָיָה יָכוֹל לְעַבֵּר
עִמּוֹ, וְנִשְׁאָר בְּעִיר אֶפְטָא, וְנִתְפָּרְסָם שֶׁהִבְרָכּוֹת שְׁלוֹ מִתְקַבְּלוֹת
בְּשָׂמִים, וּבְאֵוֹ הַרְבֵּה נָשִׁים עִם יְלָדֵיהֶן לְהִתְבָּרֵךְ, וְחֲזָן הָעִיר הָיָה
חֲצוּנָף גְּדוֹל, וְקִדְּם הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים שָׁלַח אֶת שִׁפְחָתוֹ עִם הָעֵז שֶׁיִּבְרָךְ
אֶת הָעֵז, וְעָשָׂה אֶת זֹאת בְּלִיצְנוֹת, וְכִשְׁהִגִּיעָה הַשִּׁפְחָה עִם הָעֵז
וּבִקְשָׁה בְּשֵׁם הַחֲזָן לְבָרֵךְ אֶת הָעֵז, עָנָה וְאָמַר הַתַּלְמִיד: "יְהִי רְצוֹן
שֶׁהָעֵז תִּקְבַּל אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַחֲזָן, וְהַחֲזָן יִקְבַּל אֶת קוֹל הָעֵז"; וְכֵן
נִתְקַיֵּם, שֶׁתִּכְרַף-וּמִדְּ הָעֵז הַחֲלָה לְשִׁיר בְּקוֹל, וּמִסְפֵּן הַחֲזָן קִבַּל קוֹל
שֶׁל עֵז: מָה, מָה, וְכָלֵם שֶׁחֲקוּ מִמֶּנּוּ, וְנִעְשָׂה לְלַעַג וּלְקִלְס בְּעֵינֵי כָּל
הָעִיר, וְהִצָּרָךְ לְהַתְפַּטֵּר מִמְּלֹאכֶת הַחֲזָנוֹת. מִכָּל זֶה רוֹאִים, שֶׁאֲסוּר
לְהַתְחִיל עִם אִישׁ כָּשֶׁר וִירָא הַשֵּׁם, כִּי יִכּוֹלִים לְקַבֵּל עֲנָשׁ בְּמָקוֹם.

עַקֵּר הָעֵצָה לְתַת לָךְ, בְּרַח לָךְ רַק אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל
שׁוֹם בְּרִיָּה, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ; כִּי בְּאֵמַת אֵין שׁוֹם מְקוֹם
הֵיכָן לְהַתְחַבֵּא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
תַּמִּיד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן שְׁלוֹ שְׁנִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם,
מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי חַיִּים רוּחָנִיִּים יִרְגִישׁ, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וּבְכָא!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבְתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב' מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אָמַר לְךָ! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כְּפִי מְקַרֵּי וּפְגָעֵי הַזְּמַן שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ' וְכוּ'. וְעַקֵּר הַצָּרוֹת הוּא צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ, שְׂאִינָה זוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּקָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְרַב הַזְּמַן שׁוֹכַחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֹהִי הַצָּרָה הַמְּרָה הַכִּי גְדוֹלָה לְנַשְׁמָה, שֶׁהִיא תָּמִיד מִשְׁתַּוְּקָקֶת לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְרוֹצֶה תָּמִיד רַק לְחַשֵּׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּפְגָעֵי וּמְקַרֵּי הַזְּמַן מְנַתְּקִים אֶת הָאָדָם תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע פִּרְשׁ (תְּהִלִּים לב): "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב הַזְּמַן לּוֹ עוֹן", אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר לֹא יִחַשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה לּוֹ עוֹן הַכִּי גְדוֹל; רוֹאִים מְכַל זֶה מַדְרָגַת גְּדוֹלֵי מַכְתְּרֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁתָּמִיד דְּבוּקִים רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֹל מַחֲשַׁבְתָּם וּמַהוּתָם זֶה רַק אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁעוֹמֵד תָּמִיד לְפָנָי מְרָאָה עֵינֵיהֶם, אֲשֶׁרִיהֶם וְאֲשֶׁרִי דְּבַקִּיהֶם!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ תָּמִיד...

י"ב שנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ד' מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב), שֶׁעַקֵּר הַיְהִדּוּת

היא תמימות ופשיטות, ובכל דבר צריך לראות — אם השם יתברך נמצא שם יעשה, ואם לא — לא יעשה. ולכאורה, איך האדם רואה את השם יתברך? אלא אמרו בזהר (זהר אחרי עג, א): אורייתא וקדשא בריך הוא חד הוא, התורה היא חכמתו יתברך והם אחד, ולכן בכל דבר צריך להסתכל בשלחן ערוך, אם מובא דבר זה בפוסקים יעשה, ואם אינו מובא — אין עליו לעשות, כי השלחן ערוך זה האורים ותמים של בר ישראל, ולכן הזהירנו כל-כף רבנו ז"ל על למוד שלחן ערוך יותר מכל הלמודים, ואמר (שיחות הר"ן, סימן כט), שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום איזה דין בשלחן ערוך; ולכן מה טוב ומה נעים ללקט לעצמו הנהגות יסודיות מתוך השלחן ערוך והמגינים: מגן אברהם והטורי זקב, מה שנצרך לחיי יום יום, שבת בשבתו ויחג ויום טוב ביומו, באפן שיוכל הרבה לבקש ממנו יתברך שיזכה להתנהג כן, כי תפסת מרבה לא תפסת, הינו בודאי צריכים ללמד בכל יום שלחן ערוך כסדרן, וכשמימיים ד' חלקי שלחן ערוך מתחילים עוד פעם, וכך יתנהג כל ימי חייו שהוא נמצא בזה העולם, כי כן רצה רבנו ז"ל, אבל יש המון הלכות שאינן שיכות אליו, ומה גם כי ארבה כים, אזי כדאי ללקט לעצמו מתוך השלחן ערוך הלכות השיכות אליו דיקא לחיי יום יום, וכך יוכל לחזר על זה, ולבקש ממנו יתברך שיזכה לקימן.

מה אמר לך! רבנו ז"ל אהב מאוד אנשים פשוטים, שיכולים לומר הרבה תהלים ותפלות, ויכולים לשיר בשבת את כל הזמירות, וגם הוא נהג כן. וגם את כל הלמודים: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, רצה רבנו ז"ל שנגרס הרבה בתמימות ובפשיטות, ורואים, מפני מה יוצאים כל-כף הרבה נפשות קדושות לתרבות רעה, רחמנא לצלן? זהו רק מחמת חכמות, כי משתמשים רק עם חכמות, ודברים פשוטים אינם יכולים לקבל, כי עושים לעצמם חשבון: "אני בר דעת ובר שכל כזה, איך אמר תהלים ותפלות"?! ובאמת אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ה'), שאדם צריך להשליך עצמו בתוך הבין, ולקיים את רצונו יתברך, הינו שישליך מעצמו את החכמות והדמיונות, וידע שאין לו שכל כלל, ורק כן יכולים

להתעלות בכל פעם יותר ויותר בידיעות הבורא ותברוך שמו, כי תכלית הידיעה שלא גודע, ולכן עקר היהדות היא תמימות ופשיטות, לקחת את הגוף בכל יום, ולזרק אותו למקנה, לטבל עצמו בשביל תשובה, וכן ישתדל לומר בכל לילה סדר תקון חצות, וכן את השלש תפלות הקבועות: שחרית, מנחה, ערבית, יתפלל מתוך הסדור בתמימות ובפשיטות גמורה כמו ילד קטן, וכמו שהתבטא פעם הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע: אחר כל הפגנות שזכני הקדוש-ברוך-הוא בכוננת התפלה וכו', הוא מתפלל בתמימות כמו תינוק, וכן הוא בקיום המצוות, צריכים לשמח עם הציצית שהולך עמה בכל יום, וכן עם התפלין שמניח בכל יום, ואת המזוזה שנמצאת בפתח ביתו לנשק בכל פעם בכניסתו וביציאתו, שזה מראה כי הוא מחבב את המצוה היקרה הזו.

פעם בא בחור תלמיד חכם גדול אל החת"ם-סופר זי"ע לקבל ממנו סמיכה על הוראת אסור והתר, וכשנכנס לא נשק את המזוזה. ואמר להחת"ם-סופר זי"ע שהוא רוצה להבחן, ושלחו הצדיק מעל פניו, ואמר לו שיבוא למחר, למחרת כשחזר, אמר לו החת"ם-סופר זי"ע, שאינו יכול לתן לו התר הוראה, והלה הפציר מאד, שלכל הפחות יבחן אותו, ולא רצה בשום פנים ואפן, ויצא הבחור בפחי נפש. ואחר-כך נכנס בנו של החת"ם-סופר זי"ע בעל ה'כתב סופר' זי"ע ושאל את אביו מדוע לא רצה לבחן את הבחור, שהרי הנה בקי היטב בש"ס ובפוסקים? ענה לו אביו, שיש לו טעם כמוס, אבל ה'כתב-סופר' התעקש כדרך בן שיקול להתעקש אצל אביו, כי באמת הבחור הנה הנה ראוי מאד לסמיכה באסור והתר, והנה למדן גדול ובעל תפיסה, אזי פתח החת"ם-סופר ואמר: ראיתי כשנכנס אצלי לא נשק את המזוזה, אמרתי אולי מקרה הוא, מרב פחד אימתא דרבו, ולכן דחיתי אותו למחר, והנה אני רואה כשיוצא, שאינו מנשק את המזוזה, ולמחרת עוד פעם בא ולא נשק את המזוזה, ושלש פעמים זוהי חזקה, בכך ראיתי שאין בו ראת שמים, ואיך אתן לו סמיכת הוראה באסור והתר? ! רואים מהספור הזה, איך שלכאורה זה דבר קטן, עם כל זאת החזיק החת"ם-סופר

זי"ע, שנה יסוד ביראת שמים. אדם עובר על נד מזונה, הוא צריך לזכור, שזו מצנה ממצותיו יתברך וראוי לנשקה. וכל זה הוא בכלל תמימות ששך ביהדות, שאדם צריך להשליך את דעתו הפגומה, ולראות אשר כל מצנה ממצותיו יתברך תהיה חשובה בעיניו, אבל לזה צריכים להשליך את השכל לגמרי, ולילך רק בתמימות ובפשיטות, ולכן רואים דיקא בין בני אדם הפשוטים יש יותר יראת שמים מאחד חריף ובקי וכו', כי הוא משתמש עם שכל עצמו וכו', בנדאי צריכים את שניהם, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לא) אשר צריכים צדיק ולמדן, הינו שיהיה למדן באסור והתר ויתמיד בתורה, וכן יהיה צדיק להיות תמים ולעשות רצונו יתברך, כי חכמה עם תמימות זה מאד מאד יקר, כי חכמה לבד זהו רע, כי הוא יכול להתיר שרץ בק"ן טעמים, וכן תמימות לבד גם כן לא טוב, כי רבנו ז"ל אמר (שיחות ה"ן, סימן נא): גם בתמימות אסור להיות שוטה. ולכן צריכים את שתייהן דיקא: חכמה עם תמימות, ללמד הרבה ולקיים מה שהוא לומד, ולזרק את חכמתו המדמית, וזו שלמות של איש כשר.

מה אמר לך! כל הענין של תפלה היא חכמה עצמה, שהוא מדבר עם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומכניס בדעתו שהוא יתברך נמצא כאן למטה, ושומע תפלת כל פה, אבל אל זה צריכים גם תמימות גדולה, לידע בתמימות אשר הקדוש ברוך הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, והוא פה אתנו, עמנו ואצלנו, כי מלא כל הארץ כבודו, ודומם, צומח, חי, מדבר, זהו לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, וזהו עקר השלמות — לא להסיח דעתו ממנו יתברך, אלא כל היום להשתוקק אחריו יתברך בתשוקה עצומה, ותמיד להסתכל על השכל שיש בכל דבר, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א'), שזו החיות אלקית שיש בדבר זה, ואז בא אל התכלית שבשבילו נברא.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

אֲשֶׁר י"ב שנה בנחל נה
י"ב שנה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר דברים, ה' מנחם-אב ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות נסיעות אל קברי צדיקים וכו', כבר הפליג רבנו ז"ל בענין זה מאד מאד, ואמר (ספר-המדות, ערך צדיק, אות קעא): על-ידי השתטחות על קברי צדיקים, עושים לו טובות, אף שאינו ראוי לכך. והנה קבר שנמשכים שם כלל ישראל יש ענין בדבר, כמו ציונו הקדוש של רבי שמעון בן יוחאי במרון, אשר שם נוסעים כלל ישראל — בין חסידים בין ליטאים, בין אשכנזים ובין ספרדים, והטעם לזה מובא בדברי הצדיק הקדוש רבי אהרן מקרלין זי"ע בספרו "בית אהרן" (בדיושי ל"ג בעמר): מה הקדוש-ברוך-הוא לכל, אף רבי שמעון בן יוחאי לכל, אפלו לפחותים; רבנו חננאל מביא דבר פלא: רבי שמעון בן יוחאי לא רצה ליהנות מזכותו בעולם הזה, רק המשיך את זכותו לכלל נשמות ישראל לדורות, בשביל זה כלם נמשכים אליו, וכל מי שמבקש שם בלב נשבר באמת, הוא יכול לפעל שם ישועה. רואים שהוא ישב במערה שלש-עשרה שנה, והעפר אכל את בשרו, וסבל מה שסבל, ולכן אמר (ספה מה:): יכולני לפטר את כל העולם מן הדין; והוא מסר את כל עצמו בעבור נשמות ישראל. ובשעה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קלח:): עתידה תורה שתשתכח מישראל, עמד ואמר: חס ושלום, שלא תשתכח תורה מישראל, שנאמר (דברים לא): "כי לא תשכח מפי זרעו"; וגלה רבנו ז"ל נוראות נפלאות, מדוע תפס את פסוק זה? כי גלה להם, אשר מפי זרעו של יוחאי לא תשתכח תורה, כי הוא ישאיר אחריו ספרים כאלו, אשר יגלו את אמתת מציאותו יתברך, פי (זהר נשא קכד:): בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון בה מן גלותא; ולכן לא בתנם שכלל נשמות ישראל נמשכים אל ציונו הקדוש במרון, ועל ידו קבור בנו רבי אלעזר, וכשנכנסים יש ציון של רבי יצחק, ואין ידוע מי הוא זה, האם הוא תנא או

אֲמֹרָא, וַיֵּשׁ אֲמֹרִים כִּי זֶה רַבִּי יִצְחָק נִפְחָא, וַיֵּשׁ אֲמֹרִים שְׁנֵיהּ רַבִּי יִצְחָק מְהַאֲדָרָא, אָבֵל הָאֲרִיז"ל גְּלַהּ מִצְבַּת קְבוּרָתָם בְּמָקוֹם אַחֵר, וְלִכְּנָן לֹא יוֹדְעִים מִי זֶה רַבִּי יִצְחָק שְׁטָמוֹן שָׁם, וְכֵן בַּחוּץ יֵשׁ מִצְבַּת צִיּוֹן, וְאֲמֹרִים שְׁנֵיהּ שֶׁל רַבִּי יִיבָא, וְגַם זֶה אֵינוֹ, כִּי הָאֲרִיז"ל גְּלַהּ אֶת צִיּוֹנוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, וּבִדְבַר הָאֲרִיז"ל יָדַע יוֹתֵר מִכֻּלָּם, עַל-כֵּל-פְּנִים לֵהֱיוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּמֵרוֹן, זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, אֶף צְרִיכִים לְהִכִּין אֶת עֲצָמוֹ וּלְהִתְבּוֹנֵן לְהִיכֵן אֲנִי הוֹלֵךְ וְכוּ', וְאִזּוֹ כְּפִי הִתְקַנְהָ — כֵּן יִזְכֶּה לְקַבֵּל שֵׁם הָאֲרָה גְדוֹלָה.

בְּעֵינֵי הַקְּבוּץ שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּמֵרוֹן, בְּדַבְּרֵי זֶה דְבַר גְּדוֹל, וַיֵּשׁ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן נַחַת רוּחַ מְזֵה, אָבֵל אֵין זֶה תַּחְלִיף לְאוּמָן, צִיּוֹן רַבְּנוֹ ז"ל, אֲשֶׁר רַק שָׁם הוּא הַקְּבוּץ, וְרַק שָׁם בִּקְשׁ שְׁנִבּוּא, וְעֵדִין הַכֹּל סְגוּר, אֲזִי בְּכָל מְקוֹם שְׁמִתְקַבְּצִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה זֶה דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאָמַר מוֹהֲרֵנִי ז"ל: בְּכָל מְקוֹם שְׁמִתְקַבְּצִים עֲשֶׂה מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לַעֲשׂוֹת קְבוּץ, רְאוּי לְנִסְעַ מְסוּפָה הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ לְתַחַב אֶת רֵאשׁוֹ לְהִיוֹת שָׁם. וְתַהֲלָה לְאֵל הַיּוֹם יֵשׁ בְּכָל מְקוֹם קְבוּץ, עַד שְׁנִזְכֶּה שִׁפְתָּח הַגְּבוּל וּמִלְכוּת הַרְשָׁעָה תִּפֹּל, וְאִזּוֹ כָּלְנוּ נִסְעַ לְאוּמָן עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אָבֵל לְעַת עֲתָה אֵין לַעֲשׂוֹת עֶקֶר בְּמֵרוֹן, כִּי הַקְּבוּץ הַזֶּה הֵיךְ עֵינֵי פְּרִטֵי מְשׁוּם מַעֲשֶׂה שְׁהֵיָה וְכוּ', וְלִכְּנָן אֵין לְבָנוֹת עַל זֶה בְּנִינִים וְלְדַרְשׁ דְּרָשׁוֹת שֶׁל דְּפִי וְהַבֵּל, כְּאֵלוֹ רַק שָׁם הַקְּבוּץ, זֶה אֵינוֹ נִכּוֹן כִּלְלֵי, וַיֵּשׁ בְּזֵה הַרְבֵּה סְפוּרִים, וְחָבֵל שְׁנַעֲשֶׂה מַחְלָקַת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּשִׁבִּיל זֶה, עַד שְׁאֵלוֹ לֹא מְדַבְּרִים עִם אֵלוֹ, חָבֵל מְאֹד, זֶה מַעֲשֶׂה בְּעַל-דְּבַר, וַיֵּשׁ לְהָאֲרִיף בְּזֵה, אָבֵל אֵין הַפְּנָאִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שָׁנָה.

בְּעֵזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאֶתְחַנֵּן, י"א מְנַחֵם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רק חֲזַק לִהְיוֹת אִיתָן בְּאַמוּנָה, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַ פְּרָטִית, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגָּחַת הַמְּאָצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְצָרִיכִים רַק לְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל דָּבָר שְׂצָרִיכִים, עָלָיו לְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי בְּזֶה שְׂמִדְּבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה מִתְחַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקֶשֶׁר חֲזָק.

הַמְּאָחַל לְךָ בְּרָכָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאַתְחַנֵּן, י"א מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֹדוֹת וְכוּ', רַבְּנוּ ז"ל הִתְבַּטָּא פַּעַם וְאָמַר: "נִאֲהָר בְּטַחֲוֹן" — רַק בְּטַחֲוֹן, וּבְאַמֶּת מִדַּת הַבְּטַחֲוֹן זֶהוּ יְסוּד בְּקִיּוּם הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, כִּי (תְהִלִּים ל"ב, י): "הַבּוֹטֵחַ בַּהוֹיָ"ה חֲסֵד יִסּוּבְכֶנּוּ", כִּי עֲצָם זֶה שֶׁהוּא שֵׁם מִבְּטַחֲוֹ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא בְּכֹזְבִים, זֶה כָּבָר מִמְּשִׁיךְ עָלָיו חֲסֵד. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עו): כְּשֶׁאָדָם מִסְתַּפֵּל רַק אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָזִי גִשְׁפָּע עָלָיו שְׁפַע יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שְׂמִמְשִׁיךְ שְׁפַע לְאָדָם כְּמִי שֶׁרַק מִסְתַּפֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּוֹדַע שְׂאִין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא, אָזִי יִקְבַּל הַכֹּל בְּעֵתוֹ, עֵינַי שֵׁם וַיִּנְעַם לְךָ.

הַהֲכָרַח לְקֶצֶר.

הַמְּצַפֶּה לְרִאוּתְךָ בְּקֶרֶב...

י"ב שנה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ואתחנן, י"ב מנחם-אב ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל היקר לי מאד ... נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק חזק ואמץ, כי גדול אדוננו ורב להושיע. ראה להכניס עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, לידע שהכל ממנו, ולכן ברח רק אליו, ותהיה רגיל מאד לדבר עמו יתברך, אשר זה היה יסוד גדול אצל רבנו ז"ל, ועל זה הזהיר הרבה את אנשי שלומנו יותר מהכל, כי העצה הזו כוללת את כל העצות, ובזה שאדם מרגיל עצמו לדבר עמו יתברך, ולבקש כל מה שהוא צריך רק ממנו יתברך, בזה יקנה לעצמו את כל המדות טובות, ויזכה להגיע אל כל המדרגות שבעולם.

ואל תאבה ואל תשמע לזה שדבר נגד התבודדות וכו', כי עליך נתפנונו רבנו: לא מסתאי דלא גמירי מיגמר נמי מגמרי? [לא מספיק שלא למדת, אתה עוד לומד עם אחרים?] [עין שבת קכד:]; אדם שהוא כל-כף רחוק, מהיכן הוא יודע וכו'; ולכן אל תתבלבל ממנו, לנו אין רק דברי רבנו ז"ל, ואשרי מי שמתמיד בספריו הקדושים, ואז אל רב טוב הגנוז יזכה.

מי יתן, שתלמד בכל יום ח"י פרקים משניות, שזה מוצף את האדם מכל מיני חלדה, ואפלו שיהיה האדם כמו שהוא, אבל אם הוא חזק באמירת ח"י פרקים משניות בכל יום, התורה תוציאו מהרע שנפל אליה. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן ט): אפלו אותם האנשים שנפלו בפח יקוש של עברות, אם יקבעו לעצמם קביעות חזקה ללמד בכל יום כף וכף, הכח של התורה יוציאם מן השאול שנפלו לשם. העקר הוא התחזקות.

ראה להתחזק בכל המצבים הקשים שלך, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ואף שעכשו אינך

רוֹאֵה אוֹר בְּקִצֵּה הַמְּנַהֲרָה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, אֲבָל אֲנִי רוֹאֵה רַק אוֹר,
כִּי אֵין בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וְהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נְאֻתָחֲנוּן, י"ג מְנַחֵם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזֵּק עֲצָמֶךָ מְאֹד, וְתִרְגִּיל עֲצָמֶךָ בְּמִדַּת אֲרֶךְ אַפִּים שֶׁהִיא
הַסְּבָלָנוּת, וּבִרְחַל לֶךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, כִּי
הַסְּבָלָנוּת הִיא הַנְּשִׁק הַכִּי חִזֵּק, וּמִי שְׁרוּצָה לְנִצַּחַת אֶת הַמְּלַחְמָה, עָלָיו
לְהִתְאַזֵּר רַק בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, כִּי הַסְּבָלָן הוּא הַמְּנַצֵּחַ, וְהוּא הַכּוֹבֵשׁ
אֶת הַמְּלַחְמָה. וְזֶה סוֹד הַצְּלַחַת הַחַיִּים — רַק סְבָלָנוּת. וּבּוֹדָאֵי זֶה
כּוֹאֵב כְּמוֹ שֶׁפִּתְבַּת ... אֲבָל הַהֶכְרַח לֹא מֵר לֶךְ, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְנִצַּחַת
— תִּהְיֶה סְבָלָן, שְׂתַק, שְׂתַק, נֶגֶד אֵלּוֹ שֶׁשׁוֹפְכִים דָּמָךְ, וְהַשֵּׁם הַטּוֹב
יִנְקֶם אֶת נַקְמָתְךָ.

בְּעֵינַי לְעֵין בְּסִפְרֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת — טוֹב הַדְּבָר, כִּי זֶה
מִזְכֵּךְ וּמַחֲדֵד אֶת הַמַּח, וּמִקְשֵׁר דְּבָרֵי תוֹרָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְזֶהוּ
תְּקוּן הַבְּרִית, כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קה),
שֶׁעֵינַי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה זֶהוּ תְּקוּן גְּמוּר לְפָנֶיךָ הַבְּרִית, כִּי כְּנֶגֶד שֶׁהַכְּנִיס
בְּמַחְשְׁבָתוֹ זָבֵל וְכוּ', תִּכְףּ-וּמִיד שִׁירָאָה לְהַכְּנִיס חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְאִם
אֵינוֹ בֵּר הַכִּי, טוֹב לְעֵין בְּסִפְרֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְזֶה יִזְכֵּךְ אֶת
מַחְמַחְשְׁבָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

ס אשר י"ב שס — י"ב שסא בנחל
י"ב שס.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר עקב, ט"ז מנחם-אב ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל היקר והנעלה ...
נרו זאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

באתי לברך אותך בברכת "מזל טוב", שאתה נכנס לחפה, ולמחרת תלך כבר עם טלית, ולכן אודיעך מה שמקבל מחסידים זקנים, אשר תכת ט'ל'ית' ראשי תבות: ט'בילה ל'תפלה י'קדים ת'מיד; אברך שמתחתן צריך להזהר מאד בטבילת מקוה כל יום קדם התפלה, מיום שלובש טלית בפעם הראשונה (אצל אשכנזים מתעטפים בטלית רק אחר החתונה); ולכן צריכים לזכור, אשר ט'ל'ית' ראשי תבות: ט'בילה ל'תפלה י'קדים ת'מיד, שצריכים להזהר בטבילת עזרא, שהוא דבר גדול מאד מאד, ואשרי מי שנזהר בזה. והבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע והרבי רבי אלימלך זי"ע החזירו את טבילת עזרא, כן מובא בספר "מאור ושמש" פ'רשת אמר; אשרי מי שיאחז בזה!

הדורש שלומך תמיד...

י"ב שסא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר עקב, י"ח מנחם-אב ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל האברך היקר ... נרו זאיר וזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק חזק ואמץ מאד להיות בשמחה תמיד על אף שעובר עליך מה שעובר וכו', עם כל זאת עקר התקון הוא רק שמחה, כי כשאדם שמח, הוא מגלה את טהר לבבו, שאין לו שום עקמומיות וקשיות עליו יתברך, ומה שהוא שבור, זה רק מחמת לב נשבר שבו,

שְׁמֵרָגִישׁ מְאֹד מְאֹד רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל לֹא שֶׁהוּא בְּכַעַס, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל־פִּי מַעֲלָה. וְלִהְיוֹת מִי שֶׁהוּא בְּדַכְאוֹן וּבַעֲצָבוֹת, זֶה סִימָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ הִרְבֵּה קִשְׁיוֹת וְסִפְּקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהוּא בְּכַעַס כָּל־פִּי מַעֲלָה וְכוּ', וְהוּא מְסַכֵּן גְּדוֹל, כִּי בְּיָדָיו כָּל מַה שֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא לְטוֹבָה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'): כִּשְׂאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאוּרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא; כִּי שֵׁם לְמַעֲלָה רוֹאִים שֶׁהַכֹּל טוֹב, וְיֵמָּה שִׁיף לְשֶׁאֵל קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ.

אַתָּה שֶׁתִּבִּין מַה שֶׁתִּבְּתִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה וְטוֹבָתָהּ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר עֶקֶב, י"ט מְנַחֵם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּעֵינַי כְּתִיבַת 'רַבִּי' וְכוּ', רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שֶׁלֹּא לְקֵרוֹת רַבִּי מִי שֶׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ אֶפְלוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמוֹ, מְכַל שֶׁכֵּן אַחֲרֵיהֶם, וְצָרִיף לְרֵאוֹת שֶׁלֹּא לְהַסְמִיךְ אוֹתָם, שֶׁלֹּא לְתַן לָהֶם תִּקְוָה וְעֵז, שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם 'רַבִּי', כִּי אֵלּוּ הַנּוֹתָנִים לָהֶם תִּקְוָה וְעֵז, וְנִסְמָכִים עַל יָדָם שֶׁיִּהְיוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם 'רַבִּי', עֲתִידִין לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, עֵינַי שָׁם; וְלִפִּי זֶה לְמַה נּוֹהֲגִים לְקַרְא אֶל הַסֵּפֶר תּוֹרָה אֲנָשִׁים אֶפְלוּ עֲמֵי אַרְצוֹת בְּשֵׁם 'רַבִּי'? אֵךְ יֵשׁ לוֹמַר, כִּי מְבֹאֵר בְּסֵפֶר "מִגַּן אֲבוֹת" לְהַרְשֵׁב"ן, כִּי הַקְּרָאִים שֶׁכִּפְרוּ בַּתּוֹרָה שֶׁבַע-לִפְּנֵי, זָלְזְלוּ בְּאֵלּוֹ שֶׁכֵּן הִחְזִיקוּ בַּתּוֹרָה שֶׁבַע-לִפְּנֵי, וְלִכֵּן כָּל אֵלּוֹ שֶׁהִחְזִיקוּ בַּתּוֹרָה שֶׁבַע-לִפְּנֵי הָיוּ נִקְרָאִים 'רַבָּנִין', וְעַל כֵּן נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל

לְקָרָא כָּל אֶחָד בְּשֵׁם רַבִּי, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עִם הָאָרֶץ, לְהוֹרוֹת
שֶׁהוּא מֵאֲמִין בַּחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים וּבַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ הַצְּלָחָה...

י"ב שסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר עֶקֶב, כ' מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ ו'ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פב), אֲשֶׁר עֶקֶר הַחֲכָמָה
לֵידַע כ"ח מ"ה, הֵינּוּ מָה כָּחִי, אֲנִי בַלְעֲדֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא —
כְּלוּם, וְאִז יִלָּךְ לוֹ כְּסֵדֵר, כִּי מָה שֶׁהוֹלֵךְ לְאָדָם שְׁלֵא כְּסֵדֵר, זֶה רַק
מַחֲמַת שַׁיֵּשׁ בּוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת: אֲנָא אֶמְלֵךְ, שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת מְצִיאוֹת
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִז בִּיקָא הוֹלֵךְ לוֹ נֶגֶד רְצוֹנוֹ, וְלִכְּן צָרִיךְ כָּל אָדָם
לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא יִרְצָה רְצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ,
אִז יִלָּךְ לוֹ הַכֹּל כְּסֵדֵר. וְזֶה דְבַר פְּלֵא, שְׁאוֹתִיּוֹת חֲכָמ"ה בְּמַלּוּי כְּזֶה:
חִי"ת כ"ף מ"ם ה"י עוֹלָה תַרְנ"ג, הֵינּוּ כִּי כָּל הַתַּרְנ"ג מְצוּוֹת, שֶׁהֵם
חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, צָרִיכִים לְקַיֵּם רַק מַחֲמַת לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְלֹא מִשׁוּם טַעַם אַחַר, וְאִז יִמְשֶׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוּת
עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצוּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת זֶה בְּדַעְתּוֹ,
וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ב שסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר רֵאָה, כ"ג מִנְחָם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֵל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שכל מה שקורה עמך, הכל משגח ממנו יתברך, ולכן אל תתלה את זה בטבע או במקרה או במזל, אלא דע לך, שכל זיו שאתה זו, וכל תנועה שאתה רק עושה, זה ממנו יתברך, וכל מה שעושים לך, זה רק ממנו יתברך בהשגחה נפלאה ובחשבון גדול. ולכן ברח לך רק אליו יתברך, ותשפך את נפשך רק לפניו יתברך, ותספר לו יתברך את כל מה שמעיק לך וכל מה שמצער אותך, הכל לכל תגלה לו יתברך בפרטי פרטיות, ואין אתה יודע מה זה עושה למעלה בכל העולמות כשבאים לפניו יתברך.

הדורש שלומך בכל הימים...

י"ב שסה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ראה, כ"ד מנחם-אב ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות וכו', מה לעשות?! רק תפלה ועוד פעם תפלה וכו' וכו', לשפך את מר נפשך לפניו יתברך, על שבנך יצא לתרבות רעה, ואין עצה אחרת.

אני הכרתי את הרב החסיד ... ז"ל, שבנו ... יצא לתרבות רעה, רחמנא לצלן, ונסע האב אל מרון, אצל התנא רבי שמעון בן יוחאי, ושפך שם לבו פמים, ובלה שם כמה שבועות, ולבסוף חשדו בבנו שגנב מהצבא, וזרקו אותו משם, וחרז בתשובה, וזה היה נס בתוך נס. ואני הכרתי את הבן קדם שפרק על ואחר-כך וכו', ואחרי שחרז בתשובה.

מה אמר לך! לצדיק הקדוש ה'באר מים חיים' זי"ע היה בין בשם קלמן, שהיה חתן של הרב הקדוש מאפסא זי"ע, ויצא

לְתַרְבוֹת רָעָה, וְחַלֵּל שַׁבַּת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְהִצְרִיכוּ לְהִתְגַּרֵּשׁ, וְהָיָה לְאֲבִיו הַקְּדוֹשׁ צַעַר גָּדוֹל עַד מְאֹד מְזֵה, וְאָף־עַל־פִּי־כֵן אָמַר אָבִיו לְאֲנָשָׁיו לֹא לַעֲשׂוֹת לוֹ רַע, וְלֹא לְהִזִּיק לוֹ כְּלָל, וְכֻלָּם פָּחַדוּ וְלֹא עָשׂוּ לוֹ שׁוּם דְּבָר. וַיֵּשׁ עוֹד סְפוּרִים מְגֹדְלֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁהָיוּ קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יָצְאוּ לְתַרְבוֹת רָעָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאִין מְקוּם לְהִאָרִיף בְּזֵה, מִפְּנֵי כְבוֹדָם שֶׁל צְדִיקִים, וְכֵן זֶה אֲנִי כוֹתֵב לָךְ כְּדֵי לְהִרְגִיעַ אוֹתְךָ, וְשֶׁלֹּא תִכְנַס בְּדַכְאוֹן וּבַעֲצָבוֹת וּבְמַרְרֵרוֹת, כִּי אִין זֶה עֲצָה, וְכֵן זֶה לֹא יַעֲזֹר לָךְ, הֶעֱקַר זֶה רַק תְּפִלָּה, וְעוֹד פְּעַם תְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ'. וְאִין עֲצָה אַחֲרֵת רַק תְּפִלָּה, לְשַׁפֵּךְ לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה זֶה תְּפִלָּה, הָיִיתָ עוֹסֵק בְּזֵה כָּל הַיּוֹם שְׁעוֹת עַל גְּבֵי שְׁעוֹת.

חֲזוּק וְאַמֵּץ, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר רֵאָה, כ"ה מְנַחֵם־אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֵל... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רֵאָה לְהַדְּבִיק עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְתִדַּע שְׂאִין בַּלְעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ רַחֲמָן הַמְּרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, וְאָף אֶחָד לֹא יֵאמַר לָךְ אַחֲרֵת. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לו'), אֲשֶׁר הָאָדָם הוּא הַמְּצִיר אֶת הָאוֹר, כִּי נוֹתְנִים לְאָדָם אֶת הַבְּחִירָה — אֵתָה תְּצִיר אֶת הָאוֹר; כִּי בְּאֵמֶת הוּא יִתְבַּרֵּךְ אוֹר פְּשוּט, וְהַצִּיּוֹר כְּפִי הַמַּחֲזִין, אִם אָדָם פּוֹגֵם בְּבְרִית, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, מְצִיר אֶת הָאוֹר לְרַע וְכוּ', וְרוֹאֶה רַק חֲשֶׁךְ, וְלִהְפּוֹךְ אִם זוֹכֵה לְתַקּוּן הַבְּרִית, מְצִיר אֶת הָאוֹר לְטוֹב וְכוּ', וְרוֹאֶה רַק אוֹר, וְהוּא תָּמִיד שְׂמַח. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכֵה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, וּמְקִים אֶת דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֵאמַר כִּי

סה   בנחל   י"ב שסו   אשר

הוא זה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), שזו נקראת שלמות התקרבות אל הצדיק, ואז תמיד יאיר לו אורו יתברך.

רק סבלנות, רק סבלנות, רק סבלנות! את המלים האלו תמיד תחזור לעצמך, כי אי אפשר לעבור את זה העולם בלי מדת הסבלנות, ואל זה אי אפשר להגיע, אלא על-ידי אמונה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה), ועל-ידי אמונה זוכים לארץ אפים, שזוהי המדה היקרה של סבלנות.

בענין אכילה בערב שבת, יש מחלוקת בין הרמב"ם ובין הרמב"ד בפרק ל' מהלכות שבת, לדעת הרמב"ם אסור רק מתשע שעות ולמעלה (שזה בערך משעה שלש), והרמב"ד באר"ח חיים, סימן רמ"ט כתב, שאנשי מעשה נוהגים שאף קדם תשע שעות אינם קובעים סעודה רגילה, ויש שכתבו: דרך אנשי מעשה להתענות כל יום ערב שבת, כדי שיהיו תאבים לאכול בלילה (עין שם בשלחן ערוך, סימן רמט, סעיף ג'); אבל האחרונים אמרו, שאין להכנס לשבת בענוי, ולכן אין להתענות, והכל כפי האדם, כי צריכים להתישב לא לעשות מהעקר טפל ומהטפל עקר. ותמיד צריכים לזכר מאמרם ז"ל (ברכות ת.): לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, וכל המשלים פרשיותיו עם הצבור משלימים לו ימיו ושנותיו; וכן נפסק בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן רפה, סעיף ג'): מיום ראשון ואילך נקרא עם הצבור; ולכן העקר לזכות לעבור את פרשת השבוע — שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י כל שבוע, שזה יסוד גדול לתקון הנשמה וליראת שמים, ואל זה אתה צריך לשאף וכו', ולא להתענות, כי רבנו ז"ל הקפיד לא לקחת על עצמו תענותים.

אשריך, שהתחלת להתמיד בח"י פרקים משניות כל יום, ולבסוף תראה מי צודק.

המאחל לך שמחה אמתית...

י"ב שסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר רֵאָה, כ"ו מְנַחֵם-אָב ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גֵּרוּ וְיֵאִיר וְיִזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְפָדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים עַל-יְדֵי פֶּלֶא עֲלִיּוֹן.

רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י'): מַה שֶּׁהַעוֹלָם
רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם יְשׁוּב הַדַּעַת, וְרַבְּנוּ ז"ל
הַסְּבִיר מַה זֶה יְשׁוּב הַדַּעַת? אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂאִין שׁוֹם תְּכַלִּית
בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי סוּף כָּל סוּף
הָאָדָם צָרִיךְ לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְמֵאֹמֶר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת, פֶּרֶק
ה'): עַל כְּרַחֲךָ אַתָּה חַי, וְעַל כְּרַחֲךָ אַתָּה מֵת; לֹא מוֹעִיל לְאָדָם שׁוֹם
דְּבַר, כָּל זְמַן שְׂחִי, הוּא צָרִיךְ לְחַיּוֹת כְּפִי שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ, וְתַמִּיד צָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת מֵהַחַיִּים אֶת הַטוֹב בְּיֹתֵר אֶף שֶׁזֶה קָשָׁה. וְכֵן צָרִיכִים לְהִיּוֹת
מוֹכְנִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֵגַע לְמַסֵּר חַזְרָה אֶת נַשְׁמָתוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְזֶה לֹא יוֹעִיל שׁוֹם דְּבַר — בֵּין לְחַיּוֹת וּבֵין לְמוֹת, וְלִכְּן
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמוֹסֵר אֶת כְּלוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִמְשִׁיךְ לְהַפִּיךְ אֶת חַיֵּי יְמֵי
הַכְּלוֹ בְּטוֹב וּבִנְעִימִים, וְהוֹפֵךְ אֶת הַמְּרִירוֹת לְמִתִּיקוֹת, וּבִדְרֹךְ לוֹמֵד
תּוֹרָה, וּמְמַלֵּא עֲצָמוֹ עִם חֲכָמַת אֱלֹקוֹת, וְכֵן מוֹדִיעַ וּמְפָרְסֵם אֶת
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל אֶחָד, וְהֵיךָ זֶה שְׂכָרוֹ, כִּי אִם אָדָם כֹּכֵר נִמְצָא
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהִתְקַרַּח לְהִיּוֹת כָּאֵן, בְּכֵן לְמַה לֹא לְהַפִּיךְ אֶת יְמֵי חַיֵּי
הַכְּלוֹ לְגֵן-עֵדֶן, וְלִהְשַׁתְּעֶשֶׂע בְּשַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא?! כִּי בֵּין כֶּךָ וּבֵּין
כֶּךָ יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם — אִם הוּא רוֹצֵה אוֹ לֹא רוֹצֵה, וְלִכְּן אֲשֶׁרֵי
מִי שֶׁבוֹחֵר לְבָלוֹת אֶת יְמֵי חַיָּיו בְּטוֹב וּבִנְעִימִים. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כב'): הַגֵּן-עֵדֶן וְהַגִּיהֵנוֹם הֵם בְּזֶה הָעוֹלָם,
עֵינֵי שָׁם; וְלִכְּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁבוֹחֵר לְחַיּוֹת בְּגֵן-עֵדֶן, וְדָבַר זֶה תְּלוּי בְּיַדִּי
הָאָדָם, וְזוֹ הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן קצא), שְׂיִכּוּלִים לְהִיּוֹת שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם אֶחָד עַל יַד הַשָּׁנִי, זֶה
יְהִי בְּגֵן-עֵדֶן, וְזֶה יְהִי בְּגִיהֵנוֹם, זֶה יִרְגִישׁ נְעִימוֹת שֶׁל שְׂ"י
עוֹלְמוֹת, וְזֶה רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, מְרַגִּישׁ גִּיהֵנוֹם, כָּל אֶחָד מְרַגִּישׁ כְּפִי

שהוא רוֹצֵה — זוּ הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם. וְכֵן מוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו), שְׁמִלְמַעְלָה יוֹרֵד אוֹר פְּשוּט, וְהָאָדָם הוּא הַצִּיר, אֲנִי חוֹשֵׁב שְׁכָבֵר הַבְּנֵי, וְאַתָּה מֵבִין דָּבָר מֵתוֹךְ דָּבָר.

הַמְקֵנָה לְרֵאוּתָךְ...

י"ב שסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זְכַנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת בְּיוֹם י"ט וּבְיוֹם כ' לְחֹדֶשׁ מְנַחֵם-אָב אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנֵי ו"ל, וְכֵן בְּיוֹם כ"א זְכִיתִי לְהִיּוֹת אֲצֵל צִיּוֹן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי לִוִי יִצְחָק מְבַרְדֵיטְשׁוֹב זי"ע, וְכֵן אֲצֵל צִיּוֹן קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ בְּמַעַן בְּיוֹד, וְכֵן בְּיוֹם כ"ב זְכִיתִי לְהִיּוֹת עוֹד פַּעַם אֲצֵל צִיּוֹן הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן אֲצֵל צִיּוֹן מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל בְּעִיר בְּרֶסֶלַב, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּקִשְׁתִּי עֲלֶיךָ בְּפָרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, וְהַזְכַּרְתִּי אוֹתָךְ לְטוֹבָה, וְזְכוּתָם תִּגַּן עָלֵינוּ, וְכֵן זְכִיתִי לְהִיּוֹת בְּיוֹם כ"ה מְנַחֵם-אָב אֲצֵל צִיּוֹן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּעַל יִשְׁמַח מִשֶּׁה בְּאִיְהוּעַל, וְאֲצֵל הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' יִצְחָק אֵיזִיק מְקַאֲלִיב, וְעוֹד בְּכַמָּה קְבָרֵי צְדִיקִים, וּבְיוֹם כ"ו זְכִיתִי לְהִיּוֹת אֲצֵל צִיּוֹן קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ הַרְבֵּה רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, מְלִיץ/עֲנֹסֶק, וְגַם שֵׁם בְּקִשְׁתִּי הַרְבֵּה בְּעִבּוּרְךָ בְּפָרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, וְהַזְכַּרְתִּיךָ לְטוֹבָה, וְכֵן זְכִיתִי לְהִיּוֹת בְּיוֹם הַהוּא אֲצֵל הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲזֵנִץ, וְאֲצֵל הַחוּזָה מְלוּבְלִין, זְכוּתָם תִּגַּן עָלֵינוּ, וְכֵן זְכִיתִי לְהִיּוֹת אֲצֵל הַחֲדוּשֵׁי הַרִ"ם וְהַשְּׁפַת אֲמֶת, וּבְיוֹם כ"ז זְכִיתִי לְהִיּוֹת אֲצֵל רַבְּנֵי הַרַמ"א, וּבְעַל 'תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב', וּבְעַל הַמְּגִלָּה עֲמֻקוֹת, וְאֲצֵל הַבְּעַל 'מְאוּר וְשִׁמְשׁ' וְשֶׁאֵר צְדִיקִים קְדוּשֵׁי עֲלִיּוֹן, וּבְכֹל מְקוֹם הַזְכַּרְתִּיךָ לְטוֹבָה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּתְּקַבְּלֵנָה תַּפְלוּתֵינוּ לְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן, וְנַפְעַל כָּל מַה שְׁאַנּוּ צְרִיכִים לַפְּעַל,

ובכַּרְטִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ הַבְּטִיחָנוּ, שְׁמִי שְׂיִזְכֶּה לְבוֹא אֵלָיו, וְיִתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה בְּעִבּוּרוֹ, וַיֹּאמֶר שֵׁם הַעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תַהֲלִים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נְצַחִית.

אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ, שְׁאֵנוּ זוֹכִים לִידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי הַמְּגַלֵּה לָנוּ אֶת מַעֲלַת הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וּמַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכָה לְבוֹא וּלְבַקֵּר אֶצֶל קַבְרֵיהֶם, אֲשֶׁר מְקוֹמָם קְדוּשׁ בְּקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְּקוֹם שֶׁהַצְּדִיקִים טְמוּנִים וּגְנוּזִים שָׁם, אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, וְשֵׁם הַתְּפִלָּה מְאֹד מְקַבֶּלֶת וּמְרַצָּה, כִּי הַצְּדִיק בְּחַיָּיו נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכָל יוֹם יוֹם הוּא מְשַׁתְּוֶקֶק לְהַכְּלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מַחְשַׁבְתּוֹ וְכִסּוּפָיו וּרְצוֹנוֹ, הֵם רַק לְהַכְּלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁמֶרֶב זְכוּכִים שְׂמוֹזְכָּךְ וּמְקַדְּשׁ אֶת עֲצָמוֹ, זוֹכָה עוֹד בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ לְהַכְּלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲיַנַּת 'רְצוּא וְשׁוֹב', וְטִיֵּל בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים עוֹד בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, עַל-יְדֵי שְׁמוֹת וַיְחִוּדִים, כְּמִי שְׂמִטִּיל מִבֵּית אֵל עֲלֶיהָ, וּמַעֲלֶיהָ אֶל הַבַּיִת וְכוּ', עַד כִּשְׁהַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּפְרְדַּת נַשְׁמָתוֹ מִגּוּפוֹ הַקְּדוּשׁ, וְהַגּוּף נִטְמָן בְּמְקוֹם שֶׁנִּטְמָן וְכוּ', וְהַנִּשְׁמָה עֹלְתָה לְמַעְלָה, אֲזִי בְּמְקוֹם הַהוּא שֶׁנִּטְמָן הַגּוּף, הוּא מְקוֹם קְדוּשׁ, בְּסוּד 'אִוִּיר נַח וְנֶךְ' וְכוּ', וּכְשֶׁאִיזָה בֵּר יִשְׂרָאֵל בָּא לְהַתְּפַלֵּל שָׁם, מִיָּד תִּפְלָתוֹ מִתְּקַבֶּלֶת; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיְהִיָּה רָגִיל בְּקַבְרֵי צְדִיקִים, וּלְבַקֵּשׁ שָׁם עַל נַפְשׁוֹ, וּבּוֹדָאֵי תְּקַבֵּל תִּפְלָתוֹ, וַיִּמְלֵא הַיְיָ"ה מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה.

אָחִי, אָחִי הַיְיָקָר! יְמֵי אֵלּוּל הַקְּדוּשִׁים נִכְנָסִים וּבָאִים, רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ, וְאֵל תְּהִיָּה בְּטֹלָן, כִּי הִנֵּה כְּבָר עָבְרוּ בְּשָׁנָה זוֹ י"א חֲדָשִׁים, וְעֲלִינוּ לְהַכִּין אֶת עֲצָמָנוּ אֶל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, שְׁבוּ דְנִים אֶת הָאָדָם עַל כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָמַל עֲלֵינוּ, וְנָתַן לָנוּ חֲדָשׁ שְׁלָם לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֱמֶתִית וּלְהַתְּחַרֵּט עַל מַעֲשֵׂינֵנוּ הָרָעִים, וּלְקַבֵּל עֲלֵינוּ קְבֻלוֹת טוֹבוֹת לְהַבָּא, וְרוֹצֵה לְרְאוֹת מֵאֲתָנוּ, אֵיךְ שְׁאֲנַחְנוּ בְּאֱמֶת מְשִׁתְּנִים לְטוֹבָה, וְעַל-כֵּן רְאֵה בְּחֲדָשׁ זֶה לְהַתְּבוּדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּלְהַתְּמִיד בְּאֱמִירַת תְּהִלִּים, וְאִם אֶפְשָׁר לְסַיֵּם בְּכָל שְׁבוּעַ סֵפֶר תְּהִלִּים — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, הִינּוּ לוֹמֵר בְּכָל יוֹם 'יוֹם תְּהִלִּים', וְכֵן לְהַתְּמִיד

בְּלִמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת וּבְאֲמִירַת תְּקוּנֵי זֶהָר, וּבְלִמּוּד 'עֵין יַעֲקֹב', אֲשֶׁר
לְמוּדִים אֵלּוּ הֵם מְזַכְּכִים אֶת הַנֶּפֶשׁ מְאֹד, וּמְנַקִּים אוֹתָהּ מִכָּל מִיּוֹנֵי
חֲלָדָה שֶׁנִּדְבְּקוּ בָּהּ, עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו וְכוּ'.

הַעֲקָר רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָהּ, וְאֵל תְּנִיחַ אֶצְלָהּ הַעֲצָבוֹת
וְהַעֲצָלוֹת כְּרִגְעַ, רַק לַעֲשׂוֹת כָּל מִיּוֹנֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת שֶׁשׁ
וְשִׁמְחָה עַל נֵעַם חֲלֻקָּהּ, אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָהּ, וּבִזְכוּת הַשְּׂמִיחָה
שֶׁתְּשִׂימָח, שֶׁנִּבְרָאתָ מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשִׂנִי גוֹי, תִּזְכֶּה שִׁיתְרַחֵב
לְבָבָהּ; כִּי עַקֵּר צִמְצוּם הַדַּעַת הוּא רַק מִחֲמַת עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה.
וּכְשֶׁאֲדָם שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה, אֲזִי נִתְרַחֵב מֵחוּ וְדַעַתוֹ, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל
גְּדֻלוֹת הַמַּחֲזִין, לִידַע, וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ, שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה וּמִהוֹיָה
וּמִקָּיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וְאֵין בְּלַעְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלָל.

אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחֻוֶּקֶת דְּבָרִים אֵלּוּ עַל לִוְחַ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים.

רָאָה לְכָתֹב לִי מִכְּתָב אֶחָד, וּמִמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ פְּתִיבָה וּחְתִימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים...

י"ב שסט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשִׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תְּלִמִּידֵי "הַיִּכְל-הַקֶּדֶשׁ" דֵּי בְּכָל
אֲתָר וְאֲתָר, הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ, וַיַּעֲוֹרֵר וַיַּחֲזֵק וַיִּקְרַב אֶת
לְבָבָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! הִנֵּה הַגִּיעוּ יָמֵי אֱלוּל הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר יְדוּעַ
מֵאֵז וּמִתְמִיד הַהֲתַעוֹרְרוֹת שִׁיּוּרְדָתָה עַל כָּלִל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחֲדָשׁ
זֶה, וּבְפְרָטִיּוֹת עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר, הָיוּ יָמֵי
אֱלוּל עֲבוּדָה מְיַחֲדָת, כִּי הִתְחִילוּ כָּבֵד לְהַכִּין אֶת עֲצָמָם אֶל רֵאשׁ
הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אִז עוֹשֶׂה רַבְּנוּ ז"ל מַה שֶׁעוֹשֶׂה

וכו', ועל-כֵּן הקדימו אנשי שלומנו חדש שלם להכין את עצמם בהכנה רבה לעשות חשבון הנפש איך עברה כל השנה, ולראות לתקן את העבר, ולקבל על עצמו קבלות טובות. וכל אחד ואחד הביא מתנה לרבנו ז"ל: זה — ששה סדרי משנה, וזה — מסכתא, וזה — כמה מסכתות, וזה — ד' חלקי שלחן ערוך, וזה — תהלים, וזה — תקוני זהר וכו' וכו' וכו', כל אחד הביא לראש השנה מתנה לרבנו ז"ל.

על-כֵּן ראו, אחי ורעי היקרים! להתעורר ולהתחזק בחדש זה, ולהחזיר את העטרה לישראל, ולהתעורר מחדש לשוב אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה. ועקר התשובה הוא לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, אשר זה עקר התשובה לדעת הרמב"ם ז"ל — להיות רגיל בודוי דברים, להתודות לפניו יתברך על כל מעשה ומחשבה ודבור, ולבקש ממנו יתברך, שיזכה לתקן את אשר שחת וקלקל ופגם. והודוי דברים הוא מצות עשה, כמובא במוני המצוות. ורבנו ז"ל גלה לנו, אשר בזה שמתודים אליו יתברך, על-ידי-זה יוצאים הצרופים רעים מעצמותיו, וזוכה להכלל באין סוף ברוך הוא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד').

נא ונא ראו להתמיד בחדש זה באמירת תהלים בהתעוררות גדולה, ולכל יחסר לכם יום אחד, שלא תסימו את יום התהלים, הינו לחלק את ספר התהלים לימי השבוע, שבכל שבוע תזכו לסיים ספר תהלים. וכן תתמידו בלמוד משניות, ואם תזכו לחטף בכל יום ח"י פרקים — אין למעלה מזה, ועל-כל-פנים לא לפל בדעתו, אפלו אם לא יכולים — רק פרק אחד או שני פרקים, כי למוד משניות מטהר ומזכך את הנשמה. וכן ראו להתמיד באמירת תקוני זהר, אשר האמירה בעלמא מזככת את הנפש, וכן ללמד 'עין יעקב' וספרי רבנו ז"ל, ובזכות זה תזכו לזכך את נפשכם, ולהאיר עליכם אור גדול ונורא מהארת אין סוף ברוך הוא; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כָּלֵל.

נא ונא ראו להשתדל להיות בשלום עם חבריכם, ולדון אחד

אֶת הַשָּׁנִי לְכַף זְכוּת, וְלַחֲפֵשׁ תָּמִיד בְּמַעֲלַת חֲבָרִיכֶם וְלֹא בַחֲסָרוֹנֶם, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר גְּדוֹל בִּיְהוּדוּת — לְהַשְׁתַּדֵּל לַחֲפֵשׁ אֶצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל נִקְדָּה טוֹבָה וְלְהַחֲזִירוֹ לְמוֹטֵב, וּבְזְכוּת זֶה שְׂמַחֲזִירִים אֶת אַחֲרִים לְמוֹטֵב, עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה גַם אֲנַחְנוּ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְהַעֲבֹדָה הַזֹּאת מְאֹד יִקְרָה אֶצְלוֹ יְתָבְרָךְ. וְרַבֵּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר בְּזֶה שְׂמַקְרָבִים עוֹד יְהוּדֵי אֱלֹהֵי יְתָבְרָךְ, זֶהוּ תַקוּן הַבְּרִית, וְאִי אֶפְשָׁר לְקָרֵב עוֹד יְהוּדֵי, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמַלְמָדִים עָלְיוֹ זְכוּת, כִּי כְּשִׂמְלָמָדִים עַל אֶחָד חוֹבָה, אֲזִי סוֹגְרִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדְּלָתוֹת וְהַפְתָּחִים לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה, מֵאַחַר שְׂאוּמָרִים שֶׁהוּא כֹּבֵר אִינוֹ שׁוֹה וְכוּ', אָבֵל בְּזֶה שְׂדַנִּין אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, פּוֹתְחִים לוֹ פֶּתַח לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה.

וְלִכֵּן רְאוּ, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! לְהַשְׁתַּדֵּל בְּזֶה בְּיֹתֵר בַּחֲדָשׁ הַזֶּה, חֲדָשׁ הַתִּשׁוּבָה — לְהַחֲזִיר עוֹד יְהוּדֵי בְּתִשׁוּבָה, לְהַחֲדִיר בּוֹ אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יְתָבְרָךְ, לִידַע שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יְתָבְרָךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וּכְשִׁזְזוּכִים לְהַחֲדִיר יְדִיעָה זֹאת בְּנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶה עֵקֶר הַתִּשׁוּבָה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּזֶה בִּימֵי אֵלוֹל הַקְּדוּשִׁים.

הַקְּדוּשֶׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְכְּנוּ לְשׁוּב בְּאַמַּת בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְלִהְיוֹת כְּרִצּוֹנוֹ יְתָבְרָךְ עַל-פִּי הַדְּרָךְ שְׁלֵמָד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל, וְנִזְכָּה לְהַכְתִּיב בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים בְּשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

הַמְּאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שׁע.

בְּעֹרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אֵלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הֵרֵב ... שְׁלִיט"א.

לְנִכּוֹן לְבָשָׂר לוֹ, שְׂזַכְּנֵי הַקְּדוּשֶׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל

עב אֲשֶׁר י"ב שְׁעָא בְּנַחֵל

הַפְּעַל וְלִהְיוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּבְצִיּוֹן הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וּבְצִיּוֹן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ מִבְּרֵדִיטְשׁוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאַצֵּל צִיּוֹן מוֹהֲרַנְתָּ ז"ל, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה הַתְּפִלָּתִי בְּעֶדְף בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּבִפְרָטִיּוֹת אֲצֵל צִיּוֹן הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, כְּאֲשֶׁר הִבְטַחְתִּי לוֹ, שְׂיִזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל חֶשְׁקוֹ וְרִצּוֹנוֹ, לְהַגְדִּיל תוֹרָה וְלְהַאֲדִירָהּ, לְהַחֲדִיר אֲמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם בְּנַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְּפִלָּתִי, וְתִתְקַבַּל לְרַחֲמִים וְלִרְצוֹן, וְיִתְבָּרַךְ עִם כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וְיִכְתַּב בְּסִפְרוֹ שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים בְּכַתִּיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שְׁעָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֲלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ.

זְכַנִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאַצֵּל צִיּוֹן הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ וְכוּ' וְכוּ', וְהַרְבֵּה הַתְּפִלָּתִי עָלֶיךָ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְּפִלָּתִי, שְׂתִזְכֶּה בְּאַמֶּת לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִזְכֶּה לְבַטֵּל עֲצָמְךָ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ הָעֵקֶר בְּחַיִּים — לְשַׁכַּח אֶת הָעֶבֶר, וְלְהִתְחִיל בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ הַתְּחִלָּה הַחֲדָשָׁה, וְזֶה עֵקֶר הַתִּשׁוּבָה — לַעֲשׂוֹת בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה הַחֲדָשָׁה, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל.

רְאֵה לְחֻזֵק אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְתִתְבּוֹרֵד עֲצָמְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלוּ חֲמֵשׁ דְּקוֹת לְדַבֵּר אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל

אֲשֶׁר   י"ב שעב   בַּנְחַל   עג

רעהו, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל וְדוּי דְבָרִים, שְׂאֵדָם מִתּוֹדָה לְפָנָיו
יִתְבַּרֵךְ, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — רְאֵה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שעב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוֹהִים ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... שְׂיַחֲיוּ.

מֵאֵד מֵאֵד אֲנִי חֹפֵץ לְדַעַת מֵה קוֹרָה עִמָּכֶם, וְאֵיךְ אַתֶּם מְחַזְּקִים
עֲצֻמָּתְכֶם עַל כָּל מֵה שְׁעֵבֶר עֲלֵיכֶם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, כִּי בְּלִי שׁוּם סֶפֶק אַתֶּם יְכוּלִים
לְהִרְפֹּא מִכָּל הַמְשַׁבְּרִים. רַק רְאוּ לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּתְכֶם בְּיַדְיָכֶם.

עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֵאִי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים
וּמְרִים, וְאִסּוּר לְאָבֵד אֶת עֲצֻמוֹ לְדַעַת, חֵס וְחֵלִילָה, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא הַכְּנִיס נְשָׁמָה בְּגוֹף לְתַכְלִית רְצוּיָהּ, וְצָרִיכִים לְחַפּוֹת עַד שְׁיִבּוֹא
הוּא יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצֻמוֹ וְיִוְצִיא אֶת הַנְּשָׁמָה מֵהַגּוֹף, וְכָל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה
בְּגוֹף, יֵשׁ לָנוּ שְׁלִיחוֹת עֲצוּמָה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל. עַל-כֵּן רְאוּ
לְדַעַת, שְׁגַם לָכֶם יֵשׁ שְׁלִיחוֹת מְסִימָת לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל,
וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל עֲלֵיכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְהִיּוֹת בְּרִיאִים.

הִזֵּה מֵאֵד רְצוּי, שֶׁתֵּאֱמָרוּ בְּכָל יוֹם מְזֻמּוֹר כ"ט שְׁבִתְהֵלִים, אֲשֶׁר
רִבְנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שֶׁהַמְזֻמּוֹר הַזֶּה מְבַטֵּל אֶת כָּל מִינֵי רוּחוֹת רְעוֹת
הַנִּדְבָּקִים בְּאָדָם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עד אשר י"ב שעג – י"ב שעד בנחל
י"ב שעג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שופטים, ב' דראש חדש אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אָל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע את רצון פנימיות לבך לחזור אליו יתברך.

באמת אין עוד דבר יותר גדול מזה אצלו יתברך, כשאחד רחוק כל-כך ממנו יתברך, ונתעורר בתשוקה עצומה לשוב אליו יתברך, בזה הוא גורם שעשועים גדולים למעלה בכל העולמות.

ועל-כן ראי להתחזק בלמוד יהדות, ואל תסתפלי בזה שההורים משני הצדדים עדין רחוקים מהיהדות וכו', כי בזה שאת תתנהגי כמו שבת ישראל כשרה נוהגת, בזה תפגס בהם תשוקה והתעוררות, שגם הם יחזרו בתשובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליכם, שתזכי באמת לחזור בתשובה, ושיהיה לכם שלום-בית והבנה הדרית, ואחד יכבד את השני.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שעד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שופטים, ב' דראש חדש אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אָל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לנסע אל ציון התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס בטבריה, ולבקש הרבה ממנו יתברך, שיעשה עמך נסים, כי המקום ההוא מסגל לנסים, ואם מתעקשים שם יכולים לראות נסים.

אשר י"ב שעה בנחל עה

ראי לשמר שבת־קדש, ואז השבת תשמר עליך.

הקדוש־ברוך־הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שיהיה לך כפר טוב בחיים, וימלא ה' כל משאלות לבך לטובה.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב שעה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שופטים, ב' דראש חדש אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל סלה יגיעו ויירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

ראה להחזיק מעמד, כי בזה העולם עובר על כל אחד ואחד משברים וגלים, ועקר גדלת האדם — כשזוכה להחזיק מעמד, ואינו נשבר משום דבר. הן אמת שאני יודע, שמרים לך החיים, אבל תאמין לי, שאין לך אדם שלא מר לו החיים כמוך, ועקר גדלת האדם, שיכול להפך את המרירות למתיקות.

אל תהיה ברוך, ואז תזכה למצא את בתי זוגך, כי לא טוב היות האדם לבדו — אמר הקדוש־ברוך־הוא.

הרגל את עצמך ללמד בכל יום מפרשת השבוע, ותתעמק בתוך הפרשה, ותמצא לעצמך עצות בכל יום ויום, כי בכל פרשת השבוע יכולים למצא עצות על היום הזה, כי הפרשה נחלקת לשבעה חלקים, שזה בחינת הז' עליות שעולים בשבת־קדש, כי כל סדרה מחלקת לשבע פרשיות, ומי שזוכה להתעמק בכל יום מפרשת השבוע מהיום השישי אליה, יכול למצא עצות והתחזקות לנפשו, מלבד שהלמוד חמש ורשי"י ומפרשים, מטהר ומזכך את הנפש, אשרי מי שיחזיק בזה!

נא ונא ראה לשמר שבת־קדש, ואז השבת תשמר עליך, ועקר
הצלחת האדם הוא בזכות שבת־קדש.

גם ראה לבדק את התפלין שלך אם הן כשרות, ותשתדל
להניח בכל יום תפלין, ובערב ובבקר תתפלל בבית־הכנסת, ואז
תהיה לך אריכות ימים ושנים טובות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב שער.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שופטים, ב' דראש חדש אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד נשבר לבי בקרבי לשמע
מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם. וכבר אמר
התנא הקדוש (אבות פרק ה'): לפום צערא אגרא; הינו לפי הצער
שהאדם סובל בשביל להתקרב אליו יתברך, כמו־כן שָׁכְרוּ גְדוֹל מִן
הַשָּׁמַיִם. על־כן ראה להחזיק מעמד, ואל תסתפל על ההורים שעדין
רחוקים משמירת שבת ומאכלות כשרים. אתה ראה לשוב בתשובה
אמתית, ותתנהג כפי שקבלנו בתורתנו הקדושה. ואז תראה נסים
נגלים שיעשה עמך הקדוש־ברוך־הוא.

ראה להניח תפלין בכל יום, כי התפלין ממשיכים חיים, וכן
תשתדל להתחנן מה שיותר מהר, ואל תהיה בררן.

הקדוש־ברוך־הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בשבילך, שתזכה לבשר לי בשורות טובות
במצאת זיווגך.

נא ונא ראה להחזיק מעמד, ואל תפל בדעתך כלל, כי גדול
אדוננו ורב להושיע, ותהיה רגיל לומר בכל יום העשרה מזמורי

אֲשֶׁר   י"ב שְׁעוֹ   בְּנַחֵל   עוֹז

תְּהִלִּים שֶׁגָּלָה רַבְּנּוּ ו'ל בְּשִׁבִיל תְּקוּן פָּגַם הַבְּרִית, שֶׁהֵם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ. וּבִפְרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנּוּ ו'ל, שֶׁתִּכְף־וּמָדַד כְּשִׁזְזוּכִים לְאֶמְרָם, אֵין צְרִיכִים לַחֲשֹׁב וּלְהַרְהֵר בְּזֵה כָּלֵל, כִּי אֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מְזַמְרֵי תְּהִלִּים, הֵם תְּקוּן קָרִי.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּקִרְוֹב בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שְׁעוֹ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תַּחֲיֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵי לְבָדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה עַל אֵיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה, כִּי רַב הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן כְּשֵׁאִין לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאוּ לְשֹׁמֵר שֶׁבֶת־קֹדֶשׁ, וְאִזּוֹ הַשִּׁבְתָּ תִּשְׁמַר עֲלֵיכֶם, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכוֹת לְאָדָם בְּזִכּוֹת שְׁמִירַת שֶׁבֶת־קֹדֶשׁ. וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְהִזְהֵר עַל כְּשֵׁרוֹת הַמְּאָכְלִים, לְבָלִי לְהַכְּשֵׁל בְּאֲכִילַת מְאָכְלוֹת אֲסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שְׁיִהְיֶה לְכֶם כֹּל טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עַח אֲשֶׁר י"ב שַׁעַח בְּנַחַל
י"ב שַׁעַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוֹל ה'תשמ"ח.
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תַּחֲיָהּ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ, וְגִדְל צַעְרֵי עַל צַעְרֶכֶם הַקָּשָׁה —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

מָה אִמַּר לָכֶם! הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נְסִיווּנוֹת קָשִׁים וּמְרִים,
וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם מְשַׁבְּרִים וְגִלִּים — זֶה בְּכַה וְזֶה
בְּכַה, וְהַכֵּל נְסִיווּנוֹת מְלֻמְעָלָה שְׁמַנְסִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְרֵאוֹת
אֵיךְ יוּכַל לְהַחְזִיק מֵעֵמֶד בְּעֵת יְרִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ וְכוּ', וּבְעֵת הַבְּעִיּוֹת
שְׁלוֹ וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְהַחְזִיק מֵעֵמֶד בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה
בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר וְאֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוּלָם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי יַעֲזֹר לָךְ, שְׁעוֹד תִּזְכִּי לְבָנִים חַיִּים
וְקִיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵי לְשִׂמְחָה אֶת בְּעַלְךָ, וְתַחֲוֵי בִּיחַד בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה
וּבְהַבְנָה הַדְּדִית, וּבְזִכּוֹת זֶה תִּנְשְׁעוּ.

רְאֵי לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּאִמוּנַת חֲכָמִים, וְלֹא לְהַקְשׁוֹת שׁוֹם
קָשִׁיוֹת כָּלֵל עֲלֵיהֶם, כִּי יֵשׁ בֵּינָם חֲכָמִים לְפָקֵד עֲקָרוֹת, כְּמוֹבָא
בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס'), עֵינֵן שָׁם.

עֲלֵיךְ לְדַעַת, כִּי אִמוּנַת חֲכָמִים הִיא יְסוּד גְּדוּל בִּיְהוּדוֹת, וְכָל
מָה שְׁמַחֲזִיקִים אֶת עֲצָמָם בְּאִמוּנַת חֲכָמִים לְהֶאֱמִין שְׁדַבְּרֵיהֶם
וּמַעֲשֵׂיהֶם אֵינוֹ פְּשׁוּט, כְּמוֹ-כֵן זוֹכִים לְרֵאוֹת נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת עַד אֵין
סוּף (עֵינֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מַב), עֵינֵן שָׁם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שְׁתִּנְשְׁעוּ בְּכָל מִינֵי יְשׁוּעוֹת, וּבְפִרְט
בְּזַרַע שֶׁל קִימָא.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שַׁעַט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד' אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר ...
נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת הַטְּשָׁעַק בְּעִבּוֹר הַכּוֹלָל "אוֹר הַמַּאִיר", יַעֲזֹר
לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּזְכֶּה לְהַתְעַלּוֹת תְּמִיד בְּתוֹרָה וַיִּרְאֵת
שְׁמַיִם, וַיִּרְחִיב לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׁתַּהֲיֶה פְּרִנְסָתְךָ
מְצוּיָה אֶצְלְךָ תְּמִיד, וְתִזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל חוֹבוֹתֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַמַּאֲחֵל לְךָ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שַׁפּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד' אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע אִיךָ
שִׁיהוּדִי מִשְׁתוֹקֵק כָּל-כַּף לְחִזּוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שְׁתַּהֲיֶה בְּקֶשֶׁר עִם הָרַב ... נְרוּ יְאִיר, וּתְדַבֵּר
עִמוּ הַרְבֵּה מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר לְךָ תַּעֲשֶׂה.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי הַעֲקָר הוּא אִמוּנָה,
וּרְבִנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר לְפָנַי בִּיאַת מְשִׁיחַ יְהִיָּה עֲקָר הַנְּסִיּוֹן
הָאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יִכְנָסוּ בְּאָדָם סִפְקוֹת רַבִּים וְכוּ' וְכוּ',
וּבְכַפְרִטִיּוֹת כְּאֲשֶׁר עֵינֵינוּ רוֹאוֹת, אִיךָ שֶׁהַעֲרִב-רַב הַתְּפֹשֵׁטוּ בְּאַרְצֵנוּ
הַקְּדוֹשָׁה וְכוּפְרִים בְּעֲקָר, לִית דִּין וְלִית דִּין, עַל-כֵּן עָלִינוּ לְהַרְבוֹת

בְּדַבְּרֵי אַמּוֹנָה, וְלִדְבַר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בְּאַמּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְפִּיץ
אֶת הָאַמּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה בְּפֶרֶט בְּאַרְצָנוּ הַקְּדוּשָׁה.

הַעֲקָר רָאָה לְצֵאת מֵהַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת שֶׁמְסַבְּכוֹת אוֹתָךְ, וְתִהְיֶה
תָּמִיד שָׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל נַעַם חֶלְקֶךָ, שְׂזֻכִּית לְחֹזֶר בְּתִשׁוּבָה. יַעֲזֹר לְךָ
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שֶׁבְּאַמְתִּי תִזְכָּה לִהְיוֹת בְּעַל תִּשׁוּבָה אֲמִתִּי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב שפא.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שׁוֹפְטִים, ו' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִיָּמֵי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל רְצוּף שְׁנֵי קוֹנְטֵרְסִים חֲדָשִׁים: "שְׂמִחַת הָאַמּוֹנָה",
"לְצֵאת מֵהַעֲצָבוֹת", וְרָאָה לְהַדְפִּיס. וְכֵן אֲנִי שׁוֹלַח לְךָ פֶּה שְׁלֵשָׁה
קוֹנְטֵרְסִים שֶׁכָּבֵר נִדְפְּסוּ כְּמָה פְּעָמִים: "בּוֹרָא רְפוּאוֹת", "רְפוּאָה
שְׁלֵמָה", "רּוּפָא חוֹלִים", וּבְזִכּוֹת שְׂתַדְפִּיס אֶת הַקּוֹנְטֵרְסִים הָאֵלּוּ,
יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם
בְּרַמ"ח אֵיבָרֶיךָ וּבְשֵׁס"ה גִּידֶיךָ, וְאַתָּה יְכוּל לְהַדְפִּיס אֶת שְׂמֶךְ וְשֵׁם
אִמְךָ בְּשֵׁלֶשָׁה קוֹנְטֵרְסִים אֵלּוּ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! זְכֵנִי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לִהְיוֹת אֶצְל
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאַצְל צִיּוֹן הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוּשׁ, וְאַצְל צִיּוֹן
מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל, וְאַצְל צִיּוֹן הַרְבֵּי הַקְּדוּשׁ מִבְּרֵדִיטְשׁוֹב זי"ע, וּבְכָל
מְקוֹם שֶׁרַק הֵייתִי הַזְּכָרְתִּי אוֹתָךְ לְטוֹבָה, וְהִרְבֵּה בְּקִשְׁתִּי עֲלֶיךָ. יַעֲזֹר
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שִׁיתְקַבְּלוּ הַתְּפִלוֹת לְרַחֲמִים וּלְרְצוֹן.

רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר,
כִּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אָב הַרְחָמָן, וּבּוֹדָאֵי יִמְחַל לְךָ, וְאַף שְׂאֵתָה
מִרְגִּישׁ בְּעֲצָמְךָ, שְׂאֵתָה הִכִּי נִמְךָ, עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָּשֵׁם שֶׁצָּרִיכִים

לְדוֹן אֶת אַחֲרִים לְכַף זְכוּת, כִּי צְרִיכִים לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְהֵדֵן אֶת אַחֲרִים לְכַף זְכוּת, דְּנִים אוֹתוֹ מִן הַשְּׂמִים לְכַף זְכוּת. וְעַל-כֵּן הִגַּל אֶת עֲצָמָךְ לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְכֵן רְאֵה לְדוֹן אֶת עֲצָמָךְ לְכַף זְכוּת, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא הַלְמוּד הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה "אֲזַמְּרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי".

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְחוּס וַיִּחַמַּל עָלֶיךָ, וַיִּדְבִּיק אוֹתְךָ בּוֹ יִתְבַּרְךָ.

הַמֵּאחַל לְךָ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה...

י"ב שפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שׁוֹפְטִים, ו' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ, וּבִכְפָּרֵט בְּהַתְקַדְמוֹת בְּתֶךָ. תִּדַע, שְׁזַכְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת בְּמַקּוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲצֶל צִיּוֹן הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, וְעוֹד אֲצֶל הַרְבֵּה צְדִיקִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, וּבְכָל מְקוֹם הַזְּכָרְתִּי אוֹתְךָ וְאֶת כָּל מְשַׁפְּחָתְךָ לְטוֹבָה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי.

אוֹדוֹת שִׁיחַת חֲבֵרִים, רְאוּי לְךָ לְחַדֵּשׁ יָמֶיךָ כְּקֹדֶם, וּלְהַתְאַחַד עִם תְּלַמִּידֵי "הַיִּכְל-הַקֹּדֶשׁ", וְלְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וּלְהַסְתַּפֵּל עֲלֵיהֶם רַק עַל הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהִיָּה רְאוּי לְךָ לְדַבֵּר עִם הָרַב ... נְרוֹ יְאִיר, וְתִהְיֶה לְאֵל, זְכָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים יְקָרִים.

אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לֹמַר עַל הָרַב הַקְּדוּשׁ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁיִּכְוֹלִים לְהַשִּׁיג אֶת גְּדֻלָּתוֹ עַל-יְדֵי תְּלַמִּידָיו דִּיקָא, אֵילוּ תְּלַמִּידִים שְׁהֻקִּים, כְּמוֹ: ר' מְרֻדְכֵי סוּקוּלוֹבֵר, ר' בְּרוּךְ בְּרֻדִיטְשׁוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', עוֹבְדֵי ה'. וְכֵן הַדְּבָר נוֹהֵג בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְנִי לְחַפְּיָא;

ובחסדו יתברך, מ"היכל-הקדש" יצאו תלמידים מהגנים עובדי ה' אמתיים, הבקיאים בדברי רבנו ז"ל ישר וקפוד. לכן ראוי לה לדבר עמהם, ולחזק את עצמך עמהם.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא לשבות בארצנו הקדושה בפירות: בראשית, נח, לה-לה, אם יתן הקדוש-ברוך-הוא את החיים.

ראה לדבר עמו יתברך בשעה שאתה הולך לטיל עם בתך, ותבקש הרבה ממנו יתברך, והקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע את תפלתך.

המאחל לה פתיכה וחתימה טובה...

י"ב שפג.

בעזרת השם יתברך, יום ו' ערב-שבת-קדש לסדר שופטים, ו' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי ה' יקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

באתי לנחמך, ואף שיש בפוסקים פקפוק, אם יכולים לנחם אבלים על-ידי הכתב, עם כל זאת כבר ידוע, שעקר מצות נחום אבלים הוא, כדי לקיים (קהלת ז. ב) "והחי יתן אל לבו", כי טוב לילך אל בית האבל מלילך אל בית המשתה, ובדרך כלל אדם שוכח לגמרי מתכליתו הנצחית, אבל כשהולך לקיים מצות נחום אבלים, הרי הוא מחיה את האבל, ומכניס בו תקוה, שיתחיל מעכשיו לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, ויחטף נקדות טובות, כי רואים בעת האבלות — מה מדברים מהנפטר? כל אחד ואחד מזכיר את הנקדות טובות והמדות שזכה להגיע אליהן בחיים, ואז דיקא רואים שכל ההבל והבלי הכלים שעברו עליו בשבעים שנותיו — הכל הכל ורעות רוח, ולא נשאר לאדם אלא הנקדות טובות, וזה צריך האדם ללמד בעת נחום אבלים, שכל זה הוא למוד "והחי

יתן אל לבו". ורואים אצל גדולי הצדיקים, שתמיד עיניהם ולבם אל היום האחרון, ואינם מחפשים עד שנארע אצלם איזו אכלות, שאז הם מתחילים לדבר מענין "והחי יתן אל לבו", רק בעודם בכריאות השלמה, הם כבר מדברים מהיום האחרון. והעיד בנו הקדוש הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע, שכ"ב שנה קדם הסתלקותו ה'ה בכל יום ויום מצוה צנאת שכיב מרע, שהן התורות שאמר בכל יום. עמד וראה והתבונן! מה נקרא צדיק קדוש ונורא כזה, שכ"ב שנה לפני הסתלקותו ה'ה מדבר מדי יום ביומו מזה, ומצוה צנאת שכיב מרע ממש, על-כן לא בחנם, שעד היום נתקדש שמו הקדוש בעל ה'נעם אלימלך מליז'ענסק זי"ע. וזכני הקדוש-ברוך-הוא להיות שם, והמקום ההוא הוא מקום נורא ואים מאד, ונופל פחד ואימה גדולה על האדם הנכנס לשם, אשרי מי שזוכה לבקר על ציון רבנו אלימלך מליז'ענסק זי"ע, ולא יתחרט לעולם.

הקדוש-ברוך-הוא זכני להיות שם, וכן זכני להיות אצל רבנו ז"ל, ואצל מוהרנ"ת ז"ל, ואצל הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע במעז'בוז, ואצל הרב הקדוש מברדיטשוב, ואצל עוד הרבה צדיקים קדושים עליונים, והזכרתיך לטובה. יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתתקבל תפלתי לרחמים ולרצון.

ראה, אהובי, אחי היקר! להכניס את עצמך באמונה פשוטה ברבנו ז"ל, כי צריך שתדע, שענין רבנו ז"ל הוא נצחי, ורבנו ז"ל שפך הרבה דמעות שישאר אורו לנצח, ותהלה לאל, נתקיים כף, ועל-כן צריכים להאמין באמונה פשוטה ברבנו ז"ל, שהוא נמצא בינינו, וצריכים להכניס את מחו בתוך ספרו הקדוש ממש, כאלו הוא זוכה לשמע עכשו דברי תורה מפיו. ומה טוב ומה נעים לחזר הרבה בספר "פעלת הצדיק", ולחיות יחד עם רבנו ז"ל, וזה ימשיך עליו אור גדול ונורא מאד, כי מי שקורא בספר הנפלא הזה, הוא ממש מרגיש איך שחי יחד עם רבנו ז"ל, ואשרי מי שלומד ספר זה דף או שני דפים בכל יום, והעולה על הכל — שתהיה לו אמונה ברבנו ז"ל שהוא אהנו היום, וכל התקונים שקבלנו מרבנו ז"ל בחיים חיותו, אנו מקבלים גם כהיום. והנה יש כאלו שבקיימים

בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עִם כָּל זֶה הָאֲמוּנָה שְׁלָהֶם בְּרַבְּנוּ ז"ל אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת. אֵךְ הָעֵקֶר הוּא הָאֲמוּנַת חֻכְמִים, לְהֵאֲמִין בְּרַבְּנוּ ז"ל, וְאִזּוּ הַהִתְקַרְבוּת שְׁלוֹ הִיא הַהִתְקַרְבוּת אַחֲרַת לְגַמְרֵי, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת עַצְמוֹ בְּאֲמוּנַת חֻכְמִים בְּרַבְּנוּ ז"ל, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָךְ עֲבוּדָה חֲדָשָׁה לְהִדְפִּיס אֶת הַקּוּנְטְרָסִים מְחֻדָּשׁ, וּלְהַכְנִים לְזִכּוֹת נְשִׁמַּת אַבִּיךָ ז"ל, כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה סָבַל בְּזֵה הָעוֹלָם, וַיְכוּלִים לוֹמַר עָלָיו, שְׁלֹא הָיָה לוֹ יוֹם אֶחָד טוֹב בְּזֵה הָעוֹלָם, מְרַב מְרִירוֹת וְצָרוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּחַיֵּים חַיּוֹתוֹ, וְכַמָּה פְּעָמִים שֶׁפָּךְ אֶת לְבוֹ לְפָנָי, וְהָיָה פְּלֶא בְּעֵינַי, אֵיךְ הוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, תְּהֵא נְשִׁמַּתוֹ צָרוּךְ בְּצָרוֹר הַחַיִּים.

הַמָּקוֹם יִנַּחֵם אוֹתְךָ בְּתוֹךְ שְׁאָר אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַת שׁוֹפְטִים, וְאֵלּוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנֵימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתַּוָּקֵק אֵלֶיךָ, וְאֵינִי יְכוּל לְשַׁכַּח אוֹתְךָ.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, וְתִהְיֶה לְאֵל, זְכַנִּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְהִיּוֹת אֶצְל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְאֶצְל צִיּוֹן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוּשׁ, וְעוֹד אֶצְל הַרְבֵּה צַדִּיקִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, וְהַתְּפַלְלֵתִי עָלֶיךָ הַרְבֵּה מְאֹד. יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתַּתְּקַבְּלֵנָה הַתְּפִלוֹת לְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן.

חמדת לבבי! תדע כי האמת של רבנו ז"ל היא אמת כזו, אשר ההכרח להמתין עם האמת שלו, ואי אפשר לדחק את השעה. ואם זוכים לסבלנות לחכות ולקוות וכו' וכו', על-ידי-זה דיקא מצליחים הרבה בדעת רבנו ז"ל, הן להקים דעת רבנו ז"ל בעולם, והן בהדפסת הספרים שלו, והן בכל ענין וענין השקף בו. וזה היה אצל מוהרנ"ת ז"ל, אף שהיו לו מתנגדים הרבה, עם כל זאת לא התיאש, רק חכה הרבה מאד, עד שהוציא מהכח אל הפעל, וזכה למה שזכה. ועל-כן ראה גם אתה, אהובי, אחי היקר! להיות חזק בזה, ואל תפל בדעתך כלל ממה שמעיקים לכם הרשעים, כי סוף כל סוף כלם יתבטלו, ואני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לך דירה משל עצמך ופרנסה בשפע. העקר הוא המתנה, אשר צריכים להמתין הרבה ולא לדחק את השעה. ותאמין לי, שיכולים לפעל על-ידי תפלה יותר ממה שידחק את השעה וכו', ואם האדם חזק בתפלה, לבוא בכל יום אליו יתברך ברחמים ובתחנונים, וראה נוראות נפלאות שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא.

ראה לשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, וכן תשמח את אשתך, כי אין לך עוד טוב כמו בית שמח. ותדע, אהובי, אחי היקר! כי זה כלל גדול, על-ידי חכמה והבנה ופיוס יכולים לשנות את דעת האשה לגמרי, והבן למעשה.

המאחל לך כתיבה וחתומה טובה...

י"ב שפה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שופטים, ו' אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

מאד מאד הצטערתי בשעה ששמעתי שרוצים לבטל את גמ"ח הבגדים שהקמת, תאמיני לי, שבוא לבוא יום ישועתנו, ואף שלעת עתה עומדים עלינו מי שעומדים וכו' וכו', עם כל זאת הכל יעבר, ועוד נזכה לראות במו עינינו עירה על שם רבנו ז"ל, אשר דבר זה

הוא ענין נשגב מאד מאד, כי עדין לא היה דבר זה בעולם —
 "עיר ברסלב" בארצנו הקדושה, ואף שזה נראה עכשו כחלום, אבל
 יעזר לנו הקדוש-ברוך-הוא, שיהיה לנו חלום טוב, ויתגשם החלום.

ראי לחזק את עצמך עם בעלך, ותחיו ביחד בשלום ובאהבה
 ובהבנה הדדית, ולכבד זה את זה וזו את זה, ואז יהיה לכם בית
 בריא.

המאחל לכם פתיחה וחתימה טובה...

י"ב שפּו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שופטים, ו' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל הבחור יניק וחפים
 ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך, ומאד שמחתי לשמע הטוב
 ממך, איך שגפש חדשה רוצה להאיר את נפשה בהארת אין סוף
 ברוך הוא, על-פי ההקדמות הנוראות של רבנו ז"ל.

אודות סדר דרך הלמוד, כבר נדפס ונתפשט סדר-דרך-הלמוד
 מרבנו ז"ל בעולם — קחהו משם, כי הקונטרס סדר-דרך-הלמוד
 נדפס כבר פעמים אין מספר ברבי רבבות טפסים, ותהלה לאל,
 שנתקבל מאד בתפוצות ישראל, אשרי מי שלומד בדרך הזו, שאז
 יספיק ללמד הרבה מאד.

העקר הפלל הכי גדול בלמוד התורה הקדושה — לידע,
 ש'מעט גם כן טוב', כמו שאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל: "אביסל
 איז אויך גוט"; כי בדרך כלל האדם רוצה ללמד הרבה, וכשפא לו
 איזה בלבול, הוא דוחף את זה לשעה הבאה או אחר הצהרים או
 בלילה, ואז הוא מלא בלבולים וטרדות וכו', וכבר דוחף את זה
 למחרת. אבל בדרך זו — שחשוב אצלו כמה פסוקים חמש, כמה
 משניות במשנה, כמה דפים בגמרא, וכמה סעיפים בשלחן ערוך,

על־ידי־זה כְּשֶׁרַק יתחיל ללמד, יאמר לעצמו: אולי עוד קצת וכו', וכן כְּשֶׁיִתְחִיל ללמד קצת, יחשב: אולי עוד קצת גם־כן טוב וכו', וְכֵן בְּדֶרֶךְ הַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא יִזְכֶּה לְסִים פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִשׁ"י, וְכִמְהַ פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, כְּמֵה דְפִים גְּמָרָא, כְּמֵה סִימָנִים בְּשִׁלְחַן עָרוּךְ וְכו' וְכו'. הַעֲקָר לִידַע תְּמִיד, שְׂמַעַט גַּם־כֵּן טוֹב, וְכֹל אֱלוֹ מַאֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהַצְּלִיחוּ בְרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַתְּנַהֲגוּ בְּדֶרֶךְ זֶה.

על־כֵּן רָאה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְבַל תִּהְיֶה בְטָלָן, עֲכָשׁוּ אֶתְּהָ בִימֵי הַנְּעוּרִים, רָאה לְהַכְנִיֵס אֶת עֲצֻמְךָ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַעֲקָר הוּא לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד בְּדַרְכֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל — לְלַמֵּד הַרְבֵּה, וְכִמוֹ שְׂאוּמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל (שיחות־הַר"ן, סִימָן יט): הַעֲקָר הוּא הַעֲשִׂיָה, שְׂרַבְּנוּ ז"ל רְצָה שְׁנִלְמַד הַרְבֵּה בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. לָךְ וְרָאה מֵה שְׂרַצָּה רַבְּנֵנוּ ז"ל מֵאֲתָנוּ שְׁנִלְמַד, כְּמוֹכָא בְּשִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ע"ו, עֵינֵי שָׁם; וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַיּוֹם נַעֲשֶׂה, שְׂאוּמֵרִים שְׂדַבֵּר רַבְּנֵנוּ ז"ל הוּא לֹא לִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה — עֲפָרָא לְפּוֹמִיָהוּ, כִּידוּעַ לָנוּ, אִיךָ שְׂרַבְּנוּ ז"ל מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַבּוֹר לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וּמוֹכָא הַרְבֵּה בְּ"שְׁבַח־הַר"ן", מֵה שְׂרַבְּנוּ ז"ל לְמַד בְּעַת נְעוּרָיו, הַלּוֹאֵי שְׁנִזְכֶּה לְלַמֵּד אֶת זֶה עֲכָשׁוּ בִימֵי גְדוּלוֹתֵנוּ.

הַעֲקָר אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל קְלֵי עוֹלָם וְכו', וְתִדַּע שְׁגַם בְּפָנִים יֵשׁ מִתְּנַגְדִּים גְּדוּלִים עַל דְּבַר רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְכֹל הַתְּקַרְבוֹתֶם הִיא רַק מִשְׁפָּה וְלַחוּץ וְכו'. תִּהְיֶה לְאֵל, הַיּוֹם כְּכֹר רּוֹאִים מִי עֲשֶׂה וְעוֹשֶׂה תַעֲמוּלָה בְּעוֹלָם בְּדַבֵּר רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְתִהְיֶה לְאֵל, כְּכֹר מִתְּחִילִים אֲנִשֵּׁי הָעוֹלָם לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְהַפֵּל הוֹדוֹת לַתַּעֲמוּלָה שֶׁעֲשִׂינוּ, שֶׁהַדְּפִסְנוּ יוֹתֵר מִמְּלִיּוֹן קוֹנְטֵרְסִים, וּבָהֶם הַתְּמוּנָה שֶׁל הַצִּיּוֹן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְהַהֲבָטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַ לְמִי שִׁיבּוֹא לְשָׁם. וְזֶה עוֹרֵר אֶת אֲנִשֵּׁי הָעוֹלָם לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁנִזְכֶּה לְרֹאוֹת בְּקִרְוֹב אֶת הַיַּעוֹד, שֶׁעוֹד יִהְיֶה זְמַן, שִׁיְהִי כָּל־כֶּף הַרְבֵּה אֲנִשִּׁים עַל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ ז"ל, שִׁיְהִי הַכְּרִיחַ לְמִשְׁטָרָה לַעֲמֵד שָׁם, וְלִהְיִיחַ לְאָדָם לֹמֵר עֲשֶׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים, וְתַכְף־וּמִיד לְשַׁלְחוֹ, כְּדִי לַתֵּן מְקוֹם לְשִׁנֵּי, כֵּן הִיא קִבְּלָה אֶצֶל אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵהַמְּגִלַת סְתָרִים, שֶׁעוֹד יִהְיֶה זְמַן שִׁיבּוֹאוּ כָּל־כֶּף הַרְבֵּה אֲנִשִּׁים אֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ

ז"ל, שלא יתנו לאנשים לעמד שם זמן רב, אלא רק כדי לומר
העשרה מזמורי תהלים, ותכף-ומיד ישלחו אותו משם, כדי שיהיה
מקום לזולתו. ותהלה לאל רואים, שאט אט מתגשם החזיון הזה,
כן יעזרנו הקדוש-ברוך-הוא להדפיס ולהפיץ את ה"לקוטי-
מוהר"ן" הקדוש ואת ה"ספורי-מעשיות" ואת "ספר-המדות" ואת
ה"שבחי-הר"ן" ו"שיחות-הר"ן" ו"חיי-מוהר"ן" וכל ספרי
מוהרנ"ת ז"ל, אשר מאד מאד בקשונני להדפיסו ולחזר ולהדפיסו,
ולהפיצם בין כלל ישראל.

ראה להחיות את עצמך בהתקרבות אל רבנו ז"ל, ואז טוב לך
בזה ובבא.

המאחל לך פתיכה וחתומה טובה...

י"ב שפז.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב פל הימים, נר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך
ברוחניות ובגשמיות, עם כל זאת לדעתי, יש לך במה להתחזק כל
ימי חייך, שאתה זוכה ומזכה את הרבים בהדפסת הקונטרסים
החדשים, ועליך נפלה עכשו חובת היום. ועל-כן ראוי לך לשמח
בזה מאד מאד, כי בוא תבוא על שכרך.

עכשו היא פרשת כי תצא, שאמרו אנשי שלומנו היקרים,
כשבאה פרשת כי תצא, אז נתעוררים לצאת מכל ההבלים של כל
השנה, ונכנסים אל פרשת כי תבוא, שנתעוררים לבוא אל ראש
השנה הקדוש והנורא של רבנו ז"ל, ולקבל את תקוננו הנוראים
והנפלאים.

מה טוב ומה נעים אם תלמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום
 תכף-ומיד אחר התפלה בעוד הטלית ותפלין דרבנו תם עליך,
 ובאפן כזה עד יום השבת-קדש תזכה לסיים את פרשת השבוע:
 שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י, ומבטח, שמי שמיסי
 בכל שבוע את פרשת השבוע — שנים מקרא ואחד תרגום עם
 פרוש רש"י, נצול בשבוע זה מכל מיני צרות. ולהפוך — כשעוברת
 על האדם איזו צרה באיזה שבוע, יחקר הדבר הראשון אם לא דלג
 וחסר מהשבוע לעבר את הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום. וכן
 מובא מצדיקים, שמי שנזהר כל ימי חייו לסיים מדי שבוע בשבוע
 שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י, שאז כשבא לעת זקנתו
 אין דעתו מטרפת עליו, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו, שנזכה לקיים
 את כל זה, כי זה עקר גדול בחיי האדם. ומובא בשם בעל-התניא
 זי"ע, שצריכים לחיות עם הזמן. ופרש פונתו — הינו עם פרשת
 השבוע, וכן מובא בלקוטי-הלכות, הלכות קריאת התורה, הלכה ו',
 שכל יום יום מקבל חיותו מפרשת השבוע, כי הפרשה נחלקת
 לשבעה חלקים, עין שם.

נא ונא ראה להחזיק מעמד, ותעשה כל מיני פעולות שבעולם
 להיות בשמחה. ותדע, שכל ענייך הוא רק לעבד על נקדת השמחה,
 ובפרט שאתה עוסק בצרכי רבים, שאז בודאי הסטרא אחרא רוצה
 לשבר אותך, אזי עקר כל עבודתך צריך לעבד רק על נקדת
 השמחה.

המאחל לך פתיכה וחתומה טובה...

י"ב שפח.

בעזרת השם יתברך, לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי ה'יגור לי
 מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע
 מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל
בדעתך משום דבר שבעולם, יהיה מי שיהיה ויהיה איך שיהיה, כי
כבר אמרתי לך, שכל מי שעוסק בצרכי רבים, ההכרח לו לסבל
בשביל הרבים, וכן חושדים אותו בכל מיני חשדות, וסובל מיני
בזיונות וכו'.

עליך לדעת, כי הדבר הוא בנפשי, שנזכה ליסוד תלמוד תורה
לילדים על שם רבנו ז"ל ביבנאל "עיר ברסלב", ואף שזה נראה
פחלום, אבל כבר זכינו שהרבה חלומות שלנו נתגשמו, כמו-כן
יהיה עם החדר לילדים.

נא ונא אל תפל בדעתך שום חלישות הדעת, ואף שאני יודע,
שאתה מסבב בחובות וכו', תאמין לי, שמוטב להיות חייב חובות
וכו', ולסבל בשביל זה וכו', מאשר לסבל מאיזו מחלה, לא עלינו
— לו או לאשתו או לילדיו, ודבר זה הוא תמיד לפני עיני שכלי,
אף שאני מסבב בחובות ממש לרובות, בלי שום גזמא, עם כל זאת
תמיד אני עושה את החשבון הנ"ל, ומי יודע ממה נפטרים על-ידי
החובות, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו לצאת מהחובות — בין
ברוחני ובין בגשמי, ונזכה שיקים בנו (איוב כ'): "חיל בלע
ויקיאנו", שהסטרא אחרא תצטרך להקיא את כל הקדשות שבלעה
מאתנו, ותחזיר את הח'וב' שגנבה מאתנו — את הזמן היקר,
ויקים בנו: "ויתן ח'לקנו ב'תורתך", שנתמיד בלמוד התורה
הקדושה, בזה נזכה לשלם את כל חובותינו.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב שפט.

בעזרת השם יתברך לסדר פי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

את מכתבך לנכון קבלתי, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך —
 אין לתאר ואין לשער כלל.

ראה, אהובי, אחי היקר! לברח רק אליו יתברך, ותמסר את
 עצמך לגמרי אליו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר
 אותך, יהיה מי שיהיה ויהיה איך שיהיה, תמיד תמסר את עצמך
 אליו יתברך, ואז תראה ישועות נפלאות שיעשה עמך הקדוש-
 ברוך-הוא.

אני מקווה לפניו יתברך, שנזכה ליסוד תלמוד תורה לילדים
 ביבנאל "עיר ברסלב", ואתה תהיה מלמד אצלנו, וידוע בין אנשי
 שלומנו, שהיו הרבה מלמדים ביניהם, ותמיד התבודדו עמו יתברך,
 שיזכו להקים תלמידים יראי ה', וכשהייתי ילד בגיל שש, והיה
 המלמד שלי אחד מאנשי שלומנו, והיתה לו הצלחה רבה בלמודו
 עם הילדים, וכבר יותר מארבעים שנה שלמדתי אצלו, וכל מה
 שלמדתי אצלו בגיל שש, הוא עדין לפני עיני, כאלו למדתי את זה
 אתמול. ושמעתי מאנשי שלומנו שאמרו בשמו, שבכל בקר קדם
 אור היום היה קם, ומתבודד עצמו עמו יתברך על כל פרט ופרט
 מהחדר, ועל כל ילד וילד, וזה אשר הצליח דרכו.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה גם-כן לקיים את כל זה,
 ותראה ברכה והצלחה במעשה ידיך.

המאחל לך בתיבה וחתימה טובה...

י"ב שצ.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
 מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע
 מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אין אתה יכול לתאר ולשער, אהובי, אחי! את גדל הצער

והעגמת נפש שיש לי, שעדין לא זו העסק שלך כי הוא זה, והקדוש-ברוך-הוא בעצמו יעיד כמה תפלות ובקשות שפכתי בעבורך, ובפרט בהיותי במקומות הקדושים: אצל ציון רבנו ז"ל, ואצל ציון הבעל-שם טוב-הקדוש זי"ע במעזיבוז', ואצל עוד הרבה צדיקים, ובנדאי סוף כל סוף התפלות תעשינה רשם, ויצא לך רק טוב, אף שעכשו מאד מאד קשה לך, ואתה סובל מה שאתה סובל, עם כל זאת ראה לחזק את עצמך בתקף הדחקות והעניות, ותרגיל את עצמך לברח אליו יתברך, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ויאיר עליך אורו יתברך בהארה נוראה ונפלאה עד מאד.

האדם צריך תמיד לידע — מי יודע מה מכפרת עליו העניות והדחקות וכו'. חסדי השם יתברך, ששני בניה עושים חיל פאן אצלנו ומצליחים, ויעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שכל ילדיך יהיו ילדים מצליחים בתורה וביראת שמים, כי סוף כל סוף לא נשאר מהאדם רק ילדיו, והיא ברכה והצלחה לאדם, שיש לו ילדים מצליחים בתורה ויראת שמים. וכבר אמר רבנו ז"ל: לפעמים האב סובל בשביל בניו, והקדוש-ברוך-הוא יאמר כבר לסבל שלך די, ותזכה לשנה טובה ומתוקה, שנת רחמים ורצון, שנת פרנסה טובה, שנת הצלחה בכל הענינים.

המאחל לך פתיבה וחתימה טובה...

י"ב שצא.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מאד מאד אני מצטער בצערכם הקשה ממה שעבר עליכם משבר כזה, וממש בכיתי מרב צער מחמת צערכם הקשה.

אֲשֶׁר   י"ב שצב   בְּנַחֵל   צג

וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם מֵעַתָּה, שְׁתִּזְכְּוּ רַק לַעֲלוֹת מַעֲלָה
מַעֲלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְתוֹלִידוֹ בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים, וְתִרְוֵו רַב
נַחַת מִבְּנֵיכֶם הַנֶּחֱמָד.

רְאֵה לְחִזְק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, לִהְיוֹת אֶף וְרַק
בְּשִׂמְחָה, וּתְשִׂמַח אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי בְּפָרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר
הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאֲשֶׁר־מִי שְׂזוּכָה
לְשִׂמְחַת תָּמִיד, וְאִזּו יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שצב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסִדְר כִּי תֵצֵא, ט' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שָׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נַר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נַרוּ יְאִיר.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל זְכוּתְךָ
בְּשִׂמִים, בְּמָה שְׂאֵתָה זוֹכָה וּמוֹזְכָה אֶת הָרַבִּים בְּהַפְצַת מַעֲיָנוֹת
הַחֲכָמָה חוּצָה — סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְפָרְטִיּוֹת הַקּוֹנְטְרַסִים הַחֲדָשִׁים,
שֶׁהֵם תְּמִצִּית דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי בְּכָל פַּעַם אָנִי מְקַבֵּל מִכְּתָבִים, וְכָל־
מִזְכִּירִים אוֹתְךָ לְטוֹבָה, שְׁבַקְרָתָ בְּבֵיתֶם, וַחֲזוּקָתָ אוֹתָם בְּאַמוּנָה
וּבִטְחוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! אֵין מַלִּים בְּפִה וּמְכָל שְׂכָן בְּכֶתֶב
לְהַסְבִּיר אֶת גְּדֹל הַזְכוּת הַגְּדוֹלָה וְהַנּוֹרְאָה הַזֹּאת — לְזַכּוֹת אֶת עַם
יִשְׂרָאֵל עִם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וּבִטְחוֹן וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבְכִפְרֵט בְּדוּרוֹתֵינוּ
אֵלוּ, אֲשֶׁר הַחֲשֵׁף מְכֻסָּה אֶת הָעוֹלָם עִם כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת,
וְהַעֲרֵב־רַב מִתְּפִשְׁטִים מְאֹד מְאֹד בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וּמַעֲבִירִים עַל
הַדַּת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, מְלִיוּנִים יְהוּדִים, בְּלִי שׁוּם גְּזֻמָּא כָּלֵל, וְיִוְתַר
מִמְלִיוֹן וַחֲצֵי יְלָדִים מְקַבְּלִים בְּכָל יוֹם בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה חֲנוּף כְּפָרְנִי

לכפור בכל, אֲשֶׁר לֵב יִרְאֵי ה' נִקְרַע לַגְּזֵרִים בְּרְאוֹתָם אֶת הַצֶּעַר
וְהַמְכָּאוֹב הַזֶּה. וּמָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת בְּעַת צָרָה מְרָה כְּזֹאת? רַק
לְהוֹסִיף לְהַחֲדִיר אֱמוּנָה בְּכָל־ל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלָרַדֵּת אֶל כָּל שִׁכְבוֹת
הָעַם, לְחַזְקָם וּלְאַמְצָם בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה. וְאֵל לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם
מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב וְעַל שׁוּם לֶץ — לֹא מִבְּחוּץ וְלֹא מִבְּפָנִים, וְעָלִינוּ
לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּדוּלָּה.
וּכְשׁוֹרְעִים אֱמוּנָה — צוֹמַחַת הַגָּאֻלָּה.

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שצג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא, ט' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁזַכְנֵי בְּזִכְיוֹת חֲנָם לְהִיּוֹת בְּמִקְוֵמוֹת
הַקְּדוּשִׁים אֲצֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲצֶל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְאֲצֶל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְעוֹד אֲצֶל הַרְּבֵה צְדִיקִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, וְהַרְּבֵה
בְּקִשְׁתִּי עֲלֶיךָ, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַתְּפִלוֹת תִּתְקַבְּלֶנָה
לְרַחֲמִים וּלְרַצּוֹן, וְתִתְבָּרַךְ בְּכָל מֵינֵי בְּרָכוֹת.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִדַּע שֶׁהוּא
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְכֹל מָה שֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּעֲצָמוֹ
יִדְעוֹת אֱלוֹהֵי הָרִי הוּא מְצַלִּיחַ תָּמִיד, כִּי עַל-יְדֵי אֱמוּנָה הָאָדָם תָּמִיד
מְצַלִּיחַ, כִּי אֱמוּנָה הִיא רְפוּאָה לְכָל, כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק
ב', סִימָן ה'; וְלַהֲפוּךְ יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁסוּבְכִלִּים חֲלָאִים, וְזֶה רַק מִחֲמַת
חֲסֵרוֹן אֱמוּנָה; וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְסַלֵּק אֶת דַּעֲתָנוּ וְחֲכָמָתָנוּ לְגַמְרֵי,
וְלַהֲכַנִּיס אֶת עֲצָמָנוּ רַק בְּאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וּכְבָר הַתְּפָאֵר רַבְּנוּ ז"ל
פַּעַם וְאָמַר בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "פּוֹן מִיר קָאן מַעַן וּוִיסָן גְּאָט'ס גְּרוּיִסקִייט"
(מִמֵּנִי אֲפָשֶׁר לְהַכִּיר גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא), כִּי רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ נוֹרְאוֹת

אָשֶׁר   י"ב שצד   בְּנַחֵל   צה

נפלאות השגות אלקותו יתברך במדרגה עליונה כזו, עד שגם קטני ערך ופחותים כמונו, תהיה לנו תשוקה אליו יתברך, אשר דבר זה הוא נפלא מאד מאד, כי סוף כל סוף אנו הכי ירודים והכי מגשמים, עם כל זאת בוערת בנו תשוקה כל-כך חזקה אחריו יתברך בכלות הנפש וכו' וכו', ממש אין לשער ואין לתאר כלל, כאשר כל אחד ואחד יודע בעצמו, והכל בכת רבנו ז"ל, ומכל זה יכולים לראות ולהבין ולהתבונן מרחוק בגדלת רבנו ז"ל, אשר ממנו יכולים להשכיל בגדלתו יתברך, אשרי מי שמתבונן בכל זה. המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב שצד.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי ה'יך לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ואף שאני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך, עם כל זאת אני מוצא במכתבך הרבה נקודות טובות, איך שאתה זוכה להחיות את עצמך באמונת חכמים בגדלת רבנו ז"ל, אשר דבר זה הוא מאד מאד חשוב בשמים; כי באמת רבנו ז"ל נעלם מכל העולמות, כמוכא בדברי מוהרנ"ת ז"ל כמה פעמים, ורב העולם עדין רחוקים לגמרי מהלמוד של רבנו ז"ל, ואדרבה נראה בעיניהם כשחוק וכו', ואנו הרחוקים והמגשמים, רחם הקדוש-ברוך-הוא והאיר לנו והתנוצץ לנו איזו התנוצצות, וזרחה אלינו איזו זריחה מגדלת רבנו ז"ל, אשר רק בשביל זה עובר עלינו מה שעובר וכו'. ובאמת כדאי וכדאי הכל, כי לגדלת רבנו ז"ל אין חקר, וכודאי כל מי שיזכה להחזיק מעמד אצל רבנו ז"ל, יזכה לבוא סוף כל סוף אל תקונו הנצחי, ואף שעובר על כל מקרב ומקרב מה שעובר — מרירות דמרירות, משברים וגלים מבית

ומבחוץ, עם כל זאת מי שיחזיק מעמד, בודאי לא יפסיד — לא בזה ולא בבא. ומוהרנ"ת ז"ל בעת המחלקת הגדולה עליו, כתב לאנשי שלומנו בזו הלשון: "מבטחני, שמי שיחזיק מעמד עכשו בעת המחלקת הגדולה, שלא יהיה מרואי פני גיהנום".

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו, שגם אנחנו נזכה להחזיק מעמד מכל הנ"ל, ובפרט אתה מכל מה שעובר עליך מבית ומבפנים.

המאחל לך פתיכה וחתומה טובה...

י"ב שצה.

בעזרת השם יתברך לסדר פי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מאד מאד אני משתוקק לשמע הטוב ממך ממה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

תאמין לי, ידידי היקר! שאיני שוכח ממך אפלו יום אחד. וזכני הקדוש-ברוך-הוא להיות במקומות הקדושים: אצל רבנו ז"ל, ואצל הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, ועוד אצל הרבה צדיקים, ובכל מקום הזכרתי אותך לטובה. יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהתפללות תתקבלנה לרחמים ולרצון.

ראה להיות תמיד בשמחה, ותחפש ותמצא בעצמך רק נקודות טובות, אשר זה הנה יסוד גדול אצל רבנו ז"ל, ותמיד תזכר ויהיה לפני עיניך התורה הנוראה והנפלאה של "אזמרה לאלקי בעודי" (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), אשר עם התורה והמאמר הזה יכולים לעבר את כל החיים בנקל, כי בכל מה שיעבר עליו — הן

אָשֶׁר   י"ב שָׁצוּ   בְּנִחָל   צוּ

מַעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאַחֲרַיִם, תָּמִיד יָדִין אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרַיִם לְכַף זְכוּת,
וַיִּמָּצָא נִקְדוּת טוֹבוֹת אֶצְל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שָׁצוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסִדְרָא פִי תַצֵּא, ט' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, עָמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נֶחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים
שְׁבַעוּלָם, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמַח עַל הַיְשׁוּעָה שְׁעוֹשָׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא, כֵּן יַעֲשֶׂה לָךְ תָּמִיד נְסִים נִגְלִים, עַד שֶׁתִּזְכָּה לְבָנוֹת בֵּיתְךָ,
וַיְהִי בֵּיתְךָ בֵּית וַעֲד לְחֲכָמִים.

רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), אֲשֶׁר עָקַר
הַנְּסִים הֵם רַק עַל-יְדֵי אֲמוּנָה וְתַפְלָה; וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְרֵאוֹת
נְסִים, יִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם
מְצִיאוֹת בַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת
כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּצְיַר בְּדַעְתּוֹ, אֵיךְ שֶׁכֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ הוּא אֹר
אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאֹר, וַיִּדְבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ,
שָׂאז בּוֹדְאֵי יַעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא נְסִים וְשִׁדוּד הַטָּבַע, אֲשֶׁרִי
מִי שְׂמַגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּה זוֹ.

הַמֵּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב שצז.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מאד מאד אני משתוקק לשמע הטוב ממך, איך שאתה מחזק
את עצמך מדי יום ביומו, ואיך השלום-בית שלך עם אשתך, וראוי
לך לציית בקולה כאשר דברתי אתך כמה פעמים, כי אתם זוג
מתאים מאד, ואתם צריכים לראות שתהיה הבנה הדדית ביניכם,
ואחד יעזר את השני.

עליך לדעת, כי האשה היא החבר הטוב לבעל, והבעל הוא
החבר הטוב לאשה, ולא צריכים לחפש חברים חדשים שסתם
מבלבלים את הדעת, ובפרט אצלכם, ודי לחכימא.

ראה להיות רק בשמחה, ותשמח את אשתך. ורבנו ז"ל גלה
לנו (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סט), אשר כל העשירות באה לאדם
רק בזכות אשתו, עין שם; וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא
נט): אוקירו לנשיכו, כי היכי דתתעתרו (תכבדו ותיקרו את
נשותיכם כדי שתתעשרו).

ראו שניכם לכתב לי מכתב, וממש חיים חדשים תנפחו בי.

המאחל לך פתיבה וחתימה טובה...

י"ב שצח.

בעזרת השם יתברך לסדר כי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אָשֶׁר   י"ב שצט   בנחל   צט

זכני הקדוש-ברוך-הוא להיות במקומות הקדושים: אצל רבנו ז"ל, ואצל הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, והרבה התפללתי בעבורך ובעבור בני ביתך, יזכני הקדוש-ברוך-הוא שהתפללות תתקבלנה לרחמים ולרצון, ותתברך בכל הברכות הפתובות בתורה.

נא ונא ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ותשתדל שתהיה הבנה החדית בינך לבין אשתך.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב שצט.

בעזרת השם יתברך לסדר פי תצא, ט' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב פל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

זכני הקדוש-ברוך-הוא להיות במקומות הקדושים: אצל ציון רבנו ז"ל, ואצל ציון הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, ואצל ציון הרב הקדוש מברדיטשוב זי"ע, ואצל ציון מוהרנ"ת ז"ל, ועוד אצל הרבה צדיקים, והתפללתי הרבה בשבילך ובשביל כל ילדיך, יעזור הקדוש-ברוך-הוא, שהתפללות תתקבלנה לרחמים ולרצון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתהיה בריא, ותזכה לשמש את רבנו ז"ל בהפצת מעינות החכמה חוצה, ותזכה להוציא מהכח אל הפעל רצונך וכסופך לבנות בית הארחה ביבנאל "עיר ברסלב", ויהיה ביתך בית ועד לחכמים, ויהיו עניים בני ביתך, ובזכות זה תרוה רב נחת מכל יוצאי חלציהך.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב ת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא, ט' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע אִיךָ נִפְשׁ
חֲדָשָׁה רוֹצָה לְהָאִיר אֶת עֲצָמָה בְּאוֹר הָאוֹרוֹת מֵהַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ!

צְרִיךְ שֶׁתִּדַע, שְׁזוֹ זְכוּת גְּדוּלָה לְאָדָם הַזּוֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ
ו"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
סז), וְהַעֲקָר לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ אִיךָ עוֹמֵד בְּמִדּוֹתָיו; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
יְכוֹל הָאָדָם לְאַחֵז אֶת עֲצָמוֹ כֹּל שְׁבָעִים שְׁנוֹתָיו, וְיִחַשֵּׁב שֶׁהוּא כֶּבֶד
בְּאִיזוֹ מִדְרָגָה וּבְאִיזוֹ הַשְּׂגָה וְכוּ' וְכוּ', וְעַדִּין הוּא רְחוּק לְגַמְרִי, כִּי
יֵשׁ הַסְתָּרָה שְׁבִתוֹף הַסְתָּרָה, שְׁנִסְתָּר מֵהָאָדָם לְגַמְרִי שֶׁהוּא רְחוּק,
שְׁזוּהִי הַצָּרָה הַכִּי גְּדוּלָה, שְׁאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא רְחוּק (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו), אֲבָל בְּזֶה שְׁאָדָם זוֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל
הַצְּדִיק הָאֱמֵת, הַצְּדִיק הָאֱמֵת פּוֹתַח לוֹ אֶת הָעֵינַיִם, וּמוֹרִיד לוֹ אֶת
הַהַסְתָּרָה, וּמִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ הַיָּטֵב, אִיךָ הוּא רְחוּק,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל; כִּי אָדָם אֲשֶׁר יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
חוֹלָה, יִתְאַמֵּץ לְלַכֵּת אֶל רוֹפֵא, מֵה שְׁאִין כֵּן כִּשְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
חוֹלָה, הוּא מוֹלְזֵל, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ אֶל רוֹפֵא, וְכִמוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, בְּאִין עֲרֹךְ
כָּלֵל הוּא בְּרוּחַנִיּוֹת, כִּשְׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהוּא רְחוּק לְגַמְרִי מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ
וְכוֹאֵב לוֹ וְכוּ', אֲזוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׂ צְדִיק אֱמֵת שְׁיִכּוֹל לְרַפְּאוֹתוֹ,
שְׁיִכּוֹל לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְהַחְזִירוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַדְבִּיקוֹ בְּשִׁכְנֵי עֵזוֹ
יִתְבַּרֵךְ, מֵה שְׁאִין כֵּן כִּשְׁאִין הָאָדָם מְרַגֵּשׁ בְּרְחוּקוֹ, אֲזִי הוּא מוֹלְזֵל
בְּצְדִיקִים, וְכֹל אֶחָד כִּפִּי רְחוּקוֹ וְכוּ', כֵּן הוּא מוֹלְזֵל בְּצְדִיקִים
אֱמֵתִים.

עַל-כָּל-פָּנִים אִיךָ שֶׁהוּא זָכָה אוֹתָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִתְקַרֵּב
אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כֵּן יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּתְמַיֵּד בְּדַבְּרֵי הַקְדוּשִׁים, וְאֵל יַחְסֹר
לָךְ יוֹם בְּלִי לְמוֹד "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְתַעֲזֵן בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת, וְאֲזוֹ

תַּרְגִּישׁ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זֵיו חֵיוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ; כִּי הַצַּדִּיק מְגַלֶּה אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵב אֶל הַצַּדִּיק הַזֶּה, הַמְקַרֵב אֶת הַמְקַרְבִּים אֵלָיו — אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה...

י"ב תא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא, ט' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּכֶם.

רְאוּ לְחִזְק אֶת עֲצָמְכֶם בְּכֹל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְתִדְעוּ כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה. וְאִף שְׁלֻעַת עֵתָה לֹא רוֹאִים אֶת הַטּוֹבָה וְכוּ', וְאִדְרָבָה נִדְמָה הַהִפְךָ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לִידַע, שְׁכָל מָה דְעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד. וְהַלְמוּד הַזֶּה גָּלָה לָנוּ רַבִּי עֲקִיבָא דִּיקָא, כִּי הוּא זָכָה לְחִזּוֹר בְּתוֹבָה אַחַר אַרְבָּעִים שָׁנָה, שְׁהִיָּה מָה שְׁהִיָּה, וְזָכָה לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הַמְדֻרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, עַד שְׁאָמְרוּ עֲלָיו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲגִיגָה יד, ב), שְׁנִכְנַס בְּשְׁלוֹם וְיָצָא בְּשְׁלוֹם; וְהוּא זָכָה, שְׁנִשְׁמַתּוֹ יָצָתָה בְּאֶחָד. וְרַבְּנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'): אֶחָד גִּימָטְרִיָּה אֶהְבֵּה; כְּשֶׁאָדָם יוֹדַע, שְׁכָל מְאֲרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, וְהוּא תְּמִיד אוֹהֵב אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין בְּעִיקּוֹ. וּבְאֲמַת רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה הַתַּנְּאָה הַקְּדוֹשׁ, שְׁלֵמַד אוֹתָנוּ עַל "וְאֶהְבֵּת לְרַעַף כְּמוֹד", כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה, כְּפִי שְׁהָאָדָם יוֹדַע, שְׁכָל מָה דְעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד, וְהַכֹּל לְטוֹבָה, אֲזֵ אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי יוֹדַע שְׁאֶפְלוּ מָה שְׁעוֹבֵר עֲלָיו מִבְּשָׂר וְדָם מְזוּלָתוֹ וְכוּ', גַּם-כֵּן לְטוֹבָתוֹ.

עַל-כֵּן רְאוּ לְהִכְנִיס יְדִיעוֹת אֱלוֹ בְּעֲצָמְכֶם, וְתִשְׁמְחוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שְׁתִּהְיֶה הַבְּנָה הַדְּרִית בֵּינֵיכֶם וְאֶהְבָה גְּדוּלָה, וְאֲזֵ

קב   אָשֶׁר   י"ב תב   בַּנְחָל

יְשַׁלֵּם לָכֶם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַחֲסָרוֹן, וְתִזְכּוּ לְהוֹלִיד בָּנִים
וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים.

עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי בְּזֵה הָעוֹלָם יֵשׁ גְּלִגּוּלֵי נְשָׁמוֹת, וְלֹא יוֹדְעִים
מָה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ', וּבְנִדְאֵי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַפְקֵד בְּזֵרַע שֶׁל קַיָּמָא,
וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּקָרוֹב בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת.

הַמְּאַחַל לָכֶם כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תִצָּא, ט' אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ מִמָּה
שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, וְאֵל תִּפְלֵ
בְּדַעַתְךָ כָּלֵל, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאַמְצִים לְנִסְעַ אֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ לְשֵׁם, וְלוֹמַר הַעֲשֶׂהָ
מִזְמוּרֵי תְהִלִּים שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא 'תִּקְוֹן הַכְּלָלִי', אֲשֶׁר אֵין
לְמַעַלָּה מִזֹּאת — לְהִיּוֹת אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וּכְבָר גָּלָה לָנוּ
מוֹהַרַ"ת ז"ל, שֶׁשָּׁמַע מִרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁעֲנֵשׁ הַגְּלִגּוּל הוּא הַעֲנֵשׁ הַכִּי
קָשָׁה, אֲבָל אִם אָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁיִּתְגַּלְּגַל עוֹד פַּעַם בְּזֵה הָעוֹלָם, וַיִּזְכֶּה
לְהִיּוֹת עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כְּדָאֵי לוֹ עוֹד פַּעַם לְרִדְתָּ לְזֵה הָעוֹלָם. עֲמַד
וּרְאֵה וְהַתְּבוֹנֵן, מֵהוּ צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל!

עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, עַל-יְדֵי תִפְלָה וּבִקְשָׁה וְהַשְׁתַּוְּקָאוֹת
וְכִסּוּפִין וּרְצוֹנוֹת אֲמַתִּיִּים, תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֵל הַפַּעַל, וְלְהִגִּיעַ
אֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וְתִדַּע, שֶׁכָּל אֵלוֹ שֶׁזְכּוֹ לְהִגִּיעַ אֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל,

אֲשֶׁר   י"ב תג   בַּנְחַל   קג

היו להם כסופין ורצונות ותפלות ובקשות, עד שזכו להוציא מהכח אל הפעל, וממש אין לה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁלֹא עָבְרוּ עָלָיו חוֹבוֹת וּבִלְבוּלִים, מִחֲלָקֶת וְקִטְרוּגִים וְכוּ' וְכוּ', סִפְקוֹת וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁזָּכָה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וְזֶה עָבַר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל.

על-פֶּן רָאָה לְחֻזֵק אֶת עֲצָמָהּ, וְתִזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְתַפְעַל שֵׁם מַה שֶׁאֵתָּה צָרִיף לְפַעַל.

הַעֲקָר רָאָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהַפְּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם סֵלֶת בְּרוּרָה מִסְפְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

הַמֵּאֲחַל לָהּ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, י' אֵלּוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנֻחֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רָאָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמָהּ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְתִתְמַד בְּלִמּוּד מְשָׁנִיּוֹת, כִּי לִמּוּד מְשָׁנִיּוֹת מְזַכֵּךְ אֶת נַפְשׁ הָאָדָם מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה. וְאִם הָיָה בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת אֲמִירַת מְשָׁנִיּוֹת, הָיָה אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם סֵדֶר אֶחָד מִמְשָׁנִיּוֹת, כִּי הַלִּמּוּד מְשָׁנִיּוֹת עוֹלָה עַל הַכָּל. הַיְעָלִית מִן שְׂאוֹל נִפְשִׁי — רָאשֵׁי תְבוֹת: מְשָׁנִיּוֹת וְרָאשֵׁי תְבוֹת: נִשְׁמָה, כִּי הַמְשָׁנָה מַעֲלָה אֶת הַנִּשְׁמָה מֵהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית, הַיְעָלִית מִן שְׂאוֹל נִפְשִׁי דִיקָא. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר: אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁיֵאכֵל בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת, וְיִשְׁתֶּה אַחֲר־כֵּן כְּמָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, וְיִתְלַבֵּשׁ בְּמִצּוֹת. וְצָרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּדוּלָה, וְזֶה עֲקָר הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל — כְּשִׁזְכִּים לְצִיַּת אוֹתוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּדוּלָה.

עליך לדעת, אָשֶׁר מי שזוכה בחיים חיותו להתקרב לצדיקי
 אַמֶּת, הדבקים בו יתברך בדבקות אַמֶּת, ואף שמבחוץ לא נראה
 עליהם שום דבר, עם כל זה בפנימיות הם נשרפים לגמרי אל האור
 אין סוף ברוך הוא, על צדיקי האַמֶּת נאמר: "כי הוֹנֶה נֶצֶב עליו";
 כי הם תמיד נכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ונעשים כסא
 לשכינת עזו יתברך, כי כל מחם ומחשבתם בטלה לגמרי אל האין
 סוף ברוך הוא, והם כמו אש לוחטת; אֲשֶׁר מי שמתחמם באורם,
 אֲשֶׁר לוֹ בְּזָה וּבְכָא!

ראה לחזק את עצמך, שעל-כל-פנים אינך חולק על רבנו ז"ל
 ועל תלמידיו האמתיים, אָשֶׁר בְּזָה בעצמו צריכים להחיות את עצמו
 כל ימי חייו. כי בעוונותינו הרבים, רואים בדור הזה איך שהנאוף
 והקפירות מתפשטים מאד, בעולם ולבסוף עוד חולקים על צדיקי
 אַמֶּת, ועושים מהם ליצי ליצנות, הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותנו
 מהם ומהמונם.

ראה לשמח מאד על נעם חלקך, ובזכות השמחה תזכה
 להתקרב אליהם.

המאחל לך פתיכה וּחתימה טובה...

י"ב תד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תצא, י"ב אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וְכֵן טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נרוֹ יְאִיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך
 הקשה מענין האכזבה הגדולה שהיתה לך בחיך.

עליך לדעת, כי אכזבות כאלו מצויות וכו', ועקר גדלת האדם
 נמדדת איך שיכול להחזיק מעמד בעת ירידתו וקטנותו, ובעת
 שעוברת עליו איזו אכזבה בחיים; כי עליך לדעת אֲשֶׁר להשבר
 ולפלל ביאוש, אין זו עצה כָּלֵל, עקר המעלה — פְּשׁוּזִים להחיות

אָשֶׁר י"ב תה בַּנְחַל קה

אַתְּ עֲצַמּוֹ מִתּוֹךְ הַמְשַׁבְּרִים, וְלִהְפֹּךְ אֶת הַחֲשֶׁךְ לְאוֹר גְּדוֹל, אַתְּ
הַמְנִיעוֹת לְנַעֲיֵמוֹת.

על-כֵּן רָאָה לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד וְאֵל תַּתִּיאֵשׁ, כִּי מֵה שְׁשִׁיף לָךְ לֹא
יְכוּלִים לְקַחַת, וּמֵה שְׁלָקָחוּ מִמֶּךָ, זֶה סִימָן שֶׁלֹּא הָיָה שְׁלָךְ, רַק אַתָּה
הָיִיתָ מִכָּה בְּסִנּוּר וְכוּ', וְזָכַר כָּלֵל זֶה מְאֹד. וְאִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ
דְּבַר זֶה, שָׁמָּה שְׁשִׁיף לוֹ לֹא יְכוּלִים לְקַחַת מִמֶּנּוּ, וּמֵה שְׁאִינוֹ שִׁיף
לוֹ, מִמִּילָא לֹא יָבוֹא אֵלָיו, אַף פֶּעַם לֹא הָיָה נִשְׁבֵּר.

רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצַמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רַעְהוֹ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר רִבְּנוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ, שְׁזָה יְסוֹד וְעַקֵּר גְּדוֹל
לְהַכְנִס אֶל הַקְּדוּשָׁה; כִּי הַתְּפִלָּה הַיָּא הַפְּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְזֶה
יַעֲזֹר לָךְ לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֶׁר.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא, י"ב אֵלּוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלִיף לְדַעַת, כִּי זֶה כָּל הַחַיִּים — עֲלִיּוֹת וְיִרִידוֹת, וְאִין דְּבַר
כְּזֶה שְׁיִהְיֶה לְאָדָם טוֹב, אֲלֵא כְּשִׁזּוּכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצַמּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ,
אֲזַ תְּמִיד טוֹב לוֹ, וְזֹאת הַבְּחִינָה הַיָּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא (פְּמִכְאֹר
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשִׁאָדָם יוֹדֵעַ שְׁכָל מְאֲרַעוֹתָיו הֵם
לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הַיָּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא.

בְּאַמַּת גְּלָה לָנוּ רִבְּנוּ ז"ל (לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), שְׁכָל
זֶה סוֹד פְּנוֹת אֵלּוּל, שְׁהָאָדָם יְבַטֵּל אֶת עֲצַמּוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרְךָ,
וְאֲזַ יִלָּךְ לוֹ הַכֵּל כְּסֹדֵר, כִּי כְּשִׁאָדָם מְפָרִיד אֶת עֲצַמּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ,

אז לא שיך שילך לו כסדר, אלא כשמבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך. וזה כל הלמוד של רבנו ז"ל שמלמד אותנו: "אני לדודי ודודי לי", בחינת 'בקי ברצוא ובקי בשוב', 'בקי בעיל ובקי בגפיק' (כמוכא בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ר'); וזה עקר דרך התשובה, שיהיו לו שתי הבקיאיות, וכשיש לו שתי הבקיאיות, אז הולך על דרך התשובה; אשרי מי שזוכה להחזיק מעמד!

ואל יפתך יצרך כאלו יש בני-אדם שהולך להם טוב בחייהם — אין דבר כזה, ואין לקנא בשום בריה, כי על כל אדם עוברים עליו משברים וגלים, אשר לא יאמן כי יספר, ובמי יש לקנא? רק באיש פשר המדבק עצמו בו יתברך, ושום דבר לא אכפת לו, רק תמיד משתוקק אליו יתברך, ואינו רוצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, אשרי מי שזוכה להגיע למדרגה זו!

אשרינו שאנו יודעים מאנשים כאלו תלמידי "היכל-הקדש", קדש קדשים, חדרו של רבנו ז"ל, ומי יתן שגם אנחנו נזכה להכניס את ראשנו בחדר הזה, ולהיות מהתלמידים האלו.

המאחל לך כתיבה וחתימה טובה...

י"ב תו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר פי תצא, י"ג אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

מה אמר לך, ידידי היקר! אין דבורים בפי להודות לך על גדל פעלתך ומסירות נפשך בהדפסת הקונטרסים החדשים, אשר באמת אי אפשר לתאר את מעלתם בכתב וכל שכן בפה מה שהם פועלים בכל העולם כלו, ובפרט בארצנו הקדושה, כי כפי רבוי המכתבים שאני מקבל תגובות על-ידי הספרים האלו, אני רואה שעדין איננו מתחילים לדעת מה הם פועלים בעולם, ועל-כן חילף לאורייתא,

וּתְרַאֶה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמְךָ בֵּיתֶר שָׂאת וּבֵיתֶר עַז בַּעֲבוּרָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּה.

וְהִנֵּה כַּמָּה מֵהַמְפִּיצִים עוֹרְרוּ אוֹתִי, שֶׁהֵכָרַח לְהַכְנִיס תְּמוּנָה, כִּי כִשְׁהֵם מְפִיצִים, הֵם נִתְקָלִים עִם הַמוֹן-עַם שְׁחוּשְׁדִים אוֹתָם בְּמָה שְׁחוּשְׁדִים וְכוּ', וְתַכְף-וּמִיד כְּשֵׁרוּאִים אֶת הַתְּמוּנָה, הֵם רוֹאִים שֶׁהַקּוֹנְטֵרס הַזֶּה הוּא מְחַכֵּם וְצָדִיק וְכוּ', וְעַל-כֵּן הִסְכַּמְתִּי לָזֶה עוֹד פַּעַם, אִף שֶׁרְצִיתִי מְאֹד לְהִמָּנַע מִזֶּה, אִךְ הֵהָכָרַח אִם לֹא יִשְׁבַח — לֹא יִגָּנֶה — כַּמֵּאֲמַר הַחֶכֶם; כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַמְסִיוֹן עוֹבֵד כָּל-כָּף חֶזֶק בְּכָל הַמוֹשְׁבוֹת וְהִישׁוּבִים וְהַפְּרִים וְהַקְּבוּצִים הַנִּדְחִים, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי בַעֲזֵרוֹת הַגְּדוּלוֹת כָּמוֹ בִירוּשָׁלַיִם, תֵּל אַבִּיב, חֵיפָה, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת גַּם שָׁם הֵם מְסֻתּוֹבְבִים בְּרַחוּבוֹת בַּחוּצוֹת וּבְשׁוּקִים, וּבְפֶרֶט בִירוּשָׁלַיִם, וּבְפֶרֶטִיּוֹת בְּעִיר הָעִתִּיקָה, כִּידוּעַ לִיּוֹדְעִים, עִם כָּל זֹאת הָעֵקֶר הֵם מְסֻתּוֹבְבִים אֲצֵל פְּשוּטֵי עַמְךָ, שְׂאִינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשִׁמְאֵלָם, וּמְפִיצִים אֶת קְרַחֲתֵיהֶם וּכְפִירוֹתֵיהֶם בִּינֵיהֶם, וְהַמוֹן-עַם הַתְּמִימִים וְהַפְּשוּטִים לוֹקְחִים אֶת זֶה, וְיָדוּעַ שֶׁכְּפִירָה הִיא אֲסוּרָה אֶפְלוּ בְמִשְׁהוֹ, חֲלִילָה וְחַס, כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֶפְלוּ מִשְׁהוֹ כְּפִירָה, כְּכֹר בַּמָּקוֹם הַזֶּה נוֹלְדוֹת לוֹ כָּל הַמְדוֹת רְעוֹת — כְּפִירוֹשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים י"א, טז): "וְיִסְרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים", תַּכְף-וּמִיד כְּשֶׁרַק סָרִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ כְּרָגַע, כְּכֹר עוֹבְדִים אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ עֲכָשׁוּ בֵּיתֶר שָׂאת וּבֵיתֶר עַז לְהַפִּיץ אֶת הָאֱמוּנָה, כִּי בְזֶה שְׁזוֹרְעִים אֱמוּנָה תְּצַמַּח הַגְּאֻלָּה, וְתִהְיֶה לְאֵל, הַקּוֹנְטֵרסִים הָאֵלּוּ עֲשׂוּ חֵיל.

רְאֵה גַם לְדַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַרְבֵּה בְּעִנְיַן יִרְאֵת שָׁמַיִם, וּתְעוֹרְרָם וּתְחַזְּקֵם עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי הָעֵקֶר הוּא הָאֱמוּנָה, כַּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וּבְפֶרֶט אֲשֶׁר לְאַחֲרוֹנָה מְבַלְבְּלִים גַּם בַּפְּנִים אֶת הַמַּח בְּדַמְיוֹנוֹת וְהַבְּלִי הַבְּלִי, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם שַׁחַר כָּלֵל, כִּידוּעַ לָנוּ אִיךָ שְׁרַבְנוּ ז"ל הַדְּגִישׁ עַל בְּרוּר וְזוּכָר הַמְדָמָה (כַּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"ה, וְסִימָן נ"ד); וְצָרִיכִים הַרְבֵּה לְהַתְּבוּדָד עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ, שִׁיְהִיָּה הָאָדָם נָקִי מִכָּל מִינֵי דַמְיוֹנוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת, וְאִיךָ

יכולים לבלבל אברכים ובחורים עם דמיונות של הבל, כי כלל זה יש בין הצדיקים: "מי שיודע אינו מדבר, ומי שמדבר אינו יודע"; על-כן עליך להוציא את הטעיות מהבחורים והאברכים שמבלבלים אותם וכו' וכו', העקר אצלנו הוא אמונה פשוטה בו יתברך, ולהיות רגיל לדבר הרבה עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, כאשר ידבר איש אל רעהו, וכן להתמיד בלמוד התורה הקדושה, כי רק זה ישאר מאתנו, כי כל פסוק וכל משנה וכל מימרא וכל הלכה שלומדים — זו הצלחה נצחית.

על-כן ראה, אהובי, אחי היקר! למסור את נפשך לדבר עם כל מידעינו, וראוי לך לעשות נסיעות לעורר ולחזק את אנשי שלומנו ולאחדם, כי הבעל-דבר אורב מאד על תלמידי "היכל-הקדש" להרסם ולהפילם, ובא בכל מיני עקממיות בשביל להפריד בין הדבקים, ועל הראשונים אנו מצטערים, וכל שפן עכשו וכו', וצריכים להזהר מאד מאד, שלא תתפרד החבילה, חס וחס לילה, אחר עבודה של מסירות נפש כמעט יותר משלשים שנה, עבודה קדושה ועבודה של מסירות נפש, שלא יבאו תולעים ויכלו את הכרם, אשר על זה אנו מבקשים בהושענא רבא: "הושע נא תולעת מכרם, הושע נא", שהקדוש-ברוך-הוא יושיע אותנו, שלא תהיה שום תולעת בתוך הכרם שלנו, ודי לחכימא.

אחי, אחי! הקדוש-ברוך-הוא זכה אותך עם כח הדבור, ראה לחזק ולאמץ את כל תלמידי "היכל-הקדש", ותגלה להם איך שכל למודנו הוא רק אמונה פשוטה בו יתברך, ולהרבות בדבור עמו יתברך, שזה סוד ההתבודדות, וכן שעורים כסדרן, כי יותר מזה הכל הכל ורעות רוח, כי אין מלווין לו לאדב לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומצוות ומעשים טובים לבד (אבות ו, י), ורק זה נשאר לאדם, ועל-כן מה יש לדבר מלבד זאת?! אקוה שתציית אותי, ותדפיס ביתר שאת את הקונטרסים, ותעורר את אנשי שלומנו להפיצם, וכן תעוררם על כל הנ"ל.

המאחל לך בתיבה ונתימה טובה...

אָשֶׁר   י"ב תז   בַּנְחָל   קט

י"ב תז.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר כי תצא, י"ג אלול ה'תשמ"ח.

שלום ובִּרְכָה וְכֵל טוֹב סֵלָה גִּיעֵנו וּיְרַדְפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד, צְמוּד בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מָאד גְּדֹלָה תְּשׁוּקָתִי אֵלֶיךָ, וְתֹאמִין לִי, שְׂזַכְּנִי
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת אֶצְל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאֶצְל צִיּוֹן הַבַּעַל-שֵׁם-
טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע בְּמַעֲזַיְבוֹז, וְאֶצְל צִיּוֹן מוֹהַרְנ"ת ז"ל בְּכַרְסְלָב,
וְעוֹד אֶצְל הַרְבֵּה צַדִּיקִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, וּבְכָל מְקוֹם הַזְּפֹרְתִי
אוֹתָךְ לְטוֹבָה, וּבִקְשָׁתִי הַרְבֵּה עֲלֶיךָ, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
שֶׁתְּפֹלוּתִי תִתְקַבְּלֶנָה לְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן.

רְאֵה לְחִזֹּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, וְאֵל תִּשְׁאַל שׁוֹם
קִשְׁיוֹת כָּלֵל, כִּי יֵשׁ דְּרָכֵי הַמְּקוֹם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין כָּלֵל, וְלֹא כְּדָאֵי
לְהַכְּנִס בְּזוּה, כִּי בַּפְּרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן, חֶלֶק א', סִימָן
יג), שֵׁישׁ הֵבֵל אֲשֶׁר רַבִּים הִתְפַּקְּרוּ מִהֵבֵל הַזֶּה, וְהוּא — שְׂזַכְּנִסוּ
בַּחֲקִירָה שֶׁל 'צַדִּיק וְטוֹב לוֹ צַדִּיק וְרַע לוֹ, רַשָּׁע וְטוֹב לוֹ רַשָּׁע וְרַע
לוֹ' וְכוּ', כִּי בַדְּבָרִים אֵלּוּ לֹא כְּדָאֵי לְהִתְעַרֵּב, עֲלִינוּ רַק לְבוֹא אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיַחֲסוּ וּיְרַחֲמוּ עֲלֵינוּ, וְאִזּוּ
הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. וּבַפְּרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֵׁישׁ עֲנִין שֶׁיִּתְהַפֵּךְ
הַכֹּל לְטוֹבָה, וְתִהְיֶה לָּאֵל רְאִיתָ כְּבָר הַרְבֵּה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה
עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתֹאמִין שְׁגַם עֲכָשׁוּ יַעֲשֶׂה עִמָּךְ נִסִּים
וְנִפְלְאוֹת, אִם תִּחְזִיק מִעֲמָד וְלֹא תִשָּׁבֵר מִשׁוֹם דְּבָר.

שְׂמַעְתִּי אֶת הַשִּׁירִים שְׁלֶךָ, וּמָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי! רְאוּי לָךְ
לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּמִי יִתֵּן שְׂאֵת הַקִּסְטָה הַרְבִּיעִית
תִּתְחִיל עִם הַנְּגוּן "יֵשׁ עֲנִיָּה", כִּי הַנְּגוּן הַזֶּה עוֹד יִשִּׁירוּ רַבְבוֹת
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בּוֹא יְבוֹא וְלֹא יֵאָחַר מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וְיִתְגַּלֶּה בְּגִלְלִיל
הַתְּחַתּוֹן, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת, אִיךָ שֶׁכֵּל עִם יִשְׂרָאֵל
יִקְבְּלוּ אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה.

אֲשֶׁרְנוּ מָה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂאָנוּ זוֹכִים לִידַע

קי אשר י"ב תח — י"ב תט בנחל

מרבנו ז"ל, עלינו לבקש הרבה ממנו יתברך, שתמיד נשאר אצל רבנו ז"ל, ולא נתרחק ממנו ומתלמידיו הקדושים.

חמדת לבבי! ראה להיות רק בשמחה תמיד, ותזכר: "הנה הוא פה, הנה הוא שם, הנה הוא בכל העולם כלו" (עם הנגון הידוע).
ראה לכתב לי מכתב, וממש תחייני.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תבא, י"ז אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

מאד מאד הצטערתי מכל מה שעבר עליך וכו', יעזר הקדוש-ברוך הוא, שמעכשו כבר לא תדעי שום רע, ולא תעבור עליך שום צרה וצוקה.

הקדוש-ברוך הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתהיי בריאה, ותרוי רב נחת מכל הילדים, ותגדלי אותם בנקל, ויהיו יראי השם באמת, ותזכו לבנים רבנן וחתימים רבנן.

המאחל פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תבוא אל הקבוץ, י"ז אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי ה'קור לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ואת גדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל.

עליך לדעת, אשר בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד משברים וגלים בכל יום ויום, הן שאפה רואה את זה בעצמך, והן מה שתבין מרחוק מה שקורה בעולם, פי כך עובר על כל אחד ואחד, כאשר שמעת כבר ממני פנים אל פנים, וכן קראת בספרינו הקדושים. ובאמת כשיש לאדם ישוב הדעת, הוא מתבונן ומתישב — מה יש לו להפסיד בזה העולם?! ערם יצא מבטן אמו, וערם יחזר ויפגס אל בטן האדמה, בלי שום ספק, ועל-כן מה לו להיות במקרה שחורה ובמרירות, כי מה יש לו להפסיד, זוכים לחטף בכל יום ציצית ותפלין, ולהתפלל שלש תפלות במנין: שחרית, מנחה, מעריב, ולפעמים תופסים גם חצות אם זוכה, ואומרים קצת תהלים, ולומדים התורה הקדושה, ומקיימים את מצוותיו יתברך, ושומרים שבת, ואוכלים פשר, ומחנכים את הילדים על-פי דרך האמונה המסורה לנו מדור דור, ובתוך כך הקדוש-ברוך-הוא עוזר ונותן גם פרנסה, ועל-כן מה יש להפסיד בזה העולם, ומה יש להיות במרירות ובמרה שחורה?! וכשאדם זוכה לישוב הדעת הזה, אז הוא צוחק מהכל.

חמדת לבבי! זה עקר החכמה האמתית, חכמה אלקית, כי חכמות חיצוניות — תכף-ומיד כשרק מסיח דעת מהשם יתברך, זה נקרא חוץ, שהוא חוץ מהשם יתברך, שזה חכמה חיצונית, אפלו שאינה מחשבה רעה, חס ושלום, רק מחשבה שאינה דבוקה בו יתברך, זה כבר נקרא מחשבות חיצוניות, ומזה בא אחר-כך כפירות ואפיקורסות, אשר מזה בא אחר-כך מרירות לאדם, על-כן ראה, אהובי, אחי היקר! להכניס את מחשבתך רק אצלו יתברך, ותמיד תחשב רק ממנו יתברך, ותעשה לעצמך את החשבון הזה — מה יש לך להפסיד בזה העולם. הקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, יש הרבה דברים שאין אנו מבינים כלל.

חזק ואמץ! באה שנה חדשה, ראה לשמר את מחשבתך בראש

השנה, כאשר הזהירנו רבנו ו"ל, ותחשב תמיד רק שיהיה טוב, ואז באמת יהיה לך טוב, שנה טובה ומתוקה, שנת שמחה, שנת דבקות בהקדוש-ברוך-הוא.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תי.

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר כי תבוא אל הקבוץ, י"ז אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

מאד מאד אבקש אותך, שתראי להשלים עם בעלך, ותעשי כל מיני מאמצים להיות בשלום עמו, כי אצלו יתברך מאד מאד יקר כשהאשה עושה רצון בעלה, אשר חכמינו הקדושים אמרו: איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה; וכשנעשה יחוד וזווג בזה העולם, אז נעשה למעלה בכל העולמות אותו הזווג בדגמא דלתתא, ועל-כן ראי מאד לשמר בכבוד בעלך. ואני יודע שפונדאי את רוצה לעשות רצונו יתברך, ואת משתדלת לעשות המצוה, עליך לדעת, כי המצוה הכי גדולה היא לא לאחר את הטבילה בשום פנים ואפן, כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב זווג של עם ישראל, כי באתערוותא דלתתא איתער לעילא, כמו שמזדווגים פה למטה כמו-כן אז מזדווגים העולמות למעלה, ויש על זה אסור חמור על האשה המצערת את בעלה בענין הטבילה, ולבסוף משלמים על כך מחיר יקר מאד מאד.

על-כן מאד מאד אבקש אותך, שתראי להשלים עם בעלך, וחבל לכם לחיות במתחים, כי ימי שנותינו בהם שבועים שנה והכל פורח, הנה אנחנו פאן, ועוד מעט נהיה שם, כי ימי חיינו כצל עובר, ולא כצלו של כהל, אלא כצל צפור הפורח וכו', ולמה לבלות את הימים במחלקת ובמריבות, ולהפך את הבית לגיהנום, בשעה שיכולים להפך את הבית לגן-עדן.

אֲשֶׁר י"ב תיא — י"ב תיב בַּנְחַל קיג

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָךְ אֶת הַבְּרִיאוֹת הַשְּׁלֵמָה, וְתוּכְלִי לְגַדֵּל
אֶת הַיְלָדִים, וְתִרְוִי רַב נַחַת מֵהֶם, וַיְהִיָּה בֵּיתְכֶם בֵּית חֵם וּבֵית שְׂמֵחַ.
הַמֵּאַחַל לָכֶם כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תְבוּא אֶל הַקְּבוּץ, י"ז אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאִי לְכַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא תִסְרָה עַל
אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה.

רְאִי לְשָׁמֵר מְאֹד לֶאֱכֹל מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא יִמְשִׁיךְ לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּאִיבְרִיךָ וּבְגִידֶיךָ
וּבְכָל טְפֵי דְמִיךָ, וְתִזְכִּי לְהִיּוֹת בְּרִיאָה.

רְאִי לֹמֵר בְּכָל יוֹם מְזִמּוֹר כ"ט בְּתַהֲלִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא
הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֹשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ,
שְׁתַּהֲיָה לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאֵר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאַחַל כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תְבוּא, י"ט אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... גְּרוֹ וְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר שֶׁנִּפְלַתְּ בְּפִחַ יְקוּשׁ כְּזֶה, אַךְ מֵצַד שְׁנֵי
תַּדְע, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְ"קְרוֹב הַגּוֹי"ה לְכָל קְרֹאִיו, לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמְת" (תְּהִלִּים קמ"ה), וְעַד יוֹם מוֹתוֹ יִתְכַּה לּוֹ, אִם יָשׁוּב

— מיד יקבלו. ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד): במקום שבבעלי תשובה עומדים — שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ועל-כן אין חטא ואין עון שלא יוכל האדם לשוב בתשובה.

עלי להגיד לך, שהחטא שעשית הוא חטא גדול מאד מאד, רחמנא לצלן, עם כל זאת יכולים לעשות תשובה. ועקר תשובתך היא לעסק בזכוי הרבים, כי בזה שקלקלת עליך להחזיר יהודים אחרים בתשובה, שתפיץ ספרי רבנו ו"ל ברחובות, ואף שיהיו לך בזיונות מזה, תדע כי הבזיונות הם יהיו לך כפירת עוונות, כי על עון חמור כזה צריכים לסבל הרבה בזיונות, ובזכות הבזיונות ימחל לך הקדוש-ברוך-הוא.

אני מקווה שתצית אותי, ואז ושב ורפא לך.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תיג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תבוא, י"ט אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו ויחדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל, כי אתה חקוק בפנימיות לבבי.

חסדי השם יתברך, הייתי במקומות הקדושים, והזכרתיך לטובה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שכל התפללות תתקבלנה לרחמים ולרצון.

ראה להחיות את עצמך בכל מיני אפנים שבועלים, ובפרט בזה שאתה עוסק להפיץ את אור רבנו ו"ל בעולם.

מה אמר לך, ידידי היקר! אין עוד דבר גדול מזה — להחזיר

אֲשֶׁר   י"ב תיד   בְּנַחַל   קטו

בְּנֵי־אָדָם בְּתִשׁוּבָה, וְלִהְתְּדִיר בָּהֶם אַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי זֶה חֶלְקֵנוּ לְנִצְחַת, וְרַק זֶה יִשְׁאָר מֵאֲתָנוּ.

מָאד מָאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, שְׂאֲתָה עוֹסֵק בְּסִדְר־דְּרָךְ־הַלְמוּד, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בִימֵי אֱלוּל הַקְּדוּשִׁים, וְאֲתָה חוֹטֵף בְּכָל יוֹם תּוֹרָה הַרְבֵּה, יַעֲזֹר לָךְ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׂתִזְכֶּה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְפִים תְּקוּנֵי זֶהר, וְכַמָּה פְּרָקִים תַּנ"ךְ, וְכַמָּה פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְסִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל, אֲשֶׁר כָּל אֱלוֹהִים תְּקוּנִים לְנַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה — לִיְחַדֵּם יַחַד, וְלִהְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר נִפְלָא וְנוֹרָא מֵעוֹלְמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתַמִּיד תִּדְעַ, שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵינוּ יִתְבָּרֵךְ. וְכָל מָה שְׂתַכְנִיִּים אֶת זֶה בְּלִבְךָ וּדְעָתְךָ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּצְלִיחַ דְּרָכְךָ.

אֵל תִּירָא וְאֵל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע־עוֹלָם, וְתַמִּיד תִּצְיֵר לְפָנֶיךָ, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְאֵז תִּצְלִיחַ דְּרָכְךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תיד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרֵי כִּי תְּבוּא, י"ט אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מָאד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קַבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבְּךָ וְאֶת הַמְּעוֹת לְפִדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדְּיָנִים, וְתִזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה, שְׁנַת חַיִּים רוּחָנִיִּים.

וְצָרִיךְ שְׂתִדְעַ, אֶהוּבִי, אַחֵי! כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר. הִנֵּה הוּא בּוֹעֵר אֱלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהִנֵּה הוּא נוֹפֵל, אֲבָל

על-ידי פננת אלול שגלה לנו רבנו ז"ל 'בקי ברצוא ובקי בשוב',
 על-ידי זה יהיה לו קיום; כי אסור לפל בדעתו משום דבר שבעולם,
 כי אפלו אחר כל בעירת המחין וחדושים דאורייתא, צריכים
 להעמיד את עצמו כאזוב וכתולעת ממש, כי אצלו יתברך מאד
 חשוב לב נכנע ונשבר, שיהיה בבחינת אין, בטל ומבטל לגבי האין
 סוף ברוך הוא, שאז יוכל לקבל ממנו יתברך הרבה; כי כל מה
 שאדם מבטל את ישותו לגמרי, על-ידי זה נעשה כלי להמשכת
 האור אין סוף בזה העולם; אשרי מי שזוכה לבטל את עצמו אליו
 יתברך, והוא בעיניו כלא כלום, כעפר ואפר, וכתולעת הרוחשת,
 שאז יאיר לו תמיד המחין, ואף פעם לא יפל. כי מאין לו לפל —
 אם הוא שום דבר?! מאין לו לפל — אם הוא עפר ואפר?! מאין
 לו לפל — אם הוא כתולעת הרוחשת על הארץ?! וכשאדם אוזז
 בדרגה כזו, אז מצליח דרכו.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך בשנת חיים, שתזכה לקבל את
 חיותך בגלוי ממנו יתברך, וכל נשימה ונשימה תהלל י"ה, שתרגיש
 את המחין, ותאיר לך הדבקות בו יתברך.

המאחל לך פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תטו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תבוא, י"ט אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
 מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

את מכתבך לנכון קבלתי, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך —
 אין לשער ואין לתאר כלל.

והנה אודות שאתה מבקש התחזקות, כבר גלה לנו רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קו), שלפעמים האדם אין לו שכל, והוא
 בקטנות המחין, וצריך לחזק את עצמו לבוא לגדלות המחין.

וּכְשֶׁאֵין לוֹ שֶׁכֶל, וְהוּא שְׂרוּי בְּקִטְנוֹת הַמַּחִין, זֶה נִקְרָא דֵינִים, וּכְשֶׁבָא לְגַדְלוֹת הַמַּחִין, נִמְתְּקִין מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים, וּמִמְשִׁיךְ עָלָיו חֲסָדִים וְרַחֲמִים. וּמִגְלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עֲצָה לָזֶה, לְהַגִּיעַ לְגַדְלוֹת הַמַּחִין, וְלָבוֹא אֶל שֶׁכֶל הָאֵמֶת הוּא — שִׁישְׁפִּיל אַחֲרֵים, הֵינּוּ שִׁילָךְ וַיִּדְבֵּר עִם אַחֲרֵים מִדְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וְעַל-דֵּי-זֶה נִתְעוֹרֵר גַּם אֶצְלוֹ שֶׁכֶל וְדַעַת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר! לְהִתְאַמֵּץ בְּהַפְצַת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְלֹא עוֹד אֶלָּא רָאָה לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, כִּי סוּף כָּל סוּף יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וַיְמִי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה, וְגַם עַל זֶה צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, כִּי מִי יוֹדֵעַ מִתִּי יָבוֹא הַיּוֹם הָאֶחָרוֹן שְׁלָנוּ. וְכִמּוֹ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צָנָה לָנוּ לְהוֹלִיד בָּנִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ-כֵן צָנָה אוֹתָנוּ לְהוֹלִיד בָּנִים בְּרוּחָנִיּוֹת (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: כָּל הַמְּלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ יֵלְדוּ; וְעַל-כֵּן בָּזָה שְׂמִכְנִיסִים וּמַחְדִּירִים אֱמוּנָה בְּלִבּוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, בָּזָה מוֹלִידִים אוֹתָם מַחְדָּשׁ. וּבִפְרָט בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהַעֲרֵב-רַב מִתְּפַשְׁטִים כָּל-כָּף בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, עָלִינוּ לְמִסֹּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְגַלוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבָזָה תּוֹלִיד בָּנִים בְּכָל יוֹם. וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמוֹלִיד בְּכָל יוֹם הַרְּבֵה בָּנִים, שְׂמִכְנִיס בָּהֶם תּוֹרָה וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם, אֲשֶׁרֵי לוֹ בָּזָה וּבִבְּא!

חֲמֵדַת לְבָבִי! רָאָה לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמָּךְ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתַדַּע שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְרֹאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד, שְׂאֲנוּ יוֹדְעִים מִרַבְּנוּ ז"ל, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלֵי רַבְּנוּ ז"ל?!

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וְחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תְּבֹא, י"ט אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּגְדֹל שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וּבִפְרֹט שְׁלִקְחָתָהּ לְעֶצְמָךָ תְּשׁוּבָה שֶׁל
שְׂמֵחָה, אֲשֶׁר בְּאֵמֶת זוֹהִי הַתְּשׁוּבָה הַמוֹעִילָה, כִּי אֵין לָךְ עוֹד תְּשׁוּבָה
יּוֹתֵר גְּדוֹלָה מִתְּשׁוּבָה שֶׁל אֶהְבָּה, וּתְשׁוּבָה שֶׁל אֶהְבָּה הִיא תְּשׁוּבָה
שֶׁל שְׂמֵחָה, שְׂאֵדָם שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה מִגְּדֹל אֶהְבָּתוֹ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי לֹא
יִשְׂמַח הָאָדָם, אֲלֵא כְּשִׂאוֹהֵב אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מִי שִׂאוֹהֵב יּוֹתֵר אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא שְׂרוּי יּוֹתֵר בְּשְׂמֵחָה. וְלִזְכוּת לְהִגִּיעַ לְשְׂמֵחָה
הוּא, עַל-יְדֵי בְּטוֹל הַגָּאוּת, שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתוֹ וְגִאוּתוֹ
לְגַמְרֵי. כִּי לְמָה אֵין הוֹלֵךְ לְאָדָם כְּסֵדֶר? כִּי יֵשׁ לוֹ גָּאוּת, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר
רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פב), בְּחִינַת 'אֲנָא אֶמְלִיךְ', שְׂרוּצָה
לְמַלְךְ, וּבְאֵמֶת גְּלָה לָנוּ רַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר אֶפְלוּ הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים,
הַזּוֹכִים לְפַעַל בְּתַפְלָתָם, גַּם עָלֵיהֶם מִתְּלַבֵּשׁ הַיִּצָּר הָרַע, וְרוּצָה
לְהַפִּיל אוֹתָם בְּגָאוּת. וְנוֹתֵן רַבְּנֵי ז"ל עֶצֶה לְזֶה, שְׂיֵאמְרוּ לַיִּצָּר הָרַע:
אֵיךְ אַתָּה רוּצָה לְהַתְּגַבֵּר עָלֵינוּ, הֲלֹא אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר
יָחַד, כִּי בְּזֶה שְׂאֵדָם מִחֲזִיק עֲצָמוֹ לֵישׁ, אֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹרָה
עִמּוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קז); וּבְאֵמֶת כְּשִׂאֵדָם בְּעֶצְבוּת, זֶה
סִימָן שְׂיֵשׁ לוֹ גָּאוּת. וְאוֹמֵר לְעֶצְמוֹ: חֲכָם כְּמָהוּ וְכוּ', בַּר דַּעַת כְּמָהוּ
וְכוּ', שְׂיִסְבַּל כָּל-כָּף, עַל-כֵּן הוּא בְּכַעַס, כְּבִיכּוֹל, עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְהוֹלֵךְ בְּמִרְרוּת. לֹא-כֵן הָאָדָם כְּשִׂמְחָתוֹ אֶת עֲצָמוֹ לְלֹא כְּלוּם,
הוּא תְּמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, מֵהַ הַפְּסִיד בְּזֶה הָעוֹלָם?! עֵרֶם יֵצֵא מִבְּטָן,
וְעֵרֶם יִחְזֹר.

עַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמֵחַ בְּמָה שְׁלִקְחָתָהּ אֶת עֲצָמָךְ בְּעִבּוּדָה
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל שְׂמֵחָה, וְזוֹ הַתְּשׁוּבָה הַכִּי נִפְלְאוּהָ, שְׂיֵשׁוּב בְּתְשׁוּבָה
רַק עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה.

אֲשֶׁר   י"ב תיז   בנחל   קיט

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׁתַּמְשִׁיךְ בְּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת, שְׁתִּהְיֶה שְׂמֵחַ, וְתִשְׂמַח אֶת אֲשֶׁתְךָ וְיַלְדֶיךָ, וְכֵן תִּשְׂמַח אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֶנּוּ, וְתִשְׂמַח אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְתִחַדֵּיר בָּהֶם אֶת הַשְּׂמֵחָה, וּבְזֶה יִמְחַל לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמוֹהַרְנֵת ו"ל הַבְּטִיחַ לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֶנּוּ: אִם תִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתִרְקַד בְּכָל יוֹם, לֹא תִהְיֶה רוּאָה פָּנֵי גֵיהֲנוּם. הֲלוֹאֵי שְׂנֹזְכָה לְקִיט אֶת זֶה בְּכָל יוֹם.

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה...

י"ב תיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תְּבוֹא, י"ט אֵלּוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ וְאִיר.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מָה אִמַּר לָךְ, רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה בְּכָל יוֹם עַל נַעַם חֲלֻקְנוּ, שְׂאֲנוּ יוֹדְעִים מֵרַבְּנוּ ו"ל, וְאֲשֶׁר הוּא מְחַדֵּיר בָּנוּ אֶת הַבְּטוּל הָאֲמִתִּי, שְׂנֹזְכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצֻמֵּנוּ לְגַמְרִי, וְעַל-יְדֵי-זֶה נֹזְכָה לְתַפְס אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא רוּחַנִיּוֹת, וְשִׁכְל רוּחַנִי אֵי אֶפְשָׁר לְתַפְס, אִם הוּא מְגַשֵּׁם עֲצֻמוֹ וְשִׁכְלוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֲדַם בָּא אֶל בְּטוּל הָאֲמִתִּי, לֹא שִׁיךְ מְקוֹם שְׂיַחְשִׁיךְ אֶת דַּעְתּוֹ (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קי); כִּי מִי שֶׁהוּא מְגַשֵּׁם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְעוֹשֶׂה מְמַנְה מִמְּשׁוֹת, יֵשׁ לוֹ שְׁעוֹר וְקִצְבָה כַּמָּה יָכוֹל לְתַפְס בְּשִׁכְלוֹ וְלֹא יוֹתֵר. וְאִם יִרְצֶה לְהַשִּׁיג יוֹתֵר, אִזּוֹ יִדְחָה מֶה שֶׁכָּבֵר נִכְנָס בְּשִׁכְלוֹ, כְּדֶרֶךְ כָּל דְּבָר גִּשְׁמִי, אִם הוּא כָּבֵר מְלֵא, אִם יִמְלֵאֲנוּ יוֹתֵר, יִדְחָה מֶה שֶׁהִיָּה בּוֹ כָּבֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאָה הַשְּׂכֵחָה. וְרַבְּנוּ ו"ל מְכַנִּים בָּנוּ בְּטוּל כְּזֶה, שֶׁלֹּא נִרְצֶה שׁוֹם דְּבָר בַּק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נֹזְכָה לְהַצְלִחָה, לְזַכֵּר אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְלְזַכֵּר אֶת דְּבָר רוּחַנִי.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לֹמַר בְּכָל יוֹם וְיוֹם: אֲשֶׁרְנוּ אוֹן פְּאָרְט אֲשֶׁרְנוּ, אוֹן ווִידְעֵר אֲשֶׁרְנוּ, וְעוֹד פְּעַם אֲשֶׁרְנוּ, וְעוֹד פְּעַם אֲשֶׁרְנוּ, כִּי מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבְּנוּ ו"ל?! וּבִפְרָט שְׂרַבְּנוּ ו"ל

מוריד מאתנו הישות, אשרי מי שיהיה דבוק ברבנו ז"ל, ואז טוב לו בזה ובכא לנצח נצחים!

ראה, אהובי, אחי הנקר! להיות חזק ואמיץ בעבודת השמחה, פי תשובה של שמחה עולה על הכל. ומוהרנ"ת ז"ל אמר לתלמידו ר' משה ברסלבר: אני נותן לך תשובה, שתרקד בכל יום וקיים זאת; וכן אמר לאחד מאנשי שלומנו: אם היית רוקד בכל יום, לא היית רואה פני גיהנום.

וצריכים להרגיל את עצמו לרקד עם הילדים. ובכלל טוב שתהיה בבית אוירה של שמחה. ומספרים על הצדיק הקדוש איש האלקים המגיד מקאזניץ, בעל מחבר ספר "עבודת ישראל" (שנתן הסכמה על ה"לקוטי מוהר"ן), שנולד לאביו ואמו לעת זקנתם, והם היו אנשים פשוטים, פי אביו היה ר' שבתי כורך ספרים, ולא היו להם ילדים, אך מנהגם היה בכל ליל שבת-קדש לפני קדוש, כשהכל כבר היה מוכן על השלחן: היין, הבשר והדגים, והחלות, התחיל לרקד עם אשתו מרב שמחה, שזכו שהגיעה שבת-קדש, והם שומרים שבת, ורקדו ביחד במסירות נפש עצומה, עד שנפלו באפיסת כחות, ואז הלכו לקדש על היין ולטל ידים. וזה עשו בכל ליל שבת, שהיו כל-כף שמחים ורוקדים יחד עד אפיסת הכחות, ועל-ידי-זה נעשה רעש גדול בשמים, וברכו אותם מהשמים בבן קדוש ונורא כזה, שהאיר את העולם, אשר ידוע, שהוא היה מהשלישה צדיקים, שרצו להביא את משיח, ורבנו ז"ל הפליג מאד במעלתו. רואים מזה גדל מעלת השמחה בבית, שהשמחה יכולה להביא את משיח צדקנו.

על-כן ראה להתחיל עם עצמה, שאתה תרקד בשמחה, וכן אשתך וילדיך יהיו שמחים ועליזים, ותשמחם כל העת, עד שביתך יהיה בית שמח תמיד, וכן תרקד תמיד עם אנשי שלומנו, ובכל פעם כשתראה איזה בר ישראל שהוא בעצבות ומרירות, תתחיל לרקד עמו ותשמח אותו, ובזכות זה גם אצלך תהיה שמחה, ועל-ידי שמחה נזכה לבטול ישותנו לגמרי. כי למה האדם אינו שש

אָשֶׁר   י"ב תיח   בְּנַחַל   קכא

וְשָׂמַח? כִּי יֵשׁ אֶצְלוֹ מְרִירוֹת, וּבְרָגַע שְׂמַתְחִיל לְשִׂמְחָה, מְבַעֵר אֶת
הַמְרִירוֹת וְאֵת הַגְּאוֹת שְׁלוֹ; כִּי גְאוֹת וְשִׂמְחָה אֵינָם מִתְעַרְבִים יַחַד,
כִּי גְאוֹת הֵיא מִמְשׁוֹת, שְׂעוֹשָׂה אֶת עֲצָמוֹ אִיזוֹ מִמְשׁוֹת, וְעַל-כֵּן הוּא
תָּמִיד בְּעֲצָבוֹת: מַדּוּעַ חָכָם כְּמוֹנֵי אֵין לִי כֶסֶף? ! מַדּוּעַ חָכָם כְּמוֹנֵי
אֵין לִי כְבוֹד וְכוּ' וְכוּ'? ! אֲבָל כְּשֶׁאָדָם בָּא אֶל בְּטוּל הַיֵּשׁ, שֶׁהוּא
שׁוֹם דְּבָר, אַז הוּא תָּמִיד שָׂשׁ וְשִׂמְחָה, כִּי עָרַם יֵצֵא מִבֶּטֶן אָמוֹ וְעָרַם
יִכְנַס אֶל בֶּטֶן הָאָדָמָה, וּמָה יֵשׁ לוֹ עוֹד לְהַפְסִיד בְּזֶה הָעוֹלָם? !

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהַכְנִיס בְּעֲצָמָךְ שִׂמְחָה
אֲמֵתִית, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה
לְהִרְחֵב הַדַּעַת, וְזֶה יִמְשִׁיךְ לָךְ שְׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, וְכֵן תִּזְכֶּה לְפַעַל
בְּתַפְלִתְךָ כָּל מָה שֶׁתִּרְצֶה.

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תְבוּא, י"ט אָלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִגִּיעוּ יָמֵי הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְאָנּוּ מְכִינִים
אֶת עֲצָמָנוּ לְרֹאשׁ הַשְּׁנָה הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלֵינוּ בְּשָׁנָה זוֹ וּבְכָל
הַשָּׁנִים, וְצָרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמָנוּ לְשִׁמּוֹר מְאֹד אֶת הַדְּבוּר, כִּי בְּפִרוּשׁ
גְּלָה לָנוּ רַבְּנּוֹ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיג), שֶׁהָאָדָם פּוֹסֵק אֶת
הַדִּין עַל עֲצָמוֹ, הֵינּוּ כְּשֶׁהוּא מְדַבֵּר עִם אַחֲרִים וּפּוֹסֵק עַל אַחֲרִים,
הוּא פּוֹסֵק עַל עֲצָמוֹ, עַל-כֵּן צָרִיכִים מְאֹד לְהִזָּהֵר אִיךָ מְדַבְּרִים, בְּאִפְּן
שֶׁלֹא לְפַסֵּק עַל אַחֲרִים, כְּדֵי שֶׁלֹא יִפְסֵק עַל עֲצָמוֹ, עֵינֵי שָׂם.

חֲמֵדַת לְבָבִי! עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת מִתּוֹךְ רַב שִׂמְחָה,

קכב אשר י"ב תיט בנחל

והשמחה היא היסוד והעקר בעבודת האדם בגשמיות וברוחניות, אשרי מי ששש ושמח תמיד.

ראה להיות חזק בדעתך, ואל תשבר משום דבר שבעולם. ולמען טובתך הנצחית, ראה לשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואז תראה ישועות גדולות. ואם היו בני-האדם יודעים את מעלת השמחה שאדם שש ושמח ומשמח את עצמו, היה תמיד רוקד מחמת שמחה.

הקדוש-ברוך-הוא ימשיך עליך שנה טובה ומתוקה, ותזכה לתנן את ילדיך כפי שקבלנו מבן השמחה, וכבר נזכה לשמע קול שופרו של משיח שיבוא ויגאלנו.

המאחל לך פתיכה ונחתימה טובה...

י"ב תיט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תבוא, י"ט אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל.

חמדת לבכי! ראה לדבק את עצמך בו יתברך, ותמיד תכניס מחשבתך רק באמתת מציאותו יתברך, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

מה אמר לך, ידידי היקר! כמו שבגשמיות האדם צריך בגדים, כדי לכסות את ערותו, והיא שמירה מהחם והקר, כמו-כן ברוחניות, האדם צריך בגדים, שהם התרני"ג מצוות, וכן צריך בגדים למחשבתו, שהם סוד החשמ"ל, שהוא שמירה, ועל-כן

אֲשֶׁר   י"ב תיט   בַּנְחָל   קכג

הַבְּגָדִים יִהְיוּ שְׁלָמִים תָּמִיד וְלֹא קְרוּעִים, כִּי הוּא קִלְקוּל הַשְּׂמִירָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹתֵרִין, חֶלֶק א', סִימָן קכז), וְכֵמוֹ שֶׁבְּגָשְׂמִיּוֹת צְרִיכִים לְשָׁמֵר לִילָף בְּבְגָדִים נְקִיִּים, בְּגָדִים שְׁלָמִים, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחַנִיּוֹת צְרִיכִים לְרְאוֹת שְׂמִחַשְׁבָּתוֹ תַּחֲשֵׁב תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן יִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם אֶת תְּרִי"ג מִצְוֹת; מֵה שְׂיִכּוּלִים לְקַיֵּם — יְקַיֵּם, וּמֵה שְׂאִין יְכּוּלִים לְקַיֵּם, שְׂאִין שִׁיף בְּזִמְן הַחֲרִיבֵן וְכַדוּמָה, עַל-כָּל-פְּנִים יִלְמַד אֶת הַמִּצְוֹת, וּבְזֶה נִחְשָׁב כְּאִלוֹ קַיֵּמָם, וְזֶה יִהְיֶה הַבְּגָדִים לְנִשְׁמָתוֹ. וְצְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, שְׂיִזְכֶּה לְקַיְמָה בְּמִחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, וְזֶה עֲקָר הַבְּגָדִים.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקֶךָ, שְׂאֵתָה יוֹדֵעַ מִרְבֵּנוּ ז"ל, כִּי מָה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בְּלֵי רַבְּנּוּ ז"ל.

רְאוּה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתִשְׁפָּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי יוֹתֵר מִזֶּה אֵין לָנוּ שׁוּם עֲצָה אַחֲרָת, וְהַעֲצָה הַזֹּאת קִבְּלָנוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל. עַל-כֵּן רְאוּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲפִלּוּ בְּמֵה דְבוּרִים, וְכֵן תֵּאִיר בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים אֶת הַהֲאָרָה הַזֹּאת, שְׂיִדְבְּרוּ הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְבּוֹדְדוּ הַרְבֵּה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל שְׂתֵי נִקְדוֹת אֵלוֹ תִּרְבֶּה אֶת הַדְּבוּר, כִּי הֵן בְּחִינַת אֲהָבָה וְיִרְאָה; אֲהָבָה הִיא גְדֻלַּת הַשְּׂמִיחָה, וְיִרְאָה הִיא גְדֻלַּת הַתְּבוֹדָה וְהַתְּפִלָּה וְהַבְּקָשָׁה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְכְּנוּ לְקַבֵּל אֶת הַיִּרְאָה וְהַאֲהָבָה מִרְבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֱמֵת, וְנִזְכֶּה תָּמִיד לְהִתְעַלּוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגָשְׂמִיּוֹת.

נָא וְנָא אַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כְּרַגַע, כִּי גְדוֹל אֲדוּנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאי סוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְּאַחַל לָךְ כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה...

י"ב תכ.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תבוא, י"ט אלול ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ וְאִיר.

לְנֹכַח קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד הַחֲיִיתָנִי בְּזֶה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב,
שְׂאֵתָה רוּאָה שְׂאִין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעַן, אֲלֵא עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! זֶה הַמְדַרְגָּה הַכִּי גְדוֹלָה שְׂאָדָם צָרִיךְ
לְהִגִיעַ אֵלֶיךָ, שְׂיִדַע שְׂאִין לוֹ אֵף אֶחָד רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבִאֲמַת
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים בְּסוּף סוּטָה מָה יִקְרָה לְפָנֵי בִיאַת הַמְּשִׁיחַ
— כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים, שְׂיִסְבְּלוּ עִם יִשְׂרָאֵל, וְתָמִיד מְסִימִים:
אֵין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעַן אֲלֵא עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, הֵינּוּ שְׂזָה בְּעֲצָמוֹ
הַעֲצָה שֶׁהֵם מְגַלִּים לָנוּ, מֵאַחַר שְׂיִהְיֶה לָנוּ כָּל-כֶּף מֵר, הַהֲכָרַח יִהְיֶה
לָנוּ לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי יִתְגַּלֶּה לָנוּ, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ עַל מִי
לְהַשְׁעַן, אֲלֵא עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, כְּמוֹ-כֵן אֲצַלְנוּ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! רַבְּנוּ ז"ל מְגַלֶּה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן קלג), אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מְלֵא אוֹרוֹת רוּחַנִיּוֹת, וְהַתּוֹרָה
מְלֵאָה רוּחַנִיּוֹת; וּבִאֲמַת כְּשֶׂאָדָם יִתְבּוֹנֵן — יִדַע וַיִּרְאֶה נוֹרָאוֹת
נִפְלְאוֹת שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין,
וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, מְגַלִּים נִפְלְאוֹת, כִּי אֶפְלוּ הַדּוּמָם "אֲבָן
מְקִיר תִּזְעַק" (חֲבִיקוּ ב, יא), וְצוּעַק לְאָדָם וּמְדַבֵּר אֵלָיו, וְהַצּוּמַח
הָאֵילָנוֹת מְשִׁיחִים זֶה עִם זֶה וּמְשִׁמִיעִים קוֹל, וְהַחֵי מְצַפֵּץ וּמְנַהֵם
וְצוּעַק וְשׁוֹרֵק, וּמְגַלֶּה לְאָדָם נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת, וּמְכַל שְׁכֵן הַמְדַבֵּר,
שְׂתָמִיד מְדַבֵּר כָּל מִינֵי שְׂטִיּוֹת, אֲבָל מִי שְׂמְכָנִים בְּדַעְתּוֹ אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שׁוֹמֵעַ מִתּוֹךְ פְּנִימִיּוֹת הַקּוֹל אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וּמְצַרֵּף אֶת הַקּוֹל לְצִרוּפִים נוֹרָאִים, וּמְזָה יוֹצֵאת לוֹ תּוֹרָה, וְזוֹ מְדַרְגַת
הַצְּדִיקִים הַגְּבוּהִים, שְׂדְּבוּקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּבִטּוֹל כָּל יִשׁוּתָם,
עַד שֶׁהֵם עוֹשִׂים תּוֹרָה מְכַל דְּבַר שְׂרוּאִים וְשׁוֹמְעִים וּמְרַגִּישִׁים
וּמְדַבְּרִים; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ אֵלֵיהֶם, אֵף הָעוֹלָם מְכַסֶּה

אֲשֶׁר   י"ב תכא   בַּנְחָל   קכה

אוֹתָם לְגַמְרֵי. וְאִם לֹא הָיָה כְּסוּי, הָיוּ רוֹאִים אֶת מַעַלְת הַצְּדִיקִים הַגְּבוּהִים. וְרֹאֵי לֶךְ לְלַמֵּד עֲכָשׁוּ הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קל"ג, וְתִרְאֶה שֶׁשׁ נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁמְגַלֶּה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל — אֵל מֵה יְכוּלִים לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ, וְאֵל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַמֵּאֲחֵל לֶךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר כִּי תְּבוֹא אֶל הַקְּבוּץ, כ' אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דֵּי בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר, הַיּוֹ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! חֲזוּקוּ וְאַמְצוּ וְהַכִּינוּ אֶת עַצְמְכֶם לְקִרְאָת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, שְׁאֵז גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֶת הַתְּקוּנִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרֹאוּ לְהִתְאַסֵּף כָּל אֶחָד בְּעִירוֹ, וְתַעֲשׂוּ קְבוּץ, כִּי הָעֵקֶר הֵיא הַהִתְקַשְּׁרוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְעַל־כֵּן בְּכָל עִיר וְעִיר שֶׁמִּתְאַסְּפִים עֲשֶׂרָה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, רֹאֵי לְהַכְנִיס אֶת הָרֹאשׁ בֵּינֵיהֶם, וְלְהִתְוַסֵּף אֶל הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, וְלְהִתְקַשֵּׁר אֶז עִם כָּל־לִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִבְקֶשׁ אֶז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עַל תְּקוּן הַמַּלְכוּת, שֶׁכָּבֵר תִּתְגַּלֶּה מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה, שֶׁהוּא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְיִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, שֶׁשֵּׁם הוּא הַקְּבוּץ הַגָּדוֹל, שֶׁכָּל־לִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יְבוֹאוּ וְיַעֲלוּ אֶל בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְרֹאוֹת וְלִהְנוֹת מֵעֲרֻכוֹת זֵיו שְׁכִינָת עֵזוֹ יִתְבָּרֵךְ; כִּי עֵקֶר הַקְּבוּץ יִהְיֶה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְעֲכָשׁוּ אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה כד.) עַל פְּסוּק (יִחְזַקְאֵל יא, טז): "וַיֵּאָהֵר לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעֻט" — אֵלוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת; כִּי עֲכָשׁוּ בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם שֶׁמִּתְאַסְּפִים עִם יִשְׂרָאֵל

ומתפללים על תקון המלכות, התפלות עולות למעלה, ובפרטיות כשזוכים לדעת מי הוא הבעל תפלה, ומסתופפים להיות בין אנשי הבעל תפלה, אין לתאר ואין לשער את מעלת הקבוץ הקדוש הנה, שנה כלל הקבוץ הקדוש של ראש השנה של רבנו ז"ל, שראוי לנו להשתוקק כל השנה לבוא להתפלל יחד בראש השנה.

ועל-כן ראו, אחי ורעי היקרים! לעשות כל אחד בעירו קבוץ, ותתפללו ביחד באהבה אחנה ורעות, ולראות ולהשתדל למחל אחד להשני, כי חלילה וחס, אם יש בין הקבוץ אחד ששונא את השני, כל התפלות נשארות למטה, וכל שכן אם הבעל תפלה יש לו איזה שונא, חס וחלילה, מבאר בפוסקים, שאף אחד אינו יוצא ידי חובתו. ראו מה גדל העון של בעל תפלה, שיש לו איזו קנאה ושנאה על זולתו, שכלם אינם יוצאים ידי חובתם — לא בתפלות ולא בתקיעות, על-כן ראו שבכל קבוץ וקבוץ ישלימו אחד עם השני, ויבקשו מחילה זה מזה, באפן שתתקבלנה התפלות לרחמים ולרצון. ומי יתן, שכל עם ישראל היו עושים כן, שבכל מקום שהיו מתקבצים — באיזה בית-הכנסת או באיזה בית-המדרש, היו משתדלים שבבית-הכנסת שהוא או בבית-המדרש שהוא יהיה שלום בין המתפללים, ואחד יבקש מחילה מהשני, אז בודאי היינו כבר נגאלים; כי עקר הצרה המרה של הגלות ונפילת המלכות, הוא מפני שאין אהבה ואחדות בין אחינו בני ישראל, כי אם היתה באמת אהבה ואחדות, היו יכולים להביא את משיח צדקנו.

על-כן ראו, אחי ורעי, תלמידי "היכל-הקדש" קדש קדשים, תהיו אתם המתחילים, ובכל עיר ועיר ובכל מנין ומנין שתעשו בהתקשרות לרבנו ז"ל, ראו שתהיה שם אהבה ואחנה, רעות ושלום, ואחד יפיס את השני, ותבקשו הרבה על כלל נשמות ישראל, שכלם יחזרו בתשובה, ושתפשט כבר האמונה הקדושה בין כלל נשמות ישראל, שנה בעצמו עלית המלכות, ואז אם תעשו כן, בודאי תזרזו ותמהרו את הגאולה שלמה.

אחי ורעי היקרים! חזקו ואמצו מאד מאד על נעם חלקכם,

אֲשֶׁר   י"ב תכב   בנחל   קכו

אֲשֶׁר בְּנַחַל שֵׁם גִּוְרְלֶכֶם, וְאַתֶּם יוֹדְעִים מִרְבֵּנוּ ז"ל, וְרְאוּי לְכֶם לְשַׁמַּח
כָּל הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה, "בְּךָ רִבְנוּ נְגִילָה, בְּךָ רִבְנוּ נְשִׁמְחָה", שְׂאֵנוּ זֹכִים
לִידַע מִרְבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי הַיּוֹדֵעַ מַה זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רַבִּי אֲשֶׁר נִתְּנוּ
לוֹ בְּמִתְנֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כַּמּוֹכָא בְּשִׁיחֻתֵינוּ הַקְּדוּשׁוֹת (חיי-מוֹתֵנוּ, סִימָן
תה), וּבּוֹדָאי אִם גַּלְךָ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה כְּזוֹ, וְנִקְבַּל עַל עֲצָמֵנוּ מֵהַיּוֹם
וְהִלְאָה לְלֶכֶת בְּדַרְכֵינוּ הַקְּדוּשׁוֹת וְעֲצוּתֵינוּ הַנִּפְלְאוֹת, בּוֹדָאי נִזְכָּה
לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְכִשְׂאֵנָהּ נִחְזָר בְּתִשׁוּבָה, אֲזִי תִהְיֶה טוֹבָה לְכָל
הָעוֹלָם כָּלוּ.

הַמְּאַחַל לְכֶם פְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר פִּי תְבוּאָה, כ' אֱלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת מְצִיאת הַזְּוִיג, רְאָה לוֹמֵר אַרְבָּעִים יוֹם הַתְּפִלוֹת
שֶׁבְּקוֹנְטֵרס "מְצִיאת-הַזְּוִיג", וְאֲזִי תִרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה
עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

נָא וְנָא לֹא לִהְיוֹת בְּרִיז, רַק אֶת הַשְּׂדוּף הָרֵאשׁוֹן שֶׁיַּצִּיעוּ לְךָ
— תִּקְבַּל, וְתִתְחַתֵּן תַּכְּף-וּמִיד.

רְאָה לוֹמֵר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים שְׁגִלָּה רִבְנוּ ז"ל בְּשִׁבִיל
תְּקוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא תְּקוּן הַכְּלָלִי, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ
תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלֵתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ, שֶׁיְהִי
לְךָ שְׂדוּף טוֹב.

הַמְּאַחַל לְךָ פְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

קכח אשר י"ב תכג – י"ב תכד בנחל
י"ב תכג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר פי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לבדק את מזוזות ביתכם אם הן כשרות, ואם לא חסרה על איזו דלת מזוזה.

גם ראי לדקדק מה אתם אוכלים, אם המאכלים הם כשרים, ובפרט הבשר לדקדק מאד שיהיה הכשר מהדר ביותר, ולא להפשל, חס וחלילה, במאכלות אסורים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל על ההורים שלך ועל האחים והאחיות, שכלם יצליחו בחייהם, ויחזרו בתשובה ויהיו מאשרים.

המאחל פתיבה וחתומה טובה.

י"ב תכד.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר פי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער לשמע בשורה מבהילה כזו.

מה אמר לך! החיים של האדם מלאים נסיונות ובפרט לבחורה וכו'; עליך לדעת, כי טבע של גוי (הן נוצרי והן מוסלמי), הוא בהתחלה מתוק מדבש, אבל לבסוף מר פלענה; היגו קדם שמתחננים מראה יחס טוב מאד, ותכף-ומיד פשמתחננים, ובפרט כשכבר נולד בן או בת, אז הוא יוצא מעורו, ומראה מה שיכול, ותשעים ותשעה פסיק תשעים ותשעה אחוזים של נשואי תערובות

אֲשֶׁר   י"ב תכה   בְּנַחֵל   קכט

וְהַתְּבוּלָה לֹא הִצְלִיחוּ, וְלִבְסוּף מָכָה מְכוֹת רִצַּח וּמִגְרָשׁ בְּאַכְזָרִיּוֹת
אֵין קֵץ. וְאֲצִלִּי כָּבֵד הִגִּיעוּ מִקָּרִים כְּאֵלוֹ לָרֵב, שְׁבִהֵתְחַלָּה הִבֵּת לֹא
תֵאָרֶה וְלֹא שַׁעֲרָה שְׁיָכוֹל לְהִיּוֹת דָּבָר כְּזֶה, וְאָמְרָה: "מָה? הַבְּחֹר
הַזֶּה?! מָה פִּתְאֹם, הֲלֹא הוּא טוֹב אֵלַי כָּל-כָּךְ" ... וְלִבְסוּף הִיִּיתִי
צוֹדֵק, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים.

עַל-כֵּן לְדַעֲתִי, אַחַת וְלִתְמִיד תֵּאֲמָרִי לוֹ: עַד כָּאֵן, וְאֵינְךָ יְכוּלָה
יּוֹתֵר; הֵן אָמַת שְׁנָה קָשָׁה, אָבֵל הַרְבֵּה דְבָרִים בְּחַיִּים אֵינָם נְעִימִים
וְכוֹי, וְהַהֲכָרַח לְעֵבֶר נִתּוּחַ קָשָׁה, וְאַחֲר־כֵּךְ מִתְרַפְּאִים וְכוֹי וְכוֹי,
כְּמוֹ-כֵן אֲצִלְךָ, תַּעֲזֹבִי אוֹתוֹ לְגַמְרִי, וְאַף שְׁבִהֵתְחַלָּה יִכָּאֵב לְךָ וְכוֹי,
אָבֵל לִבְסוּף אִם תְּצִיִּתִי, יִזְמִין לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחֹר יְהוּדִי
וְתִתְחַתְּנִי עִמוֹ, וְתִצְלִיחִי בְּחַיִּיךָ.

נָא וְנָא בָּאָה עֲכָשׁוּ שְׁנָה חֲדָשָׁה, רְאֵי לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, וְלִקְבֵל
עֲלֶיךָ לֹא לְעֵשׂוֹת אֶת הַצַּעַד הַזֶּה, שֶׁרַק תִּגְרָמִי בּוֹשׁוֹת לְכֹל הַמְשַׁפָּחָה
וְלְכֹל הַעֲזָרָה הֵיכֵן שְׂאֵתָם גָּרִים, וְלְכֹל הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים וְלְכֹל עַם
יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ שְׁתַּצִּיִּתִי אוֹתִי, וְתִמְצָאִי בְּחֹר טוֹב
וְתִתְחַתְּנִי עִמוֹ.

הַמֵּאֲחֵל בְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה...

י"ב תכה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי עָרֵב שְׁבִת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר כִּי תְּבוֹא, כִּי אֵלּוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָאֵד מָאֵד אֲנִי מִצְטַעַר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ
בְּמְרִירוֹת וּבְדִכְאוֹן.

היה ראוי לה לעיין בקונטרס "לצאת מעצבים", וכן בקונטרס "חלשת עצבים", ושם תמצא תרופה למכאוביך.

עליך לקחת את עצמך בידיך, מה דהוי הוי, ראה להתחמך מה שיותר מהר עם ההצעה הראשונה שיציעו לך ורוצים אותך, ותבנה בית נאמן בישראל, ועל-ידי-זה תצא מכל הדכאונות, כי בחור צריך להתחמך.

הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, ותספור לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שמעיק לך, כי תדע, אשר הקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ועל-ידי-זה שתרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך, בזה יכנס בך בטחון עצמי, ותבטח בו יתברך, והוא בודאי יעזר לך.

תדע, כי כל אחד יכול לצאת מהדכאון שלו ומהעצבים שלו, אם רק יקח את עצמו בידיים. אף עקר הבעיה הוא, שאדם אינו רוצה לקחת את עצמו בידיים, כי הוא מפחד מכל מיני הבלי הבליים. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן סז); ועל-כן ראה לצית אותי, והקדוש-ברוך-הוא השומע בתפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתהיה בריא, ותתחמך כמה שיותר מהר, ותספור לי בשורות טובות.

המאחל לך בתיבה וחתימה טובה...

י"ב תכו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר כי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לבדק את מזוזות ביתכם אם הן כשרות, ואם לא חסרה על איזו דלת מזוזה.

אֲשֶׁר י"ב תכז בַּנַּחַל קלא

ראו לשמור שבת-קדש, ואז השבת תשמר עליכם.

אודות הבן, שהרופאים אומרים שצריך נתוח, הִיָּה טוב שתתיעצו עם עוד שני רופאים, כי אסור לעשות נתוח בלי יעוץ של שלשה רופאים ממחים.

אודות העניות שעוברת עליך, ראה לשמור שבת כהלכתה, ואשתך תדליק ארבעה גרות, ותוסיף שני גרות של שמן זית, ובעת הדלקת הגרות שתבקש הרבה על הצלחתכם בגשמיות וברוחניות, ועל רפואת הבן, והתפלה שאשה מתפללת בעת הדלקת גרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתצא מכל החובות, ושכנך יעבר על הכל ויהיה בריא, ויהיה לכם רק טוב בחיים.

המאחל לך כתיבה וחתומה טובה...

י"ב תכז.

בעזרת השם ותפלה, יום ששי ערב שבת-קדש לסדר כי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... שיחיו.

לנכון קבלתי את מכתבכם, והקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל עליכם, שתהיו בריאים ותצליחו בחייתכם.

עקר הרפואה שלכם היא שמחה — לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק שמח, והשמחה תמשיך לכם רפואה שלמה, ותצאו מכל מיני דכאונות, ותצליחו בחייתכם.

נא ונא לא לדחק את בעלך היכן הוא לומד, העקר שהוא לומד תורה, ובכלל לא כדאי שהאשה תתערב בענייני בעלה, רק במה שנוגע לה.

קלב אָשר י"ב תכח בנחל

מה טוב ומה נעים, אם תדקדקו במה שאתם אוכלים, שלא יהיה בזה איזה פקפוק של אסור.

המאחל לכם פתיכה וחתומה טובה...

י"ב תכח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת-קדש לסדר פי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לשער ואין לתאר כלל. ובפרט שעברת דירה לירושלים, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שיהיה לך ישוב טוב שם, ותזכה לראה שלמה (כמובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א', עין שם).

מה טוב ומה נעים, אם היית מתחבר אל הרב ... ותראה לדבר עמו הרבה מעצות רבנו ז"ל, ותקבל ממנו הרבה, כי מאד רצה רבנו ז"ל, שנקבל נקדת החבר.

חמדת לבבי! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך.

הדבק עצמך בו יתברך, ותדע שהוא יתברך מחיה ומקיים את כל הבריאה כלה; אשרי מי שזוכה להכניס את עצמו באמונה פשוטה זו, והאמונה עולה על הכל.

ראה להמשיך בעבודתך עבודת הקדש — להפיץ את הקונטרסים לכל מי שרק יכולים, כי אין לך עוד תקון לנשמה ולגוף כמו הפצת הקונטרסים האלו, המגלים אמתת מציאותו יתברך, ומדליקים את נשמות ישראל אליו יתברך, ועל-כן מי שיודע שפגם במה שפגם וכו' וכו', עליו לקחת חבילה קונטרסים, ולהפיצם בין כלל נשמות ישראל, ולא יתביש משום בריה שבעולם.

אֲשֶׁר י"ב תכט בַּנְחַל קלג
כַּתְּבִיתִי לְךָ מִכְתָּב וְכֵן לְאַחֲרָיִךְ, וְאַקְנִיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
שְׁקַבְּלֶתֶם אוֹתוֹ.
רְאֵה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד עַל-כָּל-פָּנִים בְּכֹל שָׁבוּעַ, וּבִזְהָ לֹא
יִנְתַּק הַקֶּשֶׁר בֵּינֵנוּ.
הַמֵּאַחַל לְךָ כְּתִיבָה וְחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי עָרַב שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר כִּי תְּבוֹא, כִּי אֵלּוּל הִ'תְּשַׁמ"ח.
שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מִכְתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶכֶם
הַקֶּשֶׁה.

רְאוּ לְהַקְפִּיד לְשָׁמֵר שַׁבַּת-קֹדֶשׁ וְלֹא לְחַלְּלוֹ, וְכֵן תִּדְקְדְּקוּ מְאֹד
עַל כְּשָׁרוֹת הַמְּאַכְלִים שְׂאֵתֶם אוֹכְלִים, שְׂיִהְיֶה רַק כֶּשֶׁר, וְכֵן תִּקְבְּעוּ
מְזוּזוֹת בְּבֵיתְכֶם, וְתִבְדְּקוּ אִם לֹא חִסְרָה עַל אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה. וְכֵן
לְבַדֵּק אִם הַמְזוּזוֹת כְּשָׁרוֹת.

רְאֵי שְׁבַעֲלֶךָ יְגִיחַ בְּכֹל יוֹם תְּפִלִּין, וְיִשְׁתַּדֵּל לְלַכֵּת עַל-כָּל-פָּנִים
בְּשַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת.

הַדְּלִיקִי לְכַבוֹד שַׁבַּת-קֹדֶשׁ אַרְבָּעָה גֵּרוֹת, וְלִהְיוֹסִיף שְׁנֵי גֵּרוֹת שֶׁל
שְׁמֵן זַיִת, וּבִשְׁעַת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת לְבַקֵּשׁ הַרְּבָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל
רְפוּאַת בְּתָכֶם, כִּי אַז הוּא זְמַן וְעַת רְצוֹן גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל בְּתָכֶם, שְׂתִהְיֶה בְּרִיאָה לְגַמְרִי, וְעוֹד תִּרְוֶוּ מִמְּנָה
הַרְּבָה נַחַת.

קלד אשר י"ב תל בנחל

נא ונא ראי לקיים את כל זה, ולא לפחד כלל, כי הקדוש-ברוך-
הוא גדול מאד מאד, ובנדאי יעשה לכם נסים.

המאחל לכם פתיחה וחתומה טובה...

י"ב תל.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר כי תבוא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר והנעלה יניק
וחפים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר! הזמן הולך והומה, והגוף אפשר
היום יבוא יומו, וצריכים לזכור את זה בכל יום ויום מחדש, וזה
יעורר אותנו, ויחזק את לבבינו להמשיך בעבודתנו ולבלי להפסיק.
ובפרט אתה, שהנך עוד צעיר לימים, ראוי לך להתחדש בכל יום
מחדש בעבודת השם יתברך, ולידע כי טוב לגבר כי ישא על
בנעוריו. ורבנו ז"ל גלה לנו (ספר-המדות, אות תשובה, סימן עג), אשר
העבודות שאדם עובד את הקדוש-ברוך-הוא בימי נעוריו ובחרותו,
יותר שוות מכמה שנים לעת זקנתו; כי אז בעת בחרותו, כשיצרו
בוער בו, הוא יכול לברח אליו יתברך, ולצעק הרבה. על-כן ראה,
אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם
להיות רק בשמחה, ותמשיך בכל יום ללמד ח"י פרקים משניות,
אשר אין למעלה מזה בתקוני הנפש והרוח והנשמה ליחדם יחד.

אודות המקיפים הפנימים לעשות תמיד מקיפים חדשים, הוא
פשוט, כי הוא יתברך אין סוף ברוך הוא, ושכל האדם קשה לו
להשיג את השגת האין סוף ברוך הוא, כי האדם הוא מצמצם עם
מח מצמצם, והאור הוא אין סוף, וצריכים תמיד להשתדל לעשות
מהמקיף פנימי, הינו ממה שמקיף את שכלו ודעתו, ואינו יכול
להבין את זאת, להכניס את זה אל פנימיות מחו, שיבין את זאת.

אֲשֶׁר   י"ב תלא   בַּנְחָל   קלה

וְזֶה נִקְרָא לַעֲשׂוֹת מִמְקִיפִים פְּנִימִיִּים, הֵינּוּ לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הָעֵינִים וְהָאָזְנִים, הַחֹטֵם וְהַפֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לוֹ מַחַ מְזַכֶּה, שְׂיוֹכֵל לְהַשִּׁיג הָאֵינן סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְיִכְנִיס אֶת הַמְקִיפִים שֶׁהוּא סוֹד הָעֲגוּלִים אֶל תּוֹךְ הַפְּנִימִיִּים, שֶׁהוּא סוֹד הַיִּשָּׁר, שֶׁהֵם הַשְּׂמוֹת שֶׁל הָאֲרֻבָּעָה עוֹלָמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, כַּמּוּבָא בְּעֵץ חַיִּים, וְכֵן מוּבָא בְּלִקוּטֵי-מִוֶּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א, וְסִימָן ב'; שְׂזוּהֵי חֲרָבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר הַשְּׂבָעָה גְרוֹת שְׁלוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מְזַכֶּה לוֹ מַחוּ, וְיִכּוֹל תְּמִיד לְהִכְנִיס לְתוֹךְ דַּעְתּוֹ הָאֶרֶת אֵינן סוֹף בְּרוּךְ הוּא.

רְאֵה לְהַתְּבוּדָה עִמּוֹ יְתַבְרַךְ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשְׂיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִדְבֵר עִמּוֹ יְתַבְרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְתִדַּע, שְׁכָל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאֵתָּה מְדַבֵּר אֵלָיו — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל; וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה, וְאִזּוֹ תָּבוֹא עַל שְׂכָרְךָ.

הַמְּאַחַל לְךָ כְּתִיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה...

י"ב תלא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֹדֵר כִּי תָּבוֹא, כ' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפְנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מְכַתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ שֶׁאֵתָּה מְחֻזַּק אֶת עֲצֻמְךָ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, וּבְכַפְרִיּוֹת בְּעֵסֶק הַהִפְצָה, אֲשֶׁר אֵינן לְמַעַלָּה מִזֶּה בְּעֵסֶק הַרְבִּים.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמְךָ בּוֹ יְתַבְרַךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יְתַבְרַךְ, וּלְכֹל אֶחָד וְאֶחָד תִּגְלֶה רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וְאֵל תִּנִּיחַ אֶת עֲצֻמְךָ לְבַלְבֵּל מְשׁוּם דְּבָר שְׂבַעוּלָם וּמְשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם. עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי עַקֵּר גְּלוּת הַשְּׂכִינָה הִיא עַל-יְדֵי שְׂאִינָם שׁוֹמְרִים הַדְּבוּר, לְדַבֵּר דְּבוּרִים בְּטָלִים: לְשׁוֹן-הָרַע

קלו אשר י"ב תלב בנחל

ורכילות, כי כל הדבורים נלקחים מן השכינה, וכשאינם שומרים
הדבור מלדבר סרה, אחר-כך כשעומד להתפלל תפלותיו: שחרית,
מנחה, מעריב, חצות, חוטפים הקלפות את אותיות התפלה שלו,
וכן את למוד התורה הקדושה; כי כשאדם מפקיר את דבורו,
ומדבר כל העולה על רוחו, על-ידי-זה נתלבשים בו הקלפות
והמחשבות זרות, וכשבא להתפלל, אזי חוטפים ממנו התפלות,
ואינו זוכה לכון, ובזכות התפלה וההתבודדות, שהאדם מרגיל את
עצמו לדבר אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, על-ידי-זה
ממשיך על עצמו הארה מאור הבינה, שהוא סוד החשמ"ל, ושורף
את כל הקלפות וכל המחשבות זרות שנכנסו בו, על-כן ראה,
אהובי, אחי היקר! להיות חזק ואמיץ מאד בעבודת התפלה
וההתבודדות, ותמיד תדבר עמו יתברך, וכן תדבר עם כל מידעיק
רק ממנו יתברך, ואז טוב לך כל הימים.

אשרנו מה טוב חלקנו, שאנו יודעים מרבנו ז"ל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תלב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר כי תבא, כ' אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד ... נרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תדע, כי חכמינו הקדושים אומרים (ביצה טז): מזונותיו של
אדם קצובין לו מראש השנה, ועל-כן בודאי בראש השנה זה יקצבו
לך פרנסתך בשפע גדול, ואין לך מה לדאג, כי בודאי סוף כל סוף
תזכה להקים מפעל גדול מאד, ויהיה קדוש שם שמים, שיש לכל
אנשי שלומנו פרנסה.

נא ונא ראה להחזיק מעמד, ואל תפל בדעתך, כי סוף הכבוד

אֲשֶׁר י"ב תלג – י"ב תלד בַּנְחַל קלז

לְבוֹא, וְעוֹד תִּרְאֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִךָ שֶׁעָכְשׁוֹ קָשָׁה מְאֹד, עוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַעֲקֵר רְאֵה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה פּוֹרְצַת כָּל הַגְּבוּלוֹת.
הַמֵּאֲחֵל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר כִּי תְבוֹא, כ' אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְל שִׂמְחָתִי לְשִׂמְעַ הַטוֹב מִמָּךְ, אִיךָ שֶׁאֵתָּה מְחֻזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִינן לְשַׁעַר וְאִינן לְתַאֲר כָּלֵל.

רְאֵה לְשִׂמְחַ בְּכֹל יוֹם, וְלִרְקַד עַל גִּדְל הַשִּׂמְחָה, שְׂזֻכִּית לְהַתְּוֹדַע מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי שִׂמְחָה זו תִּזְכֶּה לְבַעַר אֶת כָּל הַחִיצוֹנִים וְהַקְּלָפוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּךָ; כִּי הַשִּׂמְחָה מְבַעֲרַת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, וְאִם הִנֵּה הָאָדָם יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, הִנֵּה תָמִיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו.

אֲשֶׁרְנוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ, שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מִרַבְּנוּ ז"ל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר נְצִבִים, כ"ג אֱלוֹל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

קלח אשר י"ב תלה בנחל

פה תקבל רצוף שני קונטרסים חדשים: "תהיה רגוע", "חלשת עצבים", וכן כמה מכתבים, וראה לשלח את זה, והקדוש-ברוך הוא יזכה אותך תמיד לעסק בהפצת מעינות החכמה חוצה.

נא ונא ראה להתחזק בעבודה הקדושה הזו, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך.

המאחל לך פתיכה ונחתימה טובה...

י"ב תלה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נצבים, כ"ד אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הַיָּקָר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה מחזק את עצמך על אף כל הצרות והבעיות שעוברים עליך ברוחניות ובגשמיות מבית ומחוץ.

עליך לדעת, כי גם אנחנו פה איננו מלקקים דבש, כי עובר על כל אחד ואחד בזה העולם מרירות, ואמרו חכמינו הקדושים (מענית כא): אין המקום מכבד את מקומו, אלא אדם מכבד את מקומו; הינו כי לאדם נדמה שאם יהיה במקום מסוים, שם יקבל כבוד, ובאמת אינו כן, כי האדם מכבד את מקומו; אם האדם הוא בבחינת (ישעיה יד, יד) "אדמה לעליון", שנכלל בו יתברך, אז היכן שרק יהיה ימשיך כבוד במקום שיגור, על-כן בזה שנדמה לכל אחד ואחד, שאם יגור במקום אחר, יהיה לו יותר טוב, זה סתם דמיון, כי רואים כל אחד כשבא למקום אחד צר ומר לו וכו' וכו'.

על-כן עקר העצה היא רק לדבק את עצמו בו יתברך, ולהכלל בו יתברך, ולא לרצות מאומה, רק את אמתת מציאותו יתברך, ולהיות בשמחה עצומה, אשר אז יצליח את דרכו.

אֲשֶׁר   י"ב תלו   בַּנְחָל   קלט

והנה כבר דברנו, שִׁיבְנָא"ל אותיות אָנִי ל"א, כי המקום הזה הוא מקום קדוש מאד, ושם מתחברים שמים וארץ, ולבסוף יתגלה שם נוראות נפלאות. ובדאי יש עכשו מניעות עצומות כחומות ברזל, כי הסטרא אחרא מסבכת אותנו, והסמ"ך-מ"ם בעצמו לוחם אתנו, עם כל זאת רבנו ז"ל אָמַר: "נצחתי ואנצח כי מדתו נצח"; גם אנחנו ננצח, בעזרת השם יתברך, סוף כל סוף.

על-פני צריכים לחזק אחד את השני להשאיר לגור ביבנאל, אשר תתהפך להיות "עיר ברסלב", ויהיה המקום שהוא מקום תורה ויראה, ונזכה להקים שם תלמוד תורה לילדים, ובית-ספר לבנות, ושיבה לבחורים, וכולל לאברכים, ומקנה טהרה משכלל עם כל ההדורים, אבל לעת עתה צריכים עוד להמתין קצת, וכמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל פעם: כך הולך דבר רבנו ז"ל, אשר את הפסיעה הראשונה רואים ולא יותר, וכמו-כן הוא בענינינו.

חסדי השם יתברך, ראינו כבר הרבה פסיעות שפסענו והצלחנו, בן יעזר לנו הקדוש-ברוך-הוא, שנפסע עוד הרבה פסיעות, ועל כל פסיעה ופסיעה נזכה להצליח.

הקדוש-ברוך-הוא השומע בתפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתצליח דרכך, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח.

המאחל לך בתיבה ונחתימה טובה...

י"ב תלו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נצבים, כ"ד אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך בחייה.

ראה, אהובי, אחי היקר! לפתח את עיניך, ותדע שממנו יתברך אי אפשר להתחבא, והוא יתברך מסבב סבות עם האדם שיחזור אליו, ועל-כן לדעתי, ראה לחזור אליו בתשובה אמיתית, והוא בודאי לא יעזב אותך. העקר ראה להיות חזק בבטחון בו יתברך, וזה יכניס בך בטחון עצמי, שלא תירא ולא תפחד משום דבר שבעולם.

אודות המזמור כ"ג בתהלים, תזכר את הפסוק: "גם פי אלך בגיא צלמות, לא אירא רע, כי אתה עמדי"; ויש לומר: את"ה אותיות: א'ת' ה' מוצאות הפה, הינו כשאדם מרגיל את עצמו להוציא מפיו תפלות ובקשות, דבורים ושיחות אליו יתברך, אשר הם כלולים בא"ב ובה' מוצאות הפה, על-ידי-זה אין לפחד משום ברִיָּה שבעולם. וזה: "גם פי אלך בגיא צלמות לא אירא רע", למה? "כי אתה עמדי", אתה זה כנגד עשרים ושנים אותיות מא' עד ת', הכלולים בה' מוצאות הפה: אחה"ע בגרון, גיכ"ק בפה, דטלנ"ת בלשון, זסר"ץ בשנים, בומ"ף בשפתים, כמובא בספר יצירה. ולכן, אהובי, אחי היקר! הרגל את עצמך לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, ותהיה רגיל בזה מאד. ואם אפשר לך לבקר מפעם בפעם אצל שער השמים בכתל המערבי, ולדבר שם עמו יתברך, אין לתאר ואין לשער את מעלת הענין הזה.

וכן ראה, אהובי, אחי היקר! לקנות תפלין וציצית, ותכנס לבית-הכנסת עם ציצית ותפלין, ותתפלל לפניו יתברך, ואז יתבטל ממך כל מיני עין רע, וכל מיני קלפות, ורק תצליח בחייה, ותראה רב נחת מילדיך, ושום פגע רע ומשחית לא ישלט עליהם, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנ): הטבע מחיב כף, והתפלה מבטלת את הטבע, כי התפלה עולה למעלה מהכל, ועל-כן שלא יפחידו אותך בעלי דמיונות, בעלי מקבילים וכו', וכו', כי עם תפלה יכולים לשרף את כל הרע וכל הגזרות שנגזרו על האדם.

לדעתי, ראה להתחנן מה שיותר מהר, כי "לא טוב היות האדם לבדו" — אמרה התורה הקדושה (בראשית ב, יח), רק חזק

אֲשֶׁר י"ב תלז – י"ב תלח בַּנְחַל קמא

להיות בשמחה, ותשתדל להיות איש טוב, איש חסד, ותהיה אבא טוב לילדיך, ותשמר את עצמך מבעס וקפידות, ולעולם אל תכעס ואל תקפיד, ואז תראה איך תצליח בדרךך.

המאחל לך פתיכה וחתומה טובה...

י"ב תלז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נצבים, כ"ד אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אֶל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה.

לדעתי, ראי לצאת לשנת חפשה ותנוחי, ותשכחי את כל העבר שלך, ובשנה זו יהיה לך פנאי להיות בת חורין, והקדוש-ברוך-הוא יזמן לך את בן זוגך, ותזכו לזרע של קימא.

נא ונא לא לפל ביאוש ובדכאון על כל מה שקרה לך, כי כף הם החיים, שיש לאדם אכזבות, והוא צריך להתגבר עליהן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל, שיהיה לך רק טוב, ותזכי לצאת מכל הבעיות, ולמצא את בן זוגך.

המאחל פתיכה וחתומה טובה.

י"ב תלח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אֶל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם המעות להדפסה, יעזר הקדוש-

ברוך-הוא בזכות זה להוציא מהכח אל הפעל רצונך וכסופך, שתזכה להגיע אל ציון רבנו ז"ל בקרוב, ותפעל שם מה שאתה צריך, כי אין לתאר ואין לשער את גדלת ציון רבנו ז"ל; אשרי מי שזוכה להגיע שמה, ולומר שם העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, ובנדאי רבנו ז"ל יקיים את הבטחתו. ואנשי שלומנו רגילים לומר, כי מי שזוכה לבוא אל ציון רבנו ז"ל, יש לו כבר שטר התחיבות מרבנו ז"ל שיעזר לו, כי כן הבטיח רבנו ז"ל, שמי שיבוא אל ציונו הקדוש, ויתן שם פרוטה לצדקה, ויאמר העשרה מזמורי תהלים, שהם "תקוץ הפללי", אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, יוצאו מהשואל תחיתות.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה למצא בקרוב את בת זוגך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תלט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות השלשה מקרים חמורים שקרו לך, והקדוש-ברוך-הוא הצילך וכו'. עליך לבדק את התפלין שלך אם הן כשרות, וראה להניח בכל יום תפלין כשרות.

גם ראה להחליף את מזוזות ביתך, כי כל הצרות בביתו של אדם, כשיש לו מזוזות פסולות.

ראה לשמר שבת-קדש, ואז השבת תשמר עליך.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל רע, ותצליח דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

אֲשֶׁר י"ב תמ — י"ב תמא בַּנְחֹל קמג
י"ב תמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נְצֻבִים, כ"ו אָלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵי לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמֶיךָ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לִידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִירָה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וּלְזִכּוֹת לְאִמוּנָה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יַדֵּי שְׁמִירַת שַׁבָּת וְאֲכִילַת כְּשֵׁרוֹת. וְאִף שְׁלֹזָה בְּעֲצָמוֹ צְרִיכִים אִמוּנָה, עִם כָּל זֹאת אִם הָאָדָם מְשִׁתַּדֵּל לְשָׁמֵר שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וְאִינוּ מַחְלָלָהּ, וְכֵן זֹכָה לֹא לְפִטְסֵם אֶת עֲצָמוֹ בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, עַל-יַדֵּי-זֶה זֹכָה לְאִמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וּמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְכָל הַנְּבִיאִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לְךָ הַצְּלָחָה בְּכָל עֲנִינֶיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נְצֻבִים, כ"ו אָלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂיִהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם-בֵּית אֲמִתִּי וְהַבְּנָה הַדָּדִית עִם בְּעֵלְךָ, וּשְׁנֵיכֶם תַּחֲזִרוּ בְּתִשׁוּבָה, וְתִתְעַלּוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

רְאֵי לְבַקֵּשׁ בְּעַת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת כָּל מֵה שְׂאֵת צְרִיכָה, כִּי הַתְּפִלָּה שְׂאֵשָׁה מְבַקֶּשֶׁת בְּעַת הַדְּלָקַת גְּרוֹת, מְאֹד מְקַבְּלַת וּמְרַצָּה בְּשָׁמַיִם.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

קמד אשר י"ב תמב – י"ב תמג בנחל
י"ב תמב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך
הקשה ממה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

ראה לשוב בתשובה, פי אצלו יתברך מאד חשובה תשובה.
ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד:): במקום שבעלי תשובה
עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ועל-כן בזה
שתחזר בתשובה, ימחל לך בודאי הקדוש-ברוך-הוא.

תקבל על עצמך להניח תפלין בכל יום חק ולא יעבר, אפלו
כשתהיה במקום שרותך וכו', אל תתביש, ותניח בכל יום תפלין,
כי התפלין ממשיכים על האדם אריכות ימים ושנים טובות.

ראה לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים, שגלה רבנו ז"ל
בשביל תקון הברית, שהם 'תקון הכללי', ובזכות זה תושע בישועה
שלמה, ואין לך לפחד כלל.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל רע, ותקבל על עצמך
לאכל רק מאכלות כשרים, ותשמר את עצמך ממאכלים אסורים,
ועל-ידי-זה תהיה בריא, ואל תפחד כלל משום מחלה ושום נגע
ושום צרה וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תמג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אֲשֶׁר   י"ב תמד   בְּנַחַל   קמה

רָאָה לְשֹׁמֵר מְאֹד מָה אֶתָּה אוֹכֵל, שְׁלֵא יִהְיֶה בְּזֶה שׁוֹם פְּקוּק
שֶׁל כְּשֵׁרוֹת, רַק תִּשְׁתַּדֵּל לֶאֱכֹל מֵאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה; כִּי רַב הַמַּחְלוֹת שֶׁל הָאָדָם בְּאוֹת רַק
כְּשֵׁאוֹכֵל מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת.

רָאָה לְהַגִּיחַ תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי הַתְּפִלִּין מְמַשִּׁיכִים
חַיִּים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי
שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שְׁתַּהֲיֶה בְּרִיא.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נְצִבִים, כ"ו אָלוּל ה'תשמ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׂיַחֲיוּ.

לְנֶכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּכֶם. וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת
יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיכֶם, שְׁתַּהֲיֶה לְכֶם
רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְתִזְכּוּ לְהוֹלִיד בְּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים.

אוֹדוֹת שְׂעֵצוּ לְךָ לִילְךָ לְלַמֵּד טְהֵרַת הַמְשַׁפָּחָה עִם נָשִׁים
חִילוּנִיּוֹת, זֹו מְצֻוֶה הַכִּי גְדוּלָה, וּבּוֹדְאֵי תַעֲשֵׂי זֹאת, וּבְזָכוֹת זֶה
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְכֶם, וְיִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבַעֲלֶךָ.

הִיָּה נֶכּוֹן שְׂיִבְדֵק אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלוֹ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם אֵינֶן
פְּסוּלוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֵן לְבִדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

קמו אשר י"ב תמה — י"ב תמוז בנחל
י"ב תמה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה ללכת ערב ובקר לבית-הפנסת חק ולא יעבור, והקדוש-
ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה על רגליך.

היה טוב מאד, שתלך פעמים או שלש אל ים המלח לרחץ גופך
שם, והקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני
מבקש ומתפלל עליך, שתהיה לך רפואה שלמה על הרגלים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תמוז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הפדיון נפש, יעזר לך הקדוש-
ברוך-הוא, שאשתך תעבור את ההריון בשלום ותוליד בנקל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל עליך, שימחקו ממך כל הדינים, ותזכה לחזר
בתשובה שלמה, ותכלל בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תמוז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נצבים, כ"ו אלול ה'תשמ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שֶׁתִּזְכֶּי לְמַצֵּא אֶת בֶּן זִוְגֶךָ.

נָא וְנָא רְאֵי לְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וְאִזּוּ הַשַּׁבָּת תִּשְׁמַר עָלֶיךָ. וְכֵן
תִּשְׁמְרֵי מְאֹד מְהֵרָה אֶת אוֹכְלֹת, שֶׁלֹּא יִהְיוּ שׁוֹם מְאָכְלִים אֲסוּרִים, חֵם
וְשָׁלוֹם. וְכֵן רְאֵי לְשֹׁמֵר עַל כְּבוֹדְךָ וְלֹא לְהַפְקִירוֹ וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ שֶׁתְּצַלִּיחִי.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן עֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה ה'תשמ"ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו
הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, תַּלְמִידֵי "הַיִּכְל־הַקְדוּשׁ", הַגֵּרִים בֵּיבְנָאֵל
"עִיר בְּרִסְלָב" הַזֵּה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וְיִצְלִיחַ דְּרָפָם.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְכֶם, וְאִישׁ יֹאמֶר לְחֻבְרוֹ
חִזּוֹק, כִּי זֶהוּ כָּלֵל גְּדוֹל בִּיְהוּדוּת, שֶׁכָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל מְחַיֵּב לְחִזּוֹק אֶת
חֻבְרוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה כו, סִימָן ז'):
"וְאֶהְבֶּתָ לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ" — זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בַּתּוֹרָה; וּבַפְּרָטִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים צְרִיכִים לְחִזּוֹק אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, כִּי הַבְּעַל-דָּבָר אֹרֵב
עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וּבַפְּרָטִי פְּרִטִיּוֹת
עַל תַּלְמִידֵי "הַיִּכְל־הַקְדוּשׁ", עֲלֵיהֶם הַבְּעַל-דָּבָר אֹרֵב מְאֹד מְאֹד, כִּי
כָּל עֲבוֹדָתָנוּ הִיא רַק לְגִלוֹת וּלְפָרֵסם אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
לְגִלוֹת וּלְפָרֵסם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר בּוֹדָאֵי הַסֵּם"ךְ-מ"ם
יַעֲשֶׂה לְהַכְנִיס פְּרוּדִים וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, הַעֲקָר שִׁיתְרַחֲקוּ מִשֵּׁם,
וְעַל-כֵּן עֲלֵיכֶם לְחִזּוֹק אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וּבַפְּרָטִיּוֹת אַתֶּם, שֶׁזִּכְיָתֶם
לְהַכְנִס לְגוּר בֵּיבְנָאֵל, אֲשֶׁר בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ תִּתְהַפֵּף לְהִיּוֹת "עִיר
בְּרִסְלָב", יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ אֶת הַנוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת שְׁנוֹזָה שֵׁם,

על-פני עליכם לחזק אחד את השני. ועקר ההתחזקות היא —
על-ידי שמחה, שתהיה שמחה ביניכם.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו ולכל ישראל, שתהיה שנה
מלאה טוב, תהיה שנה מלאה טהרה, ונזכה לגלות ולפרסם
השנה את דעת רבנו ז"ל, ומיבנאל יצא אור רבנו ז"ל על כל העולם
כלו. ואף שהכל נראה עכשו כמו חלום, עם כל זאת כבר הראנו
הקדוש-ברוך-הוא הרבה נוראות ונפלאות, כן יעזר לנו שנזכה
באמת לבנות עיר על שם רבנו ז"ל, ויכנסו שם מאות משפחות,
ונזכה לבנות שם בית-הכנסת גדול על שם רבנו ז"ל, ותלמוד תורה
לילדים, ובית-ספר לבנות על טהרת הקדש.

הקדוש-ברוך-הוא יתן לכלכם שנה טובה ומברכת, שנת חיים,
שנת שמחה, ותזכו לכל טוב אמתי ונצחי.

המאחל לכם פתיכה וחתימה טובה...

י"ב תמט.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר וילף (שבת שובה) ה' תשרי
ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב
מך.

אודות מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות וכו' וכו', ובפרט
בענין וכו', כבר דברנו שהעקר בזה העולם הוא עזות דקדשה, ולא
יתפעל משום בריה שבעולם. ואל זה זוכים על-ידי תקף האמונה
בו יתברך, כי כשאדם מאמין בו יתברך, יודע שהוא יתברך מחיה
ומהוה ומקים את כל הבריאה כלה, והכל לכל אלקות גמור הוא,
והוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, אז אינו

מתפחד משום בריה שבעולם, ואינו מתבלבל משום ענין כלל, רק הוא דבוק בחי החיים.

ואל כל מקום שהקדוש־ברוך־הוא יביא אותו, שם ידבר ממנו יתברך, ויגלה לכלם אמתת מציאותו יתברך. ועל זה צריכים עזות ועקשנות דקדשה, לא להתפעל משום דבר יהיה איך שיהיה. ואז כשאדם חזק בנקדה זאת, אף אחד בעולם אינו יכול להרע לו, ורק יצאו לו טובות מזה, כי ממה נפשך, אם יהיה ברצונו יתברך להשאיר שם, אזי לא יוכל להתחמק משם, ואם כבר מכרח להשאיר שם, למה להיות במקורות? ! בזמן שהוא יכולים לדבר ממנו יתברך, ולגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך, וללמד וללמד תורת הנו"ה ברוך הוא, אשר מעלת הלומד עם אחרים — אין לתאר ואין לשער, כי כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו כאלו ילדו וכו' (סנהדרין יט:), ואם יהיה ברצונו יתברך שלא יהיה שם, אזי אדרבה, הדבורים שיידבר רק מעמו יתברך, ויגלה ויפרסם אותו יתברך, זה רק יעזר לו שיגרושו אותו משם, כי הרי לא צריכים שם אדם שמדבר דבורים כאלו, והבן למעשה; כי דבר זה אינו נוגע רק בענינו, אלא בכל פרט ופרט מהחיים.

והיה טוב מאד, אם תהיה עוד פעם בירושלים, שתבקר את הרב ... גרו יאיר, ותקבל גם את נקדתו, אשר מאד הזהירנו רבנו ז"ל לקבל נקדת החבר (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן לד), ואצלו תקבל מדת העזות דקדשה, איך שאין צריכים להתפעל משום בריה שבעולם.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תנ.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר וילך (שבת שובה) ה' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי

מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך, איך
שאתה מחזק את עצמך בדרך רבנו ז"ל, אין לתאר ואין לשער
כלל.

מה אמר לך, ידידי היקר! כבר דברנו הרבה, שבזה העולם
הנסיונות מאד קשים, ומנסים את כל אחד ואחד באפן אחר לגמרי,
אשרי מי שיזכה להחזיק מעמד בזה העולם. ועקר ההתחזקות היא
על-ידי שמחה, שצריכים לעבד הרבה על נקדת השמחה, להיות
שמח בלי שום טעם, אף שתהלה לאל, כל בר ישראל יש לו במה
להיות בשמחה, על הרבה נקודות טובות שיש בו, כי אפלו הריקנים
שבו מלאים מצוות כרמון (ברכות נו.), עם כל זאת הבעל-דבר אורב
מאד על מדת השמחה, על-פן צריכים לעשות כל מיני פעולות
שבעולם להיות שש ושמח, אשר זה עקר רפואת הבת מלך (עין
ספורי-מעשיות, מעשה י"ג מיום ו'), כי על-ידי שמחה מחיין את הבת
מלך, ומוציאין אותה מהעשר חומות שנפלה לשם, עין שם.

ויש לומר, שזה כל ענין העשרת ימי תשובה, שאומרים אז
בכל יום את המזמור ק"ל: "שיר המעלות ממעמקים", שהם כנגד
העשרה עמקים, כמובא בספר יצירה: עמק שמים, עמק ארץ, עמק
רום, עמק תחת וכו' כי יש עשרה עמקים: עמק למטה מעמק עשרה
כתרין דמסאבותא, שאדם נופל בהם כל השנה. ועכשו בעשרת ימי
תשובה הוא הזמן לשוב על כל מה שפגם, וישתדל לצאת מכל
העמקים ולשוב בתשובה שלמה בעשרת ימי תשובה, ומקבלין
אפלו תשובת יחיד בנקל, כי אז נתקיים (ישעיה נה, ו): "דרשו הנו"ה
בהמצאו", אימתי מוצאים את הקדוש-ברוך-הוא? בעשרת ימי
תשובה (עין ראש השנה יח.).

ויש לומר הטעם שאומרים את זה תכף-ומיד אחר סיום עולם
היצירה, שהוא בישתבח, וקדם שנכנסים לעולם הבריאה, שהוא
יוצר אור? כי מבאר בכתבי האריז"ל, אשר בעולם הבריאה שהוא

עוֹלָם הַכֶּסֶּא, שְׁשֵׁם עוֹלָם הַבֵּינָה, שֵׁם הוּא שְׁעַר הַתְּשׁוּבָה, וְעַל-כֵּן קִדְּם שְׁנֹכְנָסִים לְעוֹלָם הַכֶּסֶּא, שְׁשֵׁם נֶאֱחָזִין שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָא (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן א'); עַל-כֵּן דִּיקָא שֵׁם מְזַכְרִים אֶת הָעֶשְׂרֵה עֲמָקִים, לִידַע שְׂאֲפֵלוּ מִי שְׁנִפֵּל בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאַבוּתָא, אִם יִצְעַק עִכְשָׁו מִמַּעַמְמָקִים מִעַמְמָקָא דְּלִבָּא קְרֵאתִיךָ הַנִּי"ה, אִז בּוֹדָאי יִקְבְּלוּ אוֹתוֹ בַּתְּשׁוּבָה, כִּי אֲצִלוּ יְתַבְּרָךְ מֵאֵד מֵאֵד חֲשׁוֹב כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שְׁחוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, וְאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כְּלָל.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַנְצֵל אֶת הַיָּמִים הָאֵלּוּ בְּדַבְרִים טוֹבִים, שְׂמַחָה וְרַקוּדִים עַל הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שְׂיֵשׁ לוֹ בִּיְהוּדוּתוֹ, שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּמִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, הַלְכָה וְאַגְדָּה. וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְּרָךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בְּהַ, וּלְהַתְּוֹדוֹת אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַיְּהוּדִיִּים מוֹצִיאִים אֶת הַחֲצִים שְׂיָרָה בּוֹ הַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר, שְׁזָה סוּד כָּל הָעֶשְׂרֵה וְהוּיִים שְׂמַתְּוִדִים בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת הָעֶשְׂרֵה חֲצִים שְׂיָרָה הַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר אֶל תּוֹךְ הַבַּת מְלֶךְ (כְּמוֹבָא שֵׁם בְּסַפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת).

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתַזְכֶּה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּחֵי הַחַיִּים תָּמִיד, וְלֹא תוּכַל לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ יְתַבְּרָךְ כְּלָל, שְׁזָה עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׂכָל בַּר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלָיָה, לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחֵי הַחַיִּים בְּדַבְּקוֹת כְּזוֹ, שְׂלֹא יוּכַל לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ יְתַבְּרָךְ כְּלָל; אֲשֶׁרִי מִי שְׂרַץ אַחֲרָיו יְתַבְּרָךְ בְּכָל יוֹם, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂאֵינוֹ בּוֹרַח מִמֶּנּוּ יְתַבְּרָךְ, חַס וְשְׁלוֹם.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! שְׂיִסוּד וְהַעֲקָר בִּיְהוּדוּת הוּא מִדַּת הָעֲצוּת דְּקַדְשָׁה, לְהִיּוֹת עִז כְּנֹמֵר, וְלֹא לְפַחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוֹלָם, יְהִיָּה אִיךְ שְׂיִהְיָה וְיִהְיָה מֵה שְׂיִהְיָה. וְלִזְה זוֹכִים עַל-יְדֵי שְׂלֵמוֹת גְּלוּי הָאֲמוּנָה, שְׂאָדָם מְאָמִין בּוֹ יְתַבְּרָךְ בַּתְּמִימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכָה לְהַכְנִיס בְּעֲצָמוֹ יְדִיעַת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, וְיודַע בִּידְעָה בְּרוּרָה וּמְזַכְכָּת, אֲשֶׁר רַק הוּא יְתַבְּרָךְ מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְאִז מֵה שְׂיָךְ לִירָא וּלְפַחַד מְאִיזָה בַּר נֶשׁ, וְהַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ. וְכָל הַצְּרוּת וְהִיסוּרִים

שאדם סובל, הם רק מחמת שמכניס בעצמו פחדים של הבל, שמפחד מבני-אדם ומאיזה מקרה שיקרה עליו, אבל כאשר אדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בשפת האם שלו, שהיא תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שגלה לנו רבנו ז"ל, על-ידי-זה מוריד מעצמו כל מיני פחדים יתרים, ואינו מפחד רק ממנו יתברך בעצמו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו), אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתקיים כל זאת בתמימות ובפשיטות, ואז תרגיש נעם וערכות זיו ידידות עזו יתברך.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תנא.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וילך (שבת שובה) ו' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

חמדת לבכי! עכשו מתחלת שנה חדשה. ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תניח בעצמך העצבות והעצלות כרגע. הן אמת, שאני יודע שעובר עליך מה שעובר ברוחניות ובגשמיות, עם כל זאת אין זו דרך ואין זו עצה להמשיך את עצמו אל הצער, כי כל הממשיך עצמו אל הצער — הצער נמשך אחריו וכו' (ספר-המדות, אות עצבות, סימן לד).

העקר בזה העולם הוא רק להחזיק מעמד, ולהרגיל את עצמו לשפח את כל העבר עליו, ולעשות בכל פעם התחלה חדשה, כי אם לא, אדם יכול להשתגע מרב צרות שמסבבות אותו. וזה עקר גדלת הלמוד של רבנו ז"ל, שמכניס בנו גלוי אלקות במדרגה כזו, עד ששוכחים בכל פעם את העבר, ומתחילים לעשות בכל פעם התחלה חדשה.

אֲשֶׁר   י"ב תנב   בַּנְחַל   קנג

מה אמר לך, ידידי היקר! ראוי לך לשמח מאד על נעם חלקך, אשר בנחל שם גורלך, ואתה זוכה ומזכה את הרבים, בזה לבר ראוי לך לשמח מאד מאד.

כי הנה הקונטרסים החדשים, שהם סלת ברוך מספרי רבנו ז"ל, ומפיצים את זה בכל תפוצות ישראל, ובני ישראל יש להם מזה התעוררות והתחזקות לעבודת השם יתברך, ולהחזיר אמונה בין המון עם, ולך יש חלק בזה, כבר היה כדאי לך לרדת לזה העולם, ועוד יבוא היום, שתראה את גדל פעלותיך שפעלת בעבודתך עבודת הקדש.

נא ונא אל תניח בעצמך העצבות והעצלות כרגע, תרגיל את עצמך לשמע כלי זמר תמיד, ותשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, וכן תשמח את אשתך וילדיך, ותראה שבביתך תהיה שורה אוירה של שמחה, ואז הכל יתהפך לטובה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמיות ובין ברוחניות, אשרי מי ששמח תמיד, ואז טוב לו בזה ובכא לנצח נצחים.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תנב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וילך (שבת שובה) ו' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב פל הימים, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל. מה אמר לך, ידידי היקר! ראוי לך לשמח מאד על שאתה זוכה לגור ביבנאל "עיר ברסלב", ואני מקווה

קנר   אֲשֶׁר   י"ב תנב   בַּנְחַל

לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁסוּף כָּל סוּף עַל אֵף כָּל הַקְשָׁיִים שְׁעוֹבֵר
עֲלֵינוּ, נִזְכָּה לְשֹׁבֵר אֶת כָּל הַחַוְמוֹת, וְלַגּוֹר שֵׁם וְכו'.

לַעֲת עֲתָה רְאֵה לְחִזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים
שֶׁבְעוֹלָם, כִּי הֵם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
מֵה שְׁעוֹבֵר, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֵׁשׁ לוֹ חֵלֶק בְּעִבּוּדֵי הַקְדוּשָׁה הַזֶּה לְשִׂמְחָה
אוֹתָם.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל דְּבַר שֶׁבְקִדְשָׁה הַהִכְרַח שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו כָּל
מִינֵי מְרִירוֹת דְּמִרִירוֹת וְכו', כִּי מִנְסִים אוֹתָנוּ מִלְמַעְלָה אִם לִבְנוֹ חִזֵּק
בְּעֵנֶיךָ הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה וְכו' וְכו'. וְתַדַּע שֶׁרַב רַבָּם שֶׁל כָּל אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, קִדְּם שְׂזָכוּ בְּאַמְתָּה לְהַתְּחִזֵּק בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, עֲבָרָה עֲלֵיהֶם
מְרִירוֹת דְּמִרִירוֹת עַד אֵין סוּף, וְגַם עֲכָשׁוּ עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵה שְׁעוֹבֵר, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזָּכָה לְהַתְּחִזֵּק מֵעַמֵּד.

עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! שְׂאִתָּה בְּעֲצֻמָּךְ תְּחִזֵּק אֶת
עֲצֻמָּךְ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שֶׁבְעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתַחֲזֵק אֶת אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיְהִיוּ שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים, וְאִז טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים.

אוֹדוֹת שְׂכַתְבָּתָּ לִי, שֶׁהַתְּחַבְּרָתָּ עִם הָרַב ... נִרוּ יְאִיר, אֲשֶׁרֶיךָ
וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְךָ, כִּי אֲצִלוּ תִלְמַד עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה, כִּי הוּא עֲקֻשָׁן גְּדוֹל
בְּעִבּוּדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיֵּשׁ לוֹ לֵב אֲמִיץ גְּדוֹל עַד מְאֹד, וְכֵן בְּעֵנֶיךָ
הַהִלְכָה שְׂאִתָּה מְדַבֵּר עִמוֹ — מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, כִּי הוּא תִלְמִיד
חָכֵם גְּדוֹל וִירָא שְׂמֵיִם, וְאִתָּה יְכוֹל לְהַפְנוֹת אֵלָיו עוֹד מְאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
לְשִׂמְעָה מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשִׁיָה.

חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַקְּמֵנוּ תִלְמִידִים הַגּוֹנִים בְּ"הִכְלֵ-הַקְדוּשָׁה",
יַעֲזֹר לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁגַם אִתָּה תִזְכָּה לְהִיּוֹת תִלְמִיד הַגּוֹן,
וְלִלְמַד עִם אַחֵרִים.

נָא וְנָא אֵל תִּפְלַל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי אַחֵר הִרְעַ יְבוֹא הַטּוֹב. וְעַקֵּר

אֲשֶׁר י"ב תנג בְּנַחַל קנה

הטוב הוא הקדוש־ברוך־הוא. הקדוש־ברוך־הוא יגלה לנו מאורו,
שנזכה להשתעשע בערכות נעם זיו שכונת עזו יתברך.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תנג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי־שבת־קדש לסדר וילך (שבת שובה), ו' תשרי
ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ... נרו יאיר.

את מכתבך לנכון קבלתי, וגדל צערי על מה שעובר עליך, אין
לשער ואין לתאר כלל.

מה אמר לך! כבר שמעת והבנת איך שכל העולם הזה מלא
נסיונות קשים ומרים מבית ומחוץ, וסובלים כל־כך הרבה מרירות
מהילדים, וכמעט שמשתגעים וכו' וכו', ודבר זה עובר על כל אחד
ואחד בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, הן מה שנראה בעינים
והן מה שנעלם ונסתר מאחרים, כי לא כל אחד רוצה לפרסם את
הצרות והבעיות שיש לו בבית. ועקר העצה לכל זה הוא סבלנות,
ועוד פעם סבלנות, ועוד פעם סבלנות, ואף שזה קשה מאד מאד,
כי האדם מלא מרירות מרב צער ומרב מתח שעובר עליו, עם כל
זאת כבר קבלת עצות נכונות אצל רבנו ז"ל. וראוי לך להחיות את
עצמך עם עצות רבנו ז"ל.

חמדת לבבי! מה טוב ומה נעים אם תלמד בכל יום את התורה
בלקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ה, שגלה לנו רבנו ז"ל על
פסוק: "בצר הרחבת לי", שבתוך הצרות הקדוש־ברוך־הוא מרחיב.
מלבד זאת מה שאנו מקוים, שהקדוש־ברוך־הוא יוציאנו לגמרי
מהצרה, ותעשה מתורה זו תפלה.

ובאמת עליך לדעת, כי יש בני־אדם שסובלים הרבה מהילדים,
כי הילדים הם בעלי מומין, רחמנא לצלן, וכו' וכו', ומה הם

יעשו?! על-כל-פנים הקדוש-ברוך-הוא זכה אותך עם ילדים בריאים, ואינם סובלי חלאים, חס ושלום, חס ושלום, אלא הם רק שוכבים, בזה ראוי לך להחיות את עצמך. ובנדאי פשיגדלו, תעבר מהם שוכבותם, ויכניסו את מרצם בתוך התורה הקדושה, ויהיו מצלחים ברוחניות ובגשמיות.

למען השם יתברך, ולמען טובתך הנצחית, אל תקח את צרותיך אל הלב, כי זה יכול להרס את בריאותך לגמרי, כמו שאתה בעצמך רואה, שאתה כבר חולה וכו', ועובר עליך ועל אשתך מה שעובר, על-כן לדעתי, ראה להפוך את היגון והאנחה אל שמחה, ותמיד תדע, שבצר הרחבת לי, ומה היית יכול לעשות, אם היה, חס וחלילה, חס וחלילה, יותר גרוע וכו' וכו', ואף שאין זו נחמה וכו' וכו', כי סוף כל סוף יש לי את הצרה והבעיה וכו' וכו', עם כל זאת האמת לא תגנה, כי המציאות היא כך, כי היה יכול להיות הרבה יותר גרוע, חס ושלום, כי ילד משתק, לא עלינו, ילד מפגור, לא עלינו, הרבה יותר גרוע וכו' וכו'.

ראה להכניס את דברי אלה בתוך לבך, ואז ירוח לך, וכן תראה דבורים אלו לאשתך, והקדוש-ברוך-הוא ימתיק מכם את כל הדינים, וירחיב לכם, שיהיה לכם רב נחת מכל הילדים, ותהיו בריאים ושמחים, ותהיה לכם שנה טובה ומתוקה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תנ"ד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וילך (שבת שובה), ו' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאוד, צמוד בפנימיות לבבי כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו ואיר.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֵין יוֹם שְׁאִינִי חוֹשֵׁב עָלֶיךָ, וְאֵין יוֹם שְׁאִינִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שְׂיֵעֶזֶר לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיִוְצִיאֲךָ מִכָּל הַחֹבוֹת שֶׁהִסְתַּבַּכְתָּ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּכָא קָמָא צ.ב.): הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ — הוּא נֶעֱנָה תְּחִלָּה, שְׂיֵעֶזֶר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁגַם אֲנִי אֶזְכֶּה לְצֵאת מִחֹבוֹתַי — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי.

הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַתְּחִזְקוֹת, וְאֵף שְׁאֲנוּ רִגְלִים לְשִׁמְעַת אֶת זֶה בְּכָל יוֹם, עִם כָּל זֹאת הָאֵמֶת הִיא כֶּף, שְׁצָרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם בְּלִי שׁוּם יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וְאֵף שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת, וּמָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וּמְרַב מְרִירוֹת נוֹפֵל בְּעֶצְבוֹן וּבְדַכְאוֹן, עַד שֶׁמִּתְפּוֹצֵץ לוֹ הַלֵּב וְהַמַּח, עִם כָּל זֹאת אֵין שׁוּם יוֹצֵא אַחֲרֵת, אֲלָא לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְשִׁמְחָה בְּשִׁמְחָה אֵין סוֹפִית, וְלִהְשִׁמִּיעַ לַעֲצָמוֹ כְּלֵי זֶמֶר כְּדִי שִׁיְהִיָּה שְׂמִחָה, כִּי הַשְׂמִיחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וּפּוֹתַחַת אֶת הַלֵּב לְהִשְׁיֵג בְּהִשְׁגַּת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! אִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מִמָּה אָדָם נִצּוֹל עַל-יְדֵי שֶׁהִסְתַּבֵּךְ בַּחֹבוֹת, הֵייתָ שׁוֹשׁ וְשִׂמְחָה, כִּי בְעוֹנוֹתֵינוּ הֶרְבִּים, יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׁנֹשׁוֹתֵיהֶם חוֹלוֹת בְּמַחְלָה מִמְּאֲרַת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, ה' יִשְׁמְרֵנוּ, אוֹ יֵשׁ אֲנָשִׁים, שֶׁהֵילָדִים שְׁלֵהֶם חוֹלִים, לֹא עָלִינוּ, ה' יִשְׁמְרֵנוּ, אוֹ מְשִׁתְּקִים וְכוּ' וְכוּ', וּמִי יוֹדֵעַ מֵאִיזוֹ צָרָה מְרָה אָנוּ נִפְטָרִים, עַל-יְדֵי הַחֹבוֹת שְׁמַעֲיָקִים לָנוּ. וְאִם הֵיוּ אוֹמְרִים לָנוּ מִהֲשָׁמִים: מָה אַתָּה רוֹצֵה — חֹבוֹת, אוֹ חֵס וְחִלְיָה, חֵס וְחִלְיָה, כִּנּו"ל? בּוֹדָאֵי הֵיִינוּ בּוֹחֲרִים חֹבוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! מִי יוֹדֵעַ תְּעֻלְמוֹת דְּרָכָיו יִתְבַּרַךְ?! אֲנִי כְּבָר בְּעַל חוֹב כְּמַעֲט שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, שְׁאֲנִי מְגַלְגֵּל כְּסָפִים, וְעִם כָּל זֹאת תָּמִיד אֲנִי מַחְיָה אֶת עֲצָמִי, וּבְכָל פַּעַם שְׁאֲנִי מַחְיָה אֶת עֲצָמִי, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵב לִי, כִּי הַשְׂמִיחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת וְאֶת הַמַּחֲזִין, וְזוֹכִים מִפַּעַם לְפַעַם לְהִשְׁיֵג רוּחָנוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבַּרַךְ.

עַל-כֵּן רְאֵה גַם אַתָּה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְקַחַת אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלוּ בְּלִבְךָ, וְאֵל תְּמַשִּׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֶל הַצַּעַר, רַק תְּשִׂימְחָה עִם אֲשֶׁתְּךָ וְעִם יְלָדֶיךָ, וְתִרְקַד עִמָּהֶם, וְתַעֲשֶׂה אוֹתָם שְׂמִחִים, וְתִרְאֶה

קנח אשר י"ב תנה בנחל

שְׁבִיטֶיךָ תִּהְיֶה אוֹרֶה שְׁמִחָה, וְאִז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה; כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הַרְעָה יָבוֹא הַטּוֹב. וּבִפְרֹט שְׁעַלְשׁוּ נִכְנָסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ שָׁנָה מְלֵאָה טוֹב, מְלֵאָה טְהוֹרָה, וְתִזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וְחֻבוֹתֶיךָ.

רֵאָה לְחִזּוֹק אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי כָּלֵם צָרִיכִים הִתְחַזְּקוּ עֲצוּמָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תנה.

בְּעֹרַת הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵט-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיִּלָּךְ (שְׁבֵט שׁוֹבָה), ו' תִּשְׂרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְנִפְלֵת בְּפֶחַ יְקוּשׁ כְּזֶה.

עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֵן, וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְךָ כָּל פֶּה, וּמִקְבֵּל אֶת כָּל אֶחָד בְּתִשׁוּבָה, מִי שְׁרוּצָה בְּאַמֶּת לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה.

עַל-פֶּן רֵאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל, וְתִיַחַד לְעֲצֻמְךָ מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי אָדָם, וְתִלָּךְ שֵׁם וְתִדַּבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ, אֲשֶׁר לְפִי דְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל זֶה עֲקָר הַתִּשׁוּבָה — וְדוּוֹי דְבָרִים, וְכָל הַמְרָבָה לְהַתְּוֹדוֹת, הֲרִי זֶה מְשֻׁבָּח. וְרַבְּנוּ ו"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'), שְׁעַל-יְדֵי וְדוּוֹי דְבָרִים, כָּל הַעֲוֹנוֹת יוֹצְאִים מִעֲצֻמוֹתָיו, עַד שְׁיִכּוּלִים לְזִכּוֹת עַל-יְדֵי וְדוּוֹי דְבָרִים, שְׁיִפְלַל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרֵי.

אֲשֶׁר י"ב תנו בְּנֵחֶל קנט

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי הַחֶטָּא הַזֶּה הוּא חֶטָּא מְגַנֵּה מְאֹד, מְלַבֵּד שֶׁהוּא חֶטָּא חֲמוּר, הוּא גַם מְגַנֵּה, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם זָכָר וּנְקֵבָה דִּיקָא וְכוּ'.

רְאֵה לְהַתְחַתֵּן מֵה שִׁיּוּתָר מֵהָר, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִרְפָּא אוֹתְךָ רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף.

רְאֵה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְתֹאכַל רַק מֵאֲכָלִים כְּשֵׁרִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלִתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תנו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ז' תְּשֵׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שׂוֹמֵעַ לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ שְׂאֲתָה מְחֻזַּק אֶת עֲצֻמְךָ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל. יַעֲזֹר לְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּמִּיד תִּהְיֶה חֻזַּק.

מָה אֵמַר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! מֵדַת הַזְרִיזוֹת הִיא מֵהַמְדוּת הַכִּי טוֹבוֹת וְהַכִּי יְקָרוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַזְרִיזוֹת מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְכָל טוֹב — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, לֹא-כֵן הֶעֱצַל, שְׂמֵאָבֵד בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי. וְעַל-כֵּן אֲשֵׁרִי מִי שֶׁעוֹבֵד עַל נִקְדַּת הַזְרִיזוֹת, וְאִזּוּ יִהְיֶה לוֹ טוֹב כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְכָלֵל גְּדוֹל בְּזִרְיּוֹת הוּא לֹא לְחֹשֶׁב הַרְבֵּה, רַק בְּכָל דָּבָר שְׂצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, יַעֲשֶׂה תַכְף-וּמְיָד בְּזִרְיּוֹת, כְּגוֹן: שְׂצָרִיךְ לִילֵךְ לַמְקוּוֹה, יִזְדָּרוּ לְהַכְנִס וְלִצְאָתָא, וְכֵן אִם צָרִיךְ לִילֵךְ לְהַתְפַּלֵּל, שְׂיִזְדָּרוּ לְהַתְפַּלֵּל, הֵינּוּ שְׂיִלְךָ לְבֵית-הַמְדָּרָשׁ,

ולא יבזבו את זמנו לדבר עם זה ועם זה על דא ועל דא וכו' וכו',
וכן אם צריך לאכל, שילך לאכל. והעולה על הכל במדת הזריזות
הוא — לילך לישן, כי הבעל-דבר אורב על כל אחד ואחד לא
ללכת לישן, ועושה עמו כל מיני משחקים שיבלה את הזמן, עד
שהולך לישן מאחר, ועל-ידי-זה הוא אינו יכול לקום לתפלה, ואז
ממילא כל היום שלו מבלבל.

על-פני ראה, אהובי, אחי היקר! לעבד על נקדת הזריזות, אשר
בזה טמונה כל הצלחתך ברוחניות ובגשמיות.

ראה לשמח על נעם חלקך, שזכית להתודע מרבנו ז"ל, אשר
השמחה הזאת עולה על כל השמחות; כי על-ידי רבנו ז"ל תזכה
להתעלות ברוחניות ובגשמיות.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תנז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר האזינו, ז' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם בדרך רבנו
ז"ל. ועקר ההתחזקות היא שמחה, וצריכים לבקש בכל יום ממנו
יתברך: "רבנו של עולם, זכני להיות שמח. רבנו של עולם, זכני
לרקוד מרב שמחה, שזכיתי להבראות מזרע ישראל", וצריכים
להרחיב את הדבור בזה מאד, כי התפלה היא כלי להמשכת כל
המדות טובות, כי התפלה בחינת מלכות, שבה מתגלות כל
הספירות, כידוע.

ראה, אהובי, אחי היקר! לקבץ לעצמך שעורים קבועים

אָשֶׁר   י"ב תנח   בַּנְּחָל   קסא

בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, וְאֵל
יְחִסֵּר לָךְ יוֹם בְּלִי לַמּוֹדִים הָאֵלּוּ, וְאָז תִּרְגִּישׁ נַעַם אַחַר בְּחַיִּיךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי עֵקֶר כָּל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הוּא רַק
מִחַמַּת הַבִּטְלָה, כְּשֶׁאָדָם בְּטַל וּמְבַטֵּל אֶת זְמָנוֹ, אָזִי מְשַׁתְּגֵעַ, מַה
שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה וּמְתַמֵּיד בַּתּוֹרָה, אָזִי הוּא מִתְעַלֶּה, כִּי
כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה מִתְעַלֶּה.

אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חֲלָקְנוּ, שְׂאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֲמַת כְּזֹה.

רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, אֲפִלוּ חֲמֵשׁ
דְּקוֹת, וּמִכָּל שְׁפָן כְּשֶׁתּוֹזְכָה לְהוֹסִיף עוֹד פְּעַם חֲמֵשׁ דְּקוֹת, כִּי כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר יִקָּר מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה.
הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תנח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר הָאֲזִינוּ, ז' תְּשֵׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצְדִּיק נֶחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ זָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצֻטְעֵר בְּצַעֲרֶךָ
הַקָּשָׁה מִמֶּה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים בְּתַאוֹת נְאוּף וְכוּ'
וְכוּ'.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין הַיָּצֵר הַרַע שֶׁל נְאוּף מִתְגַּבֵּר אֲלֵא עַל אָדָם
שְׁבִטֵל מִהַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לּוֹמֵר הַרְבֵּה
מִשְׁנִיּוֹת פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, כִּי לַמוֹד הַמְּשַׁנְיּוֹת מְטַהֵר וּמוֹצֵף אֶת הָאָדָם
לְגַמְרִי.

רְאֵה לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמְךָ, וְאֵל תְּעוֹף בְּשָׁמַיִם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה לֹא
תִּרְדַּ לְאֲרָץ, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְמַצֵּעַ — בֵּין שָׁמַיִם לְאֲרָץ, גּוֹפּוֹ

הוא מהארץ, ונשמתו היא מהשמים, וצריכים ליחד ולחבר שמים וארץ, שזה כל הלמוד של דרי מעלה ודרי מטה, שגלה לנו רבנו ז"ל בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז', ועל-פן צריכים את שניהם דיקא — שמים וארץ. וזה שאמר משה רבנו (דברים לב, א): "האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי". ואמרו במדרש תנחומא: משה רבנו בשמים היה, והיה מדבר עם השמים כאדם שהוא מדבר עם חברו, ועל-פן אמר: "האזינו השמים", וראה את הארץ רחוקה ממנו, על-פן אמר: "ותשמע הארץ", אבל ישעיה שהיה בארץ וראה שמים רחוקים ממנו, התחיל לומר: "שמעו שמים", ואחר-כך "האזיני ארץ", שהיתה קרובה אליו, פי משה רבנו היה בבחינת "איה מקום כבודו" דרי מעלה, בחינת (שמות טז, ז) "ונחננו מה", שעלה ונתעלה הרוחניות אלקותו יתברך, וישעיה הוא בחינת "מלא כל הארץ כבודו" דרי מטה, וצריכים שניהם.

ראה לחקק דבורים אלו היטב בתוך לבך, ועל-ידי-זה לא תבוא לידי עברות, ואף פעם לא תפל בדעתך. ובאמת כפי הקדמות האלו, תבין מה שאמרו חכמינו הקדושים: כל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה; ואמרו (אבות ב, ב): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון, כי תורה היא בחינת שמים — דרי מעלה, ועסק פרנסה הוא בחינת דרי מטה — ארץ, וצריכים שניהם, לקשר ולחבר את הרוחניות אל הגשמיות ואת הגשמיות אל הרוחניות, ודיקא על-ידי-זה יכול לעבר את העולם בשלום.

אחי, אחי! תעמיק בדברים אלו, ותמצא מרגוע לנפשך, ואף פעם לא תפל בדעתך.

ראה ללכת בכל יום למקוה, ותאמר העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל בשביל תקון הברית, ומי יתן, שתזכה להוציא מהכח אל הפעל להיות פעם אחת בחיך בציון רבנו ז"ל.

ראה לפייס את אשתך בכל מיני פיוסים, ותבטיח לה בהבטחה

מְלֵאָה שֶׁתִּשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה, וְאֵל תְּהִיָּה חָכֵם בְּעֵינֶיךָ, רַק תִּקְנִים אֶת כָּל הַנ"ל, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ז' תִּשְׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הֵרֵב ... שְׁלִיט"א.

מְאֹד מְאֹד אֶבְקֵשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים לְדַבֵּר עִם תְּלִמִּידֵי "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ" בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּתְעוֹרְרֵם וּתְחַזְּקֵם עַל לְמוּד הַתּוֹרָה, כִּי אֵין לָךְ טוֹב מִתּוֹרָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּנַחֲוּמָא, פְּרַשְׁתַּת הָאֲזִינוּ): לָמָּה גִמְשָׁלָה תּוֹרָה לְמִטֶּר? לוֹמֵר, מָה מִטֶּר מְשַׁחֵק אֲבָנִים, שְׁנֹאֲמַר (אִיּוֹב יד, יט): "אֲבָנִים שֶׁחִקּוּ מִיָּם", אִף הַתּוֹרָה מְשַׁחֵק לֵב הָאָבֶן, וְעַל זֶה רָמְזוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סֵפֶה נב): אִם אָבֶן הוּא גְמוּחַ, וְאִם בְּרוֹזֵל הוּא מִתְּפּוֹצֵץ, לְכֵן אֵין טוֹב לְאָדָם, כִּי אִם לְהִמִּית אֶת עֲצָמוֹ עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה, לְעֶסֶק בָּהּ תָּמִיד יוֹמָם וְלַיְלָה. וְזֶה שְׁנֹאֲמַר: "וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאֶצֶּל רַבֵּנוּ ז"ל הִיָּה לְמוּד הַתּוֹרָה יְסוּד וְעֵקֶר גְּדוֹל, וּמְאֹד הַשְׁתַּוְּקָה אֶל הָעֲשִׂיָּה, שְׁיִהְיֶה חֵק קְבוּעַ אֶצֶּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁיִלְמַד בְּכָל יוֹם כֶּף וְכֶף. וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, מְסִימָן יט): נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהִמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל הָעֲשִׂיָּה, שְׁיִהְיֶה חַיִּיב אֶצֶּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמַּד כֶּף וְכֶף בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. וְאָמַר, שְׁאֶפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִהַקְּדוּשָׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בְּמִצְוֵה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִים בְּעִבְרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן הִכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוֹל כָּל-כֶּף, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעִבְרוֹת שֶׁרְגִילִים בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאֵם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֵק קְבוּעַ וְחַיִּיב חֵזֶק לְלַמַּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כֶּף וְכֶף, יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, בְּוֹדָאֵי יִזְכוּ לְצֵאת מִמִּצְוֹדְתֶם הַרְעָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גְּדוֹל מְאֹד. וְכֹל עֵקֶר מְגַמְתוֹ וְחִפְצוֹ הִיָּה תָּמִיד

רק שְׁנַעֲסֵק בַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה, דְּהֵינּוּ לְהִרְבּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, וְלַעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, וְלְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחֻנּוּנִים תָּמִיד. וְהַכֵּל בַּפְּשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת (עֵין שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט); וְעַל דָּבָר זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ, לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת הַמְּקַרְבִּים, שִׁילְמָדוֹ הַרְבֵּה מִשְׁנִיּוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, שְׁמִטְהֵרֵת וּמְזַכֶּכֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְיִלְמָדוּ הַרְבֵּה מִחֵבֵר רַמ"א וְשִׁלְחַן עָרוּף, וְיִתְבּוֹדְדוּ הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וַיַּעֲסִקוּ בַּמִּצְוֹת לִילָף לְהַפִּיץ אֲמוּנָה בֵּין אַחֵינוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן אֵלּוּ הַנִּקְדוּת אַתָּה צָרִיךְ לְהִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר עִם כָּל הַמְּקַרְבִּים, כִּי לְאַחֲרוֹנָה הַתַּחֲלֵתִי לְשִׁלַּח אֵלֶיךָ הַרְבֵּה מְקַרְבִּים, וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים, שְׁתַּרְאֶה לְדַבֵּר עִמָּהֶם שְׁלֹא יִלָּךְ לְאִבּוֹד כֹּל יְגִיעֵנוּ שִׁיִּגְעֵנוּ זֶה שְׁלֵשִׁים שָׁנָה, כִּי הַבַּעַל-דָּבָר אֹרֵב מְאֹד מְבִיט וּמִבְּפָנִים לְהַחֲלִישׁ דַּעַת הַמְּקַרְבִּים. כִּי בְּאַמַּת כָּל לְמוֹדֵנוּ הוּא רַק לְמוֹד שֶׁל אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְגַלּוּי אֱלֻקוֹת, אֲשֶׁר עַל זֶה אֹרֵב הַסַּמ"ד-מ"ם מְאֹד מְאֹד לְבַטֵּל וְלַעֲקוֹר אֶת הָאָדָם; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהַחֲזִיק מְעַמָּד.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתָךְ מִכָּל רַע, וַיַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְתִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר עִם כָּל מִידְעֵינוּ רַק מְעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד הִשְׁתַּוָּקַק, שְׁזָה יְהִיָּה עֲקָר דְּבוּרֵינוּ. וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁתְּלַמִּידֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הָיוּ תָּמִיד מְלֵאִים דְּבוּרִים מֵהַתְּכַלִּית, וְדָבְרוּ עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית.

אָחִי, אָחִי! זָכַר אֵיךְ שֶׁבְּעֵרְתָּ לְפָנַי כַּמָּה שָׁנִים, וְתַתְּחִיל לְבַעַר בֵּיתֵךְ שְׂאֵת וּבֵיתֵךְ עֵז, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְחַתֵּן אֶת כָּל יְלָדֶיךָ בְּנִקְלָה, וְתִרְוֶה רַב נַחַת מֵהֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַתִּימָה טוֹבָה...

בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ אֲשֶׁבֶת בְּשֶׁבֶת פְּרִשֵׁת בְּרֵאשִׁית, נַח, לָךְ-לָךְ בִּבְנֵאֵל, וְנָא לְהוֹדִיעַ אֶת זֶה בֵּין הַחֲבֵרִים.

אֲשֶׁר   י"ב תס   בְּנַחֵל   קסח
י"ב תס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ז' תְּשׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוּ וְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שֹׂמֵחַ בְּעִבּוּדְתְּךָ
עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, שְׂאֵתָה עוֹסֵק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה
מִזֶּה. וְתַדַּע, כְּשֶׁמְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעִקְשָׁנוֹת, בּוֹדָאֵי סוֹף כָּל סוֹף
רוֹאִים יְשׁוּעָה. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ רַבָּה, פָּרֹשֶׁת
הָאֲזִינוּ): כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם שֶׁהוּא עָנִי, וַיֵּשׁ בְּיָדוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים, וּמִתְפַּלֵּל
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאוֹמֵר: "כְּשֶׁמֶךְ הַגָּדוֹל תַּעֲשֶׂה לִי צְדָקָה", הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא פּוֹתֵחַ אוֹצְרוֹתָיו וְנוֹתֵן לוֹ, עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַמְשִׁיךְ
בְּעֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה, וְתַדְבֵּר בְּכֹל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצְּלָחָה נְצִיחִית.

וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל, רָאָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׂמַח אֶת אִשְׁתְּךָ
וְיִלְדֶיךָ, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָת הַבַּת מְלֶךְ, אֵף שֶׁקִּבְּלָה כָּל הַחֲצִיִּים,
עַל-יְדֵי הַעֲשָׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה מוֹצִיאִים אֶת כָּל הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּה.

אוֹדוֹת הַפְּצָתְךָ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים לְאַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר מַעְלָתְךָ בְּשָׁמַיִם, כִּי עַל-יְדֵי כָּל קוֹנְטְרָס
וְקוֹנְטְרָס מְפִיחִים רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרֹט כְּהִיּוֹם
בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שְׁעוֹבֵר עַל כְּלָלִיּוֹת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שָׁם מֵה שְׁעוֹבֵר
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְכֹלָם שְׁבוּרִים, וְאֵין לָהֶם מָנוֹס וְתִקְוָה וְכוּ'
וְכוּ', וּכְשֶׁבָא יְהוּדֵי וּמְזֻכָּה אוֹתָם עִם קוֹנְטְרָס, בְּזֶה מְגַלֶּה אֶת אֲמַתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שְׂאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּי יִתְבָּרַךְ כָּלָל,
וְנִתְלַהֵב לְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ רַק כְּמָה דְקוֹת, כְּבָר הוּא עֲנִיָּן גָּדוֹל
מְאֹד מְאֹד, כִּי נַשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם נִמְשַׁכֶּת תָּמִיד אֶל גְּלוּי אֱלָקוֹת; אֲשֶׁרִי
מִי שִׁיעֵסֵק בְּהַפְצַת הַקּוֹנְטְרָסִים הָאֵלֶּה.

רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּהַפְצַת הַקּוֹנְטְרָסִים, וְכֵן תִּחְזַק אֶת
אַחֵרִים, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם וּמִשׁוֹם דְּבַר שְׁבַעוּלָם.

רְאֵה לְצַמְצָם אֶת עֲצָמֶךָ, וְתִזְכֹּר אֶת הַכָּלֵל שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל: 'מַעֲט גַם-כֵּן טוֹב', וְעַל-יְדֵי הַכָּלֵל הַזֶּה תִּצְלִיחַ בְּכָל דְּרוֹכֶיךָ — הֵן בְּלַמּוּד, וְהֵן בַּתְּפִלָּה, וְהֵן בְּצַדִּיקָה, וְהֵן בְּהַפְצָה, תְּמִיד תִּזְכֹּר, כִּי 'מַעֲט גַם-כֵּן טוֹב', וּמַעֲט בְּנֻדְאֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לָקִים, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַצִּית אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ז' תְּשֵׁרֵי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲנִיָּה.

לְנֶכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבֶךָ, וּמֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַת אֶת הַבְּשׂוּרָה מְשִׁמַּחַת, שְׁנוֹלְדָה לָךְ בַּת לְמִזְל טוֹב. יַעֲזֹר לָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְגַדְּלָה בְּנִקְל עִם בְּנֶךָ.

עֲלֶיךָ כָּבֵד לְגַרֵּשׁ אֶת כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַסְּפָקוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת שְׁעוֹלִים עַל לִבֶּךָ. חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁעֲשֵׂה עִמָּךְ נִסִּים נְגָלִים בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים, שְׁמַצָּאת זְרוּג טוֹב, הוּא בְּעֵלְךָ הַיָּקָר, רְאֵי לְשִׁמַּח עִמּוֹ לְכַבְּדוֹ וּלְיִקְרוֹ, וְלְשִׁמַּח עִם הַיְלָדִים שְׁחַנְּנָן אֶתְכֶם הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּבְנֻדְאֵי אִם תִּשְׁמַחִי, תִּרְאֵי עוֹד יְשׁוּעוֹת שְׁיַעֲשֵׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתוֹלִידֵי עוֹד בְּנִים זְכָרִים. וּכְבֹּר אֲמַרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּנַחֲוּמָא, פֶּרֶשֶׁת הָאֲזִינוּ): לְעוֹלָם יְבַדֵּק אָדָם בְּשִׁמּוֹת לְקָרָא לְבָנוּ הַרְּאִוִי לְהִיּוֹת צְדִיק, כִּי לְפַעְמִים הַשֵּׁם גּוֹרֵם טוֹב אוֹ גּוֹרֵם רַע, חַס וְשְׁלוֹם, עֵינַי שָׁם; וְלִכֵּן הַחֲזִיקִי אֶת הַהִבְטָחָה שְׁהִבְטַחְתָּ לְתַת שֵׁם לְבִנְךָ כְּשִׁמִּי, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנֻדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

אוֹדוֹת קִנִּית הַדִּירָה, מַה טוֹב וּמַה נְעִים, אִם תִּקְנֵנוּ דִּירָה לְעֲצָמְכֶם, וְלֹא תִצְטָרְכוּ לְשִׁלֵּם שְׁכַר דִּירָה.

אוֹדוֹת הַפְּרִנְסָה שְׁלָךְ וְכוּ', גַם-כֵּן אֶסוּר לָךְ לְהַתְּבַלְּבֵל כָּל-כְּפֶךָ, רַק אֵיךְ שְׁיִנְהִיג הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תִקְבְּלִי בְּאַהֲבָה.

הַכֹּפֶל הַדָּבָר, רָאִי לְשִׂמְחָה עִם בְּעִלְךָ וְעִם הַיְלָדִים שֶׁנָּתַן לְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִהְיֶי רַק שְׂמֵחָה וְעֲלִיזָה, וְאִזּוּ הַכֹּל יִסְתַּדֵּר, כִּי הָעֵקֶר הוּא שְׂמֵחָה. וּבְאַמֶּת רְאִית אֶצְלֶךָ נִסִּים שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרֵאוּי לְךָ לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִתֵּן תְּהִלָּה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עַל גְּדֹל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ. עַל-כֵּן הַרְגִּילִי אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל יוֹם כַּמָּה דַקּוֹת לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ עַל בְּרִיאוֹת בְּעִלְךָ וְעַל בְּרִיאוֹת הַיְלָדִים, וְשִׁיצְלִיחוּ בַחַיִּיהֶם. וּבַפְּרָטִיּוֹת לִפְנֵי הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת, אִזּוּ תִרְבִּי בַתְּפִלָּה וּבַבְּקָשָׁה וּבַשִּׂיחָה בִּינְךָ לְבֵין קוֹנֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵת רְגִילָה בָּהּ, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מֵתְפַלֵּלֶת אִזּוּ, מְקַבֵּלֶת וּמְרַצָּה בְּשָׁמַיִם מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם לְאִשָּׁה.

הַמֵּאֲחֵל חַתִּימָה טוֹבָה.

י"ב תסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ז' תְּשׁוּרֵי הַתְּשֻׁמָּה ט."

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצֻטָּעַר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמֶּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּהַרְהוּרֵי נְאוּף וְכוּ', וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וַיְרִידוֹת וְעֲלִיּוֹת עֲלִיּוֹת וַיְרִידוֹת וְכוּ' וְכוּ', רְאֵה לְהַתְּפַלֵּל הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ עַל-כָּל-פְּנִיִם פְּעַם אַחַת אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה בְּתַקוּן הַנֶּפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה שֶׁל הָאָדָם. וְרַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחַ עַל-יְדֵי שְׁנֵי עֲדִים נְאֻמָּנִים, שְׁמִי שֶׁיִּבּוֹא עַל צִיּוֹנוֹ הַקְדוּשׁ, וַיֹּאמֶר שֵׁם הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים, אִף אִם גָּבְהוּ וְעֲצָמוּ עוֹנוֹתָיו, יִזְכֶּה לְתַקוּן נִצְחִי; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְבַקֵּשׁ עַל זֶה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ לְשֵׁם, וְאֲנִי כָּכָר רְאִיתִי הַרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁבִקְשׁוּ עַל זֶה שְׁנַיִם עַל גַּבֵּי שְׁנַיִם וּלְכַסּוֹף הִגִּיעוּ.

עַל-כֵּן אֵל תִּתְיַאֵשׁ מֵתְפִלָּה, כִּי סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל — אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁ בַּתְּפִלָּה.

ראה להרגיל את עצמך באמירת משניות בכל יום ויום, כי למוד משניות מטהר ומזכך את הנפש, ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ומתחיל מהתחלת המשניות, ואומר בכל יום כמה פרקים חק ולא יעבר, עד שיזכה לסיים את כל הששה סדרי משנה, ויתחיל עוד פעם, ועל-ידי-זה יזכה לקרר את חמימות היצר שבוער בו, כי העלית מין שאול נפשי — ראשי תבות: מ'ש'נ'ה, וגם נ'ש'מ'ה, כי על-ידי למוד משנה יכולים לזכך ולצחצח את נשמתו, ולהעלותה ולהגביה אותה מעמקי עמקים מהשואל תחתיות ומתחתיו שנפל לשם.

ראה לדבר עמו יתברך בכל יום ויום, ואל תהיה בטלן, כי סוף כל סוף לא ישאר לנו רק זה שאנחנו מדברים אליו יתברך.

אם אתה צריך התחזקות, ולקבל נקודת החבר, לך נא אל הרב ... נרו יאיר בירושלים, אשר הוא אש לטהט, ויש לו דבורים חמים כגחלי אש, ובודאי ילהיב אותך אליו יתברך, וכן הוא יכניס בך עזות דקדושה, שלא תהיה בטלן, ולא תתביש משום בריה שבעולם. המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תסג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר האזינו, ז' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לשער ואין לתאר כלל, כי זה כמה נכסף נכספתי לראותך או על-כל-פנים כתב ידך, כי בהכרח בדרך רבנו ז"ל להחיות את עצמו יחד, כי הצדיק הוא בחינת לולב, וכמו שלולב — עליו הולכים שניהם יחד, שזה התיומת, הינו כל עלה כפול לשנים, כמו שפרש רש"י (סכה לב): תיומת לשון תאומים, שנראים שני עלים

המדבקים זה לזה כתאומים, כמו־כן אנשי הצדיק, שהוא בחינת הלולב, צריכים להיות דבוקים זה בזה, כי אי אפשר לקבל מהצדיק, רק על־ידי שאו־חזין את עצמם ביחד, וכשנפרד אזי פסול, ובפרטיות העלה האמצעי, שם בודאי צריכים להזהר שלא יהיה נפרד, שאז הלולב פסול, ואי אפשר לקבל ממנו, וכמו שהוא בין אחד לחברו כמו־כן הוא בין איש לאשתו, אשר מהלולב שהוא הצדיק מקבלין, שצריכים להיות ביחד כתאומים, שזה תיומת פנ"ל, כל עלה כשני עלים וכנ"ל.

חמדת לבכי! ראה להרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך בכל יום ויום, ובזה בעצמו תהיה מקשר אל רבנו ז"ל, כי מרבנו ז"ל מקבלין כל ענין התפלה, וכפי שאדם מקרב אל רבנו ז"ל, כמו־כן ירבה לדבר אליו יתברך. ועקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל תלויה כפי מדת ההתבודדות, שאדם מתבודד עמו יתברך, כמו־כן תרגיל את עצמך ללמד בכל יום ספרי רבנו ז"ל, אשר רבנו ז"ל אמר, שספרו "לקוטי־מוהר"ן" הוא אתחלתא דגאֵלה; ועל־כן אשרי מי שזוכה ללמד בכל יום ב"לקוטי־מוהר"ן" הקדוש והנורא, ואשרי ואשרי מי שזוכה לומר התפלות על התורות, שעל־ידי־זה מעלה שעשועים גדולים למעלה, שעדין לא עלו שעשועים כאלו מימות עולם.

ראה להדביק את עצמך בו יתברך, ותמיד תציר לפני עיניך, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ועל־ידי־זה תזכה להכלל בו יתברך.

ראה לכתב לי מכתב אחד על־כל־פנים פעם אחת בשבוע וממש תחייני.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תסד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר האזינו, ז' תשרי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד, צְמוּד בְּפִנְיֵימוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר, וּמָאד מָאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ
הַטוֹב מִמֶּךָ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁאָנוּ
יודעים מרבי אמת כזה, רבי המחיה אותנו, רבי המכניס בנו אמונה
פשוטה בו יתברך, רבי המשמח אותנו, ומה היינו עושים בלי רבנו
ז"ל?! וְרָאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח בְּכָל יוֹם יוֹם עִם רַבְּנוּ ז"ל; "בְּךָ רַבְּנוּ
נְגִילָה, בְּךָ רַבְּנוּ נִשְׂמַחְהָ", וְכֵן לְהַכְנִיס שְׂמִיחָה בֵּין הַחֲבֵרִים, לְדַבֵּר
עִמָּם בְּכָל יוֹם; כִּי בְּאַמַּת הַצַּדִּיק הוּא בְּסוּד הַלּוּלָב כִּידוּעַ, וְרוֹאִים
אֲשֶׁר הַלּוּלָב — עָלָיו כְּפוּלִים כְּתִיּוֹמַת הַזֶּה, וּפְרָשׁ רַש"י: תִּיּוֹמַת
כְּתָאוּמִים, הֵינּוּ שְׁכָל עֲלֵה כְּפוּל לְשָׁנִים, וְנִרְאִים שְׁנֵי הָעֲלִים
הַמְדַבְּקִים זֶה לְזֶה כְּתָאוּמִים, וְזֶה מְרַמֵּז אֲשֶׁר כָּל הָעֲלִים הַנֶּאֱחָזִים
בַּלּוּלָב צְרִיכִים לְהִיּוֹת כְּתָאוּמִים, אַחַד מְחַבֵּר לְחֲבֵרוֹ, לְקַבֵּל נִקְדַּת
הַחֵבֵר זֶה מִזֶּה. וְכֵן רוֹאִים שֶׁשְׁעוֹר הַלּוּלָב וְכִשְׁרוֹתוֹ הוּא כְּשֶׁהַלּוּלָב
יָשָׁר וְאִינוּ עָקָם כָּלָל.

כִּי דַבְרֵי הַצַּדִּיק אֵי אֶפְשָׁר לְהַטּוֹת כָּלָל, רַק הוֹלְכִים יָשָׁר, וּדְבָרָיו
הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיק הֵם אֱמֶת, אֵינָם נוֹטִים לְכַפֵּף לְשׁוֹם צַד, כִּי אִז
הַלּוּלָב פְּסוּל — לְהוֹרוֹת, כִּי דַבְרֵי הַצַּדִּיק אֵי אֶפְשָׁר לְנִטּוֹתָם לֹא
לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמָאל, רַק צְרִיף לְלַכֵּת יָשָׁר עִמָּהֶם, וְהוּא כִּי סוּד רַבְּנוּ
ז"ל הוּא סוּד נוֹרָא וְנִפְלָא מָאד, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְגַלֵּה לָנוּ אֶת אֱמַת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּהַתְגַּלוֹת כּוֹז, שְׁעַדִּין לֹא הִיָּתָה בְּעוֹלָם, עַד שֶׁהָכִי
מְגַשְׂמִים וּפְגוּמִים, גַּם-כֵּן יְכוּלִים לְתַקֵּן אֶת עֲצָמָם, אֲבָל צְרִיכִים
לְקַיֵּם אֶת דְּבוּרוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת.

וּבְכַפְרִיּוֹת עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁצָרִיף כָּל אַחַד וְאַחַד
לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ

אֶל רְעֵהוּ, וְאֵל יַחֲכֵם בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הַבַּל כְּאֵלוּ אֵין צְרִיכִים וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבֵּה כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ — הוּא הַצְּלָחָה נְצִיחִית, וְאָדָם זֹכֶה לְצֵאת מֵהַפֶּחַ יְקוּשׁ עַל-יְדֵי-זֶה, כִּי מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כְּלָל. וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פּד), שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח, שְׂדֵרָךְ שָׁם נִכְנָסִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְבָלִי לְנִטּוֹת לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמָאל, אֲלֵא יִהְיֶה קוֹלֵעַ אֶל חוּט הַשַּׁעֲרָה, שְׂזֵה בְּחִינַת הַלּוּלָב, שְׂצָרִיךְ לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכֵן אַחַד צְרִיךְ לְחַזֵּק אֶת חֲבֵרוֹ עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׂזֵה כָּל הָעֲלִים שֶׁהֵם כְּפוּלִים כְּתֹאמִים, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְחַזֵּק לְהַתְּבוּדוֹת רַק עִם נִקְדַּת הַחֲבֵר, כִּי הַתְּבוּדוֹת הִיא כְּלִי לְהַשְׁגַּת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם לְהַפִּילוֹ וְלִהְכָשִׁילוֹ, וְלִהְבִּיא אוֹתוֹ לְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְעַל-כֵּן הַהֲכָרַח שִׁיְהִי לְאָדָם חֵבֵר טוֹב, שְׁיִחְזָקוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִחְזַר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְכֹזֶה פְּרִשְׁתִּי פַעַם אֶת הַמְּדַרְשׁ פְּלִיאָה: 'מָה רָאָה אָדָם לְחַטָּא? לְפִי שְׂרָאָה בְּשָׁנִים, אֲלֵמָלֵא רָאָה בְּשִׁלְשׁ לֹא הָיָה חוּטָא', עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד) הַמוּבָא שָׁם, כִּי יֵשׁ שִׁלְשׁ נִקְדוֹת: נִקְדַּת הָרֵב, נִקְדַּת הַחֲבֵר וְנִקְדַּת עֲצָמוֹ, וְאֵי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל אֶת הַחֲרָפוֹת הַשּׁוֹרוֹת עַל לְבוֹ, אֲלֵא עַל-יְדֵי שְׁיִקְשָׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשִּׁלְשׁ נִקְדוֹת, וְהֵן: לְקַבֵּל הַרְבֵּה מִהָרֵב, וְאַחֲרֵ-כֵן לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם הַחֲבֵר, וְאַחֲרֵ-כֵן שְׂתִּיָּה לֹו הַרְבֵּה הַתְּבוּדוֹת; וְהִנֵּה אָדָם הֲרֹאשׁוֹן הֵיָתָה לֹו נִקְדַּת הָרֵב, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חַז"ל (רִש"י בְּרֵאשִׁית ג, יד): דְּבָרֵי הָרֵב וְדְבָרֵי הַתְּלִמִּיד — מִי שׁוֹמְעִין וְכוּ'; וְהֵיָתָה לֹו נִקְדַּת עֲצָמוֹ, אֲבָל לֹא הָיָה לֹו חֲבֵר, כִּי הָיָה יְחִידִי בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן כְּשִׁחְטָא נִפְל בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְלֹא יָדַע בְּמָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, כִּי לֹא הָיָה לֹו חֲבֵר, וְאִם הָיָה לֹו חֲבֵר, בְּנוֹדָאֵי הָיָה חֲבֵרוֹ אוֹמֵר לוֹ: אַחֵי, חַזֵּק! וְאִזּוּ בְּנוֹדָאֵי הָיָה מִתְּבוּדָד, כִּי כְּשִׁישׁ לְאָדָם חֲבֵר שְׂמַחְזָק אוֹתוֹ תְּמִיד, וּמְכַנִּים בּוֹ הַתְּחַזְקוֹת, אִזּוּ יְבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְכֹזֶה יוֹבֵן הַיֵּטֵב, לְמָה הַלּוּלָב צְרִיךְ לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'; כִּי הַצְּדִיק שֶׁהוּא סוּד הַתְּפִלָּה,

קעב אָשר י"ב תסה בנחל

אָסור לְגִטּוֹת לֹא לִימִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל, אֲלֵא קוֹלֵעַ אֶל חוּט הַשְּׁעָרָה, וְכֵן כָּל עֲלֵה הוּא כְּפוּל לְשָׁנִים, לְרִמּוֹ שֶׁהַחֲבָרִים צְרִיכִים לִהְיוֹת כְּתֹאמִים — אַחַד לְחִזָּק אֶת הַשָּׁנִי וְכַנ"ל, וְהֵבֵן.

חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַקְּמָנוּ תְּלַמִּידִים יְקָרִים, שְׂרָאוּי לְהִתְחַזֵּק עִמָּהֶם יַחַד, וְהָיָה טוֹב גַּם-כֵּן, שֶׁתִּתְרָאָה עִם הָרַב ... גֵּרוֹ יְאִיר, שֶׁהוּא כְּמוֹ אִשׁ לְהִבָּה בְּהִתְחַזְּקוֹתָיו, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֵר, שֶׁנִּזְכָּה לְהִקָּים עוֹד תְּלַמִּידִים חֲדָשִׁים, שְׂיִחְזְקוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. וְכַמוֹ-כֵּן אַתָּה צְרִיךְ לְחִזָּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בִּיבְנָאֵל, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לְךָ דְּבוּרִים שְׂיִהְיוּ לְךָ, לְמַעַן חִזָּק אַחַד אֶת חֲבֵרוֹ.

הַמֵּאַחַל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרֵי הָאֲזִינוּ, ז' תְּשָׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְבָדֵק אֶת הַמְּזוּזוֹת בְּבֵית אִמְךָ, וְאִם לֹא תִסְרָה עַל אִיזוֹ דְּלַת מְזוּזָה. וּמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ג ש): מְזוּזוֹת הֵן שְׁתֵּי תְּבוֹת: ז'וֹ מוֹנֵת, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפִלָּל עַל אִמְךָ שֶׁתִּהְיֶה בְּרִיאָה.

רְאֵה שֶׁהָאִמָּא תְּדַלִּיק לְכַבּוֹד שְׁבֵת-קֹדֶשׁ אַרְבָּעָה גֵּרוֹת, וְלִהְיוֹסִיף שְׁנֵי גֵּרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זֵית, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְאִיר אֶת גֵּרָה לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת.

הַמֵּאַחַל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

אֲשֶׁר   י"ב תסו   בַּנְחַל   קעג
י"ב תסו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר האזינו, ז' תשרי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נַר לְהַצְדִּיק גַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! רְאוּי לְךָ לְשִׂמְחָה עַל נֵעַם חֲלֻקְךָ, אֲשֶׁר
בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלְךָ, וְאַף שְׁאֲנוּ רְגִילִים לְחֹזֵק עַל שְׂמֻחָה, תִּאֲמִין לִי,
יְדֵי הַיָּקָר! כָּל מַה שֶּׁרַק נִדְבַר עַל שְׂמֻחָה, עֲדִין לֹא מִסְפִּיק, כִּי
הַבַּעַל־דָּבָר אֹרֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהַפִּילוֹ בְּכָל יוֹם בְּעֵצְבוֹת
וּבְמִרְרֵיּוֹת, וְכֹל מַה שְּׂאֲדָם יוֹתֵר גָּדוֹל וְכוּ', וַיֵּשׁ בְּנִשְׁמָתוֹ סְגֻלוֹת יוֹתֵר
גְבוּהוֹת וְכוּ', עָלָיו הַסֵּמ"ךְ־מ"ם מִתְפַּשֵּׁט מְאֹד בְּמִרְרֵיּוֹת וּבְעֵצְבוֹת
וְעֵצְלוֹת, וְעַל־כֵּן כְּשֶׂאֲדָם רוֹאֶה שְׂעָלָיו מִתְגַּבֵּרֶת הַעֵצְבוֹת וְהַעֵצְלוֹת
יוֹתֵר מִכֵּלֶם, צָרִיךְ שִׁידַע שֵׁישׁ בּוֹ כַחוֹת עֲצוּמִים, כִּי אִם לֹא, לֹא
הָיָה מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַסֵּטְרָא אַחְרָא כָּל־כָּף בַּמַּדָּה הַמְּגַנָּה הַזֹּאת שֶׁל
עֵצְבוֹת וְעֵצְלוֹת, וְאִין הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בָּא בְטְרוּיְנָה עִם בְּרִיּוֹתָיו
(עֲבוּדָה זָרָה ג.), אֲלֹא לְכָל אֶחָד נוֹתֵן כְּפִי כַחוֹתָיו, וּבְזֶה בְּעֵצְמוֹ
שְׂמֻתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם מַה שְׂמֻתְגַּבֵּר, יְכוּלִים לְדַעַת אֶת הַכַּחוֹת, כִּי זֶה
לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹקִים וְכוּ' (קִהְלַת ז, יד); עַל־כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר!
מֵאַחַר שְׂמֻתְגַּבֵּר עָלֶיךָ הַעֵצְבוֹת וְהַעֵצְלוֹת כָּל־כָּף, מִזֶּה תִּבְיִן
וְתִשְׁפִּיל אֲשֶׁר יֵשׁ בְּנִשְׁמָתְךָ סְגֻלוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת לְהֵאִיר אֶת
אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכִמּוֹ שֶׁכָּבַר שְׂמַעְתִּי כְּמָה
פְּעָמִים אֶת דְּבוּרֶיךָ, אֵיךְ שֵׁישׁ לְךָ, תְּהִלָּה לְאֵל, דְּבוּרִים נוֹרְאִים
וְנִפְלְאִים מְאֹד, וְאַתָּה יְכוּל לְרַחֵק אֶת בְּנֵי־אָדָם הַשׁוֹמְעִים דְּבוּרֶיךָ,
עַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שְׂמַפִּיל אוֹתְךָ הַסֵּטְרָא אַחְרָא בְּכָל פַּעַם בְּמִרְרֵיּוֹת
כְּאֵלוֹ.

עַל־כֵּן רְאֵה לְהַחְזִיק מְעַמָּד, וְתִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שֶׁבְעוֹלָם לְתַן הַרְצָאוֹת בְּאַמוּנָה, וּבְזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְהוֹרִיד אֶת

השכינה בעולם, ועל-ידי-זה נביא את משיח צדקנו; כי בזה שזרעים אמונה — תצמח הישועה, שהיא הגאולה.

אחי היקר! עכשו אנו אוֹחֲזִים לַפְּנֵי יוֹם הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא יוֹם הַכּוֹפְרִים, אֲשֶׁר עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם מְכַפֵּר. וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הִיא וְדוּי דְבָרִים שֶׁהָאָדָם מְתוּדָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיא אֶת הַחַצִּים שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ עַל-יְדֵי עוֹוֹנוֹתָיו, שֶׁזֶה כָּלֵל הַעֲשָׂרָה חֲצִים שִׁירָה הַמְּלֶךְ הָאֲכֹזֵר בְּתוֹךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הַבַּת מִלְכָּה, כְּמוֹכָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י"ג מִיּוֹם ו'; וְאִי אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹתָהּ, אֲלָא עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִיְּנֵי נְגִינָה, אֲשֶׁר זֶה בַּחֲנִינַת עֲשָׂרָה וְדוּיִים שֶׁמִּתְנַדִּים בְּיוֹם הַכּוֹפְרִים, וְכֵן שְׂמַחִים בְּכָל מִיְּנֵי שְׂמָחוֹת, בַּחֲנִינַת עֲשָׂרָה מִיְּנֵי שְׂמָחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם מְכַפֵּר; עַל-כֵּן רָאָה לֵהיוֹת שֶׁשׁ וְשִׂמְחַת בְּיָמִים אֵלּוּ, וּבְכַרְטוּיּוֹת בְּיוֹם הַכּוֹפְרִים, שֶׁתֵּאֱמִין שֶׁעֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם מְכַפֵּר. וְאֲנֹשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ מְסַפְּרִים, שֶׁבְּמוֹצָאֵי יוֹם כְּפוּרִים הָיָה מוֹהַרְנֵ"ת ז"ל מְאֹד שְׂמַח, וְהַכְּנִיס שְׂמָחָה עֲצוּמָה בְּלִבָּם שֶׁל אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ, כִּי אַז מְכַפְּרִים עַל כָּל הָעוֹנוֹת. וְעַקֵּר הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת בָּא מֵהָעוֹנוֹת, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּמְחָלִים הָעוֹנוֹת, הָאָדָם נַעֲשֶׂה שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם כָּמָה יְהוּדִים מְאֻמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא לְהַכְּנִס לְוִכוּחִים, אֲלָא אֶתָּה תֹאמַר אֶת שְׁלֹךְ, וְאֵל תִּתֵּן שֶׁהוּא יִשְׁאַל אוֹ יִתְוַכַּח עִמָּךְ, רַק אֶתָּה תֹאמַר וְתִדְבַר לְפָנָיו דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, וְזֶהוּ תִקּוּן נִפְלֵא לְהַנְשָׂמָה, כִּי בְּזֶה שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, וּמְחַדִּיר בָּהֶם אֲמוּנָה, אֵינֶן לְשַׁעַר וְאֵינֶן לְתֹאֵר מְעֵלְתוֹ בְּשָׂמִים. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינּוּ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, וְאֵז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח נִצָּחִים.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תסז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר האזינו, ז' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

אָשֶׁר   י"ב תסח   בַּנְחַל   קעה

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַ אִיךָ שְׂאֲתָם
מִתְחַזְּקִים יַחַד, יַעֲזֹר לָכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִתְּנוּסֶף הַקְּבוּץ
הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ בִּיבְנָאֵל, וְיִפְנְסוּ לְגוּר עוֹד הַרְּבֵה מְשִׁפְחוֹת, וְתִשְׁרָה
בִּינֵיכֶם אֶהְבָּה וְשָׁלוֹם.

רְאֵי לְחִזּוֹק אֶת בְּעִלְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְלֹא לַעֲשׂוֹת
עָלֶיךָ בְּקוֹרוֹת, רַק לְגַלוֹת אֶת הַעֲרֻכְתָּךְ אֵלָיו, וְאִזּוּ כַּמִּים הַפְּנִים אֶל
הַפְּנִים, כֵּן לֵב הָאָדָם וְכו' (מְשָׁלִי כו, יט), כְּמוֹ שְׂאֲתָ תְּכַבְּדִי וְתִיַקְרִי
אוֹתוֹ, גַּם הוּא יַעֲשֶׂה כֵן, וְתִשְׁמְרִי אוֹתוֹ מִכָּל רַע וְכו'.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כַּחוֹת עֲצוּמִים לַעֲזוֹר לְבַעֲלָהּ
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלִהְפֹךְ יֵשׁ לָהּ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְהֵרֵס אֶת בְּעִלָּהּ,
חַס וְשָׁלוֹם; וְזֶה שְׂאֲמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (מְשָׁלִי יד, א): "חֲכָמוֹת
נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְאוֹלֵת בִּידֵיהָ תִהְרֹסֶנּוּ"; הִינּוּ אִם הָאִשָּׁה חֲכָמָה
וּמְחִזְקָת אֶת בְּעִלָּהּ, וּמְגַבִּיחָה אֶת רוּחָהּ, וּמְצַלֶּת אוֹתוֹ מִן הַחֲטָא וְכו',
עַל-יְדֵי-זֶה הִיא בּוֹנֶה אֶת בֵּיתָהּ, וְלִהְפֹךְ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, הִיא
הוֹרֶסֶת אֶת הַבַּיִת וְכו', וְחֲבַל חֲבַל שֶׁהַרְּבֵה נָשִׁים אֵינָן יוֹדְעוֹת אֶת
זֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִהְרָס לְהֵן הַבַּיִת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בְּפִרְנָסָה בְּשִׁפְעָה, וְתִזְכּוּ לְגַדֵּל אֶת
בְּנֵיכֶם בְּנִקְלָה, וְכֻלָּם יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִהְיֶה לָכֶם שְׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה,
וְתִתְקַיֵּם אֲצִלְכֶם הַשְּׁנָה תִשְׁמ"ט: תִּיְהִי שְׁנָה מְלֵאָה טוֹבָה, תִּיְהִי
שְׁנָה מְלֵאָה טְהוֹרָה.

הַמֵּאֲחֵל חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תסח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר הָאֲזִינוּ, ח' תִּשְׁרִי ה'תשמ"ט.

שָׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ זָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אודות שאלתך וכו', מה לעשות? ! מלכות הערב-רב מתפשטת דרך הרע-בנים הארורים, שכל תפקידם זה רק לעקר את נשמות ישראל מהאמונה, והם הם החיבים בכל הצרות, כי כך אומרים חכמינו הקדושים (שבת קלט): אם ראית צרות רבות רעות באות על ישראל, צא ובדק בדיני ישראל, שכל הצרות שבאות על ישראל, אינן באות אלא בשבילם; אנחנו צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו ותברך, לידע כי הכל ממנו ותברך, והעקר להיות רק חזקים באמונה. שלמה המלך אומר (משלי כח, כ): "איש אמונות רב ברכות"; כשיש לאדם אמונה ברורה ומזככת, הקדוש-ברוך-הוא ישפיע עליו ברכות.

יש זמנים, שצריכים לכופף את הראש, ולחכות עד יעבר זעם. וכמובא בזהר הקדוש (פינחס ברעיא מהימנא רלז): על הפסוק (איכה א, ה): "היו צריה לראש" — אלו הצרים נעשים ראש; אלו הרע-בנים התלקטו עלי, והעלילו עלי עלילת דם, עלילת שוא, אבל כבר היה לעולמים צדיקים קדושים שקמו עליהם, כמו על הבעל התניא 'זי"ע, שהיה ממש חתיכת אור, ומי שמסתכל בספרים שלו — התניא קדישא, או בתורה אור, או בלקוטי-תורה, רואה שזה חתיכת אור, שהיה דבוק בהקדוש-ברוך-הוא. והנה היה איזה ליצן, רב ליטאי בשם אביגדור, שאחר-כך נתגלה כנואף ושכור, והוא הכניס אותו לבית-סהר. ומי לנו גדול ממוהרנ"ת ז"ל, שהיה נרדף כל ימיו, וממי? ממפרסמים של שקר, שהסוף היה להם סוף מר מאד, והם רצו להכניסו לבית-סהר, ולצערנו הרב, הכניסוהו שלש פעמים, אבל לבסוף שלשתם — שלשה מפרסמים גדולים בעולם, נכנסו לבית-סהר תחתיו.

ולכן ראה להתחזק במצב הזה, ולראות רק את נקודת האור, ותחזק גם את בנה, אשר כתבתי לו מקדם מכתב, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיהיה לכם הרבה נחת מכל הילדים. חזק ואמץ ביותר שאת וביתר עז, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך. תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא על-כל-פנים חמש דקות, ותהיה על זה עקשן גדול מאד, כי למעלה בשמים מאד מתחשבים בכל

דבור שִׁיהוּדֵי מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִף שֶׁפֶה לֹא נִרְאָה שׁוֹם דְּבַר, רוֹאִים אָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה, אֲסוּר לְהִגִּיד כֶּהָ, כִּי כָּל דְּבַר שִׁיהוּדֵי מְדַבֵּר פֶּה לְמִטָּה, עוֹשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְלָכֵן תִּמְשִׁיךְ וְתִמְשִׁיךְ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ בְּשָׁנָה זוֹ, וַיִּמְלֵא לָךְ אֶת כָּל מַשְׁאֵלוֹת לְבָבְךָ לְטוֹבָה. וְאִם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, יִסְלְקוּ אוֹתְךָ מִדִּירְתְּךָ, תַּעֲבֹר לִיבְנָאֵל, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לָךְ שֵׁם פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעַע, כִּי שֵׁם תִּהְיֶה עֵיר גְּדוֹלָה עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל — עַל אִפְסֵי וְחֻמְתֵּם שֶׁל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ.

חֲזוּק וְהִתְחַזְּקוּ, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא.

הַמֵּאחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב חס"ט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר הָאֲזִינוּ, ח' תְּשַׁרֵּי ה'תשמ"ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

בְּנֵי הַיְקָר, מָה אֶתְּךָ! הֲלֹא כָּל-כֶּהָ הַרְבֵּה הִתְפַּלְּלָתִי עֲלֶיךָ, שֶׁתִּמְצָא אֶת בֵּית זוּגָךְ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁמַּע תְּפִלָּתִי, וְזָכָה אוֹתְךָ בְּאִשָּׁה טוֹבָה, וּלְבִסוּף אֶתְּךָ מְזוּלָזֵל בְּמִתְנָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָךְ?! חֲזוּר לְאֶשְׁתְּךָ, וְתֵן לָהּ לְהַכְנִס לְבֵית, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד, שִׁיְהִיָּה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה וְשָׁלוֹם. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רסג), שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם לֹקַח אֶת עֲצָמוֹ לְשִׁבְרָתוֹ אֶת בְּתוּלָתוֹ יִשְׂרָאֵל; וְלָכֵן תִּשְׁמַר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַפְקִיר אֶת אֶשְׁתְּךָ, וְתִכְבְּדָהּ וְתִיקָרָהּ מְאֹד, וְאִנִּי מִבְּטִיחַ לָכֶם בֵּין צַדִּיק, אֲבָל רַק שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה, וְתִכְבְּדוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וְתִהְיוּ וְתִרְנִיִּים זֶה לְזֶה; הֵן אֲמַת שֵׁשׁ לְכָל זוּג טְעֵנוֹת וּמְעֵנוֹת, אֲבָל תִּתְחַזְּקוּ מְאֹד, וְתִרְאוּ אִיךָ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל-כֶּהָ בּוֹכָה כְּשֶׁנִּשְׁבַּר בֵּית שֶׁל יְהוּדֵי, וְזֶה

צער השכינה, כי איש יש לו י', ואשה יש לה ה', שזה השכינה: י'ה, ואם מוציאים את י'ה' — נשאר אש ואש, ששניהם שורפים אחד את השני, והשכינה בוכה: "למה גרשתם את הי'ה' מהאיש והאשה?!" ולכן אני מאד מבקש אותך, תחזיר את הקדוש-ברוך-הוא לתוך הבית, ותשיב את אשתך, ותתחילו לחיות חיים טובים, חיים נעימים, ותתפללו עלי, שאזכה לבוא, ואז אני בטוח, שאף פעם לא יהיו ביניכם פרודים, אף פעם לא יהיו לכם טענות ומענות זה על זה.

רבנו ו"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רסה), שהבעל והאשה הם נשמה אחת, ולכן תיקרו אחד את השני, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שאזכה לראות אתכם בקרוב מאד.

הכפל הדבר, נא ונא עשה למענו יתברך, ותחזר לביתך. אני יודע שקשה לך, כי נפגעת לא פעם אחת ולא שתי פעמים, עם כל זאת תרחם על אשתך, ואני מבטיחך, שגם היא תשיב לך כמים הפנים לפנים, וביתך תהיו אה"ד. אהב"ה — אומר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד') זה בגימטריא אה"ד; אהבה עולה שלש-עשרה, ואחד זה שלש-עשרה, י"ג מדות הרחמים, תרחם על אשתך ותחזר אליה, ותעשו שלום-בית, והשכינה תהיה בתוך הבית שלכם, ואז תחיו חיים נעימים, ואני אשתדל לדבר אתכם ולכתב לכם, ויהיה לכם בשנה זו אף טוב וחסד, שלום ורעות.

המאחל לך חתימה טובה...

י"ב תע.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר האזינו, ח' תשרי ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל צערי — אין לתאר ולשער כלל.

אָשֶׁר   י"ב תעא   בַּנְחָל   קעט

צָרִיכִים הָרַבָּה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא לִפְלֵי בִיּוֹדֵי
אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעֵל. פְּלוּנֵי זֶה הוּא בֶּן בְּלִיעֵל, רִיק וּפּוֹחַז, אִם הוּא
יְכוּל לְהַגִּיד דְּבַר כְּזֶה בְּשֵׁם רַבּוֹנוֹ ז"ל, שְׂיִכּוּלִים לַחֲטָא וְלַחֲזוֹר
בְּתִשׁוּבָה, הָרִי זֶה קַל שְׂבַקְלִים, זֶה טָמֵא מְטָמֵא, וְחָבֵל מְאֹד מְאֹד
שֶׁלֹּא הִפְרַתִּיו, לֹא תֵאָרְתִי שְׂאָדָם יְכוּל לִפְלֵ בְּדָבָר כְּזֶה; כִּי מִי שְׂאִינוּ
הוֹלֵךְ עִם הַשְּׁלַחַן עָרוּךְ, אוֹי וְאָבוֹי לוֹ, אֵינְ דְּבַר כְּזֶה! הוּא אָפָה
מִצוֹת כְּמוֹ פִתּוֹת בְּפִסַּח, שְׂזָה חֲמִץ גָּמוּר, וְאֲנָשִׁים רָאוּ אֶת זֶה, וְהוּא
אֵינוֹ מִפְּסִיק לְשִׁתּוֹת, וְאָדָם שְׂשׁוֹתָהּ וּמְכוּר לָזָה, הוּא יִהְיֶה גַם
מְנַהִיג?! אוֹי לְדוֹר שְׂזָה הַמְנַהִיג שְׁלוֹ!

וְלִכֵּן עֲצַתִּי, שְׂתַעֲמְדֵי חֲזֹק עַל שְׁלָךְ, וְתֵאמְרֵי לְבַעֲלָךְ חַד
מִשְׂמַעִית, שְׂיִסוּר מִדְּרַכּוֹ הָרַעָה וּמִמְנַהֲגָיו הָרָעִים שְׂלַמְד אֲצֵל אוֹתוֹ
בֶּן בְּלִיעֵל, וְשִׂיתְרַחֵק מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וְאִם אֵינְנוּ רוֹצֵה, שְׂיִשׁוּב לְבֵית
הוֹרֵיו. הֲלֹא מִי שְׂמִתִּיר חֵלֶב עֲכוּ"ם, סִימֵן שְׂרַחֲמָנָא לְצִלָּן, הוּא נוֹאָף
גְּדוֹל, וּבַעֲלָךְ לְמַד אֶת כָּל הַלְּכוּף הַזֶּה מֵאוֹתוֹ בֶּן בְּלִיעֵל. וְלִכֵּן הָיִי
חֲזָקָה וְאֵל תִּפְחָדֵי כָּלֵל, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ,
רַק הַתְּחִזְקֵי בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתֵרָאֵי שְׂבַעֲלָךְ לְבִסּוּף יִשְׁבֵּר
וַיִּבִּין, שְׂבָשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן אָסוּר לוֹ לְלַכֵּת אֶל הַלָּה, כִּי כָּל זְמַן
שְׂהוֹלֵךְ אֵלָיו, אֵינְ הוּא יְכוּל לְהַפְּגֵס לְבֵיתְכֶם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאִנִּי מִתְּפַלֵּל עֲלֵיכֶם,
שְׂבַעֲלָךְ יִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתוֹשְׁעֵי בְּשָׁנָה זוֹ מִהָרָה.

הַמְּאַחַל חֲתִימָה טוֹבָה.

י"ב תעא.

כְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר הָאֲזִינוּ, ח' תְּשֵׁרֵי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

הַהֲכָרַח לָךְ עַכְשָׁו לְחֲזֹק אֶת אַחוּתָךְ. לְבַעֲלָה נִכְנָסוּ כָּל מִינֵי

שטיות בראש, היות שקבל הדרךכות שונות ומשנות מאיזה בן בליעל, המוליך אותו שולל, עד כדי כך, שרחמנא לצלן, כבר מדבר שרופה לפרק על לגמרי.

והנה כתבתי לאחותך, שתהיה מאד מאד חזקה, אף שהיא מאים על גרושין וכו', שהיא לא תתפעל כלל, כי הוא ישבר במהרה, בכך ראה לעודדה ולחזקה מאד, שלא תפל ברוחה כלל, כי באמת היא מסכנה, סובלת ממנו גיהנום, רחמנא לצלן, הוא חכם להרע ההולך עם חכמות, וכבר אמר רבנו ז"ל, כי אם הולכים עם חכמות יכולים, רחמנא לצלן, לאבד את העולם הזה ואת העולם הבא גם יחד; וזו מציאות ועבדה! וכן מוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן יב): כל אלו ההולכים עם חכמות, רחמנא לצלן, לבסוף באים לכפירה.

ולכן ראה לחזק את אחותך, ושלא תפחד כלל, אם היא תהיה חזקה — הוא ישבר. וזה אשה צריכה לדעת, ולבל יבלבלו לה במח, כי היא עוברת על דברי חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ט'): איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה; כי חכמינו הקדושים אומרים (אבות ב, ד): בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיביטל רצון אחרים לרצונך; נמצא, שעקר הרצון של האדם צריך להיות לבטל את הרצון שלנו אל הקדוש-ברוך-הוא, ועל זה התכוננו חכמינו הקדושים באמרו: איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה, הינו כשהרצון של הבעל הוא לעשות את רצון הבורא יתברך שמו, אז האשה צריכה ללכת אחר בעלה, אבל אם הבעל אינו רוצה ללכת ברצון הקדוש-ברוך-הוא, לא שיהי בכלל דבר כזה. ולכן אתה צריך מאד מאד לחזק אותה, ובין כך תחזק גם את עצמך — לא לפחד משום דבר, הקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אתכם.

תראה מה שעובר עלי, ואף-על-פי-כן אני מחזיק מעמד, ועוד מחזק את אחרים, העלילו עלי עלילת דם שפלה, אשר ידעתי כי הסמ"ד-מ"ם לא ישתק, אבל צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, שכל מה שהקדוש-ברוך-הוא עושה — הכל לטובה,

צְרִיכִים רק להתחזק בְּזֶה הָעוֹלָם. ומוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר פֵּעַם: עַל כָּל כְּפִית שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת, צְרִיכִים צִלְחַת מְלֵאָה הַתְּחִזְקוֹת. הֵינּוּ תָּמִיד צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת פִּי אֶלֶף מֵהַתְּעוֹרְרוֹת, אֲנָשִׁים הַיּוֹם שְׂבוּרִים, כָּל אֶחָד עוֹבֵר מֵה שְׂעוּבֵר, וְלִכֵּן תִּתְחַזַּק וְתִתְחַזַּק אֶת אַחֲרֵים, וּבִפְרָט אֶת כָּל הַמְשַׁפְּחָה — אָמֵךְ וְאַחֹתֶךָ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֵר, שֶׁתָּמִיד תִּתְחַזַּק יְהוּדִים, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר: חֲסִיד שֶׁנֶּפֶל יוֹתֵר גְּרוּעַ מִמְשַׁמֵּד, וְלָמָּה? מִסִּבִּיר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, כִּי מִמְשַׁמֵּד אָדָם יוֹדֵעַ שְׂצָרִיךְ לְהִשְׁמֵר, אֲבָל מִחֲסִיד שֶׁנֶּפֶל אָף אֶחָד אֵינּוּ יוֹדֵעַ שְׂצָרִיךְ לְהִשְׁמֵר. לְצַעֲרֵנוּ הַרֵב, אֲנִי הִגְבַּהֲתִי אֶת הַלָּה מֵאֲשַׁפְּתוֹת, עַד שֵׁישׁ לוֹ תַּאֲנָה שֶׁל הַתְּנַשְׂאוֹת וְגֵאוֹת, וּמִדְרִיךְ אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא כֹדַעַת תּוֹרְתָנוּ הַקְדוּשָׁה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהוֹרֵס מְשַׁפְּחוֹת, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ וְיִצְלִילֵנוּ, וְיַחֲתֵם לָנוּ שָׁנָה מִתּוֹקָה.

הַמֵּאֲחֵל חֲתִימָה טוֹבָה...

י"ב תעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּרֵאשִׁית, כ"ה תְּשׁוּבֵי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת שְׁכַתְּבָתְּ וְכו', מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיְקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, כְּמוֹ שֶׁגֵּלָה לָנוּ רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב); כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׂעוּבֵר — מְשַׁבְּרִים וְגֵלִים, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מֵה בְּלָבוּ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְעַל-כֵּן אֵיךְ יְכוּלִים לְדוֹן אֶת זוּלָתוֹ?! וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי שְׁזוּכִים לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהוֹצִיא אוֹתוֹ בְּאַמַּת מִכַּף חוֹב לְכַף זְכוּת וּלְהַחְזִירוֹ בְּתִשׁוּבָה.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר! כִּי הַיּוֹם הוּא יוֹם הַהִלּוּלָא קַדִּישָׁא שֶׁל הַרְבֵּי הַקְּדוּשׁ מִבְּאַרְדֵּיטְשׁוּב זי"ע, שֶׁהוּא הָיָה פֶּטְרוֹנֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמִלְמַד זְכוּתָם, עַד שֶׁרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה עָלָיו נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד מָאד, וְאָמַר שֶׁהוּא פֶּאֶר הַדּוֹר. וּכְשֶׁהָיוּ עָלָיו בְּזִיוּנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין מִרְשָׁעִים וְכוּ' וְכוּ', צָוָה רַבְּנוּ ז"ל לְבַדֵּק אֶת תְּפִלּוֹתָיו, כִּי אָמַר אֲשֶׁר בּוֹדָאֵי אִם יֵשׁ לְצַדִּיק קְדוּשׁ וְנוֹרָא בְּזִיוּנוֹת, וְחֲרוּפִים וְגִדּוּפִים, צָרִיכִים לְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין, כִּי הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ מִבְּאַרְדֵּיטְשׁוּב הוּא הַתְּפִלִּין שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל — כִּךָ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל. וְהַכֵּל הָיָה בְּזְכוּת שְׂזָכָה לְלַמֵּד זְכוּת עַל עַם יִשְׂרָאֵל. וּמוֹכָא מִצַּדִּיקִים, שֶׁהֵרַב הַקְּדוּשׁ מִבְּאַרְדֵּיטְשׁוּב זי"ע, בְּנֵה הֵיכַל בְּשָׂמַיִם, הַנִּקְרָא: "הֵיכַל־הַזְּכוּת", כִּי תָמִיד לְמַד זְכוּת עַל עַם יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא זְכָנִי בְּזְכוּת חֲנָם לִהְיוֹת סְמוּךְ לְחַדֵּשׁ אֱלוּל בְּצִיוּנוֹ הַקְּדוּשׁ בְּבְאַרְדֵּיטְשׁוּב, וְהַרְגֵּשְׁתִּי שֶׁם נֶעַם עֲרֻכוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת חַיּוֹת זֵיו; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂרָגִיל לְכוּא לְשָׁם.

מְכַל זֶה יְכוּלִים לְרְאוֹת אֶת מַעֲלַת הָעֲנִין הַנוֹרָא וְהַנִּפְלָא מָאד שֶׁל לְמוֹד זְכוּת, כְּשִׁזְזוּכִים לְלַמֵּד עַל חֲבֵרוֹ זְכוּת, שְׁעַל־יְדִידֵי־זֶה יְכוּלִים לְקַרְבוֹ אֵלָיו יַתְבָּרֵךְ. וּמְכַל שְׂכֵן שְׂצָרִיכִים לְלַמֵּד זְכוּת עַל אֲשֶׁתּוֹ וּלְדָוִד, וּבְזְכוּת הַלְמוֹד זְכוּת יִזְכֶּה, שְׂיִלְמְדוּ עָלָיו זְכוּת בְּשָׂמַיִם.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה — לְלַמֵּד זְכוּת עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל. וְדַעַת לְנִבּוֹן, כִּי צָרִיכִים לְדוֹן אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְזְכוּת, אֲבָל לֹא אֶת הַרְשָׁעוֹת שֶׁלוֹ אוֹ הָעֲוֹלוֹת שֶׁלוֹ, הֵינּוּ אִם אֶחָד מִחֲלָל שְׁבֵת, חָס וְשָׁלוֹם, אוֹ אוֹכַל טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת וְכוּ' וְכוּ', צָרִיכִים לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת, שְׂאֵינּוּ יוֹדַע שְׂאָסוּר, אוֹ אֵינּוּ לוֹמַד וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל עַל עֲצָם הַמַּעֲשֵׂה חֲלוּל שְׁבֵת וְאִכִּילַת טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אָסוּר לְלַמֵּד זְכוּת. עַל זֶה צָרִיכִים לְהוֹכִיחוֹ בְּדַרְכֵי נֶעַם, שְׂאָסוּר לְחֲלָל שְׁבֵת, וְאָסוּר לְאָכַל נִבְלוֹת וְטְרֵפוֹת, וְלֹא כְּמוֹ שְׂכַתְבַּת לִי, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

אַקְוָה שְׂתוֹצִיא לְעֲצָמָךְ רְמָזִים מִמִּכְתָּבֵי זֶה.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׂמַיִם...

אֲשֶׁר י"ב תעג בנחל קפג
י"ב תעג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בראשית, כ"ה תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי הנקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם המעות לפדיון נפש.

הקדוש-ברוך-הוא ימתיק ממך את כל הדינים, וימשיך לך חסד
גדול על-ידי פלא עליון. הקדוש-ברוך-הוא יעזרני לומר את התפלה
של הפדיון, וימתקו ממך כל הדינים.

נא ונא אל תפחד משום דבר שבעולם, העקר ראה להכניס את
עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, לידע שהוא יתברך מחיה ומתהוה
ומקים את כל הבריאה כלה, וכל זמן שתהיה חזק באמונה, אז אין
לך לפחד משום בריה שבעולם, כי על-ידי אמונה נצולים מכל רע,
אשרי מי שמכניס את עצמו באמונה פשוטה. ורבנו ז"ל מאד מאד
הזהירנו על אמונה פשוטה בו יתברך, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן לג):
אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, ואצלי האמונה הוא דבר גדול,
ועקר האמונה בתמימות ובפשיטות, להאמין בו יתברך, שהוא
יתברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה. וכשאדם חזק
באמונה, שום בריה שבעולם לא תוכל לעשות לו הרע או הטוב,
כי הוא מסור לגמרי אליו יתברך; אשרי מי שמכניס את עצמו
באמונה הקדושה.

אודות שקרה לך מקרה רע וכו', אל תאמר שהוא בשביל
המצוה, כי 'שומר מצוה לא ידע רע' וכו' (קהלת ח, ה), ובוודאי הכל
לטובה, והכל יתהפך לחסד ולרחמים, כי כשעושים מצוה לא
מפסידים, אדרבה שכר מצוה — מצוה, והבן למעשה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּרֵאשִׁית, כ"ו תשרי
ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִיָּמֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ זָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שִׁמְחָתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ, אֵיךְ שְׁאַתָּה מַחְזִיק אֶת עֲצֻמְךָ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דַרְךְ
הַתָּם שֶׁקִּבְלָנוּ מִרְבָּנוּ ז"ל.

הַעֲקָר הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת, כִּי גָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁצָּרִיכִים לְחַדֵּשׁ
אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל פְּעַם בְּפַעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְזֶה הָיָה עֲקָר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל
רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַתְּחִיל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ, כְּאֵלוֹ עֲדִין לֹא הַתְּחִיל מֵעוֹלָם
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְדָבָר זֶה רָצָה לְהַכְנִיס בְּתַלְמִידָיו. וְכָל מִי
שֶׁצִּיֵּת אוֹתוֹ בְּזֶה וְהֵלֵךְ בְּדַרְכּוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְהַנּוֹרָאָה לְהַתְּחִיל בְּכָל פְּעַם
מִחֲדָשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה הִצְלִיחַ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מִי שֶׁהִתְרַשַׁל,
לְבִסּוֹף נָפַל לְגַמְרֵי וְכוּ'. וַיְדוּעַ, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל דָּבָר עֲמָנוּ הַרְבֵּה מֵעַנְיָן
מַעֲלַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא בְּעֲצֻמוֹ הָיָה
תָּמִיד מִתְחַדֵּשׁ. וּפְעַם הַתְּבַטָּא עַל אֵיזָה צְדִיק, שֶׁדִּיקָא אַחַר עִבּוּדוֹת
שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים הִפְסִיק לְהִתְחַדֵּשׁ, וְזֶה גָרַם לוֹ לִירִידָה עֲצוּמָה וְכוּ'.
וּמִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת, שֶׁצָּרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּכָל פְּעַם
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְלִשְׁכַּח אֶת הָעֵבֶר לְגַמְרֵי, כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ עֵבֶר כָּלֵל,
וְכִי יוּכַל לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית.

וּבִזְהַ תְּלוּיָה עֲקָר הִצְלַחַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי — לְהִצְלִיחַ בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דִּיקָא עַל-יְדֵי שִׁיחֲדָשׁ אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ,
וַיִּתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה — הֵן בְּתַפְלוֹת הַקְּבוּעוֹת: שְׁחִרִית, מְנַחֵה,
מְעָרִיב, חֲצוֹת, שִׁיחֲחִיל לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל פְּעַם עִם חֵיוֹת חֲדָשָׁה
וּבְהַתְּלַבּוֹת נּוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, כְּאֵלוֹ עֲדִין אֵף פְּעַם לֹא הִתְּפַלֵּל תְּפִלָּה
זוֹ, וְהֵן בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, תָּמִיד יִהְיֶה בְּהַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,

אֲשֶׁר   י"ב תעה   בנחל   קפה

וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל הוּא עֲנִין הַהִתְבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ,
שִׁיתְחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ כְּאִלּוּ עֲדִין לֹא הִתְחִיל כָּלֵל, וַיֹּאמֶר
לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה אָנִי בָּא עֲכָשׁוּ אֵלַיךָ
לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְאָנִי רוֹצֵה לְהִתְחִיל מֵעַכְשָׁו לְעֵבֶד אוֹתְךָ"
וְכוּ' וְכוּ'; וְכֵן בְּכָל פֶּעַם. וְכֵן מוֹבָא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
ד', שְׁגַם בְּעִבּוּדַת הַצְּדָקָה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,
וְלִתֵּן בְּכָל פֶּעַם צְדָקָה כְּאִלּוּ עֲדִין לֹא נָתַן אִף פֶּעַם צְדָקָה וְכוּ', עִינַן
שָׁם.

הַכָּלֵל, שְׁעָקֵר הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא מֵדַת
הַהִתְחַדְּשׁוֹת, כְּפִי שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְחֲדָשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם תְּמִיד,
עַל־יְדִי־זֶה בְּאֲמַת יְזֻכָּה לְצֵאת מֵהַפֶּחַ שֶׁנִּפְּל לְשָׁם, וְיִזְכָּה לְחֲזוֹר אֶל
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּאֲמַת.

וְזָכַר כָּלֵל זֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ, שֶׁתְּמִיד תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְאִז
דִּיקָא תַּצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תעה.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נח, כ"ח תְּשֵׁרִי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִיְמֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִי הַיְקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת בְּכָל
יוֹם, כְּפִי מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, כְּמַעַט שְׁלֹא
יִפֹּל לְגַמְרֵי לְנוֹקְבָא דְתַהוֹמָא רַבָּא, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

וּבְאֲמַת רוֹאִים, אֲשֶׁר כָּל אֱלוֹ הַצְּדִיקִים שֶׁהִחְזִיקוּ מֵעַמֵּד בְּזֶה

העולם, הִיָּה רק מחמת שתמיד חזקו את עצמם, ולא הסתכלו על שום דבר שבעולם וכו' ועל שום מניעה שבעולם, תמיד רק השתוקקו ברצונות ובכסופין חזקים אליו יתברך, ועל-ידי-זה גדלו והצליחו כל אחד לפי מדרגתו.

ודע לך, אהובי, אחי היקר! כי עקר הצלחת איש הישראלי בזה העולם היא כפי מדת התחזקותו בו יתברך, שזוכה לחזק את עצמו בו יתברך. ואל תחשב כי רק עליך עובר וכו', כי אין לך בריה בזה העולם, שלא יעבר עליה מה שיעבר, ובפרט מי שרוצה להתקרב אליו יתברך, עליו עוברת מרירות דמרירות עד אין סוף, כי עד עכשיו הִיָּה בזהמה ולכלוף גדול וכו' וכו', וכשרוצה לשוב בתשובה שלמה, מנסים אותו בכל מיני נסיונות — אם הוא באמת רוצה להתקרב אליו יתברך, ואם פגנתו היא עם אמת, וכשאדם רוצה באמת — נותנים לו מלאך של אמת. ועקר המלאך הוא התחזקות, שמכניסים בדעתו התחזקות אמתית, שיחזק את עצמו ולא יסתכל על שום מונע ומעכב כלל.

על-פני ראה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תסתכל לאחוריה כלל. וצריך שתדע, שכל למוד רבנו ז"ל הוא למוד של התחזקות, לחזק את עצמו לעבר את זה העולם בשלום; אשרי מי שמצית את רבנו ז"ל, ואז טוב לו בזה ובבא לנצח נצחים!

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תעו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח, כ"ח תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, שותה מימי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אָשֶׁר   י"ב תעז   בַּנְחַל   קפז

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ, וּמָאד מָאד נִשְׁבַּר לְבִי בְּקִרְבִי לְשִׁמְעַ
מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַיךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמְךָ בְּדַרְכֵי רַבְנוּ
ו"ל, וְאֵז תִּרְאֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שֵׁישׁ שָׁם, כִּי רַבְנוּ ו"ל נִשְׁלַח לְזֶה
הָעוֹלָם לְהָרִים וּלְהַגְבִּיחַ אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַחֲדִיר בֵּהֶן אֶת
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְשִׁיְהִיו כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם. וְזוּ כָּל
עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים הַשְּׁלָמִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר — לְהַכְנִיס אֶת הָאֲמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וּבִיּוֹתֵר הַצְּלִיחַ רַבְנוּ ו"ל, שֶׁהוּא הַחֲדִיר
אֶת הָאֲמוּנָה בְּאֲנָשָׁיו, וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהַכְנִיס תְּמִיד דְּבָרֵי
רַבְנוּ ו"ל בְּעֲצָמוֹ, וְאֵז בְּיָדָאֵי יְצִיחַ, אֲשֶׁרִי לוֹ!

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תעז.

בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נח, כ"ח תְּשׁוּרֵי ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵלַי יְדִידִי הַיְקָר לִי
מָאד, גַּר לְהַצְּדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ
יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְתִמִּיד תִּסְתַּפֵּל עַל תְּכִלְתֶּךָ הַנְּצַחִית, וְאִיךָ שְׁכָל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא
עוֹלָם מַעֲבָר, גֶּשֶׁר הַמְּגִשֵּׁר בֵּין שְׁנֵי עֲבָרָיו, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מוֹרִיד אֶת
הַנִּשְׁמָה מְרוֹם גְּבֵהֵי מְרוֹמִים, וּמוֹרִידָהּ אֵל הָעוֹלָם הַשְּׁפֵל הַגִּשְׁמִי
וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, הַמְּלֵא קְלָפוֹת וְהַסְּתָרוֹת, וְאַחֲר־כֵּן מַעֲלָה אוֹתָהּ חֲזָרָה
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכִפִּי שְׂאֵדָם זוֹכָה לְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי
וְהַחֲמָרִי, וּמְחֻזֵּק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבַּר מִשׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבָּה מְדַבֵּק אֶת
עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ, עַל־יְדִי־זֶה כְּשֶׁחֻזַּר חֲזָרָה
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ יוֹצֵאִים לְקִרְאָתוֹ וְכוּ', וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֵרִים אוֹתוֹ וְכוּ'.

פי זה עקר המעלה למעלה בכל העולמות — כשאדם זוכה לעבר בזה העולם ומחזיק מעמד, ואינו נשבר משום דבר שבעולם, רק מכניס בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, ומאמין שעל אף כל ההסתרות, הוא יתברך אתו, עמו ואצלו, והוא יתברך לא יוכל להתחבא ממנו, אז מהפך את העולם הזה גם-כן לעולם הבא, לרוחניות אלקות, וזה עקר מעלת איש הישראלי, על-ידי קיום המצוות ולמוד התורה הקדושה, ועל-כן מאד מאד זרזו חכמינו הקדושים על למוד התורה הקדושה, פי התורה מורה לאדם את דרכיו יתברך.

אשרנו מה טוב חלקנו, שיש לנו הקדמות כאלו ודבורים כאלו. ואנשי שלומנו מספרים, שפעם אחת נתלהב מוהרנ"ת ז"ל ואמר: איך זוכים לדבר דבורים כאלו, דבורי רבנו ז"ל, בזה העולם הגשמי והחמרי? אין זה, כי אם בודאי השכינה פה, וכשהשכינה פה, בודאי יש דבורים; אשרנו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, ומה יפה ירשתנו, אשר בנחל שם גורלנו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תעה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח, כ"ט תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות שאלתך וכו', רבנו ז"ל רצה מאד, שנבוא אל הציון שלו בראש השנה, ושם נהיה ונתפלל יחד, והוא כבר יעשה את התקונים.

הרב הקדוש מטשהרין זצ"ל לעת זקנתו, היה משתק לא עלינו, והיה לו אברך ששמע אותו בשכר, כי בקשי היה יכול ללכת ולתפקד. והנה קרב ובא ראש השנה, ורצה לגסע לאומן, אזי כל

הַמְשַׁפְּחָה הַיְתֵה כְּנַגְדּוֹ, וְהַחֵל לְבָכוֹת לְאַבְרָךְ שֶׁטַּפֵּל בּוֹ, וְאָמַר לוֹ: רַבְּנוּ ז"ל אוֹמַר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד', וְשִׁדְיוֹהוּ לְגוּדָא, הַצְדִּיק נִקְרָא גוּדָא — לְשׁוֹן גְּדֵר, שֶׁהוּא גוּדֵר פְּרָצוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שָׁזָה וְשִׁדְיוֹהוּ לְגוּדָא, שֶׁהִקְרִיב אֶת עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק, תִּקַּח אוֹתִי וְתִזְרְקֵנִי עַל הָעֵגְלָה; וְכֵן הוּא פֶּרֶשׁ: וְשִׁדְיוֹהוּ לְגוּדָא, תִּזְרַק אוֹתִי עַל הָעֵגְלָה, וְהָעֵגְלָה כְּבָר תְּבִיא אוֹתִי אֶל רַבְּנוּ ז"ל; רוֹאִים מִכַּאן מַה זֶה גְּדֵל הָעֵנִין לְהִיּוֹת אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְלִכֵּן זֶה צְרִיכָה לְהִיּוֹת כָּל שְׂאִיפְתָּנוּ — לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִף שְׁלֵעַת עֵתָה אֵין הַדְּבָר אֶפְשָׁרִי, צְרִיכִים לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוְּקֵק לָזֶה, וְכִשְׂיִפְתְּחוּ הַגְּבוּלוֹת נוֹצִיא אֶת זֶה מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל, וְיָבֹאוּ כַּמָּה שְׂיִוְתֵר אֲנָשִׁים, וְהַצְרוּפִים יַעֲשׂוּ אֶת הַפַּעֲלָה. וְאִם נִזְכָּה — נִגְאָל בְּכָל־לִיּוֹת וּבַפְּרָטִיּוֹת וּבַפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת, שְׂאֲנִי אֲגָאֵל, וְאִזְכָּה לְבּוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לִיְבַנְאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם יִתְבַּטֵּל לְגַמְרִי, וְכָל־ל יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לְהַגְאֵל גְּאֵלָה נְצַחִית.

רַק אֵתָה תִּתְחַזֵּק, וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה וּתְשִׂמַּח אֶת אֲשֶׁתְךָ, וְתִשְׁמַר מְאֹד מֵעַצְבוֹת וְעַצְלוֹת, גְּאוֹת וַיִּשׁוֹת, וְתִסְתַּכֵּל רַק אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תְּמִיד.

רַבְּנוּ ז"ל אוֹמַר (לִקְוִטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנט): וּבִבְקָר טוֹב לְהִסְתַּכֵּל לְשָׁמַיִם, כִּי אַז כְּבָר כָּל הַיּוֹם רוֹצִים לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם; וְכֵן אָמַר (לִקְוִטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), שֶׁכֵּן הִיא עֲבוּדַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁתְּכַף-וּמִיד כִּשֶׁהוּא קָם, הוּא צָרִיךְ לְזַכֵּר בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאִם מִסְתַּכְּלִים לְשָׁמַיִם, נִכְנָסֶת בּוֹ יְרֵאת שָׁמַיִם.

הָעֵקֶר תִּלְמַד הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַד שֶׁיְהִיּוּ שְׂגוּרִים עַל פִּיךָ בְּעַל-פֶּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַקְרֵא חֲסִיד בְּרֶסֶלֶב, אִם לֹא יוֹדְעִים אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל יִשָּׂר וְהַפּוּךְ, כִּי אַחֲרַת סֵתָם מְטַעִים אֶת עֲצָמָם וּמְטַעִים אֶת אַחֲרֵיהֶם.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתתפלל בעבורך כל יום, ותזכיר גם אותי לטובה.

ובענין שאלתך וכו', זאת תדע, כי גם בעולמות העליונים צריכים שמחה, ולכן כתוב בזהר (ח"ב קז), שדוד המלך היה בדיחא דמלכא, הוא בדיח כביכול את מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, והרבה בשמחה. ומה הפרוש, ששמח את הקדוש-ברוך-הוא, וכי יש עצבות אצלו יתברך? אלא כתיב (בראשית ו, ו): "וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, ויתעצב אל לבו", נשאלת השאלה: האם יש אצלו יתברך ענין של עצבות, הרי כתיב ביה (דברי-הימים א' טז, כז): "עז וחדנה במקומו"? אלא דוד המלך ראה בצרתם של ישראל, איך הם בגלות נעים וננדים, ועובר עליהם מה שעובר מאמות העולם שרודפים אותם, וכן ראה מה שעובר עליו, שכלם רצו לתפס אותו, והיו עליו מתנגדים מכל הצדדים, אזי הבין מה זו גלות השכינה, וברגע שחזק ושמח את עצמו, ממילא נעשתה שמחה גם למעלה.

ומספר על הצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, שהיה פעם בגלות באיזה שוק, ורצה להתפלל ולא היה יכול, כי היה המון רב של גויים וגויות, והיה בלבול גדול מאד, אזי נעצר במקומו ובכה, ונזכר שגם פה השכינה, והנה השכינה בגלות; רואים מזה, שפשאדם זוכר מהקדוש-ברוך-הוא, הוא מתחיל לזכור מגלות השכינה. ולכן אם הוא עושה את עצמו שמח, ובאמת משמח את עצמו, וכל שכן שמשמח אחרים, אזי גורם שמחה עד עולם האצילות, שמוריד את האלקות בזה העולם.

על-כן רק תהיה בשמחה, ותשמח את עצמך, ואז תזכה לדברים גדולים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תעט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח, כ"ט תשרי ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק אל תתיאש, ותדע, כי רבנו ז"ל הוא השדכן, כמו שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פט), שהצדיק הוא השדכן, המשדף כל השדוכים; ואם הוא משדף — זה שדוכים טובים. ולכן חזק ואמץ ואל תתיאש, וצא מעצמך, והקדוש-ברוך-הוא יעזור, שבקרוב יהיה לך זוג הגון, ותבנה בית נאמן בישראל, ומי יתן, שאזכה גם-כן לבוא לחתונה שלך.

נא ונא ראה ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, ותגרס המון פרקים משניות, אשר זה מזכך את הנפש, ושובר את השגעון של האדם, כי משנ"ה אותיות משנ"ה, אשר משנה את האדם לגמרי. לכן תהיה חזק בדבר זה מאד, ותראה עוד הרבה נסים שייעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אל תפגס בלחץ כלל, אלא השדוף הנכון נמשך אחד לשני כמו מגנט, ולכן רק תתפלל כל יום להקדוש-ברוך-הוא, ויתגנב חמש דקות פה וחמש דקות שם, חמש דקות בבקר, חמש דקות לפני הצהרים, בכל פעם תחטף עוד ועוד חמש דקות התבודדות, זה לא לוקח הרבה זמן, אבל בשמים זה עושה רשם גדול מאד.

ראה לצית אותי בכל אלה, ויהי אלקים עמך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תפ.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נח, א' דראש חדש מרחשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו ויחדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות וכו', אדם חי שבאים שנה, ורבונו ו"ל אומר (לקוטי-
 מוהר"ן, חלק ב', סימן סא): השבאים שנה פורחים כרבע שעה; הנה
 הייתי ילד קטן, והנה אני כבר, ברוך השם, מבגר; ראה איך החיים
 פורחים, ועם כל זאת ישנה שנאה בין אחד לשני, שמו שמים, למה
 צריכים את זה?! הלא הגענו לזה העולם לזמן קצר כל-כך, ולמה
 לא לחיות בשלום ובאהבה?! אבל זו הגלות, אשר רק משיח צדקנו
 יוכל לתקן את זאת. וכן בתוך ברסלב אותו דבר — פלגים פלגים,
 ואני צוחק מכלם, כי הלא במקום ששונאים איזה יהודי, או עדת
 יהודים, שם אין קדשה, כי עם ישראל צריכים להיות מאחדים; וכן
 ראינו, אשר את השלחן ערוף חבר מרן ה'בית יוסף', והמגיד מן
 השמים אמר לו: תזכה לחבר ספר, שהלכה כמותך בכל ישראל;
 ועל זה בא הרמ"א, שהוא אשכנזי, והוסיף את ההגה, וכלל ישראל
 לומדים שלחן ערוף מחבר רמ"א. והבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע
 הזהיר מאד את התלמידים, שילמדו מחבר רמ"א, אשר שניהם
 נתחברו ברוח-הקדש. ואם יהודי עוזב, חס ושלום, את השלחן
 ערוף כהוא זה, כבר צריכים לבדק אתריו. וכל השותיים מסתובבים
 רק סביב השלחן ערוף, אשר מרכב ממחבר שהיה ספרדי ורמ"א
 שהיה אשכנזי, וברוך השם כלם לומדים בזה. ולכן הכיצד יתכן
 שיהודים יחלקו זה על זה בענין עדות אחרות ורקעים שונים, שמו
 שמים! אין זאת אלא כבוד הגלות המרה אשר מתארכת כל-כך, וזה
 אשר מעכב את ביאת הגואל צדק.

וגם בין הספרדים עצמם ישנן מחלוקות: אתה מלוב, אתה

ממרוקו, אתה ממצרים, אתה עירק, וכלם — על התימנים. וכן הדבר אצל האשכנזים: אתה פולני, אתה רוסי, אתה הונגרי וכו', אשר זה כלל הגלות שלנו. ורבנו ז"ל בא לעקר את זה.

ומאחר, שלדאבוננו, אף בברסלב פשטה הרעה הזו, ויש כל מיני פוליטיקות, מחמת זאת החלטתי שאני הולך לעצמי, ואיני רוצה בשום פנים ואפן להתערב עם אף אחד, אף שהבטיחו לי מה שהבטיחו, אני לא מענין, והיכן שיש מחלקת, אינני רוצה להיות שמה, כי המחלקת היא היא המעפכת את הגאולה, ובעטייה של שנאת חנם היה חרבן הבית, והתקון לזה — אף ורק אהבת חנם, אהבת הבריות, ושלוש בין איש לרעהו.

ואודות ששאלת וכו', מה אמר לך, הלא זה מאד מאד קשה להגיד לאנשים. אף לעצמנו, הנער היום יוצא לתרבות רעה בצורה מחפירה, בנים ובנות מדרדרים, לא עלינו, ומה יעשה הבן שלא יחטא?! הכל פתוח לפניו... וילד, השם ישמר, נמשך אל רע. בכך רצוני להציל את הנער מרדת שחת, הקדוש-ברוך-הוא גדול מאד, ויעמד בעזרי, אף שהסמ"ך-מ"ם אינו יכול לסבל את הקדשה, ומעורר עלי קטרוג גדול בשמים, באמרו: היתכן שאדם זה יביא לי קדשה וטהרה בין בני ובנות ישראל?! ועל-כך עורר עלי מחלקת גדולה, אף אני מאמין באמונה שלמה, שאט אט נזרע טהרה, והקדוש-ברוך-הוא ימתיק מאתנו את כל הדינים.

מה אמר לך, ידידי היקר! מאז שהייתי ילד קטן הלך לי בחיים להציל נרדף מיד רודפו. ועוד בהיותי רך בשנים, אמי הצדקת, עליה השלום, תמיד נתנה לי מפל טוב, והייתי אצלה כבן יחיד, והרעיפה עלי הרבה מאד, ותמיד נתנה בכיסי ספריות ומיני מתיקה, והיכן שראיתי ילד מכה בוכה ומספן, נכמרו רחמי עליו, לטפתי אותו, ונתתי לו ספריות, ועזרתי לו, וכך חנכתי מאז היותי פעוט כבן שש-שבע שנים, ולא יכלתי לסבל שרודפים את מישהו, ובפרט אם רודפים את גדולי ישראל — אוי לנו, שפקד עלתה בימינו.

עליך לדעת, כי רבנו ז"ל מתנה לכל עם ישראל, ואין הפרש

אֲצִלוּ בֵּין עֲדוּת, וְכִמּוּ שֶׁהָיָה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, לֹא הָיָה הַפְּרָשׁ בֵּין
אֲשֶׁכְּנֻזִים לְסִפְרָדִים, חֲסִידִים לְלִיטָאִים, אֶלֶּא כֻּלָּם בָּאוּ, וְהָיוּ רְצוּיִים
לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא.

רַבְּנוּ ז"ל אוֹהֵב רַק תְּמִימוּת, לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּלִי
חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְלֹא לִשְׂאֵל: "רַגַּע, רַגַּע, שׁוֹמְעִים אוֹתִי?! מִי צָרִיךְ
אוֹתִי?! " וְכוּ' וְכוּ', אֶלֶּא לְדַעַת, שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא פֹה, וּמֵלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְצָרִיךְ רַק לִפְתַּח אֶת הַפֶּה וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִבֵּן
לְמַעֲשֵׂה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תפא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדֵּר נח, ב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ מֵרֵחֶשֶׁן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָיוּ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים, וְכֻלָּם קָנְאוּ
בוֹ, וְתָמָּה: אַתֶּם מְקַנְאִים בִּי?! דַּעוּ, כִּי בְּכֹל יוֹם אֲנִי לוֹקַח אֶת
הַכֶּפֶה, וּמֵמֵלֵא אוֹתָהּ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, וּבּוֹכָה הַרְבֵּה עַל הַצְּלַחַת
הַיְלָדִים, וּמִשְׁפָּשֵׁף אֶת הַפָּנִים עִם הַדַּמְעוֹת הַלָּלוּ...

הֵן אֲמַת, שְׁצָרִיכִים זְכוּת גְּדוּלָּה, שִׁיְהִיו לְאָדָם יְלָדִים טוֹבִים,
וְאַפְלוּ מִי שֶׁהוּא יֵרָא שָׁמַיִם גְּדוֹל, כְּבָר רָאִינוּ, לְדַאֲבוּנֵנוּ, שְׁגָם הוּא
אִינוּ מַחְסֵן בִּילְדָיו, וְצָרִיךְ רַחֲמִים מְרַבִּים שִׁיְהִיו קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים,
וְלֹא יִתְפַּתוּ אַחַר רוּחֹת זָרוֹת וְסַעֲרוֹת הַזְּמַן. וּמְכַל שְׂכָן מִי שְׂאִינוּ
שׁוֹמֵר עַל יְלָדָיו, וְאִינוּ מַחְנִכֶם כְּרְאוּי עַל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל סְבָא, מַה הוּא
רוּצָה, שִׁיִּגְדְּלוּ כְּמוֹ חַיּוֹת?! וְכֹל שְׂכָן הַבֵּן שְׁלָךְ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
מִסְתּוֹבֵב הֵיכָן שְׁמִסְתּוֹבֵב, וְנִפְּל לְבָאָר שַׁחַת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּמְכַשִּׁיל
אֶת כָּל הַסְּבִיבָה, אִם לֹא תִקַּח אוֹתוֹ לְמִסְגֶּרֶת נְאוּתָהּ, אוּצִיא אֶתְכֶם
מִמַּכָּאן לְגַמְרִי, אֲנִי רוּצָה לְהַקִּים פֹּה קְהֵלָה קְדוּשָׁה, וְאֲנִי מוֹסֵר אֶת

נפְּשֵׁי בַעֲבוּר זֶה, וְסוּבַל הַרְבֵּה מְאֹד מִחַמַּת זֹאת. וּבְשִׁבִיל זֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם רַק רוּצָה לְבַלַּע אוֹתִי, רַק מִפְּאֵת שֶׁהִקְמַתִּי בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסֵּטְרָא אַחְרָא מְקוּם יְשׁוּב שֶׁל יְהוּדִים חֲרָדִים. וְלִכְּנֹן הוּא הוֹלֵךְ וּמוֹסֵר אוֹתִי, כִּי פִּה בִּיבְנָאֵל הִיָּה הַמַּחְנֶה הַסֵּגֵר שֶׁל הַשׁוֹאָה הַרוֹחֶנִית לִיהוּדֵי תִימָן וְתוֹנִיס, כִּי בִּיבְנָאֵל הֶעֱבִירוּ אוֹתָם עַל הַדֵּת, וְאֲנִי נִכְנָסְתִּי לְתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם, וְהוֹלֵךְ וּמְקִים יְשׁוּב כָּל-כֹּף נִפְלָא, יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁמִּמֶּשׁ מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קָלָה וְחַמּוּרָה, וְלוֹמְדִים תוֹרָה בַּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת, וְאַנְחֵנו רַק סוּבָלִים סָבַל כְּבֵד, וְעַל-כֵּן הָאֵם בְּשִׁבִיל הַבֵּן שֶׁלָּךְ נֹאבֵד אֶת הַכֹּל?! בְּשִׁבִיל תּוֹלַעַת אַחַת קִטְנָה, אֲנִי אֹאבֵד אֶת כָּל הַכֶּרֶם הַנִּפְלָאָה שְׁבָנִיתִי?! לֹא אֶתֵּן לָזֶה בְּשׁוּם פְּנִים אֶפֶן. בְּכֵן הַכֹּפֵל הַדְּבָר, רֹאֵה לְהַחְזִיק אֶת הַבֵּן שֶׁלָּךְ בְּמִסְגֶּרֶת נְאוּתָהּ, וְאֵם לְאוּ, תִּצְטָרְכוּ לְלַכֵּת לְמְקוּם אַחֵר. אֲנִי מִצְטָעֵר מְאֹד, אִךְ אֵינְנו יְכוּלִים לְהַפְקִיר אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת שֶׁלְנוּ בְּשִׁבִיל תּוֹלַעַת אַחַת.

רְאוּ לְקַחַת אֶת כָּל דְּבָרֵי אֱלֹהֵי לְתִשׁוּמַת לְבַבְכֶם הַמְרִבִּית — אֶתְּהָ וְאֶשְׁתָּךְ, הֵן אֵמֶת שֶׁשְּׁנִיכֶם אֵינְכֶם חִיבִים בְּדָבָר, אִךְ רְאוּ לְטַפֵּל בְּיוֹצְאֵי חֲלָצִיכֶם וּלְהַדְרִיכֶם כַּעֲצָתִי, אֲנִי רוּצָה רַק אֶת הַטוֹב שֶׁל הַבֵּן שֶׁלְכֶם, אֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ מְאֹד, כְּתִבְתִּי לוֹ מִכְתָּבִים, אִךְ הוּא לֹא עוֹנָה לִי, וְלֹא אִכְפַּת לוֹ כָּלֵל, וְאֲנִי אֲנָה אֲנִי בְּאִים?! הֲלֹא כְּתִיב (דְּבָרִים כב, ד): "הֲקִים תְּקִים עִמּוֹ", הוּא צְרִיךְ גַּם-כֵּן לְרִצּוֹת לְצִאֵת מִהַבּוֹץ, אִם אָדָם אֵינּוּ רוּצָה, לֹא יְכוּלִים לְהַכְרִיחַ אוֹתוֹ.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּשְׁמַע מִהֶרָה בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר נח, ב' מַרְחֶשֶׁן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות וכו', תאמיני לי, שיש לך בעל מצין, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיהיה לכם שפע בפרנסה. אני אדאג שיהיה לכם להוצאות שבת, רק אל תכנסי בלחץ, כי גדול אדוננו ורב להושיע.

נא ונא ראו 'לגנב' חמש דקות בכל יום לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לפניו פל העובר עליכם, ובודאי לא יעזב אתכם, וישפיע עליכם שפע גדול מאד, רק חזקו ואמצו, ולבל תפלו בדעתכם כלל, והעקר להיות בשמחה עצומה, ולהשרות בבית אוירה של שמחה.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תפג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נח, ב' מרחשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

מכתבך לנכון קבלתי.

והנה כל הבעיות שלך, מחמת שאינך הולכת על הרגלים, על-כן הן נעשו נפוחות, אדמות וחולות, ראי לעשות פעילות, ולטיל בכל יום לפחות עשרים דקות, ושכ ורפא לך. גם אם היית תמיד שמחה ומשמחת את בעלך, לא היה חסר לך שום דבר.

את צריכה לצאת מעצמך ומהדכאון הפנימי שלך, ולהתחיל לשמח ולשמח את בעלך.

ותתפללי חמש דקות בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, שיהיה ביניכם אהבה ושלום-בית והבנה הדדית, ואת תהיי שמחה ועליזה, וגם תזכירי אותי בתפלה, שאני כבר אזכה לבוא אל ארץ ישראל. אני כל-כך משתוקק, אבל אני צריך את התפללות של כלכם.

אָשֶׁר   י"ב תפד   בְּנַחֵל   קצו

נָא וְנָא רְאִי לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים, אֲשֶׁר זֶה מִצְוָה מְאֹד מְאֹד גְּדוּלָה, חֲמוּרָה שְׁבַח־מִוֹרוֹת (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ו', סִימָן ב'), וּלְבַל יַחְסֹר לָךְ יוֹם אֶחָד שְׁלֹא תִתְקַשְׂרִי אֶל הַהוֹרִים, וּלְשֹׂאֲלָם בְּשִׁלּוּמָם, וְאִיךָ הֵם מְרַגִּישִׁים, וְלִתֵּת לָהֶם הַרְגָּשָׁה טוֹבָה, כִּי אָבֵא וְאֵמָא כָּבֵד מִבְּגָרִים, וְעָבְרוּ אֶת הַסֶּבֶל שֶׁלָּהֶם בְּחַיִּים, וְעַד שֶׁגִּדְלוּ אֶת הַיְלָדִים, בְּכֵן הֵם רוֹצִים לְשִׁמְעַע רַק טוֹב, וְאִם הֵם שׁוֹמְעִים, חַס וְשָׁלוֹם, אִיזָה רַע, זֶה עוֹשֶׂה לָּהֶם רַע עַל הַלֵּב. וְאִפְלוּ שֵׁיכוֹל לִהְיוֹת לְעַתִּים, שְׁלֹא הַכֹּל נִפְלָא, אָבֵל לְמָה צְרִיכִים לְצַעַר אֶת הַהוֹרִים?! הַעֲקָר רְאוּ לְשִׁמְחֵם אוֹתָם, וּבִזְכוּת זֶה יִהְיֶה לָכֶם גַּם־כֵּן נַחַת מִהַיְלָדִים.

אֲנִי מְאֹד מְקַנָּה, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתִרְגִּישִׁי טוֹב, וְנִשְׁמַע בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תפד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבְּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר נַח, ג' מֵרַחֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכוֹן קִבְּלִתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַגִּיעַ הַזְמַן שֶׁתִּקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיָדִים, וְתִחְזֹר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִז תֵּצֵא מִכָּל צְרוּתֶיךָ. הִנֵּה גַם עָלִי הַעֲלִילוֹת עֲלִילוֹת דָּם וְרָשָׁע, אֲשֶׁר הַכֹּל עוֹרְבָא פְּרַח, שְׁקָר וְכֹזֵב, וְאִף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מִתְחַזֵּק וּמְחַזֵּק אֶת אַחֵרִים, מִכָּל שְׂכֵן אֲתָה צְרִיךְ לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְלִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, צֵא לְשׂוּדָה לְמִקּוֹם פְּנוּי, וְתִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם וְתִבְכֶּה לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׂאֲתָה רוֹצֶה לְנַסֵּעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מִהַפֶּתַח אֶל הַפֶּעַל כְּסוּפֶיךָ. תִּתְבּוֹדֵד לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְתִבְקַשׁ מִמֶּנּוּ עֲצָה: "וְתִקְנֶנּוּ בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ", וְהוּא יִתְבְּרַךְ בּוֹדְאֵי יְאִיר לָךְ עֲצָה טוֹבָה, וְיִהְיֶה לָךְ זְכוּיֹת גְּדוּלוֹת, שְׁיִסְרוּ מִמֶּךָ

את כל המשפטים, ותוכל לבוא אל ציון רבנו ז"ל. רק אל תתיאש מתפלה, ואז תראה את גדל הנסים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תפה.

בעזרת השם ותפלה, יום ששי לסדר נח, ג' מרחשון ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלֵל נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַגְּרוֹת בִּיבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵי"ה עֲלֵיהֶן יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד.

הנה הבקר היתה לי חלישות הדעת גדולה מאד מאד, וחשבתי לעצמי — מה היה חסר לי לפני רבות בשנים, כשישבתי בחדרי עם הספרים, ואני לומד ומתפלל וכותב ספרים, ואין עלי שום טרדה וטרחה דצבורא, ומאד מאד נחלשה דעתי. והנה מאז שהקמתי את יבנאל "עיר ברסלב", הסמך"מ"ם עיניו לטש ושניו חרק על זה, ואינו שוקט כלל, ומעליל עלי עלילות שוא והלשנות סרק, מה היה חסר לי כל זאת? ! אכל מה לעשות? ! כף גזרה חכמתו ותפלה! בכך, היתה לי חלישות הדעת גדולה מאד, למה אני צריך לסבל כל-כף הרבה, ובשביל מי? ! אפלו שיהיו לי החטאים הכי גדולים, בר מינו, גם כן לא מקבלים ענשים כאלו, שהסמך"מ"ם הרשע, ימח שמו וזכרו, רק רוצה לעקר אותי וכו' וכו'.

אך זאת נחמתי בעיני, שאני מקים פה קהלה קדושה וטהורה, ראי ה' וחושבי שמו. ועל-כן ראו לצית אותי, ולהתחזק במצוות וביראת שמים, ולהקפיד על קלה כבחמורה.

הנה ראיתי את השמחה שלכן, שאתן כל-כף שמחות ועליזות, זה הכניס בי חיות, לכל הפחות עם כל הצרות וכל היסורים שאנחנו עוברים, אתן מתחזקות במדת השמחה, ומחזקות את כל בני ביתכן. הקהלה שלנו נבנתה רק על יסוד אחד, שאיננו מכירים את אף אחד

בְּעוֹלָם, וְלֹא מְעַיֵן אוֹתָנוּ אַף אֶחָד בְּעוֹלָם — רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא! אֲצַלֵּנוּ מְדַבְּרִים גְּלוּי רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הָרִי אֲנִי רוֹאֶה טוֹבַת בְּשֵׁר וְדָם מֵהִי — כְּאִין וּכְאֶפֶס, וְאוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ שֶׁל הַבוֹטֵחַ בְּבֶשֶׁר וְדָם, שֶׁהַיּוֹם הוּא כָּאן וְלִמְחָר בְּקִבְרֵי. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: לָמָּה הַיּוֹנָה חִזְרָה עִם עֲלָה זַיִת טָרַף בְּפִיָּה, הִיָּתָה יְכוּלָה לְבוֹא עִם אֵיזָה פֶּרֶח אוֹ עֲלָה מֵתָק, וְלָמָּה עֲלָה זַיִת מְרוּר? אֲלֵא הִיא בִקְשָׁה מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: יִהְיוּ מְזוֹנוֹתַי מְרוּרִים כַּזַּיִת בְּיַדִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא אֲצַטְרֵךְ לְבְרִיּוֹת. וְאֲנִי לְמִדְתֵּי אֵת זֶה עַל בְּשָׂרִי, עֲדִיף לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ מִשָּׂהוּ, מְלַקְבֵּל הַרְבֵּה מִבְּשֵׁר וְדָם. בְּנֵי אָדָם יְכוּלִים לָתֵת רַק צְרוֹת וְיִסּוּרִים, עֲלִבּוֹנוֹת וּבְזִיוּנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים. וְלָכֵן צְרִיכִים לָשִׂים בְּטַחֲוֵנוּ רַק בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְסוּד זֶה בְּנוּיָהּ הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ — לְהַכְנִיֵס אֵת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַחַיִּים שְׁלָנוּ, אוֹ אִז כָּל הַחַיִּים כְּבָר חַיִּים אַחֲרֵים לְגַמְרִי. קִדְּם כֹּל יֵשׁ אֲמוּנָה, שְׂאֲנַחְנוּ מֵאַמִּינִים בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׂמוּ, וְאַחֲרֵ-כֵן יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, שְׂאֲנַחְנוּ בּוֹטְחִים בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׂמוּ, וְאַחֲרֵ-כֵן יֵשׁ שְׂמִחָה, שְׂשִׂמְחִים עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֲצַלוּ יִתְבָּרַךְ יֵשׁ שְׂמִחָה גְדוֹלָה מְאֹד.

וְעַל כֻּלָּם — יְכוּלִים לְדַבֵּר אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֵתָן יוֹדְעוֹת מֵה זֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, 'לְגַנְב' אֶפְלוּ חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְלִסְפֵּר לְפָנָיו כֹּל מֵה שְׂמַעִיק לָכֵן. בְּדֶרֶךְ כָּלֵל אָדָם הוֹלֵךְ אֵל פְּסִיכוֹלוֹג, הוּא מְשַׁלֵּם מֵאֲתִים שְׂקָל, חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׂקָל, וּמְקַבֵּל חֲצִי שְׂעָה רֵאיוֹן וְכוּ', וְהֵהוּא שׁוֹמֵעַ מֵה יֵשׁ לְדַבֵּר, וְרוֹשֵׁם אֵת הַדְּבָרִים. אֵיזָה תַּכְסִּיס נִפְלָא אֵיךְ לְעַבֵּד עַל בְּנֵי אָדָם, הַפְּסִיכוֹלוֹג קִבֵּל אֵת כַּמָּה מֵאוֹת הַשְּׂקָלִים, שְׁלִשְׁלֵם לְכִיסוֹ, וּמִסְכֵּן הָאָדָם, הֵלֶךְ הַבֵּיתָה, הוּא לֹא מְצָא לוֹ פְּתָרוֹן, שְׂמַע אוֹתוֹ וְתוֹ לֹא. אֲבָל אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ אֵת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא צְרִיכִים פְּסִיכוֹלוֹגִים, בָּאִים וּמְסַפְּרִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כֹּל אֲשֶׁר מַעִיק לָכֵן, וְאִם עֲדִין אֵין רוֹאִים יְשׁוּעָה, מֵאַמִּינִים בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׂרַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתָנוּ, וְרַק הוּא יְכוּל לְעֹזֵר לָנוּ, וְלֹא בְּשֵׁר וְדָם. אֲדַרְבֵּה, בְּשֵׁר וְדָם הוּא כַּחֲזָה טוֹרְפֵת, וְאִסּוּר לָשִׂים בְּטַחֲוֵנוּ בְּכֵן-אָדָם. יְרַמְיָה הַנְּבִיא אוֹמֵר (יז, ה): "אֲרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר

יבטח באדם, ושם בִּשְׂרֵר זְרוּעוֹ, וּמִן הַיָּמִים יָסוּר לְבוֹ; ; אִם הוּא בּוֹטֵחַ
בְּאָדָם, אוֹי וְאֲבוֹי לוֹ וְאֲרוּר יִהְיֶה. וְהַרְמַכּ"ם תִּקַּן אֶת הַיָּיִג "אֲנִי
מֵאֲמִין" כִּנְגֵד י"ג מִדוֹת הַרְחָמִים, וְאֶחָד מֵהַ"אֲנִי מֵאֲמִין" זֶה: "אֲנִי
מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רְאוּי
לְהִתְפַּלֵּל, וְאִין לְזוּלָתוֹ רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל".

וְלִכֵּן זֶה הַיָּסוּד שֶׁל הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, שְׁאֲנַחְנוּ תְּמִיד מְדַבְּרִים רַק
מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִמָּה הוּא דְכָתִיב (דְּבָרִים ל"א, יז): "וּמִצְאָהוּ
רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת, וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא, הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּקִרְבִּי
מִצְאוּנִי הַרְעוֹת הָאֵלֶּה"; אִם יֵשׁ לְאָדָם רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת, זֶה רַק
בְּשִׁבִיל טַעַם אֶחָד — כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּקִרְבִּי, כִּי אִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
הִיָּה בְּקִרְבִּי, תְּמִיד הִיִּתִּי חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וְלֹא הָיוּ בָּאוֹת לִי
הַצָּרוֹת הָאֵלֶּה; וְלִכֵּן הַכֹּפֵל הַדָּבָר, הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ בְּנוּיָה רַק עַל דְּבַר
אֶחָד — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים פְּתוּחַ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנַחְנוּ בּוֹטְחִים בְּהַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֲנַחְנוּ נִתְפַּלֵּל אֶל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְאִפְּן שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַע בְּתַפְּלִתְנוּ,
אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בְּתָרָא י'): רַבִּי אֶלְעָזָר לִפְנֵי שֶׁהִלָּךְ
לְהִתְפַּלֵּל, הִיָּה נוֹתֵן פְּרוּטָה לְעָנִי; וּבְשִׁבִיל זֶה כְּתוּב בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ,
שֶׁלִּפְנֵי הַתַּפְּלָה כְּדָאֵי לִתְּן כַּמָּה פְּרוּטוֹת לְתוֹךְ קַפְסַת הַצְּדָקָה, וְכֵן כָּל
אִשָּׁה לִפְנֵי הַדְּלָקַת גְּרוֹת, שֶׁתְּכַנִּיס כַּמָּה פְּרוּטוֹת לְצְדָקָה, וְכֵן תִּתֵּן
כַּמָּה אֲגוּרוֹת לְצְדָקָה קָדָם הַטְּבִילָה, וּבְכָל פַּעַם קָדָם שֶׁהוֹלְכִים
לְהִתְפַּלֵּל, לְזֶרֶק כַּמָּה אֲגוּרוֹת לְצְדָקָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא רוֹצֵה
מֵאֲתָנוּ אֶלֶף שֶׁקֶל, חֲמִשָּׁת אֲלָפִים שֶׁקֶל וְכוּ' וְכוּ', אִךְ מָה עוֹשֶׂה
הַסֵּמ"ך-מ"ם? אוֹמֵר לְאָדָם: אַתָּה נוֹתֵן אֲגוּרָה לְצְדָקָה — מָה זֶה
כֶּכֶר יוֹעִיל?! וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל נָתַן לָנוּ תְּקוּנָה — לְתַת
פְּרוּטָה לְצְדָקָה, וְלוֹמַר אֶת הַעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים, וְהוּא לֹקַח עַל
עַצְמוֹ הַכֹּל. רַבְּנוּ ז"ל הִיָּה יְכוֹל בְּנִקְל לֹמַר: אִם אַתֶּם רוֹצִים תְּקוּנָה
— תִּתְּנוּ ח"י שֶׁקֶלִים; אִךְ רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: פְּרוּטָה לְצְדָקָה, וְלָמָּה?
כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן
צְדָקָה, נִפְתַּח הַפֶּתַח לְמַעְלָה: "פְּתוּחַ תִּפְתַּח אֶת יְדִידְךָ"; כְּשֶׁאָדָם

פּוֹתַח אֶת הַיָּד פּה לְמַטָּה, נִפְתַּחַת הַיָּד לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, בְּזֶה שְׂאָדָם
 נוֹתֵן פְּרוּטָה, זֶה כָּבֵר מֵרְאָה אֶת טְהַר לְבָבוֹ, וּמַה זֶה הַפְּרוּטָה הַזֹּאת?
 לְהֵרְאוֹת שְׂאֲנַחְנוּ לֹא קִמְצָנִים, לְהֵרְאוֹת שְׂאֲנַחְנוּ רוֹצִים לַעֲשׂוֹת חֶסֶד.
 וּבְאֵמַת הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ בְּנוּיָה עַל חֶסֶד, שְׂאֲחַד יַעֲזֹר לְשָׁנִי, מִשְׁפָּחוֹת
 תַּעֲזֹרְנָה זֶה לְזֶה.

נָא וְנָא רְאִינָה לְהִתְחַזֵּק בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים, אֲשֶׁר מִסְבִּיר רַבְּנוּ וַיֵּל
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁלֹא יִטָּה לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמָאל,
 אֲלֵא מַה שְׁבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ הַחֲכָמִים — יַעֲשֶׂה, וְלֹא יִהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינָי
 עֲצֹמוֹ, הַצְּדִיק אֹמֵר כֵּן — יַעֲשֶׂה כֵּן, וַיִּדַּע שְׁלוֹ אֵין שְׁכַל כָּלֵל,
 אֲלֵא מַה שְׁהַצְּדִיק אֹמֵר — יָקִים בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

זֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב, אֵינִי רוֹצֶה אֲגוֹרָה אַחַת,
 אֲבָל מַה שְׂאֲנִי כֵן רוֹצֶה מִכֶּן — זֶה אֶתֶן יְכוּלוֹת בְּנִקְל לְקִים —
 חֲמֵשׁ דְּקוֹת שֶׁל תְּפִלָּה לְהַקְדִּישׁ בְּכָל יוֹם, אֵינִי כֵן יוֹדְעוֹת מַה תְּפִלָּה
 עוֹשֶׂה בְּשָׁמַיִם, כָּל תְּפִלָּה וְתַחֲנֻנָּה עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גְּדוֹל מְאֹד לְמַעַלָּה,
 וּמוֹסִיפָה עַל הַזְּכִיּוֹת, כִּנְרָאָה שֵׁישׁ עָלֵי קִטְרוּג גְּדוֹל מְאֹד בְּשָׁמַיִם,
 וְהַסְבָּה הִיא — כִּי הַיּוֹם הַנֶּעַר מְאֹד מְאֹד מְקַלְקֵל, וְאֲנִי רוֹצֶה לְהַצִּיל
 אֶת הַנֶּעַר, אֲזִי בָּא הַסֵּמ"ך־מ"ם, וְעוֹשֶׂה רַעַשׁ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים
 — אִם הָאָדָם הַזֶּה עוֹד יִסְתַּוְּבַב בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵין לִי כָּבֵר מַה
 לַעֲשׂוֹת, וְלָכֵן הִבִּיא אֶת הַסֵּמ"ך־מ"ם פּה לְמַטָּה, אֲשֶׁר רוֹדֵף אוֹתִי
 עַד חֲרָמָה, וְגוֹרֵם עָלַי מַחְלָקַת וּמִדְּנִים. וְזֶה כָּל הַסּוּד, אֵין בְּזֶה שׁוֹם
 דְּבַר אַחֵר, זֶהוּ קִטְרוּג בְּשָׁמַיִם שְׁמִקְטָרֵג — אוֹ אֲנִי אוֹ הוּא; וְלָכֵן
 אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶת כָּלְכֵן, 'חֲטָפְנָה' חֲמֵשׁ דְּקוֹת תְּפִלָּה, וְתַסְפְּרָנָה
 לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵילוֹ טוֹבוֹת קַבְּלָתָן מִמֶּנִּי; בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא
 יַעֲצָתִי לְאֵף אֶחָד עֲצוֹת רַעוֹת, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, רְאִיתָן יִשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת
 אֲצִלִּי — כָּלְכֵן! אֲבָל צְרִיכִים תְּפִלוֹת לְשָׁמַיִם, שְׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 כָּבֵר יִפְרֹ אֶת הַדִּין וְאֶת הַצָּרָה וְאֶת הַגְּזֵרָה הַקָּשָׁה הַזֹּאת מִמֶּנִּי.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן, תְּתַפְּלֵנָה בְּשִׁבְלִי, תְּשַׁפְּכֵנָה אֶת
 נַפְשְׁכֶן בְּעִבּוּרֵי לִפְנֵי אֲדוֹן כָּל. אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַתְּפִלוֹת שְׁלָכֵן פּה
 לְמַטָּה, פּה בִּיבְנָאֵל, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁנִזְכֶּה לַפְּעַל טוֹב,

וכָּבֵד אוֹכֵל לְגוֹר בְּצִמְתוֹת בִּיבְנָאֵל, וַיֵּשׁוּב הַשָּׁלוֹם עַל כְּנוֹ, כִּי אֵינִי
 יְכוּל לְסַבֵּל מִחֶלְקֶת, מִחֶלְקֶת יֵשׁ עָלַי כִּכָּר לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים שָׁנָה,
 שֶׁלֹּא גִדַע מִצָּרוֹת, וְאִף אֶחָד לֹא יָבֹא לִידֵי הַנְּסִיּוֹן הַקָּשָׁה הַזֶּה שֶׁאֵינִי
 עֹבְרָתִי. וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן — הַמְשַׁכְּנָה לְהִיּוֹת
 בְּשִׂמְחָה, תִּרְקַדְנָה מְרַב שִׂמְחָה, וּמִצֵּד שְׁנֵי — תִּתְפַּלְלֵנָה הַרְבֵּה
 תְּפִלוֹת בְּשִׁבְלִי, וְכָל תְּפִלָּה תִּעְזֹר לִי בְּשָׂמִים, שֶׁכָּל אַחַת תִּסְפֹּר
 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵיזוֹ טוֹבָה קִבְּלָה מִמֶּנִּי, אוֹלֵי זֶה יִכְרִיעַ אֶת הַכֶּף
 שֶׁהֵסֵמ"ךְ-מ"ם שָׁם עָלַי כִּמְהַ טוֹנוֹת שָׁקִים שֶׁל קְטְרוּגִים, אֲבָל אִף
 פְּעַם לֹא יְכוּלִים לְדַעַת מַה יִּכְרִיעַ, מִגִּיעָה אֵיזוֹ תְּפִלָּה שֶׁל אֵיזוֹ אֲשֶׁה
 הַבוֹכָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאוֹמְרָת: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַצְּדִיק עֲזֹר
 לִי, הַצְּדִיק מְסַר נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּרֵי, וְהִצִּילֵנִי מִרְדַּת שַׁחַת, הַצְּדִיק עֲשֵׂה
 בְּעִבּוּרֵי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה טוֹבוֹת וְחֲסָדִים". הַתְּפִלָּה הַזֹּאת יְכוּלָה לְהִכְרִיעַ
 אֶת כָּל שָׂקֵי הַקְטְרוּגִים שֶׁמְקַטְרֵג עָלַי הֵסֵמ"ךְ-מ"ם. וְאֵינִי מְאֲמִין
 בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁעֲדִין אֲנִי לֹא כָּל-כֶּף חוּטָא וּפּוֹשַׁע, שִׁישׁ עָלַי
 חֲבִיּוֹת שֶׁל עוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת קְטְרוּג יִשְׁנוּ, בְּכֵן אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן
 — תִּתְפַּלְלֵנָה עָלַי, וְתִחַזְקֵנָה אֶת עֲצָמְכֶן בְּיַחַד, הֵיינְה בְּשִׂמְחָה וְרַק
 בְּשִׂמְחָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ בִּישׁוּעַת עוֹלָם.

הַמֵּאֲחֵל לְכֵן בְּרַכָּה וְהִצְלַחָה מִן הַשָּׂמִים...

י"ב תפ"ו.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר לְךָ-לֵךְ, ו' מִרְחֶשֶׁן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּרִים הַיְקָרִים,
 הַיְוֵי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קס"ט): כְּשֶׁאָדָם שָׂמַח,
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית; כִּי כָּל הַצָּרוֹת
 שֶׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי אָדָם, הֵן רַק מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּעַצְבוֹת וּבְמִרָה שְׁחוּרָה,
 בְּמִרְרוֹת וּבְדַכְּאוֹן, וְזֶה מוֹשֵׁף אוֹתוֹ לְפָגַם הַבְּרִית. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצְוָה גְּדוּלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד,

וְצָרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וּבְזֶה יִנְצַל מִן הַפָּגַם הַנוֹרָא הַזֶּה.

וּבְאֵמַת הַקְּלִפָּה שְׁמַחְטָאֵת אֶת הָאָדָם בַּפָּגַם הַבְּרִית נִקְרָאת לִילִי"ת, וְאוֹמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רִיד): כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד תְּלִמוּד, מִבְּטֵל אֶת הַקְּלִפָּה הַזֶּה, כִּי תְלִמוּד גִּימְטְרִיָּה הַשֵּׁם שֶׁל הַקְּלִפָּה לִילִי"ת, וְלָכֵן זֶהוּ דָבָר גְּדוֹל מְאֹד לְלַמֵּד הַרְבֵּה גִמְרָא, גִּמְרָא — רָאשֵׁי תְבוֹת הָאֲרַבְעָה מְלֵאכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם: גְּבִירָא, מִיכָאֵל, רִפְאֵל, אִוְרִיאֵל, אִם אָדָם קוֹבֵעַ לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בְּלִמּוּד תְּלִמוּד, הוּא יִשְׁבֵּר אֶת הַקְּלִפָּה וְאֶת הָרַע שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה ג'): אִם אָדָם הוֹלֵךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּמִקּוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, אַזִּי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, הַקְּלִפָּה מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּכֶלֶב, וְהִיא קְשׁוּרָה בּוֹ, וְאִיזָה בְּזִיּוֹן יֵשׁ לְאָדָם, שֶׁכֶּלֶב הוֹלֵךְ אַחֲרָיו. וְלָכֵן צָרִיכִים לְרְאוֹת לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְלִלְמַד הַרְבֵּה גִמְרָא כְּסֻדְרָן. רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר: כְּשֶׁזּוֹכִים לְלַמֵּד ש"ס וּלְסִימוֹ, זוֹכִים לְצִלָּם אֱלֹקִים.

בְּנֵי הַיְקָרִים! זֹאת תְּדַעוּ, כִּי בַּחֹר צָרִיךְ לְהִתְחַתֵּן, לְמַצָּא זְוִיג בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְלֹא לְהִיּוֹת חֶכֶם בְּעֵינָיו. אֵךְ דָּא עָקָא לְמָה אִינוּ מוֹצֵא זְוִיג? מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחַפֵּשׂ אֶת הַבְּלִתִּי נִמְצָא, וּמָה שֶׁעֲדִין לֹא נוֹלַד. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְבָמוֹת סג.): נַחוֹת דְּרִגָּה וְנִסִּיב אִיתְתָּא; תוֹרִיד אֶת עֲצָמָךְ וְתַרְדּ מְדֻרְגָה, וְאִזּוּ תִמְצָא אִשָּׁה וְתִתְחַתֵּן.

אֵךְ זֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, הִנֵּה אַתֶּם עֹכְשׁוּ חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, וְרִגְלִים לְעוֹלָם הַגּוֹיִים, אֲשֶׁר שָׁם בְּחַתְנוּת עוֹשִׂים עֶשֶׂן, וְרוֹקְדִים רִקּוּדִים שֶׁל גּוֹיִים, זוֹרְקִים אֶת הַגּוֹף כְּמוֹ אָדָם שֶׁקָּבַל נְשִׁיכָה מִנְחָשׁ. וּבְאֵמַת מִי שֶׁעוֹבֵר עַבְרָה, הוּא בְּאֵמַת קָבַל נְשִׁיכָה מִנְחָשׁ, אַזִּי הוּא זוֹרֵק אֶת הַגּוֹף שְׁלוֹ, וְכָל אֱלוֹ הַשְּׁטִיּוֹת אַתֶּם צָרִיכִים לְהוֹצִיא מִכֶּם, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּחֲתֵנוּ, אֲבָל עֲזוּבוּ אֶת הַשְּׁטִיּוֹת הָאֵלוֹ, לֹא לְהִשְׁמִיעַ שׁוֹם קֶסֶטָה שֶׁל נְגוּנִים פְּרָאִיִם מְזַמְרִים פּוֹרְקֵי עַל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכֵן שְׁאֵר מֵינֵי שְׁטִיּוֹת זֶה מְנַהֵג גּוֹיִים, וְצָרִיכִים לְבָרַח מֵהֶם, כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֵף, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (וַיִּקְרָא יח, ג):

"ובחקתיהם לא תלכו", אסור לילך בחקות הגויים. ותודיעו את זה לכל חבריכם, מהיום והלאה אם יש חתנה ובה רקודים של גויים ושאר מנהגיהם, אסור להיות שם, ואין זו נקראת שמחה כלל, שמחה צריכה להיות שמחה אמתית, שמחה של דבקות בהקדושה ברוך-הוא, למסור את נפשו בשבילו יתברך. אנחנו צריכים להתרחק מהגויים בתכלית הרחוק, אין עלינו שום קלפה של גויים, ומי שחוזר בתשובה, הוא צריך להבדל מהגויים, וכל זמן שמתחבר אליהם ואל מעשיהם, צריכים לדעת, שרחמנא לצלן, הוא אינו חוזר בתשובה, ונמצא עדין במדור הקלפות. אדם יכול לעשות כל מיני עברות שבעולם, ואחר-כך יחשב שהוא צדיק, והוא רוצה עוד לתקן את אחרים...

הנה מצינו אצל אלימלך איש נעמי, שברח מארץ ישראל עם שני בניו — מחלון וכליון, והם התחתנו עם גויות, ולבסוף כלם מתו, כי אם אדם עובר עברה, ואינו חוזר בתשובה, הוא מת מיתה משנה. ולכן צריכים לחזר בתשובה שלמה, ועקר התשובה — להיות בשמחה, שזכינו להבראות מזרע ישראל, ולא עשנו גויים כגויי הארצות.

והנה מי שפגם בברית, עליו ללמוד את המאמר בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ו, ולומר על זה את התפלה מ"לקוטי-תפלות", אשר שם אומר רבנו ז"ל: זה כלל גדול, מי שפגם בברית, הוא לא יבין בדברי הצדיק, כי המחין שלו פגומים מאד מאד. נמצא, שאותם בני-אדם החולקים על הצדיק, הם נואפים גדולים מאד, ואפלו אם עולה להם איזה ספק ספקא על הצדיק, צריכים לדעת שהראש שלהם מלא נאוף, שקוץ, העוב וזהו, והם עושים כמעשי הגויים, ויש להבדל מהם לגמרי, ואף לא לשמע נגונים שלהם. רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג'): מי ששומע נגון ממנגן רשע, קשה לו לעבודת השם יתברך; והוא יפל נפילה אחר נפילה.

חכמינו הקדושים אומרים: אם אדם עושה עברה, היא קשורה

בו כְּכֹלֵב, שְׁכֹלֵב רַץ אַחֲרָיו, וְאִם הוּא עוֹשֶׂה עוֹד עֲבֵרוֹת, הֲרֵבָה כְּלָבִים רָצִים אַחֲרָיו; אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה! אָדָם שֶׁעָשָׂה עֲבֵרוֹת, וְהֵן קְשׁוּרוֹת בּוֹ, וְעוֹד יֵשׁ לוֹ קְשׁוּיֹת עַל הַצְּדִיק, הֲלֹא הוּא צָרִיף לְזֶרֶק אֶת עֲצָמוֹ עַל הָאָרֶץ, וְלִדְפֹק בְּרֹאשׁוֹ וְלִבְכוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּמְחַל לִי עַל עוֹנוֹתַי הַמְרֵבִים, שֶׁעָשִׂיתִי לְפָנֶיךָ, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּתְקַן לִי אֶת הָעֵינַיִם, שֶׁהִסְתַּפְּלִיתִי בְּמִקּוֹמוֹת הַמְטַנְפִים. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּרְחַם עָלַי, אוֹי מָה עָשִׂיתִי". וְצָרִיף לְצַעֲקַת בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, פֶּן וְאוֹלֵי יִזְכֶּה שִׁינְקָה לוֹ הַמַּחַ, אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אָדָם שֶׁעָשָׂה כָּל-כָּף הֲרֵבָה חֲטָאִים וְעוֹנוֹת בְּנֹאֵף, הוּא עֹדֵן רוֹצֵה לְהַבִּין אֶת הַצְּדִיק, הוּא עֹדֵן אוֹמֵר לְצְדִיק דְּעוֹת, אוֹי מָה הִיָּה לָנוּ! שְׁמְרוּ עֲצַמְכֶם מֵאִינְשֵׁי דָלָא מְעַלֵּי, הַמְלֵאִים קְשׁוּיֹת עַל הַצְּדִיק, הַתְּרַחְקוּ מֵהֶם כְּמִטְחוֹי קִשְׁת, וְאַל תִּהְיוּ בְּדֹ אֲמוֹתֵיהֶם, כִּי הָאִוִּיר בְּקִרְבָתְכֶם מְלֵא אָרֶס.

הַמְגִיד הַגְּדוֹל מְמַעֲזְרִיטֵשׁ זי"ע, הִיָּה מְמַלֵּא מְקוֹמוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְהוּא לְמַד עִם תְּלַמִּידוֹ אֶת כָּל מַה שְׁקָבֵל מֵהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְגָלָה אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּגִלּוֹי רַב מְאֹד. וְהִיָּה לוֹ תְּלַמִּיד בְּשֵׁם רַבִּי אֶהְרֵן הַגְּדוֹל מְקַאֲרֵלִין זי"ע, שֶׁהִיָּה לוֹ כַּח גְּדוֹל לְהַחְזִיר אֲנָשִׁים בְּתִשׁוּבָה, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִפְטַר בְּגִיל צָעִיר. חֲתָנוּ הִיָּה הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְרַדְכֵי מִטְשַׁעֲרֵנְאֲבִיל זי"ע, (שֶׁהַחֲזִיק מְאֹד מִמוֹהֲרַנ"ת ז"ל), וְנָשָׂא לְאִשָּׁה בֵּת יִתוּמָה בְּשֵׁם חִיָּה-שָׂרָה, שֶׁהִיָּתָה בֵּתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶהְרֵן מְקַאֲרֵלִין זי"ע. בְּנָם הַבְּכוֹר נִקְרָא בְּשֵׁם: רַבִּי אֶהְרֵן מִטְשַׁעֲרֵנְאֲבִיל, שֶׁהִיָּה מְמַלֵּא מְקוֹמוֹ, וְנִקְרָא עַל שֵׁם סָבוֹ: רַבִּי אֶהְרֵן הַגְּדוֹל. פַּעַם אַחַת רָצוּ הַגּוֹיִים לַעֲשׂוֹת פּוּגְרוֹם בְּעִירְתֶּם, אֲזִי הִתְאַנַּח מְאֹד מְאֹד וְאָמַר: אוֹי, אוֹי, אוֹי, אִם הִיָּה לִי אֶת הַכַּח שֶׁל הַסַּבָּא שְׁלִי רַבִּי אֶהְרֵן הַגְּדוֹל מְקַאֲרֵלִין זי"ע, לֹא הִיָּה פֹה פּוּגְרוֹם. וְסִפֵּר אֲזִי סִפּוֹר, שְׁבִימִי הַמְגִיד מְמַעֲזְרִיטֵשׁ זי"ע, הִתְלַקְטוּ הַמּוֹן גּוֹיִים פּוּחֲזִים, וּבָאוּ עִם גְּרוֹזִים וְסִפִּינִים, וְרָצוּ לַעֲשׂוֹת פּוּגְרוֹם בְּעִיר מְעִזְרִיטֵשׁ, וְהוֹדִיעוּ עַל יוֹם בּוֹאֵם. כָּל הַתְּלַמִּידִים פָּתְחוּ מְאֹד, וְאָרְזוּ אֶת סִפְרֵי הַתּוֹרָה וְכוּ', כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל הִרְשָׁעִים, יִמַּח שְׁמֵם, לֹקְחִים רֵאשׁוֹנָה

את ספרי התורה, ועושים מזה כל מיני בזיונות, רחמנא לצלן. והנה בבית-הכנסת היתה נברשת עם ששים קנים מרהיבה בִּפְיָה, שעשאה רבי אהרן הגדול, כי פעם שמע מרבו המגיד, שרוצה שבבית-הכנסת שלו תהיה נברשת של ששים גרות, ובשעה שהתלמידים אָרוּזוּ את הספרים הקדושים ואת ספרי התורה, רבי אהרן הגדול עמד עם פניו מול הקיר, והתבודד להקדוש-ברוך-הוא. וכשרצו התלמידים להוריד גם את הנברשת, הסתובב ואמר: את זה תעזבו, אני בטוח שלא יגעו בזה. ותכף כששמעו כזאת, אמרו למגיד הקדוש, שרבי אהרן אינו מניח להוריד את הנברשת. נגש המגיד ואמר לרבי אהרן תלמידו: אם אתה כל-כך בטוח שלא יגעו בזה, אזי לא יהיה פוגרום פה. ואמר לשמש שיכריז, שכלם — אנשים, נשים וטף יבואו לבית-הכנסת ויתחבאו בתוכו. רבי אהרן הגדול ראה שכלם באים, והבין איזו משימה הטיל עליו רבו המגיד הקדוש, שהוא בכחו הגדול ימנע פוגרום, אזי אמר: רבי, עזרו לי, אני לא יכול לבד; ענה לו רבו: לעזר לכם אני יכול; ולפתע פתאם הגויים באו, ונפל עליהם פחד ואימה, והחלו לנוס, ואחד דקר את השני, והרגו מביניהם מאות. למדים מכאן מה זה כח של צדיקים, שהיו כל-כך דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, עד שלא הסיחו דעת כרגע ממנו יתברך, הם הם קדושי עליון, אשרי המדבק בהם!

אבקש אתכם במאד מאד, הנה עזרכם הקדוש-ברוך-הוא, וחזרתם בתשובה. תדעו לכם, כי אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה), אשר חזרה בתשובה זה לחזר לגמרי להקדוש-ברוך-הוא, שזה מה שכתוב בזהר: ורקא דאזדריקת לאתרי דאתנטיילת מתמן; אדם צריך לזרק את עצמו חזרה מהיכן שהוא בא. ומהיכן בא? מתכמה; ועקר התכמה, שאדם צריך תמיד לחשב רק מהקדוש-ברוך-הוא. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב) זה כתמה, מה חיינו ומה כחנו, אין לנו כלום, רק את הקדוש-ברוך-הוא; וכן אומר רבנו ז"ל, אשר עקר התשובה — כשעובר על האדם נסיון, ומחזיק מעמד ואינו חוטא — זו נקראת תשובה.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתקחו את עצמכם בידכם, ותתחילו

לְלַמַּד שׁ"ס בְּהַתְמַדָּה גְּדוּלָה מְאֹד, וְזֶה יִשְׁמַר אֶתְכֶם. כִּי גַמְר"א —
 רְאשֵׁי-תִבּוֹת: גִּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רִפְאֵל, אֲוִרִיאֵל, הַד' מְלֹאכִים
 הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם. וְאִם תִּהְיוּ חֲזָקִים בְּלִמּוּד גַּמְרָא, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא יוֹצִיא אֶתְכֶם מֵהַפֶּחַ שֶׁנִּפְלַתֶם בּוֹ, וְתִהְיוּ דְבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרַךְ
 בְּדַבְּקוֹת אַמֶּת.

כִּי בְּאַמֶּת כְּשֹׁאֲדָם חוּטָא, הוּא נַעֲשֶׂה מְשַׁנֵּעַ, כְּמֵאמְרָם וְ"ל
 (סוּטָה ג.): אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, אֲלָא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת;
 מַה זֶה רוּחַ שְׁטוּת? שֹׁאֲדָם מְסֻתּוֹבֵב בְּעַצְבוֹת וּבְמִרְרֵיּוֹת, וְאוֹמֵר:
 "אֲנִי עֲכָשׁוּ שְׁבוּר וּמְדַכָּא", אֲךָ לֹא וְלֹא, אֵינְךָ שְׁבוּר, אֲלָא יֵשׁ לְךָ
 רוּחַ רָעָה, יֵשׁ לְךָ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, קְלִפְהָ בְּתוּכְךָ, לְכֵן אַתָּה רוֹאֶה רַק
 שְׁחֹר, וְאוֹמֵר לְכֻלָּם, כִּי אֵין תְּקֻנָּה, וְאָבֵד מְנוּס וְתוֹחֲלֵת. אָדָם זֶה
 מְסַכֵּן גְּדוּל, הָרֹאשׁ שֶׁלוֹ מְלֵא זְהֻמָּה, וְלִכֵּן הוּא עָקִם בְּעַקְמוּמֵיּוֹת
 גְּדוּלָה. אֲךָ תִּכְף כְּשׁוֹזְכָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הוּא אֵינּוּ רוֹאֶה כְּלוּם —
 רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה יִהְיֶה לְכֶם הַסִּימָן אִם שְׁבַתֶם
 בְּתִשׁוּבָה בְּאַמֶּת אִם לֹאוּ — כֹּל זְמַן שֶׁאֵינְכֶם רוֹאִים אֶת הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, סִימָן שֶׁלֹּא חֲזַרְתֶּם בְּתִשׁוּבָה. וְלִכֵּן הַדְּבִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם
 בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתִדְעוּ שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֹה אַתָּנוּ, עֲמָנוּ
 וְאֶצְלָנוּ, וְאִם תִּדְעוּ דְבַר זֶה, אֲזִי תִתְחִילוּ לְרַקֵּד מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה אֲמִתִּית
 וְשְׁלֵמָה, וּבְזֶה תִדְעוּ שֶׁחֲזַרְתֶּם בְּתִשׁוּבָה — שֶׁאַתֶּם מְלֵאִים שְׂמֻחָה
 וְצִהֲלָה, וְרוֹקְדִים מְרַב שְׂמֻחָה. כִּי אֶצְלוּ יִתְבַּרַךְ נִמְצְאָת רַק שְׂמֻחָה,
 כִּי "עֲזוּ וְחִדְדוּהוּ בְּמִקוּמוֹ" (דְּבָרֵי-הַיְמִים א' טז, כז); וְלִכֵּן גַּם זֶה לְכֶם סִימָן
 אִם חֲזַרְתֶּם בְּתִשׁוּבָה — אִם אַתֶּם כֹּל-כֶּף שְׂמֻחִים שְׂמֻחָה אֲמִתִּית
 שֶׁל קְדוּשָׁה וְטְהָרָה, וְרוֹאִים רַק טוֹב וְאוֹר וְנֹעַם אֶצְל כָּלָם, וְאֵינְכֶם
 מְדַבְּרִים רַע אַחַד עַל הַשְּׂנִי, שְׂמֻחִים וּמְשֻׂמְחִים אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
 זֶה סִימָן שֶׁתִּשׁוּבַתְכֶם שְׁלֵמָה וּמְקַבֶּלֶת לְפָנַי אֲדוֹן כָּל.

רְאוּ לְצִיַּת לְכָל דְּבָרֵי אֱלֹהִים, וְאֲזוּ לְרַב טוֹב הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן תִּזְכּוּ.

הַמֵּאחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תפז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר לך-לך, ח' מרחשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד נצטערתי לשמע גדל צערך.

גם נא ונא ראה למסר את נפשך להיות בשמחה, כי השמחה היא הרפואה. וחקמינו הקדושים אומרים (מדרש תנחומא שמיני ב'): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; ולכן היה היום הזה בשמחה אין סופית, והקדוש-ברוך-הוא יעזר בזכות השמחה, שתהיה לך פרנסה בשפע, שלום-בית אמתי והצלחה רבה ברוחניות ובגשמיות.

גם ראה לשמח את כל בני משפחתך, ותשתדל מאד שיהיה בביתכם רק אוירה של שמחה, ותשמעו תמיד כלי זמר, קול ששון וקול שמחה. ובזכות השמחה, הכל יסתדר על הצד הכי טוב.

ידידי היקר! ראה 'לגנב' בכל יום אפלו חמש דקות לשיח ולספר לפננו יתברך את כל לבכם, וכל אשר עובר עליכם. וכן תאמר לאשתך להתבודד בשיחה זו תפלה לפני הבורא יתברך שמו, ולבקש ממנו כל צרככם, ואם תתמידו בדבר זה, בודאי תושעו, וימלאו משאלות לבכם לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תפח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר לך-לך, ט' מרחשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רציתי מאד מאד, שתקח את עצמך בידיים, חדש ימינו כקדם, וכל יום ויום תלמד חמש ורש"י עם התרגום, אשר זה יהיה לך חק ולא יעבר, לסיים כל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום, ואל תשאיר את זה ליום ששי, אלא מיום ראשון ואילך יהיה נקרא עם הצבור. וכן תלמד כל יום פרק משניות ודף גמרא, או אז תראה איזו הצלחה גדולה תהיה לך.

רק חזק ואמץ, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תפ"ט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וירא, י"ג מרחשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

את מכתבך לנכון קבלתי, ונפל לבי בקרבי בקראי את הדברים.

נא ונא ראי לחדל מזה, כי לבסוף תפלי מטה באין סומך. וזהו עון חמור במאד מאד. חכמינו הקדושים הזהירו אותנו מאד מאד על אסור יחוד, לא להתיחד עם גבר, אשר זה אסור דאורייתא, יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, גבר אסור לו להיות לבד עם אשה ולהפך, ותנאים ואמוראים אמרו את זאת, שהם היו מלאכי מעלה, קדושי עליון, אז מה נאמר אנן?! ואפלו חתן וכלה קדם החתונה אסור להם להתיחד, ומכל שכן גבר ואשה זרים, אסור להם להיות לבד, וזהו אסור יחוד, כי אדם נבכר עם רגש, ובעת שמדברים יחד, הרגשות נפתחים, וכך נלכדים ברשת, עד שנכשלים, רחמנא לישזבן, בעוונות חמורים ונוראים, שלא יכולים אחר-כך לצאת מזה. ומלבד זאת, הרי גורמים בושות לעצמו, בושות למשפחה, בושות לכל החברה ובושות לכלל ישראל, כשבת ישראל, רחמנא לישזבן, עושה מעשים מגנים.

בכן שמרי עצמך, והזהרי במאד מאד בענין זה, ולבל יפתוך

זרים, כי כל כבודך בת מלך פנימה (תהלים מה, יד). ובפרטי פרטיות גבר שהתחתן, ויש לו אשה וילדים, הסירי אותו מדעתך, ואל תחשבי ממנו כלל. הוא לכד אותך ברשתו כמו עכביש המוציא את קוריו, ותופס זבובים, ומוצץ להם את המוח, עד שהם מהפנטים. כך יש נוכלים וחטאים המדברים עם נשים או בנות ומהפנטים אותן, עד שמוציאים מהן את השכל, והן הולכות אחריהם כעור בתוך הקיר.

התרחקי ממנו ונוסי על נפשך כמו שבורחים מאש שורפת, כי הוא מסכן מאד, אינך שמה לב גדל פשעיו ומעלליו, לילך להתגרש מאשתו ולהתחתן עם בחורה צעירה כבת עשרים?! הלא הוא חולה, ואחר שנה שנתים יזרק אותך, וימצא קרבן אחר, אך אז כבר יהיה מאחר, וישאיר אותך עם בן או בת, זרוקה לאנחות, ותהיי אמללה כל החיים. מדוע לא תתעשתי ותשמעי לדברי?!

אני מתעסק בעל הצבור למעלה מעשרים וחמש שנה, ואלפי אנשים עברו דרך מפתן דלתי, ונוכחתי בספורים כגון דא פעמים אין מספר, רחמנא לצלן. לכן אני יודע מה קורה פה, ואני מבין היטב היטב מי אלו הנואפים, בעלי חלי ממש, ולכן ההכרח לי להזהירך, הוא תפס אותך ברגשות, ואת עכשו ברגע התשעים ותשעה, ובגס קבלתי את מכתבך זה עתה, ואני מזעזע כל-כך. את עומדת לפני תהום פעורה למרגלותיך, מהרי ועשי מה שדוד המלך אמר (תהלים קכד, ז): "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו", ברוך הוא וברוך שמו ששברנו את הפח, ועכשו תמלטי לפני שיהיה מאחר מדי, ואז לא תוכלי כבר לצאת.

יש פתגם העולם: במריבה יש שני צדדים, כי באמת אי אפשר לריב עם עצמו, וכשיש ריב ומדון שניהם אשמים. כמו-כן בענייך, אדם עובר עברה, לא שיך לומר שהוא בלכד אשם, אלא יש עוד צד, שעמו עשה את העברה, ולכן אל תדמי בנפשך כי לא תהיי אשמה בכל אלה. אלא זאת הייתי אומר, שאף תמימה, ואינך יודעת מה התוצאות, לכן אני מזהירך מראש על גדל העון וחמרת החטא

אָשֶׁר   י"ב תצ   בְּנַחֵל   רִיא

מה נורא הוא. רבנו ז"ל אומר (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל בני־אדם שכחה זה חסרון גדול, אך אצלי שכחה היא מעלה גדולה מאד, וצריכים להרגיל את עצמו לשכח; ובפרט את, שהוא לכד אותך במלותיו, וירק מפיו דבש וחלב, עליך לשכח את העבר, ולעשות התחלה חדשה, שכחי ממנו, תדאגי רק בשביל עצמך, ותרחמי עכשו רק על עצמך. עליך עתה לשמר על הכבוד שלך ועל השם הטוב שלך, כל החיים עדין לפניך ומאירים אליך, אם רק תרצי תוכלי לצאת מזה.

והייתי מנעץ לך עכשו ללכת לפנימיה, ולצאת מן המקום ההוא, שלא יהיה לך שום נסיון מאותה קלפה צבועה, אשר רוצה להפיל אותך בפח יקוש, ברחי מהיצר הרע הזה הנקרא 'מלך זמן וכסיל', המושגע בני אדם, וצובע לו את החטא בלבן, ורמנא לצלן.

ואם תציתי לי, הקדוש־ברוך־הוא יעזר לך, שתמצאי בחור משרש נשמתך, בחור הגון וטוב.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב תצ.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וירא, ט"ו חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זכני הקדוש־ברוך־הוא להיות בארצנו הקדושה שלש שבתות: "בראשית", "נח", "לך־לך", ומאד נצטערתי שלא ראיתך, ובנדאי אני דן אותך לכף זכות.

ראה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבְעוֹלָם לשמח בשמחה אין סופית, שאנו זוכים לדעת מרבנו ז"ל.

ומוהרנ"ת ז"ל פעם התלהב באמצע למודו, ואמר: תמה אני איך העולם זוכים לשמע את דבורינו אלו, איך אנו זוכים להוריד אורות נוראים ונפלאים כאלו בעולם. וסיים: אין זה, כי אם שאנחנו מאחדים פה עשרה אנשים, ועל כל פי עשרה שכינתיה שריא, וכשהשכינה פה, בודאי יש דבורים כאלו. אשרי עין אשר ראתה קבוץ כזה, שמתקבצים יחד לדבר דברי רבנו ז"ל, אשרי האזן אשר שומעת דבורים נוראים כאלו, ומי יתן, שבפעם הבאה גם-כן תדחף את ראשך, ותבוא לשבות אצלנו לשבת-קדש, כי בטוח אני, אשר מי שישבות אצלנו בשבת אחת, וישמע את דבורינו בליל שבת ובשבת בבקר ובסעודה שלישית, ובמלונה מלכה, שלא יסתלק מזה העולם בלא תשובה. וכבר נדפס בשנים האחרונות מה שאנו מדברים בכל שבת ושבת מהארבעה סעודות בקבץ "תוף הנחל".

ראה, אהובי, אחי היקר! רק להדביק את עצמך בו יתברך, וזה יהיה כל רצונך וכסופיך — להיות דבוק בחי החיים, ואז תצליח דרכך כל הימים.

היה רצוי יותר, אם אתה יכול להפקיד את המעות לצדקה בבנק בארצנו הקדושה, עדיף מלשלח מזמן, כי הרבה פעמים נאבד בדאר, ודי לחכימא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תצא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וירא, ט"ו חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאוד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים... גרו יאיר.

את מכתביך לנכון אני מקבל, והרבה מאוד שמחה אתה מכניס בלבי.

ראה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים

אָשֶׁר   י"ב תצב   בנחל   ריג

שְׁבַעֲוֹלָם, וְעַקַר הַהִתְחַזְקוֹת הַיָּא עַל מִדַּת הַשְּׁמִיחָה, לְשִׁמְחַת תְּמִידָה, שְׁזָכִינוּ לְהִתְנַדֵּעַ מִרְבֵּנוּ ז"ל, כִּי מָה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ ז"ל. וּבְזֶה שְׁהָאָדָם שָׁשׁ וְשִׂמְחָה בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ ז"ל, עַל־יְדִי־זֶה הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר נֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. וּמוֹבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ב קפד): חֲדָוּא דְּבַר נֶשׁ מְשִׁיךְ חֲדָוּא עַל־זֶה מְנִיחָה, בְּזֶה שְׁאָדָם שְׁמִיחָה בְּזֶה הָעוֹלָם עַל אִיזָה דְּבַר, מִמְּשִׁיךְ עַל־יו שְׁמִיחָה מִקְּדֻשַׁת הַמְּצֻנָּה הַשְּׂיִכָּת לְשִׁמְחָה זֹה. וְרֵאוּי לָךְ לְשִׁמְחָה בְּזֶה שְׁאִתָּה זֹכָה לִישֵׁב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה מִתְהַלֵּךְ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁמִיחָה, סִימָן טז): מִי שְׁמִפְרָסֵם אֶת הַצְּדִיק — זֹכָה לְשִׁמְחָה; וְעַל־כֵּן רָאָה לְגִלוֹת וּלְפָרֵסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְתַפְיֵץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל־יְדִי־זֶה בְּעֲצָמוֹ תִּזְכָּה לְשִׁמְחָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹסֵק לְהַפְיֵץ אֶת אֹרֹו וְדַעַתוֹ הַגְּנוּזָה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וּמְקַרֵּב עַל־יְדִי־זֶה נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תצב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְר וַיְרֵא, ט"ו חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מְכַתְּבְּךָ, וְגִדְלִי שְׁמִיחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמְּךָ, אִיךְ שְׁאִתָּה זֹכָה וּמְזֻכָּה אֶת הַרְבִּים בְּהַפְצַת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל, אִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל.

וּמָה שְׁאִתָּה כּוֹתֵב, שְׁעוֹבְרִים עַל־יך בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, זֶהוּ סִימָן שְׁאִתָּה מִתְחִיל לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׁרָצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, עָבַר עַל־יו מָה שְׁעָבַר, וְכִמְעַט שְׁאִין מְקַרֵּב אֲמִתִּי שְׁנִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁלֵא סָבַל בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְזֶהוּ הַסִּימָן הַכִּי מְעַלָּה, שְׁבִיאָמַת מְקַבֵּל מִהַקְּדֻשָּׁה;

כי באמת כל העולם מלאים קלפות והסתרות, שנתהוו מעוונות בני-אדם, כי על כל חטא ועון שאדם חוטא ופוגם וכו', בפרטיות בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה וכו', בורא משחיתים המסתירים את אמתת מציאותו יתברך, וכשאדם רוצה להתקרב אל הצדיק האמת, והצדיק מאיר את עיניו להסתכל בשכל שיש בכל דבר, שהוא החיות אלקות שיש בכל דבר, אז תכף-ומיד מתעוררים הסטרא אחרא, כי כשיש קול דקדושה, יש כנגדו קול הברה דסטרא אחרא וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב); וכשאדם יש לו שכל, ואינו מתפעל מכל מה שעובר עליו, ואדרבה הוא חוזר יותר ויותר בתשובה, על-ידי-זה לאט לאט הוא מוריד מעצמו את הקלפות, עד שלבסוף הוא מקבל מהפרי וכו', ומי שאין לו שכל, הוא בורח תכף-ומיד כשרואה את המניעות.

על-כן ראה לחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תירא ואל תפחד משום בריה שבעולם, הרגל את עצמו לדבר עמו יתברך, אשר כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל.

והעולה על הכל — ראה להסתיר את התקרבותך מבני העולם, כדי שלא יתגברו המניעות ביותר, ולא תוכל להחזיק מעמד, כי לא כל אחד יכול לעמד בנסיון הזה.

אודות הפצת ה'תקון הכללי' מרבנו ז"ל, אין למעלה מזה, כי מה שיכולים להחזיר בעולם אמירת העשרה מזמורי תהלים, זה קרוב הגאלה, וכשיבוא משיח צדקנו, אז יהיה הדבר הזה כבוש לכל עם ישראל לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים, שהם עשרה מיני נגינה, ואשר יש בסגלתם לא רק לתקן את העבר, אלא להנצל גם להבא; כי באותו זמן שגלה רבנו ז"ל סוד ה'תקון הכללי', גלה גם מענין סוד השריון וכו', כשהולכים למלחמה מלבישים את עצמו בשריון, אשר אפלו יורים בו חצים, הם מחליקים ונופלים, ולא נכנס בתוכו וכו', והבן למעשה. הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה באמת להתקרב אל דעת רבנו ז"ל.

אודות הספרים שבקשת — אין בידי, אבל אשתדל להשיגם בעבורך. נא להזכירני עוד פעם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תצג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

פה תקבל רצוף מכתב שחזר אלי, וכנראה שקרתה איזו טעות, ונא לתקן את הטעות.

לפני יומים חזרתי מארצנו הקדושה, ואשר שם בעזרתו יתברך, אני מקים "עיר ברסלב" ביבנאל, ועכשו אנו מתכוננים לבנות בית-המדרש ענקי עם חדרי שנה וכן אולם לשמחות, יעזרנו הקדוש-ברוך-הוא לראות את זה בנוי על תלו.

בהיותי בארץ ישראל פרשתי שם את האמרה "טעות לעולם חוזרת" על-פי מה שפרש הבעל-שם-טוב הקדוש (תהלים קיט, פט): "לעולם ה' דברך נצב בשמים", הינו כי דבור הוי"ה יתברך שמו, שצוה לברא את העולם בעשרה מאמרות, עדין נטבעו בתוך הבריאה, והם המחיים ומקיימים את הבריאה, אשר זה "לעולם הוי"ה דברך נצב בשמים", זה שאמר הכתוב (בראשית א, ו): "ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, ויעש אלקים את הרקיע, ויבדל בין המים אשר מעל לרקיע ובין המים אשר מתחת לרקיע, ויהי כן, ויקרא אלקים לרקיע שמים" וגו'; הדבור הזה עדין נצב בשמים, ומחיה ומנהיג את השמים, וכן בכל העשרה מאמרות דברו נצב בתוך הבריאה, וזו היא טעות לעולם חוזרת, כשנארע לאדם איזו טעות, אל יאמר אשר הטעות הזו היא מקרה, אלא טעות חוזרת לעולם הוי"ה דברך נצב בשמים,

שִׁידַע שֶׁהִטְעוֹת הַיָּא גַם־כֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֶפְלוּ שְׁנֹאֲרַע לְאָדָם אִיזוֹ טְעוֹת — אֵל יִשְׁבֵּר, רַק יָדַע כִּי הַכֹּל בְּהִשְׁגָּחַה פְּרֻטִית, וּבִוְדָאֵי גַם מֵה שְׁקָרְתָּה הִטְעוֹת הַזֶּה, הַיָּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ עֲכָשׁוּ בַחֲרָף לְהִתְמִיד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבַפְּרָט בְּלִילוֹת, אֲשֶׁר אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אָמְרוּ: לִילוֹת הַחֲרָף הֵם הַזְּמַן הַכִּי מְסַגֵּל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאוֹמְרִים בְּשֵׁם הַרֵב הַקְּדוּשׁ רַבִּי פִּנְחָס מִקְּאָרִיז זי"ע, שֶׁהָיָה קוֹרָא לְלִילוֹת הַחֲרָף דֵּי גְאֻלְדֶּעֶנֶע נֶעֱכַט, הַלִּילוֹת הַמְּזוּהָבִים, כִּי יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ בָּהֶם הַרְבֵּה מְאֹד, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּנְצֵל אֶת הַלִּילוֹת שְׁלוֹ!

רָאָה לְזֵרוּ לְשַׁלַּח לִי וְכוּ', וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַם לְךָ שְׂכָרְךָ מִהַשָּׁמַיִם.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְרָא, ט"ז חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיְרַדְפוּ אֵל ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ שְׂאִתָּה מְחִיָּה וּמְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לִילָךְ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל.

אוֹדוֹת שֶׁשְּׂאֵלָתְךָ, אִם רָאוּי לְבַחֹר לְהִיּוֹת חֲזָן אוֹ שׁוֹחֵט אוֹ מוֹהֵל וְכוּ', יְדוּעָה אִמְרַת רַבְּנוּ ז"ל כְּשֶׁבָא אֵלָיו בַּחֹר, עֲנָה וְאָמַר לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: אֵל תִּרְאֶה עֲצָמְךָ לְפָנַי עַד שֶׁתִּתְחַתֵּן; כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד הַקְּפִיד עַל בַּחֹר שֶׁיִּתְחַתֵּן מֵה שִׁיּוֹתֵר מֵהָר. וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֵה לְקַיֵּם דְּבַר זֶה, כִּי דִּיקָא אֲזוּ נֶעֱשֶׂה אָדָם הַשְּׁלָם. וּבְאִמַּת עַל חֲזָן וְשׁוֹחֵט וּמוֹהֵל וְסוֹפֵר, צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים שֶׁיְהִיוּ כְּשָׂרִים, כִּי הַבְּעַל־דְּבַר מִתְּלַבֵּשׁ דִּיקָא בָּהֶם, כְּדֵי לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיְדוּעַ שְׂכַת ש"ץ, יִמַח שָׁמַם וְזָכַרְם, הַלְּבִישׁוּ אֶת עֲצָמָם בְּיּוֹתֵר עַל שׁוֹחֲטִים וְסוֹפְרִים וְחֲזָנִים שֶׁיְהִיוּ מְאַנְשִׁיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַכְּשִׁילוּ אֶת בְּנֵי אָדָם.

והבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע בא לעקרם מן העולם. ועל-כן צריכים
 לבקש הרבה ממנו יתברך, שיזכה למוהל טוב, ולשוחט ירא שמים,
 ולחזן יהודי כשר וסופר הגון, וללא תפלה אי אפשר להנצל מהם.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה לעלות במעלות התורה,
 ותאריך ימיה ושנותיה בטוב ובנעימים — אתה ואשתך ובני ביתך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תצה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להרגיל את עצמך לומר בכל יום עשרה מזמורי תהלים,
 שהם ה'תקון הכללי' שגילה רבנו ז"ל, וזה יפתח לך את המזל שלך,
 ותזכה לפרנסה בנקל, ולא יחסר לך שום דבר, ותזכה להתחתן.

אודות שאלתך — למה לדתיים הולך קשה וכו', ולהפך לאלו
 הכופרים הולך קל וכו', הקשיה הזו נכנסת בגדר 'צדיק וטוב לו
 צדיק ורע לו, רשע וטוב לו רשע ורע לו' וכו', אשר אי אפשר
 להבין זאת, רק מי שמבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ונכלל
 לגמרי באין סוף ברוך הוא וברוך שמו, לו אין שום קשיה על זה,
 ומתרץ לו הכל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
 ה'), עי' שם.

ובאמת עליך לדעת, אהובי, אחי היקר! שאין לך אדם בזה
 העולם, שלא יעבר עליו איזה משבר, ואין לך אדם שלא יהיה עליו
 איזה נסיון מלמעלה, ולכל אחד יש לו המשבר שלו והנסיון שלו;
 אשרי מי שזוכה להדביק את עצמו בו יתברך, וחוזר בתשובה
 אמיתית, שאז בודאי יהיה לו כל טוב.

מה שרואים בזה העולם, שעובר על אחד איזה דבר טוב, והוא רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, אין זה טוב, כי עקר הטוב הוא רק כשאדם עושה רצונו יתברך, ועל-כן אל יבלבלך יצרך בשום קשיות וספקות עליו יתברך, תהיה חזק באמונה, ואז תראה נפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

הרגל עצמך ללכת ערב ובקר לבית-הכנסת להתפלל במנין, ואז תראה את גדל ההצלחה שתהיה לה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תצו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל. והעקר — בזה שאתה מחזק את עצמך לילה בדרך רבנו ז"ל.

מה אמר לה, ידידי היקר! רק זה ישאר לה, ובכל יום ניום שתזכה ללמד ספרי רבנו ז"ל, תהיה לה הצלחה שאין הגמטה. ולזאת ראה להתמיד הרבה בספר-המדות, ותשתדל לקיים כל הנאמר שם, כי ספר-המדות הוא שלחן ערוך של מדות, אשרי מי שזוכה להתמיד בו, ולקיים כל הנאמר בו. ורבנו ז"ל אמר, שהספר הזה עשה אותו ליהודי.

ראה לחזק את אשתך ואת אמך וכל ידידיך, ובזה שתחזק אחרים, גם אתה תהיה חזק.

בזה שכתבת שאתה מפיץ את הקונטרסים, אין לתאר ואין לשער מעלתך, כי בודאי על-ידי-זה תזכה לכל טוב אמתי ונצחי,

אֲשֶׁר י"ב תצו בְּנַחֵל רִיט

כִּי מִי שֶׁזֹּכֶה לְשִׁמְשׁ אֶת הַצַּדִּיק, זֹכֶה לְכָל הַטּוֹבוֹת וּלְכָל הַבְּרָכוֹת. וְרַבְּנּוּ ו"ל אֹמֵר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן מ'): בְּזִכּוֹת שְׁמוֹשׁ אָדָם גָּדוֹל, אָדָם נִצּוֹל מִמִּיתָה; וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל הַלִּיצְנוֹת שְׁעוֹשִׂים מְזָה, אֲתָה הַמֶּשֶׁךְ בְּדַרְכֶּךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת. וְרַבְּנּוּ ו"ל אָמַר (שֵׁם, סִימָן קלד): הַלִּיצְנוֹת אֵינּוּ מְנִיחַ אֶת הָאָדָם לִילָךְ לְצַדִּיקִים; וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמָךְ בְּעִבּוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֶּה, וְאִז תִּרְאֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

רָאָה לְהַמְשִׁיךְ לְכַתֵּב לִי בְּכָל שָׁבוּעַ מִכְּתָב אֶחָד, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּכְנִיס בִּי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תצו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְרֵא, ט"ז חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵל תְּשִׁימֵי לֵב לְכָל הַחֲלוּמוֹת, רַק הַרְגִּילִי אֶת עַצְמָךְ לְהַכְנִיס אוֹרְחִים בְּבֵית, וּבְזִכּוֹת הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים יִשְׁמַר אוֹתְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַל רַע. וְכֵן תִּהְיֶי רְגִילָה לֹאמַר בְּכָל יוֹם מִזְמוֹר כ"ט בְּתֵהִלִּים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִבְטֵל מִכֶּם כָּל מִינֵי רוּחוֹת רָעוֹת.

בְּעֵת הַדִּלְקַת הַגְּרוֹת תִּבְקָשִׁי הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כִּי תִתְפַּלֶּה שְׁהֵאֵשָׁה מִבְּקָשְׁתָּ בְּעֵת הַדִּלְקַת גְּרוֹת, מְאֹד מְקַבְּלָת וּמְרַצָּה בְּשָׂמַיִם.

רְאֵי לְחִזּוֹק אֶת בְּעֵלְךָ, שִׁיחֶיָה תְּמִיד שְׂמַח, וּבְזִכּוֹת זֶה גַם אֲתָ תִהְיֶי שְׂמַחָה וְעֲלִיזָה, וּבְזִכּוֹת הַשְּׂמַחָה יִתְבַּטְּלוּ מִכֶּם כָּל מִינֵי פְרַעֲנִיּוֹת, וְכָל מִינֵי רָעוֹת.

הַמְּאַחַל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תצח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אָל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

ראי לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, ואף שקשה וכבד לך להיות בשמחה, תעשי כל מיני פעולות שבעולם להיות בשמחה, כי השמחה מרחבת את הדעת. ורבנו ז"ל אָמַר (ספר-המדות, אות שמחה, סימן ג'): בְּרִבּוֹת הַשְּׂמֵחָה, נִתְחַזַּק כֹּחַ הַשְּׂכָלִי, וְהַמְּאָכֵל וְהַמְּשִׁתָּה הֵם סִבָּה גְּדוֹלָה לְשִׂמְחַת הַלֵּב, וְלִהְרַחֵק הָעֲצוּבוֹת וְדַאְגוֹת, וְעַל-כֵּן רָאִי רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתֹאכְלִי וְתִשְׁתִּי וְאֵל תְּצוּמִי, וּמְכַל שְׂכָן לְבַל תִּסְתַּגֵּפִי בְּסוּגוּפִים לֹא לֵאכֹל וְלִשְׁתּוֹת, אֲדַרְבֶּה רָאִי לֵאכֹל וְלִשְׁתּוֹת, שְׁתֵּהִי בְּרִיאָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְדַעַת לְנִכּוֹן שְׂצָרִיכִים לְהִזְהַר מֵאֵד מָה אוֹכְלִים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְתִזְכִּי לְמִצַּא חֶזֶן טוֹב, וְלִהְתַּחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר.

הַמְּאַחַל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תצט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום ובְּרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מֵאֵד ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְפָדְיוֹן, יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים.

אֲשֶׁר י"ב תק בְּנַחֵל רכא

מה טוב ומה נעים, אם תלמד הרבה בספר-המדות, כי המדות
הן עקר האדם, ובזכות למוד ספר זה, תזכה להיות מקשר אל רבנו
ז"ל, כי רבנו ז"ל זכה להיות יהודי על-ידי ספר זה, והרבה עבד
על עצמו לזכות לכל מדה ומדה המבארת שם. ועל-כן כשאדם
זוכה ולומד ספר זה, ממשיך בעצמו את המדות שזכה לזה רבנו
ז"ל.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתרוה רב נחת מילדיך, ויהיה
שלום בביתך.

נא ונא ראה לדבק את עצמך בו יתברך, ותדע שהוא יתברך
מחיה ומתנה ומקים את כל הבריאה כלה, ואין בלעדיו יתברך כלל,
אשרי מי שזוכה להכלל בו יתברך.

בכל יום קדם שתצא מדלתות ביתך, תעמד אצל המזוזה,
ותתפלל איזו בקשה ממנו יתברך, שיציל אותך בדרך, ותזכה לחזר
בשלום אל ביתך, וכשתחזר לביתך תעמיד עצמך אצל המזוזה,
ותתן תודה להקדוש-ברוך-הוא, שהחזירך בשלום, ותבקש ממנו
יתברך, שלא יארע לך שום נזק בתוך ביתך, ויהיה שלום ואהבה
ואחתה בבית הזה, ושום גנב ושום משחית ושום מזיק לא יפגס
בתוך הבית הזה. ואם תהיה רגיל בדבר זה, תראה הצלחה רבה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תק.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשוון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות ילדים, אם תקבלי על עצמך לקרא לבן הראשון שיולד
לכם על שמי, תזכי להוליד בן חי ומצלח.

ראי להדליק ארבעה גרות לכבוד שבת-קדש, ולהוסיף שני גרות של שמן זית, ולבקש אז הרבה ממנו יתברך על ילדים, כי התפלה שהאשה מבקשת בעת הדלקת הגרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים.

נא ונא אל תדאגי כלל, אם תקבלי על עצמך דברים אלו, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא להוליד בן נחמד.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך אין לתאר ואין לשער כלל, בפרט מזה שאתה מחלק קונטרסים בין חבריך, אין לתאר ואין לשער שמחתי, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן טז): מי שמפרסם את הצדיק — זוכה לשמחה. הקדוש-ברוך-הוא יעזר לשנינו להיות תמיד בשמחה, על-ידי שאנו זוכים לשמח את הצדיק, ורבנו ז"ל אמר (שם טו): כשתשמח את הצדיק, תוכל לעבד את השם יתברך בשמחה, ואין לך עוד שמחה יותר גדולה — מלפרסם את הצדיק.

אשרינו מה טוב חלקנו, שאנו יודעים מרבנו ז"ל, ואנו מתחזקים לילך בדרךכו.

נא ונא ראה להתבודד הרבה עמו יתברך, כי לא ישאר מאתנו שום דבר, רק מה שאנו זוכים לדבר עמו יתברך, כי כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּגְדַל שְׂמֵחָתִי אֵין לְתֵאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
כָּלֵל.

וְהִנֵּה בְיוֹם שְׁלִישֵׁי הַזֶּה חֲזַרְתִּי מִנְסִיעָתִי שְׁהִיִּיתִי בְּאַרְצֵנוּ
הַקְּדוּשָׁה, וּבְלִיתִי שֵׁם שְׁלֹשׁ שְׁבָתוֹת: "בְּרֵאשִׁית", "נֹחַ", "לֶחֶד-לֶחֶד",
וּתְהִלָּה לְאֵל, הָיָו בְּכֹל שְׁבַת הַרְבֵּה אֲוֹרְחִים שְׁבָאוּ לְשִׁמְעַ אֶת דְּבַר
ה' תּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל שְׁלֵמְדָנוּ בְּרַבִּים, וּבָאוּ, תְּהִלָּה לְאֵל, כַּמָּה מְאוֹת
אֲנָשִׁים חֲדָשִׁים, וְאֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ שְׁדַבֵּר רַבְּנוּ ז"ל הוֹלֵךְ וְנִתְרַבֶּה
וְנִתְפָּשֵׁט בֵּין הַמּוֹן-הָעַם, יַעֲזֹר לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְכֶּה לֵהִיּוֹת
שְׁלִיחִים טוֹבִים וּמְשֻׁמְשִׁים טוֹבִים אֶת רַבְּנוּ ז"ל, לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת
דַּעְתּוֹ, אֲשֶׁרִי מִי שִׁיעֲזֹר לְזֶה!

חֲמַדַּת לְבָבִי! צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׁנִזְכֶּה
לְהִשָּׂאֵר אֶצְלוֹ, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר כֹּל זְמַן שְׂאֲתֵם
אֶצְלִי, אֲנִי בְּטוֹחַ בְּכֶם, בְּרִגְעַ שְׂאֲתֵם יוֹצְאִים מִמֶּנִּי, אֵין אֲנִי כֹּכֵר
בְּטוֹחַ בְּכֶם, כִּי גְדַל הַנְּסִיּוֹנוֹת עַל דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל — אֵין לְתֵאֵר וְאֵין
לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי הַלְּצִים מִתְּפַשְּׁטִים מִבֵּית וּמִבְּפָנִים, אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכֶה
לְבָרַח מִלְּצִים, וְזוֹכֶה לְאַחֵז אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל.

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, שְׁהַעֲקֹר אֵיךְ זוֹכִים לְאַחֵז אֶת עֲצָמוֹ אֶצְלֵ רַבְּנוּ
ז"ל — עַל-יְדֵי לְמוּד סְפָרֵיו הַקְּדוּשִׁים, וּלְדַבֵּר מִדְּבוּרָיו הַקְּדוּשִׁים.
וּכְבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: פְּעַלְתִּי אֶצְלֵ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁבָכַל עַת שִׁידְבְּרוּ
מִמֶּנִּי, יְהִיָּה לָהֶם הַרְהוּר תְּשׁוּבָה, וְכֹל הָעוֹמְדִים שָׁם, גַּם לָהֶם יְהִיָּה
הַרְהוּר תְּשׁוּבָה. וְאָמַר בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "אֵיךְ הָאֵב גַּעֲפוּיֵעֵלֵט בֵּי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ וְעַן מַעַ וְעַט רַעֲדָן פּוֹן מִיר וְעַט מְעַן הָאֵבִין אַ הַרְהוּר

בנחל

י"ב תקג

אשר

רכד

תשובה אין די אלע וואס שטיין דארטין וועלן אויכעט נתעורר
ווערין בתשובה"; עמד וראה והתבונן אצל איזה צדיק אנו
מקנבים, וראוי לנו לשמח בזה מאד מאד, ולא להתבלבל משום
לץ מבית ומבחוץ.

נא ונא ראה לדבק את עצמך בו יתברך, ותדע שהוא יתברך
מחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה כלה, וכל מה שתכניס בעצמך
ידיעות אלו, תראה הצלחה גדולה בחיך.

ראה לכתב לי מכתב, וממש חיים חדשים תנפח בי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא, ט"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את ההודעה.

ראי להדליק ארבעה גרות לכבוד שבת-קדש, ולהוסיף שני
גרות של שמן זית, ולקבל על עצמך, שאם יולד בן, לקרא אותו
על שמי.

ראי לבדק את מזוזות ביתך אם הן כשרות, ואם לא חסרה על
איזו דלת מזוזה, וכן שבעלך יניח בכל יום תפלין כשרות, ותשמרי
מאד על כשרות האכילה, ואם תקימו את כל זאת, יעזר לכם
הקדוש-ברוך-הוא להוליד בנים חיים וקיימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

אֲשֶׁר   י"ב תקד   בַּנְחַל   רכה
י"ב תקד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְרֵא, ט"ז חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר יָנִיק וְחַפִּים
... נְרוּ יְאִיר.

לְנֹכַח קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׂמֵחָתִי לְשִׂמוּעַ אִיךָ נֵר חֲדָשׁ
רוֹאֶה לְהֵאִיר עַל עֲצָמוֹ מְאוּרוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָה,
יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַזְכֶּה לְהַכְנִס בְּדַרְכֵי הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי
דַּעַת הָאֵמֶת שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוֹ ז"ל.

אוֹדוֹת הַבְּלִבוֹלִים שֵׁשׁ לְךָ, תִּדַּע כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל, כְּשֶׁהָאָדָם
רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת הַרְּבָה, אֵינּוּ עוֹשֶׂה שׁוּם דְּבָר. וְרַבְּנוֹ ז"ל אָמַר
לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל: 'מַעַט גַּם-כֵּן טוֹב', "אֲבִיסַל אִיז אוֹיךְ גוֹט". וְזֶה
כָּלֵל גְּדוֹל מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיַחֲיָה אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה
וּנְקָדָה קִטְנָה שֵׁשׁ בּוֹ, וְלֹא יִתְפַּס תַּכְּף-וּמְיָד עֲבוּדוֹת גְּדוֹלוֹת, שְׂאִז
לֹא יַעֲשֶׂה שׁוּם דְּבָר.

הַעֲקֹר אֶתָּה צְרִיךְ לַעֲבֹד עַל מִדַּת הַשְּׂמֵחָה, כִּי הַשְּׂמֵחָה הִיא
תַּקּוּן עַל כָּל הַחֲטָאִים שְׂבַעְעוֹלָם, וּבַכְּרִיט עַל פְּגַם הַבְּרִית, וְעַל-כֵּן
הַבַּעַל-דְּבָר אוֹרֵב מְאֹד עַל מִצְוֹת הַשְּׂמֵחָה, וַיְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם שְׂלֹא
יִהְיֶה שְׂמֵחַ.

רְאֵה לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם חֲמֵשׁ וַרְש"י, וְכֵן תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לֹדֹמֵר
הַרְּבָה פְּרָקִים מְשֻׁנוֹת, כִּי אֲמִירַת מְשֻׁנוֹת מְאֹד מְסַגֶּלֶת לְהַנְשָׂמָה,
וְתִתְחִיל מִהַתְחַלָּה וְתִמְשִׁיךְ פְּרָק אַחַר פְּרָק, עַד שְׂתַסִּים אֶת כָּל שְׂשָׁה
סִדְרֵי מְשֻׁנָּה. וְרַבְּנוֹ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שְׂאֵפְלוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שְׂנָפְלוּ בַּפֹּחַ
יְקוּשׁ, וְעוֹבְרִים עַל מַה שְׂעוֹבְרִים וְכוּ', אִם יַעֲשׂוּ לַעֲצָמָם חֶק קְבוּעַ
לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם כֶּף וְכָף, כַּח הַתּוֹרָה יוֹצִיא אוֹתָם מִכָּל מִינֵי חֲטָאִים
שְׂבַעְעוֹלָם (עֵינ שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט); וּמְקַבֵּל אֶצֶל אֲנָשִׁי שְׂלוֹמְנוֹ, שְׂזָה
סוֹכֵב עַל אֲמִירַת ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנוֹת בְּכֹל יוֹם.

הַעֲקֵר אֶל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצֻמְךָ מִשׁוּם דְּבַר, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתִזְכֶּה לְשָׁבוֹת אֲצִלְנוּ בְּשֶׁבֶת אַחַת, וְאִז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְרֵא, ט"ז חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! רֵאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמְךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְאַל תִּנְיַח בְּעֲצֻמְךָ הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת כְּרָגַע, כִּי עֲקָר כְּשִׁלּוֹן הָאָדָם הוּא, כְּשֶׁאִינּוּ נִזְקָר מֵעֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת.

רֵאָה לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם חֲמֵשׁ וַרְש"י חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, כִּי עֲקָר הַצְּלָחַת הָאָדָם — כְּשִׁזְזָה לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם חֲמֵשׁ וַרְש"י, וְעוֹבֵר שָׁנִים מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם מִפְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ בְּכֹל שָׁבוּעַ, וְכֵן תִּלְמַד הַרְבֵּה 'עֵין יַעֲקֹב', אֲשֶׁר מְכַנֵּס אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּלְמַד קִצּוֹר שְׁלֹחַן עֲרוּךְ — שְׂתַדַּע הַלְכָה, וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל — רֵאָה לְקַיֵּם אֶת אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ לְהִיּוֹת זָהִיר בַּדְּרָכִים, כִּי הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סִפְנָה, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁנוֹסְעִים בַּדְּרָךְ, צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִפְגַּס בּוֹ אִיזָה שְׁכּוֹר, אוֹ אִיזָה רוֹצֵחַ וְכוּ', וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְנִסְעַ כְּפִי הַחֵק.

רֵאָה שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם-בֵּית בְּבֵיתְךָ, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִיָּנִי מֵאֲמָצִים שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּבֵיתְךָ, כִּי עֲקָר הַצְּלָחַת הָאָדָם, כְּשֶׁיֵּשׁ שְׁלוֹם בְּבֵיתוֹ.

נָא וְנָא אֶל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצֻמְךָ מִשׁוּם דְּבַר, רַק לְךָ וְתַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים בְּכֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא צוֹ הַשְּׁעָה, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לַעֲזֹר לָזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתִזְכֶּה לְהַדְפִּיס וּלְהַפִּיץ בְּשָׁנָה זוֹ

אֲשֶׁר   י"ב תקו   בַּנְחַל   רכז

רכבות רכבות ספרים, ולהפיצם בין כלל נשמות ישראל. העקר אל תבלבל את עצמך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת-קדש לסדר וירא, י"ז חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו "חסידי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדש", די בכל אתר ואתר, הוי"ה ישראל עליהם שכינתו, וימתיק מהם כל הדינים, וימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

אחי ורעי היקרים! חזקו ואמצו מאד בעבודת השם יתברך כמו שקבלנו מרבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות, ותדעו שהעקר והיסוד בדרך רבנו ז"ל הוא תמימות ופשיטות, להשליך את דעתו ושכלו וחקמתו לגמרי, כאלו אין לו שום שכל כלל, וכמו שגלה לנו מוהרנ"ת ז"ל, שתכף-ומיד כשנתקרב אל רבנו ז"ל, השליך את דעתו מנגד, והנה רגיל לומר: שמעתי מרבנו ז"ל דבור, אז זה עוד קצת שכל, עוד דבור — עוד קצת שכל, כי השלכתי שכלי מנגד לגמרי, וזו נקראת שלמות ההתקרבות — לבטל את ישותו לגמרי, ולקבל את דברי רבנו ז"ל כל אשר יאמר כי הוא זה — דבר גדול ודבר קטן (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג); וידוע אצלנו אין שמוהרנ"ת ז"ל בסוף ימיו התאנח ואמר, שאגיד שלא למדתי הרבה, או שלא התפללתי כמו שצריך — איני יכול, כי שמרתי על הזמן, אבל מי יודע אם יצאתי ידי חובת התמימות של רבנו ז"ל, כי הענין של רבנו ז"ל הוא תמימות אמתית, עמק עמק מי ימצאנו, לסלק את דעתו ואת חקמתו לגמרי. ומחמת שבני-אדם לא יכולים להגיע אל דבר כזה — לסלק את דעתם וחקמתם לגמרי, כי כל אחד ואחד נולד עם חכמות, וכן על-ידי עוונותיו המרבים נתמלא עם חכמות וחקירות וכו', על-כן קשה וכבד לו לקבל מרבנו ז"ל.

לזאת, אחי ורעי היקרים! העקר והיסוד בדעת רבנו ז"ל הוא מדת התמימות, להשליך את חכמתו ושכלו לגמרי מנגד, ולהתחיל לפרש שיחתו אליו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, ולדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואף שבתחלה נדמה לו שאין מי ששומע לו, וכאלו הדבורים אינם עושים שום פעלה, צריכים להתחזק בזה מאד מאד, ולקבע לעצמו מקום מיחד ושעה מיחדת לדבר עמו יתברך. וכשאדם זוכה להגיע אל מדת התמימות והפשיטות האמתית, אזי בכל מקום שילך ידבר עמו יתברך, אשר רבנו ז"ל הפליג במעלת עבודה הקדושה הזו, ובפרוש גלה לנו, אשר כל הצדיקים האמתיים לא זכו להגיע למדרגתם, רק על-ידי שתמיד דברו עמו יתברך.

לכן ראו, אחי ורעי היקרים! להתחיל התחלה חדשה, ולהיות מקרבים חדשים אל רבנו ז"ל, שההתקרבות אל רבנו ז"ל תהיה בכל יום התקרבות חדשה, ותתחילו להתבודד עמו יתברך בכל יום מחדש, כאלו עדין לא התחלתם מעולם, וכל דבור ודבור שתדברו עמו יתברך, יהיה יקר מאד בעיניכם, ואז דיקא תצליחו.

אחי ורעי היקרים! אל תסתכלו על שום בלבולים ועל שום לשון-הרע העובר ומסתובב ביננו, פי ההכרח בשביל הבחירה לשמע מה ששומעים, ולסבל מה שסובלים, באשר גלה לנו רבנו ז"ל, שאי אפשר להתקרב אליו, כי אם על-ידי מסירות נפש ממש, ולסבל בזיונות ושפיכות דמים, וכן ספרו תלמידי מוהרנ"ת ז"ל, שזה היה שגור בפיו לתלמידיו, אשר אור רבנו ז"ל הוא אור כל-כף גדול, אשר אי אפשר לקבלו, כי אם על-ידי בזיונות ושפיכות דמים, וההכרח לשמע כל מיני לשון-הרע, והכל בשביל הבחירה והנסיון. וכמובא (בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ה'), אשר על-ידי פגם הברית האדם אין לו כלי המחין לקבל את הקדשה, ועל-כן ההכרח לו לשמע מחלקת, וכשאין לו דעת ושכל, אזי הוא בורח, וכשיש לו דעת ושכל, ומאמין שכל אלו דברי המחלקת ששומע זה רק בשבילו, כדי לרחקו ולסלקו מהקדשה, ואינו שות לבו לכל אלו הלשון-הרע ורכילות והמחלקת, על-ידי-זה דיקא זוכה להחזיק

אֲשֶׁר   י"ב תקו   בְּנַחַל   רכט

מַעֲמַד. וְזֶה עֵקֶר תְּקוּן פְּגַם הַבְּרִית (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין הַלְכָה ד').

אחי ורעי היקרים! ראו מה לפניכם, זכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, אשר זוהי זכות גדולה מאד מאד, ולכן אל תחמיצו את הזכות הזו, רק תחזקו את עצמכם להיות ביחד באהבה אחוה ורעות, ואיש את רעהו יחזק, ויאמר לו חזק, ובזה שתחזקו איש את רעהו, על-ידי-זה יהיה לכם גם-כן כח להתחזק.

נא ונא ראו לקבע את עצמכם בלמוד ספרי רבנו ז"ל, אשר שם דיקא גנוזה דעתו הקדושה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב, וסימן קעג); אשרי מי שמתמיד בספרו הקדוש "לקוטי-מוהר"ן", אשר בפרוש גלה לנו, אשר הספר הזה יפתח קשיות גידינו. ותדעו, אהובי, אחי היקרים! שעקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל, היא רק על-ידי למוד ספרו, ולא על-ידי דברים אחרים; ועל-כן אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ז"ל.

אשרנו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, שאנו יודעים מרבנו ז"ל, וראוי לנו לשמח מאד על נעם חלקנו, אשר בנחל שם גורלנו. ומאד מאד אבקש את כל אחד ואחד מאנשי שלומנו, החפץ באהבת נפשנו, שיהיה רגיל לכתב מכתב אלי פעם אחת בשבוע, כדי שנהיה מקשרים, כי אין לך עוד קשר יותר חזק מכתבת מכתבים, שאז אפלו שהוא בסוף העולם, מתקשרת נפש בנפש, ורוח ברוח, ונשמה בנשמה וכו', כי על-ידי הכתב יכולים להפיר את הנפש ופנימיות הנפש, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעג)

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה, כ"א חשוון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו ואיר.

לנכון קבלתי מכתבך, וכן הפרוש שכתבת על העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, שהם תקון הברית, שהם התקון הכל.

והנה לצערי לא יכלתי לעבר על זה, כי קשה וכבד לי לקרא כתב יד, ואם היה מתקתק, הייתי עובר על זה.

מאד מאד שמחתי, שנמצא איש שמכניס את עצמו בדברי רבנו ז"ל, ומחפש למצא מקורות ורמזים ופשוטים על דבריו, ובפרט שפרשת את העשרה מזמורי תהלים, עליך לדעת, כי עקר ויסוד גדול בחדושיך דאורייתא, שלא להטות מדרך המקבל לנו מדור דור, וצריך להיות בנוי על דברי חכמינו הקדושים, ולא על שכל עצמי.

אשרנו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, שאנו זוכים לדעת מרבי אמת כזה, אשר גלה לנו תקון נורא ונפלא כזה — לומר עשרה מזמורים, שהם תקון חדש לגמרי, וזה כל-כך קל לאמרו. והבעל-דבר יעשה ועושה את שלו העקר לא לאמרו, אשרי מי שאמרו בכל יום, ואז לרב טוב הגנוז והצפון יזכה.

כשהיה מוהרנ"ת ז"ל בארץ ישראל, שאל אותו אז רב אחד: היות שקבל עליו לומר בכל יום את כל ספר התהלים, וכן נוהג כל ימיו, אבל עכשו לעת זקנתו קשה לו לסיים בכל יום ספר תהלים, בכך מה עליו לעשות? ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל: תאמר בכל יום העשרה מזמורי תהלים, שהם כלולים מעשרה מיני נגינה, ויהיה חשוב כאלו אמרת כל ספר תהלים.

ואודות התקונים הנעשים מזה, אין לנו לתאר ולשער כלל בשכל האנושי, רק רבנו ז"ל אמר בפרוש, שצריכים לכוון באמצע אמירתם בשם א"ל אלהים, אזי המקום הנכון לכוונם בקפיטל ע"ז, באמרו אל אלהים וכו', וכבר כתבתי את זה במקום אחר באריכות.

ובענין הסודות שבעשרה מזמורי תהלים, אין לנו שום השגה. ויש דבור מרבנו ז"ל, שכל מזמור יש בו סודות נוראים ונפלאים, היוצא מהם התקון, ובמזמור ק"ה "הודו" — התקון הוא עד פסוק "ובנביאי אל תרעו", אך כבר היות שהתחיל לאמרם, ראוי לגמור

אֲשֶׁר   י"ב תקח   בַּנְחָל   רלא

את זה, ובזו הלשון אמר: "דער תקון פון הודו איז ביז ובנביאי אל תרעו, נאר אז מע זאגט שוין זאל מען ענדיגען", הקדוש-ברוך-הוא יודע פונתו.

ראה לחזק את עצמך להעמיק דעתך בדברי רבנו ז"ל, והקדוש-ברוך-הוא יצליח דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

בחסדו יתברך חזרתי, אף לבי ודעתי בארצנו הקדושה, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, פי סוף כל סוף אזכה להוציא מהכח אל הפעל את רצוני וכסופי, ולבא לגור שם בתמידות.

כשחזרתי, נחליתי בדלקת ראות, והכל עם חסד גדול, והקדוש-ברוך-הוא ישלח לי רפואה שלמה, ועד שתקבל את המכתב אקנה להקדוש-ברוך-הוא להיות כבר בריא לגמרי.

אודות תפלה, שאתה כותב שאין עוד יותר טוב מזאת, כבר ידוע מה שאמר רבנו ז"ל: מה שבני-אדם עושים בסוף, רציתי שאתם תעשו בתחלה; הינו מה שנוהגים בני-אדם להרעיש בתפלה, ולבקש ולהתחנן רק ממנו יתברך, כשרואים שכבר פלו כל אפני דרך הישועה, והרופאים ייאשו ואמרו, שאין לו תקנה וכו', וכן כלם אומרים, שאין כבר שום עצה וכו', אז לוקח אדם את התהלים והתפלות והבקשות, ומתחנן לפניו יתברך, רציתי שאתם תעשו את זה בתחלה; הינו שאנחנו נתחיל עם תפלה; כי באמת אין לנו רק תפלה ובקשה, ובפרטיות להשיג את אור רבנו ז"ל אי אפשר, כי אם על-ידי תפלה, כמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: מי שרוצה לטעם

טעם אור הגנוז, שהוא אור רבנו ז"ל — אי אפשר, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות.

העקר בתפלה להתחיל תמיד עם תודה והודאה, להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסדים והרחמים גמורים שעושה עמנו, ועל-ידי-זה יהיה לו כח לבקש ולהתחנן על להבא. ורבנו ז"ל אמר פעם: בעת שאדם מתחיל להתבודד עמו יתברך, ולבקש ממנו על צרכיו בפרטי פרטיות, ראוי לו קדם לתן תודה והודאה על כל החסדים ורחמים גמורים שפבר עשה עמו עד עכשו, כי אם הוא מתחיל תכף-ומיד לבכות ולבקש ממנו יתברך, שיתן לו זה וכו', זה וכו', זה וכו', אומר לו הקדוש-ברוך-הוא: וכי אין לך על מה להודות לי?! אני כל-כך רע שאיני נותן לך שום דבר?! יש לך רק טענות ומענות עלי?! אף באפן הזה, שאדם מרגיל את עצמו לתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה נתרחב לבו ונדעתו, ויכול להתפלל ולבקש על להבא.

ראה, אהובי, אחי היקר! להיות חזק מאד מאד בלמוד חמש ורש"י בכל יום עם התרגום, אשר הוא תקון גדול מאד, ורב הצרות שעוברות על האדם, הן מפני שאינו מסים בכל שבוע את פרשת השבוע חמש ורש"י עם התרגום. וכן הרגל את עצמך לומר בכל יום כמה פרקים משניות, כמה דפים גמרא, ומדרש רבה מפרשת השבוע, וללמד הלכה.

אשרנו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, שאנו יודעים מרבנו ז"ל.

ראה שלאנשי שלומנו יהיה מקוה חמה בכל יום, ואם יחסר סלך — תתקשר אלי, ואני אזמין עוד. וכן בענין החובות של התשלומים, תכף-ומיד פשיהיה איזה תשלום על התאורה, או על הגז, או על המים, או על המסים — תודיע לי, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו, שלא נהיה בעלי חוב — לא בגשמי ולא ברוחני.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

מאד מאד אני משתוקק לשמע הטוב ממך.

ראה לכתב לי מכתב אחד פעם אחת בכל שבוע, וממש חיים
חדשים תנפח בי.

ראה, חמדת לבבי! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם,
ואל תניח בעצמך העצבות והעצלות כלל.

ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות שמח, כי השמחה
היא יסוד גדול בדרכי רבנו ז"ל.

יש דבור מרבנו ז"ל: תשמרו שהקטנות שלכם לא תחפה על
הגדלות שלכם; הינו כי בודאי יש אצל כל בר ישראל נקודות
טובות, שהן בחינת הגדלות שלו, שהוא במחין דגדלות, אבל דרך
האדם להחזיק את עצמו ללא כלום, ובזה מכסה את הטוב שלו.
ונה פרוש הדבור של רבנו ז"ל, שתשמרו שהקטנות שלכם לא
תכסה את הגדלות שלכם, הינו שאדם צריך תמיד לידע ולזכור, שיש
אצלו נקודות טובות, ואז יצליח את דרכו.

הרגל את עצמך, אהובי, אחי היקר! למצא בעצמך נקודות
טובות, כמו שהזהירנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב),
ואתה עדין לא הכי גרוע בעולם, ועדין יש לך תקווה, וכשתלך בדרך
זו — תשכיל ותצליח; וזה יסוד גדול ביהדות, כי אם לא מחזקים
את עצמו — יכולים לפל באין סומך. ומוהר"ן ז"ל תמיד עורר
את אנשי שלומנו היקרים, שיחזקו את עצמם בכל מיני אפנים
שבעולם, ואמר: אם היה לתלמידי הבעל-שם-טוב זי"ע כמה

רלד אָשֶׁר י"ב תקי בַּנְחַל

דבורים שְׁלֵנוּ, הִיָּה אֶצְלָם בְּטוֹל הַבְּחִירָה כְּפִי תִבְעֶרֶת לְכִבֵּם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. וּבִנְדָאֵי עָבַר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעֵבֶר, אִם הָיוּ לָהֶם גַּם הַדְּבוּרִים וְהַתְּחִזְקוֹת שְׁלֵנוּ, הִיָּה לָהֶם בְּטוֹל הַבְּחִירָה, כִּי הַדְּבוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הֵם דְּבוּרִים הַמְּחִיִּים מִתַּיִם מִמָּשׁ, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַטּוֹת אֶת לְבָבוֹ וְדַעְתּוֹ בְּתוֹךְ דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׁמַּח אֶת עֲצֻמְךָ, וְזֶה יִרְחִיב אֶת דַּעְתְּךָ, שְׁתוּכַל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדְּבוּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא יְסוּד וְעֵקֶר גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיְהִיָּה רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ. וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה, כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׂמֻחָה, כִּי הַשְּׂמֻחָה מֵרַחֲבַת אֶת הַלֵּב וְהַדַּעַת, וְהוּא זוּכָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲקוּנָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׁתַּכְתֵּב לִי, וּמִמָּשׁ חַיִּים חַדָּשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי־שְׂרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה גִיעֵנוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכוּן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמְּךָ, מִי יִתֵּן שְׂתַחֲזֵק אֶת עֲצֻמְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת חַדָּשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה מִמָּשׁ, כְּפִי מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַבָּא לְהַכְּנִס לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל גָּלָה לְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵי הַתְּחִזְקוֹת, וְאָמַר לָהֶם, כִּי אֶת זֶה הָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לְעָבֵר, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתְּחִזְקוֹת. וְדַבֵּר זֶה קָבַל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל יוֹתֵר מִכָּל תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ ז"ל, כִּי הוּא קָבַל אֶת הַנִּקְדָּה שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת אֶצְל

אֲשֶׁר   י"ב תקי   בַּנְחַל   רלה

רַבְּנוּ ז"ל. וְיָדוּעַ שֶׁהַתְּחִזְקוֹת צְרִיכִים תָּמִיד, וַיֵּשׁ דְּבוּר מִמוֹהַרְנ"ף ז"ל, שֶׁהַתְּבַטָּא פֶּעַם, שְׁעַל כָּל כַּפִּית הַתְּעוֹרְרוֹת, צְרִיכִים קַעְרָה עִם הַתְּחִזְקוֹת, כְּאוֹמֵר עַל כָּל מַעַט הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים כִּנְגָד זֶה פִּי מֵאָה כַּחוֹת שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת; כִּי תִכְףּ-וּמְיָד כְּשֵׁאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי רוֹצֵה לְהַתְּעוֹרֵר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלַחְזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תִּכְףּ-וּמְיָד נַעֲשִׂית נִגְדוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל הַקְּלָפָה (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב): תִּכְףּ-וּמְיָד כְּשֶׁנִּשְׁמַע קוֹל דְּקַדְשָׁהּ, בָּא כִּנְגָדוֹ קוֹל דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְזֶה בָּא מֵעוֹנוּתָיו; כִּי עַד עַכְשָׁו הָיָה שְׁקוּעַ בְּקִטְנוּתוֹ וְטִמְאָתוֹ וּבְלִבּוֹלָיו וְכוּ', וּכְשֶׁרוֹצֵה לַחְזֹר בְּתִשְׁבּוּבָה, אִזּוֹ נִתְעוֹרְרִים הַקְּלָפוֹת, וְרוֹצִים לְבַטְלוֹ וּלְהַרְחִיקוֹ, וּמַחְלִישִׁים אֶת דַּעְתּוֹ, וְעַל זֶה הוּא צְרִיךְ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְתִלְמִידוֹ מוֹהַרְנ"ף ז"ל, וּמְחִזֵּק אֶת עֲצוּמוֹ, אוֹ אִזּוֹ יַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּזֶה הָעוֹלָם.

כְּתִיב (מְשָׁלֵי יט, כא): "רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ, וְעֲצַת ה' הִיא תְּקוּם", נִפְל בְּרַעְיוֹנֵי הַיּוֹם בְּאִמְצַע הַתְּפִלָּה; בְּשַׁעַה שֶׁאִמְרָתִי אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה: רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ — רָאשֵׁי תִבּוֹת: אַבְרָם, וְהוּא עַל דְּרָךְ שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ אָמַר לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (בְּרֵאשִׁית טו, ב): "מָה תַתֵּן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי, וּבֶן מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דִמְשָׁק אֵלַי עֶזְרָה, וַיֹּאמֶר אַבְרָם, הֲזֵן לִי לֹא נִתְּתָ זָרַע, וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אוֹתִי" וְגו'; שֶׁזֶה "רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ" — רָאשֵׁי תִבּוֹת אַבְרָם, וְהָיוּ לוֹ הַרְּבֵה מִחֲשָׁבוֹת, שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ זָרַע, וְאַחֲרֵי-כֵן כְּתִיב (שָׁם): "וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה, וַיֹּאמֶר הִבֵּט נָא הַשָּׁמַיִם וְסַפֵּר הַכּוֹכָבִים, אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אוֹתָם, וַיֹּאמֶר לוֹ: כֹּה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ" וְגו'; וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רִש"י בְּרֵאשִׁית טו, ה), שֶׁאִמְרָ לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: צֵא מֵאֲצִטְטִינּוֹת שְׁלֶךְ, שְׁרֵאִית בְּמַזְלוֹת שְׁאִינְךָ עֲתִיד לְהַעֲמִיד בֵּן, אַבְרָם אֵין לוֹ בֵּן, אַבְרָהָם יֵשׁ לוֹ בֵּן, עֵינֵי שָׁם בְּפִרוּשׁ רִש"י; וְזֶה סוּף הַפְּסוּק (מְשָׁלֵי יט, כא): "וְעֲצַת הַיְיָ הִיא תְּקוּם", עַל-פִּי מָה שֶׁמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג), כִּי הֵה"א מְסַגֵּלֶת לְהוֹלֵדָה, וְזֶה שֶׁהוֹסִיף לְאַבְרָהָם הֵה"א, וְזֶה "הִיא תְּקוּם", הֵינּוּ עַל-יְדֵי הֵה"א תִּהְיֶה לָךְ תְּקוּמָה, וְזֶה "רַבּוֹת

מחשבות בלב איש" — ראשי תבות: אבר"ם, שהיו לו הרבה מחשבות כאלו כבר לא ילד כלל, אבל "ועצת ה'" שאמר לו: צא מאצטגנינות שלך, שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד, אברם אינו מוליד, אבל אברקם עם ה' מוליד, יש לו בן, וזה "היא תקום", דיקא על-ידי "היא" שהיא ה"א, תהיה לה תקומה, וקבן.

רואים מזה איך שצריכים התחזקות, אפלו אבינו הראשון אברקם, שגלה ופרסם את הקדוש-ברוך-הוא, היה צריך התחזקות חדשה בכל יום. ועל-פן ראה גם אתה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ועל-ידי-זה תזכה להחזיק מעמד, ושום דבר שבעולם לא יוכל לבטל אותך.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקיא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי-שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

ראה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, פי בזה העולם צריכים התחזקות חדשה בכל יום ויום, ואת ההתחזקות מקבלים על-ידי רבנו ז"ל. וכבר התבטא פעם רבנו ז"ל ואמר: "פון אייך קענט איהר וויסען וואס גייט איבער אויף דער וועלט" (מעצמכם אתם יכולים להבין מה עובר על בני העולם); הינו מה אם אתם, שיש לכם כל מיני התחזקות, וכל הדבורים שלי וכל העצות היקרות, עם כל זאת עובר עליכם מה שעובר, על אחת כמה וכמה מי שאינו יודע מההתחזקות האלו ומהדבורים האלו, איך הוא יחזיק מעמד?! ובאמת פשמתבוננים מה קורה בעולם, נופלת יראה ופחד, פי יכול לעבר על האדם יום, שבוע, חודש, ואפלו שנה, שלא יעמיד עצמו לרגע לחשב היכן הוא בעולם. ורבנו ז"ל מעוררנו בכל יום יום לעמד וליחד לעצמנו

אֲשֶׁר   י"ב תקיב   בַּנְחָל   רלז

מְקוֹם מִיחָד, לְהַתְבוֹדֵד וּלְיִשֵּׁב אֶת עֲצָמָנוּ — הֵיכָן אָנוּ בְּעוֹלָם; וְעַל-כֵּן בָּזָה רְאוּי לָנוּ מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְחָה, שְׂאָנוּ יוֹדְעִים מְרַבְּנוּ ו"ל, וּבִפְרָט אַתָּה, שְׂזִכִּיתָ כְּבָר לְהִיּוֹת עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְעוֹד יֵשׁ לָךְ רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים לְהִיּוֹת שָׁם עִם כָּל יְלָדֶיךָ, וְכָל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתְּךָ וְכוּ', יַעֲזֹר לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מִהַפֶּחַ אֶל הַפַּעַל לְנִסְעָה עִם כָּל מִשְׁפַּחְתְּךָ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל. וְכֵן אַתָּה זוֹכֶה לְפָרְסֵם אֶת הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, בָּזָה רְאוּי לָךְ מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְחָה.

נָא וְנָא אֵל תְּנִיחַ בְּעֲצָמְךָ הַעֲצָבוֹת כָּלְלִי, וְתִדַּע, שֶׁהַבְּעַל-דְּבָר מְלַבֵּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, כְּאֵלוֹ מַצְוָה לְהִיּוֹת שָׂבוּר, וְכֵאלוֹ מַצְוָה לְהִיּוֹת בְּמִרְרוֹת — תִּלְעַג לוֹ, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי "עֹז וְחֻדְוָה בְּמִקְוֵמוֹ" (דְּבָרֵי-הַיָּמִים א' טז, כז), אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא רַק שְׂמִיחָה, וְאֶפְלוּ כְּשִׁנוּפָלִים בְּאִיזָה פֶּח יְקוּשׁ, צְרִיכִים תִּכְף-וּמִיד לְהַגְבִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ וּלְשִׁמְחָה מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַכִּין סְפָרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְמִין לָךְ מְפִיזִים, שְׂפִיפִצוּ אֶת כָּל הַסְּפָרִים, וְיִתְרַבּוּ הַבְּתִים, שְׂגִם-כֵּן יַעֲסֹקוּ בַתְּפִלָּה וְהַתְבוֹדְדוֹת, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, כָּל דְּבוּרֵינוּ הוּא רַק לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, שְׂפָל אֶחָד וְאֶחָד יִרְגִישׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקיב

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמִיחָתִי לְשִׁמְעָה הַטוֹב מִמֶּךָ, אִיךָ שְׂאִתָּה מְחֻזַּק אֶת עֲצָמְךָ וּמְחֻזַּק מִמֶּךָ.

מְאֹד מְאֹד תִּשְׁתַּדֵּל לְשָׁמֵר בְּכִבוֹד אֶשְׁתָּךְ, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ

רלח אשר י"ב תקיג בנחל

ז"ל על דבר זה מאד (שיחות הר"ן, סימן רסג, רסד). ובאמת אם מכבדים את האשה, כל הבית מתנהג בצורה אחרת, וצריכים להרגיל את עצמו לדון את אשתו תמיד לכף זכות, כי היא סובלת הרבה מהילדים וכו', וכן עובר עליה דחקות, ועל-כן אין לה אל מי לפנות רק אל בעלה, וכשבעלה גם-כן מרחק אותה, היא נשפרת לגמרי. על-כן צריכים מאד מאד להזהר בכבוד אשתו. וחכמינו הקדושים אמרו (בבא מציעא נט.): אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו; ואמר רבנו ז"ל, כי עקר העשירות בא לאדם רק בשביל אשתו. ופעם אחת התבטא רבנו ז"ל: מדוע אין אתם עושים את נשותיכם חסידות, ואז ממילא יהיה לכם בנגל בעבודת השם יתברך?! ועקר העצה לזה רק לדבר תמיד מרבנו ז"ל, ושיהיה בבית שם רבנו ז"ל מצוי. אבל דעת לנכון, שלא יתפרע וכו', ולא יצעק על אשתו וכו', הכל בשם רבנו ז"ל... כי באמת רבנו ז"ל מלמד אותנו רק דרך של אהבה ושל שלום וישוב הדעת, אשרי מי שמציית את רבנו ז"ל, ואז טוב לו כל הימים!

היה טוב שתזכה לעשות בכל מוצאי-שבת קדש סעדת מלוה-מלכה, ותזמין את שכניך וידידיך הקרובים אליך, ותדבר עמם מרבנו ז"ל. וקדם תתחיל פעם אחת בשבוע, כי תפסת מרבה לא תפסת, והפעם הזאת טוב מאד שתהיה במוצאי-שבת, וכך תקימו מצות מלוה-מלכה ביחד בצותא.

ראה ללמד בכל יום משניות, אשר אין לה טוב מזה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקיג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי-שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך.

אָשֶׁר   י"ב תקיד   בַּנְחָל   רלט

הָיָה רָאוּי לָךְ לְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלָּךְ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חָסַר מִשְׁהוּ, וְכֵן רָאֵה לְבַדֵּק אֶת מַעֲשֵׂיךָ, כִּי לֹא חָשִׂיד קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לַעֲשׂוֹת אֵיזָה דְּבַר וְכוּ' (בְּרִכוֹת יב:), וּבִנְדָאֵי זֶה רָמַז מִן הַשָּׁמַיִם אֵלֶיךָ. וְהָיָה רָאוּי שֶׁתְּבַדֵּק מָה אָתָּה אוֹכֵל, אִם מֵאֲכָלֶיךָ הֵם כְּשֵׁרִים, וְאִם אֵינְךָ נֹכָשׁל בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, חָס וְשָׁלוֹם.

אֵין לָךְ מַה לְדַאֵג כָּלֵל, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרַמ"ח אֵיבָרֶיךָ וְשֵׁס"ה גִּידֶיךָ וּבְכָל טְפֵי דְמִיךָ, וְאֵין לָךְ מַה לְחַשֵּׁשׁ שְׁמָא קָרָה לָךְ מִשְׁהוּ, אִם הָרוּפָא בְּדַק אֹתָךְ וְאָמַר שֶׁהַכֹּל בְּסִדְרָא, בְּנִדְאֵי הַכֹּל בְּסִדְרָא, וְאֵין לָךְ מַה לְחַשֵּׁב יוֹתֵר, כִּי עַל-פִּי-רַב מֵרַב הַהֵלֶם נִשְׁאַר רְשִׁימוֹ לְאָדָם כַּמָּה שְׁבוּעוֹת, וְלִפְעָמִים כַּמָּה חֲדָשִׁים, אָבֵל אֵין פְּגִיעָה בְּמַחַ, רַק הַפְּחַד נִשְׁאַר וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְכְּנֵי לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסִדְרַת חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה גִּיעֵנוּ אֵל ... שְׁיַחֲיוּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְכָל מִשְׁפַּחְתְּכֶם בְּכַרְיָאוֹת הַגּוֹף, וְיִמְשִׁיךְ עֲלֵיכֶם שְׁפַע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

נָא וְנָא לְבַדֵּק מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חָסְרָה עַל אֵיזוֹ דְּלֵת מְזוּזָה.

גַּם רְאוּ לְשָׁמֹר שְׁבֵת-קִדְשׁ, וְאֵזוּ הַשְּׁבֵת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, כִּי עֵקֶר כָּל הַבְּרִכוֹת מְצוּיּוֹת רַק בְּשִׁבִיל שְׁמִירַת שְׁבֵת, כִּי שְׁבֵת מִמְּשַׁכְּת הַשְּׁפָעָה לְכָל הַשְּׁבוּעָה.

רְאוּ לְאָכֵל רַק מֵאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד לֹא לְאָכֵל, חָס

רמ אשר י"ב תקטו — י"ב תקטז בנחל

וְחָלִילָהּ, מֵאֲכֻלֹת אֲסוּרִים, אֲשֶׁר זֶה גֹרֵם כָּל מִינֵי רָעוֹת וּמַחְלוֹת רָעוֹת, ה' יִשְׁמַר.

מֵאֵד מֵאֵד תִּשְׁמְרוּ שְׂלֹא תִהְיֶה מְרִיבָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְאֵז תִּצְלִיחוּ דְרָכְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי שָׂרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל מִשְׁפַּחַת ... שְׁיֻחָיו.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

רְאוּ לְבַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא תִסְרָה עַל אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה, כִּי רַב הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם הֵן כְּשֵׁאִין לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאוּ לְשָׁמֵר שַׁבַּת-קִדְשׁ, וְאֵז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמַר עֲלֵיכֶם, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכוֹת מִשַּׁבַּת-קִדְשׁ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִזְמִין לָכֶם זְוֹגִים טוֹבִים, זְוֹגִים הַגּוֹנִים, וְתִזְכּוּ לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר, וְתִכְנּוּ בֵּית נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲשֶׁר י"ב תקיז בנחל רמא

ראי לדקדק בכשרות האכילה, ובפרטיות באכילת בשר, שיהיה עם הכשר של רב מפרסם, ולא סתם בשר שקונים באיטליז ברחוב.

תדליקי שבועה גרות לכבוד שבת-קדש, ובעת הדלקת גרות תבקשי הרבה על פרנסה ועל בריאות הילדים, כי התפלה שהאשה מבקשת בעת הדלקת גרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים. ואם תעשי כל זאת, אזי תראי ישועה מן השמים, שבעלך יתחיל לעבוד, ותהיה לו פרנסה, והילדים יהיו בריאים.

חכמינו הקדושים אמרו (ברכות ס.) על הפסוק (שמות כא, יט): "ורפא ירפא" — מפאן שנתנה רשות לרופאים לרפא, הינו כי יש להם רק רשות לרפא, אבל לא רשות ליאש בני-אדם, ועל-כן מה שהם נותנים לילדים רק שמים או שלש שנים, הכל הבל ורעות רוח, כי חיי אדם תלויים בהקדוש-ברוך-הוא, ולא ביד הרופאים, על-כן ראי לזרוז לקיים כל מה שנאמר במכתב זה, ואז תראי איך הילדים יצליחו בחייהם, ויהיו בריאים, ותהיה להם אריכות ימים וְשָׁנִים.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב תקיז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי-שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראו שניכם את ובעלך להפסיק את הטפולים אצל הרופאים.

תשתדלו להדליק ארבעה גרות לכבוד שבת-קדש, ולהוסיף שני גרות של שמן זית, ואז בעת הדלקת הגרות לבקש ממנו יתברך, שתזכי להפקד, כי התפלה שהאשה מבקשת בעת הדלקת גרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים.

רמב אשר י"ב תקיח בנחל

תשתדלי לשמר שבת-קדש, ובזכות שמירת שבת-קדש תזכי להפקד בזרע של קימא, ואף שאני יודע שזה קשה, אבל שבת היא מתנה מהקדוש-ברוך-הוא, אשרי מי שמקבל את המתנה הזו.

ראי שבצלך יניח בכל יום תפלין, ואם אפשר לבדק את התפלין — מה טוב ומה נעים, כי הרבה פעמים התפלין פסולות, ואז יש עכוב לבצע להוליד בנים. וכן לבדק את מזוזות הבית אם הן פשרות, ואם לא חסרה על איזו דלת מזוזה, כי רב הפעיות בבית הן מחמת חסרון מזוזות כשרות.

אם תקימו את כל זאת, יזכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא בילדים חיים וקיימים, ואל תזלזלי בדברים אלו, כי כל ישועתך תלויה בזה.

נא ונא ראי להשתדל שתהיה אהבה ביניכם, ואף פעם אל תריבו, וזה יביא לכם ברכה והצלחה ואשר בחיים.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב תקיח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי-שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי להשתדל לקיים מצוות בקור חולים, לבקר חולים בבית-חולים, ובזכות המצוה הזו תתברכי בכריאות השלמה, ולא תהיי עצבנית יותר.

הקדוש-ברוך-הוא ימשיך ברכה והצלחה בתוך ביתכם, ותרוו רב נחת מכל ילדיכם.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

אֲשֶׁר י"ב תקיט — י"ב תקכ בַּנְחַל רמג
י"ב תקיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רְאִי לֹא לֵהִיּוֹת בְּרִנְיַת כָּל-כֶּף, כִּי סוֹפֵן שֶׁל הַבְּרִנְיּוֹת, שֶׁהֵן נִשְׁאָרוֹת בְּגִיל מְבַגֵּר מְאֹד, עַל-כֵּן רְאִי לְקַחַת אֶת הַבְּחוּר הָרֵאשׁוֹן שִׁיְהִיָּה יָרֵא שָׁמַיִם וּבַעַל מַדוּת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְהִתְחַתֵּן מִה שִׁיּוֹתֵר מֵהָר.

אִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁזֶה צַעַד מְאֹד גָּדוֹל, עִם כָּל זֹאת תִּשְׁמְעֵי בְּקוֹלִי, כְּשִׁמְתַחַתְנִים כְּדִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַקִּים בֵּית גְּאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר, שֶׁהַקָּשֶׁר הָאֲמִתִּי מֵגִיעַ אַחֲרֶיךָ. הַעֲקֵר תְּבַדְּקֵי בַמַּדוּת שֶׁל הַבְּחוּר, כִּי הַמַּדוּת הֵן יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתְּבַשְׂרֵי לִי בְּקִרּוּב בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאֲחֵל בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

מְאֹד מְאֹד חָבַל שְׁלֹא הָיִיתָ אֲצִלִּי בִּיבְנֵאֵל, אֲשֶׁר שְׁבַתִּי שָׁם שֶׁל שְׁבָתוֹת: "בְּרֵאשִׁית", "נֹחַ", "לֶךְ-לֶךְ". וְתִדַּע כִּי שְׁבַת אַחַת בְּ"הֵיכַל-הַקְדָּשׁ" הִיא מַעִין עוֹלָם הַבָּא מִמֶּשׁ, וְקִצְת מְזֵה תְּסַתְּפֵל "בְּתוֹךְ הַנַּחַל", אֲשֶׁר מְדַפְּסִים הַחֲבָרִים מֵהַשִּׁיחוֹת וְהַדְּבוּרִים שֶׁמְדַבְּרִים בְּשְׁבַת אַחַת.

ראה לעבד הרבה על נקדת השמחה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמיות ובין ברוחניות.

הרגל את עצמך לדבר עמו יתברך בכל יום ויום, חק ולא יעבר, אפלו כמה דקות, ותהיה רגיל לתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, ועל-ידי-זה יתרחב לבך לבקש על להבא.

ראה לקיים את הבטחתך להדפיס את הקונטרסים החדשים, שקבלת על עצמך להדפיסם — אם תזכה להגיע אל ציון רבנו ז"ל, והנה זכית להיות על ציון רבנו ז"ל, ועל-פן עכשו ראה להדפיסם, כי הם הטפין וכו' מעולמות עליונים, שההכרח להם להכנס בנשמות ישראל, כידוע מהספור של האבנים טובות שבכתר המלך, שטחנו אותם דק דק, והשקו את זה לבן המלך וכו', וזה סוד כל הקונטרסים, שהם טפין טפין בכתר המלך, שיכנסו בנשמות ישראל הנקראים בנים.

הכפל הדבר, ראה להשתדל להדפיסם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקכ"א.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי-שרה, כ"א חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה מסתדר.

ראה לחזק את עצמך בזה שאתה מקרב אל רבנו ז"ל.

פעם אחת נכנס זקן מפלג כבן מאה וחמש-עשרה אל רבנו ז"ל, והתאונן מאד, ואמר: יש לי ברכה מזקנכם הבעל-שם-טוב זי"ע, שאזכה לראות את פני משיח, ואני כבר זקן מפלג, ועדין לא

אֲשֶׁר י"ב תִּקְבָּב בְּנִחָל רְמָה

זְכִיתִי לְרֵאוֹת וּלְקַבֵּל אֶת פְּנֵיו וְכוּ', וְהִתְרַעַם הִרְבָּה לִפְנֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל שָׁתַק וְחָיָה. וְהִזְקֵן כְּשֶׁרָאָה שְׂרַבְּנֵנוּ ז"ל אִינוּ עֹנֶה לוֹ, יֵצֵא מִן הַחֲדָר לְדַרְכּוֹ, וְכִשְׂיֵצֵא הִזְקֵן, נִכְנָס בְּדַעְתּוֹ — אוֹלֵי הָאֲבָרָה הַזֶּה הוּא מְשִׁיחַ...

אֲשֶׁרנוּ מֵה טוֹב חִלְקֵנוּ, וּמֵה נָעִים גּוֹרְלֵנוּ, וּמֵה יָפָה יִרְשָׁתֵנוּ, אֲצֵל מִי אֲנַחְנוּ מְקַרְבִּים. וְרָאוּי לָךְ לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שְׂזִכִיתָ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְכֵן עֲלֶיךָ לְהִיּוֹת מְאֹד שִׂמַּח, שְׂזִכִיתָ לְשִׁבוֹת אֲצֵלְנוּ בְּשִׁבְתְּ בִּיבְנָאֵל, אֲשֶׁר אֵין לָךְ לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי בְּפִרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל: כְּשֶׁשׁוֹבְתִים שִׁבְתְּ אַחַת אֲצֵלוֹ, הוּא כְּמוֹ תַעֲנִית מִשִּׁבְתְּ לְשִׁבְתְּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתִזְכֶּה עוֹד לְשִׁבוֹת אֲצֵלְנוּ הִרְבָּה שִׁבְתוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תִּקְבָּב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי-שָׁרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲוִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שִׂמְחָתִי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִכֶּם.

רְאֵי לְחִזֵּק אֶת עֲצֻמְךָ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה — בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחֵנִי.

אוֹדוֹת וְכוּ', תִּדְעֵי שֶׁזֶה בָּא אַחַר הַחֲתֻנָּה וְלֹא קִדְּם, וְלִפְנֵי הַחֲתֻנָּה זֶהוּ רַק אַחֲזִיזַת עֵינַיִם. הָעֵקֶר אֶת צְרִיכָה לְמִצָּא בְּחֹר טוֹב עִם מִדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת הֵן הָעֵקֶר בְּנִשְׂוֹאֵין, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְמִצָּא בְּחֹר עִם מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְתִקְיָמוּ בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְעוֹד תִּהְיֶי בְּרִיאָה וְתִתְפַּקְדִי.

הַרְגִּילִי עֲצֻמְךָ לְשִׁכַּח אֶת הָעֵבֶר, כִּי לֹא כְּדָאֵי תְּמִיד לְחַשֵּׁב

בְּנַחַל

י"ב תקכג

אֲשֶׁר

רמו

מִהֶעֱבֵר, כִּי הֶעֱבַר אֵינִי, וְהֶעֱתִיד עֲדֵינִי, וְהִהוּהוּ כְּהֶרֶף עֵינַי, וְעַל-כֵּן מִה
לָךְ לְהִתְבַּלְבֵּל.

הַמֵּאַחַל בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר חַיֵּי-שָׂרָה, כ"א חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲוִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הָיָה מְאֹד רָצוֹנִי שְׁתַּקְּחִי כְּדוּרֵי הַרְגָּעָה, וְאֵל תֵּאֲשִׁימִי אֶת עֲצֻמְךָ
כְּאֵלוֹ אֶת הָאֲשֵׁמָה, זֶה דְּבַר נוֹרְמָלִי לְאִשָּׁה שֶׁהִתְגַּרְשָׁה, וְנוֹתְרָה עִם
שְׁלֹשָׁה יְלָדִים וְכוּ', שְׁעוֹבֵר עָלֶיהָ מִה שְׁעוֹבֵר וְכוּ'. אָךְ אֵינִי זֹה עֲצָה
לְהַכּוֹת אֶת הַיְלָדִים, כִּי זֶה רַק מְעַצְבֵּן אוֹתָם וְאוֹתָךְ. רְאֵי לְקִרְבֵּי אוֹתָם
בְּהִרְבֵּה חֵם וְתִשׁוּמָת לֵב, בְּמַחְמָאוֹת וּבְהַפְתָּעוֹת וּבְמִינֵי מְתִיקָה, וְלֹא
עַל-יְדֵי הַכּוֹאוֹת וְקַלְלוֹת, אֲשֶׁר לֹא יַעֲזְרוּ, רַק יַעֲשׂוּ הַהֶפְךָ.

תִּשְׁתַּדְּלִי שְׁבִיבִיתֶךָ תִּשְׂרָה תָּמִיד אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֵחָה, וְלֹא שֶׁל
מְרִירוֹת וְדִכְאוֹן. רְאֵי לְהַפְעִיל קִסְטוֹת נְגוּנִים שֶׁל שְׂמֵחָה, וְזֶה יִשְׂמַח
אוֹתָךְ וְאֶת הַיְלָדִים, וּבְמִקוֹם הַצָּעֲקוֹת וְהַמְרִיבוֹת — שִׁישְׂמְעוּ כְּלֵי
זָמֵר.

רְאֵי לְהַחְזִיק מְעֻמָּד, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב,
וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי בְּחַיֶּיךָ.

הַמֵּאַחַל בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא אֵל תְּפַלֵּי בְּיָאוּשׁ כָּלֵל, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

אשר י"ב תקכד בנחל רמז
י"ב תקכד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חיי־שנה, כ"ג חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.
את מכתבך לנכון קבלתי.

חמדת לבבי! ראה לחזק את עצמך במה שעובר עליך בכל יום
ויום. ויש דבור מרבנו ז"ל שהתבטא פעם בזו הלשון: "פון אייך
קענט איהר ויסען וואס עס גייט איבער אוף דער וועלט" (מעצמכם
אתם יכולים לדעת מה שעובר על בני העולם), הינו כאומר, אם
אתם, שיש לכם כל ההתחזקות שבעולם וכל העצות והדרכים
וההנהגות וכו' וכו', אוצרות של יראת שמים, תלי תלים, עם כל
זאת עובר עליכם מה שעובר, על אחת כמה וכמה על בני אדם
הרחוקים מהכל, ואין להם הדבורים האלו, איך הם יחזיקו מעמד.

לזאת ראה, אהובי, אחי היקר! להתחיל לשוטט בדברי רבנו
ז"ל בכל יום ויום, ותעשה לעצמך קביעות ללמד בכל יום חק ולא
יעבר בלקוטי־הלכות, אשר הדבורים המובאים שם הם מחיים
נפשות ממש. וכבר התבטא פעם אחת ר' אפרים ממשעבדבורז:
"ולא נתן למוט רגלינו", אם לא היה לנו את מוהרנ"ת ז"ל, היה,
חס ושלום, למוט רגלינו. אבל עכשו, כשיש לנו את מוהרנ"ת ז"ל,
שהוא דיקא קבל מרבנו ז"ל יותר מכל התלמידים, אזי "ולא נתן
למוט רגלינו", יש לנו במה להחיות את עצמנו. על־פן ראה, אהובי,
אחי היקר! להכניס בעצמך דברי מוהרנ"ת ז"ל ב"לקוטי־הלכות",
אשר הוא פרש את דברי רבנו ז"ל, וחבל על כל יום, שלא לומדים
"לקוטי־הלכות".

תאמין לי, אהובי, אחי היקר! פי כל התחזקותי כל הימים
והשנים שחלפו ועברו עלי, היה רק בהתמדת ב"לקוטי־הלכות"
הקדושים, עד שזכיתי לשקד בהם בשקידה רבה, שיהיו שגורים על
פי, ומשם אני שואב את כל התחזקותי ודבורי ושיחותי כל הימים.

רמח אָשֶׁר י"ב תקכה בַּנְחַל

ומה גם, שְׁזַכְנֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּסִפְרָה עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הַמוֹעֲדִים, וְעַל אַגְדוֹת חַז"ל, וְעַל תְּרֵי"ג מִצְוֹת, וְעַל אַבּוֹת, וְעַל תְּהִלִּים, וְהַכֹּל פִּרְשֵׁי עַל-פִּי הַקְדָּמוֹת מוֹהֲרָנ"ת ז"ל, יִזְכְּנֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַדְפִּיס, וְכֵן עַל כָּל כְּתָבֵי הָאָרֶז"ל.

רְאֵה אֶת הַבְּלוֹב שֶׁנַּעֲשֶׂה עִכְשָׁו בְּעוֹלָם אוֹדוֹת הַבְּחִירוֹת, אֲשֶׁר הַכֹּל הֵבֵל וִירְעוֹת רוּחַ, כִּי מִי שֵׁיִשׁ לוֹ רַק זֵיק שֶׁל יִרְאֵת שָׁמַיִם, הוּא בּוֹחֵר רַק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא בּוֹחֵר בַּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים: "הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זְמֵרָה, מֶלֶךְ יַחֲדָה חַי הַעוֹלָמִים"; אוֹי וְאֲבוֹי לָנוּ, שֶׁבִטְלוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְגִרְמוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה שְׁנֵאת חֲנֻם, רַק בְּשִׁבִיל הַכֶּסֶף, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר פִּרְעָה לְיוֹסֵף (בְּרֵאשִׁית מֵא, מ): "רַק הַכֶּסֶף אֲגַדֵּל מִמֶּךָ"; וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ גַּם הַיּוֹם, שְׁעוֹשִׂים לִיִּצֵי לִיִּצְנוֹת מְכַלֵּל יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֶחָד רַק חוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶף. יַעֲזֹרְנוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַנְצִיל מֵהֶם וּמִהַמוֹנִיָּהֶם.

רְאֵה לְצִיַּת אוֹתִי, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיֶּקֶר! וְתַעֲשֶׂה לְעִצְמֶךָ שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגְזֵה לְנַפְשֶׁךָ.

גַּם הַרְגֵּל אֶת עִצְמֶךָ לְכַתֵּב לִי מִכְּתָב אֶחָד פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְאִזּוֹ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי עָרֵב שְׁבַת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת חַיִּי-שָׁרָה, כ"ד חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיֶּקֶר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נִרוֹ יֵאִיר.

חֲמֻדַּת לְבָבִי: מַה מְאֹד אֲנִי מְשִׁתַּקֵּק לְרֵאוּתְךָ, וּלְדַבֵּר עִמָּךְ פָּנִים אֶל פָּנִים מְדַבְּרֵי רַבְנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הַדְּבוּר מְרַבְּנוּ ז"ל בְּעִצְמוֹ

מכניס הרהורי תשובה ותשוקה נפלאה אליו יתברך, ופעם אחת התבטא רבנו ז"ל ואמר: פעלתי אצל השם יתברך — כשידברו ממני, יהיה להמדבר ולהשומע הרהור תשובה; וכן יש דבור מרבנו ז"ל: כשידברו ממני, תעשו כקטן שנולד דמי, הינו שתזכו לחדש עצמכם; כי באמת כל הלמוד של רבנו ז"ל הוא התחדשות נוראה ונפלאה מאד, כי רבנו ז"ל מכניס באדם תשוקה עצומה בו יתברך, וכל מה שאדם זוכה להמשיך את עצמו אליו יתברך, על-ידי-זה הוא שוכח את העבר, ומחדש את עצמו לגבי העתיד.

אך מאחר שסבב הקדוש-ברוך-הוא שנהיה לעת עתה רחוקים מצד גופנו, על-כל-פנים קרובים אנחנו בנשמותינו. ולכן מה טוב ומה נעים, אם תכתב לי מפעם לפעם, אשר רבנו ז"ל גלה לנו, כי בתוך הכתב מנחת הנפש ופנימיות הנפש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעג), וזו היתה עבודתו של מוהרנ"ת ז"ל, אף שהקים תלמידים רבים עובדי ה', והלהיב את לבם כל-כך לעבודת השם יתברך, עד שכבר לא היה להם זמן לבוא אצלו, מרב השעורים שקבעו לעצמם ומרב התפלה וההתבודדות שעסקו בזה, אף מוהרנ"ת ז"ל היה יודע, כי הסטרא אחרא אורב מאד מאד על כל אחד ואחד הרוצה להחזיק ברבנו ז"ל, על-כן היתה דרכו לנסע מפעם לפעם מעירה לעירה אל תלמידיו — לחזקם ולעודדם, וכן כתב לכל אחד מכתב, וחזק ואמץ אותו, ומחמת שרק בנו הצדיק ר' יצחק ז"ל שמר על המכתבים, לזאת נשאר ספר מכתבים "עלים לתרופה", מכתבי מוהרנ"ת, ואם היו נשמרים כל המכתבים מכל התלמידים, היו לנו פי עשרה כרכים ממה שיש לנו היום, וזה ידוע אצל אנשי שלומנו, על-כל-פנים רואים מזה את גדל החשיבות להחזיק את עצמם ביחד.

לזאת ראה, אהובי, אחי היקר! לעשות לעצמך הרגל, ולכתב על-כל-פנים מכתב אחד פעם בשבוע, יזכני הקדוש-ברוך-הוא שאזכה לענות לך תכף-ומיד.

חמדת לבבי! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם,

כי העקר הוא התחזקות, ועקר ההתחזקות הוא בכח הצדיק האמת שאנו חוסים בצלו, וצריכים לידע כי הצדיק הזה הוא גבור כח כזה, אשר כל נקדה ונקדה טובה שאנו זוכים לעשות, הוא חוטף אותה מיד, ומכניסה לתוך הקדשה שהוא בונה, כי כל התעוררות ותשוקה ורצון ודבר טוב ועשייה טובה, שאנו זוכים לעשות, ובפרטיות כשאנחנו מקשרים את זה אל רבנו ז"ל, אזי הצדיק האמת תופס את זה, ומכניסו בבנין הקדוש שבונה לכל אחד ואחד, וכשמגיע הזמן לצאת מזה העולם, יש לו כבר בנין מפאר היכן להכנס.

ובדגמת העולם הזה, אשר כל זמן שאין לאדם בית ודירה משלו, ואפלו בשכירות וכו', אזי הוא מטלטל, וצריך ללכת נע ונד, אבל תכף יומיד כשיש לו בית משלו ואפלו בשכירות וכו', על-כל-פנים יש לו ארבע אמות משלו, אז הוא בגדלות המחין. מה שאין כן כשאין לאדם מקום להכנס, הוא שבור כחרס הנשבר, והוא גולה ממקום למקום, ונצרך לבריות, ומרים לו החיים, כי כל המצפה לשלחן חבירו, עולם חשך בעדו (ביצה לב:).

וכל זה הוא בגשמיות, על אחת כמה וכמה באין ערך כלל ברוחניות, כשאדם זוכה להכין לעצמו אוצרות ואוצרי אוצרות של תורה ועבודה ויראת שמים, ובונה לעצמו בתים ודירות וחדרים וכו', כי אין לתאר ואין לשער בשכל האנושי כלל את מעלת האדם הזוכה לחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, וחוטף בכל יום כמה פסוקים במקרא, כמה משניות במשנה, כמה מימרות בגמרא, וכמה דרשות במדרש, וכמה הלכות בהלכה, כי כל למוד ולמוד הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לשער ואין לתאר כלל, וכשאדם מלבש בלבוש הגשמי והחמרי, אינו משיג את ערכה של תורה ומצוותיה, אשר כל נקדה ונקדה קטנה שאדם עושה בשביל הקדוש-ברוך הוא, מאד יקרה בעיניו יתברך.

כי סוף כל סוף האדם בזה העולם בחמר עב וגס, והעולם הזה מלא קלפות והסתרות ודמיונות, שמכסים את אמתת מציאותו יתברך, והאדם שהוא פחות מיתוש וכו', זוכה להשתוקק אליו

יִתְבַּרְךָ, וְלוֹמַד אֶת חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהִיא תוֹרָתוֹ, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, אֵינן לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר אֶת מַעֲלָתוֹ לְמַעֲלָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאֲדָם זֹכֶה גַם לְדַבֵּר אֵיזָה דְבוּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁבִּזְהָ מְקַשֵּׁר אֶת פְּנִימִיּוֹת נִשְׁמָתוֹ אֶל פְּנִימִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַל זֶה אֵין כָּבֵר שׁוֹם דְבוּרִים לְהַסְבִּיר. וְהַצְדִּיק הָאֵמֶת לֹקַח אֶת כָּל אֱלֹו הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין וְהַדְבוּרִים וְהַתּוֹרוֹת וְהַמִּצְוֹת שֶׁאֲדָם מְקַיֵּם, וּבִבְנֵה מִזֶּה אֲרַמּוֹנוֹת וְהִיכָלוֹת, בְּתִים וְחֻדְרִים וְכוּ' וְכוּ', וְכִשְׁאֲדָם יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ הֵיכָן לְהַכְּנִס.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֻדְשָׁה בְּכָל יוֹם, וְכָל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת שֶׁלָּךְ תַּהֲיִינָה תָּמִיד עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד שְׂמִחַ וְטוֹב לֵב, וְתִזְכֶּה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וְכֵן תִּתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְתִדַּע אֲשֶׁר 'מַעֲט גַם-כֵּן טוֹב', וְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה קִטְנָה עוֹשֶׂה פְּעִלָּה גְדוֹלָה לְמַעֲלָה. וּבִידִיעוֹת אֱלֹו תִזְכֶּה לְהַחֲזִיק מֵעַמָּד.

מוֹהַרְנ"ת ז"ל הִזָּה שְׁגוּר בְּפִיו, אֲשֶׁר בִּזְהָ הָעוֹלָם הָעֶקֶר הוּא הַתְּחִזְקוֹת, וּבְלִי הַתְּחִזְקוֹת אֵי אֲפָשֶׁר לְהַחֲזִיק מֵעַמָּד כָּלֵל, וְכָל מָה שֶׁאֲדָם רוֹצֵה לְהַכְּנִס יוֹתֵר אֶל הַקְּדוּשָׁה, הוּא צְרִיף יוֹתֵר הַתְּחִזְקוֹת. וּפַעַם אַחַת הַתְּבַטָּא: לָמָּה זָכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי לָמָּה שְׂזָכָה? כִּי הָיְתָה לוֹ מִדָּה כְּזוֹ בְּהַתְּחִזְקוֹת. לָמָּה זָכָה הָאֲרִיז"ל לָמָּה שְׂזָכָה? כִּי הָיְתָה לוֹ מִדָּה כְּזוֹ בְּהַתְּחִזְקוֹת. לָמָּה זָכָה הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ לָמָּה שְׂזָכָה? כִּי הָיְתָה לוֹ מִדָּה כְּזוֹ בְּהַתְּחִזְקוֹת. לָמָּה זָכָה רַבֵּנוּ ז"ל לָמָּה שְׂזָכָה? כִּי הָיְתָה לוֹ מִדָּה כְּזוֹ בְּהַתְּחִזְקוֹת, וְלָמָּה זָכִיתִי לָמָּה שְׂזָכִיתִי? כִּי יֵשׁ לִי מִדָּה כְּזוֹ בְּהַתְּחִזְקוֹת. כְּאוֹמֵר, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי יִגְיַעְתּוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְכוּ', כְּפִי שְׂנַכְנַס יוֹתֵר לְפָנַי וְלְפָנִים וְכוּ', הוּא צְרִיף לְהַתְּחִזְקוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה וְכוּ', כִּי הַבַּעַל-דְּבָר אֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל נִשְׁמָה שְׂרוּצָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, לְהַפִּילָה וּלְהַרְחִיקָה לְגַמְרִי. וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ, וּבִזְכוֹת הַתְּחִזְקוֹת תִּזְכֶּה לַעֲלוֹת תָּמִיד מֵעִלָּה מֵעִלָּה.

פֶּעַם אַחַת סִפְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שֶׁהִיָּה פְּרוּשׁ אַחַד מֵהַפְּרוּשִׁים, שֶׁהִיָּה צָם מִשְׁבֵּת לְשִׁבְתָּהּ, וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־הַמְדָּרֶשׁ, וְלָמַד שָׁם כָּל הַשְּׁבוּעַ בְּהַתְמָדָה בְּלִתֵּי רִגְלָהּ, וְהִיָּה מִמַּעַט בְּשָׁנָה. פֶּעַם אַחַת בְּאַמְצַע הַשְּׁבוּעַ אֶחָזוּ בּוֹלְמוּס שֶׁל רַעְבוֹן, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ לְשִׁית עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, כִּי הִרְגִישׁ שְׁכַמְעֵט פּוֹרַחַת נִשְׁמָתוֹ, וְעַד שִׁיגִיעַ אֶל בֵּיתוֹ, כִּכָּר יָמוּת בְּרַעַב, לְזֹאת נִפְל בְּרַעֲיוֹנוֹ, הֵיּוֹת שְׁבִבֵית־הַמְדָּרֶשׁ הִיָּתָה שֵׁם הַמְצָה שֶׁל עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת, עַל־כֵּן זָרַז אֶת עֲצָמוֹ, וְנָטַל אֶת יָדָיו וּבִרְךָ בְּרַפְת 'הַמוֹצֵיא', וְהִתְחִיל לֶאֱכֹל, וּבִדְיוּק בְּאוֹתוֹ זְמַן, הִיָּה הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל בֵּית־הַמְדָּרֶשׁ מְנַקֵּה אֶת עֲזֵרַת הַנָּשִׁים, וְכִשְׁשָׁמַע שֶׁלְמִטָּה בְּבֵית־הַמְדָּרֶשׁ הַפְּרוּשׁ עוֹשֶׂה 'הַמוֹצֵיא' וְאוֹכֵל אֶת הַמְצָה, הִתְחִיל לְצַעֵק: רַמַּאי, אֵיךְ אַתָּה מְרַמֶּה אֶת הַבְּרִיּוֹת שְׂאֵתָה פְּרוּשׁ וְכוּ', וְהִחַל לְבִזּוֹתוֹ בְּחַרְפּוֹת וּבְזִיוֹנוֹת, וְאַחֲר־כֵּן כָּשְׁבָאוּ כָּל הָאֲנָשִׁים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, חֲרַפוּ וּבִיִּשׁוּהוּ בְּרַבִּים, שֶׁהוּא צָבוּעַ וְאִינוּ צָם וְכוּ' וְהַפְּרוּשׁ הִזִּיה מַחֲמַת רַב חֲלִישוֹת הִדְעַת שֶׁהִיָּתָה לוֹ מֵהַבְּזִיוֹנוֹת, לְבִסּוּף נִפְל לְגַמְרֵי מֵהִיָּהְדוּת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְכִשְׁשָׁמַע זֹאת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, מְאֹד הִתְלַהֵב וְאָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: הַבֵּיטוּ וּרְאוּ אֶת קִדְשׁ דְּבָרֵי הָאֱמֶת שְׁלָנוּ, הֲלֹא אִם הִיָּה לְפְרוּשׁ הִיָּה הַתְּחַזְּקוֹת, הִיָּה יָכוֹל עֲכָשׁוּ לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי הֲלֹא מָה עָשָׂה? הֲרֵי הוּא צָם, וְכִכָּר הִרְגִישׁ שְׁכַמְעֵט פּוֹרַחַת נִשְׁמָתוֹ וְאָכַל. וּמָה אָכַל? וְכִי טָרְפָה אָכַל? הֲלֹא אָכַל רַק מְצָה, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ, כִּי כַמְעֵט פָּרַחָה נִשְׁמָתוֹ, וְעֲכָשׁוּ לֹא רַק שְׁלֹא עָשָׂה שׁוּם עֲבָרָה, רַק קִיַּם מִצְוָה, כִּי הִצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ, וְעוֹד יֵשׁ לוֹ עַל זֶה בְּזִיוֹנוֹת וְחֲרוּפִים וְגִדּוּפִים, שְׁמַחְרָפִים וּמְבִזִּים אוֹתוֹ בְּרַבִּים, דִּיקָא עֲכָשׁוּ — אִם הִיָּתָה לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת הָאֱמֶתִית, הִיָּה יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהִיָּה זוֹכֵה לְמַדְרָגוֹת נִשְׁגָּבוֹת. וּבִשְׁבִיל שְׁלֹא הִיָּתָה לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת, בְּשִׁבִיל זֶה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, נִפְל מֵהִיָּהְדוּת לְבִסּוּף לְגַמְרֵי. רוֹאִים מִזֶּה, אֵיךְ שְׂאָדָם צָרִיךְ בְּזֶה הָעוֹלָם הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת עֲצָמוֹ, וְלֹא לְהַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל, וְאֲזוּ דִיקָא יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר! לְעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת

אֲשֶׁר   י"ב תקכו   בַּנְחַל   רנג
שְׁבַעֲוֹלָם לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ, וְאִז תִּרְאֶה נִוְרָאוֹת נִפְלְאוֹת שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַמְאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ט חֲשׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת הַטְּשָׁעַק לְהַדְפֹּסֵת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל, וּתְשׁוּאוֹת
חַן לְךָ עַל זֶה.

יַעֲזֹר לְךָ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּזִכּוֹת הַצְדָּקָה שְׁעֲשִׂיתָ, שְׂיִמְתְּקוּ
מִמָּךְ כָּל הַדֵּינִים וּמִכָּל בִּיתְךָ, וְיִמְשְׁכוּ עֲלֶיךָ רַחֲמִים וַחֲסָדִים גְּדוֹלִים,
וְתִזְכֶּה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, לְהַתְפַּלֵּל עֲרֵב
וּבִקְרָה בְּמִנְיָן, כִּי מַעַלְת הַתְּפִלָּה בְּצַבּוּר — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
כָּלֵל, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלַּת הַצַּבּוּר, הָאָדָם נִכְלָל בְּיַחַד עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה): צַבֵּ"ר — רְאִשֵׁי
תְּבוֹת: צַדִּיקִים, בְּיַגּוֹנִים, רְשָׁעִים, כִּי בְּשַׁעַה שְׁבַר יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלֵּל
בְּצַבּוּר, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְאַחַד עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִז נִשְׁמַעַת
וְנִתְקַבְּלַת תְּפִלָּתוֹ, לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּיַחֲדוּת, אִז מְדַקְדָּקִין
עָלָיו מִלְמַעְלָה כִּידוּעַ. וְאִם הָיָה בְּנִי-אָדָם יוֹדְעִין מַעַלְת הַתְּפִלָּה
בְּצַבּוּר, הָיָה תְּמִיד גִּזְהָרִין לְהַתְפַּלֵּל כָּל תְּפִלוֹתֵיהֶם: שְׁחֲרִית, מִנְחָה,
מַעֲרִיב — בְּצַבּוּר.

הַמְאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקכז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

והנה כשאדם מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, אין לו שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ואינו רוצה שום דבר בזה העולם, רק לדבק את עצמו בחי החיים באין סוף ברוך הוא, אזי אדם פנה אף פעם לא ישבר, ולא אכפת לו בין חיים למיתה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא), כי מי שדבוק בו יתברך בדבקות אמת, אצלו אין כבר שום הפרש בין אם הוא מלבש בגופו הגשמי והחמרי, ובין אם הוא מפשט מלבושו הגשמי והחמרי וכו', לא-כן מי שהוא מלא גאות וישות, ורוצה איזה רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, אזי כשאינו מקבל את זאת, מרים ומרורים לו החיים, ומבקש את נפשו למות. וכל זה נמשך מצד הגאווה, וכמאמר הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, שאין המשגעים משתגעים, אלא מצד הגאות שלהם, וכשאדם אינו רוצה שום דבר, אזי אף פעם לא ישתגע.

וכמו-כן בענין שלך, מה שיך לדפק את החיים ולבקש למות, הלא הדבוק בו יתברך, מה ההפרש אצלו, אם הוא בעולם הזה או אם הוא בעולם הבא, הלא כל רצוני וכסופי וחשקי הוא רק אותו יתברך, ועל-כן מה אכפת לי, שאני מסתובב בזה העולם עמו יתברך בגופי הגשמי והחמרי וכו', או כשאני מסתובב עמו יתברך בעולם העליון, מפשט מגופי הגשמי והחמרי, רק נשמתי מתעדנת מזיו השכינה; כי הלא הוא אותו הקדוש-ברוך-הוא שבעולם הזה ובעולם הבא, אשר זה מה שאומרים בכל יום בהתחלת היום: "אתה הוא קדם שבראת העולם, ואתה הוא משבראת העולם", כי

אֲשֶׁר   י"ב תקכו   בַּנְחַל   רנה

הוא אותו הקדוש-ברוך-הוא. ואמר "אתה" — שסובב על הזעיר אנפין (כידוע בסוד: "אני", "אתה", "הוא", שהם פנגד מלכות, תפארת, כתר, שם אדנ"י נקרא "אני" — "מלכות", שם הו"ה נקרא "אתה" — "תפארת", שם אק"ה נקרא "הוא" — "כתר").

אחי, אחי! כשזוכים להתקרב באמת אל רבנו ז"ל, אזי רבנו ז"ל מכניס באדם ערכות נעימות ידידות זיו חיות אלקות כזה, שכבר אין רוצים שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, כי נכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואין לו כבר שום הפרש בין קדם שירדה נשמתו לזה העולם ובין אחר שירדה נשמתו לזה העולם, כי אין רצונו רק אותו יתברך. וזה שאמר דוד המלך (תהלים כג, ד): "גם כי אלך בגיא צלמות, לא אירא רע, כי אתה עמדי"; כי דוד המלך סבל מה שסבל מבית ומבחוץ, חרופין וגדופין, וסבל מבניו ומבני ביתו ומאנשי העולם, עם כל זאת הרגיל את עצמו לדבק את מחשבתו רק בו יתברך, ואחז בשלמות במדרגת אתה, הינו כנ"ל — "אתה" קדם שנברא העולם, "ואתה" אחר שנברא העולם, אשר זו שלמות האמת, שאין הפרש אצלו בין עולם הזה לעולם הבא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא).

אחי, אחי! עדין אינך יודע מה מחכה עליך, כי כל זמן שהאדם בזה העולם, הוא נמצא בסכנה גדולה. ועקר הסכנה כששוכח ממנו יתברך, שאז מרים ומרורים לו החיים, ומבקש בכל יום ובכל שעה ובכל רגע את המות, ומסתובב בעולם כשפור, בלי שום דעת, וברגע שהאדם מכניס בעצמו ידיעת אמתת מציאותו יתברך, אזי מעט מהאור דוחה הרבה מהחשך, וזוכה לתענוגי ושעשועי העולם הבא בעולם הזה. ועליך לדעת, כי הוא יתברך אב הרחמן, ומרחם על בריותיו, ודן את כל אחד לכף זכות, כי הוא יודע את יצרו של האדם, אשר (בראשית ו, ה): "וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום" (סופי תבות: ע'מ'ל'ק). ועקר היצר הרע הוא הספקות והקרירות שבאים מעמלק, כי עמלק גימטריה ספ"ק, כי הוא מכניס ספקות באדם, והספקות הם (שמות יז, ז): "היש הו"ה"ה בקרבנו אם אין", ועל-כן נצטוינו במצות עשה (דברים כה, יז): "זכור

את אשר עשה לך עמלק וגו', אשר קרף בדרך וגו', ואתה עיף ויגעו וגו'; הינו שהכניס בך ספקות וקרירות על עצם עצמיות אלקותו יתברך, שהוא בחינת את"ה כנ"ל, ועל-ידי-זה אתה עיף ויגע, ולכן המצות עשה לחזק עצמו בכל יום בכל מיני אפנים שבעולם, כי עמלק מכניס ספקות וקרירות באדם, ושוברו כאלו אין לו כבר שום תקנה בזה העולם כלל וכו', וכאלו אין צריכים אותו למעלה וכו', וכאלו הקדוש-ברוך-הוא בכעס וברגז עליו וכו', ובזה שעוסקים במחית עמלק, שהוא כלל ההתחזקות שאדם מחזק את עצמו, ובזה שהאדם מחזק את עצמו, הוא מוחה את עמלק, ועל-ידי-זה מקיים מצות עשה של מחית עמלק.

נמצא, בהתחזקות שהאדם מחזק את עצמו לבלי להניח לעצמו לפל, בזה הוא מקיים מצות עשה של מחית עמלק, כי הוא ההפך מזה לגמרי. ועל-כן אשרי ואשרי מי שמחזק את עצמו בכל יום בכל מיני אפנים שבעולם, שבוה עוסק במחית עמלק, ונשבע הקדוש-ברוך-הוא, שאין שמו שלם, ואין כסאו שלם, עד שימחה שמו של עמלק כלו, וכשימחה שמו — יהיה השם שלם והכסא שלם (עין פרוש רש"י על הפסוק: "כי יד על פס י"ק); הינו כנ"ל, "אתה הוא קדם שנברא העולם" — הוא בחינת שם, ואתה הוא משנברא העולם" — הוא בחינת כסא, כי עצם גלוי אלקותו יתברך — זה שמו יתברך, כי הוא יתברך ושמו — אחד הם, שזה נקרא עולם הבא, עצם גלוי אלקותו יתברך, ועולם הזה נקרא כסא, כי הוא כסא ומרפכה לגבי גלוי האין סוף ברוך הוא, ועל-כן אין השם שלם ואין הכסא שלם, עד שימחה שמו של עמלק כלו, וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכסא שלם, כי אז כשאדם זוכה לחזק ולאמץ עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ואינו מניח את עצמו לפל בשום פנים ואופן, והוא מבטל מעצמו את כל הספקות והקרירות שנכנסו בו מצד עמלק, אז דיקא זוכה להגיע אל מדרגה זו, שפבר לא אכפת לו שום דבר, כי "אתה הוא קדם שבראת העולם ואתה משבראת העולם", ואין אצלו שום הפרש בין עולם הזה לעולם הבא, כי

אֲשֶׁר   י"ב תקכח   בַּנְחַל   רנז

תמיד דבוק בחי החיים. אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִיגִיעַ אֶל מִדְרָגָה זו, וְאִז טוֹב לֹא בָזָה וּבָבֵא כָּל הַיָּמִים.

המאחל לך בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקכח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּפֹה תִקְבַּל רְצוֹף לְשֵׁלֶם אֶת כָּל הַחֻבּוֹת, וּמִי יִתֵּן שֶׁכָּכָר נִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֻבּוֹת הַרוּחָנִיִּים וְהַגְּשָׁמִיִּים גַּם יַחַד. וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי ח'ו"ב' — רֵאשִׁי תְבוֹת: וְיִתֵּן ח'לִקְנוּ ב'יתוּרְתָךְ, דִּיקָא כְּשֶׁאֲדָם שֵׁם חִלְקוּ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא יוֹצֵא מֵהַחֻבּוֹת שְׁלוֹ; כִּי עָקַר הַחֻבּוֹת הֵם הַחֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, שֶׁחֲטָא בִימֵי נְעוּרָיו, וּכְשֶׁאֲדָם שָׁב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִז זוֹכֶה שֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא מְקִיאָה אֶת קַדְשָׁתוֹ שְׁבַלְעָה, בְּסוּד (אִיּוֹב כ, טו): "ח'יֵל בְּלַע ו'יִקְיָאֵנוּ"; וְעָקַר הַתְּשׁוּבָה הִיא וְדוּי דְבָרִים, לְהִיּוֹת רְגִיל לְהַתְּדוּת תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּתְּמִימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּלְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְיַחְבִּיא עֲצָמוֹ בְּצֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, שְׁזֶה סוּד (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ג): "בְּצֵלוֹ חֲמַדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי"; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכֶה לְגַנֵּב בְּכָל יוֹם מִזְמֵנוּ, וְקוֹבֵעַ לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר בְּמִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, אֶפְלוֹ מְעַט דְּמְעַט, וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹתָיו: "שְׁחָרִית, מְנַחָה, מְעֵרִיב, חֲצוֹת", וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה, אֲשֶׁרִי לֹא בָזָה וְאֲשֶׁרִי לֹא בָבֵא!

המאחל לך בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקכט.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... נרו ואיר.

ראה, אהובי, אחי היקר! לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ולהיות בשמחה תמיד, כי אין לך עוד מדרגה יותר גדולה בעבודת השם יתברך כמו מדת השמחה, ורבונו ז"ל גלה לנו, אשר השמחה היא המצוה הפלולה מכל המצוות, כי 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד' (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד); וכל קללת התוכחה היא (דברים כח, ז): "תחת אשר לא עבדת את הוי"ה אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל"; כי בזה שהאדם שש ושמח תמיד על נעם חלקו, ושמח בחלקו תמיד, הוא מגלה שיש לו אמונה פשוטה בו יתברך, כי המאמין האמתי בו יתברך, תמיד שש ושמח, כי מה יש לו להפסיד בזה העולם, כי ערם יצא מבטן אמו, וערם יחזר אל בטן האדמה, ועל-כן מה יש לו להיות בעצבות ובעצלות?! וכשיודע ידיעות אלו, הוא תמיד שש ושמח בנעם ערכות זיו שכנתו יתברך.

ואל כל זה יכולים לזכות דיקא אם אוחזים את עצמם אצל הצדיק האמת שבדור הזה, שהוא רבונו ז"ל בעצמו; אשרינו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, שאנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי המחיה אותנו, רבי המאמץ אותנו, וראוי לנו לשמח בשמחה זו תמיד, שזכינו להיות בחלקו של רבונו ז"ל, ומה גם שאנו זוכים לשמש את רבונו ז"ל בהפצת מעינות החכמה חוצה, ולהוסיף שכנים ובתים (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'); טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

אָשֶׁר י"ב תְּקֵל בְּנַחֵל רֵנֵט
י"ב תְּקֵל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֵר תּוֹלְדוֹת, כ"ט חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהִצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְעֵבֵד הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִיחָה,
וְתַמִּיד תִּהְיֶה שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה עַל עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת זִיו חֶלְקֶךָ, שְׂזֻכִּית
לְהַתְּוֹדֵעַ מִרְבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הַשְּׂמִיחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמִחוֹת, כִּי
מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְשׁוּבַת הַשְּׂמִיחָה
אֲמִתִּית, וְיִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶת כָּל הַמְּדַרְגּוֹת וְהַהֲשָׁגוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
וּמוֹהֲרָנוֹת ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ קִדְּשׁ הַסְּתֵלְקוֹתוֹ, שְׂאֵפְלוּ מִי שִׂיְהִיָּה
הַבַּעַל עֲבָרָה הַכִּי גְדוֹל, אִם רַק יִחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבֵּנוּ ז"ל, לְשׁוּבַת
בְּתִשְׁבָּה אֲמִתִּית, וְכֵן רָאוּ בְּחֹשֶׁךְ הַדְּוָרוֹת, שֶׁנִּתְקַרְבוּ אֶל רַבֵּנוּ
ז"ל אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר הִשְׁאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו לֹא הָיָה מִסְפִּיק
בְּעֵבוֹרָם — מֵרַב חֲטָאֵתָם וְעוֹוֹנָם וּפְשָׁעָם, וְעַל-יְדֵי רַבֵּנוּ ז"ל זָכוּ
לְשׁוּבַת בְּתִשְׁבָּה אֲמִתִּית, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל מְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אֶת כָּל מְקַרְבֵּי
וּמְקַרְבֵּי לְשׁוּבַת בְּתִשְׁבָּה אֲמִתִּית, כִּי תִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁאֲדָם זוֹכָה לְהִתְקַרֵּב
אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשַׁכֵּת עָלָיו יִרְאָה וּבּוֹשָׁה גְדוֹלָה, וּמִתְבַּיֵּשׁ
מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָנוֹ, חֶלֶק ב', סִימָן עב); וְזֶה סִימָן
שֶׁהוּא מְקַרְבֵּי אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, כִּי הַצְּדִיק פּוֹתֵחַ אֶת הָעֵינַיִם, שִׂיזְכֶּה
לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ אִיךָ אוֹחֵז בְּמִדּוֹתָיו (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָנוֹ, חֶלֶק ב', סִימָן
סז); וְעַל-כֵּן סִימָן מְבַהֵק לְמִי שֶׁמְקַרְבֵּי בְּאֵמֶת אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, זֶה שֶׁלְּבוֹ
בוֹעֵר תַּמִּיד לְחַזֵּר בְּתִשְׁבָּה אֲמִתִּית, וְנִכְנָסֵת שְׂמִיחָה בְּלָבוֹ, כִּי הַצְּדִיק
הָאֱמֵת הוּא מְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמַּח הַכֹּל (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָנוֹ, חֶלֶק ב', סִימָן
כ), שְׁזֶה סוּד (תְּהִלִּים ד, ח): "נִתְתַּה שְׂמִיחָה בְּלִבִּי", שֶׁהוּא רָאִישִׁי
תְּבוֹת: נִחְמָן בֶּן שְׂמִיחָה, כִּי זֶה עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה — כְּשֶׁאֲדָם זוֹכָה
לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמַּח הַכֹּל, וְעַל-כֵּן שְׁמוֹ
הוּא דִּיקָא עַל שֵׁם הַנְּחִמָה שִׁיּוּצֵאת מִהַשְּׂמִיחָה, וְזֶה (תְּהִלִּים סח, כז):
"אָמַר ה' מִבְּשִׁשׁוֹן אֲשִׁיב אֲשִׁיב מִמְּצוֹלוֹת יָם"; הֵינּוּ דִּיקָא עַל-יְדֵי

הצדיק האמת רבי נחמן בן שמחה (ראשי תבות: בְּשׁ"ן), אָשִׁיב את האדם אפלו אם נפל במצולות ים, וזה אָשֶׁר אָשִׁיב' — אין שום ג'אוש ב'עולם, כי דיקא מבשן אָשִׁיב, הצדיק הזה רבי נחמן בן שמחה, מגלה אָשֶׁר אין שום ג'אוש ב'עולם, והבן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקלא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי ששמחתי לקראתו — אין לשער ואין לתאר כלל, כי אהבתך חקוקה בלבבי.

ראה, אהובי, אחי היקר! להחזיק מעמד, ואל תשבר משום דבר שב'עולם, יהיה איהך שיהיה, ויהיה מה שיהיה, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ואף שלעת עתה קשה וכבד לך לחכות, כי עובר עליך מה שעובר — משברים וגלים, ובכל יום נדמה לך כאלו אבד מנוס ותקנה ממך לגמרי, עם כל זאת עליך לדעת, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ויש ענין שיתהפך הכל לטובה; כי מה אנו יודעים מה הקדוש-ברוך-הוא רוצה מאתנו וכו', ובדאי יש לו יתברך חשבון שלו בכל עסקינו, אָשֶׁר אין אנו מבינים כלל, כי השגתו ודעתו למעלה מהשגתנו ודעתנו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נב); כי מעצם גדלותו ורוממותו, שהוא מרום מאד מדעתנו, על-כן בודאי אי אפשר להבין ולהשיג בשכלנו הנהגתו יתברך וכו', כי כך נאה ויפה להבורא יתברך, שיהיה מרום ונשא מדעתנו וכו', עין שם; וכשאדם יודע את כל זאת, אינו שואל שום קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא, רק שש ושם שגפול בחלקו יתברך, אָשֶׁר (דברים לב, ט): "כי חלק הווי"ה עמו, יעקב חבל נחלתו"; וראוי לנו לשמח מאד, שזכינו להברא

אֲשֶׁר י"ב תְּקֵלֵב בְּנַחֲל רִסָּא

מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנוּ גוֹי, אֲשֶׁר הַשְׂמֵחָה הִזּוּ עוֹלָה עַל כָּל
הַשְּׂמֵחוֹת.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תְּקֵלֵב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ט חֶשְׁוֹן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צָמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נָרוּ יֵאִיר.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד
בְּשִׂמְחָה. וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שֶׁעַל-יְדֵי
שִׂמְחָה יְכוּלִים לְהוֹלִיךְ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ, כִּי עַל-יְדֵי שִׂמְחָה יְכוּלִים
לְזַכּוֹת לְיֵשׁוּב הַדַּעַת אֱמֵתִי, עֵינַי שָׁם; וְזֶה אֲשֶׁר בְּשִׂמְחָה הוּא
אוֹתִיּוֹת מִ'חַ'שִׁיבִ'ה' (תְּקוּנֵי זִהְרָה סו.), כִּי דִיָּקָא עַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה יְכוּלִים
לְהוֹלִיךְ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה, כִּי כְּשֶׁאָדָם תָּמִיד בְּעֲצָבוֹת
וּבְמַרְרִירוֹת, מִחַ מַחְשַׁבְתּוֹ מְבַלְבֵּל, וְאֵינוֹ יְכוּל לְהוֹלִיךְ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ
כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה, וְכְּשֶׁאָדָם תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, אֲזִי יְכוּל לְהוֹלִיךְ אֶת
הַמַּחְשַׁבָּה כְּמוֹ שֶׁרוֹצֵה; כִּי עַקֵּר קִדְשַׁת הָאָדָם הוּא כְּפִי טְהָרַת
הַמַּחְשַׁבָּה, וְלִמְעַלָּה מִשְׁתוֹקְקִים מְאֹד אַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ לוֹ
מַחְשַׁבָּה נִקְיָה, כִּי עַקֵּר הָאָדָם הוּא הַמַּחְשַׁבָּה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם
חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל הָאָדָם (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כא); וּפְעַם
אַחַת בְּשַׁעֲהַ שְׂדֵבְרוּ לְפָנֵי הַרֵב הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל
מַעֲנִין הַמְּגַלַּת סְתָרִים, וְדַחֲקוּ עָלָיו אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֵׁיסַפֵּר מִשְׁהוּ
מִשָּׁם וְלֹא רָצָה, רַק נָתַן אֲנָחָה וְהַפְּלִיט מִפִּיּוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "מִשִּׁיחַ
תִּהְיֶה לוֹ עֲבוּדָה גְּדוּלָּה לְהַכְנִיס בְּאָדָם שְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה אַחַד נְקִי", כִּי
בְּדֶרֶךְ כָּל הַמַּחְשַׁבוֹת זְרוֹת בְּאוֹת לְאָדָם דִּיָּקָא בְּשַׁעֲהַ שְׂעוּמָד
בְּתַפְלַת הַעֲמִידָה, כִּי כָּל הַמַּחְשַׁבוֹת זְרוֹת בְּאוֹת בְּתוֹךְ הַתַּפְּלָה
דִּיָּקָא (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל'); וְזֶה אֲשֶׁר מִ'שִּׁיחַ' אוֹתִיּוֹת

י'ש'מ'ח', כי הוא יכניס שמחה באדם, ועל-ידי-זה יזכה להגיע אל עולם החרות, מחשבה נקייה, והבן.

מובא בדברי הרב הקדוש רבי יעקב יוסף מפולנאה זי"ע (בעל התולדות יעקב יוסף הקדוש), שאדם אחד בקש את המלך שיתאכסן בביתו, והבטיחו המלך על זאת, וקבע לו זמן אימתי יבוא, כדי שיהא ספק בידי בעל-הבית להכין מאכל ומשתה פיאות לקבלת פני מלך, ברם בעת שהגיע המועד שקבע לו המלך, עזב בעל-הבית את ביתו והלך לו, ובבוא המלך לא היה מי שיקבל את פניו, ועזב את הבית בחרי אף. והנמשל הוא בענין התפלה והקרבות, שהם בבחינת (חזקאל כא, טו): "טבח טבח והכן" לכבודו של המלך, פסוקי דזמרה הם השיר שמקבלין בו את פני המלך, ובתפלת שמונה-עשרה יבוא המלך לביתו, כמו שאמרו חז"ל (תענית ב.): "עבודה שבלב זוהי תפלה", וכשבא המלך לביתו של האדם — הינו הלב, ואינו מוצא את בעל הלב שם, אלא הוא מלא מחשבות זרות, שהם חוץ ולא פנים, אזי עוזבו המלך בחרי אף, ותפלתו של אדם אינה מתקבלת, ודברי פי חכם חן.

אשרנו מה טוב חלקנו, שאנו זוכים לידע מרבנו ז"ל, שמגלה לנו עצות נוראות ונפלאות פאלו, אשר על-פי הקדמותיו יכולים להבין בכל הספרים שבעולם, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמנו, ומי יתן שנזכה לשמש את רבנו ז"ל כל ימי חיינו, ונפיץ אורו בעולם, ואז טוב לנו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקלג.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מַה מְאֹד אֲנִי מִשְׁתַּוְּקֵק לְרֵאוֹתֶךָ, וְעַל-כָּל-פָּנִים
 אֶת כְּתִיבַת יְדֶךָ, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 א', סִימָן קעג), אֲשֶׁר מִתּוֹךְ הַכְּתָב נִכְרַ הָאָדָם, כִּי פְּנִימִיּוֹת נִפְשׁוֹ הֵיא
 בְּתוֹךְ הַכְּתָב, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְקַבְּלִין מִמִּישָׁהוּ מִכְּתָב, יְכוּלִים
 לְהַכִּיר אֶת פְּנִימִיּוֹתוֹ וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמֶךָ בְּכֹל יוֹם מִחֲדָשׁ בְּאַמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה, וּתְצִיר בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר הַכֹּל לְכֹל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא
 יִתְבַּרֵךְ מִחִיָּה וּמִהֵנָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
 חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וּכְשֶׁאָדָם מִדְּבִיק מִחֲשַׁבְתּוֹ רַק בְּדָבָר זֶה,
 שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְאֵינוֹ רוֹאֵה סְבִיבוֹ רַק אֶת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאֱלֻקוֹת כְּכִיכּוֹל, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְסַבֵּב אוֹתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מְעַט מִן הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה, דּוֹחָה מִמֶּנּוּ
 הַרְבֵּה מִהַחֲשֵׁךְ הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְלַ לְשָׁם; כִּי הָאָדָם עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו
 הַמְרִירִים, גּוֹרֵם חֲשָׁכוֹת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְזֶה מְכַנִּיס בּוֹ מְרִירוֹת
 דְּמָרִירוֹת, וּמְעַקֵּם אֶת לְבָבוֹ בְּקִשְׁיוֹת וּבִסְפָקוֹת אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ וְכוּ'
 וְכוּ', אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכִים הַקְּטָנוֹת וְהַדִּינִים, אֲכַל בּוֹ בְּרַגַע שֶׁאָדָם
 מְאִיר עַל עֲצָמוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי מְעַט מִהָאוֹר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה
 דּוֹחָה הַרְבֵּה מִהַחֲשֵׁךְ, אֲשֶׁר בְּרָא הָאָדָם עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו. וְזוֹ עֲבוֹדַת
 הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁתְּמִיד מִשְׁתַּוְּקֵקִים
 אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ.

וְאָמַר עַל זֶה הַרַב הַקְּדוּשׁ רַבִּי נְחוּם מְנַחֵם מִטְּשַׁעֲרָנוּבִיל זי"ע,
 אֲשֶׁר לֹא יִתְכַן בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן לְהַסְתַּפֵּל בְּאוֹר הַגָּדוֹל הַהוּא
 שֶׁהַצְּדִיק זוֹכֵה לְקַבֵּל בְּעוֹלָם הַבָּא, מִחֲמַת גְּדֹל הַבְּהִירוֹת, אֲלֹא
 שֶׁהַצְּדִיקִים שְׁבִדוֹר מִתְּרַגְּלִים לְמִטָּה בְּעוֹדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְבְּהִירוֹת,
 עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת ה' שֶׁהֵם עוֹבְדִים תְּמִיד, וְאִף-עַל-פִּי שְׁמָה שֶׁאִפְשָׁר
 לְהַשִּׁיג כָּאֵן פְּחוֹת הוּא הַרְבֵּה מְאֹד מִן הָאוֹר שֶׁאִפְשָׁר לְהַשִּׁיג
 לְמַעֲלָה, בְּכֹל זֹאת מִכַּח הַהֲרַגָּל יוֹכְלוּ לְהִתְקִין עֲצָמָם לְהַסְתַּפֵּל בְּאוֹר
 הַגָּדוֹל.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְאָדָם שְׁמִיּוֹם הַיְלָדוֹ הוֹשֵׁם בְּחֹדֶר

אֶפֶל, וְלֹא רָאָה אֹר מִיָּמָיו, בְּחֹדֶר אֶפֶל זֶה גָּדַל, וְלֹא רָאָה אֹר הַשֶּׁמֶשׁ, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אָדָם מְבַגֵּר, וְאִז אִם יָבוֹאוּ וַיִּבְקְשׁוּ לְהוֹצִיאוֹ לְאוֹר הָעוֹלָם, לֹא יִתְכַן לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּבֵת אַחַת, כִּי מֵרֵב הָאוֹר שְׁלֹא הִרְגַל אֱלֹו, הוּא עֲלוּל לִהְיוֹת מְכָה בְּסַנּוּרִים, וְלֹא זֹו בְּלִבְדּוֹ, שְׁלֹא יוֹכֵל לִרְאוֹת אֶת אֹר הַשֶּׁמֶשׁ בְּפַעַם הַזֹּאת, אֲלֵא אִף יַעֲשֶׂה עוֹר לְכָל יָמֵי חַיָּו. וְהַעֲצָה הַיְחִידָה הִיא לְהִרְגִילוֹ לְאֵט לְאֵט לְאוֹר, דְּהֵינּוּ שְׂקָדִים יִרְאֶה אֶת הָאוֹר מִבְּעַד לְסֹדֵק דֵּק, אוּ בְקַע בְּקִיר שֶׁל אוֹתוֹ הַחֹדֶר הָאֶפֶל שֶׁהוּא גָּר, וְאַחֲר־כֵּן אֲפָשֶׁר יִהְיֶה לְהִרְחִיב אֶת הַסֹּדֵק עוֹד וְעוֹד, עַד אֲשֶׁר יִרְגַל לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. וְכֵן הוּא גַם בְּעַנְיָנוּ, הַרְשָׁעִים הִרְגְּלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה לְחִשְׁכוֹת, וְלֹא רָאוּ אֹר הַשֶּׁמֶשׁ מִעוֹלָם כָּל יָמֵי חַיֵּיהֶם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (קֹהֵלֵת ב, יד): "הַכֶּסֶּיל בַּחֲשֵׁן הוֹלֵךְ", וְהוֹאִיל וְלֹא הִרְגְּלוּ לְאוֹר זֶה, לֹא יוֹכְלוּ לְהִתְרַגֵּל לְבִהִירוֹת הַגְּדוּלָה בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלִהְפֹךְ — גָּדַל הַבִּהִירוֹת תִּגְרַם לָהֶם חִשְׁכוֹת, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיוּ מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, מֵה שְׂאִין כֵּן הַצְּדִיקִים, שֶׁהִרְגְּלוּ לְאֵט לְאֵט עַל-יָדֵי מַעֲשֵׂיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְאוֹר, הֵם יוֹכְלוּ לְקַבֵּל בְּשִׁפְע רַב אֶת הַבִּהִירוֹת הַגְּדוּלָה שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁר עַל-כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד, שְׂרָאוּי לְהִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה לִהְיוֹת בְּדַגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זִיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה כְּשִׁיִּצֵּא מִהָעוֹלָם הַזֶּה, בְּנִקְל יִהְיֶה לוֹ לְקַבֵּל אֶת כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּדוּלִים (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צו); אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֲלֻקְנוּ, וּמֵה נָעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂזַכְּנוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מְגַלֶּה לָנוּ נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ. וּבִיּוֹתֵר רָאוּי לָךְ לְשַׁמַּח עַל נַעַם חֲלֻקְךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֵה לְשֶׁמֶשׁ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל בְּכָל מִיָּנִי שְׂמוֹשׁ — הֵן בְּהַפְצַת סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים וְדַעְתּוֹ בְּעוֹלָם, וְהֵן בְּנִקְיוֹן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שְׁלָנוּ, וְהֵן בְּעֲשִׂיַת הַמְּקוּהָ, אֲשֶׁר בְּזֶה אַתָּה נִכְלָל בְּמִזְכֵּי הַרְבִּים, אֲשֶׁר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: כָּל הַמְּזַכֶּה אֶת הַרְבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אָשֶׁר   י"ב תּקלד   בּנחל   רסה

י"ב תּקלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ט חֶשֶׁן ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֵין זֶה עֲצָה לְהַפִּיל אֶת עֲצָמוֹ כֹּל־כֶּךָ בְּכָל פַּעַם,
וּלְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ כְּמוֹ שְׂאֵתָה עוֹשָׂה. הֵן אֵמֶת שְׂמַדַּת עֲנָוָה הִיא
גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, וְאֵין לָךְ עוֹד מִדָּה טוֹבָה הַיְמָנָה, עִם כָּל זֹאת
הָאָדָם צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ וּלְהַחֲזִיק מְעַמָּד, שְׂלֵא יִפֹּל לְנוֹקְבָא
דְּתַהוּמָא רַבָּא. וּלְפַעֲמִים עַל־יְדֵי שְׂמִשְׁפִּיל וּמְקַטִּין אֶת עֲצָמוֹ כֹּל־כֶּךָ,
יְכוּל לְאַבֵּד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם; כִּי צָרִיכִים לְאַחֵז אֶת
הַמַּקָּל בְּשֵׁתֵי הַקְּצוּוֹת; מִצַּד אֶחָד לְדַעַת שֶׁהוּא אֵינוֹ כְּלוּם כָּלֵל, וְיִכִּיר
אֶת עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב — מִי הוּא וּמָה עָשָׂה וְכוּ' וְכוּ', אֵךְ מִצַּד
הַשְּׁנַי אָדָם צָרִיךְ לְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ עֲצָמוֹ,
וְלֹא יִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְפַל בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן. וַיֵּשׁ דְּבוּר מְרַבְּנוּ ז"ל
שֶׁהַתְּבִטָּא פַּעַם: "אֵייעַר קְלִינְקִיט זֶאל נִישְׁט פֶּאר־שְׂטֵעֲלִין אֵייעַר
גְּרוֹיִסְקִיט" (הַקְּטָנוֹת שְׁלָכֶם שְׂלֵא תְכַסֶּה אֶת הַגְּדֻלוֹת שְׁלָכֶם), הֵינּוּ
כַּנֵּ"ל; כִּי הִרְבָּה פַּעֲמִים הָאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְלֹא כְּלוּם,
וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹפֵל לְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וּמִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ
לְגַמְרִי, וְאֵין זֶה עֲצָה כָּלֵל, אֲדַרְבָּה לְפַעֲמִים צָרִיכִים לְהַגְבִּיֵה אֶת
עֲצָמוֹ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (דְּבַר־הַיָּמִים ב' יז, ו): "וַיִּגְבֶּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'",
שְׂבַדְרָכֵי ה' וְעַבְדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַגְּבִיֵה לְבוֹ קֶצֶת. וּרְבַנּוּ ז"ל דְּבַר עַמְּנוּ
מִעֲנִין זֶה, אֵיךְ שְׂצָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים
שְׂבַעוֹלָם, וְאֵל יִקְטִין אֶת עֲצָמוֹ, כְּמוֹ שְׂאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם בְּשַׁעַת
תְּפִלָּה: "אֲבָל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ, בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב"
וְכוּ', שְׂאָנוּ מְחַזְּקִים עֲצָמָנוּ, וּמְרִימִים אֶת עֲצָמָנוּ, וּמְסַפְּרִים אֶת
גְּדֻלְתָּנוּ, וּמְתַפְּאָרִים שְׂאֲנַחְנוּ עִמּוֹ בְּנֵי בְרִיתוֹ, זֶרַע אַבְרָהָם, יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב וְכוּ', כִּי כֶּךָ צָרִיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּעַבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — לְחַזֵּק

וְלֵאמֹן עֲצֵמוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעְעוֹלָם, וְלֹא יִנִּיחַ אֶת עֲצֵמוֹ לִפְלֵ (עַן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קכח); וְזֶה כָּל הַלְמוּד שֶׁל הַתּוֹרָה "אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי" (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב); אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי דִיקָא, עִם עוֹד נִקְדָּה טוֹבָה שִׁישׁ בֵּי, כִּי צְרִיכִים לְדוֹן אֶת עֲצֵמוֹ תְּמִיד לְכַף זְכוּת.

וְעַל־כֵּן רָאה, אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר! לֹא לְלַכֵּת בְּדַרְדָּר זֶה — לְהַחְזִיק עֲצֵמוֹ הַכִּי גְרוּעַ, כִּי זֶה יָכוֹל לְהַפִּיל אוֹתָךְ לְגַמְרֵי, אֲלֵא הַרְגֵל אֶת עֲצֵמְךָ לְמַצָּא בְּךָ נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וְאִז דִּיקָא תִזְכֶּה לְצֵאת מִהַחֲשָׁךְ וְהָרַע שֶׁמְסַבֵּב אוֹתָךְ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים לו. י): "וְעוֹד מְעַט וְאִין רָשָׁע, וְהַתְּבוֹנְנֵת עַל מְקוֹמוֹ וְאִינְנוּ"; הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מְזַהֵר לְדוֹן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, וְאֶף־עַל־פִּי שְׁאֵתָה רוֹאֶה שְׁאֵתָה רָשָׁע גְּמוּר, אֶף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצָּא בְּעֲצֵמוֹ מְעַט טוֹב, שֶׁשֵּׁם אִינוֹ רָשָׁע, וְזֶהוּ "וְעוֹד מְעַט וְאִין רָשָׁע", שֶׁצְרִיךְ אֵתָה לְבַקֵּשׁ בְּךָ עוֹד מְעַט טוֹב שִׁישׁ בְּךָ עֲדִין, שֶׁשֵּׁם אִינְךָ רָשָׁע, כִּי אֶף־עַל־פִּי שְׁאֵתָה בְּעִינְיךָ כְּרָשָׁע, אִיךְ אֶפְשָׁר שְׁאִין בְּךָ מְעַט טוֹב עֲדִין?! כִּי אִיךְ אֶפְשָׁר שְׁלֹא עָשִׂיתָ אִיזוֹ מִצְוָה אוֹ דְבָר טוֹב מִיְמֶיךָ?! וְעַל־יְדִי־זֶה שְׁאֵתָה מוֹצֵא בְּעֲצֵמְךָ עוֹד מְעַט טוֹב שֶׁשֵּׁם אִינְךָ רָשָׁע, וְאֵתָה דֵּן אֶת עֲצֵמְךָ לְכַף זְכוּת, עַל־יְדִי־זֶה אֵתָה מַעֲלָה אֶת עֲצֵמְךָ בְּאֵמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית עַל־יְדִי־זֶה, וְזֶה "וְעוֹד מְעַט וְאִין רָשָׁע", עַל־יְדִי שֶׁמוֹצֵאִים בְּרַשְׁעוֹת שְׁלוֹ עוֹד מְעַט שֶׁשֵּׁם אִינוֹ רָשָׁע, עַל־יְדִי־זֶה "וְהַתְּבוֹנְנֵת עַל מְקוֹמוֹ וְאִינְנוּ", כְּשֶׁתְּבוֹנֵן הֵיטֵב, אִזִּי תִרְאֶה וְתִסְתַּכַּל שְׁאִינְךָ כְּבָר בְּמַדְרַגָּה שְׁהִיִּיתָ עַד עַכְשָׁו, אֲלֵא נִתְעַלִּיתָ, עֵינֵי שָׁם. וּמוֹהַר"ן ת"ו לְהַזְהִיר מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְלַכֵּת עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְהִיא תְּמִיד אוֹמֵר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: "נָאֵר אֲזַמְרָה", "נָאֵר אֲזַמְרָה" (הֵינּוּ לְלַכֵּת עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת).

אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ, שְׁזַכִּינוּ לְהַתְּוַדַּע מִרְבֵּי אֲמֶת כְּזֶה, וּמִלְמוּדִים כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וּבִכְפָּרְט אֵתָה, שְׁאֵתָה זוֹכָה לְהַפִּיץ אֶת לְמוּד רַבְּנוּ ז"ל בַּחוּץ, בְּזֶה רָאוּי לְךָ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקלה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות, כ"ט חשון ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים
שְׁבַעוּלָם לְהַפְיִץ אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְאֵל תַּתְּפַּעַל מִשּׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעוּלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף תַּתְּגַּלֶּה וְתַתְּפַשֵּׁט דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם,
וְאֲשָׁרֵי מִי שְׁעוֹזֵר לָזֶה. וְעֲלֶיךָ לְדַעַת, שְׂאִין לָךְ עוֹד תִּקּוֹן גָּדוֹל, תִּקּוֹן
הַנְּשָׂמָה, כְּמִי שְׁזוֹכָה לְהַפְיִץ אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הַבַּעַל-דְּבָר אֹרֶב
מְאֹד מְאֹד, שְׁלֵא יִתְגַּלֶּה אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וּמִי שְׁזוֹכָה לְגַלוֹת
וּלְפָרְסָם אֶת שֵׁם הַצְּדִיק בְּעוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּגֵאֲלָה
הַנְּצַחִית, אֲשָׁרֵי מִי שְׁעוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, אֲשָׁרֵי
לוֹ!

וּרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְקַרֵּב אֶת הַרְחוֹקִים, כִּי אִם
עַל-יְדֵי הַפָּצַת הַמַּעֲיָנוֹת חוּצָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (מְשָׁלֵי ה, טז): "יִפְּוֹצוּ
מַעֲיָנוֹתֶיךָ חוּצָה", שְׁצַרֶיךָ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָם שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, וְלַהוֹדִיעַ
לָהֶם הַדְרָךְ יִלְכוּ בָּהּ. וְזֶה עֵקֶר תִּקּוֹן הַבְּרִית, בְּסוּד (יְרֵמְיָה טו, יט):
"אִם תּוֹצִיא יָקָר מְזוּלָל", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּכָא מְצִיעָא ה.):
אֵלּוּ שְׁמֻקְרָבִים בְּנֵי-אָדָם לְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה נִקְרָא מוֹצִיא
יָקָר — הֵינּוּ כְּבוֹד, מְזוּלָל — מְזִילוּתָא דְגְלוּתָא (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֵלֶק א', סִימָן יד); וּמִי שִׁיּוֹדֵעַ שְׁפָגַם יוֹתֵר וְכוּ', הוּא צָרִיךְ לְהַפְיִץ יוֹתֵר
אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְלֹא לְהַתְּפַעַל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי
בּוֹדָאֵי יַעֲשֶׂה הַבַּעַל-דְּבָר מֵה שִׁיעֲשֶׂה וְכוּ', לְשִׁבְרוֹ וּלְבִטְלוֹ, וַיִּקּוּמוּ
עָלָיו רְשָׁעִים אֲרוּרִים, שְׁיִחָרְפוּ וַיִּבְזוּ אוֹתוֹ, וַיִּרְצוּ לְהַשְׁפִּילוֹ וּלְבִטְלוֹ
לְגַמְרֵי וְכוּ', אָבֵל מִי שְׁעֵינִי שְׁכָל לוֹ — יוֹדֵעַ, שְׁכָל אֵלּוּ הַחוּלְקִים
עָלָיו, הֵם שְׁלוּחֵי הַסַּמ"ך-מ"ם בְּעֲצָמוֹ, וְאֵינוֹ מַתְּפַעַל מֵהֶם, רַק

אֲדַרְבֶּה יוֹצֵא בְּתוֹסֶפּוֹת כַּחוֹת וְחֶשֶׁק חֲדָשׁ לְהַפְיֵץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל,
וְאֵז יִזְכֶּה לְקָרֵב אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת מִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכָרוּ הַרְבֵּה מְאֹד;
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְפִיץ אֶת אוֹר וְדַעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְאֵז טוֹב לוֹ בְּזֶה
וּבְבֹא לְנִצַּח נִצָּחִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקלו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב
מִמֶּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
וּבַפְּשִׁיטוֹת, אֲשֶׁר זֶה הַעֲקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת חֲדָשָׁה
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כְּפִי הַיְרִידוֹת וְהַקְטָנוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ, וּלְחִזֵּק
אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּשִׁכְנוֹתֶךָ, וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים, אִם תִּזְכֶּה
לְקַבֵּץ אוֹתָם בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית, וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם יַחַד מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁמְתַקְבָּצִים עֲשָׂרָה מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
וּמְדַבְּרִים מִרַבְּנוּ ז"ל, מִמְּשִׁיכִים אֶת רַבְּנוּ ז"ל שָׁם, וְלֹא עוֹד אֶלָּא
אֶפְלוּ חֲמֹשֶׁה אֲנָשִׁים מִתְאַסְּפִים וּמְדַבְּרִים מִרַבְּנוּ ז"ל — רַבְּנוּ ז"ל
שָׁם, וְאֶפְלוּ אֶחָד שְׁיֹשֵׁב וּמְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל — רַבְּנוּ ז"ל שָׁם;
עַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת חֲזָק וְאֲמִיץ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם,
שֶׁתְּתַאֲסְפוּ בְּכָל סַעְדָּה שְׁלִישִׁית, וּתְדַבְּרוּ מַעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת.

נָא וְנָא אֵל יִתְעַרֵב זֶר בֵּינֵיכֶם, רַק תְּדַבְּרוּ כְּפִי שֶׁקִּבַּלְתֶּם אֶצְלָנוּ
בְּ"הֵיכַל-הַקְּדוֹשׁ".

אָשֶׁר י״ב תְּקִלִז — י״ב תְּקִלַח בְּנַחֵל רִסְט

הַרְגֵל אֶת עֲצֻמְךָ לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמָּשׁ חַיִּים
חֲדָשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ב תְּקִלִז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין בְּפִי לְהוֹדוֹת עַל כָּל מֵה שֶׁהַכִּנְתָּ לָנוּ סְעֻדַת רֵאשׁ חֲדָשׁ,
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ בְּזָכוֹת זֶה לְהוֹלִדָה בְּנִקְלָה, וְהַכֵּל יַעֲבֹר
בְּשְׁלוֹם.

רְאֵי לְהִזְהַר לְטַל יָדַיִם לְסְעֻדָה בְּמִלְוֵה-מִלְכָּה, הֵינּוּ סְעֻדָה
קְבוּעָה עִם פֶּת דִּיקָא, כִּי אֲכִילַת מְלוּה-מִלְכָּה סְגֵלָה לְאִשָּׁה לְהוֹלִדָה
בְּנִקְלָה. וְכֵן תִּזְהָרִי לֹא לְאָכַל צָנוֹן, כִּי רַבְּנוּ ז"ל גִּלָּה לָנוּ (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת,
אוֹת מְקֻשָּׁה לִילָד, סִימָן א'): אִשָּׁה שֶׁאוֹכֶלֶת צָנוֹן בְּעִבּוּרָה — תִּלְד
בְּקִשּׁוּי, וְכֵן תִּזְהָרִי לֹא לְאָכַל שׁוּמִיִּם וּבְצָלִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(שֵׁם הַרְיוֹן, אוֹת ד'): עֲבֻרוֹת וּמִינִיקוֹת לֹא תֵאֱכֹלְנָה שׁוּמִיִּם וּבְצָלִים.

הַרְגִילִי אֶת עֲצֻמְךָ לֹדֵם בְּכָל יוֹם שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בְּבָנִים וּבָנוֹת צְדִיקִים וְצַדִּיקָנִיּוֹת, וְיִהְיֶה שְׁלוֹם
וְאַהֲבָה וְחֶבְדָּה הַדְּדִית תָּמִיד בְּבֵיתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ב תְּקִלַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת הַהוֹדָעָה מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אֶתְכֶם מִכָּל רָע, וְתִזְכּוּ לְהַצְלִיחַ בְּכָל הָעֲנִינִים.

רְאוּ לְשִׁמּוֹר שַׁבַּת-קִדְשׁ, וְאִז הַשַּׁבַּת תִּשְׁמַר עֲלֵיכֶם. גַּם רְאוּ לְנַחֵם אֶת הַהוֹרִים, וּבְזֶה תִקְיָמוּ מִצּוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם, אֲשֶׁר הִיא הַמְצוּהָ הַכִּי גְדוּלָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים מְנוּ אוֹתָהּ לְחִמּוּרָהּ שַׁבְחַמּוֹרוֹת (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב', סִימָן ו'), עַל-כֵּן רְאוּ לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת הַהוֹרִים, וּבְזָכוֹת זֶה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אֶתְכֶם מִכָּל רָע.

הַמְאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה ... גָּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ שְׁאַתָּה מְסַתְּדֵר. וְהַעוֹלָה עַל הַכָּל — שְׂזָכִיתָ לְבֵן גַּחְמָד, יַעֲזֹר לְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּזְכֶּה לְגַדְלוֹ וּלְחִנּוּכּוֹ עַל-פִּי הַרְף הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, כְּמוֹ שְׁקַבְּלָנוּ מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְכֵן תִּרְוֶה רַב נַחַת מִבְּנֵי הַבְּכוֹר.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לְשִׁמְחַת מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וְאָנוּ יוֹדְעִים מִרְבֵּנוּ ו"ל, וּמָה הֵיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ ו"ל?! וְרַבֵּנוּ ו"ל מִפִּיחַ רוּחַ חַיִּים בְּקַרְבָּנוּ בְּאִפְן שְׂזָכֶה לְהַחְזִיק מִעֲמֵד וּמַצָּב בְּזֶה הָעוֹלָם הַעוֹבֵר.

נָא וְנָא תַעֲשֶׂה כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׁמְחַת עַל נַעַם חֻלְקָךָ, וּבְזָכוֹת הַשְּׂמַחָה תִּזְכֶּה לְעֵבֵר עַל כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים, כִּי

על כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, וְעַל-יְדֵי הַשְּׂמִיחָה
הָאָדָם יְכוּל לְעֹבֵר עַל הַכֹּל.

מֵאֵד מְאֵד אָנִי שְׂמִיחַ, שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִבְקֵשׁ בְּכֹל יוֹם עָלַי, בֶּן
יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַּמְשִׁיךָ בְּתַפְלִתְךָ עָלַי, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלִתְךָ שְׂאֵתָה מִבְקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל
עָלַי, שְׂכַבֵּר אֲזֻכָּה לְבוֹא וּלְהַגִּיעַ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה. וּבּוֹדָאֵי כָּל תְּפִלָּה
וּתְפִלָּה שְׂמִתְפַּלְלִים — עוֹשֶׂה רָשָׁם גְּדוֹל לְמַעְלָה, וְסוּף כָּל סוּף
כְּשֶׁתִּתְקַבְּצָנָה כָּל הַתְּפִלוֹת, אֲזֻכָּה בְּאַמֶּת לְהַגִּיעַ אֵל זֶה.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, אִם תְּזַכֶּה לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם הַלְכוֹת, וְהִיָּה טוֹב
מְאֵד שְׂתַלְמֵד בְּכֹל יוֹם שְׂתִים אוֹ שְׁלֹשׁ הַלְכוֹת מִהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ "בֶּן
אִישׁ חַי", וּבְאִפְנֵי הַזֶּה תְּזַכֶּה לְסִים בְּכֹל שְׁבוּעַ אֶת הַהֲלָכוֹת מִפְּרֻשַׁת
הַשְּׁבוּעַ, כִּי דָבָר גְּדוֹל עָשָׂה הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה.

רְאֵה, אֶהוֹבִי! לְהַמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדְךָ לְגַגֵּן בְּכֹלֵי זְמַר, כִּי רַבְּנוּ ז"ל
אָתוּ מְאֵד מִכְּלֵי זְמַר, וּבְפִרוּשׁ גָּלָה לָנוּ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׂשָׁמַע מְרַבְּנוּ
ז"ל, שְׂעַקֵר הַחֲבוּר וְהַדְּבִקוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
שֶׁהוּא מְרוֹמֵם וְנִשְׁגָּב מְאֵד, וּבְפִרְט מִי שְׂחָטָא וְנִתְרַחַק מְאֵד מֵאֲבִיו
שְׂבִשְׂמִים, הוּא עַל-יְדֵי נְגִינָה וְזִמְרָה (עֵינִי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם,
הַלְכָה ה', אוֹת ו'), וּבְפִרְט מִי שְׂזוּכָה גַם לְשִׂמְחָה וּלְגַגֵּן לְפָנֵי אַחֲרִים, אֵין
לְתָאָר וּלְשַׁעַר מַעְלָתוֹ וְזוֹכוֹתוֹ בְּשָׂמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׂמִים...

י"ב תקמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדֵּר נִיצָא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

מְאֵד מְאֵד שְׂמִיחָתִי לְשָׁמַע בְּשׁוֹרָה מְשִׂמְחַת, שְׂנוֹלָד לְכֶם בֶּן
לְמִזֵּל טוֹב, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתִזְכֵּי לְגַדְלוֹ בְּנִקְל עִם הַבֶּן

הַבְּכוֹר, וַיִּתְרַחַב לְכֶם בֵּין בְּרוּחָנֵי וּבֵין בְּגִשְׁמֵי, וְתַהִיָּה לְכֶם פְּרֻנְסָה
בְּשִׁפְעַ, וְגַם דִּירָה לְגוֹר בַּהּ.

נָא וְנָא רְאֵי לְחִזְקָא אֶת בְּעֵלְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְאִז
בְּעֵלְךָ יִחְזַק אוֹתְךָ.

הַמֵּאַחַל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקמא.

בְּעֵזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב פֶּל הַיָּמִים, נִר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע
מְקוֹר חֲקָמָה ר' ... נִרוּ יְאִיר.

חֲמֵדַת לְכָבִי! רְאֵה לְהִיּוֹת חֲזַק מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַקֶּדֶשׁ שֶׁל הַפְּצַת
דַּעַת רַבְּנֵי ז"ל בְּעוּלָם, וְאֵל תַּתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְתִרְאֶה
לְדַבֵּר עִם כָּל הָאֲבָרְכִים וְהַבְּחוּרִים שְׁאֵנִי שׁוֹלַח אֵלֶיךָ מִדְּבָרֵי רַבְּנֵי
ז"ל, וְתִלְהַב אֶת לְבָם אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם אַתָּה תִתְעוֹרֵר,
כְּמוֹ שְׁגִלָּה לָנוּ רַבְּנֵי ז"ל: כְּשֵׁיִשׁ אֹרֵךְ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה גַם אֹרֵךְ חוֹזֵר (כְּמוֹבָא
בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָנוּ, חֶלֶק א', סִימָן קפד).

נָא וְנָא אֵל תַּתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי בְּפִרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ
רַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר הַמַּחְלָקַת מְרִימָה וּמַגְבִּיָּהָ אֶת הָאָדָם, וּבּוֹדָאֵי כָּל
אֶחָד כְּפִי הַשְּׁתוֹקֵקוֹתוֹ וְכִסּוּפּוֹ וְרִצּוֹנוֹ בְּעִבּוּדַת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
כִּי יֵשׁ לוֹ מַחְלָקַת. וּמוֹהֲרָנֵי ז"ל אָמַר פַּעַם לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ:
הַמַּחְלָקַת הִיא סִימָן שְׂאֵתָם רוֹצִים לְהִיּוֹת אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים, הֵינּוּ
כְּשִׁעוּבָר עַל אֵיזָה בַר יִשְׂרָאֵל מַחְלָקַת, סִימָן שֶׁהוּא רוֹצֵה בְּאִמַּת
לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֵׁר. וְהַבְּעַל-דְּבָר אֹרְב עָלָיו כְּפִי מַה שְׂאוֹרְב, וְעַל-כֵּן
רְאֵה, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לֹא לְהַתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, אַתָּה
עֵסֶק בְּעֵסֶק הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, וְאִז תִּרְאֶה נוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹת שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְרַבְּנֵי ז"ל שָׂאֵל פַּעַם לְאִנְשֵׁי לְאִדְרִיזִין: מַה נִּשְׁמַע

בַּמַּחְנִיכִים? וְהַשִּׁיבוּ לְרַבְּנוּ ז"ל, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, נִשְׁקָטָה הַמַּחְלֶקֶת. עָנָה וְאָמַר לָהֶם רַבְּנוּ ז"ל עַל זֶה: בְּנִדְאֵי גַם אַתֶּם שׁוֹקְטִים מְעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם הֵייתֶם עוֹסְקִים בְּעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לֹא הָיָה הַבְּעַל-דָּבָר מְנִיחַ אֶתְכֶם. רוֹאִים מְזֵה, אִיךְ הַבְּעַל-דָּבָר אוֹרֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֵלֵינוּ, וּבִיּוֹתֵר אוֹרֵב עַל אֵלוּ שֵׁישׁ בְּכַחַם לְקַרֵּב וּלְחַזֵּק רְחוּקִים. וּמִכָּל זֶה רְאוּי לָךְ לְהִתְעוֹרֵר בְּאַמְתּוֹ, לְהַמְשִׁיךְ בְּעַבֹּדֶת הַקִּדְּשׁ. הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְהוֹצִיא מֵהַכַּחַם אֶל הַפֶּעַל אֶת רְצוֹנְךָ, וְתִזְכֶּה לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וַיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שִׁפְעַת בְּרָכָה וְהִצְלַחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהִצְלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מִקּוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְגִדְלֵ שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ, אִיךְ שְׂאֵתָה מְחֻזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל. וּבִפְרָט שְׂאֵתָה זוֹכָה לְחֻטֶּף בְּכָל יוֹם נְקֻדוֹת טוֹבוֹת בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לָךְ טוֹב מְזֵה, כֵּן יַעֲזֹר לָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּזְכֶּה לְסִיִּם הַרְבֵּה מְסַכְּתוֹת בְּגִמְרָא, וְכֵן הַרְבֵּה מְסַכְּתוֹת בְּמַשְׁנֵיּוֹת, וְכֵן הַרְבֵּה הַלְכוֹת בְּשִׁלְחַן עָרוּךְ; כִּי עַקֵּר גְּדֻלַּת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, אָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, כְּשִׁזְכָּה לַעֲשׂוֹת סִיּוּם, כִּי לְהִתְחִיל כָּל אֶחָד רוֹצֵה, וְכָל אֶחָד מִתְחִיל, אֵיךְ עַקֵּר גְּדֻלַּת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי — שְׁזוֹכָה לְסִיִּם.

תְּשׁוּאוֹת חֵן לָךְ עַל זֶה שְׂאֵתָה מִתְפַּלֵּל עָלֶי תָּמִיד, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתִּקַּבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרַחֲמִים וּלְרְצוֹן, וְאִזְכָּה כְּבוֹד לְהוֹצִיא מֵהַכַּחַם אֶל הַפֶּעַל חֲשָׁקִי וּרְצוֹנִי, וְלְהַתִּישֵׁב בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה.

אודות חֲדָשׁ מֵר־חֲשׁוֹן, תֵּאֱמִין לִי שֶׁהִיוּ גְזֵרוֹת קָשׁוֹת וְכוּ', וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עָלָה הַמָּוֶת בְּחִלּוֹנֵנוּ, שֶׁנִּשְׁרָפוּ חַיִּים אִשָּׁה וּשְׁלֵשֶׁת יְלָדֶיהָ, וְהַגְזֵרָה הֵיחָה עַל דְּבַר הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּדוֹל, רַחֲמָנָא לְצַלְן, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְן, פֶּאֶשֶׁר יְדוּעַ לִיּוֹדְעִים, וְנִתְחַלְפָה בְּמַחְלָקַת אֲשֶׁר, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַמַּחְלָקַת וְהַפְרוּד לְכַבוֹת שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּחֲדָשׁ הַזֶּה בֵּין אַחֲינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַתְּרַדִּים לְדַבַּר הַשֵּׁם — אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, כִּי נִתְהַוָּה שִׁנְאָה כְּזוֹ, שֶׁאֶחָד מִלְּשִׁין עַל חֲבֵרוֹ, וּבְאֵין לִידֵי הַפְּאוֹת, וְדַבַּר כְּזֶה כֶּבֶר לֹא הָיָה רַבּוֹת בְּשָׁנִים, שִׁיְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, חֲרָדִים לְדַבַּר הַשֵּׁם, שֶׁתִּשְׁרַח בֵּינֵיהֶם שִׁנְאָה כָּל-כָּף עֲמָקָה, וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל שְׁטִיּוֹת, בְּשִׁבִיל פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל שֶׁקֶר, וְהַבְּעַל-דְּבַר מִסְמָא כָּל-כָּף אֶת הָעֵינַיִם, עַד שֶׁכָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהוּא צוֹדֵק, וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה שָׁנִים יִקַּח לְתַקֵּן אֶת הַקְּלָקוּל שֶׁנִּתְהַוָּה בְּחֲדָשׁ הַזֶּה, עַל-יְדֵי שִׁנְאָת חֲנָם; כִּי בְּאַמַּת מוֹבָא בְּבִנְיָ יִשְׁשֹׁכֶר, אֲשֶׁר בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ יִבְנֶה בְּחֲדָשׁ מֵר־חֲשׁוֹן, עֵין שֵׁם; וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יוֹמָא ט:), שֶׁמִּקְדָּשׁ שְׁנִי לֹא חָרַב, אֶלָּא בְּשִׁבִיל שִׁנְאָת חֲנָם, וְעַדִּין מְרַקֵּד בֵּינָן; וּמִי יוֹדֵעַ אִם הַמַּחְלָקַת וְהַשִּׁנְאָת חֲנָם שֶׁנִּגְרַמוּ בְּחֲדָשׁ הַזֶּה, לֹא גָרְמוּ לִידֵי עֶכּוֹב בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וּכְבָר יְדוּעַ לָךְ, שֶׁהֵיחָתִי בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ הַזֶּה רֵאשׁ-חֲדָשׁ מֵר־חֲשׁוֹן בְּחֲתֻנָּה, וְהָיָה שֵׁם מָה שֶׁהָיָה וְכוּ', שִׁנְאָה עוֹרֶת כְּזוֹ, שֶׁבְּעֲצָמֵי לֹא הָאִמְנָתִי שִׁישׁ בְּנִמְצָא שִׁנְאָה עוֹרֶת כְּזוֹ בֵּין יְהוּדִים חֲרָדִים, וּמִזֶּה נִחְלִיתִי מְאֹד, עַד שֶׁנִּגְרַמָּה לִי דִלְקַת רֵאוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְזֶה לִי יוֹתֵר מִשְׁלֵשָׁה שְׁבוּעוֹת שְׁאִינִי בְּקוֹ הַבְּרִיאוֹת, יַעֲזֹר לִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאֲזַכֶּה לְצֵאת מִזֶּה, וְיִשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה מֵהַשָּׁמַיִם בְּרַמ"ח אֵיבָרֵי וּבְשִׁס"ה גִּידֵי וּבְכָל טַפֵּי דָמִי.

הַכָּל אָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ, עֵינֵי הַבֶּשֶׂר מָה קָרָה בְּחֲדָשׁ מֵר־חֲשׁוֹן, וּמִי יִתֵּן שִׁימְתֵק כְּבֵר מָה שֶׁנִּגְרַם בְּחֲדָשׁ הַזֶּה, וְעוֹד יְדַבְּרוּ מִהַחֲדָשׁ הַזֶּה הַרְבֵּה שָׁנִים. הֵיחָתֵן כִּי בְּשִׁבִיל פּוֹלִיטִיקָה טְמָאָה לְמַדִּינָה שֶׁל גִּיהֵנוּס כְּדָאֵי לְצֵאת בְּמַחְלָקַת, בְּקִנְיָה וּבְשִׁנְאָה עַד מִלְּשִׁינוֹת וְהַפְּאוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן וְכוּ' !

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכָּה לִילָךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת,

אָשֶׁר י"ב תקמג — י"ב תקמד בַּנְחָל ערה

לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנֵינוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְלֹא נִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה
כָּלֵל, כִּי כְּפִי הַנִּרְאָה עֲבוּדָתְנוּ עוֹשֶׂה פְּעֵלָה גְּדוּלָה בְּעוֹלָם; אֲשֶׁרֵי מִי
שֵׁימְשִׁיף בְּעַבְדוּתָהּ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, וְאֵז טוֹב לוֹ בְּזָה וּבְכָא לְנִצְחַת נְצַחִים.
הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כְּסִלּוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְבִדָּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה עַל
אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה.

רְאֵה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת בְּכֹל יוֹם. גַּם רְאֵה, שְׂאֲשֶׁתְּךָ תִּדְּלִיק
לְכַבּוֹד שְׁבֵת-קֹדֶשׁ אַרְבַּעַת גְּרוֹת, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי גְרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת.
גַּם רְאוּ לְשָׁמֵר מְאֹד עַל טְהוּרַת הַמְּשַׁפָּחָה. וְאִם תִּקְיָמוּ אֶת כָּל זֹאת,
וְתִהְיוּ רְגִילִים לְבוֹא אֵל הַצִּיּוֹן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבִּי מְאִיר בְּעַל הַגֶּס,
וּלְהַתְּפַלֵּל שֵׁם הַרְּבֵה עַל יְלָדִים, אֲזִי תוֹשְׁעוּ בְּזֶרַע שֶׁל קִימָא, וְתוֹלִידוֹ
בֵּן, וְתִקְרְאוּ אוֹתוֹ מְאִיר — עַל שֵׁם הַתֵּנָא הַקְּדוּשָׁה רַבִּי מְאִיר בְּעַל
הַגֶּס.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ה' כְּסִלּוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבֵּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע
מְקוֹר חֲכָמָה ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְּל שְׂמִיחָתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ, אֵינן
לְתֹאֵר וְאֵינן לְשַׁעַר כָּלָל, כִּי אַתָּה חֲקוּק בְּלִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! לֹא לְבַטֵּל אֶת זְמַנְךָ, וּבִפְרֻט עֲכָשׁוּ
בִימֵי בְּחֵרוּתְךָ, הוּא הַזְּמַן הַכִּי יָקָר לְאָדָם לְהִתְעַלּוֹת בְּתוֹרָה וּבִיְרֵאת
שָׁמַיִם, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמְךָ חֶק קְבוּעַ לְסִיִּים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת הַיָּבֵן
אִישׁ חַי' מִפְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ, בְּאִפְּן שְׂתִהְיֶה בְּקִי בְּהִלְכָה, וְכֵן תִּתְמַיד
הַרְבֵּה בְּמִשְׁנֵיּוֹת, וְכֵן תֹּאמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, וְאִם אֶפְשָׁר לְסִיִּים בְּכָל
יוֹם אֶת הַיּוֹם תְּהִלִּים, בְּאִפְּן שְׂתִסֵּיִם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים
— מָה טוֹב וּמָה נָעִים, כִּי בְּפִרּוֹשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל: אֲשֶׁרִי מִי
שְׂיֵאכַל בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וַיִּשְׁתֶּה אַחֲרֵי-כֵן כַּמָּה פְּרָקִים
תְּהִלִּים, וַיִּתְּלַבֵּשׁ בְּמִצּוֹת, כִּי רַק זֶה יִשְׁאַר מֵאַתְּנוּ.

גַּא וְנָא תִתְנַהֵג בְּדַרְךָ אֶרֶץ גְּדוּל, לְמַעַן יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵנוּ עַל יָדְךָ.

רֵאָה לְהִתְבוּדָד עִמּוֹ יִתְבְּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבְּרַךְ אֶת
כָּל לְבָב וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֶפְלוּ כַּמָּה דְבוּרִים, זֶה גַם-כֵּן יָקָר
אֲצִלוּ יִתְבְּרַךְ, וּמִי יִתֵּן שְׂתִזְכֶּה לְחִזּוֹר אֵלֵינוּ.

רֵאָה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד כָּל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנָּפֵחַ
בִּי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמה.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבְּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ה' כְּסִלו ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד שְׂמִיחָתִי לְשִׁמְעַע, אֵיךְ אֶת
מְחִזְקֵת אֶת עֲצֻמְךָ וּמְבִרְיָאָה אֵט אֵט.

אוֹדוֹת שְׂאֵת רוּצָה לְהַכְּנִס לְלַמֵּד בְּסִמְיָנֵר יְהוּדוֹת — אֵינן לְמַעְלָה

אֲשֶׁר   י"ב תקמו   בנחל   רעז

מִזֶּה, וּבִנְדָאֵי הַסְּפוּק שִׁיחִיָּה לָךְ בְּרוּחַנִיּוֹת, יָבִיא לָךְ גַּם סְפוּק
בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְלֹא תִהְיֶי עוֹד מְבַלְבֵּלַת כְּאֲשֶׁר הִיִּית עַד עַכְשָׁו וְכוּ'.

רְאֵי מִפְעֵם לְפַעֵם לְבַקֵּר בְּסִמְיָנָר לְלִמּוֹד יְהוּדוֹת, כִּי הָאָמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, הִיא הַעֲקָר בְּחַיִּים.

אוֹדוֹת הַבְּעֵיָה עִם הָאָמָא, עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֶת מִתְבַּגֵּרַת, וְרֵאוּי
לָךְ לְעִמּוֹד וְלִהְיוֹת עֲצָמָאִית.

הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּצְלִיחִי בְּכֹל אֲשֶׁר תִּפְנִי.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקמו.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב,
אִיךָ שְׂאֵת מִתְחַזְּקֵת בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם בְּבְרִיאוֹת, כֵּן יַעֲזֹר לָךְ הַקְּדוּשָׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּחֲיִי תָמִיד בְּרִיאָה.

רְאֵי לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לִהְיוֹת תָּמִיד בְּמַצְבַּ-רוּחַ
טוֹב וּבְשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׂמִחָה הִיא רְפוּאָה לְאָדָם — בֵּינָ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵינָ
בְּרוּחַנִיּוֹת.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁהַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה אֵינּוּ עֲנִין שֶׁל הַגְּבֻלוֹת, כִּי
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה "דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נֵעַם, וְכֹל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (משלי ג,
יז), אֶת יְכוּלָהּ לִהְנוֹת מִהַחַיִּים עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַקְּדוּשָׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְמַצֵּא אֶת זְוִוגְךָ, וְאִז תִּסְעֵי עִם בְּעֶלְךָ לְטִיֵּל הֵיכָן
שְׂאֵת רוּצָה, כִּי עִם הַבְּעַל מִתָּר.

נָא וְנָא אֵל תְּבַלְבְּלִי אֶת עֲצָמְךָ מִהַעֲבָר כָּלְל, וְשִׁמְרִי עַל כְּבוֹדְךָ,
וְאֵל תִּמְסְרִי אֶת עֲצָמְךָ לְזָרִים כָּלְל.

רעח אָשֶׁר י"ב תקמז — י"ב תקמח בַּנְחַל

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, וְתִזְכֶּי לְיָשׁוּב הַדַּעַת
אִמְתִּי, וְתִמְצָאִי בַּחֹר טוֹב וְתִתְחַתְּנִי עִמּוֹ.

מָאד מָאד אַבְקֵשׁ אוֹתְךָ לְבַל תִּפְּלִי בְּיָאוּשׁ, וְאַל תִּחְשְׁבֵי שׁוּם
מִחְשְׁבוֹת שֶׁל הַבֵּל וְכוּ', וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.
הַמֵּאחַל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיְיִנִּיק וְחַפִּים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשְׁךָ, וְכֵן
חֲזוּק בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֶט שְׂאֵתָה צְרִיךְ, וְעַלֵּיהֶם אֵין מָה לְהוֹסִיף, וּמִכָּל
שֶׁכֶּן שְׂאֵין מָה לְגַרֵעַ.

וְהִנֵּה לְהַאֲרִיךְ לָךְ כְּרִצּוֹנְךָ, יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבַכְּרִטוּת
בְּעֵנְיָנִים הָאֵלוֹ וְכוּ', לְזֹאת תִּקְבַּל פֶּה רְצוּף קוֹנְטֵרס: "טְהַרַת הַבְּרִית",
וְתִקְּיִם כָּל הַנְּאֻמֵּר שָׁם, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה
מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּשִׁלוֹם-בֵּית.

הִיָּה טוֹב מָאד, שְׁתַּדְּלִיקִי לְכַבוֹד שְׁבֵת-קִדְשׁ אַרְבָּעָה גֵּרוֹת,

אָשֶׁר   י"ב תקמט   בַּנְחַל   רעט

וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי גֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וְאֵז בְּעֵת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת, לְבַקֵּשׁ
הַרְבֵּה עַל שְׁלוֹם-בֵּית, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת בְּעֵת הַדְּלָקַת
הַגֵּרוֹת, מְאֹד מְקַבֶּלֶת וּמְרַצָּה בַּשָּׁמַיִם.

רְאֵי לְבַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רַב הַצָּרוֹת
בְּבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם — כְּשֵׁאִין לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאֵי לְכַבֵּד אֶת בְּעֵלְךָ, וְאֵז בְּעֵלְךָ יְכַבֵּד אוֹתְךָ.

רְאוּי שֶׁתְּשִׁיגוּ קוֹנְטֵרַס "כְּבוֹד הַבַּעַל" ו"כְּבוֹד הָאִשָּׁה", וּתְקַיְמוּ
כָּל מַה שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם, וְאֵז יִהְיֶה לָּךְ שְׁלוֹם-בֵּית אֲמַתִּי.

הַמֵּאֲחַל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקמט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' כֶּסֶלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ.

הִיָּה מְאֹד רְצוּי, שֶׁתְּבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן
תְּשַׁתְּדֵל בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהַנִּיחַ בְּכֹל יוֹם תְּפִלִּין, חֵק וְלֹא
יַעֲבֹר, כִּי הַתְּפִלִּין מִמְּשִׁיכִים חַיִּים לְאָדָם, וְכֹל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין — זוֹכֵה
לְחַיִּים.

רְאֵה לְשֹׁמֵר מְאֹד, שֶׁבְּבֵיתְךָ יֵאָכְלוּ רַק מֵאֲכָלִים כְּשֵׁרִים.
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם, רְפוּאוֹת
וְיִשׁוּעוֹת, וְתִתְבָּרְכוּ בְּכֹל מְלֵי דְמִיטָב.

הַמֵּאֲחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רפ אשר י"ב תקנ — י"ב תקנא בנחל
י"ב תקנ.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשמ"ט.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד אני מצטער בצערך.

אין לך משג את גדל מעלתך בשמים, שזכית לגדל ילד
ממשפחה הרוסה, כי אצלו יתברך מאד יקר כשעוזרים לזולתו. כן
יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא בזכות זה, שתזכי לבריאות השלמה.

אודות הבר-מצנה שלו, ראוי לך להתקשר לרב השכונה,
ולשאל בעצתו כדת מה לעשות.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב תקנא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להתחתן מה שיותר מהר, ולמען טובתכם, חס ושלום,
אל תפחדו זה מזה, והקדוש-ברוך-הוא יצליח את דרככם.

היה טוב מאד, שתתחיל ללמד 'בן איש חי' על פרשת השבוע,
באפן שתהיה בקי בהלכה, כי ההלכה היא יסוד ביהדות.

ראה להרגיל את עצמך במדת השמחה, כי השמחה היא היסוד
והעקר ביהדות, וכל מה שהאדם זוכה לשמח יותר, כמובן מצליח
יותר, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות הצלחה, סימן א'): מי
שהוא תמיד בשמחה, הרי הוא מצליח. וכל הבעיה שלך, כי חסרה

אֲשֶׁר   י"ב תקנב   בְּנַחַל   רפא

לך שמחה, שמחת החיים, ואתה צריך לעבד על נקדת השמחה, ואז הכל יסתדר.

נא ונא אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ומי יתן שתשתדל ללכת ערב ובקר לבית-הכנסת להתפלל במנין, אשר אין למעלה מזה.

נא להודיעני את כל הנעשה עמך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקנב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ... גרו ואיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להשתדל לעבד על נקדת השמחה, כי כל הצרות והיסורים שעוברים על האדם, הם רק מחמת עצבות ומרה שחורה, ותכף-ומיד פשעך שש ושמת על נעם חלקו, שזכה להברא מזרע ישראל, על-ידי-זה נתרחבים לבו ודעתו, ואינו מפחד משום בריה שבעולם.

צריך שתדע, כי השמחה בבית, היא הצלחת הבית, וכן השמחה מביאה ישועה, ועל-כן תעשה כל מיני מאמצים, שתשרה בתוך ביתכם אוירה של שמחה, ואשתך תהיה תמיד שמחה ועליזה, ואז תראה איה כל מצבכם ישתנה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך שאני מבקש ומתפלל עליכם, שתושעו בכל מיני ישועות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

רַכַּב אֲשֶׁר י"ב תְּקַנֵּג — י"ב תְּקַנֵּד בְּנִחַל
י"ב תְּקַנֵּג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאוּ לְבָדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסָרָה
עַל אִיזוֹ דָּלֶת מְזוּזָה, כִּי כָּל הַעֲצוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן מַחֲמַת שְׂאִין
לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאוּ לְשֹׁמֵר מְאֹד כְּשֵׁרוֹת הָאֲכִילָה, וְלֹא לְהַכְנִיס לְבֵית מוֹצָרִים
שְׂאִין לָהֶם הַכֶּשֶׁר מְרַב יָרָא שָׁמַיִם, הַחֲרָד לְדַבֵּר ה'.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׂאִנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שְׂיִהְיֶה לָכֶם כָּל טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תְּקַנֵּד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, וְיִזְמִין לְךָ בֶּן זוּג מִן
הַשָּׁמַיִם, וְתִבְנוּ בֵּית נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

הִיא מְאֹד רְצוּי, אִם תִּזְכִּי לְקַיֵּם עַל-כָּל-פְּנִיִם פְּעַם בְּחֹדֶשׁ מְצוֹת
בְּקוֹר חוֹלִים בְּאֵינָה בֵּית רְפוּאָה, וּכְדַאי הַמְצוּהָ הַזֹּאת שְׁתַּגֵּן עֲלֶיךָ
וְתוֹשְׁעִי.

הַמֵּאֲחֵל בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י"ב תקנה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ח' כסלו ה'תשמ"ט.

שלום רב אַל ... שְׁיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

הָיָה כְּדַאי לְכֶם לְבַדֵּק אֶת הַמְּזוּזוֹת אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רַב הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן — כְּשֵׁאִין לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

רְאֵי לְהַדְלִיק חֲמִשָּׁה נְרוֹת לְכַבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת-קֹדֶשׁ, וּבְעֵת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת לְבַקֵּשׁ עַל הַצְּלָחַת הַיְלָדִים, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת וּמַתְּפַלֵּלַת בְּעֵת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת עַל הַיְלָדִים, מְאֹד מְקַבֵּלַת וּמְרַצָּה בְּשָׂמִים.

זֶה דְּבַר בְּרִיא וּמְצוּי מְאֹד, שֶׁהַיְלָדִים מִתְקוּטְטִים בֵּינֵיהֶם, וְלֹא כְּדַאי לְהַתְּעַצְבֵּן בְּעִבּוּר זֶה, רַק לְהַעֲלִים עֵינַי, כִּי חָבֵל עַל הַבְּרִיאוֹת שְׁלָכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקנו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר ויצא, ט' כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נִרְ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲקָמָה ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וְגִדְלֵ שְׂמִחָתִי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל שְׂמִחָתִי בָּזָה, שְׂאֲתָה זוֹכָה וּמְזַכָּה אֶת הָרַבִּים,

ומגלה ומפרסם להם את דעת רבנו ז"ל, כי עליך לדעת, שהבעל-דבר אורב מאד מאד על כל אחד ואחד הרוצה להתקרב אל רבנו ז"ל, וביותר אורב על כל מי שרוצה לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, והוא יוצא נגדו בכל מיני נכלי ערממיות, אשר זה הוא מעשה פלשתיים, אשר היו נואפים גדולים, כמוכא בדברי חכמינו הקדושים, וכן היו לצים גדולים, כי שתי הטמאות האלו נדבקו בפלשתיים שהיו ליצנים גדולים ונואפים גדולים, ומוכא בקהלות יעקב, ערך פלשתיים: לילי"ת פלשתיים אחד הם, ושניהם יונקים ממקום אחד. רואים את גדל השיכות שיש לפלשתיים — הן עם ליצנות והן עם נאוף, ועל-כן בעת יציאת מצרים "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתיים כי קרוב הוא" (שמות יג, יז), הקדוש-ברוך-הוא לא רצה להעביר את עם ישראל דרך ארץ פלשתיים, כי ידע אשר כפי גדל טמאתם ואחיצתם בנאוף ובליצנות, אזי כל מה שעבד משה רבנו, וגלה את אמתת מציאותו יתברך, היו הם מכסים זה, אשר אנחנו מוצאים, שהפלשתיים כסו את הבארות שחפרו אברהם ויצחק, כי הם היו הראשונים שגלו את אמתת מציאותו יתברך בעולם, ולמדו עם התלמידים, וכאו הפלשתיים שהם הליצנים והנואפים, וחקלו עליהם, ובנדאי גרמו למה שגרמו, כי הרבה נתרחקו על ידם. וכן דוד המלך, שהוא גלה את רצונו יתברך (כמוכא בלקוטימיהר"ן, חלק ב', סימן ד'); ועל-כן עמד נגדו גלית הפלשתי דיקא, כי תמיד נגד מי שזוכה לגלות אמתת מציאותו יתברך בגלוי נורא ונפלא עד מאד, עומדים עליו הפלשתיים, שהם הלצים והנואפים, ועלינו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ולא להתפעל מהם, כי זה תקוננו היחיד — לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם.

חמדת לבבי! אל תסתכל על שום בריה שבעולם, רק תמשיך בעבודתך עבודת הקדש, ותמיד תדבר מרבנו ז"ל, ותגלה לכלם את העצות הקדושות שקבלנו ממנו ז"ל, וכפי שלומדים את זה ב"היכל-הקדש", ובחסדו יתברך זכינו להעמיד במשך עשרים וחמש שנים תלמידים מצינים, עובדי ה', הן אמת שהמון-רב נפלו

אָשֶׁר   י"ב תְּקֵנוּ   בְּנַחֵל   רַפָּה

חֲזָרָה, עַל-יְדֵי שְׁנֵת־אֲחִזּוֹ בָּהֶם הַפְּלִשְׁתִּים, שֶׁהֵם הַלִּיֻצָּנִים וְהַנּוֹאֲפִים, וְהֵם גִּתְקָרְרוּ וְנִפְּלוּ חֲזָרָה וְנִתְרַחֲקוּ, וַיֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהֶם, שֶׁעוֹד יֵצְאוּ לַחֲלֹק עַל "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", עִם כָּל זֶה בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא עוֹזֵב אוֹתָנוּ, וְאָנוּ מִמְּשִׁיכִים לְגַלוּת וּלְפָרֶסֶם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְכָל עוֹד נִשְׁמַתְנוּ בְּאִפְנוּ, נִגְלָה וְנִפְרָסֶם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְלֹא נִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם. וַיֵּמָּה גַם שְׁנָקִים תִּלְמִידִים כְּאֵלוּ, שֶׁגַם הֵם יִדְבְּרוּ עִם אַחֲרִים כְּמוֹ שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה. וְלִכֵּן רָאָה לְהִיּוֹת חֲזָק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָהּ.

וּבִזְכוּת זֶה שְׂאֵתָה לּוֹמֵד עִם הַרְבִּים, זְכוּת הַרְבִּים תִּגְן עֲלֶיךָ, וְתִזְכָּה לְהוֹשִׁיעַ — אֶתָּה וְאֶשְׁתָּף וְיִלְדֶיךָ בְּכָל מִיּוֹנֵי יְשׁוּעוֹת, וְתִזְכָּה לְכָל הַתְּקוּנִים שֶׁרַבְּנוּ ז"ל רוֹצֵה לְתַקֵּן אוֹתָהּ, וַיִּשְׁפַּע עֲלֶיךָ דַּעַת וְשִׁפְעַת דְּקִדְשָׁה, וְתִהְיֶה עֵלִי בְּלֹא בָר.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תְּקֵנוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיֵּצֵא, ט' כֶּסֶלּוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי, מְאֹד צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נָר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה ... נָרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְּלֵ שְׂמִחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי אֶתָּה חֲקוּק בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין יוֹם שְׁלֹא אֶחְשַׁב מִמֶּךָ, וְכֵן מִכָּל תִּלְמִידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", וּבְפִרְטִיּוֹת אֵלוֹ שְׁעוֹסְקִים לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, הֵם בְּיוֹתֵר חֲקוּקִים בְּלִבִּי וְדַעַתִּי; כִּי בְּאֵמֶת כָּל זְמַן שֶׁאָנוּ מְלַבְּשִׁים בְּלָבוֹשׁ הַגְּשָׁמִי, אֵין לָנוּ שׁוּם הַשְׁגָּה בְּגִדְלַת רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְתֹאֵר אֶת עֵצָם קִדְשָׁתוֹ וּמַעֲלָתוֹ, וְאֵף שֶׁגַם אַחֲרֵים

אומרים זאת וכו' וכו', עם כל זאת מי שִׁמְסַתְּפֵל בְּעֵינֵי הָאֵמֶת, ומתבונן היטב בלמודים הנוראים והנפלאים שִׁרְבָנוּ ז"ל לומד אתנו, והגלוי אלקות שִׁמְחָדִיר בְּנוֹ, מְמִילָא יִרְאֶה שֶׁהַכֵּל הַבֵּל וְרַעוּת רוּחַ, כְּמִשַׁל הַשֶּׁמֶשׁ הַמְאִירָה בְּצִהְרִים, שְׁאֵז שְׂרָגָא בְּטִיהָרָא מֵאֵי מְהֵנִי, כֹּל מִינֵי אִוְרוֹת לֹא יִכִּילוּ נֶגֶד אִוְרֵי הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא אִוְרֵי הַצְּדִיק, וְמֵה שֶׁנִּסְתָּר לַעֲת עֵתָה, הוּא מִצַּד הָעוֹלָם, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְשִׁבֵר אֶת כֹּל הַמְּנִיעוֹת, וְלִהְתְּבוֹנֵן בְּאִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

והנה מי שְׂזוּכָה לְהַרְגִישׁ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זֵיו, אִוְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, לוֹ בּוֹעֵר בְּלִבּוֹ וְנִפְשׁוֹ לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה פְּנֵי הָעוֹלָם, וּמִטְעִים אֶת הָעוֹלָם בְּכָל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְדַמְיוֹנוֹת, וּמִי שְׁאִינוּ מְאִיר עַל עֲצָמוֹ אִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, בְּנִקְל יְכוּלִים לְהִטְעוֹת אֶת עֲצָמוֹ, עַל־כֵּן כֹּל מִי שֶׁמִּתְמִיד בְּיוֹתֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, מְאִיר בּוֹ יוֹתֵר אִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְכֹל מֵה שֶׁמְאִיר אֲצֵלוֹ יוֹתֵר אִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הוּא רוֹצֵה לְגַלוֹת אֶת זֶה וּלְפָרְסֵם אֶת זֶה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל.

ובפְּרָטִיּוֹת בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלוֹ, אֲשֶׁר הִנְאוּף וְהִכְפִּירוֹת וְהִאֲפִיקוֹרְסוֹת מְאֹד מִתְּפַשְׁטוֹת בְּאַרְץ, וְהִנְשׂוּאֵי תַעֲרֻכַת הַגִּיעוּ וְכַמְעַט שְׂבָעִים אַחוּזִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ וּבְפָרְטִיּוֹת בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, עַל־כֵּן אֵין לָנוּ לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוֹלָם, רַק לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת, כִּי סוּף כֹּל סוּף אַחַר הָרַע יָבֹוא הַטּוֹב, וְאִף שְׁלַעַת עֵתָה מִי שְׂעוֹסֵק בְּהַפְצַת מַעֲיֵנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוֹבֵר מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ וְכוּ' וְכוּ', עִם כֹּל זֹאת אִם אֵינוּ מִתְּפַעֵל כָּלֵל, בּוֹדָאֵי יַעֲבֵר עַל הַכֹּל.

לְכֵן כֹּל תְּלַמִּיד מִ"הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" חָקוֹק בְּלִבִּי וְדַעַתִּי, כִּי תִהְיֶה לָּאֵל, קִבֵּל אֲצֵלָנוּ לְמוֹדִים נִפְלְאִים בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וּבְיוֹתֵר חָקוֹק בְּלִבִּי אֱלֹהֵי אֲשֶׁר קוֹפְצִים לְתוֹךְ הָאֵשׁ, וּמְפִיצִים אֶת אִוְרֵי רַבְּנוּ ז"ל גַּם לְאַחֲרִים, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַמַּעֲלָה הַכִּי גְדוּלָּה.

אָשֶׁר   י"ב תקנח   בַּנְחָל   רפז

על־כֵּן רָאָה, אָהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר! לְהַמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדְתְךָ עֲבוּדַת
הַקֹּדֶשׁ, וְעַל־יְדִי־זֶה תִזְכָּה גַם אַתָּה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי כָל
אֶחָד הַזֹּכֵה לְגִלוּת וּלְפָרֶסֶם לְאַחֲרִים אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל, כְּמוֹ־כֵן
וְיֹתֵר מִכֵּן נִכְנָס בּוֹ חֲזָרָה, כִּי כְּשֵׁישׁ אֹר יִשְׂר — יֵשׁ אֹר חֲזָרָה.

וְכֵן רָאָה לְהִתְמַיֵּד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּאֲשֶׁר לְמַדַּת אֶצְלָנוּ, כִּי רַק
זֶה יִשְׂאָר מֵאַתְּנוּ, כִּי אֵין מְלִיִּים לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא
אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֹא תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד
(אָבוֹת ו, י').

וּמִחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְּבוּת, טְרִדוֹת הַשְּׁבֵת, הַהֲכָרַח לִי לְקַצֵּר,
וּבְקָרוֹב נִדְפִיס אֶת קְבָצֵי "תּוֹף הַנְּחָל" מִכָּל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, וְשֵׁם
תְּמַצָּא מְרַגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקנח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"א כֶּסֶלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִי הַיֶּקֶר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מְכַתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב
מִמֶּךָ, אֵיךְ שְׂאַתָּה מְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד וְהַעֲקָר בְּדַרְכֵי
רַבְּנוּ ז"ל, כִּי בְּלִי הַתְּחִזְקוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם כָּלֵל.
וּמוֹהַרְנַ"ת ז"ל אָמַר פֶּעַם: "הַתְּעוֹרְרוֹת הַבָּאָה מִצַּד הַתְּחִזְקוֹת —
יֵשׁ לָהּ קִיּוֹם, וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַבָּאָה שְׁלֵא מִצַּד הַתְּחִזְקוֹת — אֵין לָהּ
קִיּוֹם"; וְכֵן הַתְּבַטָּא פֶּעַם: "עַל כָּל כְּפִית הַתְּעוֹרְרוֹת, צְרִיכִים קְעָרָה
מְלֵאָה הַתְּחִזְקוֹת", כִּי הַהֲכָרַח בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַתְּחִזְקוֹת, וּבְכַפְרֵי
אֲבָרָךְ צָעִיר, שְׁעַתָּה יֵצֵא מִהַחֲפָה, הוּא צְרִיךְ בְּיֹתֵר הַתְּחִזְקוֹת
לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד. וּפֶעַם אַחַת הַתְּבַטָּא מוֹהַרְנַ"ת ז"ל וְאָמַר: "עַל

דברים שבינו לבניה היה צריך לכתב פי כמה כרכים מה'לקוטי-הלכות' שלו, וכבר דברנו הרבה מזה כל השנים, איך שאברך צריך התחזקות חדשה בכל יום ויום, וההתחזקות מגביהה ומרימה את הדעת שלו, שיהיה תמיד בגדלות המחין, ועל-ידי-זה ידע איך להנהיג בית, כי מי שזוכה לגדלות המחין, יודע איך להנהיג בית בנקל, וכן יודע איך להסתדר בפרנסה בנקל, ואינו מפחד כלל מפחדים של הבל, מפגעי וממקרי הזמן.

והנה מובא במדרש (ויצא פרשה סח, סימן ד'): הקדוש-ברוך-הוא מונג לאדם זווגו, דכתיב (תהלים סח, ז): "אלקים מושיב יחידים ביתה, מוציא אסירים בכושרות", מהו בכושרות? בכי ושירות, מאן דבעי — אומר שירה, ומאן דלא בעי — בכי, מי שרוצה לקבל עלו יתברך, אזי אצלו שירה, הוא שמח עם זווגו, ונותן תודה והודאה להשם יתברך, ומי שאינו רוצה לקבל עלו יתברך, אזי בכי, הוא בוכה ומבכה על רע מזלו, ושבור כחרס הנשבר. כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, סימן רסה), אשר האיש ואשתו היו למעלה נשמה אחת, וכשיורדים אל זה העולם מתפצלים וכו'; וזו העבודה הכי קשה — לחזור ולזוגן. וברגע שפכר זוכים למצא זה את זו וזו את זה, אז ראוי להם לשמח יחד, ואפלו שאינם משתוים, צריכים לעשות כל מיני פעלות שבעולם שיוכלו להשתוות, כי זה עקר השלום — כששני הפכים לגמרי זה מזה משתוים יחד, ורק זה נקרא שלום, כי אחרת לא שיק ענין של שלום, אם שניהם משתוין לדבר אחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פ'), וזכר מאמרם ז"ל (יבמות ג.) : כל יהודי שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא חומה, בלא שלום וכו', עין שם; ועכשו פשוטה אותך הקדוש-ברוך-הוא עם אשה, תתאר לעצמך במה זכית.

מאד מאד שמחתי, שאתה קובע עתים לתורה, ואתה מתמיד במקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות — לפני הצהרים ואחר הצהרים ובלילה, אשר אין למעלה מזה. וזכור אשר השנה ראשונה אחר החתונה היא השנה הכי טובה לאדם בחיים, אם רק

מִנְצֵל אֶת זֶה כְּמוֹ שְׁצַרְיָה, וְכִפִּי שֶׁהָאָדָם מֵרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ בְּשָׁנָה
 ראשונה בכל הענינים — הן דברים שבינו לבינה באהבה ובהבנה
 הַדְּדִית וְשִׂיחָה מְשֻׁתֶּפֶת, וְהֵן בְּעֶזֶר שְׂאֵחַד יַעֲזֹר לְזוּלְתוֹ בְּכָל הָעֲנִינִים,
 וְהֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבְהַתְמָדָה וְסִדְרֵי-דֶרֶךְ הַלְמוּד לְלַמֵּד כְּסִדְרָן, וְהֵן
 בְּתַפְלָה בְּצַבּוּר לְהַתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן דִּיקָא, וְהֵן בְּטְבִילַת מְקוּנָה בְּכָל יוֹם,
 וְהֵן בְּאַמִּירַת תְּקוּן חֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה וְכוּ', וְכוּ', כִּי יִתְנַהֵג כָּל הַחַיִּים;
 כִּי בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה תְּלוּיִים כָּל הַחַיִּים, כִּי אִם מְרִאִים אֶת כָּל זֹאת
 בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה, אֲזִי כָּבֵר יִמְשִׁיךְ עַל כָּל הַחַיִּים.

וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד אֹרֵב הַבַּעַל-דְּבָר עַל אַבְרָהָ צְעִיר בְּשָׁנָה
 ראשונה, וְגוֹרֵם לוֹ מִתְחִים וּמְרִיכוֹת בְּבֵית, וְשֵׁלָא תִּהְיֶה לָהֶם הַבְּנָה
 הַדְּדִית, וְעַל-יְדֵי-זֶה כָּבֵר מִמִּילָא מִתְבַּטְּלַת כָּל הַשָּׁנָה מִלְמוּד, כִּי אֵין
 לוֹ כָּבֵר רֵאשׁ וְסִבְלָנוֹת לְשִׁבְתָּ וְלִלְמַד, וְכֵן עַל-יְדֵי-זֶה הוּא כָּבֵר אֵינוֹ
 הוֹלֵךְ לְהַתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׂכָבֵר אֵינוֹ אוֹמֵר חֲצוֹת
 וְכוּ'. וְדָבָר זֶה יְדוּעַ לְמִי שְׂרוּצָה לְהוֹדוֹת עַל הָאֵמֶת.

וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שְׁזָכָה אוֹתָךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאַתָּה תִּלְמִיד
 "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְקִבַּלְתָּ אֶצְלָנוּ אֶת הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ מִמוֹהֲרַנ"ת
 ז"ל, שֶׁהוּא קִבֵּל מִרְבֵּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה תוּכַל לְעַבֵּר עַל הַכּוֹל.

נָא וְנָא רֵאא לַעֲשׂוֹת לְעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת, עַד שִׁיְהִיָּה אֶצְלָךְ כְּטַבַּע
 שְׁנֵי לְכַתֵּב לִי בְּכָל שָׁבוּעַ מִכְּתָב אֶחָד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִהְיֶה מְקַשְׁרִים,
 כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַן, חֶלֶק א', סִימָן קעג), שֶׁעַל-יְדֵי הַכְּתָב
 מְכִירִים אֶת הַנֶּפֶשׁ וּפְנִימִיּוֹת הַנֶּפֶשׁ. וְכֵן אָמַר (שֵׁם סִימָן קצב), שְׂבִתוּךָ
 הַכְּתָב שֵׁם מְנַח פְּנִיּוֹ שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, עֵינֵי שֵׁם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדְרַת וַיִּשְׁלַח, י"א כְּסִלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ" בְּיַבְנָאֵל
 "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיּוֹנֵה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיִּמְשִׁיךְ לָהֶם
 בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! חֲזַקוּ וְאַמְצוּ מְאֹד מְאֹד לְאַחֵז אֶת עֲצַמְכֶם
 בַּיַּחַד, כִּי בִפְרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (חֲיֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן קפ"ז), אִם תִּחְזִיקוּ
 אֶת עֲצַמְכֶם בַּיַּחַד, תִּמְשִׁיכוּ אוֹתֵי אֲלֵיכֶם; וּבְאֵמֶת רְאוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת,
 שְׁבָכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה קְבוּץ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב",
 וְהִחְזִיקוּ אֶת עֲצָמָם בַּיַּחַד, עַל-יְדֵי-זֶה גְדָלוֹ וְהַצְלִיחוּ עַד מְאֹד, כִּי
 אַחַד חֲזַק אֶת הַשָּׁנִי, וּבְמְקוֹם שֶׁיִּשְׁבּוּ קְבוּץ מְאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וְהָיוּ
 בִּינֵיהֶם חִלּוּקֵי דַעוֹת וְכוּ', וּבְכָל פַּעַם הָיוּ בִּינֵיהֶם סְכּוּכִים חֲדָשִׁים
 וְכוּ', אֲשֶׁר בְּאֵמֶת לֹא חָסְרִים דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, כִּי בִפְרוּשׁ גָּלוּ לָנוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פָּרָשָׁה כ"א, סִימָן ב'): כְּשֵׁם שֶׁפָּרְצוּפִיֶּהֶן
 שׁוֹנִים, כִּף דַּעוֹתֵיהֶן שׁוֹנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה לְבִסוּף הַתְּפָרְדָּה הַחֲבִילָה,
 וְנִתְקָרוּ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּתְרַחֲקוּ לְגַמְרֵי מְרַבְּנוּ ז"ל,
 וְיָדוּעַ אֲשֶׁר הֵהִתְרַחֲקוֹת מְרַבְּנוּ ז"ל פְּרוּשָׁה הַתְּרַחֲקוֹת מֵהַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כָּל הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הוּא לְמוֹד רִוְחָנִי עִמָּךְ עַד
 מְאֹד, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְחַדִּיר בָּנוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִיךָ
 שָׂאִין שׁוֹם תְּכִלִּית אַחֲרַת בְּזֵה הָעוֹלָם, רַק לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 וְלִהְתִּמִּיד בְּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִצְאֵת לְכַבֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם אֶל
 הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, הֵינּוּ לְגִלוֹת לְכֻלָּם אֶת אֱמֶתֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׂרָה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בִּינֵיהֶם.

וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁזָּכָה אֲתֶכֶם הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתְּצַטְרִפוּ זֶה
 לָזֶה, וְתִכְנְסוּ לְגוֹר בַּעֲיָרָה קְטַנְטָנָה "יַבְנָאֵל", אֲשֶׁר לֹאט לֹאט יִתְקַבְּצוּ
 וַיִּסְתַּוְּפוּ מִשְׁפָּחָה אֶל מִשְׁפָּחָה מְאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב",
 תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", עַד שֶׁתִּתְהַפֵּף לְהִיּוֹת "עִיר בְּרֶסֶלֶב" מִמֶּשׁ,
 בּוֹדָאֵי עֲכָשׁוּ נִרְאָה הַדָּבָר כְּחִלוּם, אֲבָל בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ הַרַבָּה דְּבָרִים
 כָּבֵד נִתְגַּשְׁמוּ בְּמֵלֶא מוֹכֵן הַמְּלָה, וּבְעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹד נִזְכָּה,
 שִׁיתְגַּשְׁמוּ חֲזִיוֹנוֹתֵינוּ בְּשִׁלְמוֹת בְּתִכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שִׁיְהִיָּה שֵׁם מְרַבּוֹ
 לְדַבֵּר רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּתְרַבּוּ הַתּוֹשְׁבִים, וְנִקְיָם שֵׁם חֲדָר לִילִידִים,

ובית־סֵפֶר לְבָנוֹת, וישיבה לְבַחֲוָרִים, וְכוּלָּל לְאַבְרָכִים, יֵרָאוּ עֵינֵינוּ וישמח לְבָנוּ, וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתוֹ.

לזאת ראו, אהובי, אחי ורעי היקרים! לעשות כל מיני פעולות שבעולם, שישרה שלום ואהבה ואחדות ביניכם וכן בין נשותיכם, ותמיד תדונו איש את רעהו לכף זכות, כי אין אחד יודע מה שעובר על זולתו, ואפלו כשרואה אותו בבית־הכנסת וכו', או מדבר אתו וכו', אין הוא יכול לתאר ולשער מה עובר עליו ברוחניות ובגשמיות, כי על כל אחד ואחד עובר מה שעובר וכו', ואם אחד לא הקדים בשלום חברו וכו', או אם אחד לא חיך לזולתו וכו', אין להאשימו ולדונו לכף חוב וכו', ומכל שכן שאין לקפץ עליו ולהתחיל לריב עמו, כי לא כף קבלנו מרבנו ז"ל, כי ענינו הוא רק למוד זכות, ללמד זכות על כל בר ישראל, ומכל שכן על תלמידיו ההולכים בדרךיו, ובזה שתדונו תמיד את זולתכם לכף זכות, על־ידי־זה ישרה שלום ואהבה רבה ביניכם, ואחד יעזר את השני, וזה יגרם שירצו להכנס לגור ביבנאל עוד משפחות רבות מתלמידי "היכל־הקדש", כי יראו איך שבין התלמידים שורה אהבה כזו, ואחד עוזר לזולתו, וכן שורה אהבה בין הנשים, נשות אנשי שלומנו, זה כבר ימשיך חשק לעוד משפחות להכנס לגור שם. ורבנו ז"ל אמר (חיי־מוהר"ן, סימן רצב): "העולם ראוי שיתמהו על גדל האהבה שתהיה בינינו. וזה אמר רבנו ז"ל לכלליות אנשי שלומנו, ואף שבעוונותינו הרבים, לא נתגשם בכלליות, אבל בפרטיות ראו בכל הדורות, שהיו קבוצות בין אנשי שלומנו, שהחזיקו את עצמם ביחד באהבה יוצאת מן הכלל, וזה ראוי שיהיה גם אצלנו, תלמידי "היכל־הקדש", שנחיה ונהיה ביחד באהבה יוצאת מן הכלל כאחים אהובים יחד, ואז נצליח בכל אשר נפנה, כי כשיש אהבה בין אנשים, ואחד רוצה רק את טובת זולתו, על־ידי־זה מצליחים בהצלחה יוצאת מן הכלל, ועל קטב זה צריך להיות כל חשקנו ורצוננו, ועל־ידי־זה באמת נצליח.

והנה בודאי ידוע לכם, אשר הסטרא אחרא התפשטה מאד בארצנו הקדושה, על־ידי הערב־רב שנתערב בין עם ישראל, ומלאו

את כל הארץ בכפירות ואפיקורסות נגדו יתברך, וכן מלאו את כל הארץ בזהמת הנאוף, שקוץ, תעוב וערם וכו', והארץ מלאה שחיתות על-ידי-זה, כי תכף-ומיד כשאין אמונה ואין טהרה, על-ידי-זה השחיתות מתפשטת, שאיש את רעהו חיים בולע, ולא אכפת לו מזולתו שום דבר, אדרבה רוצה רק לקברו חיים וכו'. ורבנו ז"ל הקדים לנו תרופה, שהיא יסוד דעתו הקדושה כמובא בספריו הקדושים, והוא מאד הזהיר אותנו שנלמד את למודו לכל עם ישראל. ומאד בקש מאתנו, שנגלה ונפרסם את דבריו ועצותיו הקדושות לכל עם ישראל, וזכה לזה בשלמות בתכלית השלמות מוהרנ"ת ז"ל, שהוא אשר מסר את נפשו לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בכל העולם כלו במסירות נפש הכי גדולה, עד שהכניסו אותו בבית-סתר וכו' ורדפוהו, ודברו עליו מה שדברו וחלקו עליו וכו' וכו', ורצו לשבר אותו וכו' וכו', אבל הוא באחת — לקח לעצמו משימה לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, במסירות נפש הכי קשה, וחפץ ה' בידו הצליח, שזכה להעתיק את כל ספרי רבנו ז"ל ולהדפיסם, וכן זכה לחדש בדברי רבנו ז"ל המון חדושים, כדי שנבין ביותר את דברי רבנו ז"ל. ובחסדו יתברך נתפרסמה בעולם דעת רבנו ז"ל, ואף שבמשך כל הדורות סבלו אנשי שלומנו מה שסבלו, עם כל זאת דבר רבנו ז"ל מתפשט והולך זה כבר מאה ושבעים ותשע שנה.

והנה זה חצי יובל שנים, שאנו זוכים להדפיס ולהפיץ את כל ספרי רבנו ז"ל בכל קצוי תבל ממש, וכן זכינו להקים הרבה תלמידים יראים ושלמים, עובדי ה' אמתיים, היכולים גם-כן לדבר עם אחרים מדרכי רבנו ז"ל, וכן זכינו להקים תלמידים, שגם הם מדפיסים כבר את הספרים הקדושים ספרי רבנו ז"ל, ומפיצים אותם בעולם, וביותר זכה אותנו הקדוש-ברוך-הוא להוריד ולהלביש את כל דברי רבנו ז"ל ודברי תלמידו מוהרנ"ת ז"ל בלבושים ובצמצומים קטנים, עד שאפלו הרחוקים שנתרחקו לגמרי מהיהדות, רחמנא לצלן, ונתלכלכו בנאוף ובכל מיני זהמות, ונחדרה בהם כפירות ואפיקורסות וכו', גם הם יטעמו מערכות

נְעִימוֹת זֵיו אֹר רַבְנוּ ז"ל, וְהֵם הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, אֲשֶׁר זָכָה
 אוֹתָנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר בַּקּוֹנְטְרָסִים הָאֵלּוּ מְצַמְצָמִים דְּבָרֵי
 רַבְנוּ ז"ל וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בַּפְּשׁוּטוֹת גְּמוּרָה, עַד שְׁאֵפְלוּ הֵכִי רְחוּק
 וְהֵכִי קָטָן, גַּם-כֵּן יְכוּלִים לְהַנּוֹת מְאוּרֹו שֶׁל רַבְנוּ ז"ל.

וּמִלְבַד זֹאת, זָכְנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּפִרוּשׁ נִפְלָא עַל כָּל
 ה"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", וְהוּא "שֵׁפֶת הַנַּחֲל", וְכֵן פִּרוּשׁ נִפְלָא עַל
 "סְפֹרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וְהוּא "נִהְרֵי-אַפְרָסְמוֹן", וְכֵן פִּרוּשׁ נִפְלָא עַל
 "סְפֵר-הַמִּדּוֹת", וְהוּא "בְּאוּרֵי-הַמִּדּוֹת", וְכֵן עוֹד סְפָרִים רַבִּים עַל
 הַתּוֹרָה, וְעַל הַמוֹעֲדִים, וְעַל אֲגָדוֹת חַז"ל, וְעַל תְּרִי"ג מִצְוֹת, וְעַל
 אַבּוֹת, וְעַל תְּהִלִּים, וְכֵן פִּרוּשׁ נִפְלָא עַל הַזֵּהָר הַקְדוֹשׁ וְעַל הַתְּקוּנִים,
 וְעַל כָּל כְּתָבֵי הָאָרִיז"ל. יִזְכְּנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַדְפִּיֵסם וְלְהַפִּיצֵם
 בֵּין כָּלל יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל לַעֲת עֲתָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֲבוֹדַתְכֶם עֲבוֹדַת-הַקֹּדֶשׁ בְּכַתְף
 יִשְׂאוּ — לְהַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהוּא צוֹ הַשְּׁעָה, כִּי
 הִרְחוּבוֹת מְלֵאִים זֵהֶמָּה שֶׁל נְאוּף, שְׁקוּץ וְתַעֲוִב, פְּרִיצוֹת וְעָרִם וְכוּ',
 וְכַפִּירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַלִּינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְהַצִּיל אֶת
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַמְצִיאוֹת מְרָאָה, שֶׁהַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהֵם סֵלֶת
 בְּרוּךְ מִכָּל סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְכֵן מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוֹשִׁים בְּגִמְרָא וּבַמְדַרְשִׁים וּבַזֵּהָר הַקְדוֹשׁ, זֶה עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה וְרֶשֶׁם
 אֲצֵל הַמוֹנֵן-עִם יוֹתֵר מִכָּל הַסְּפָרִים, כְּאֲשֶׁר הַחוּשׁ בְּעִצְמוֹ מַעֲיֵד עַל
 זֶה, וְעַל-כֵּן רָאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁכֶם לְעַסֵּק בְּהַפְצַת הַקּוֹנְטְרָסִים
 הַחֲדָשִׁים, אֲשֶׁר זֶה כָּבֵר יְבִיא אֶת הַפְּרוֹת, שְׁבִנֵי-אָדָם יִחַפְּצוּ אַחֲרֵי-כֵן
 אֶת כָּל סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְיַעֲזְרוּ לְהַדְפִּיֵס אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁמִּנְחָמִים
 תַּחַת יְדֵינוּ.

נָא וְנָא, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רָאוּ לְשִׁים אֶת דְּבָרֵי אֱלֹה עַל לְבָבְכֶם,
 שְׁתַּמִּיד תִּשְׁרָה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה וְאַחֲוָה, רַעוּת וְשְׁלוֹם, וְאַחַד יַעֲזֹר
 לְזוּלְתוֹ, וְכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁאַתֶּם הוֹלְכִים, שִׁיְהִיו עִמָּכֶם הַקּוֹנְטְרָסִים
 הַחֲדָשִׁים, וְתַפִּיצוּ אוֹתָם בֵּין כָּלל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִהְיוּ מְמוֹכָזֵי
 הַרְבִּים, אֲשֶׁר זְכוּתָם גְּדוּלָּה מְאֹד אֲצֵלוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁפַע

עֲלֵיכֶם שְׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֵיכֶם, וּבְכֹל אֲשֶׁר תַּפְנוּ
— תִּשְׁכִּילוּ וְתִצְלִיחוּ.

אחי ורעי היקרים! למען טובתכם הנצחית, ראו ללמד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, על-פי סדר-דרוך-הלמוד של רבנו ז"ל, ותטילו בכל מקומות התורה הקדושה, אשר אין לכם עוד טוב וערכות יותר מלהיות בכל חלקי התורה הקדושה. ובהר הקדוש אין פרשה שלא ידבר ממעלת הזוכה ללמד תורה, כי בזכות התורה נתקבלות התפלות והבקשות לפניו יתברך, וכן נמשך על האדם חן נפלא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), וזוכה שפאירה עליו תמיד אמתת מציאותו יתברך, ויודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומטה ומקיים את כל הבריאה כלה.

אשרי מי שישום את דברינו אלה על לבבו, ויקימם בתמימות ובפשיטות, ובפרטיות בהפצת הקונטרסים החדשים בכל שכבות העם, שאז בודאי בוא יבוא על שכרו בזה ובבא לנצח נצחים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקס.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י"א פסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה יגיעו וירדפו אל נשות אנשי שלומנו "חסידי ברסלב", ביבנאל "עיר ברסלב", הוי"ה ישרה שכינתו עליהן, וישמרו אתכן מפל רע, ותתברכו בכל הפרכות הפתובות בתורה.

מאד מאד שמחתי לשמע בשורות משמחות, שאתן מחזיקות את עצמכן ביחד באהבה רבה, אשר אין למעלה מזה, כידוע אשר האריז"ל הקפיד על זה מאד מאד, שלא רק שתהיה אהבה בין התלמידים, אלא גם בין נשות התלמידים, עד שפעם אחת אמר לתלמידיו, שישעו אתו ועמו ביחד לירושלים וכו', ועל-ידי-זה תהיה הגאלה, ונתבלבל כל הדבר, על-ידי מריבה שנתהוה בין

נשׁוֹת הַתְּלִמִּידִים. רוֹאִים מִזֶּה אֶת מַעֲלַת הָאֵהָבָה וְהֶאֱחָדוֹת בֵּין נְשׁוֹת
הַתְּלִמִּידִים, וְכֵן יֵשׁ דְּבוּר מֵרַבֵּנוּ ז"ל, שְׁאָמַר פֶּעַם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ:
מִדּוּעַ אֵין אַתֶּם עוֹשִׂים אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם חֲסִידוֹת? וּפְרָשׁוּ אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבָּזָה שֶׁהִבְעֵל מִתְנַהֵג כִּיאוֹת לְחֲסִיד, וּמִתְנַהֵג לְפָנִים
מִשׁוֹרֵת הַדִּין, עַל־יְדֵי־זֶה מִמִּילָא הָאִשָּׁה נִמְשַׁכֶּת אַחֲרָיו וְנַעֲשִׂית
חֲסִידָה. עַל־כָּל־פָּנִים רוֹאִים מִזֶּה, שֶׁרְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל הָיָה, שְׁגַם הַנָּשִׁים
תִּהְיֶינָה נַעֲשׂוֹת חֲסִידוֹת. וּמָה נִקְרָא חֲסִיד? זֶה שֶׁהוֹלֵךְ לְפָנִים מִשׁוֹרֵת
הַדִּין, הֵינּוּ אֶפְלוּ עַל־פִּי דִין אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דְּבָר זֶה, וְהוּא מִתְנַהֵג
לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין — זֶה נִקְרָא חֲסִיד, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(בְּבֹא קָמָא ל.): חֲסִידִים הֵרָאוּשׁוּנִים הָיוּ מִצְּנִיעִים קוֹצוֹתֵיהֶם
וְזוֹכְכִיּוֹתֵיהֶם בְּתוֹךְ שְׂדוֹתֵיהֶם, הֵינּוּ כְּשֵׁישׁ לָהֶם קוֹצִים אוֹ זְכוּכִיּוֹת,
הֵם מִצְּנִיעִים אֶת זֶה בְּתוֹךְ הַשְּׂדוֹת שְׁלָהֶם, וְאֵינֶם זוֹרְקִים לְתוֹךְ שְׂדוֹת
זוֹלְתָם, זֹו נִקְרָא מִדַּת חֲסִידוֹת, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל אָדָם שֵׁישׁ אֶצְלוֹ אֵיזָה
חֲסָרוֹן, כְּגוֹן: קוֹצִים אוֹ זְכוּכִיּוֹת וְכוּ', אֲזִי הוּא זוֹרְקֵם עַל זוֹלְתוֹ,
כְּאֵלוֹ זֶה שֵׁיךְ לְזוֹלְתוֹ, שֶׁזֶה כָּלֵל הַלְשׁוֹן־הַרְעַ וְהֶרְכִּילוֹת וְכוּ', וְשֵׁאֲחָד
מִדְּבַר עַל זוֹלְתוֹ כֹּל דְּבַר אֶסוּר וְכוּ', וְכֹל רַע שֵׁישׁ אֶצְלוֹ, הוּא זוֹרְקוֹ
לְזוֹלְתוֹ, אֲבָל מִדַּת חֲסִידוֹת, שֶׁאֶת כָּל הַרְעַ שֶׁהֵם הַקּוֹצִים וְהַזְכוּכִיּוֹת,
מִטְּמִינִים וּמִצְּנִיעִים בְּתוֹךְ שְׂדוֹתֵיהֶם, כְּאוֹמֵר שְׁלֹא מִדְּבָרִים עַל
זוֹלְתוֹ, וְזֶה נִקְרָא בְּשֵׁלְמוֹת חֲסִיד; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ
שׁוּחַר טוֹב, תְּהִלִּים טז): כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ קוֹלְתוֹ, וְסָפֵק בִּידוֹ לְמַחֹת
וְשׁוֹתֵק — נִקְרָא חֲסִיד, עַיִן שָׁם; כִּי הִרְבָּה פְּעָמִים כְּשֵׁאֲחָד מִקְּלָל
אוֹ מִבְּזָה אוֹתוֹ, וּבּוֹעֵר בּוֹ לַעֲנוֹת לוֹ, וְהוּא עוֹצֵר אֶת עַצְמוֹ וְאֵינוֹ
עוֹנֶה, אֲזִי נִקְרָא חֲסִיד; וְזֶה מָה שֶׁכָּלֵל הַחֲסִידוֹת חֲדָשָׁה בְּעוֹלָם,
שֶׁהָאָדָם יֵלֵךְ תְּמִיד לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין, וַיֹּאמֶר (אֲבוֹת פָּרָק ה'): שְׁלִי
שְׁלִךְ וְשְׁלִךְ שְׁלִךְ; שֶׁזֹּו עֲבוֹדַת הַחֲסִיד, הֵינּוּ שְׁאֵינוֹ חוֹשֵׁב אֶת עַצְמוֹ
לְמַצִּיאוֹת כָּלֵל, רַק תְּמִיד חֲפִץ בְּטוֹבַת זוֹלְתוֹ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהִבְעֵל
מִתְנַהֵג בְּצוּרָה כְּזוֹ, מִמִּילָא גַם הָאִשָּׁה מִתְנַהֶגֶת כָּךְ, וְלִהְפּוֹךְ —
כְּשֶׁהָאִשָּׁה מִתְנַהֶגֶת כָּךְ, הִבְעֵל נִמְשַׁךְ אַחַר אִשְׁתּוֹ, וְהוּא מִתְנַהֵג כָּךְ,
כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פָּרָק מא): דְּרַכְּסָם שְׁלֵ אַנְשִׁים הוֹלְכִים
אַחַר דַּעֲתָן שְׁל נָשִׁים; כִּי לְאִשָּׁה יֵשׁ הַשְּׁפָעָה רַבָּה עַל בַּעְלָהּ בְּמִישְׁרֵין
וּבְעַקְפִּין, וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּם תַּחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְתַעֲשׂוּ מִפְּעַם

לפַּעַם כְּנוּס, כְּגוֹן: סְעֵדַת רֵאשׁ חֲדָשׁ, או סְתָם מְסִבָּה שֶׁל מִצְוָה, וּתְדַבְּרוּ יַחַד דְּבָרֵי אֲמוּנָה וּמוֹסָר וְהִתְחַזְּקוּת, וּתְחַזְּקוּ אִשָּׁה אֶת אַחֹתָהּ, מִזֶּה יִשְׁפַע גַּם עַל הַבְּעָלִים, שְׁגַם הֵם יִתְנַהֲגוּ כֵּן; כִּי הַחֲלָטוֹת טוֹבוֹת שֶׁתִּקְבְּלוּ עָלֶיכֶן זֶה יִשְׁפִיעַ גַּם עַל בְּעָלֶיכֶן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַל הַיְלָדִים.

נָא וְנָא לְהִתְאָזֵר בְּסִבְלָנוֹת, כִּי הָאִשָּׁה צְרִיכָה סִבְלָנוֹת יוֹתֵר מִכֻּלָּם — הֵן לְגַבֵּי הַיְלָדִים, לְחַנְכָם בְּתוֹרָה וּבִירָאָת שְׁמַיִם, וּלְהַשְׁתַּדֵּל שִׁיטְלוּ יְדֵיהֶם שְׁחֵרִית וְקָדָם אֲכִילְתֶּם וְכוּ', וְהֵן שִׁיבְרָכוּ אֶת הַבְּרָכוֹת וְכוּ', וְהֵן לְסַפֵּר לָהֶם סְפוּרִים מְצַדִּיקִים וְצַדִּיקָנוֹת וְכוּ', שֶׁזֶּה עֲקָר מִצְוֹת הַחֲנוּךְ — לְחַנֵּךְ אוֹתָם בְּדַרְכֵי תוֹרָה וִירָאָה, וְהֵן לְגַבֵּי בְעָלֶיכֶן, לְדוֹנָם תָּמִיד לְכַף זְכוּת בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט, וּלְהַצִּיל אֶת בְּעָלֶיכֶן מִכָּל רַע וְכוּ', וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אִיזוּהִי אִשָּׁה כְּשֶׁרָה — הָעוֹשֶׂה רְצוֹן בְּעֵלָה (תָּנָא דְבֵי אֱלִיהוּ בְּפֹא, פֶּרֶק ט'); וּתְחַזְּקוּ אֶת בְּעָלֶיכֶן, שִׁיּוּכְלוּ לְשִׁבְתָּ וּלְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, לְגַנֵּב וּלְגֹזֵל עֲתִים לְתוֹרָה מְעֻט אוֹ הַרְבֵּה, וּבִזְזָה תִתְחַלְּקוּ עִמָּהֶם שְׁוֶה בְּשׁוֹה; כִּי בְזִמְן שֶׁהָאִשָּׁה עוֹזֶרֶת לְבְעֵלָה לְלַמֵּד תוֹרָה, הִיא מִתְחַלְּקַת עִמּוֹ שְׁוֶה בְּשׁוֹה. וְכֵן תְּחַזְּקוּ וּתְעוֹרְרוּ אֶת בְּעָלֶיכֶן, שִׁיִּצְאוּ לְהַפְצֵת סְפָרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַסְטֵרָא אַחֲרָא מִתְּפַשְׁטָת מְאֹד מְאֹד בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, עַל-יְדֵי הָעֵרֶב-רֶב, וְנִתְמַלְאָה אֲרָצֵנוּ עִם כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְנִאוּף, שְׁקוּץ, תְּעוּב וְעֵרָם וְכוּ', וּבְגֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל נִכְשָׁלִים בְּמָה שְׁנִכְשָׁלִים, וְעָלִינוּ נִפְלָה חוֹבֶת הַיּוֹם לְצֵאת לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְקַרֵּב אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְאַף שְׂאֵנֵי יוֹדֵעַ, שֶׁזֶּה מְאֹד קָשָׁה לָכֶם, אָבֵל תְּאַמִּינוּ לִי, שֶׁלְּבְעָלֶיכֶן יוֹתֵר קָשָׁה, כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים סוֹבְלִים מֵה שְׁסוֹבְלִים, וְסוֹפְגִים בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים מְאַנְשִׁים עֲצָבָנִים וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֶת גְּדֹל הַפְּעֵלָה שֶׁזֶּה גוֹרֵם — אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל, כְּמוֹ שְׂאֵתָן בְּעֲצָמָכֶן יוֹדְעוֹת זֹאת, וְכַמָּה מֵאוֹת בְּעָלֵי וּבְעֵלוֹת תְּשׁוּבָה נַעֲשׂוּ עַל-יְדֵי הַפְּצַת הַקּוּנְטְרָסִים הָאֵלוּ, כְּאֲשֶׁר אָנִי מְקַבֵּל מֵהֶם מִכְּתָבִים מְלֵאֵי תְשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן רָאוּ לְעוֹרֵר אֶת בְּעָלֶיכֶן מִדֵּי פְּעַם בְּפְעַם, שִׁיִּצְאוּ לְהַפִּיץ אֶת הַקּוּנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תְּמַצִּית

דברי רבנו ז"ל בלשון פשוטה להמוני-עם, ומזה תתחלקו עמם חלק שוה בשוה. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות יז): גדולה הבטחה שהבטיחם הקדוש-ברוך-הוא לנשים יותר מן האנשים, כי הנשים במאי זכות? בזה שהן משלחות את ילדיהן לתלמוד תורה, ומחכות על בעליהן עד שהם חוזרים מבית-המדרש, אף שהרבה פעמים הם מתאחרים וכו', עיני שם; ומה גם, שבזכות הפצת הקונטרסים, לא רק שתזכו לשפע רוחני, כי בזה שמקרבים עוד יהודי להקדוש-ברוך-הוא, הקדוש-ברוך-הוא משלם חזרה שנפתח המח, ויכולים ללמד יותר בנקל, אלא גם בגשמיות תתברכו, שלא יחסר לכם אף פעם שפע ופרנסה בביתכם, "כי כל קונטרס שמפיצים, הוא טשעק בטוח עם כסוי", וכבר אמר רבנו ז"ל: ממי שאני מקבל — לו אני נותן; ואין לה עוד לתת לרבנו ז"ל יותר מזה, שהולכים לגלות ולפרסם את למודו הטוב לכל עם ישראל, ובפרטיות בעת כזאת, אשר הכפירות והאפיקורסות וזהמת הנאוף כל-כך מתפשטת בארצנו הקדושה, וגם יש התבוללות עצומה בין עם ישראל, כי הערב-רב מביאים גויים וגויות לערבכם ולבוללם בין נשמות ישראל בפומבי ובריש גלי, בלי שום בושא כלל, עד שכמה אלפי בני ובנות ישראל התחתנו עם ערבים, ימח שם, וכן עשרות אלפים בני ובנות ישראל התחתנו עם גויים וגויות, שבאו לארצנו הקדושה בתור מתנדבים ומתנדבות, כידוע ומפרסם דבר זה, ואפלו אלו שנתגירו, גם הגיור שלהם אינו כהלכה, אשר זה אינו גיור כלל, כידוע כל זאת, ובזה שמגלים ומפרסמים את דעת רבנו ז"ל, דעת האמונה הקדושה בעם ישראל, עוזרים הרבה, כי אם הייתם יודעים מה הקונטרסים החדשים, שהם סלת ברורה מספרי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, תורמים לעם ישראל, הייתם מגרשים את בעליכן מביתכן, שיצאו להפיץ הקונטרסים החדשים המחדירים אמונה פשוטה בעם ישראל, ומחזקים ומאמצים ומעודדים, ומדברים על לבם, שיתחזקו לשוב אליו יתברך.

בעתים הללו הצרות מתפשטות מאד בארצנו הקדושה, ואין לה יום שאין קללתו מרבה מחברו, והקנאות והשנאות בין אדם

לְחַבְרוּ מִתְגַּבְרוֹת וּמִתְפַּשְׁטוֹת, עַד שֶׁהִגְעַנּוּ כָּבֵד לְמַצֵּב כְּזֶה, שֶׁאֶחָד מִלְשִׁין עַל חֲבֵרוֹ, וְאֶחָד מִכָּה אֶת חֲבֵרוֹ, וְהִשְׁנֵאָה כָּל-כָּף עֲמֻקָּה, שְׁשׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה לֹא רַק פּוֹרְקֵי הָעַל אֶת הַחֲרָדִים לְדָבָר ה', אֲלָא אִפְלוּ בֵּין הַחֲרָדִים לְדָבָר ה', כִּידוּעַ וּמְפָרְסָם כָּל זֶה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בַּפְּעַל מִמֶּשׁ, וּלְהַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם מַחְדִּירִים אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוֹם תְּכֵלִית אַחֲרָת, רַק לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק זֶה מֵה שִׁישְׁאָר מֵאֲתָנוּ. לְזֹאת רְאוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם, שְׁגָם בַּעֲלִיכֵן יִתְרַמוּ לָזֶה — לְהַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי הַהִפְצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל נִבְיָא אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ.

הַמְּאַחַל לָכֵן בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסא.

בְּעֹזֶרֶת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר וּיְשֻׁלַּח, י"א פְּסָלו ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנֹכַח קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, כִּי אֵין לָךְ עוֹד מִדָּה יְקָרָה וְנִפְלְאָה הַיְמִנָּה, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים גְּסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכֹל יוֹם כָּל מִינֵי מַשְׁבָּרִים — הֵן מַעֲצָמוֹ, שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה וְכוּ', וְהֵן מְאַחֲרִים שְׁעוֹשִׁים נֶגֶד רְצוֹנוֹ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִתְעַצְבֵּן, וְזֶה הוֹרֵס לוֹ אֶת כָּל הַחַיִּים וְכוּ', עַל-כֵּן עֵקֶר הָעֲצָה לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם הַיָּא — מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת. וְכִבֵּר אֱמַר הַחֶכֶם: "הַסְּבָלָנוֹת הַיָּא תַּחְבּוּלָה לְמִי שְׁאֵין לוֹ תַּחְבּוּלָה"; וּבְאֻמַּת זֶה עֵקֶר הַתַּחְבּוּלָה נֶגֶד כָּל מַקְרֵי וּפְגְעֵי הַזְּמַן, לְסַבֵּל עַל הַכֵּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְעַבֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם; כִּי בְּלִי סְבָלָנוֹת יִהְיוּ לוֹ תְּמִיד מְרִים הַחַיִּים, וּבְזֶה שְׁמֵרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְסַבֵּל, אֲזִי הוּא מְצַלִּיחַ.

אֲשֶׁר   י"ב תקסב   בְּנַחֵל   רצט

ובְּאֵמֶת אַחַר קִצָּת יְשׁוּב הַדַּעַת, תִּרְאֶה שֶׁהַכֵּל הַכֵּל וְרַעוּת רוּחַ,
וְצָרִיכִים לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יְתַבָּרֵךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף יָבוֹא הַיּוֹם
וְהַרְגַע שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וּמָה יִשְׁאַר לָנוּ? רַק הָאֲמוּנָה
שֶׁזִכְיֵנוּ לְהֵאֱמִין בּוֹ יְתַבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל רִגַע וְרִגַע שֶׁהָאָדָם מֵאֱמִין בּוֹ
יְתַבָּרֵךְ, הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יְתַבָּרֵךְ.

אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מֵתְעַצֵּבֵן עַל כָּל דְּבָר, וְזוֹכֶה לְסִבֵּל, שְׂאֵז יַעֲבֵרוּ
לוֹ הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וּיְשִׁלַּח, י"א פְּסָלוֹ ה'תשמ"ט.

שָׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵלַי יְדִידֵי הַיִּקָּר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מֶה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב בְּמָה שֶׁעוֹבֵר עָלַיָּךְ וְכוּ', תִּדַע, אֶהוּבִי,
אֲחֵי הַיִּקָּר! כִּי צָרִיכִים לְבָרַח מִמַּחְלֶקֶת כְּמוֹ שְׂבוֹרָחִים מֵאֵשׁ. וְאָמַר
הַחֶכֶם: "קִשָּׁה הַמַּחְלֶקֶת, כְּמָה קָלְלוֹת וְכְמָה תְּקָלוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהּ";
וְעַל־כֵּן רָאָה לְעֵשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְבָרַח מִמַּחְלֶקֶת,
וּבִפְרָט מַחְלֶקֶת בְּבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם הִיא כָּאֵשׁ שׁוֹרֶף, אֲשֶׁר שׁוֹרֶף אֶת
הַכֵּל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לוֹמַר לְאֵשׁ עַד פֶּה לְכוּא, אֲךָ כִּיּוֹן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת,
אֵינוֹ מְבַחֵין בֵּין טוֹבִים לְרָעִים, כְּמוֹ-כֵן הִיא מַחְלֶקֶת, כִּי תִכְףּוּ-וּמִיד
כְּשֶׁמִּתְחִיל לְרִיב עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת, אֲזִי מִמִּילָא כְּבָר נִכְנָסֶת גַּם
אֲשֶׁתוֹ וְשָׂאֵר הַיְלָדִים וְכוּ', וְהִרְבָּה פְּעָמִים מֵתְעַרְבוֹת גַּם הַמְּשֻׁפָּחוֹת
וְכוּ', עַד שֶׁנֶּעֱשִׂית מֵהַפְּכָה גְדוֹלָה.

לְזֹאת אֵינְעֻצָּךְ, אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיִּקָּר! שֶׁתְּבָרַח לָךְ מִמַּחְלֶקֶת, וְרַק
תְּסַבִּיר וְכוּ' בְּשִׁקֵּט וּבְנִיחָא וּבִיְשׁוּב הַדַּעַת, מֶה שִׁישׁ לָךְ לְהַסְבִּיר,

ש אֲשֶׁר י"ב תקסג בנחל

וְהַעֲקֹר תִּשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם, שְׁלֹא תִהְיֶה מִחֲלָקֶת בְּבֵיתְךָ, וְאִז תִּנְצַח תָּמִיד.

וְתִדַּע, שֶׁהַמְחֻלָּקֶת בְּבֵית גּוֹרֶמֶת לְכָל הַצְּרוֹת בְּבֵית, וְלִהְפֹּךְ הַשְּׁלוֹם גּוֹרֵם אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת בְּבֵית.

אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם דְּבָרִים אֵלָיו אֶל לְבוֹ, וְאִז תָּמִיד יִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וּיְשֻׁלַח, י"א כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצְדִּיק נֶחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לִילֶךְ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל; אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁאֲנוּ זוֹכִים לִידַע מְרַבְּנוּ ז"ל, וּמֵה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבְּנוּ ז"ל וְעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת?! וְאֵף שֶׁרַב הָעוֹלָם אֵינֶם יוֹדְעִים מְרַבְּנוּ ז"ל, עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהַחֲדִיר אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם אֲנַחְנוּ נִזְכָּה לְהֵאִיר בְּעֲצָמָנוּ דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל.

וְעַקֵּר דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל הִיא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, שֶׁאַדָּם יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלָכֶת בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וְיִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, הֵינּוּ בְּלִשׁוֹן שֶׁהוּא רְגִיל בָּהּ, וְיִרְבֶּה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְיִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ. וְאֵף שֶׁבְּתַחֲלָה יִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ לוֹ, כָּל זֶה בֹּא מִחֲמַת הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ מֵרַב עֲוֹנוֹתָיו; כִּי בְּאִמַת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל

הַבְּרִיאָה בַּהֲשִׁגָּה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְכִשְׁאָדָם יוֹדֵעַ דְּבַר זֶה, אֲזִי יוֹדֵעַ שְׂאִין לוֹ אֵל מִי לַפְּנוֹת, רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה כָּל עֵקֶר תְּשׁוּקָתוֹ וְחִפְצוֹ.

עַל-פֶּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְהִתְחִיל מֵהַיּוֹם הַזֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מֵה שְׁמַעִיק לָךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת תִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִדַּע שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂאִתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ — גִּשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, וְסוּף כָּל סוּף תִּנְשַׁע. הָעֵקֶר סְבֻלָּנוֹת, כִּי בְּתַפְלָה צְרִיכִים סְבֻלָּנוֹת.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: רְצִיתִי לְהַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם אֶת עֲבוֹדַת הַתַּפְּלָה, וּמֵה שְׁנִסְכֶּם אֲצַל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּסוּף, אֲנִי רוֹצֵה לְהַכְנִיס אֶת זֶה בְּעוֹלָם שִׁיעֲשׂוּ מֵרֵאשׁ, הִינּוּ דֶרֶךְ הָעוֹלָם כְּשִׁישׁ לָהֶם אִיזוֹ צָרָה, אֲזִי מִשְׁתַּדְּלִים כָּל מִינֵי הַשְּׂתַדְּלוּת אֵיךְ לְצֵאת מֵהַצָּרָה — הֵן כְּשֶׁהָאָדָם נֹעֵשֶׂה בְּעַל חוֹב וְכוּ', וּמִסְתַּבֵּךְ בְּצָרוֹת וּבְחֻבוֹת וְכוּ', וְהֵן כְּשֶׁנֹּעֵשֶׂה חוּלָה, לֹא עֲלִינוּ, וְהוֹלֵךְ אֵל כָּל מִינֵי רוּפְאִים וְכוּ', וְכִשְׁכֹּלֶם כְּבָר מִיֵּאֲשִׁים אוֹתוֹ, כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שׁוֹם תִּקְנָה לְרַפּוּאָה, אוֹ אֵין לוֹ מֵהִיכֵן לְשֵׁלֶם, וְצְרִיכִים לְהַכְנִיס אוֹתוֹ בְּבֵית-הַסֵּהֶר, אֲזִי גִשְׁבֵּר לְבוֹ בְּקִרְבוֹ לְגַמְרִי, וּבֹא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ בְּלֵב גִּשְׁבֵּר: "אָבִי שְׁבִשְׂמִים, חוֹם וְחַמֵּל עָלַי", וּמִתְחִיל לְהִתְאַנַּח וְלִבְכּוֹת: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲזֹר לִי וְהוֹשִׁיעֵנִי לְצֵאת מֵהַצָּרָה הַמְרָה הַזֹּאת, שְׁנַפְלְתִי בָּהּ וְכוּ', וּמִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר בְּבִכּוּת עֲצוּמוֹת, וְאֶת זֶה עוֹשֶׂה לְבִסוּף, כְּשֶׁכְּבָר רוֹאֶה שְׂאִין לוֹ שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת, אָבֵל רַבְּנוּ ז"ל רָצָה, שְׁנִכְנִיס בְּעֲצֻמּוֹ הָעֲצָה הַזֹּאת בְּתַחֲלָה, וְאֵז קִדְּם שְׂבָאִים לִיְדֵי טוֹבוֹת בְּגִי-אָדָם, כְּבָר יִבְרַח אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

רָאָה לְהִיּוֹת חֲזָק בְּעֲבוֹדַת הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, הַנִּקְרָאת תַּפְּלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, וְאֵז תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם. וְתִדַּע, שֶׁכָּל אֵלוֹ אֲשֶׁר מְאֲבָדִים עֲצָמָם לְדַעַת, זֶהוּ רַק מִחֲמַת שְׂאִין לָהֶם אֵל מִי לַפְּנוֹת בַּעַת צָרָתָם, וְאֵין לָהֶם לְמִי לְסַפֵּר אֶת מֵה שְׁמַעִיק לָהֶם וְכוּ', אָבֵל בּוֹ בְּרָגַע כְּשִׁידְעוּ, שְׂבִיזָה שְׂמֵדְבָרִים עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא יִתְבַּרֵךְ שׁוֹמֵעַ כָּל דְּבוּר וְדְבוּר, עַל-יְדֵי-זֶה יוֹרִידוּ אָבֵן כְּבָדָה מִלְּבָם; אֲשֶׁרִי מִי

שִׁמְרָגִיל אֶת עֲצָמוּ בְּעִבּוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֶּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ אֶפְלוּ כַּמָּה דְבוּרִים, שֶׁזֶה מְאֹד יָקָר אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ; כִּי אָדָם שֶׁמְלַבֵּשׁ בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְסַתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם הַמְּלֵא הַסְּתָרוֹת וְכִסּוּיִים, וְזוֹכֵה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ, וּמְקַבֵּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסד.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר וּיְשֻׁלָּח, י"א כְּסֵלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי מִדַּת הָעֲצָלוּת הַיָּא מְדָה מְגִנָּה מְאֹד מְאֹד, וְעַקֵּר הַכְּשָׁלוֹן שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הָעֲצָלוּת, כִּי הָעֲצָל מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ כָּל מִינֵי צְרוּת — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת. וּכְבָר אָמַר הַחֶכֶם: "אֲחֵר הָעֲצָלוּת תְּבוּאָה הָעֲנִיּוֹת וְדָלוּת"; כִּי מִי שֶׁמְתַעַצֵּל, אֵין לוֹ כְּלוּם — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת. וּבְאֻמַּת עֲלִיךָ לְדַעַת, אֲהוּבִי, אֲחִי הַיָּקָר! אֲשֶׁר אֵין לְךָ מְדָה טוֹבָה בְּזִרְיוֹת, וְאֵין לְךָ מְדָה רָעָה כְּעֲצָבוֹת. וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת זָרִיז בְּמַעֲשֵׂיךָ; הֵן בַּעַת שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ לִישָׁן — לְךָ בְּזִרְיוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִכָּל מִינֵי בְּלוּלִים, וְהֵן לְקוּם — תְּקוּם בְּזִרְיוֹת בְּלִי לְחֶשֶׁב הַרְבֵּה מִחֲשָׁבוֹת, וְכֵן לְעַסֵּק בְּעַסְקֵיךָ תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה בְּזִרְיוֹת, וְאֵז תִּצְלִיחַ דְּרָכְךָ, כִּי הַזָּרִיז תְּמִיד מְצָלִיחַ, לֹא-כֵן מִי שֶׁהוּא עֲצָלָן, הוּא תְּמִיד מְפָסִיד.

וְתַדַּע, כִּי כָּל אֱלוֹ שֶׁזָּכוּ לְהִגִּיעַ אֵל הַצְּלָחָתָם — בֵּין בְּגִשְׁמִי

אֲשֶׁר י"ב תקסה בנחל שג

ובין ברוחני, הנה רק מחמת שהכניסו בעצמם מדת הזריזות. וזכר דברים אלו, כי תצטרך אותם לימים הבאים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקסה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חמדת לבבי! ראה להרגיל את עצמך באמירת חצות בכל לילה, אשר התקון הזה עולה על כל התקונים, ותכף-ומיד כשאדם אומר בלילה סדר תקון חצות, כבר אינו צריך לחשב הרבה; כי אמירת תקון חצות בלילה, פותחת את המוח להשיג בהשגת אלקותו יתברך. ורבנו ז"ל גלה לנו, שאמירת תקון חצות מועלת כמו פדיון, ואז בשעת חצות השמים פתוחים, ומה שהאדם מבקש ממנו יתברך — נתקבל. ורבנו ז"ל הזהיר מאד את אנשי שלומנו, שיאמרו בכל לילה תקון חצות, וזו היתה הנהגה כללית לכל אנשי שלומנו. וביותר הזהיר על זה מוהרנ"ת ז"ל. וספרה בתו חנה צירל, אשר מגיל קטנותה כבר שמעה את הבכיות של אביה בשעת תקון חצות, אבל את התקון חצות שאמר בשלש השנים של המחלקת שעברה עליו בבכיות כאלו וכו', זה עוד אף פעם לא שמעה, וזה אף פעם לא תשכח. והיתה מראה בנדיה איך שאחז אביה מוהרנ"ת ז"ל בראשו עם שתי ידיו, ובוכה וצועק אליו יתברך בשעת תקון חצות. וכבר גלה לנו רבנו ז"ל, שעקר אמירת תקון חצות צריך להיות על עכשו — לבקש על צרותיו, וכן פן הוא המעכב את בנין בית-המקדש, פן הוא המעכב את ביאת המשיח.

לזאת, אהובי, אחי היקר! ראה להרגיל את עצמך בכל לילה

לומר סדר תקון חצות, וזה לא לוקח הרבה זמן, אדרבה בעשרים דקות אתה יכול לומר את כל סדר תקון חצות, וזה עושה תקונים גדולים למעלה. ור' אברהם בן ר' נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר "באור הלקוטים"), היה תמיד מדבר עם תלמידיו ממעלת אמירת תקון חצות בכל לילה, ופעם אחת התבטא ואמר בזו הלשון: "כל חצות שאני זוכה לחטף בזה העולם — זה האוצר שלי" (יעדער חצות וואס איך חאפ פון די וועלט, דאס איז מן פארמעגין). ופעם אחת ספר ר' יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל לאביו, שנמצא בעיר טולטשין אדם פשוט, והעולם קוראים אותו: ר' נתנאל דער בעל מופת, כי כל אחד שברך, היו ברכותיו מתקיימות, והיה זה ענין פלא מאד, כי היה אדם פשוט, וזכה שברכותיו תתקיימה. ושאל ר' יצחק את אביו מוהרנ"ת ז"ל: מה דעתו על האיש הזה? והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל, שיספר לו מהנהגותיו הטובות שמתנהג, כי מסתמא אם ברכותיו מתקבלות בשמים, הוא מתנהג בהנהגות טובות. ועל-כן צוה עליו, שילך ויחקר היטב אחר הנהגותיו. וכן עשה, והלך וברר אצל אנשים, וכן הסתכל בעצמו, וספר אחר-כך לאביו את כל אשר ראה. ענה ואמר על זה מוהרנ"ת ז"ל: בשביל דברים אלו עדין אין ברכותיו מסגלות להתקיים, עד שפעם אחת בא ר' יצחק, וספר לאביו מוהרנ"ת ז"ל, ששמע שר' נתנאל הנ"ל זהיר מאד באמירת סדר תקון חצות בכל לילה, ובוכה הרבה בשעת תקון חצות, השיב על זה מוהרנ"ת ז"ל בזו הלשון. הינו דאחני ליה, זה מה שמועיל לו שברכותיו תתקיימה, כי מי שמרגיל את עצמו לומר בכל לילה סדר תקון חצות באמת ובלב נשבר, ברכותיו נתקבלות בשמים.

ראה, אהובי, אחי! מה לפניך, ותעשה התחלה מהלילה הזה ותהיה ער, ובשעה שתיים-עשרה בחצות הלילה תאמר סדר תקון חצות, ותאמרו כמו שתאמרו, העקר שתראה לאמרו בכל לילה, ומנהגנו על-פי סוד, לומר אחר סדר תקון חצות "עלינו לשבח" כמו אחר תפלת שחרית, מנחה, מעריב, ויש בזה סוד גדול.

ומה טוב ומה נעים, אם תשמר את עצמך מצבועים המסתובבים בין אנשי שלומנו, ואפלו בין תלמידי "היכל הקדש"

אֲשֶׁר   י"ב תקסו   בנחל   שה

גם-כֵּן מסתובכים צבועים, תשמור עצמך מאד מאד מהם, ועל-ידי אמירת תקון חצות תזכה להבין בדעתך מי הצבוע, כי על-ידי אמירת תקון חצות נפתחת הדעת, ורואים שאין שום תכלית אחרת בזה העולם, רק להכליל בו יתברך. וזה כל למודינו — להרבות בתפלה והתבודדות בכל יום, וליחד יחידים קדושים, ובפרטיות השמות של הארבעה עולמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ליחדם ממטה למעלה וממעלה למטה, להמשיך על עצמו אור נורא ונפלא מאד, ולהעלות מין נוקבין, ולהוריד מין דוכרין פדוע, וכן להתמיד ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה, ורק זה דבורינו, ורק זה רצוננו וכסופינו, ותכף-ומיד כשאחד רוצה להתנשא על זולתו, כבר משהו שם מריח לא טוב... עקב גאות וישות וכו'.

אשרי מי שאומר בכל לילה סדר-תקון-חצות בלב נשבר, ואז יזכה שיפתח לו מחו ודעתו, ויזכה להשיג השגות אלקות, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקסו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד אני מצטער ממה שעובר עליך ירדות ונפילות כאלו, עד שאתה נופל בדעתך ביאוש לגמרי, וחושב מחשבות של התאבדות, השם ישמר אותך מכל רע.

חמדת לבבי! רבנו ז"ל גלה לנו דרך יקרה, שאדם צריך לדון עצמו לכף זכות תמיד, ועל-ידי שהוא דן את עצמו לכף זכות, על-ידי-זה באמת הוא עולה מכף חובה לכף זכות (עין לקוטי-מוהר"ן,

חלק א', סימן רפב); ומאד מאד הזהירנו רבנו ז"ל לילך בדרך הזה, לדון את עצמו תמיד לכף זכות, וכל אלו שנעקרו משני העולמות היה רק על ידי שהאשימו את עצמם תמיד בכשלונותיהם, והמצפון הרס אותם, ולא היו יכולים לדון את עצמם לכף זכות, עד שרחמנא לצלן, נשתגעו לגמרי, מרב העצבות והמרירות והדפאון שנכנסו בהם.

לזאת ראה, אהובי, אחי הקר! לחזק את עצמך לילך בדרך הזה — לדון את עצמך לכף זכות, ותדע שגם אתה שיה בזה העולם. ואף שנדמה לך שלא כן הוא וכו', כל זה בא מיאוש, אבל באמת יש לך הרבה מה לתרם לעולם. והנה התנא הקדוש ר' חנינא בן דוסא אמר: "כל שמעשיו מרבים מחכמתו — חכמתו מתקימת, וכל שחכמתו מרבה ממעשיו — אין חכמתו מתקימת" (אבות ג, ט); ופרשנו בספרנו "חסדי אבות" באריכות את המשנה הזאת, והתמצית היא, שהאדם צריך לסלק את חכמתו ובינתו ונדעתו לגמרי, רק ינהיג את עצמו בתמימות ובפשיטות בכל ענין בלי שום חכמות כלל, ואף שאינו מבין שום טעם במה שהוא עושה, יקיים את זה בקבלת על, ובפריטיות בענין ההתבודדות, שירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ואפלו שנדמה לו שאין מי ששומע אותו, אל יסתפל על זה כלל, רק ירבה במעשים טובים, ואז חכמתו תתקיים, לא-כן כשאדם מתחיל עם חכמות: "האם שומעים אותי?!" "האם צריכים אותי?!" "האם שוות המצוות שלי שאני עושה?!" "האם אני שיה משהו?!" שאז הוא הולך עם חכמות, והחכמות עוקרות אותו לגמרי, ולבסוף חכמתו באמת מתבטלת, שזה כלל המשגעים שנשתגעו, הכל היה מחכמות שהתחילו בהן. וכן האפיקורסים והכופרים שיש עכשו בעולם, הכל בא להם מחמת חכמתם המדמית, שתמיד רצו להבין כל דבר, וברגע שלא הבינו, הפסיקו לעשות ולקיים את המצוות מעשיות, וכל שכן תפלה ובקשה, לא-כן כשאדם נוהר שמעשיו מרבים מחכמתו, שמסלק את חכמתו לגמרי, ומתנהג בתמימות ובפשיטות, אז חכמתו מתקימת. וזו היתה עבודתו הקדושה של רבנו ז"ל, שתמיד התחיל מחדש, ודמה

בְּדַעַתּוֹ שְׁעֵדִין לֹא הִתְחִיל כָּלֵל בְּעִבּוּדְתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה גָּדַל וְהִצְלִיחַ.

וְתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! כִּי בָּזָה תְלוּיָהּ כָּל הַתְּחַזְקוֹתוֹ שֶׁל אָדָם, כִּי כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ תְּמִיד, שְׁעֵדִין לֹא הִתְחִיל, וְעֵדִין אֵינּוּ כְּלוּם, אֲזוּ הוּא עוֹלָה מֵעֹלָה מֵעֹלָה. אַךְ בּוֹ בְּרָגַע שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב שְׁכַבֵּר הַתְּחִיל, אֲזוּ נוֹפֵל יְרִידָה אַחֵר יְרִידָה וְכוּ'.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! קַח אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדְךָ, וְתַסְלַק אֶת חֲכָמְתְּךָ הַמְדַמִּית, וְתַדַּע שְׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה זֶה יְרִידָה, וּמִי יוֹדֵעַ מַה זֶה עֲלִיָּה, הָעֵקֶר רַק לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִקְיָם אֶת מַצּוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּדַרְךְ קְבֵלַת עַל, וְלִשְׁמַח בְּשִׂמְחָה בְּדַרְךְ קְבֵלַת עַל, וְכֵן בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת, כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מֵעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לַעֲשׂוֹת כְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת, וְאֲזוּ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת דַּעַתּוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, שְׁאֲצֵלוֹ יִתְבַּרְךָ מְאֹד חָשׁוּב לֵב נִשְׁבֵּר. וְרוֹאִים הֶרְבֵּה פְעָמִים בְּנֵי־אָדָם, שֶׁחוֹשְׁבִים שְׁמַאִיר לָהֶם וְהוֹלְכִים כְּסִדְרָן, וְכֹבֵר הַגִּיעוּ לְאִיזוֹ מַדְרָגָה, וְלִמְעַלָּה בְּשָׂמַיִם צוֹחֲקִים מֵהֶם. וְלִהְפֹךְ כְּשֶׁאָדָם הוּא שָׁבוּר בְּתַכְלִית הַשְּׁבִירָה, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתַקְוָה מְמַנּוּ, הוּא מְאֹד חָשׁוּב בְּשָׂמַיִם, וְאִם הִיָּה רַק מַחְזִיק מֵעַמֵּד, הִיָּה פּוֹעֵל דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים לְמַעַלָּה, וּמַחְמַת שְׁאֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, עַל־כֵּן נוֹפֵל. וְעַל זֶה בָּאִים כָּל הַלְמוּדִים שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל — לְגַלוֹת לָנוּ דְרָכִים וְהִנְהִיגוֹת יִשְׁרוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְאִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֵנוּ בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְהַכְנִיִס בְּעֲצָמְךָ אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלֶּיךָ, וְתַשְׁתַּדֵּל לְלַכֵּת בְּכָל יוֹם לְמַקְוֶה, כִּי הַמַּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הָאָדָם, וְתַכְפֶּה־וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם טוֹבֵל בַּמַּקְוֶה, חוֹלְפוֹת וְעוֹבְרוֹת מֵעָלָיו כָּל הַקְּלָפוֹת, וּמוֹהֲרֵנָת ז"ל הַבְּטִיחַ קֶדֶם הַסְתַּלְקוֹתוֹ וְאָמַר, שְׁמִי שִׁילָךְ בְּכָל יוֹם לְמַקְוֶה בְּשִׁבְלֵי הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ לוֹ תַקְוָה לְתַקֵּן אֶת הַכֵּל, כִּיּוֹעַ אֲצַלְנוּ הַסְּפוּר שְׁקָרָה אֲזוּ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתַזְכֶּה לְצֵאת מֵהַדְּכָאוֹן וְהַעֲצָבוֹת
שֶׁלְּךָ, וְתַעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ קְבִיעוֹת לְכַתֵּב לִי פַעַם בְּשָׁבוּעַ אֶפְלוּ כִּמָּה
שׁוּרוֹת, וּבְזֶה נִהְיֶה מְקַשְׂרִים תָּמִיד.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ב כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מֵאֵד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם חֲשֻׁבוֹן הַיָּמִים, וּמֵאַת ה' הִיָּתָה
זֹאת, שְׁחֹזֵר אֵלַי הַמִּכְתָּב הָרֵאשׁוֹן שֶׁשְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ עִם חֲשֻׁבוֹן הַטְּלָפוֹן
וְהַמֵּאָה דוֹלָר, וְעַל-כֵּן אֲנִי חוֹזֵר וְשׁוֹלַח לָךְ אֶת זֶה בְּמִכְתָּבִי זֶה,
וְתִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁתִּקְבְּלֶם תִּרְאֶה לְהַשִּׁיב לִי אִם קִבְלָתֶם.

רְאֵה לְחֻזַּק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכֹל מִיָּנִי אֶפְנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי גְדוֹל
אֲדוּגְנוֹ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְאִף שְׁנִירָאָה
הַכֹּל חֲשׂוֹף וְכו', מְלֵא פִיחַ וְעֵשֶׂן וְכו', עִם כָּל זֹאת עוֹד נִזְכָּה שְׁיֵאִיר
עֲלֵינוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֹר הַחֲשֵׁמ"ל מְאֹד הַבִּינָה, וְנִשְׁתָּה מִמִּימֵי
הַחֲסֵד, שֶׁהוּא יַחֲוֵד הַיָּנִי"ה אֲדֻנִּי הַעוֹלָה מִי"ם עִם הַכּוֹלֵל, וְזֶה מֵה
שְׁמֵרְמָזִים לָנוּ מִן הַשָּׁמַיִם רְמָזִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרוֹן,
חֶלֶק א', סִימָן נד), שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַמֵּס אֶת עֲצָמוֹ מֵאִין סוּף
עַד אִין תְּכֵלִית, וּמְרָמֵז לְאָדָם בְּכֹל יוֹם רְמָזִים אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ. וְסוּד הַמְקוּנָה הוּא שֵׁם קנ"א: אֶל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, שֶׁהַשָּׁם
הַזֶּה מְסַגֵּל לְהַנְצִיל מִכַּעַס וּקְפִידוֹת, וְלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ סְבָלָנוֹת
גְּדוֹלָה, אֲשֶׁר זֶה הוּא סוּד הַמְקוּנָה, שֶׁאָדָם נִכְנָס אֶל תּוֹךְ הַמִּי"ם,
וּמְכַסֶּה עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי עִם הַמִּי"ם, וְשֵׁם נְכַלֵּל בְּאֹר אִין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, וְנִמְשָׁךְ עֲלָיו אֹר הַבִּינָה, כִּי מְקוּנָה הוּא בְּבִינָה, וְאִין לָךְ עוֹד
דְּבַר טוֹב, דְּבַר נִפְלָא, יוֹתֵר מִזֶּה, שֶׁאָדָם מְכַבֵּס עֲצָמוֹ תַּחַת הַמִּי"ם,

ששם אין לו שום דאגות כלל, ועל-כן מקנה מטהרת מכל הטמאות, וממתקת את הדינים, כי תכף-ומיד כשאדם נכלל באין סוף ברוך הוא, ואינו רואה שום דבר רק את אמתת מציאותו ותברך, אזי אין לו כבר מה לדאג, וזוהי השגת העולם הבא, אבל תכף-ומיד כשאדם יוצא משם, אזי יש כבר בעיה של עשן ופיח, שהוא כלל המניעות וההסתרות והפסויים והצרות שעובר על כל אחד. וצריך לשלם בעבור מי"ם וחשמ"ל... ועל זה צריכים בקיאות עצומה, איך להתחזק בזה העולם, ולא להשבר משום דבר יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, ועל-כן כשאדם יש לו דעת ושכל, ואינו מאבד את עצמו עם כל החובות והדחקות והצרות שעוברות עליו, רק בורח אליו ותברך, ובכל פעם טובל את עצמו במימי החסד, וממשיך על עצמו אור הבינה, ששם מאיר החשמ"ל. וכשאדם אוחז בזה, אין לו כבר ממה לירא ולפחד; אשרי מי שמקים את כל זאת, ואז טוב לו כל הימים.

עדין אני צריך לרפואה גדולה, מחמת חלי השעול שבא מדלקת הראות, והקדוש-ברוך-הוא הרופא חולים, ישלח לי רפואה שלמה עם שאר חולי ישראל, ואזכה להוציא מהכח אל הפעל רצוני וחשקי, לבוא לגור ולהתגורר ביבנאל, שתתהפך להיות עיר ברסלב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקסח.

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר וישלח, י"ד כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי הניקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר.

מאד מאד שמחתי לשמע את הבשורה משמחת שנולדה לך בת ל"מזל טוב", יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה לגדלה

וּלְחַנְכָּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, כַּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵרַבֵּנוּ ז"ל, וְתַרְוָה
מִמֶּנָּה וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיד הַרְבֵּה נַחַת.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד, שְׂאֵנוּ זוֹכִים
לִידַע מֵרַבֵּנוּ ז"ל, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ ז"ל? הֲלֹא רַבֵּנוּ ז"ל
מְכַנִּים בָּנוּ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְחֲדָשׁ אֶת עֲצֻמְנוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ,
אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד וְהַעֲקָר בְּדַעַת רַבֵּנוּ ז"ל — לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וְכָל אֱלוֹ מַאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׂזָכוּ לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם,
זָכוּ לְהַצְלִיחַ יוֹתֵר בְּדַעַת רַבֵּנוּ ז"ל; כִּי בְּאֵמֶת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר — מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, וּכְשֶׁאֲדָם אֵינוּ מִחֲדָשׁ אֶת
עֲצָמוֹ, אֲזִי נוֹפֵל וְנִשְׁבָּר לְגַמְרִי, וּבִזָּה שֶׁתְּמִיד עוֹשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,
בִּזָּה הוּא מְצָלִיחַ.

עַל־כֵּן רָאֵה לְחֲדָשׁ אֶת עֲצָמְךָ, כִּי עָקַר הַהַתְּחַדְּשׁוֹת צְרִיכִים
בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שֶׁבְּכָל יוֹם תִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אִפְלוּ חֲמֵשׁ דְּקוֹת,
וְתִהְיֶה חֲזוֹק בִּזְזָה מְאֹד מְאֹד, וּמִכָּל שָׂכָן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לַעֲשָׂרִים דְּקוֹת,
וּמִכָּל שָׂכָן וְכָל שָׂכָן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לַשְּׁעָה הַתְּבוּדוֹת. אֲבָל זָכוּר, כִּי גַם
חֲמֵשׁ דְּקוֹת, הוּא דְּבָר יָקָר מְאֹד, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית.

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל עָמַד פַּעַם לִפְנֵי הַמְּזוּזָה, וְהַתְּבוּדָה אֲזוּ חֲמֵשׁ
דְּקוֹת, וְר' נַחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר תִּלְמִידוֹ רָאָה אִיךָ שְׁעוֹמֵד אֲצֵל הַמְּזוּזָה
וּמִתְבוּדֵד, וְלָקַח שְׁעוֹן וְהִסְתַּכֵּל, וְרָאָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ אֲזוּ הַתְּבוּדוֹת
חֲמֵשׁ דְּקוֹת. וּמִסְפָּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁפַּעַם בְּעָרֵב שֶׁבַת־קֹדֶשׁ סִדֵּר
ר' נַחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר אֶת דִּירַת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וּכְשֶׁכָּבַר הִגִּיעַ חֲמֵשׁ
דְּקוֹת לִפְנֵי הַדְּלָקַת גֵּרוֹת, אָמַר לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל: גְּמַרְתִּי לְסִדֵּר אֶת כָּל
הַדִּירָה, וְנִשְׁאַרְוּ עוֹד חֲמֵשׁ דְּקוֹת לְהַדְּלָקַת גֵּרוֹת. עָנָה עַל זֶה
מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: אֵ אַ גְּרוּיֶסֶע פִּינְךָ מֵיְנוּט (א חֲמֵשׁ דְּקוֹת גְּדוּלוֹת),
כְּאוֹמֵר — אַתָּה יוֹדֵעַ מָה זֶה חֲמֵשׁ דְּקוֹת? חֲמֵשׁ דְּקוֹת הֵן גְּדוּלוֹת
מְאֹד, וְיִכּוּלִים לְתַפֵּס בָּהֶם הַרְבֵּה מְאֹד. וּמִכָּל זֶה רוֹאִים אִיךָ שֶׁהָיוּ
יְקָרוֹת אֲצֵל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל כָּל דְּקָה וְדְקָה, וּבְדִרְךָ שֶׁל הַתְּבוּדוֹת
יִכּוּלִים לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּטֵב, כִּי תְּמִיד מְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲשֶׁר   י"ב תקסט   בְּנַחַל   שִׂיא

רָאָה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים
תִּנְפַח בִּי, כִּי אֲנִי מְאֹד מִשְׁתַּוְּקֶק אַחֲרֶיךָ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקסט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ד כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדַּל שְׂמִחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וּבִפְרָט שְׂאֵתָה רוֹצֶה לְעִבֵּר דִּינְךָ, לְהִיּוֹת
עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! אֵין לָךְ עוֹד
דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה — לְגוֹר בְּצוֹתָא עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי בִיחַד
הוֹלַכְתָּ הָעֲבוּדָה הַרְבֵּה בְּנִקְלָה, וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד שְׂאֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַיְקָרִים יִחְזִיקוּ אֶת עֲצָמָם בִּיחַד, וּפְעַם אַחַת נִתְרַחֵק אֶחָד מֵאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַחַר כַּמָּה שָׁנִים חֲזַר, אָמַר לוֹ אִזְ רַבְּנוּ ז"ל: הֲלֹא אִם הִיִּיתָ
בִּיחַד, כָּל הָעֲבוּדָת הַשֵּׁם שְׁלָךְ הִיִּיתָ הוֹלַכְתָּ בְּצוּרָה אַחֲרַת, וְכֵן הִיִּיתָ
צוֹתָא לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי בִיחַד הָעֲבוּדָה הוֹלַכְתָּ בְּנִקְלָה, כִּי אֶחָד עוֹזֵר
לְשֹׁנִי, וְעֲבוּדַת ה' שֶׁל הָאֶחָד מוֹעִילָה אֶת עֲבוּדַת ה' שֶׁל הַשֵּׁנִי, כִּי
אֲצִל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין בְּחִבְרוֹ, וְכֹל אֶחָד צָרִיךְ לְקַבֵּל
אֶת נִקְדַּת חִבְרוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ד); הֵינּוּ שְׂכָל אֶחָד
וְאֶחָד מְקַבֵּל אֶת הַהֲתַעֲוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ מִנִּקְדַּת חִבְרוֹ; וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד
אֲנִי שְׂמֵחַ, שְׂאֵתָה נִכְנַסְתָּ לְגוֹר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא
יַעֲזֹר לְכֻלְכֶם סוּף כָּל סוּף לְעִבֵּר לְיִבְנָאֵל "עִיר בְּרִסְלָב".

חֲמִדַּת לְכַבִּי! רָאָה לְהַמְשִׁיךְ בְּשַׁעוּרִים קְבוּעִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם
מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: אִפְלוּ מַעֲט גַם-כֵּן
טוֹב; וּמְלַבֵּד זֹאת, הִנֵּה טוֹב שְׂתַלַּף לְשִׁמְעַת שַׁעוּר, כִּי מָה שְׁלוֹמִדִים
בְּרַבִּים, זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

רָאָה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים
תִּנְפַח בִּי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח, י"ד כֶּסֶלּו ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שִׁמְחָתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לִילֶךְ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת
וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְכֵן אַתָּה עוֹסֵק לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים דְּאוּרִיתָא, אֲשֶׁר
רַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שֶׁזֶהוּ תְקוּן גָּדוֹל לַפְּגָם הַבְּרִית; כִּי כִּנְגֵד שֶׁחָשַׁב עַד
עַכְשָׁיו מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל זֶהֱמָה וְשֶׁל הַבֵּל, יִכְנִיס בְּדַעְתּוֹ מִחֲשָׁבוֹת
קְדוּשׁוֹת שֶׁל חֲדוּשֵׁי תוֹרָה (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה).

וְאוֹדוֹת לְהַדְפִּיס הַחֲדוּשִׁים שֶׁלְּךָ, תִּדְעַע שֶׁצְּרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְּבָה
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים מִמֶּשׁ, שֶׁיֵּצֵא מִכַּח הַמְדַמָּה, כִּי כָּל זְמַן
שֶׁאֵינִי דַעַת הָאֵדָם מְבַרְרָת, אֲסוּר לּוֹ לְהַדְפִּיס חֲדוּשָׁיו, וְכֵן כָּל זְמַן
שֶׁאֵדָם לֹא זָכָה לְסִים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה: תַּנ"ךְ, שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה,
בְּבָלִי, יְרוּשָׁלַּמִי, תּוֹסֶפֶתָא, רַמְב"ם טוֹר וְשֶׁלְחָן עָרוּף, וְכָל הַמְדַרְשִׁים
כְּלָם, סְפָרֵי הַזֵּהָר וְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲסוּר לּוֹ לְהַדְפִּיס אֶת חֲדוּשָׁיו, כִּי
פֶן וְאוֹלֵי יֵשׁ אִיזוֹ טְעוֹת אֲצִלוֹ וְכוּ', וְרַבְּנוּ ז"ל גִּלְהָ לָנוּ, שֶׁצְּרִיכִים
לְבַכּוֹת הַרְּבָה הַרְּבָה קִדְּם שְׁזוֹכִים לְחַדֵּשׁ בְּתוֹרָה, וּמֵאֲלָה הַבְּכִיּוֹת
נִעֲשִׂים נְהָרוֹת וְכוּ' (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רסב).

וּבְקָמַת צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיוּ הַחֲדוּשִׁים בְּנוֹיִים עַל
סוּדוֹת תְּזָקִים, כְּמוֹבָא בְּהַקְדָּמָה שֶׁל הַזֵּהָר הַקְדוּשׁ (דף ה.), שֶׁהוּא
מְאֹד מְקַפֵּיד עַל חֲדוּשִׁים שֶׁאֵינָם כְּרָאוּי, שֶׁבוֹרָא רְקִיעֵין דְּשׁוּא, עֵינִי
שָׁם; וְכֵן לְאַחַר־וְנָה הַתְּחִילוֹ לְהַדְפִּיס שִׁיחוֹת מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵינִי

אֲשֶׁר   י"ב תקעא   בַּנְחָל   שִׁיג

לְהֵן שׁוּם יְסוּד, וּמָה גַם שֶׁהֵן רַק שִׁיחֹת פְּשׁוּטוֹת, וְעַם כָּל זֹאת יֵשׁ
בְּהֵן דְּבָרִים אֲשֶׁר נֹגְעִים נְגַד חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּגִמְרָא וּבְמִדְרָשִׁים,
אֲשֶׁר דָּבָר זֶה לֹא רַק שׁוֹרְבָנוּ ז"ל לֹא אָמְרוּ, אֲלֵא אֶפְלוּ אִישׁ פְּשׁוּט
שֶׁבְּפְשׁוּטִים חוֹטֵב עֲצִים וְשׁוֹאֵב מַיִם לֹא יֹאמֵר דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, וְאִיךְ
יְכוּלִים לְתַלוֹת בְּרַבְּנוּ ז"ל בּוֹקֵי סְרִיקֵי, וְלֹא בַחֲנָם שְׂזָה גְרַם מִחֲלַקַּת
עֲלֵינוּ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ וְיִצְיָלֵנוּ מִכָּל רַע.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! חֲזוּק וְאַמֶּץ, וּתְחַדֵּשׁ וְתַכְתֵּב עַל פְּנֵי הַכְּתָב, אֲבָל
לַעֲתָ עֲתָה אֵל תְּדַפֵּיס.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נַר לְהַצְדִיק נַחַל נֹבַע
מְקוֹר חֲכָמָה ... גְרוּ יֵאִיר.

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְחֲזוּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים
שֶׁבְּעוֹלָם, וְעַקֵּר הַהֲתַחֲזָקוֹת הוּא סְבָלְנוֹת, כִּי הַסְבָּלְנוֹת הֵיא יְסוּד
וְעַקֵּר גְּדוֹל בְּחַיֵּי הָאָדָם, וּבְלֵי סְבָלְנוֹת אֵי אֶפְשֶׁר לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם
הַזֶּה, וְרַבְּנוּ ז"ל סִפֵּר פַּעַם בְּשִׁבְחוֹ, כְּשֶׁהָיָה יֶלֶד קָטָן, וְהִיָּתָה אִמּוֹ
מְסַרְקַת אֶת שְׁעָרוֹ, וְאָף שֶׁכָּאֵב לוֹ מְאֹד כְּדֶרֶךְ יֶלֶד כְּשֶׁמְסַרְקִים אוֹתוֹ,
שְׁעָרוֹ כּוֹאֵב לוֹ וְצוּעֵק, אֲבָל הוּא הִתְאַפֵּק וְלֹא צָעַק וְלֹא בָכָה, אָף
שֶׁכָּאֵב לוֹ הַרְבֵּה, וְאָמַר, שֶׁכָּבֵר אֲזוֹ הַבֵּינָן, שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים
לְסַבֵּל, וְזֶה מָה שֶׁהֵבִיאוּ לְכָל הַמְדַרְגּוֹת, כִּי עַל-יְדֵי מִדַּת הַסְבָּלְנוֹת
לְסַבֵּל עַל כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הַכָּל בְּנִקְלָה, וּבְכִפְרֵט אֶתָּה,
שְׁעוֹבֵרַת עָלֶיךָ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה מְרִירוֹת בְּעֵנִין הַדִּירָה, צְרִיךְ שֶׁתִּדַּע,
שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אֲבוֹת פָּרָק ה'): לְפּוּם צְעָרָא אֲגָרָא; כִּפִּי
הַצְעַר כֵּן הַשְׁכָּר, וּמֵאַחַר שֶׁאַתָּה סוֹבֵל יוֹתֵר מִכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ בְּעֵנִין
הַדִּירָה, בּוֹדָאֵי שֶׁכָּרָךְ גְּדוֹל עַד מְאֹד, וְרָאָה לְקַבֵּל אֶת כָּל הַצְעַר

שיד   אָשֶׁר   י"ב תקעב   בַּנְחָל

לכפרת עוונות, ובנדאי בזכות זה תנצל מכל הדינים ומכל הענשים. ואם היה האדם יודע, שעל-ידי היסורים והצער והעגמת נפש והבזיונות והשפיכות דמים שסובל, ינכו לו מעוונותיו, וימחלו לו על-ידי-זה את כל העבר שלו, היה שש ושמח על כל הבא עליו.

גא ונא ראה לחזק את עצמך, ואז תראה נוראות נפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ואין טוב אלא תורה (אבות ו, ג), שתזכה לבית, וביתך יהיה בית ועד לחכמים, שיתקבצו שם אנשי שלומנו, וידברו שם דברי תורה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקעב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאוד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה זוכה ומזכה את הרבים בהפצת מעינות החכמה חוצה, אשר אין למעלה מזה, כי כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו (אבות ה, יח), ובפרט לזכות את עם ישראל עם דברי רבנו ז"ל, אין עוד דבר גדול מזה; כי באמת כל בר ישראל יש בו כחות עצומים, וכמו שאמר פעם רבנו ז"ל (ת"י מוה"ר, סימן תקה): אז מע זאל איבער קערן אמענשן וואלט מען גיזעהן וויא אין איטליכען אדעריל הענגען אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות; אם היו מהפכין את האדם (רצונו לומר לראות את פנימיותו), היו רואים, שבכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות, ומחמת שאין בני אדם יודעים את זה, על-ידי-זה הם מתרשלים מאוד, עד שעל-פירב נופלים ב'אוש גדול וכו', ויש שמרב 'אושם פ'רקו על

לְגַמְרִי, אֲשֶׁר זֶה הוּא הַיּוֹם הַמַּצֵּב בְּכָל הָעוֹלָם, כָּל אֱלוֹ שִׁפְרוֹקוּ עַל, וְעִזְבוּ אֶת הַיְהוּדוֹת, הַכֹּל הוּא מַחְמַת יְאוּשׁ עֲמָק, כִּי הַתִּיַאֲשׁוּ מְרוֹחֲנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּאֵמֶת אִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הָאָדָם, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֹא הָיָה שִׁיף לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי, וּמַחְמַת שְׁאִינּוּ יוֹדֵעַ אֶת זֶה וְכוּ', וְלֹא נִתְּנוּ לוֹ אֶת הַחֲנוּךְ הַזֶּה וְכוּ', וּמַחְמַת יְאוּשׁ שֶׁהַתִּיַאֲשׁוּ בְּעֲצָמָם לְגַמְרִי, וְנִדְמָה לָהֶם כְּאִלוֹ עֵזוֹב אֱלֻקִּים אֶת הָאָרֶץ, וּכְאִלוֹ הַכֹּל מִתְּנַהֵג לְבַד, עַל-כֵּן הֵם כְּלִי-כֶּף רְחוּקִים כְּמוֹ שֶׁהֵם רְחוּקִים מִחַיֵּיהֶם הַנְּצַחִיִּים. וּבְזֶה שְׂמֻזְכִּים אוֹתָם עִם דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אֵינן לְמַעַלָּה מְזֻכָּרוֹת הַרְבִּים הַזֶּה. וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמֵחַ בְּעִבּוּדְתְךָ עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, שְׂאִתָּה עוֹסֵק בְּזֶה.

רְאֵה לְכַתֵּב לִי מִכְּתָב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנְפַח בִּי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקעג.

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְּתָבְךָ, וּמְאֹד שְׂמֵחַתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ, וְכֵן תִּמְשִׁיךְ לְכַתֵּב לִי, כִּי כָּל מִכְּתָב וּמִכְּתָב שֶׁלְךָ מְשֻׁמְחָנִי.

וְהִנֵּה בְּזֶה שְׁעוֹרֶת לְעֲבוּדַת הַשְּׁחִיטָה — טוֹב מְאֹד עֲשִׂיתָ, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר פַּעַם לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אֵיךְ וּוִיל גִּישׁט מִיֵּנֶע לֵייט זְאָלן זֵיין שׁוֹחֲטִים, אָבֵעֵר וּוִאוּ אַ שׁוֹחֲט זְאָל עֵר קְאָטשׁ זֵיין פּוֹן מִיֵּנֶע לֵייט (אֵינִי רוֹצֶה שֶׁיְהִיָּה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שׁוֹחֲט, אוֹלָם אִם כָּבֵר יְהִיָּה אֵיזֶה שׁוֹחֲט, שֶׁלְּפָחוֹת יְהִיָּה מֵאֲנָשִׁי). וְמָה טוֹב וְמָה נְעִים אִם

תחזור בספר שמלה חדשה, אשר מאד מאד חשוב לכל שוחט לחזור על ספר זה, ותקנה היא בין השוחטים לחזור על הספר בכל חדש, ועכשו נדפס בארץ ישראל עם נקוד ומסדר לל' יום, הינו לסימם בכל חדש, וכן ראוי לה ללמד פעם בחדש את התורה ל"ז מלקוטי-מוהר"ן, ולומר עליה התפלה מלקוטי-תפלות.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שסוף כל סוף הכל יתהפך, ובודאי כל עכבה לטובה, ועוד תקים מפעל לבשר כרצונה, אבל לעת עתה טוב עשית שעזרת לשחיטה, כי רבנו ז"ל אמר (חיי-מוהר"ן, סימן תקא), שחפץ מאד שתהיה לנו פרנסה, אף-על-פי שבטחון גם-כן טוב מאד, אף-על-פי-כן טוב מאד כשזוכים שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת ובהתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם, ואף-על-פי-כן אמר, שהעקר הוא בטחון. ואמר בזו הלשון: נאהר בטחון (רק בטחון), ובאמת גם מי שזוכה למעמד פרנסה, הוא צריך בטחון, כי אנו רואים בחוש, איך מפטרים בכל יום מאות פועלים, וכן מפעלים גדולים נסגרים, ובני אדם מסתובבים בלי פרנסה, על-כן אפלו מי שיש לו כבר פרנסה, צריך בטחון לבטח בו יתברך, כי בלי בטחון אי אפשר לחיות כלל, אלא הפרנסה היא רק כלי שימשך בו השפע, וצריכים בטחון שבכל פעם יהיה לו שפע.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקעד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי הנקר לי

אֲשֶׁר   י"ב תקעד   בַּנְחָל   שׂוֹי

מָאד, צָמוּד בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נִרְ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע
מִקּוֹר חֲכָמָה ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַי אִיךָ שְׂאִתָּה
מִחֲזִיק אֶת עֲצֻמְךָ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהַחֲזִיק בַּלְמוּד "לְקוּיִי-
מוֹהַר"ן", כִּי עֵקֶר הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל הוּא רַק עַל-יְדֵי לְמוּד
סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ, וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה מָאד, שְׁנַחֲזֹר הַרְבֵּה בְּסִפְרוֹ זֶה, עַד
שְׁנֵהִיָּה בְּקִיָּאִים בּוֹ בְּעַל-פֶּה, וְרָצָה שִׁיְהִי לָנוּ בּוֹ שְׁנֵי שְׁעוּרִים: שְׁעוּר
אֶחָד פְּשוּט לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת הַרְבֵּה מָאד, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה שְׁגוּר בְּעַל-פֶּה,
וְשְׁעוּר אֶחָד לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ עֲמָקוֹת גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוֹה בְּסִפְרוֹ
(עֵין חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שִׁמּוֹ), וּבְלִי לְמוּד סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ אֵינּוּ נִקְרָא מִקְּרַב
כָּלֵל, כִּי הוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת, וְרַק אֵלָיו אָנוּ צְרִיכִים לְהִשְׁתַּוְּקָה,
וּלְהַכְנִים אֶת עֲצֻמְנוּ לְתוֹךְ לְמוּדוֹ. וְכַלְנּוּ רַק חֲבָרִים, וְאֵין לְאֶחָד
לְהִשְׁתַּלֵּט עַל זִוְלָתוֹ. בְּדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ שְׁלֹשׁ נִקְדוּת (עֵין לְקוּיִי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן לד, וּבְלְקוּיִי-הַלְכוּת, בְּרַכַּת-הַמְּזוּן, הַלְכָה ד'): נִקְדַּת הַרְבֵּה, נִקְדַּת
הַחֲבֵר, נִקְדַּת עֲצֻמוֹ, קִדְּם מִקְבָּלִים מִהַרְבֵּה, וְאַחֲרֵי-כֵן מְדַבְּרִים עִם
הַחֲבָרִים טוֹבִים מֵהַ שְׁלֵמֵדוֹ אֶצֶל הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵי-כֵן חוֹזְרִים אֶת זֶה בִּינָם
לְבֵין עֲצָמָם, עֵין שָׁם; וְרַק זֹו נִקְרָאת הַהִתְקַרְבוּת אֶל הַצְדִּיק הָאֱמֵת,
וּבְלֹא זֶה הָאֶדָם מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וְלֹא כַּאֲשֶׁר נַהוּג הַיּוֹם, "שְׁכַּל
זָנַב רוּצָה לְהִיּוֹת רֹאשׁ"; וּבְאֱמֵת קִדְּם שְׁזָכָה הָאֶדָם לְחַזֵּר כָּל-כֵּף הַרְבֵּה
פְּעָמִים בְּסִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּיִי-מוֹהַר"ן", עַד שִׁיְכּוֹל לְהִתְפָּאֵר,
שְׂאֵם יַעִירוֹ אוֹתוֹ מִתּוֹךְ שְׁנֵה עֲמָקָה, וְיִשְׁאַלוּ אוֹתוֹ הֵיכֵן רַבְּנוּ ז"ל
אוֹמֵר דְּבַר זֶה, הוּא יַעֲנֶה עַל הַמְּקוֹם, אֲסוּר לוֹ בְּכֹלֵל לְהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא
יּוֹדֵעַ מִשְׁהוּ וְכוּ', כִּי הַכֹּל דְּמִיּוֹן גָּדוֹל, כִּי בְּלִי לְמוּד "לְקוּיִי-מוֹהַר"ן",
הָאֶדָם מְלֹא דְמִיּוֹנוּת, וְהַדְּמִיּוֹן הוֹרֵג אוֹתוֹ לְגַמְרִי, וּמֵה גַם שְׁגוּרָם
לְהַרְג אֶת בְּנֵי-אֶדָם שְׁכָרוּכִים אַחַר הַדְּמִיּוֹן הַזֶּה.

הַרְבֵּה הַחֲסִיד ר' שְׂמוּאֵל הוֹרוּבִיץ זצ"ל סִפֵּר, שְׁשִׁמְעַי מֵר' אֶלְתֵּר
בֶּן צִיּוֹן זצ"ל, שֶׁהוּא קָרְבוֹ לְדַעַת רַבְּנוּ ז"ל, כְּשֶׁנִּסְעַ בְּפַעַם הָרֵאוּשׁוּנָה
לְאוּמָן, וְהִיָּה אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל כְּמָה שְׁעוֹת, וּבְכָה הַרְבֵּה שְׁרוּצָה

להיות מקרב אליו, ובקש הרבה שיגלה לו איך זוכים להיות מקרב אליו, ואז בלילה כשהלך לישן חלם, שבא אליו רבנו ז"ל ותפסו סביב כתפו ואמר לו באנפין נהירין בזו הלשון: "וינגערמאן, ווילסטו זיין מקרב צו מיר, לערן אסאך "לקוטי-מוהר"ן" (אברך, אם אתה רוצה להיות מקרב אלי, תלמד הרבה "לקוטי-מוהר"ן"), ובבקר כשבא לבית-המדרש של אנשי שלומנו פגש את הרב החסיד ר' ישראל קארוונער זצ"ל, וספר לו החלום, והוא נתעורר כל-כף מהדבורים האלו, עד שהלך והדפיס אז "לקוטי-מוהר"ן", כי לא היה בנמצא. מכל זה רואים, שזה היה רצון רבנו ז"ל — להתמיד מאד בספרו הקדוש, ודיקא על-ידי-זה זוכים להיות מקרבים אליו. ותהלה לאל כל אלו התלמידים שלמדו ב"היכל-הקדש", וקבלו את הקדמותיהם אצלנו, בעזרתו ותברך, הם בקיאים ב"לקוטי-מוהר"ן" ישר והפוף, אשר דבר זה מפרסם בין אנשי שלומנו, וזה אחד מהטעמים, שיש מחלקת עלינו, זהו מצד הקנאה, כי רואים בחורים ואברכים צעירים בקיאים יותר ב"לקוטי-מוהר"ן" מהזקנים, וכבר ארע פעם ספור, שאחד מתלמידינו אמר לאביו (שהוא לומד בברבים "לקוטי מוהר"ן...), שרבנו ז"ל אמר, שכל העשירים הם משגעים, ואביו התחיל לצעק עליו: למה אתה אומר דברים בשם רבנו ז"ל, שאינם נכונים, זה מה שמלמדים אותך שם ב"היכל-הקדש", והלך הבן ודפדף בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ס"ד, והראה לו דברי רבנו ז"ל, שכתוב שם מה שאנו רואים, שכל הנגידים הגדולים, כמעט כלם הם משגעים ממש, כמו שאנו רואים בחוש, שכל מי שהוא עשיר, יש לו שגעון גדול וכו', עין שם; וכשראה זאת אביו, התחרט מאד על שהפליט פיו נגד "היכל-הקדש", וספורים כאלו מפרסמים הרבה בין אלו שלמדו אצלנו "לקוטי-מוהר"ן".

הכלל, שצריכים להיות הרבה ב"היכל-הקדש", ולקבל שם איך לומדים "לקוטי-מוהר"ן, ואיך מחזקים את עצמם על-פי דברי רבנו ז"ל, ואיך שאין להתפעל משום דבר ומשום בריה שבעולם.

אקוה להקדוש-ברוך-הוא, שתמצא רמזים ממכתבי זה, ואז טוב לך כל הימים.

אָשֶׁר   י"ב תקעה   בַּנְחָל   שֵׁיט

פֶּעַם אַחַת סָפְרוּ לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל, שְׁאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ חוֹזֵר הִרְבֵּה מִגֵּן אַבְרָהָם בְּעַל־פֶּה, עָנָה וְאָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל: תֹּאמְרוּ לוֹ, שְׂגַם יַחֲזוֹר הִרְבֵּה "לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן", כִּי בְּגוֹף שִׁיחָהּ שָׁם "לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, הִתּוֹלְעִים בְּקֶבֶר לֹא יִגָּשׁוּ.

אֲשֶׁרנוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ, שְׁאָנוּ זוֹכִים לִידַע מֵרַבִּי אֲמֵת כְּזֶה, מַעֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, וּמ"הִיכַל־הַקֹּדֶשׁ" קִדָּשׁ קִדְּשִׁים כְּזֶה.

הַמֵּאֲחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקעה.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כֶּסֶלּוֹ הַיְהוֹשֻׁעַ.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שְׂמַחְתִּי לִשְׁמַע הַטוֹב מִמֶּךָ, אִיךָ שְׂאֵתָה מְחֻזַּק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל; כִּי בְּאֲמֵת בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים הִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, בְּפֶרֶט מִי שֶׁנִּכְנָס דְּרֹךְ "הִיכַל־הַקֹּדֶשׁ", הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת מִיַּחַדְת, כִּי גַם עַל כָּל־לִיּוֹת אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַבְּעַל־דָּבָר אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל הַסֵּמ"ך־מ"ם אוֹרֵב עָלָיו מְאֹד, כִּי יוֹדֵעַ וּמְפָרֵס דְּבַר זֶה, אִילּוּ בְּזִיוּנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים כָּל מְקַרֵּב וּמְקַרֵּב צָרִיךְ לְסַבֵּל קִדְּשׁ הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְרַבְּנוּ ז"ל, וְאִיךָ שְׂאֲנִשֵׁי הָעוֹלָם צוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ וְכוּ', וּמְרַמְזִים זֶה אֶל זֶה בְּצַחוּק וְלִיצְנוּת וְכוּ', וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב דְּרֹךְ "הִיכַל־הַקֹּדֶשׁ", הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת יוֹצֵאת מִן הַכָּלָל, כִּי עָלָיו הַמְּחַלְקֵת וְהַלִּיצְנוּת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ. וּבְאֲמֵת מִי שֵׁישׁ לוֹ רַק קִצָּת שְׂכָל רוֹאֵה אֶת הַמְּצִיאוֹת, הַיֵּכֵן לוֹמְדִים יוֹתֵר אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשֵׂה.

וּכְבָּר אָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן ש"י), כַּמָּה צָלַם אֱלֹקִים הָיוּ מְנַחִים בְּרַפְּשׁ, שְׂאֲנִי הוֹצֵאתִים מִהַרְפֵּשׁ וְכוּ' וְכוּ', כִּי נִרְאֶה

בחוש, שהמתקרבים אלי נשתנו פניהם, וכאור להם פנים של יהודי, בחינת צלם אלקים, הלא יש אצלי אנשים, שאיני יודע אם השאול תחפיות הנה די להם, כי גם השאול תחפיות הנה קטן לפנייהם, שאם הנה אפשר להם לחתור תחת שאול תחתית — היו חותרים, ועל ידי נתקרבו אליו יתברך בהתקרבות כזו, שצדיקים קדמונים לא זכו, כי רבנו ז"ל מכניס בכל מקרב שלו יראה כזו, אשר עדין לא היתה יראה כזו בעולם. ואם האדם רוצה באמת לצית את רבנו ז"ל, אזי אין שום דרגה בעולם שלא יוכל להביא אותו, ומחמת שלרבים ככלם מאנשי שלומנו אין ההתחזקות כמו שצריך, לבסוף מתקררים. ובפרטיות אורב הסמ"ך-מ"ם על כל תלמיד מ"היכל-הקדש", העקר מבפנים, לרחקו ולקררו, ולא לכל אחד יש ההתחזקות האמתית והדעת השלמה לשמר את עצמו מכל מיני נוכלים המסתובבים בפנים, אזי באמת מתרחק וכו', אבל מי שרוצה באמת את האמת, ישאר ב"היכל-הקדש" בכל מחיר, אפלו שירחקו אותו כמו שירחקו. וכבר אמר רבנו ז"ל: הנראה, כשאדם ישכב עם רגליו אל הדלת, אז ידע את האמת, אם הנה מקרב אלי אם לא, כי אם הנה מקרב אלי, לא היתה שום דרגה בעולם שלא הייתי מביאו אליה. רואים מזה, שאם יזכו להשאיר אצל רבנו ז"ל באמת ובתמימות, יזכו לכל מיני דרגות שבעולם, העקר תלוי כפי מדת ההתחזקות שיש בו — לחזק את עצמו נגד כל הקמים עליו מבית ומבחוץ, וכנגד כל הלצים והנחשים והעקרבים המסתובבים מבית ומבפנים.

ראה לחזר במכתבי זה הרבה, וזה יתן לך אמוץ והתחזקות לעשות התחלה חדשה בהתקרבות אל רבנו ז"ל, וללמד הרבה ספריו הקדושים, ולהתבודד עצמו הרבה עמו יתברך, אשר זה היסוד והעקר בדעת רבנו ז"ל — לשפך שיח ותפלה אליו יתברך בכל יום ויום, ולספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו, אשר העבודה הקדושה הזו גלה רבנו ז"ל, וכן משיח יגלה את זה לכל העולם כלו, כמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: כשיבוא משיח צדקנו, יכניס בעולם את ענין התפלה וההתבודדות, ויעשה

אֲשֶׁר   י"ב תקעו   בְּנַחֵל   שְׂכָא

מִזֶּה דֶרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁהִיא עֲכָשְׂיוּ דֶרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְהִתְעַטֵּף
בְּטִלְיַת וּלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "מְשִׁיחַ וְעוֹט אֵפָּ נְעֻמְעָן
דְּעַר וְעוֹלֵט אֵן אֲשָׁאס פִּילְוֹעַר" (מְשִׁיחַ יִכְבֹּשׂ אֶת הָעוֹלָם בְּלִי שׁוּם
יְרֵיָה וְכִלֵּי זִין); כִּי עֲקָר כְּלֵי זִינוּ שֶׁל מְשִׁיחַ הוּא הַתְּפִלָּה, וּבְזֵה יִכְבֹּשׂ
אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב').

אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂאָנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי
אַמֶּת בְּזֵה, וּמַעֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וּבְרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבּוֹדוֹ,
וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים. וְהוֹסִיף עַל זֶה רַבֵּנוּ ז"ל (עֵין סִי-מוֹהַר"ן, סִימָן
ג'): מְשִׁנֵּי תוֹעִים, הֵינּוּ מֵהַתּוֹעִים לְגַמְרֵי מֵהַתּוֹרָה, שֶׁהֵם אַמּוֹת
הָעוֹלָם וְהָאֲפִיקוֹרְסִים, וְגַם נִצְלָנוּ מֵהַתּוֹעִים — הַמְתַּנַּגְּדִים הַחוֹלְקִים
עֲלֵינוּ, שְׂאֵבְדוּ מֵה שְׂאֵבְדוֹ בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְףַּ וּמִסְפָּר. וְאָמַר: הֲלֹא אַתֶּם
בּוֹדְאֵי הַיִּיתֶם מֵתַנַּגְּדִים גְּדוֹלִים לוֹלֵי חֲסָדְיוֹ וְרַחֲמָיו הַמְרַבִּים, אֲשֶׁר
נִצְלָנוּ מִפַּח יוֹקְשִׁים, מִכַּת הַמְתַּנַּגְּדִים, אֲשֶׁר אִם הֵינּוּ שׁוֹמְעִים לָהֶם,
חַס וְשְׁלוֹם, הִיָּה נֶאָבֵד תְּקֻנָּתָנוּ, חֲלִילָה וְכוּ', עֵין שָׁם. וְתַלְמִידֵי
"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" מוֹסִיפִים: מִשְׁלֵשָׁה מִיְּנֵי תוֹעִים...

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ב תקעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כֶּסֶלּוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתַּוְּקֵק לְרֵאוֹת אֶת כְּתִיבַת יְדֶךָ, וְלִשְׁמַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

וַיְדוּעַ, שְׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל נִסְעַ הַרְבֵּה נִסְיָעוֹת אֶל תַּלְמִידָיו, כִּי דִרְכוֹ
הִיָּתָה לְלֶהֱב כָּל-כָּף אֶת כָּל אֶחָד מִתַּלְמִידָיו לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
עַד שֶׁהוּא בְּעַר כָּל-כָּף אֶלָּיו יִתְבָּרַךְ, וְהַתְּמִיד בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה

שכב אשר י"ב תקעז בנחל

ובהתבודדות, עד שפבר אף פעם לא חזר אל מוהרנ"ת ז"ל, מרב שקידתו ששקד בעבודת השם יתברך, הנה לו חבל על כל רגע, כי כל-כף האיר מוהרנ"ת ז"ל בתלמידיו את אור האמת, עד שהנה חבל להם על כל רגע, ועם כל זאת הנה מוהרנ"ת ז"ל יודע שבזה העולם הבחירה כל-כף גדולה וחזקה, הנה האדם בוער ומתלהב אליו יתברך, והנה מתקרר לגמרי וכו', ועוד נתהפף להיות חולק ורודף וכו'. ועל-כן היתה דרכו לנסע נסיעות אל תלמידיו ללהב אותם יותר ויותר, והעקר לחזק אותם, כי בזה העולם צריכים התחזקות, ומחמת שקשה וכבד לי הנסיעות, על-כן מה טוב ומה נעים אם נחזק את עצמנו על-ידי כתיבת מכתבים, שרבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), שבתוך הכתב והספר יש שם פניו, שכלו וחקמתו של המחבר. ואמר (שם, סימן קעג): בתוך הכתב מנח הנפש ופנימיות הנפש; על-כן ראה לכתב לי מכתב אחד בכל שבוע, ובזה נהיה מקשרים תמיד, ותכתב לי הכל, וממש חיים חדשים תנפח בי.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקעז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישלח, ט"ו כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה ... נרו זאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל, כי אמה חקוק בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, כי אצלי מאד מאד יקר כל אחד אשר עוסק להפיץ את אור רבנו ז"ל, הן בהפצת הספרים והן לדבר פנים אל פנים, אשר על זה אני מוסר את נפשי כבר עשרים וחמש שנים — להקים תלמידים כאלו, שהם פיצו את אור רבנו ז"ל בעולם, וידברו עם

כַּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּבָרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵרַבֵּנוּ
 ז"ל, וְלִחְזָקוֹ וְלֵאמְצוֹ וְלַעֲזָרְרוֹ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלְדַבֵּר לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ, וְתַהֲלָה לְאֵל, שֶׁכָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד שֶׁעָבַר דְּרָךְ
 "הַיִּכַּל-הַקִּדְּשׁ", זָכָה וְזוֹכָה לְכָל זֶה — אֶחָד הַרְבֵּה וְאֶחָד פְּחוֹת,
 וְגַם אוֹתָךְ זָכָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם כַּח הַדְּבוּר, וְעַל-כֵּן אַתָּה צְרִיךְ
 לְנַצֵּל אֶת זֶה מְאֹד מְאֹד אֶל הַקְּדוּשָׁה, לְדַבֵּר עִם רְחוּקִים מְעַבֹּדֶת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת בְּהֵם אֶת הָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר כָּל רִגְעַ
 וְדָקָה שֶׁהָאָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה לוֹ הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ
 שְׂאִין לְתֹאֵר וְלִשְׁעַר כָּלָל, כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא נִשְׂאָר פֹּה, כִּי הַהֲכָרַח
 לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וּמָה יִשְׂאָר מֵאַתָּנוּ? רַק הַרְגָעִים וְהַדְּקוֹת שֶׁזִּכְיָנוּ
 לְחֹשֶׁב עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל רִגְעַ שֶׁאֲנִי זוֹכִים לְחֹשֶׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה
 הָעוֹלָם, שֶׁסָּם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן זֶה חֲשׁוֹב לְמֵאוֹת וְאַלְפֵי שָׁנָה וְכוּ',
 וְכִמְאֹמֶר הַתְּנָא (אֲבוֹת פֶּרֶק ד'): יָפָה שְׁעָה אַחַת בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
 טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיָפָה שְׁעָה אַחַת בְּעוֹלָם
 הַבָּא, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה; כִּי לְמַעְלָה נִמְדָד כְּפִי הַדְּבָקוֹת שֶׁהָאָדָם
 דְּבוֹק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁיִּכְוֹל לַעֲלוֹת לְמַעְלָה אָדָם
 אֶחָד שֶׁהוּא בֵּן שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְכִשִּׁי צִטְרָפוּ כָּל יְמֵי חַיָּו, סֶפֶק אִם הִיָּה
 לוֹ יוֹם אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ שׁוּם חֵלֶק בְּקְדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן
 אִם תִּצְרַף אֶת כָּל שְׁנוֹתָיו, לֹא יִצְטַבֵּר אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד שָׁלֵם, וְלִהְיוֹת
 — צָעִיר לְיָמִים שֶׁהִתְמִיד מְאֹד בְּזֶה הָעוֹלָם בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 יֵשׁ לוֹ אַרְיָכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי זָכָה לְהַרְבּוֹת בָּהֶם רוּחְנִיּוֹת הַרְבֵּה
 מְאֹד. וְעַל-כֵּן בְּזֶה שְׁמֵדְבָרִים עִם אַחֲרִים מֵאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְהִלָּה שׁוֹמֵעַ אֶת דְּבוּרֶיךָ, וְנִכְנָס הַיֵּטֵב בְּלִבּוֹ, וְהַרְבֵּה פְּעָמִים חוֹשֵׁב
 — כַּנֶּרְאָה, הָאָדָם הַזֶּה צוֹדֵק בְּדְבָרָיו, אֲשֶׁר יֵשׁ בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים
 הַמְּחִיָּה וּמַהֲיָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר שִׁיְהִיָּה
 נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ וְכוּ', אֲזַי אֵין לְתֹאֵר וְלִשְׁעַר אֶת גְּדֹל הַזְּכוֹת שֶׁמְזַכִּים
 בּוֹ בְּרִגְעַ אֶת הָאָדָם הַזֶּה, כִּי מִי יוֹדֵעַ מָה יְהִיָּה אִתּוֹ אַחֲרֵי-כֵן —
 אוּלַי יִחְזֹר לְסוּרוֹ, וְעַל-כֵּן אֵין לוֹ שׁוּם דְּבָר בְּקְדוּשָׁה, רַק הַרְגָעִים אוֹ
 לְפַעְעָמִים הַשְּׁעוֹת שֶׁדְּבָרוֹ עִמּוֹ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, וְאֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד זְכוֹת
 יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשִׁזְכוּכִים לְהַפִּיץ גַּם אֶת
 הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וּבְפִרְטוּת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים,

שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל מִכָּלִים וְכָלִים שׁוֹנִים, אֲשֶׁר הִסְפֵּר הִזָּה כָּבֵר מְגִיעַ לְמָקוֹם שְׂמִגִּיעַ, וְעוֹשֶׂה אֶת הַפְּעֻלוֹת שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, וְדַבּוּרִים עוֹבְרִים, אֲבָל סֵפֶר נִשְׁאָר קָיָם, עַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְהַפִּיץ אֶת אֹרֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְאֵז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים.

רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! לְהַחְזִיק בְּעִבּוּדַת הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה — לְהַפִּיץ אֶת אֹרֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם; הֵן עַל-יְדֵי הַפְּצַת סִפְרִים, וְהֵן עַל-יְדֵי שְׂתַרְצָה הַרְצָאוֹת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר פְּעַם: עוֹד אֶתְפָּאָר לְפָנַי כִּסָּא הַכְּבוֹד עַל שְׁהַחְזוּרְתִי בַתְּשׁוּבָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים יְרוּדִים כָּאֵלוּ; אֶחָד מֵהֶם הָיָה הַגְּרַמְנִי שְׁכַנּוּהוּ דְעַר דִּי־טָטְל, שְׁנַכְנַס פְּעַם בְּשַׁבַּת לְקְלוּזוֹ שְׁבַבְרִסְלָב, בְּעַת שְׁאָמְרוּ הַקְּהָל קִדְשָׁת כְּתָר, וּכְשֶׁהָרִים יָדָיו, הִבְחִינוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּדָיו שְׁהַכְּתִים אֶת יָדָיו בְּעַת שְׁכַתָּב בְּעִבּוּדָתוֹ בְּעֶצֶם יוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי הָיָה פְּקִיד בְּעִירִיָּה, וְרָצוּ כָּמָה מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְגַעַר בּוֹ וּלְגַרְשׁוֹ מִבֵּית-הַמְּדֻרָשׁ, אוֹלָם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עָכַב בְּעַדָם, וְלֹא הִנִּיחַ לָהֶם לְהֵרַע לוֹ, בְּאָמְרוּ: הָרִי כְּשֶׁנְּכַנַּס אֶלֵינוּ, לֹא נִכְנַס לְלֹא שׁוֹם סְבָה, וּבּוֹדָאֵי חוֹשֵׁב עַל תְּשׁוּבָה, כִּי לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת אַחֲרִים לֹא הִנִּיחוּ לוֹ לְהַכְּנִס וְכוּ', וּמַחְמַת זֶה בְּאֵמַת הַתְּקָרֵב לְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְנַעֲשֶׂה לִירָא וְכֹשֶׁר. וְהַשְּׁנֵי הָיָה אֶחָד שְׁלֵמֵד סִפְרֵי הַשְּׁפָלָה, וּבָא אֶל ר' יִצְחָק, בֶּן מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׁהָיָה כִּידוּעַ מְנַהֵל הַדָּאָר בְּעִיר טוֹלְטְשִׁין, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שְׁיִשְׁאִיר לוֹ מָקוֹם בְּעִגְלַת הַדָּאָר הַנּוֹסְעַת לְבְּרִלִין, כִּי חָפֵץ הָיָה לְנִסְעַ לְשָׁם, מַחְמַת שְׁשָׁם דָּרְשׁוּ רְאִשֵׁי הַמְּשִׁפִּילִים כִּידוּעַ, וְרָצָה לְלַמֵּד מֵהֶם, וּבְדִיוֹק אֵז בָּא מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אֶל בְּנֵו ר' יִצְחָק לְבֵית הַדָּאָר, וּכְשֶׁהִבִּיט הָאִישׁ הַהוּא בְּפָנָי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, מְצָא מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל חֵן בְּעֵינָיו מְאֹד, וְשָׂאֵל אֶת ר' יִצְחָק עַל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: מִי הוּא הָאָדָם הַזֶּה? עָנָה לוֹ ר' יִצְחָק: זֶהוּ אֲדוֹנִי אָבִי. וְשָׂאֵלוּ: הָאֵם יָכוֹל אֲנִי לְדַבֵּר עִמוֹ? עָנָה לוֹ ר' יִצְחָק: בּוֹדָאֵי. וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְהִחְזִירוּ כָּבֵר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בַּתְּשׁוּבָה, וְשׁוֹב לֹא נִסַּע יוֹתֵר לְבְּרִלִין, רַק נִשְׁאָר אֶצֶל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְנַעֲשֶׂה יָרָא וְכֹשֶׁר בְּזִכְרוֹתוֹ.

אָחִי, אָחִי! רָאָה שְׁיֵהִיָּה לָךְ לְהַתְּפָאָר לְפָנַי כִּסָּא הַכְּבוֹד עִם הַרְבֵּה נְפֻשׁוֹת שְׁזוֹכִית לְקָרֵב, אֵל תְּהִיָּה קָטָן בְּעֵינֶיךָ, כִּי לְגִדּוּלוֹת

אֲשֶׁר י"ב תקעח בַּנְחַל שְׁכָה

נוצרת. תראה להשאר ביבנאל, כי שם מקומך, ועוד יעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא מה שיעשה.

תשמר את המכתב הזה ותקרא בו מדי פעם בפעם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ב תקעח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמוע הטוב מכם, ועקר הטוב, שתהלה לאל, את מטפלת בהילדים וכו', ומה שאת כל-כך מתלוננת וכו', זו אצלי שמחה גדולה עד מאד, כי אני זוכר איך באת אלי בפעם הראשונה עם אחותך, והנה נדמה לכם כאלו אף פעם לא תתחננו וכו', ולבסוף עזר הקדוש-ברוך-הוא לשתיכן כמו שהבטחתי לכן וכו', ואחר-כך התחלת לדאג בעבור ילדים, וחזקתי ואמצתי אותך, שהקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אותך, והנה נראה לך כאלו זה חלום וכו', והיית תמיד מבקשת ומפצירה, ואני הבטחתי לך, שהקדוש-ברוך-הוא יעזר לך בבן, שתתני לו שם על שמי. והקדוש-ברוך-הוא עזר לך עם בן, ואחר-כך עזר לך עם בת, ותהלה לאל, זכיתם לקיים מצות "פרו ורבו", בזה את צריכה להיות שמחה ועליזה אחרי כל הצרות והיסורים והמרירות וההרפתקאות שעברו עליך במשך כל השנים, וזכה אותך הקדוש-ברוך-הוא עם בן זוג נפלא ונחמד מאד, מוצא חן בעיני בני-אדם, וכן זכה אותך עם בן ועם בת, ומה יש לך להתלונן, אדרבה ראוי לך לשמח מאד, ולתן תהלה להקדוש-ברוך-הוא תמיד.

הקדוש-ברוך-הוא יברך אתכם בדירה חדשה, ותזכו שביתכם יהיה בית ועד לחכמים, ותכניסו שם אורחים, ויהיו אצלכם רק שמחות תמיד.

מאד מאד אני שמח לשמע בשורות טובות מאחותך, והקדוש-
ברוך הוא יעזר לה, שתעבר את ההריון בנקל, וישרה ביניהם תמיד
שלום ואהבה גדולה.

הקדוש-ברוך הוא יאריך ימיה ושנותיה ושנות בעלה ושנות
הילדים, ותזכי לעשות רצונו ותברך תמיד.

המאחל ברכה והצלחה מן השמים.

י"ב תקעט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת קדש לסדר וישלח, י"ז כסלו ה'תשמ"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך —
אין לשער ואין לתאר כלל, והעולה על כל השמחות, שאני שמח
שאתה זוכה ומזכה את הרבים בהפצת מעינות החכמה חוצה,
שאתה לומד ברבים את דברי רבנו ו"ל, אשר כל זמן שאנו מלבשים
בלבוש הגשמי, אין מלים בפה ומכל שכן בכתב להסביר את גדל
הדבר הזה. ובאמת רבנו ו"ל גלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יב):
כשאדם לומד את דברי הצדיק, הצדיק מנשק את עצמו עמו, ונעשה
בחינת נשיקין, וזו מעלת מי שזוכה ללמד בעצמו דברי רבנו ו"ל,
שאז הצדיק בא מעולם העליון, ונעשה בבחינת נשיקין עם זה
שלומד את למודו, בחינת רוחא ברוחא, מכל שכן מי שזוכה ללמד
ברבים דברי רבנו ו"ל ודברי הצדיקים האמתיים, על-ידי זה ממשיך
את רבנו ו"ל ואת כל הצדיקים האמתיים שם, ועל-כך זכות הרבים
היא זכות נוראה ונפלאה מאד, מי שלומד ברבים, יש לו כחות
עצומים עד כדי כך, שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה): בשעה
שהחכם יושב ודורש, ואחר-כך אומרים על זה "אמן יהא שמיה

אֲשֶׁר   י"ב תקפ   בְּנַחֵל   שְׁכַז

רָבָא" (הֵינּוּ שְׂאוּמְרִים קְדִישׁ דְּרַבְּנָן), הָרִי זֶה מוֹחֵלִין אֶת הָעוֹנוֹת
שֶׁל כָּל הַיּוֹשְׁבֵינָ שָׁם. מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת הַלְמוּד בְּרַבִּים.

עַל-כֵּן רָאָה לְהַמְשִׁיךְ, וְאֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, וְתַחֲדִיר בְּהֵם אֶת
הַלְמוּדִים שֶׁקִּבְּלָתָ בְּ"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְתַהֲלֶה לְאֵל כָּל מִי שֶׁלָּמַד
בְּ"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", יֵשׁ לוֹ דְּבוּרִים אַחֲרֵיהֶם; הֵן אָמַת שֶׁהַבְּעַל-דָּבָר
אוֹרֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַרוֹצֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָינוּ, עִם כָּל זֹאת
כְּשׁוֹכִים לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, מִצְּלִיחִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵאִיר עֲלֶיךָ אוֹרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁתִּזְכֶּה בְּאָמַת לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאוֹר הַזֶּה לְכָל הַשּׂוֹמְעִים בְּקוֹלֶךָ, וְזֶה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת תְּכֵלִית הַלְמוּד — לְהֵאִיר בְּתוֹךְ עִם יִשְׂרָאֵל אֶת אָמַת
מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרַךְ, וְכָל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת וְהַסְּפוּרִים וְהַדְּבוּרִים
צָרִיכִים לְהִיּוֹת עַל קֶטֶב הַזֶּה — לְהַכְנִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת אָמַת
מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרַךְ; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְעֶסֶק בְּזֶה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים!

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רָאָה לְכַתֵּב לִי רְשִׁימָה מִכָּל הַבָּאִים אֶל הַשְּׁעוֹר שֶׁלָּךְ, וְכֵן תִּכְתֵּב
לִי אֶת הַכְּתָבֶת שֶׁלָּהֶם, בְּאִפְּן שְׂאוּכַל לְכַתֵּב לָהֶם מְכָתֵב כָּלְלִי.

י"ב תקפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבַת-קֹדֶשׁ לְסִדֵּר וַיִּשְׁלַח, י"ז כִּסְלוֹ ה'תשמ"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְשַׁתְּוֵקֵק לְהִתְחַזֵּק וְכוּ'.

וּבְאָמַת רַבְּנוּ ז"ל גִּלְהָ לָנוּ, אֲשֶׁר לְחוּלָה שְׁנַחֲלָה אֲנוֹשׁוֹת,
צָרִיכִים לְהַכְנִים בּוֹ תְּקִנָּה, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁהַחוּלָה לוֹקַח אֶת עֲצָמוֹ

בְּיָדוֹ, אֲזִי יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה. מֵה שְׂאִין כֵּן אִם הַחֹלֶה יַעֲזֹב אֶת עֲצָמוֹ,
לֹא יוֹעִילוּ שׁוּם רְפוּאוֹת שֶׁל הַרְוּפָאִים. לְזֹאת מְאֹד מְאֹד אֲנִי שֹׁמֵחַ
שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, שְׂאֵם אֶכְתֵּב לָךְ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְחַזֵּק.

וּבְאַמַּת רְאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְעֵינַי בְּכָל חֲלָקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל"
הַנְּדַפְסִים עַד עַכְשָׁיו כָּבֵר יוֹתֵר מֵעֲשׂוֹר אֶלְף מִכְתָּבִים, וְתִצְיֵר שֶׁכָּל
הַמִּכְתָּבִים נִכְתְּבוּ בְּשִׁבְלֶךְ; כִּי בְּאַמַּת כָּל הַמִּכְתָּבִים נִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת
ה', עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּקָה שֶׁל הַחֲבֵרִים, וְכָל אֶחָד כָּתֵב מֵה שֶׁעָבַר עָלָיו,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַבְּרוּ כָּל הַשְּׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחַל".

חֲמַדַּת לְבָבִי! רְאֵה הָעֵקֶר לְעֵבֵד עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה בְּלִי שׁוּם
שֶׁכָּל כָּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּל מִצְוָה צְרִיכִים לְקַיֵּם בְּלִי שׁוּם שֶׁכָּל וְהַשְּׂכָלוֹת
עֲצָמִיּוֹת, כְּמוֹ-כֵן צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַשְּׂמִחָה, בְּלִי שׁוּם שֶׁכָּל,
רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֶפְלוּ שֶׁלֹּא יוֹדְעִים לְמָה שְׂרוּיִים בְּשִׂמְחָה, רַק
מִפְּנֵי שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה סוּף כָּל סוּף תִּגִּיעַ
אֶל הַבְּנַת הַשְּׂמִחָה, מֵה הַסּוּד שֶׁל הַשְּׂמִחָה, וּמֵהי מַעֲלַת הַשְּׂמִחָה,
וְאֵל מֵה שִׂמְחָה מְבִיאָה; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלָל.

תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת עֲצוּמָה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל
שָׁבוּעַ, אֶפְלוּ כְּמֵה שׁוּרוֹת, הָעֵקֶר אֵל תִּיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמְךָ, כִּי הֵיאֻשׁ
הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי. וּפֹה תִקְבֵּל קוּנְטֵרְס: "אֲסוּר לְהִתְיָאֵשׁ",
שֶׁכְּתִבְתִּי אֶת כָּל הַקּוּנְטֵרְס רַק בְּשִׁבְלֶךְ. רְאֵה לְעֵינַי בּוֹ הֵיטֵב, וְשֵׁם
תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשֶׁךָ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שִׁזְכְּנוּ לְסִיִּים אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ
סָא יִזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסִדְרַ עַכְשָׁו לְדַפּוּס אֶת כְּרִיךְ ס"ב לְהַגְדִּיל
תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָה.

אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָא.

תִּכְן הָעֲנִינִים

חֵלֶק ס"א

ג . . . . . פֶּתַח דָּבָר . . . . .

ה . . . . . הַקְדָּמָה . . . . .

יא . . . . . י"ב שֵׁיט . . . . .

יגלה נפלאות, שעל-ידי שמחה זוכים לבטל ממנו התאוה הידועה, ומעשה שאחד בכה אצל ציון רבנו ו"ל. ויספר השתוקקותו של ר' שמואל שפירא ו"ל להגיע אל ציון רבנו ו"ל במשך ארבעים שנה רצופות.

יג . . . . . י"ב שכ . . . . .

יחזק כנגד העצבות והעצלות, שצריך לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות שמח מאד.

יד . . . . . י"ב שכא . . . . .

יחזק אודות התפלה וההתבודדות על-ידי בחינת פראסטאק, ויגלה מעלתו.

טו . . . . . י"ב שכב . . . . .

יגלה מעלת הנמנען המחבר שירים של אמונה, ויספר שרבנו ו"ל אהב חזנות, וידבר מענין היחודים שמיחדים בעת הנגונים, ומהשתוקקות אליו יתברך, ומענין גלוי הראש-בית שבדור, ומאנשים אמתיים המשתוקקים אליו יתברך, וממעלת השבירה אליו יתברך.

יח . . . . . י"ב שג . . . . .

יחזק אודות שעורים פסדרן, ויגלה מעלת אברך הזוכה לדבק את עצמו כל-כף בו יתברך, ועם כל זה צריך להקפיד על שלום-בית כרצונו של רבנו ו"ל.

יט . . . . . י"ב שכד . . . . .

יגלה מעלת ההתבודדות, שעל-ידי-זה זוכים לקשר את עצמו לכלל

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

- נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי יְרִידָה וּנְפִילָה, שֶׁהִיא רַק עַל-יְדֵי קְנָאָה, וְעֵינַי אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַפְּצַת הַקּוֹנֵטְרָסִים, וְהַתְּחַדְּשׁוֹת.
- י"ב שכה** . . . . . כ
 וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וַיִּסְפֹּר אֹדוֹת ר' נַחֲמָן נָכַד מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁהָיָה בָּקִי בַּסְּפָרִי הָאֱלֹשִׁיף הַקָּדוֹשׁ.
- י"ב שכו** . . . . . כא
 וַיְדַבֵּר מִבְּדִיקַת מְזוּזוֹת בְּעַת צָרָה, וַיִּמְלִיץ עַל הַבֵּן שִׁילֵף עִם צִיצִית, וַיַּעֲזֹר לְהַדְּלִיק גֵּרוֹת שַׁבַּת-קִדְשׁ וּלְהַתְּפַלֵּל אָז.
- י"ב שכז** . . . . . כב
 וַיֶּאֱחַל בְּרַפְת "מִזֵּל טוֹב", וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי עֲזוּבַת עֲבוּדָה וְרִיב בְּמִשְׁפָּחָה, וַיִּגְלַה שֶׁכָּל עֲנִינָיו הוּא רַק שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְזוּלָתוֹ, וַיַּחֲזֵק עַל שְׁעוּרִים.
- י"ב שכח** . . . . . כג
 וַיְגַלֵּה אֹדוֹת עֲבוּדַת הַתְּבוּדוֹת, שֶׁבְּלַעֲדֶיהָ אֵין אָדָם קְרוֹב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
- י"ב שכט** . . . . . כד
 וַיְרַבֵּה לְדַבֵּר עַל מַדַּת הַשְּׂמִחָה, שֶׁהִיא הַצְּמִצּוּם כַּנֶּגֶד רְבוּי אֹר, וַיִּסְפֹּר סִפּוּר נוֹרָא עַל ר' אֶהֱרָן קוֹבְלִיטְשֶׁער בְּעֵינַי זֶה.
- י"ג של** . . . . . כה
 וַיַּחֲזֵק הַנִּמְעָן אֹדוֹת הַהֶתְקַרְבוֹת לְרַבְּנֵי ז"ל, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי חֲבֵרוֹתָא וּמֵעֵינַי תַּלְמִיד מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וּבְנֵי ר' יֶצְחָק, וַיַּעֲזֹר לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת בְּקִבְיֻעוֹת.
- י"ב שלא** . . . . . כו
 וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁצָּרִיף לְחַטָּף תְּמִיד בַּקְּדֻשָּׁת יְהוּדוֹת, וַיַּעֲזֹר עַל שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן, וְהַעֲקֹר שְׁלֵא לְפַל בְּדַעְתּוֹ.
- י"ב שלב** . . . . . כז
 וַיְדַבֵּר מֵהֶתְקַרְבוֹת לְרַבְּנֵי ז"ל, וּמֵעֵינַי מְצִיאת הַזּוּוּג וְלִמּוּד מְשֻׁנְיּוֹת.
- י"ב שלג** . . . . . כח
 יוֹכִיחַ מְאֹד אֶחָד שֶׁעֲזַב אֶת בֵּיתוֹ לִילֵף אַחַר הַקְּלִפָּה וְכוּ', וַיִּזְהַרְנוּ לְשׁוּב מִזֶּה.
- י"ב שלד** . . . . . כט
 וַיְדַבֵּר מֵהַדְּלָקַת גֵּרוֹת שַׁבַּת, טְהֻרַת הַמִּשְׁפָּחָה וְחֻלָּה.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

3

י"ב שלה . . . . . **כט**
יְדַבֵּר מִקְדָּשֶׁת שַׁבָּת וּמִכְבוֹדָהּ, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה זֹכִים לַעֲשׂוֹר.

י"ב שלו . . . . . **ל**
יְדַבֵּר אֹדוֹת הַתְּבוּדָה, שְׁעַל-יָדָה יִרְאֶה נְסִים נְגִלִים.

י"ב שלז . . . . . **לא**
יְדַבֵּר מֵעֲנִין בְּקוֹר חוֹלִים וְלִדְוֹן אֶת הַבְּעַל לְכַף זְכוּת, וְכַפִּי שְׁמִכְבָּדִים
אֶת הַהוֹרִים גִּלְגַּל הוּא חוֹזֵר בְּעוֹלָם.

י"ב שלה . . . . . **לב**
מִכְתָּב כָּלִי לְעֵרִי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, בּוֹ יִחְזַק לְפָנָי נְסִיעָתוֹ לְאַרְץ
יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲרֹךְ מֵאֵד עַל הַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית וְעַל לְמוֹד גְּמָרָא בְּיֹתֵר,
וַיִּסְפָּר מֵעֲשֵׂה מֵר' פְּנַחֲס קִיבְלִיטְשֶׁעַר ז"ל, אִיךָ קָרַב בְּנֵי הַנְּעוּרִים.

י"ב שלט . . . . . **לח**
יְדַבֵּר מִתְּפִלָּה בְּעַת הַדְּלָקַת גְּרוֹת, וּמִבְּדִיקַת מְזוּזוֹת וְטְהָרַת הַמְּשֻׁפָּחָה,
וַיִּחְזַק הַמְּשֻׁפָּחָה שְׁלֹא תִשְׁבְּרֶם הַמְּצִיאוֹת שֶׁל חַיִּים קָשִׁים בְּעַקְבוֹת צָרַת
הַבַּת.

י"ב שמ . . . . . **מ**
יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַדְּלָקַת גְּרוֹת וּכְבוֹד הַבְּעַל.

י"ב שמא . . . . . **מ**
יִשְׁבַּח בְּעַל תְּשׁוּבָה עַל שְׁמִירַת שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וַיְדַבֵּר מִחֲלֵי הַפְּלִיּוֹת, וַיַּזְכֵּר
נְשׂוּאָיו וּכְבוֹד אָמוֹ.

י"ב שמב . . . . . **מא**
יִחְזַק הַנְּמַעֲנַת אֹדוֹת שְׁלוֹם-בַּיִת, וַיִּתֵּן עֲצָה פְּרָטִית.

י"ב שמג . . . . . **מב**
יַעֲזֹר הַנְּמַעֲנַת לְשִׂמְחַ בְּבִנְיַתָּהּ שְׁזָפָה אוֹתָהּ הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וַיִּחְזַק עַל
הַדְּלָקַת גְּרוֹת שַׁבָּת.

י"ב שדמ . . . . . **מב**
יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים, הַתְּבוּדָה, וְלִרְחֵק מִבְּרִנּוֹת וַיֵּאוֹשׁ.

י"ב שמה . . . . . **מג**
אֲחַל רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבֶן, וַיַּעֲזֵץ לְטַל לוֹ יָדַיִם כָּל בְּקָר, וְלִבְדֵּק מְזוּזוֹת,
וְלַהוֹעֵץ בְּשִׁלְשָׁה רוּפְאִים אֹדוֹתָיו.

- י"ב שמו** . . . . . מד
 יחזק בענין סבלנות, ויגלה נוראות נפלאות בענין האמונה הקדושה,
 שזוכים על-ידי רבנו ז"ל, לידע שהכל ממנו יתברך, ויעורר על גדלות
 המחין.
- י"ב שמו** . . . . . מז
 ידבר מתוכחתו הנפלאה של המגיד מזלוטשוב, ומעלת העוסק להשיב
 אנשים בתשובה, ולמוד משניות וחמש ורש"י.
- י"ב שמה** . . . . . מז
 יוכיח אחד בתוכחה מגלה אודות שמחליף את רבו שלמדו תורה באיזה
 בור ועם הארץ.
- י"ב שמת** . . . . . מז
 ידבר מהמהפכה שנעשתה בעולם על-ידי הפצת ספרי רבנו ז"ל.
- י"ב שנ** . . . . . מח
 יחזק אחד שלא ישבר מכל העובר עליו, וגדול אדוננו ורב להושיע,
 והכל בחשבון צדק ממנו יתברך.
- י"ב שנא** . . . . . מט
 יחזק על-פי הדבור של רבנו ז"ל, אשר אין שום יאוש בעולם כלל,
 ויבארו לעבדה ולמעשה.
- י"ב שנב** . . . . . נ
 יגלה סופם של עזי פנים שבדור, המעזים פניהם נגד צדיקים אמתיים,
 על-פי ספור מהרב הקדוש מסאסוב, ויחזק על-פי זה מאד.
- י"ב שנג** . . . . . נא
 יגלה מעלת מבחרי הצדיקים, שאינם שוכחים ממנו יתברך כרגע.
- י"ב שנד** . . . . . נא
 ידבר נוראות נפלאות ממעלת התמימות והפשיטות, שהיא יסוד כל
 היהדות ללא שום חכמות, ויעורר ללקט לעצמו מתוך ספרי הפוסקים
 הלכות והנהגות יסודיות, וכן למודים ואמירות — הכל בתמימות
 ובפשיטות, ויספר מעשה נפלא מבעל החת"ם-סופר, ויחזק ויעורר
 על-פי זה מאד.
- י"ב שנה** . . . . . נה
 יגלה נפלאות ממעלת התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי וציינו, ומעוד

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

כִּמָּה קְבֵרוֹת צְדִיקִים בְּסִבִּיבוֹת הַגָּלִיל, וּמַעֲנִין קְבוּץ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן, אֲשֶׁר הוּא הָעֵקֶר, אֵךְ לַעֲת עֲתָה שֶׁהַגְּבוּל סָגוּר, אֲזִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רְאוּי לְהִיּוֹת עִמָּהֶם.

י"ב שנו . . . . . נו
יחזק על אמונה והשגחה פרטית.

י"ב שנו . . . . . נז
ידבר ממעלת מדת הבטחון אשר אדם שם מבטחו רק בו יתברך.

י"ב שנו . . . . . נח
יחזק באמונה פשוטה, ולהרגיל עצמו לדבר עמו יתברך, ומעלת ההתבודדות וחי"י פרקים משניות המנקה את האדם מכל מיני חלדה, ולבסוף אחר הרע יבוא הטוב.

י"ב שנט . . . . . נט
ידבר מענין ארך אפים וסבלנות, שהיא עקר הצלחת החיים, ולמוד בספרי שו"ת.

י"ב שס . . . . . ס
יברך "מזל טוב" לחתן, וידבר מענין לבישת טלית בפעם הראשונה, וימצא בזה רמז להזהרות בטבילת עזרא.

י"ב שסא . . . . . סא
יחזק כנגד הקשיות הרעות העולות בלב האדם נגדו יתברך, ויעורר מאד לברח מזה, ויגלה שרש ענין הקשיות.

י"ב שסב . . . . . סב
יבאר ויגלה הטעם שלכל יהודי קוראים לתורה בשם 'רבי', למרות שאינו תלמיד חכם כל-כך.

י"ב שסג . . . . . סג
ידבר מענין חכמ"ה, שהוא דיקא על-ידי בטול הישות — פת-מה, כחי מה נגדו יתברך, ויחזק על-פי זה מאד.

י"ב שסד . . . . . סד
יבאר, שכל הקורות עמנו הם מאתו יתברך בחשבון צדק.

- י"ב שסה** . . . . . סג
 יחזק אחד שבנו יצא לתרבות רעה, ויעוררנו שלא ישבר כלל, רק ירבה בתפלה, וידבר מצדיקים שארע להם כזאת, והם התחזקו והרבו בתפלה.
- י"ב שסו** . . . . . סד
 ידבר מענין רחמנותו יתברך, ואם זוכה אדם לתקון הברית מציר האור לטובה, וידבר מענין סבלנות שהיא העקרית, ומענין אכילה ותענית בערב שבת, ושנים מקרא ואחד תרגום.
- י"ב שסז** . . . . . סו
 ידבר נוראות מענין ישוב הדעת, ואין שום תכלית אחרת רק להתקרב אליו יתברך, ויאריך בענין הדבקות בו יתברך.
- י"ב שסה** . . . . . סז
 ידבר מענין נסיעתו לקברי צדיקים באוקריינה ופולין, וידבר ממעלת הצדיקים הקדושים הנוראים הטמונים בהם, והתפלה המקבלת שם בשמים, ויחזק ויעורר מאד לקראת ימי אלול הקדושים, ויעודד שלא להניח העצבות והמרירות כרגע.
- י"ב שסט** . . . . . סט
 מכתב כללי לכלליות אנשי שלומנו היקרים, בו יחזקם נוראות נפלאות לקראת ימי אלול הקדושים, להחזיר העטרה לישנה בענין ההכנה הרבה שהכינו את עצמם אנשי שלומנו בדורות הקודמים לקראת הראש השנה של רבנו ז"ל, ויעורר מאד על אמירת תהלים, משניות וכו', ויעורר להיות בשלום ולהחדיר תשובה בעוד יהודים.
- י"ב שע** . . . . . עא
 יבשר לרב אחד אודות תפלתו בעדו בקברות הצדיקים, ויברכו בכרפת השנים.
- י"ב שעא** . . . . . עב
 ידבר אודות תפלתו על הנמען במקומות הקדושים, ויגלה שזהו העקר — לשפח את העבר ולהתחיל בכל פעם התחלה חדשה, ויעורר להיות בשמחה ולהתבודד הרבה אליו יתברך.
- י"ב שעב** . . . . . עג
 ידבר מהנסיונות הקשים של זה העולם, ויש לנו שליחות להוציא מהכח אל הפעל, וידבר מענין מזמור כ"ט.

תִּכְן הָעֲנִינִים

7

- י"ב שעג** . . . . . עד
ישבח הענין שבני אדם מתעוררים אליו יתברך, וגורמים בזה שעשועים גדולים לו יתברך. ויעורר בת ישראל להתחזק בלמודי יהדות.
- י"ב שעד** . . . . . עד
ידבר מענין ציון התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס, ושמירת שבת קדש.
- י"ב שעה** . . . . . עה
ידבר מגדלת האדם שהיא — להחזיק מעמד, ומלמוד פרשת השבוע עם מפרשים, ושמירת שבת קדש ובדיקת התפלין.
- י"ב שעו** . . . . . עו
יבאר לבעל תשובה ענין 'לפום צערא אגרא', ויפליג במעלת הנחת תפלין ו'תקון הכללי'.
- י"ב שעז** . . . . . עז
ידבר מבדיקת מזוזות ושמירת שבת קדש.
- י"ב שעח** . . . . . עח
ידבר מנסיונות החיים שהם קשים מאד, והעקר — להחזיק באמונה פשוטה, וידבר מענין אמונת חכמים, שהיא יסוד גדול ביהדות.
- י"ב שעט** . . . . . עט
יאחל על התעלות בתורה ויראת שמים, והרחבה בגשמיות וברוחניות.
- י"ב שפ** . . . . . עט
ישבח בעל תשובה המשתוקק אליו יתברך, ויחזקו באמונה פשוטה בו יתברך, ולצאת מהעצבות והעצלות המסככות אותו.
- י"ב שפא** . . . . . פ
ידבר מכמה קונטרסים חדשים, ויאחל בזכות הרפסתם רפואה שלמה, וענין קברי צדיקים באוקריינה, וידבר מהלמוד הקדוש של "אזמרה לאלקי בעודי".
- י"ב שפב** . . . . . פא
יספר אודות בקוריו בקברות צדיקים ותפלות אודות הנמצא, ומענין שיחת חברים, ותלמידיו הקדושים של ר' אברהם בר' נחמן ז"ל.
- י"ב שפג** . . . . . פב
ידבר מענין נחום אבלים על פני הפתב, ויחזק אבל במאד מאד, וידבר

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

מענין זכרון יום המיתה שהיה חקוק על לב הצדיקים, וממעלת
ההתקרבות לרבנו ז"ל, שעל ידו מקבלים כל התקונים.

י"ב שפד . . . . . **פד**

יספר מתפלותיו על הנמען בקברות הצדיקים, וידבר מהאמת של רבנו
ז"ל, שצריך להמתין עם האמת הזאת כמו מוהרנ"ת ז"ל, שהמתין הרבה
מאד, והעקר בלי דחיקת השעה.

י"ב שפה . . . . . **פה**

ידבר מענין גמ"ח בגדים ומהתיסדות ובנין "עיר ברסלב" ביבנאל.

י"ב שפו . . . . . **פו**

ידבר מענין סדר-דרג-הלמוד, ומהגלוי של 'מעט גס-פן טוב', שעל-
ידי-זה אפשר ללמד את כל הלמודים, שזה היסוד בדברי רבנו ז"ל,
וידבר אודות ציון רבנו ז"ל, והתעמולה שעודדה את הנסיעה של
המונים לשם, ויחזק על-פי זה מאד.

י"ב שפז . . . . . **פז**

יחזק את העוסק בהדפסת הקונטרסים החדשים, ויעורר מאד על למוד
חמש ורש"י ותרגום, ומה שזה פועל על כל ימות השבוע, ויחזק לעבד
על נקדת השמחה.

י"ב שפח . . . . . **פח**

יגלה, שכל מי שעוסק בצרכי רבים, יש עליו חשדות ובזיונות, וידבר
מענין תלמוד תורה לילדים ב"עיר ברסלב", ומהחובות שיש לבני-אדם,
שעדיף שיהיו על הדפסה, וזה בודאי פוטר מצרות אחרות.

י"ב שפט . . . . . **צ**

ידבר מענין למסר עצמו לגמרי אליו יתברך, ומתלמוד תורה של אנשי
שלומנו, ויספר מהמלמד שלו, שהיה מאנשי שלומנו, ואיך הצליח עם
התלמידים על-ידי התבודדותו.

י"ב שצ . . . . . **צא**

יחזק אחד שעוברת עליו עניות ודחיקות, שיכרח רק אליו יתברך,
ויעודדו על הצלחת ילדיו, אשר זו ברכה רבה לאדם.

י"ב שצא . . . . . **צב**

ביע צערו העצום בהשתתפות בצער המשפחה, והשמחה היא רפואה
גדולה לכל הענינים.

תִּכְן הָעֲנִינִים

9

י"ב שצב . . . . . **צג**
ידבר ממעלת הפצת הקונטרסים החדשים, והפעלה שפועלים לטובה,
ובפרט בדורותינו אלו.

י"ב שצג . . . . . **צד**
ידבר מענין בקורו בקברות צדיקים, והתפלות שהתפלל שם על הנמען,
ויחזק באמונה פשוטה, אשר יש סובלי חלאים שסובלים מחמת חסרון
אמונה, ויבאר שיחת רבנו ז"ל, שממנו אפשר לידע גדלת הבורא ותברך
שמו.

י"ב שצד . . . . . **צה**
ידבר מהנקדה הטובה שיש בנמען, שזוכה להחזיק מאד באמונת
חכמים ברבנו ז"ל, ויגלה הפלגת מעלת הענין.

י"ב שצה . . . . . **צו**
ידבר משמחה ומנוראות התורה הנפלאה של "אומרה לאלקי בעודי".

י"ב שצו . . . . . **צז**
יגלה ענין הנסים שהם על-ידי אמונה ותפלה, ולציר בדעתו שכל העולם
כלו הוא אור אין סוף ברוך הוא.

י"ב שצז . . . . . **צח**
ידבר מענין שלום-בית ומזווג מן השמים, וכל העשירות באה לאדם
בזכות אשתו.

י"ב שצח . . . . . **צט**
יגלה מתפלתו אודות הנמען, ויחזקו על הבנה הדדית בין בני הזוג.

י"ב שצט . . . . . **ק**
יספר מתפלותיו על הנמען בקברות הצדיקים, ומענין בית הארחה
ביבנאל.

י"ב ת . . . . . **קא**
ידבר מהתקרבות אליו ותברך על-ידי רבנו ז"ל, אשר הוא פוקח העינים,
העקר להסתפל על עצמו, ולראות עד כמה הוא רחוק, ואז יש לו תקנה
לתקן הכל, ויעורר ללמד ספרי רבנו ז"ל.

י"ב תא . . . . . **קב**
ידבר מענין פל מה דעביד רחמנא לטב עביד', שהוא הלמוד שגלה

תִּכְן הָעֲנִינִים

רבי עקיבא וענין "ואהבת לרעך כמוך", וידבר מהבנה הדרית ביניהם, וענין גלגולי נשמות וכו'.

י"ב תב . . . . . קב

יגלה מעלת הזוכה להיות אצל ציון רבנו ו"ל, ואפשר לזכות לזה רק על-ידי רבוי השתוקקות.

י"ב תג . . . . . קג

יעורר על למוד משניות, תהלים ועשיית מצוות, ויגלה מעלת צדיקי אמת, אשר נשׂרפים אליו יתברך, ויחזק לשמח על שאיננו חולקים על רבנו ו"ל.

י"ב תד . . . . . קד

יגלה שעקר גדלת האדם נמדדת כפי שמחזיק מעמד בעת קטנותו וירידתו, ויחזק כנגד אכזבת החיים של הנמען, ולהרגיל עצמו לדבר הרבה עמו יתברך.

י"ב תה . . . . . קה

ידבר מענין העליות והירידות שהחיים מלאים מהן, והם סוד שעשוע עולם הבא, ומהבקיאות של פנות אלול, והעקר לקנא באיש פשוט המדבק עצמו בו יתברך.

י"ב תו . . . . . קו

יגלה באריכות מה פועלת ההפצה הגדולה של רבוי הקונטרסים, ומדוע הסכים להכניס שם תמונה, ויבהיר כמה פועלים בזה, עין לא ראתה, ויעורר לדבר עם אנשי שלומנו באמונה ויראת שמים, וצריך להזהר שלא תתפרד החבילה, ויפליג במעלת ההתבודדות.

י"ב תז . . . . . קט

יגלה מענין תפלותיו על הנמען בקברות הצדיקים, ויוכיח שלא להקשות קשיות על השם יתברך, ויש ענין שנתהפך הכל לטובה, וצריך להתזיק מעמד ולא להשבר, וידבר מהקסטה של שירי אמונה, שמוציא הנמען לאור, ויחזק להיות בשמחה.

י"ב תח . . . . . קי

יאחל ויברך וישתתף בצער בתי ישראל.

י"ב תט . . . . . קי

ידבר מענין המשברים והגלים שעוברים על כל אחד בעולם, וכשיש

תִּכְן הַעֲנִינִים

11

לְאָדָם יֵשׁוּב הַדַּעַת יוֹדֵעַ שְׂאִין לוֹ מֵהָ לְהַפְסִיד, וְחוֹטֵף רַק טוֹב אֲמַתִּי וְנִצָּחִי, וַיְדַבֵּר מִקְדָּשֶׁת הַמַּחֲשָׁבָה לְהַחְזִיקָהּ בְּתַמִּידוֹת בְּדַבְּקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

י"ב תי . . . . . קיב

יְעוֹרֵר אִשָּׁה לְהַשְׁלִים עִם בַּעְלָהּ, וַיִּגְלֶה לָהּ מַעַלְתָּהּ אִשָּׁה כְּשֶׁרָה הַשׁוֹמְרָת עַל כְּבוֹד בַּעְלָהּ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין אֲפָסִיּוֹת הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה.

י"ב תיא . . . . . קיג

יַחְזֵק וַיֵּאמֶץ עַל כַּמָּה נִקְדוֹת יְסוּדִיּוֹת בִּיהָדוֹת.

י"ב תיב . . . . . קיג

יַחְזֵק חוֹטֵא בְּחֵטֵא חָמוֹר לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָהּ, וַתְּשׁוּבָתוֹ תִּתְקַבֵּל, וַיִּגְלֶה לוֹ הַתְּקוּן שֶׁיֵּשׁ בְּהַפְצַת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל בְּרַחֲבוֹת וּבְשׁוּקִים.

י"ב תיג . . . . . קיד

יִגְלֶה מַעַלְתָּהּ הַזֹּכֶה לְהַחְזִיר אֲנָשִׁים בְּתַשׁוּבָהּ, וַיִּגְלֶה מַעַלְתָּהּ הַלּוֹמֵד תּוֹרָה עַל-פִּי סֵדֵר דְּרָף הַלְמוֹד, וּבַפֶּרֶט בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוּשִׁים, וַיַּחְזֵק לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

י"ב תיד . . . . . קטו

יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים, וַיִּבְאֵר עֲנִין כְּוֹנֵת אֱלוּל עֲבָדָה וְלַמַּעֲשָׂה, וַיַּחְזֵק עַל-פִּי זֶה מְאֹד לְהִיּוֹת דְּבוּק לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

י"ב תטו . . . . . קטז

יִבְאֵר עֲצַת רַבְּנֵי ז"ל לְבוֹא לְגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, עַל-יְדֵי שִׁישְׁפִּיל אַחֲרֵים, וַיְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

י"ב תטז . . . . . קיח

יַפְלִיג בְּמַעַלְתָּהּ תְּשׁוּבָהּ שֶׁל שְׂמִחָה, וְלִזְכוֹת לָזֶה הוּא עַל-יְדֵי בְטוּל הַיִּשּׁוֹת וְהַגָּאוֹת.

י"ב תיז . . . . . קיט

יַחְזֵק לְשִׂמְחָה בְּרַבְּנֵי ז"ל, אֲשֶׁר מִחְדִּיר בְּנוֹ הַבְּטוּל הָאֲמַתִּי, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְתַפְסֵת אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַיְעוֹרֵר עַל נִקְדַּת הַשְׂמִיחָה בְּכֹל, לְדַאֵג שְׂבִיבֵית תְּהִיָּה אוֹרָה שֶׁל שְׂמִיחָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה בְּעַבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

י"ב תיח . . . . . קכא

יְעוֹרֵר עַל חֲזוֹרָה בְּתַשׁוּבָהּ מִתּוֹף שְׂמִיחָה דִּיקָא, אֲשֶׁר הִיא הָעֵקֶר וְהַיְסוּד בְּעַבְדוֹת הַשֵּׁם.

תִּכְן הָעֲנִינִים

- י"ב תיט** . . . . . קכב
 יעורר על הדבקות בו יתברך, וקיום תרני"ג מצוות, שנה השמירה לאדם
 ברוחניות. ויבאר שתי הנקודות אהבה ויראה, הינו שמחה והתבודדות.
- י"ב תכ** . . . . . קכד
 ידבר ממה שיגרה לישראל באחרית הימים, ויגלה נפלאות איו
 שהצדיקים הנוראים שומעים גלוי אמתת מציאותו יתברך מקול
 הבריאה כלה.
- י"ב תכא** . . . . . קכה
 מכתב כללי לכלליות אנשי שלומנו היקרים, בו ידבר נוראות נפלאות
 ממעלת הראש השנה של רבנו ז"ל ומעלת הקבוץ הקדוש של אנשי
 שלומנו בהתקשרות אליו, וידבר מענין האהבה שבין אנשי הקבוץ
 הקדוש, ויעורר לעשות מנין בכל עיר ועיר.
- י"ב תכב** . . . . . קכז
 ידבר מענין מציאת הזיווג ומתקון הפללי.
- י"ב תכג** . . . . . קכח
 ידבר מענין מזוזות והכשרים ומתפלתו אודות משפחת הנמענת.
- י"ב תכד** . . . . . קכח
 יוכיח בת ישראל שקשרה קשר עם בן נכר, ויזהירנה מסוף מר מאד,
 ויבטיחנה עתיד טוב אם תפרש ממנו.
- י"ב תכה** . . . . . קכט
 ימליץ על גשואין עם ההצעה הראשונה, ויגיל לדבר עמו יתברך,
 ולצאת מהדכאון שלו.
- י"ב תכו** . . . . . קל
 ידבר מענין מזוזות, שבת ועניני רפואה.
- י"ב תכז** . . . . . קלא
 יוכיח אשה שלא לדחק על בעלה ולא להתערב בעניניו רק במה ששייך
 לה.
- י"ב תכח** . . . . . קלב
 ישבח ישוב טוב בירושלים, ויאחל על זה, וימליץ התחברות עם רב
 אחד, ויעורר לדבק עצמו בו יתברך, וידבר מעבודת הקדש של הפצת
 הקונטרסים.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

13

י"ב תכט . . . . . קלג
יְדַרְיָךְ מִשְׁפָּחָה בְּדֶרֶךְ הַיְהוּדוּת, וַיַּעֲוֹרֶם עַל יְסוּדוֹת שְׁבֶת וְכִשְׁרוֹת וְכוּ'.

י"ב תל . . . . . קלד
יַחֲזִק בְּחֹר צְעִיר עַל עֲבוּדַת הַשֵּׁם, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין לַעֲשׂוֹת מִן הַמְּקִיפִים
פְּנִימִיִּים, וְעֲנִין עֲגוּלִים וַיִּשֶׁר, וְד' הַשְּׁמוֹת וְכוּ', וַיַּחֲזֵק לְהַתְּבוּדָה אֵלָיו
יְתַבְּרָךְ.

י"ב תלא . . . . . קלה
יְגַלֶּה, שְׁעָקָר גְּלוּת הַשְּׂכִינָה הוּא הַדְּבוּרִים הָאֲסוּרִים וְכוּ', וַיַּעֲוֹר מֵאֵד
עַל זֶה, שְׁעַל־יְדִי־זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה מְאוּר הַבִּינָה.

י"ב תלב . . . . . קלו
יֹכִיחַ שְׁלֹא לְדַאֵג, וַיִּקְצְבוּ לְנַמְעַן פְּרִנְסָתוֹ, וַיַּחֲזִקוּ שְׁסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא.

י"ב תלג . . . . . קלז
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַשְּׂמִחָה שִׁיּוּדְעִים מְרַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט שֶׁהַשְּׂמִחָה מְבַעֲרַת כָּל
הַקְּלָפוֹת.

י"ב תלד . . . . . קלז
יְדַבֵּר מִמְּשִׁלּוּחַ כְּמָה קוֹנְטְרָסִים וַיֵּאֱחָל וַיְבָרֶךְ.

י"ב תלה . . . . . קלח
יַחֲזִק בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין "אָדָם מְכַבֵּד אֶת מְקוֹמוֹ", וַיַּחֲזִק
לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יְתַבְּרָךְ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין יְבִנְאֵל, וּמִמָּה שְׁמֵרְמֹזֶת, וּמָה
עֲתִיד לִהְיוֹת שָׁם, רַק צָרִיךְ סְבִלְנוֹת.

י"ב תלו . . . . . קלט
יֹכִיחַ וַיַּחֲזֵק שְׂמֵנוֹ יְתַבְּרָךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַתְּחַבֵּא, וַיְגַלֶּה נְפִלְאוֹת מֵעֲנִין
הַמְּזֹמָר כ"ג שְׁבַתְהֵלִים, וַיִּתֵּן עֲצָה נֶגֶד רוּחוֹת רְעוּת, וַיִּרְחִיק מִכָּל מִינֵי
דְּמִיוֹנוֹת.

י"ב תלז . . . . . קמט
יַחֲזִק בַּת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא תִתְיָאֵשׁ.

י"ב תלח . . . . . קמא
יְדַבֵּר מֵעֲנִין צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְזִכּוֹת אֲמִירַת 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' שָׁם.

י"ב תלט . . . . . קמב
יְגַלֶּה דֶּרֶךְ וְתְּקוּן לְאַחַד שְׂאֲרֵעוֹ לוֹ שְׁלֹשָׁה מְקָרִים תְּמוּרִים.

- י"ב תמ** . . . . . קמג
 יחזק מאד באמונה פשוטה, ויגלה כיצד זוכים לזה.
- י"ב תמא** . . . . . קמג
 ידבר משלום-בית, תשובה והדלקת נרות שבת-קדש.
- י"ב תמב** . . . . . קמד
 יפליג במעלות התשובה, ויחזק על תפלה ואמירת 'תקון הפללי' וכשרות המאכלים.
- י"ב תמג** . . . . . קמד
 ידבר מפשרות המאכלים ומהנחת תפלין.
- י"ב תמד** . . . . . קמה
 ידבר מתפלתו על הנמענים, וייעץ ללמד נשים חילוניות טהרת המשפחה, וידבר מבדיקת תפלין.
- י"ב תמה** . . . . . קמו
 יתן עצה פרטית לחולי הרגלים.
- י"ב תמו** . . . . . קמו
 יאחל ויברך עם קבלת פדיון נפש.
- י"ב תמז** . . . . . קמו
 ידבר משמירת שבת-קדש וכשרות.
- י"ב תמח** . . . . . קמז
 מכתב פללי בערב ראש השנה תשמ"ט לכל אנשי שלומנו הדרים ביבנאל, ויחזקם אודות האהבה ביניהם, וידבר מענין יבנאל.
- י"ב תמט** . . . . . קמח
 ידבר מענין עזות דקדושה הבאה על-ידי תקף האמונה בו יתברך, וידבר עמו יתברך וממנו יתברך בכל מקום בואו, וידבר מענין נקדת החבר.
- י"ב תנו** . . . . . קמט
 ידבר נוראות נפלאות מענין מדת השמחה דקדושה, ועל-ידי-זה מחיים את הבת מלך, ויגלה ענין עשרת ימי תשובה, וענין 'שיר המעלות ממעמקים' שאומרים אז, ויבאר מדוע אומרים אותו לפני 'יוצר אור', ויחזק לעסק אז בתורה ותפלה, וידבר מדבקות גמורה בה' ועזות דקדושה, לא לפחד משום דבר שבעולם.

תִּכְן הָעֲנִינִים

15

י"ב תנא . . . . . **קנב**

יִרְחִיק הַצֶּעַר וְהַעֲצָבוֹת, וַיִּגְלֶה מֵעֵלַת הַזּוֹכָה לְשֹׁכֵחַ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וַיִּדְבֵּר מִמַּעַלְתַּת הַפִּצְתַּת הַקּוֹנִטְרָסִים הַחֲדָשִׁים, וַיִּזְרַז לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

י"ב תנב . . . . . **קנג**

יִדְבֵּר מֵעֲנִין יִבְנֵאל "עִיר בְּרִסְלָב", וַיִּתְאַר הַקְּשִׁיִּים שֶׁיֵּשׁ עַל דְּבַר נִשְׁגָּב כְּזֶה, וַיַּעֲוֹרֵר הַנִּמְעָן לְחֹזֵק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וַיִּגְלֶה שֶׁעַל כָּל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה מִתְּפַשְׁטוֹת הַמְּנִיעוֹת, וַיִּדְבֵּר נִפְלְאוֹת מֵהַתְּלַמִּידִים הַיִּקְרִים שֶׁקָּמוּ עַל-יָדַי "הַיִּכְל־הַקְּדָשׁ", וַיִּחֲזַק מְאֹד שְׂלֵא לִפְלַ בְּדַעְתּוֹ.

י"ב תנג . . . . . **קנה**

יִדְבֵּר מִצְרוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר, וַיִּחֲזַק וַיַּעֲוֹדֵד אֶת הַנִּמְעָן לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם יְלָדָיו, שֶׁהֵם בְּעָלֵי מֶרֶץ וְלֹא בְּעָלֵי מוֹמִין, חֵס וְשְׁלוֹם.

י"ב תנד . . . . . **קנו**

יִגְלֶה נִפְלְאוֹת בְּדַבּוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת נוֹרָאִים וְעִמְקִים לְאֶחָד שֶׁהוּא בֹעַל חוֹב גָּדוֹל, וַיִּרְאֶה לוֹ הַדְּרֹךְ בִּיצֵד יִזְכֶּה לְהִרְחֵבָהּ.

י"ב תנה . . . . . **קנח**

יִחֲזַק מְאֹד אֶחָד שֶׁנִּפְלַ לִפְחֵ יְקוֹשׁ לַחֲטָא הַמְּגַנֵּה, וַיַּעֲוֹדְרוּ בִּיצֵד יָשׁוּב וַיִּמְחַל לוֹ.

י"ב תנו . . . . . **קנט**

יִחֲזַק וַיֵּאֱמֹץ מְאֹד אֹדוֹת מִדַּת הַזְּרִיזוֹת הַמְּשַׁבַּחַת וְהַנְּחִיצָה מְאֹד.

י"ב תנז . . . . . **קס**

יִדְבֵּר מֵעֲנִין הַתְּחִזְקוֹת בְּמִדַּת הַשְּׂמִחָה, וְלְהַתְּפַלֵּל עַל זֶה, וְשַׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל הַצְּרוֹת הֵן מִחֲמַת הַבְּטָלָה, וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֶפְלוֹ חֲמֵשׁ דְּקוֹת.

י"ב תנח . . . . . **קסא**

יִחֲזַק עַל לְמוֹד מִשְׁנֵיּוֹת כְּנֶגֶד תְּאַנֹת נְאוּף, וַיִּדְבֵּר אֹדוֹת הַהִתְקַשְׁרוֹת שֶׁבֵּין רוּחְנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת, וַיַּמְעִיֵן תּוֹרָה עִם דְּרֹךְ אֶרֶץ, וְהַעֲשֶׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים בְּאוֹמֵן, וְשְׁלוֹם-בֵּית.

י"ב תנט . . . . . **קסג**

יִחֲזַק מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ הָעוֹלָם אֶל הַעֲשִׂיָה לְלַמֵּד כֶּךָ וְכָף, וַיִּמְשִׁיךְ הַלֵּב מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

תִּכְן הָעֲנִינִים

- י"ב תס** . . . . . קסה
 יגלה מעלת הזוכה לדבר אליו יתברך בעקשנות, וידבר משמחה שהיא
 רפואת הבת מלך, ויגלה מעלת הזוכה להפיץ את הקונטרסים החדשים,
 שעל-ידי-זה מחזקים את השבורים, וידבר מענין 'מעט גס-פן טוב'.
- י"ב תסא** . . . . . קסו
 יגרש מבת ישראל כמה קשיות שעולות על לבה, וידבר מענין שמות
 שקוראים לילדים, ומענין דינה ופרנסה, ולבקש מאתו יתברך על כל
 דבר.
- י"ב תסב** . . . . . קסז
 יגלה מעלת הזוכה להיות על ציון רבנו ז"ל — שזוכה לתקון הנפש,
 וידבר מענין אמירת משניות, ולדבר אליו יתברך, ויתן כתבת לקבל
 נקדת החבר בהתחזקות.
- י"ב תסג** . . . . . קסח
 ידבר מסוד אנשי הצדיק שהם כענפי הלולב שהם תאומים, ויחזק על
 זה לברח מן הפרוד מאד, ויגלה שכל עקר ההתקרבות לרבנו ז"ל היא
 על-ידי התבודדות, והעקר ללמד בספרו הקדוש.
- י"ב תסד** . . . . . קע
 יגלה נפלאות מקדשת ומעלת אור רבנו ז"ל המרמז בענין הלולב
 והתיימות של עליו, ויגלה נחיצות ציות לרבנו ז"ל, ובפרט בענין התפלה
 וההתבודדות, וידבר מהתלמידים היקרים שהקים.
- י"ב תסה** . . . . . קעב
 ידבר ממעלת בדיקת מזוזות והדלקת נרות שבת-קדש.
- י"ב תסו** . . . . . קעג
 יחזק מאד על שמחה, שהיא צריכה התחזקות גדולה מאד, וידבר
 מהפחות שיש לאדם, שמתגברים עליו כל-כף הסמ"ך-מ"ם וכת דליה,
 ויגלה לנמנע מעלתו וכשרונו, ויחזקנו להפיץ דבורי אמונה בהרצאותיו,
 וידבר מקדשת יום הכפורים ומהשמחה השייכת בו, ויגלה תקון נפלא
 לנשמה על-ידי דבורי אמונה.
- י"ב תסז** . . . . . קעד
 יביע תקנתו על הרחבת הקבוץ שלנו ביבנאל, ויחזק אשה כשרה לחזק
 תמיד את בעלה, כי 'חכמות נשים בנתה ביתה' וכו'.

י"ב תסח . . . . . קעה

יביע צערו מהתפשטות מלכות הערב-רב, ובפרט הצרות שבאות על-ידי ה'רע בנים', ויספר מצדיקים, איך שגנרדפו על-ידי מפרסמים של שקר, ויחזק הנמצען לראות אור בחייו, ויגלה שבשמים מאד מתחשבים בכל דבור שיהודי מדבר אליו יתברך.

י"ב תסט . . . . . קעז

ישתדל בכל מיני שדולים ובשבועה משיבי טעם בעל שישלים עם אשתו, ולא יגרש את הבורא יתברך מביתו, למרות כל הקשי ואי ההבנות.

י"ב תע . . . . . קעח

יוכיח מאד אודות מקרה מוזר, שאחד מנהיג אנשים שלא על-פי שלחן צרון, ויגלה פרצופם של אנשי עקלקלות, ויזהיר מאד להתרחק מהם.

י"ב תעא . . . . . קעט

יחזק מאד להחליש השפעת אחד המנהיג אנשים שלא על-פי התורה הקדושה, ויגלה מהיכן נמשך דבר זה, ואשה כשרה העושה רצון בעלה זהו רק כשזה במסגרת עשית רצון השם, ויחזק ויאמץ מאד.

י"ב תעב . . . . . קפא

ידבר מענין "אזמרה לאלקי בעודי", שהיא תורת הלמוד זכות, ויגלה עניני הרב הקדוש מבארדיטשוב זי"ע, שהיה למוד זכות על ישראל, ויחזק מאד לילך בדרך.

י"ב תעג . . . . . קפג

יחזק מאד באמונה פשוטה בו יתברך, שעל-ידי-זה הוא מסור לגמרי אליו יתברך, וכשעושים מצוה אין מפסידים.

י"ב תעד . . . . . קפד

יגלה מעלת מדת ההתחדשות, שהיא העקרית והנחוצה ביותר בחיי האדם בגשמיות וברוחניות בכל ענין וענין, ויחזק על זה מאד.

י"ב תעה . . . . . קפה

יגלה מעלת מדת ההתחזקות — לחזק את עצמו בכל מה דאפשר, יהיה איך שיהיה.

י"ב תעו . . . . . קפו

יגלה מה הם דרכי רבנו ז"ל, ומה שזכה להחדיר בנשמות ישראל.

י"ב תעז . . . . . קפז

יְדַבֵּר נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת מִהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, וּמַעֲנִין יְרִידַת הַנְּשֻׁמָּה לַגּוֹף
בְּהַאי עֲלָמָא שְׁפִלָּה, וַיַּחֲזֵק מְאֹד אוֹדוֹת הַדְּבוּרִים שְׁלֵנוּ, שֶׁהֵם מַחֲמַת
הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה.

י"ב תעה . . . . . קפח

יְדַבֵּר מְרָצוֹן רַבְנוּ ז"ל שֶׁנִּבְּוָא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִיךָ קִיָּם זֹאת
בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וּמִכְסוּפֵיו לְפִתִּיחַת הַגְּבוּלוֹת לְבֹא לְהַסְתּוֹפֵף בְּצַל רַבְנוּ
ז"ל, וְעִנֵּן שְׁבִבְקָר — טוֹב לְהַסְתַּכֵּל לְשָׁמַיִם, וְעִנֵּן שְׁגָם בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים צְרִיכִים שְׂמֻחָה, שְׂזָה סוּד בְּדִיחָא דְמִלְכָּא, שֶׁהִיָּה דוֹד הַמֶּלֶךְ,
וַיִּסְפֹּר מַעֲשֵׂה מִהֶרֶב הַקָּדוֹשׁ מִבְּרִדֵיטָשׁוּב.

י"ב תעט . . . . . קצא

יְדַבֵּר מַעֲנִין הַצְּדִיק מְשֻׁדָּךְ כָּל הַשְּׂדוּכִים, וַיַּחֲזֵק אוֹדוֹת לַמּוֹד חֲמָשׁ
וּמִשְׁנֵיּוֹת, וַיִּמְלִיץ עַל בְּקָשָׁה יוֹם יוֹמִית שֶׁל חֲמֵשׁ דְּקוֹת לְפָחוֹת לְהֵשֵׁם
יְתַבְּרֵךְ.

י"ב תפ . . . . . קצב

יְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מַעֲנִין הַמַּחְלוּקוֹת וְהַפְּרוּדִים שֶׁבֵּין כָּלל יִשְׂרָאֵל אוֹדוֹת רַגַע
עֲדָתִי וּמִפְלֵגָתִי, וַיִּרְאֶה גִדְל הַגַּחוּף שְׁבֹנָה, וְגַם אִם זֶה בְּבִרְסֻלְב, וַיְדַבֵּר
מִכְסוּפֵיו לְזַרַע טְהָרָה בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹד מִקְטְנוּתָם, וַיִּגְלֶה טְבַעוֹ
מִנְעוּרָיו לְהַצִּיל עֲשׂוֹק מִיַּד עוֹשֵׁקוֹ.

י"ב תפא . . . . . קצד

יְדַבֵּר מַעֲנִין יְלָדִים טוֹבִים, וְשִׁצְרִיף זְכוֹת גְּדוּלָּה לְזוּה, כִּי גַם לְהוֹרִים יִרְאִי
שָׁמַיִם יְכוֹל לְקִרוֹת אָסוֹן רוּחָנִי עִם הַיְלָדִים, וַיִּרְחִיק נַעַר אֶחָד הַמִּשְׁשִׁחִית
אֶת הַקְּהֵלָה, וַיִּזְהִיר לְהַכְנִיסוֹ בְּמִסְגֶּרֶת מִתְּאִימָה לְבַל יִבְלַע לְכֻלָּם, וַיִּגְלֶה
אֶהְבְּתוֹ אֵלָיו.

י"ב תפב . . . . . קצה

יַחֲזֵק עַל פְּרִנְסָה, וְהַעֲקֵר לְהַתְּבוֹדָד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יְתַבְּרֵךְ.

י"ב תפג . . . . . קצו

יִתֵּן עֲצָה בְּרִיאוֹתִית, וַיַּחֲזֵק עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת וְכַבוֹד הוֹרִים.

י"ב תפד . . . . . קצז

יַחֲזֵק מְאֹד אֶחָד שְׁנַמְצָא בְּאִיזוֹ עֲלִילָה חֲסֵרֶת בְּסִיס, וַיִּתֵּן לוֹ עֲצָה כִּיצַד
לְיַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּעַת קִשָּׁה כְּזֹאת.

י"ב תפה . . . . . קצח

מכתב כָּלְלִי לנָשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יִדְבַר מִיִּסּוּדוֹת קִהְלָתְנוּ עַל מֵה הַשְׁתַּתּוֹ, וּמִהַקְטֻרוּגִים שֶׁיֵּשׁ עֲלֵינוּ, וַיִּבְקֶשׁ תְּפִלָּתָן שֶׁל הַנָּשִׁים עַל הָעֲנִינֵן.

י"ב תפו . . . . . רב

יִחְזַק וַיֵּאֱמַץ בְּמִכְתָּב לְכַמֶּה בַּחֲוָרִים בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, וַיִּדְבַר אֹדוֹת הַתְּשׁוּבָה מִפָּגַם הַכְּרִית, וְלִמּוּד גְּמָרָא שְׁמוּעִיל לְזֶה, וַיִּרְחִיקֵם מִתְּרֻבוֹת הַגּוֹיִים וּמִהַנְּגוּנִים שְׁלֵהֶם, וַיִּסְפֹּר מַעֲשֵׂה מִתְּלִמִּידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע אֹדוֹת גְּדֻלַּת הַצְּדִיקִים, וַיִּחְזַק מְאֹד, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה וְעֲנִינָהּ.

י"ב תפז . . . . . רח

יִדְבַר מִהַשְּׂמָחָה שְׂאִינָה מִמִּתְּנַת לְאָדָם, וַיַּעֲוֹרֵר לְשִׂמְחָה אֶת כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, וְ'לִגְנוּב' חֲמֵשׁ דְּקוֹת שֶׁל תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם.

י"ב תפח . . . . . רח

יַעֲוֹרֵר עַל לְמוּד קְבוּעַ שֶׁל חֲמֵשׁ וַרְשׁ"י יוֹם יוֹם.

י"ב תפט . . . . . רט

יִזְכִּיחַ בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּכְרַח וְתִמְלֹט עַל נַפְשָׁהּ מִפַּח יְקוּשׁ שֶׁפָּרַשׁ לְרַגְלָהּ אֵינָה נוֹכַל בְּעַל עֲבָרָה וְכוּ'.

י"ב תצ . . . . . ריא

יִדְבַר נִפְלְאוֹת מַמְעֲלַת דְּבוּרֵינוּ הַמְּעוֹרְרִים מְאֹד לְתְּשׁוּבָה, וַיִּחְזַק לְשִׂמְחָה עַל נַעַם חֻלְקָנוּ.

י"ב תצא . . . . . רבי

יִגְלֶה מַעֲלַת הַהִתְחַזְקוֹת עַל נִקְדַּת הַשְּׂמָחָה, וַיִּבְאֵר שְׁעַל-יְדֵי הַפְּצַת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל זֹכִימִם לְשִׂמְחָה.

י"ב תצב . . . . . ריג

יִבְהִיר עֲנִינֵי הַבְּזִיוּנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב, וְהַכֹּל — עַל-יְדֵי הַפְּגָמִים שֶׁמִּחְשִׁיכִים אֶת אֹרֶן הַצְּדִיק, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת כָּל דְּבוּר אֱלֹהֵי יִתְבַּרְךָ, וְלִהְסִתִּיר אֶת עֲנִינֵי הַהִתְקַרְבוֹת, וּסְגֹלַת אֲמִירַת 'תְּקוּן הַכָּלְלִי' בְּכָל יוֹם.

י"ב תצג . . . . . רטו

יִגְלֶה הַתְּכִנִּית בְּעֲנִינֵי הַקָּמַת "עִיר בְּרִסְלָב" בִּיבְנֵאל וּמוֹסְדוֹתֶיהָ, וְרַמְזוּ נִפְלְאָה בְּאִמְרָה 'טְעוֹת לְעוֹלָם חוֹזְרֵת', וְקִדְשַׁת לֵילוֹת הַזָּהָב, שֶׁהֵם לֵילוֹת הַחֲרָף.

י"ב תצד . . . . . רטז

יבאר האם ראוי לבחור לשמש ככלי קדש חזן, שוחט ומוהל.

י"ב תצה . . . . . ריז

ידבר ממעלת וסגלת אמירת 'תקון הכללי' בכל יום, ואודות המבוכה של 'צדיק ורע לו', שרואים שלייראי ה' הולך קשה וכו'.

י"ב תצו . . . . . ריח

יעורר על למוד ספרי רבנו ז"ל ובפרט "ספר-המדות", ויגלה מעלת האדם הזוכה להפיץ את הקונטרסים מבלי להתפעל מליצנות.

י"ב תצז . . . . . ריט

יעורר להמשיך במצות הכנסת אורחים, וידבר מבטול רוח נעה, ומהדלקת גרות וחזוק הבעל.

י"ב תצה . . . . . רכ

יחזק בת ישראל להיות בשמחה, ויתן לה עצת רבנו ז"ל איך זוכים לזה.

י"ב תצט . . . . . רכ

ידבר נפלאות בשבח למוד "ספר-המדות", ויעורר לדבק את עצמו בו ותברך, וינרז ענין עמידה ליד המזונה, ותפלה קצרה בבואו ובצאתו.

י"ב תק . . . . . רכא

יתן עצה פרטית להלדת בן זכר.

י"ב תקא . . . . . רכב

ישבח הנמצען אודות חלוקת הקונטרסים לחבריו ומפריו, ויעורר ענין ההתבודדות.

י"ב תקב . . . . . רכג

יתאר את הסתופפות אנשים חדשים בצל דרשותיו בדרך של רבנו ז"ל, ויביע שמחתו אודות התפשטות אורו בעולם, ויגלה שהעקר לזכות לאחזו את עצמו ברבנו ז"ל, הוא על-ידי למוד ספריו, שעל-ידי-זה נמשך הרהור תשובה.

י"ב תקג . . . . . רכד

יתן כמה פרטים למעשה לאשה בעת עבודה.

י"ב תקד . . . . . רכה

יביע שמחתו על התקרבות נר חדש לרבנו ז"ל, ויגלה מעלת ענין מעט גם־כן טוב, וידבר ממעלת השמחה שהיא תקון לכל החטאים.

י"ב תקה . . . . . רכו

יחזק מאד, שלא להניח אצלו העצבות והעצלות, וידבר מענין למוד חמש ורש"י ומענין כל הדרכים בחזקת ספנה, ושלוס־בית והפצת הקונטרסים.

י"ב תקו . . . . . רכז

מכתב פללי לכלליות אנשי שלומנו, בו יחזקם מאד על ההתקרבות לרבנו ז"ל מחדש דיקא, ויגלה נפלאות בענין זה, ובעקר בהתבודדות, ויעורר על התמדה בספרי רבנו ז"ל.

י"ב תקז . . . . . רכט

יחחס לנמען ששלח לו פרוש על ה'תקון הפללי, ויחזק מאד על מעלת הענין, והזוכה לאמרו בכל יום, והפונות והתקונים שיש בזה.

י"ב תקח . . . . . רלא

ידבר מענין פסופיו לדור בארץ הקדש וענין תפלה, שאין יותר טוב מזה, כמאמר רבנו ז"ל שצריך 'להתחיל' עם תפלה, והעקר צריך להתחיל עם תודה והודאה, וידבר מכמה שעורים פסדון.

י"ב תקט . . . . . רלג

יבאר דבור רבנו ז"ל, שהקטנות שלכם לא תחפה על הגדלות שלכם, ויבאר אודות הנקדות טובות, ויעורר מאד להיות בשמחה.

י"ב תקי . . . . . רלד

יגלה מדבור מוהרנ"ת ז"ל, שעל כל כפית של התעוררות צריך ספר שלם של התחזקות, ויבאר דבור זה ויפרש מקרא שכתוב "רבות מחשבות בלב איש", על־פי פסוקים מפרשת וירא על־פי דברי רבנו ז"ל, והיוצא מזה, שגם אברהם אבינו צריך התחזקות.

י"ב תקיא . . . . . רלו

ידבר מענין התחזקות, וממה שרבנו ז"ל אמר: מעצמנו נדע מה עובר על העולם, וידבר מענין ציון רבנו ז"ל, והשמחה שזכינו להיות שם, ויברייח מן העצבות.

- י"ב תקיב** . . . . . רלז
 יחזק לשמר על כבוד אשתו כרצון רבנו ז"ל, וכל העשירות באה לאדם בזכות האשה.
- י"ב תקיג** . . . . . רלח
 ידבר מבדיקת תפלין וכשרות המאכלים, ויתחסס לענין רפואה שלמה פרטית של הנמצא.
- י"ב תקיד** . . . . . רלט
 יעורר על בדיקת מזוזות ושמירת שבת קדש ומאכלים פשרים.
- י"ב תקטו** . . . . . רמ
 ידבר מבדיקת מזוזות ושמירת שבת קדש, ויחזק אודות זיוגים.
- י"ב תקטז** . . . . . רמ
 ידבר מכשרות האכילה והדלקת נרות שבת קדש, וענין שנתנה רשות לרופא לרפא ותו לא.
- י"ב תקיז** . . . . . רמא
 יתן עצה לחשוכי בנים כמה ענינים שיקפידו עליהם.
- י"ב תקיח** . . . . . רמב
 ידבר ממצות בקור חולים.
- י"ב תקיט** . . . . . רמג
 יחזק בת ישראל שלא תהיה ברגנית, ויעודדנה על כך.
- י"ב תקכ** . . . . . רמג
 ידבר נפלאות מהשבתות הקדושות שלנו, ועל נקדת השמחה, ולדבר אליו יתברך, ויגלה סודם הנשגב של הקונטרסים החדשים, שהם סוד הטפין מכתר המלך.
- י"ב תקכא** . . . . . רמד
 יגלה מעלת רבנו ז"ל על-פי ספור של זקן אחד, שאמר על רבנו ז"ל, שהוא משיח, וידבר משמחתנו על שבת אצל רבנו ז"ל.
- י"ב תקכב** . . . . . רמה
 יחזק בת ישראל איך להנשא עם השקפות נכונות.
- י"ב תקכג** . . . . . רמו
 יחזק אשה גרושה בקשיי חיייה, ויתן לה עצה איך להקל את קשי הנסיונות.

י"ב תקכד . . . . . רמז

יְדַבֵּר מְאוּצְרֵי הָאוּצְרוֹת שֶׁל יִרְאֵת שָׁמַיִם שֵׁישׁ אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַ"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת" שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְשִׁפְלַת הַתְּחִזְקוֹתוֹ בְּאֶה בְּזִכּוֹת הַ"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת", וְכֵן כָּל סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁזָּכָה לְחַבֵּר, הֵם עַל־פִּי הַקְּדָמוֹת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל.

י"ב תקכה . . . . . רמח

יְבִיעַ הַשְּׁתוֹקְקוֹתוֹ לְדַבֵּר עִם הַנִּמְעָן מִרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסֶת הַשְּׁתוֹקְקוֹת בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וַיִּמְלִיץ לְהַתְקַשֵּׁר עַל־יְדֵי כְּתִיבַת מִכְּתָבִים, וַיְדַבֵּר נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת עַד כַּמָּה נַחוּצָה מִדַּת הַהִתְחִזְקוֹת בְּחַיֵּי הָאָדָם, וְעִנְיָן רוּחַנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת, וַיַּחֲזֹר עַל דְּבוּר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁהֵיְתָה לוֹ מִדָּה זֹו בְּהִתְחִזְקוֹת, וַיִּסְפֹּר מַעֲשֵׂה מִהַפְּרוּשׁ שֶׁנִּפְלַל מֵאַחַר שֶׁלֹּא הֵיְתָה לוֹ מִדַּת הַהִתְחִזְקוֹת.

י"ב תקכו . . . . . רנג

יִגְלֶה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּצַבּוּר, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד.

י"ב תקכז . . . . . רנד

יֶאֱרִיךְ בְּדַבּוּרִים קְדוּשִׁים, נְעִימִים וְעֲרִבִים מִמַּעֲלַת הַדְּבָקוֹת הַנִּרְצִיַת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵינּוּ רוּצָה שׁוּם רְצוֹן אַחַר חוּץ מִרְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל הָעֲצָבוֹת בְּאֶה מִחֻמַּת הַגְּאֻנָּה הַטְּמוּנָה שֶׁבְּאָדָם, וַיִּגְלֶה לָמָּה זִוְכִים עַל־יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מִעִנְיָן 'אַתָּה הוּא אֶחָד קָדָם שֶׁבְּרֵאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֶחָד מִשֶּׁבְּרֵאתָ הָעוֹלָם', וַיִּגְלֶה שֶׁכִּשְׂאָדָם שׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי הוּא בְּסִכְנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וַיִּבְאֵר אֵיךְ שֶׁעַל־יְדֵי מִדַּת הַהִתְחִזְקוֹת שֶׁל הָאָדָם זִוְכָה לְקַיֵּם מִצְוֹת מְחִיַת עֲמֶלֶק.

י"ב תקכח . . . . . רנז

יְדַבֵּר מִעִנְיָן חו"ב וּמֵאִיִן נִמְשָׁךְ דְּבַר זֶה, וַיִּגְלֶה כִּיצַד יוֹצְאִים מִהַחֻבוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת.

י"ב תקכט . . . . . רנח

יְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מִמַּעֲלַת וְחוֹבַת מִדַּת הַשְּׂמִיחָה, שֶׁהִיא עֶקֶר גְּדוֹל בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם, וְלִזְה זִוְכִים רַק אִם אוֹחֲזִים עֲצָמוֹ אֶצֶל הַצַּדִּיק שֶׁבְּדוֹר, שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל.

י"ב תקל . . . . . רנט

יַעֲוֹרֵר מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל מִדַּת הַשְּׂמִיחָה דְּקָדְשָׁה, וַיִּבְאֵר מַעֲלַת עִנְיָן הַתְּקַרְבוֹת הָאָדָם אֶל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁאֵף אִם יְהִיֶּה הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר, יְהִיֶּה

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

לו תקוּן נִצְחֵי עַל יָדוֹ, וַיִּמְתִּיק הָעֲנִין בְּפִסּוּק בַּתְּהִלִּים, וַיִּבְאֲרוּ בְּאִפֶּן
נִפְלָא מְאֹד.

י"ב תקלא . . . . . רס

יִחְזַק שְׁלֵא לְהִשְׁבֵּר מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, וַיֵּשׁ עֲנִין שְׁנֵתֵהֶפֶךְ הַכֹּל
לְטוֹבָה, וַיֵּשׁ עֲנִינִים שְׁאִינְנוּ מִבֵּינֵים כָּלֵל, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִין לוֹ שׁוּם סְפָקוֹת
עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

י"ב תקלב . . . . . רסא

יִדְבַּר נִפְלְאוֹת מִקְדָּשֵׁת הַמִּחְשְׁבָה, וַיִּגְלֶה שְׁזוֹכִים לָזֶה עַל-יְדֵי הַשְּׂמִיחָה,
וַיִּחְזֹר עַל דְּבוּר נוֹרָא מֵר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן ז"ל, אֹדוֹת עֲנִין שִׁיחְדִּיר
מְשִׁיחַ מִחְשְׁבוֹת נְקִיּוֹת בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲתִיק דְּבוּר נִפְלָא מֵהַתּוֹלְדוֹת
זִי"ע בְּעֲנִין קְדָשֵׁת הַמִּחְשְׁבָה בְּעַת הַתְּפִלָּה עַל-פִּי מְשָׁל, וַיִּחְזַק עַל-פִּי זֶה
מְאֹד.

י"ב תקלג . . . . . רסב

יִחְזַק מְאֹד בְּאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְצִיר בְּדַעְתּוֹ שֶׁהַכֹּל אֱלֻקוֹת, וּמַעַט מֵהָאוֹר
הַזֶּה דוֹחָה הַרְבֵּה מֵהַחֲשֵׁךְ, וַיַּעֲתִיק דְּבוּר קְדוּשׁ מֵהַרְבֵּ הַקְּדוּשׁ
מִטְשַׁעֲרָנוּבֵּל זִי"ע אֹדוֹת הַהַרְגֵּל שֶׁל הַצְּדִיקִים לְטַעַם מַעַט בְּזֶה הָעוֹלָם
מֵהָאוֹר הַבְּהִיר דְּלַעֲתִיד, וַיִּחְזַק מְאֹד.

י"ב תקלד . . . . . רסג

יַעֲזֹר לְבָרַח מֵעֲנָה פְּסוּלָה, וַיִּגְלֶה שְׁאָדָם צָרִיךְ לְאַחֵז בְּשְׁנֵי הַקְּצוּוֹת;
מַצַּד אֶחָד — לְדַעַת שְׁאִינּוּ כְּלוּם, וּמַצַּד שְׁנֵי "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'",
וַיִּחְזַק עַל זֶה מְאֹד, וְעַל עֲנִין "אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי", וַיִּבְהִיר זֹאת הַיֵּטֵב.

י"ב תקלה . . . . . רסד

יִחְזַק וַיֵּאֱמַץ לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַפְּצַת
הַמַּעֲנִנוֹת חוּצָה, מִבְּלֵי לְהַתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם.

י"ב תקלו . . . . . רסה

יִבְיַע שְׂמִיחָתוֹ עַל הַתְּקַדְמוֹת הַנִּמְעָן בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם, וַיִּחְזְקוּ לְעֶרְךָ סַעֲדָה
שְׁלִישִׁית עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׁאֵז רַבְּנוּ ז"ל שָׁם — כְּשֶׁמְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ.

י"ב תקלז . . . . . רסט

יִתֵּן עֲצוֹת לְהַרְיֹן וְהוֹלְדָה בְּנִקְלָה, וַיֵּאֱחָל וַיִּכְרַךְ עַל זֶה.

י"ב תקלח . . . . . רסט

יִחְזַק אֹדוֹת הַמַּצָּנָה שֶׁל כְּבוֹד אָב וְאָם.

- י"ב תקלט** . . . . . ער
 יאחל הצלחה בגדול הבן, וענין שמחתנו ברבנו ז"ל, ויעורר לשמח
 ולעבר על כל בעיות החיים, וידבר מתפללות הנמנען עליו, ויעורר ללמד
 הלכות, וימליץ על השתמשות בכלי זמר לקדשה, ויחזק ויגלה מעלתו.
- י"ב תקמ** . . . . . רעא
 יביע שמחתו לבשורת הלדת הבן, וידבר מחזוק הבעל.
- י"ב תקמא** . . . . . ערב
 יחזק הנמנען לדבר עם האברכים והבחורים פדי ללהב לבכס אליו
 ותברך, ויגלה שיחת רבנו ז"ל לאנשי שלומנו על המחלקת שמרימה
 את האדם.
- י"ב תקמב** . . . . . רעג
 יחזק הנמנען אודות הצלחתו בלמוד התורה הקדושה, וידבר מענין סיום,
 וישבחו על תפלתו עליו, וידבר מהגזרות הקשות שהיו בחדש חשון
 בגלל מחלקת ושנאת חנם על לא דבר בין החרדים לדבר ה', ויחזק
 ויעורר מאד על זה.
- י"ב תקמג** . . . . . ערה
 יתן כמה עצות והדרכות בפרטיות לזכות להפקד בזרע של קמא —
 בן זכר.
- י"ב תקמד** . . . . . ערה
 יעורר בחור צעיר שלא יבטל את זמנו, ויתן לו סדר מה ללמד, ויחזקו
 מאד להתנהג בדרך ארץ גדול.
- י"ב תקמה** . . . . . רעו
 יחזק בעלת תשובה מתקרבת ליהדות, ויאחל להצלחתה.
- י"ב תקמו** . . . . . רעז
 יחזק מתקרבת ליהדות בדרך החדשה, ויגלה שעל-פי התורה הקדושה
 תוכל לחיות חיים טובים, ויעוררה ויעודדה מאד.
- י"ב תקמז** . . . . . רעח
 יעורר להתמיד בספרי רבנו ז"ל, וידבר מקונטרס טהרת הברית.
- י"ב תקמח** . . . . . רעח
 ידריך לבקש על שלום-בית בעת הדלקת הנרות, ובדיקת מזוזות וכבוד
 הבעל.

- י"ב תקמט** . . . . . רעט
 יְדַבֵּר מֵהִנָּחַת תְּפִלִּין וּמִכְשָׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים.
- י"ב תקנ** . . . . . רפ
 יִבְיַע שְׁבַח וְהַעֲרָכָה לְאִשָּׁה שֶׁזָּכְתָה לְגַדֵּל יָלֵד מִמִּשְׁפַּחַת הַרוּסָה.
- י"ב תקנא** . . . . . רפ
 יְדַבֵּר מִלְמוּד הַלֵּכָה בְּבֶן אִישׁ חַי וּמֵהִתְחַזְקוֹת בְּנִקְדַת הַשְּׂמִחָה.
- י"ב תקנב** . . . . . רפא
 יַעֲוֹרֵר וַיִּחַזַּק לְעֵבֶד עַל נִקְדַת הַשְּׂמִחָה, וַיִּגְלֶה לְמָה זֹכִים עַל־יְדֵי־זֶה.
- י"ב תקנג** . . . . . רפב
 יְדַבֵּר מִבְּדִיקַת כְּשָׁרוֹת הַמְזוּזוֹת וּכְשָׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים.
- י"ב תקנד** . . . . . רפב
 יְדַבֵּר מֵעֲנִין מְצִיאת הַזּוּג וּמִמְצָנֶת בְּקוֹר חוֹלִים.
- י"ב תקנה** . . . . . רפג
 יְדַבֵּר מִכְשָׁרוֹת הַמְזוּזוֹת וְהַדְּלָקַת גְּרוֹת שְׁבַת־קֹדֶשׁ.
- י"ב תקנו** . . . . . רפג
 וַיִּגְלֶה עֲנִין, אֲשֶׁר מִי שֶׁמְגַלֶּה לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבּוֹ ו"ל, עוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי מַלְחָמוֹת מִצַּד הַפְּלִשְׁתִּים הַנוֹאֲפִים הַלִּיצָנִים, וַיֶּאֱרִיךְ בְּעֲנִין הַפְּלִשְׁתִּים לְהוֹצִיא רְמָזִים לְעֵבֶדָה וּלְמַעֲשֵׂה, וַיַּעֲוֹרֵר לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, וַיִּגְלֶה עֲנִינוֹ עִם תַּלְמִידִים בְּ"הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", וְשָׁדַר זֶה וַיִּמְשִׁיךְ עוֹד וְעוֹד.
- י"ב תקנז** . . . . . רפה
 יְפַלִּיג לְתֹאֵר עִמָּךְ אִי הַשְּׁגַתְנוּ בְּאוֹר קֹדֶשׁת רַבּוֹ ו"ל וְאוֹר הַצַּדִּיק נִסְתָּר עַד הֵנָּה, וּמִי שֶׁיּוֹתֵר בּוֹעֵר בּוֹ הָאוֹר הַזֶּה, מִשְׁתַּדֵּל יוֹתֵר לְפָרְסְמוֹ לְכָל עִם יִשְׂרָאֵל, וּבַפְּרָטִיּוֹת כְּשֶׁעוֹבֵר כָּל־כָּף עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, יוֹתֵר וַיּוֹתֵר צָרִיךְ לְהִשְׁקִיעַ בָּזֶה, וַיִּגְלֶה אֶהְבְּתוּ לְכָל אֶחָד מִתַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", אִיךָ שִׁחְקוֹקִים בְּלָבוֹ, וּבַפְּרָט כִּי הֵם הַהוֹלְכִים לְתוֹךְ קִשְׁרֵי הַמַּלְחָמָה.
- י"ב תקנהח** . . . . . רפז
 יַחֲזֹק אַבְרָהָם בְּשָׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְנִשְׁוֹאָיו עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה כְּרֵאוּי, וַיֶּאֱרִיךְ לְחַזְקוֹ בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם בְּכַמָּה מִינֵי דְבוּרִים טוֹבִים הַמְדַּרְכִּים אֶת הָאָדָם לְקַבֵּל מִסְמְרוֹת נְטוּעִים בְּקֹדֶשׁה בְּנִטּוֹתוֹ אֶת אֶהֱל חֲיָיו עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקָּבְלוּ בְּ"הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" מִרַבּוֹ ו"ל דֶּרֶךְ מוֹהַרְנֵת ו"ל, וְאָז יְצַלִּיחַ לְגַצַּח נְצָחִים.

י"ב תקנט . . . . . רפט

מכתב כללי לכל אנשי שלומנו תלמידי "היכל-הקדש", "חסידיו ברסלב", הדרים ביבנאל "עיר ברסלב", בו יעוררם מאד על זכות ההתישבות שם, ויגלה הענין ומה שעוד עתיד להיות מזה, ויבהיר נחיצות האהבה והאחדות שביניהם, ויעורר להדריכם בדרךי רבנו ז"ל, ויפליג לתאר באורו המתפשט של רבנו ז"ל, וענין הדפסת ספריו והדפסת ספרים חדשים על קטב דעתו, באפן שיוכנו להמון עם, ויפליג במעלת הזוכה להפיצם, ויעוררם אודות למוד התורה הקדושה שעוררם כסדרם בכל חלקי התורה הקדושה.

י"ב תקס . . . . . רצד

מכתב כללי לנשות אנשי שלומנו, "חסידיו ברסלב" תושבות יבנאל, בו יחזקן מאד על האהבה שבין הנשים, וכן על שהנשים נהיות חסידות, ויבאר בקצרה מהו חסיד, ואיך שעל זה אנו צריכים לעבד, וענין ההפצה שהבעלים ילכו להפיץ את אור רבנו ז"ל.

י"ב תקסא . . . . . רחצ

ידבר נוראות נפלאות מנחיצות מדת הסבלנות דקדושה, ואיך שהיא עקר התחבולה נגד פגעי ומקרי הזמן, ורק האמונה תשאיר לנו שזכינו להאמין בו יתברך.

י"ב תקסב . . . . . רצט

יזכיר שצריך לברח ממחלקת עד קצה האחרון, ורק להסביר עמדתו בישוב הדעת ובניחא.

י"ב תקסג . . . . . ש

יחדיר באדם את הרצון להתקרב לרבנו ז"ל, ויבאר ויבהיר היטב את יסוד דעתו הקדושה שהיא תפלה והתבודדות, ומשיך הלב מאד אליו יתברך.

י"ב תקסד . . . . . שב

יגנה מאד מדת העצלות המזקת, ויחזק לעשות הכל בזריזות, שאז תהיה לו הצלחה גדולה בכל.

י"ב תקסה . . . . . שג

יאריך לגלות מעלת אמירת תקון חצות בכל לילה, ויעורר מאד לזכות לזה, ויגלה למה זוכה המקפיד לומר חצות בכל לילה.

י"ב תקסו . . . . . שה

יחזק מאד את האדם נגד המחשבות האובדניות שלו, כאלו הוא אינו שונה מאום, ויארץ להוציא מהלב מחשבות כאלו, וילמד למודים חדשים איך להתחזק באמת, ולהעריך את מעט הטוב שעושה, שכל זה יסוד הצלחת האדם הזוכה להתחזקות של אמת.

י"ב תקסז . . . . . שח

ידבר מענין חשבונות מים וחשמל אודות המקרה, ויוציא מזה כמה שיחות נחוצות ורמזי רמזים פלאי פלאות על-פי סודות התורה — להתעורר ולהתחזק לעבודה ולמעשה — ויחזק מאד על-פי זה.

י"ב תקסח . . . . . שט

יחזק ויאמן מאד לאחוז תמיד במדת ההתחדשות דקדשה, ויגלה שעקר ההתחדשות צריך להיות בענין ההתבודדות, ועל-ידי-זה גם אפשר לנצל את הזמן כראוי תמיד.

י"ב תקסט . . . . . שיא

יחזק את הנמען אודות תכניתו לעבר דירה, ולהתגורר בין אנשי שלומנו חסידי ברסלב, ויגלה שעל-ידי שנקללים יחדו זוכים לעבודת ה' מעלה יותר, כי לכל אחד יש נקדה שאין בחברו, ויחזק אודות שעורים קבועים.

י"ב תקע . . . . . שיב

יגלה מעלת המחפש חדושים בתורה, ואיך שנהו תקון גמור בעבורו על שחשב מחשבות לא טובות, ובענין להדפיס צריך להקדים לעבר על כל התורה כלה, ולזכות לצאת מכח המדמה, והעקר שהחדושים יבנו על יסודות חזקים, וימחה נגד אלו שמדפיסים שיחות לא נכונות בשם רבנו ו"ל.

י"ב תקעא . . . . . שיג

ידבר ממעלת מדת הסבלנות, להבליג ולסבל על הכאב, ויספר מרבנו ו"ל, שעל-ידי-זה זכה לכל המדרגות, ולפום צערא אגרא, ואחר הרע יבוא הטוב.

י"ב תקעב . . . . . שיד

יחזק הנמען אודות עסקו בעבודת הקדש, ויגלה מעלת המזכה את הרבים, ויתאר מעלת יהודי, ואם היו יודעים זאת, לא היו מתרחקים

מרוחנניות חיות אלקות, ועל-ידי היאוש כלם התרחקו, וזכות דברי רבנו ו"ל להוציא מהיאוש הזה.

י"ב תקעג . . . . . שטו

ידבר מעבודת השחיטה, ויגלה לנמען דרכו וחובתו בענין זה, ויעורר על מדת הבטחון דקדושה לעמת השתדלות בפרנסה.

י"ב תקעד . . . . . שטז

יחזק ויאמץ מאד אודות למוד לקוטי-מוהר"ן, שרק על-ידי-זה אפשר להיות מקרב אליו, ויספר על זה ספור מר' שמואל הורביץ ו"ל, איך זכה להיות מקרב לרבנו ו"ל על-ידי החלום הידוע, ויגלה שב"היכל-הקדש" אפלו בחורים צעירים בקיאים ב"לקוטי-מוהר"ן" ישר ונהפוך.

י"ב תקעה . . . . . שיט

ידבר מישרים מענין ההתקרבות האמתית לרבנו ו"ל דרך "היכל-הקדש", שהבעל-דבר אורב על כל אחד ואחד, ויגלה מעלת הזוכה לזה, ויחדיר חשק נמרץ לעשות התחלה חדשה בהתקרבות הזאת.

י"ב תקעו . . . . . שכא

יספר אודות הנסיעות שנסע מוהרנ"ת לתלמידיו השקדנים להלהיבם ולחזקם, ויגלה שעליו לעשות זאת על-ידי כתיבת מכתבים.

י"ב תקעז . . . . . שכב

מכתב נפלא ונורא מאד המראה לדעת מעלת התלמידים הממשיכים הלאה את הנקדה הקדושה לקרב נפשות לאבינו שבשמים וכו', ויעורר מאד את הנמען שימשיך לעסק בזה בכל עז ותעצומות — הן בהפצת הקונטרסים, והן באמירת הרצאות, ויספר אודות שני ספורים איך החזיר מוהרנ"ת ו"ל שני אנשים שהיו כבר בעמק השאול.

י"ב תקעח . . . . . שכה

יחזק ויביע שמחתו על הטוב שבבית הנמענת, ויזכירנה שלא תמאס בטוב הזה מחמת קשיי החיים, כי הן מתנות מהשם יתברך, וראוי לשמח עליהן.

י"ב תקעט . . . . . שכו

ישבח הנמען שמוסר שעורים בספרי רבנו ו"ל לפני רבים, ויגלה לו מעלת הענין הנשגב הזה, ויחזקו מאד להמשיך אור האין סוף ברוך הוא על השומעים דברו.

תִּכְן הָעֲנִינִים

י"ב תקפ . . . . . שכז

יחזק מאד חולה אנוש, שלא יתיאש כלל, ויגלה לו עצת השמחה בלי שום שכל כלל, וימליץ על קריאה קבועה בספרי "אשר בנחל", ויחבר הקונטרסים "אסור להתיאש" במיוחד בעבורו.

הספר הקדוש והנורא הזה הודפס
לעילוי נשמתם של

רבנו הקדוש "רבי נחמן" בן פייגא זי"ע

רבי אליעזר שלמה בן מלכה מוהרא"ש הקדוש
ולהצלחת

מורנו ורבנו עט"ר הרב יצחק שמואל אהרן בן רעכיל
ולזכות

אישתי היקרה מרת אורית בת בטי ביאה
לזכות ילדי ינון ו אליה

הרב אברהם בן רבקה שושן

הרבנית ורד בת רחל וכל יוצאי חלציהם

הרב בנימין בן אסתר מנו

הרבנית חגית בת רבקה וכל יוצאי חלציהם

הרב ניסים בן אסתר בוגנים

והרבנית חנה חיה בת מרים וכל יוצאי חלציהם

הרב יחזקאל ששון

הרבנית יפה בת גוליה

לזכות כל הרבנים שעוסקים במסירות נפש אדירה למען הצלחת

"היכל הקודש" בית הכנסת הגדול הרצלית

ולזכות כל תלמידי "היכל הקודש" בית הכנסת הגדול הרצלית

להצלחת הרב נפתלי הירץ ואישתו החשובה וכל יוצאי חלציהם

הרב ישראל דוד באך ואישתו וכל יוצאי חלציהם

לרפואת הרב מאיר בן עדה שלמה

ולהבדיל לעילוי נשמת הרבנית אסתר בת אסתר ריה שלמה

A decorative border with a repeating floral and leaf pattern, framing the central text.

הספר הקדוש הזה יהיה לזכות

אברהם אליהו בן אסתר

וזוגתו שרה הענטשא בת חנה לאה

ובניהם

ישראל

יוסף

הדפסת הספר הקדוש הזה תהיה לזכות

הצדיק מוהרא"ש זכותו תגן עלינו

לעילוי נשמת

מור אבי בנימין בן אסתר

נעומי בת נסריה

לרפואה שלמה של רחל בת נעומי

(בעיקר לכתמי העור ולכאב בכפות הרגליים)

ולרפואת רפאל בן מזל בחוליות L5

(פגיעה עיצבית משני צדדים) L1, L2 ו L4

ולרפואה שלמה של כל בני ביתם

להצלחה בכל מעשי ידהם ובזכות הצדיק

שיהיה לנו בית משלנו בשימחה בריאות

ושלום

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת

נסים בן שמחה

ומירב אמונה בת הדסה

שהשם ישפיע עליהם כל הברכות

והישועות, ותהיה להם שמירה מכל

מיני צרות ושיזכו לפרנסה ושלוש בית,

רפואה והצלחה בכל מעשי ידיהם בזכות

מוהרא"ש.

ושיהיה להם נחת מהילדים

מלכה בת מירב אמונה

אליעזר שלמה בן מירב אמונה

נחמן יצחק בן מירב אמונה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
מורנו ורבנו רבי אליעזר שלמה בן ר' מנחם
זאב זצוק"ל
והרבנית יחנא שפרה בת סוסיא ז"ל
ולעילוי נשמת:

אליעזר שלמה בן בנימין ז"ל

ולזכות הזוג

חיים חי הן ורחל ציפורה סויסה
ובנם אליעזר שלמה בן רחל ציפורה

שבע"ה יזכו בזכות תרומתם להדפסת ספרי "אשר בנחל"
לבית משלהם ביבנאל, שני רכבים ופרנסה ברווח ובנקל. שיזכו
לעוד בנים זכרים וקיימים ויזכו לגדל את בניהם לתורה חופה
מצוות ומעשים טובים, ויזכו להיות מקורבים לצדיק האמת
כל ימי חייהם ולציית אותו בכל, מתוך בריאות איתנה. ויזכו
להדפיס את כל חלקי "אשר בנחל" בתכלית היופי וההידור.
אמן סלה.

זכות הדפסת הספר תהיה
לרפואה שלימה במהרה
ליקיר בן זוהרה
אליעזר שלמה בן ספיר
יעקב בן רחל

ולהצלחת משפחת אמר בכל מעשה
ידיהם, בריאות איתנה, שמחה, פרנסה,
בשפע, נחת מהילדים ושלום בית אמיתי.

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחה במשפט
לרפאל בן שרה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

משפחת צמה

רמי רחמים בן אוה

הדסה בת תמר

מלכה בת הדסה

פייגא בת הדסה

אדל בת הדסה

אליעזר שלמה בן הדסה

דוד בן הדסה

וכל ניצוצות הקדושה בכח רבי נחמן בן פייגא.
ותפרנסם בפרנסה טובה עם כל הנלוים אליהם
בהתקשרות לר' אליעזר שלמה בן מלכה, בהתר
בנחת ורווח, "והריקותי לכם ברכה עד בלי די"
ומפסוק "נסה עלינו אור פניך ה' והיה ביום ההוא
יפקוד על כל צבא מרום במרום וצבא האדמה
באדמה ויצאו מכל חובותיהם עם בית משלהם
ביבנאל, "והעלינו לתוכה ושמחנו בבניינה ונברכך
עליה בקדושה וטהרה". שכל ילדיהם יהיו קדושים
וטהורים ושלא ידעו טעם חטא, שיתחתנו סמוך
לפרקם עם זיווגים הגונים כמותם, שפני הצדיק
ישרה עליהם תמיד.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכפלי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הפללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד שמרני אל פי חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל עליך:
ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפציו
ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסף
ה נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי:
ו יהוה מנת חלקי וכוכי אתה תומיך גורלי:
ז חבלים נפלוי לי בנעמים אף נחלת שפרה עלי:
ח אברך את יהוה אשר יעצני אף לילות יסרוני
כליותי: ח שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני
בל אמוט: ט לכן א שמה לבי ויגל כבודי אף
בשרי ישכן לבטח: י כי א לא תעזב נפשי לשאול
לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיך
נצח:

תקון הפללי

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נְשׁוּי־פָשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־י אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי־הִחֲרַשְׁתִּי בְּלוֹ עֲצָמַי בְּשִׂאֲנָתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִכְבֵּד עָלַי יְדָךְ נְהַפְךָ
 לְשֹׂדֵי בְּחֶרְבְּנִי קִיּוֹן סָלָה: ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדְדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵיד | אֱלֹהֶיךָ לָעֵת מִצֵּא רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹוֹ לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תִּצְרֵנִי
 רַנִּי פִלַט תִּסּוּבְּנִי סָלָה: ח אֲשֶׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֵל־תִּהְיוּ |
 כָּסוּס כְּפָרֶד אִין הַבַּיִן בְּמִתְנַ־וֶרְסָן עָדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ
 בִּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּנֵו: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:

מא * לְמַנְעֵחַ מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֵל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֵל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲרֵנוּ עַל־עֲרֵשׁ דְּוִי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֵת
 בְּחִלּוֹ: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חָנּוּן רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שְׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

תקון הכללי

יִקְבֹּץ-אֶמּוֹן לוֹ יֵצֵא לַחֹוֹץ יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
כָּל-שָׁנָאֵי עָלַי | יַחֲשָׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
יִצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר-בִּטְחָתִי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה חָנּוּן וְחַקִּימָנִי וְאַשְׁלָמָה לָּהֶם:
יב בְּזֹאת יִדְעָתִי כִּי-חֲפָצָתָ בִּי כִּי לֹא-יִרְיַע אֵיבִי
עָלַי: יג וְאַנִּי בְּתַמִּי תִּמְכַּת בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מְשֻׁפִּיל לְבַנְי-קָרַח: כ כְּאֵיל תִּעְרַג
עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם בֵּין נַפְשֵׁי תִּעְרַג אֲלֶיךָ אֱלֹהִים:
ג עֲמָאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מָתִי אָבוֹא
וְאַרְאֶה פָּנַי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּי דְמַעְתִּי לָחֶם יוֹמָם
וְלַיְלָה כְּאֹמֵר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: ה אֱלֹהֵי
אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעְבֹּר | בְּסֶדֶךְ
אֲוֹדָם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹזֵן
חֻנּוּן: ו מִהַתְּשׁוּחָתִי | נַפְשֵׁי וּתְהַמִּי עָלַי הוֹחֲלִי
לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהֵי עָלַי
נַפְשֵׁי תִּשְׁתַּוַּחַח עַל-כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן
וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְצַעַר: ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל עֲנוּרֶיךָ כָּל-מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְיָד עָלַי עֲבְרוּ:
ט יוֹמָם | יֵצֵא יְהוָה | חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סְלַעֵי לָמָּה

תקוּן הַפְּלִילִי

שְׂכַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֱלֹהִי בְּלַחֵץ אוֹיֵב: יא בְּרָצַח א
בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוּנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶהֶי א נַפְשִׁי וּמַה־תִּתְּהַמֶּי
עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעַת פָּנָי
וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְיָצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַצִּילָנִי
מֵאֹיֵבִי א אֱלֹהֵי מִמֵּת־קוֹמָמִי תִשְׁגַּבְּנִי: ג הַצִּילָנִי
מִפְּעֻלֵי אֶזְרָא וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יַגּוּרוּ עָלַי עֵזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
חַטָּאתַי יִהְיֶה: ה בְּלִי־עֶזְרֹן יִרְצוּן וַיִּפּוֹנְנוּ עוֹרָה
לְקַרְאֲתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים א צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיָּצַח לְפַקֵּד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תִּחַן
כָּל־בְּגֵדֵי אֶזְרָא סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְבֵי יְהוּדָה כַּכֶּלֶב
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה א יִבְיַעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
לָמוּ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֵזוּ אֱלֹהֵי אֲשֻׁמְרָה כִּי־
אֱלֹהִים מִשְׁגַּבִּי: יא אֱלֹהֵי חֶסֶדֵי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרֵי: יב אֶל־תִּחְרַגְם א פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
הַנִּיעַמּוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּבּוֹרֵי אֲדָנֶי: יג חַטָּאת־
פִּימוּ דְבַר־שִׁפְתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהֵי
וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בְּחֻמָּה כִּלָּה וְאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
כִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

תקוץ הכללי

טו וישבו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: טז המה
יניעון לאכל אם-לא ישבעו וילינו: יז ואני |
אשיר עזך וארגן לבקר חסדך כי-היית משגב לי
ומנום ביום צר-לי: יח עזי אליך אומרה כי-אלהים
משגבי אלהי חסדי:

עז א למנצח על- ידותון לאסף מזמור: ב קולי (*
אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין
אלי: ג ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה
ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: ד אזכרה אלהים
ואהמיה אשיחה | ותתעטף רוחי סלה: ה אחזת
שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר: ו חשבת ימי
מקדם שנות עולמים: ז אזכרה נגינתי בלילה
עם-לבבי אשיחה ויחפש רוחי: ח הלעולמים
יזנח | אדני ולא-יסיף לרעות עוד: ט האפס לנצח
חסדו גמר אמר לדר ודר: י השכח חנות אל
אם-קפיץ באף רחמיו סלה: יא ואמר חלותי היא
שנות ימין עליון: יב אזכור מעללי-יה כי-אזכרה
מקדם פלאך: יג והגיתי בכל-פעלך ובעלילותיך
אשיחה: יד אלהים בקדש דרכך מי-אל גדול
באלהים: טו אתה האל עשה פלא הודעת בעמים
עזך: טז גאלת בזרוע עמד בני-יעקב ויוסף סלה:
יז ראוך פים | אלהים ראוך פים יחילו אף ירגזו

(* באמרו אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד הי"י יו"ד מ"ם

תקוּן הַפְּלִילִי

תְּהוֹמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם | עֲבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים
אֶף־חֲצִיךָ יִתְחַלְכוּ: יט קוֹל רַעְמֶךָ | בְּגִלְגֹּל הָאִירוּ
בְּרָקִים תִּבֵּל רְגֹזָה וְתַרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דִּרְכֶךָ
וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְבוֹתֶיךָ לֹא נָדְעוּ:
כא נְחִיתָ כְּצֹאן עִמָּךְ בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ * תִּפְלָה לְמוֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדַנִּי מֵעוֹן אֶתָּה
הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וּדְר: ב בְּטָרֶם | הָרִים יִלְדוּ
וְתַחֲלוּל אָרֶץ וְתִבֵּל וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתָּה אֵל:
ג תָּשֶׁב אָנוּשׁ עַד־דָּפָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:
ד כִּי אָלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמֹרֶה בְּלִילָה: ה זְרַמְתָּם שָׁנָה יִהְיוּ בַּבֶּקֶר
כְּחֲצִיר יַחֲלֶף: ו בַּבֶּקֶר יֶצִיץ וְחֲלֶף לָעֶרֶב יְמוּלֵל
וַיִּבֶשׁ: ז כִּי־כָלִינוּ בְּאֶפֶךָ וּבַחֲמַתְךָ נִבְחַלְנוּ:
ח שָׁתָה עֲזוֹתֵינוּ לְנִגְדֶךָ עֲלַמְנוּ לְמֹאזֵר פָּנוּךְ: ט כִּי
כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָ:
י יָמֵי־שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֵת |
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַחֲבָם עָמַל וְאוֹן כִּי־גֹז חִישׁ וְנַעֲפָה:
יא מִי־יֹדַע עִז אֶפֶךָ וּכְיֹרְאֶתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמִנּוֹת
יָמֵינוּ כִּן הוֹדַע וְנָבֵא לִבִּב חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה
עַד־מָתִי וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שְׁבַעֵנוּ בַּבֶּקֶר
חֲסֹדְךָ וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: טו שְׁמַחְנוּ
כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאֵה אֵל־
עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּךְ וְהִדְרֶךָ עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי | נָעַם

תקון הכללי

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב א
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
תְּמִיד: ה זְכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפֶּתִי
וּמִשְׁפִּטֵי-פִיו: ו זַרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צוּה לְאַלְפ
דוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אָרֶץ-כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהֵיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעַט וְגָרִים בָּהּ:
יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחֵם שֶׁבָר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכָבֵד רָגְלוּ בְרוּז בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֲדָבָרוֹ אָמַרְתָּ יְהוָה צָרְפָתָהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אָדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאֹסֵר שָׂרְיוֹ בְּנִפְשׁוֹ

תקון הפללי

וּזְקַנְיוּ יַחֲכֵם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת-עַמוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצֵמָהּ
מִצְרַיִם: כה הִפְךָ לִבְּם לִשְׂנֹא עַמוֹ לְהַתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָיו אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ-
בָם דְּבַרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת-דֹּגְתָם: ל שָׂרִץ אֶרֶץ
עַפְרָדַיִם בְּחֻדְרֵי מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עֶרֶב
כְּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֶרֶץ-חָם: לג וַיֵּךְ גְּפָנָם וַתֵּאֲנַתֶּם וַיִּשְׁפַּר עֵין
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרֵבָה וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ חָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ חָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וּזְהָב וַאֲיִן בְּשַׁבָּטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׁמַח מִצְרַיִם בְּעֲצָתָם כִּי-נִפְּל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עָנָן לְמִסְךָ וַאֲשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׂאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צִוּר
וַיִּזּוּבוּ מַיִם הִלְכוּ בְּעֵצוֹת נְהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָיו: מג וַיּוֹצֵא עַמוֹ
בְּשֵׁשׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצּוֹת
גֹּזִים וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר אֵל יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

תקוץ הפללי

קלז * על־נהרות | בבל שם ישבנו גם־בכינו
בזכרנו את־ציון: ב על־ערבים בתוכה תלינו
בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו הברי־שיר
ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
את־שיר־יהוה על אדמת נכר: ה אם־אשכחך
ירושלם תשכח ימיני: ו תדבק לשוני | לחכי
אם־לא אזכרכי אם־לא אעלה את־ירושלם על
ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
ח בת־בבל השדודה אשרי שישלם־לך את־
גמולך שגמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפיץ את־
עלליך אל־הסלע:

קנ * הללויה | הללו־אל בקדשו הללוהו ברקיע
עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל וכנור:
ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
ה הללוהו בצלצלי־שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם
מרשעים ויושיעם כי חסו בו: